



มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
NORTH BANGKOK UNIVERSITY



การประชุมวิชาการระดับชาติ
การวิจัยประยุกต์มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ครั้งที่ 6 ประจำปี 2567
National Conference in Applied Research

NCAR NBU

การจัดการศึกษาเพื่อ การพัฒนาทุนมนุษย์ ในยุคดิจิทัล

Educational Management for
Human Capital Development
in Digital Era



จัดโดย...
สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอ.) ร่วมกับ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

วันศุกร์ที่ 29 มีนาคม 2567

ณ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต

ด้านศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 2/2

การประชุมวิชาการระดับชาติการวิจัยประยุกต์มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
“การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาทุนมนุษย์ในยุคดิจิทัล” ประจำปี 2567

จัดทำโดย สำนักวิจัย และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ที่ปรึกษา

ผศ.ดร.สิทธิพร ประวัติรุ่งเรือง

อธิการบดี

ผศ.ดร.ปัทมา รูปสุวรรณกุล

รองอธิการบดีอาวุโส

ดร.นันทนา ขวศิริกุลชล

รองอธิการบดีฝ่ายบริหารและกิจการนักศึกษา

กองบรรณาธิการ

ศ.ดร.สายหยุด จำปาทอง

รศ.ดร.อัศรา ประเสริฐสิน

ศ.ดร.จรรยา สุวรรณทัต

ผศ.ดร.ดร.จิตติรัตน์ มีมาก

ศ.ดร.มนต์ชัย เทียนทอง

ผศ.ดร.ทรงยศ แก้วมงคล

รศ.ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต

ผศ.ดร.ตระกูล จิตวัฒนากร

รศ.ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ

ผศ.ดร.อนันต์ ธรรมชาลัย

รศ.ดร.วิชัย แหวนเพชร

ผศ.ดร.सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล

รศ.ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์

ดร.นัทธีรา พุ่มมาพันธุ์

รศ.ดร.มารุต พัฒนาผล

ดร.นิษรา พรสุริวงษ์

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย

ด้านสังคมศาสตร์และสหวิทยาการ

รศ.ดร.ธัชพงศ์ เศรษฐบุต

ผศ.ดร.ภาณุวัฒน์ ศิริบุบผะ

รศ.ดร.นิธิเดช คูหาทองสัมฤทธิ์

ผศ.ดร.วรัญญา แก้วเชือกหนัง

รศ.ดร.วันชัย ปานจันทร์

ผศ.ดร.สรวงอัยย์ อนันตวิจักขณ์

ผศ.ดร.เชษฐาธิดา กุศลไสยานนท์

ผศ.ดร.สิทธิชัย ธรรมเสนห์

ผศ.ดร.เถกิง วงศ์ศิริโชติ

ผศ.ดร.สุจิตรา สามัคคีธรรม

ผศ.ดร.ธิดา ตรีศิริโชติ

ดร.ปริญญ์ ภูมิสุขประดิษฐ์

ผศ.ดร.ไพโรจน์ พิภพเอกสิทธิ์

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย

ด้านศึกษาศาสตร์

รศ.ดร.ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ

ผศ.ดร.พัชรา เดชโหม

รศ.ดร.พิวัตร มณีโชติ

ผศ.ดร.ภูมิภควัธจ์ (อังคณาวิณ) ภูมิพงศ์คชศร

รศ.ดร.ธาวุฒิ ปลื้มสำราญ

ผศ.ดร.มนตา ตูลย์เมธการ

รศ.ดร.สิริวรรณ นันทจันทุล

ผศ.ดร.ศิริพันธ์ ศรีวันยงค์

รศ.ดร.สุปราณี ขวัญบุญจันทร์

ผศ.ดร.สรียา โชติธรรม

รศ.ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์

ดร.เกียรติศักดิ์ จันทน์แก้ว

ผศ.ดร.ธนนันท์ ธนารัตตะภูมิ

ดร.จุฬาลักษณ์ ทรัพย์สุทธิ

ผศ.ดร.ธปิตย์ โสติดาวรรณ

ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ผศ.ดร.อุษณีย์ ภัคคีตระกุลวงศ์

ดร.ปริพัธ ศรีสมบุญ

ผศ.ดร.เอกรัฐ รัชฎาญจน์

ผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย

ด้านสังคมศาสตร์

รศ.ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์

ผศ.พรณรงค์ สิงห์สำราญ

รศ.ดร.ภัทริรา ผลงาม

ดร.จรัมจิต เกิดบ้านชั้น

ผศ.ดร.ตระกูล จิตวัฒนากร

ดร.ชัชวาล วงศ์สารี

ผศ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร

ดร.ธีรเดช สมองทวีพร

ผศ.ดร.พงษ์ศักดิ์ เพชรสถิต

ดร.ปัญญาวัฒน์ จุฑามาศ

ผศ.ดร.สมยศ อวเกียรติ

ดร.วิจิตรา บุญแล

ผศ.ดร.सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล

ดร.วิยะดา วรานนท์วนิช

ผศ.ดร.อนันต์ ธรรมชาลย์

ดร.สุภารักษ์ จูตระกูล

ผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย

ด้านศึกษาศาสตร์

รศ.ดร.ภารดี อนันต์นาวิ

ผศ.ดร.วิโรจน์ หมีนเทพ

รศ.ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต

ผศ.ดร.สุนันท์ ศลโกสม

รศ.ดร.อัศรา ประเสริฐสิน

ผศ.ดร.อุทัยวรรณ สายพัฒนา

ผศ.ดร.กุลจิรา รักชนคร

ดร.นพรัตน์ น้อยเจริญ

ผศ.ดร.เบญจรัตน์ ราชฉวาง

ดร.นิษฐา พรสุริวงษ์

ผศ.ดร.เพชรวัลย์ ธีระวณัฐพงศ์

ดร.สมนึก การีเวท

ผศ.ดร.ทรงยศ แก้วมงคล

ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ผศ.พุทธินันท์ นาคสุข

ผศ.สุรเดช บุญลือ

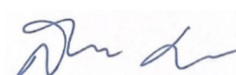
สารอธิการบดี

เรียน ผู้บริหาร คณาจารย์นักวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

และผู้เข้าร่วมงานประชุมวิชาการระดับชาติทุกท่าน

ปัจจุบัน ความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง ทำให้พฤติกรรมและวิถีของการดำเนินชีวิตทุกด้านของคนในยุคที่เรียกว่า ยุคดิจิทัล ได้รับผลกระทบโดยตรงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับและเปลี่ยนแปลงกระบวนการในการพัฒนาและการจัดการการเรียนรู้ให้เท่าทัน เพื่อให้ “คน” เกิดการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้เร็วขึ้น ทั้งการเข้าถึงข้อมูลและการแสวงหาความรู้ การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลจึงไม่ใช่การเรียนรู้เพื่อการท่องจำเหมือนในอดีต แต่เป็นการเรียนรู้เพื่อรู้ และรู้เพื่อนำไปใช้ได้ สิ่งเหล่านี้ล้วนต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อยกระดับความรู้และทักษะที่มีอยู่ให้ดีกว่าเดิม หรือการสร้างทักษะขึ้นมาใหม่ที่เป็นต่อการทำงาน และต้องสามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ดังนั้น การบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลจึงเป็นความท้าทายท่ามกลางกระแสของการเปลี่ยนแปลง และความเป็นพลวัตของโลกที่ไม่หยุดยั้ง การบริหารและการจัดการการศึกษาในยุคดิจิทัลจึงเป็นเสมือนการสร้างวัฒนธรรมของสถานศึกษาที่ต้องเอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง และการทำงานเป็นเครือข่ายมากกว่าในอดีต รวมถึงการยอมรับในเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ และนักวิชาการจึงจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำในการบริหารและการจัดการการศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพ คุณภาพ และจริยธรรมที่สูงขึ้น สามารถจัดการงานในทุกๆ ด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าดังกล่าว ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งรวมทั้งมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้และการวิจัย ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะด้านการวิจัย ด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการกำหนดแนวคิดการวิจัยใน “การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาทุนมนุษย์ในยุคดิจิทัล” รวมทั้งการเผยแพร่สู่ผู้ใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง ซึ่งการจัดการประชุมทางวิชาการเป็นพันธกิจหนึ่งในการเผยแพร่ผลการวิจัยที่มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดการประชุมทางวิชาการจัดงานครั้งนี้เป็นครั้งที่ 6 ในนามของมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ขอขอบคุณสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสอท.) ที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมทางวิชาการในครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมประเมินผลงานวิชาการและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ และขอบคุณผู้เข้าร่วมการประชุมทางวิชาการทุกท่าน ตลอดจนคณะกรรมการดำเนินโครงการที่มีส่วนร่วมในการจัดการประชุมวิชาการที่ทำให้การประชุมวิชาการระดับชาติการวิจัยประยุกต์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ทุกประการ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าความรู้ที่ทุกท่านได้รับจากการนำเสนอผลงานทางวิชาการจะสามารถนำไปสู่การสร้างประโยชน์ต่อองค์กร ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป



(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร ประวิตรุ่งเรือง)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

กำหนดการประชุมวิชาการระดับชาติ

การวิจัยประยุกต์มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ (NBU:NCAR) ครั้งที่ 6 ประจำปี 2567

“การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาทุนมนุษย์ในยุคดิจิทัล”

(Educational Management for Human Capital Development in Digital Era)

โดย สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสอท)

ร่วมกับ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

วันศุกร์ที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2567

ณ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต

08:00-08:45 น.	ลงทะเบียน
08:45-09:00 น.	เข้าร่วมพิธีเปิด และชมวิดีโอทัศน์แนะนำมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
09:00-09:15 น.	พิธีเปิด โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัทมา รูปสุวรรณกุล รองอธิการบดีอาวุโส มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ กล่าวรายงาน โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงยศ แก้วมงคล ผู้อำนวยการสำนักวิจัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
09:15-10:30 น.	ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาทุนมนุษย์ในยุคดิจิทัล” โดย รองศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต ทิพากร
10:30-12:00 น.	การนำเสนอผลงานวิชาการ ภาคบรรยาย (ช่วงที่ 1) การนำเสนอผลงานวิชาการ ภาคโปสเตอร์ (อาคาร 1 ชั้น 3)
12:00-13:00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13:00-16:00 น.	การนำเสนอผลงานวิชาการ ภาคบรรยาย (ช่วงที่ 2)
16:00 น.	ปิดการประชุมวิชาการฯ

หมายเหตุ: เวลา 08.30-10.30 น. ชมการถ่ายทอดสดผ่าน Facebook Live
(กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม)

สารบัญ

		หน้า
E041S	ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขต สวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิม-พระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี	13
E043S	ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1	28
E045S	ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4	43
E046S	ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2	59
E048S	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด	74
E049S	ภาวะผู้นำแบบไม่บริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจันทบุรีตราด	89
E050S	การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเขา สมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด	104
E051S	การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3	120
E053S	ศึกษาวรรยาการองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด	135
E054S	ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2	153

สารบัญ

		หน้า
E056S	การบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร	ว่าที่ร้อยตรีหญิงวชรพร พิสัยกุล สมนึก การ์เวท 165
E057S	ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษาอำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2	วัชรภรณ์ วิรัตน์ ทรงยศ แก้วมงคล 180
E059S	ปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก	อรวรรณ พุทธรัตน์ อุทัยวรรณ สายพัฒนา 195
E060S	การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร สถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน สหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี	วิลาวัลย์ สงช้า อุทัยวรรณ สายพัฒนา ปราศรัย ประวิติรุ่งเรือง 213
E062S	ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงาน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 1	ชฎาภรณ์ มหาภาส สมนึก การ์เวท 230
E064S	ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1	สุธิสา แซ่แต้ อุทัยวรรณ สายพัฒนา ปราศรัย ประวิติรุ่งเรือง 243
E065S	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1	สุทินี ระศรี สมนึก การ์เวท 256
E066S	การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1	ณัฐฐากร มีสกุล ภารดี อนันต์นาวิ พรพิมล ประวิติรุ่งเรือง 269
E067S	ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการ บริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1	ชนิษฐา รัตน์ทอง ภารดี อนันต์นาวิ พรพิมล ประวิติรุ่งเรือง 286

สารบัญ

		หน้า
E069S	ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการจัดการ เรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4	300
E071S	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน บนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3	314
E072S	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัย กลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรางค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3	330
E073S	คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอทองผาภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3	346
E074S	ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1	361
E075S	ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้าง องค์กรแห่งความสุข อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2	374
E076S	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร	389
E077S	การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร	406

สารบัญ

		หน้า
E078S	ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัลกับความสุขในการทำงานของครู กลุ่มโรงเรียน สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี	เพ็ญพิชญา เดชมานะทัต อุทัยวรรณ สายพัฒนา ปราศรัย ประวิติรุ่งเรือง
E079S	ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อ องค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 2	ณัฐมน ชนะบุญ
E080S	ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2	ริษา แก้วรัมย์ นิษฐา พรสุวิงษ์ อมรรัตน์ ประวิติรุ่งเรือง
E081S	ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสาย ไหม กรุงเทพมหานคร	ฐิตยา เพชรคอน อุทัยวรรณ สายพัฒนา
E082S	ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร	ปาสิดา คิวเจริญ อุทัยวรรณ สายพัฒนา
E083S	ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง ปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี	ศศิโสม เรือนแก้ว อุทัยวรรณ สายพัฒนา
E086S	การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร	สุรวิชัย พรหมรับ เบญจรัตน์ ราชฉวาง
E087S	สภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้วเขต 1	วิสุพร พันนาดี สมนึก การีเวท
E090S	แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1	วุฒิกาล วรบัณฑิตย์ สมนึก การีเวท

สารบัญ

		หน้า
E091S	การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยม ธรรม (พิบูลสงคราม) จากการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ ปัญหาเป็นฐาน	556
E093S	การศึกษาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเสริมมิตรวิทยา (大城育侨公学) จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบ ฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย	565
E094S	การศึกษาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเสนา “เสนา ประสิทธิ์” จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาท สมมติ	575
E095S	การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps	585
E096S	การพัฒนาโปรแกรมสนับสนุนการเพื่อเสริมสร้างความฉลาด ทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัด ดอนชะโงก (เขียววิมลราชวรอุปัถุมภ์)	601
E097S	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาของ เขต 2	616
E098S	สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่องานบริหารบุคคลของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาของ เขต 2	631

สารบัญ

		หน้า
E099S	การมีส่วนร่วมของครู ในการบริหารงานประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายนฤปดินทรจินดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก	647
E100S	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2	661
E101S	การดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ของสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2	676
E102S	การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดรัตนาราม จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรม เป็นฐาน	691
E103S	การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทราเขต 2	702
E104S	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล ต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอ เมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาตราด	715
E105S	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นบุรี	732
E107S	การดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2	746

สารบัญ

		หน้า
E109S	การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1	758
E111S	การบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามหลักสูตรปฐมวัย ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร	774
	พัญศ มุทาโร ทรงยศ แก้วมงคล วิลาสินี สายไธธร สมนึก การีเวท	

E041S: ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิม-พระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE DIGITAL AGE SAHA CAMPUS SUAN THEPPARAT THIPTHAI CHALOEM PHRAKIAT UNDER THE JURISDICTION OF THE PATHUMTHANI SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ปารวี สายแสง¹ สมนึก การิเวท²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพพึงประสงค์และความต้องการจำเป็นทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 224 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดลำดับความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified}$ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขต สวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดเรียงความต้องการจำเป็นเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกข้อ โดยมีค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.21-0.39 พบว่า 3 อันดับแรก ได้แก่ ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และการสอน มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด (0.31) รองลงมาเป็นทักษะด้านเทคนิคทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล (0.28) และทักษะด้านความคิดรวบยอดและความคิดสร้างสรรค์ (0.27) 2) แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี 3 ลำดับ ได้แก่ (1) ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และการสอน มีการส่งเสริมให้มีการจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนให้กับครูผู้สอนอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง (2) ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการในการปฏิบัติงานจัดกิจกรรมที่หลากหลายน่าสนใจ โดยการนำเทคนิค สื่อ เทคโนโลยีเข้ามาใช้อย่างคล่องแคล่ว (3) ทักษะด้านความคิดรวบยอดและความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ขวัญและกำลังใจ เมื่อความคิदनั้นบรรลุเป้าหมาย การแสดงความยอมรับโดยการมอบรางวัล การให้โอกาสได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

คำสำคัญ: ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา, สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปให้เฉลิมพระเกียรติ, ยุคดิจิทัล

Abstract

This study has the objective 1) To study the current conditions, desired conditions, and necessary skills of educational institution administrators in the digital age. Saha Campus Suan Thepparat Thipthai Chaloem Phrakiat Under the jurisdiction of the Pathum Thani Secondary Educational Service Area Office and 2) To study guidelines for developing the skills of school administrators in the digital era. Saha Campus Suan Thepparat Thipthai Chaloem Phrakiat Under the jurisdiction of the Pathumthani Secondary Educational Service Area Office The sample group used in the research included teachers from Thepparat Thep Thai Chaloem Phrakiat Suan Campus. Under the jurisdiction of the Pathumthani Secondary Educational Service Area Office, there were 224 students. Statistics used in data analysis included percentages, frequencies, means, and standard deviations. $PNI_{Modified}$ needs ranking and content analysis

The results of the research found that 1) The current state of the skills of educational institution administrators in the digital era, Saha Campus, Suan Theparat Teep Thai Chaloem Phrakiat. Under the jurisdiction of the Pathum Thani Secondary Educational Service Area Office, the overall level is at a moderate level and the desired condition of the skills of educational institution administrators in the digital era. Under the jurisdiction of the Pathumthani Secondary Educational Service Area Office Overall, it is at a high level from the results of the data analysis of arranging needs and requirements to study ways to develop the skills of school administrators in the digital age. Saha Campus Suan Thepparat Thipthai Chaloem Phrakiat Under the jurisdiction of the Pathumthani Secondary Educational Service Area Office, it was found that the sample group had all necessary needs, with a $PNI_{Modified}$ value between 0.21-0.39. It was found that the top 3 were learning management and teaching skills. It has the highest value of necessity (0.31), followed by technical skills in technology and digital use (0.28), and skills in thinking and creativity (0.27). 2) Guidelines for developing the skills of school administrators in the digital era Saha Campus Suan Thepparat Thipthai Chaloem Phrakiat Under the jurisdiction of the Pathum Thani Secondary Educational Service Area Office, 3 levels are: (1) learning management and teaching skills Training is encouraged to strengthen the skills needed to apply technology as a teaching media for teachers intensively and continuously. (2) Technology skills and digital use. Educational institution administrators have methods for organizing a variety of interesting activities. By using techniques, media, and technology fluently. (3) Conceptual thinking and creativity skills. Educational institution administrators provide morale and encouragement. When the idea reaches its goal Showing recognition by giving awards Providing opportunities to participate in decision making

Keywords: skills of educational institution administrators, Thepparatana Park Thep Thai Chaloom Phrakiat University Campus, digital age

บทนำ

สถานการณ์ของโลก (ระหว่าง ค.ศ. 2001-2100) มีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อองค์กร และพลเมืองโลกหลายด้าน ได้แก่ ความผันผวนทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว สภาพภูมิอากาศสิ่งแวดล้อมภัยพิบัติทางธรรมชาติแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2558) ทำให้องค์กรได้รับผลกระทบจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ยืดหยุ่น และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรต้องปฏิรูปและการเปลี่ยนแปลงองค์กรครั้งใหญ่เพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และความสมดุลเพื่อให้บริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ สอดคล้องกับ ปาณัสน์ ชุมภูยาละ (2565) กล่าวว่า ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและวิทยาการต่าง ๆ ส่งผลให้ประเทศต้องเร่งพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาภายในประเทศเพื่อพัฒนาศักยภาพประชากรภายในประเทศในการเตรียมความพร้อมที่จะแข่งขันในเวทีระดับโลก การศึกษาถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศปัจจุบันมีการแข่งขันกันตลอดเวลาทั้งด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การคมนาคมขนส่ง การสื่อสาร การเมืองระดับประเทศ ทุกประเทศย่อมได้ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ ที่กล่าวมานั้นล้วนส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในทุก ๆ ด้าน (ปาณัสน์ ชุมภูยาละ. 2565)

สรุปได้ว่าในยุคปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานด้านต่าง ๆ นั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก โดยเฉพาะผู้บริหารที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และความสมดุลเพื่อให้บริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จเร่งพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเอง คนในองค์กรและสถานศึกษาให้ทันกับเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น

แผนแม่บทการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ. 2561-2564 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนประเทศไทย “สู่เศรษฐกิจดิจิทัลที่มีพลวัตบนฐานของสังคมที่รู้จัก รู้เท่าทัน และกำลังคนที่สามารถปรับตัวและสร้างโอกาสจากเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล” โดยมียุทธศาสตร์ด้านการพัฒนากำลังคนสู่ยุคดิจิทัล เพื่อเพิ่มศักยภาพกำลังคนดิจิทัล ความตระหนักและทักษะด้านดิจิทัลเบื้องต้น เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนการพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ทักษะดิจิทัล เป็นต้น (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. 2560) อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพด้วยการยกระดับการศึกษาไทยแบบพลิกโฉมโดยการนำนวัตกรรมดิจิทัล และแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษามาประยุกต์ใช้ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทุกรูปแบบ ให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาอย่างบูรณาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลของสังคมที่เกิดจากโอกาสที่ไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลที่หมายรวมถึงข้อมูลข่าวสารที่อยู่บนระบบดิจิทัลซึ่งความเหลื่อมล้ำอาจเกิดจากความยากจน การอาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล การขาดการศึกษา การขาดทักษะด้านดิจิทัล ข้อจำกัดความพิการทางร่างกาย ส่งผลให้เกิดการวิจัยพัฒนานวัตกรรมดิจิทัลเพื่อสังคมหมายถึง การสนับสนุนการร่วมสร้างวิจัย พัฒนา และนวัตกรรมเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลเพื่อสังคมใน

รูปแบบบริการอัจฉริยะด้านต่าง ๆ เช่น บริการด้านการเรียนรู้ บริการด้านสุขภาพ เป็นต้นสรุปได้ว่าการขับเคลื่อนหรือส่งเสริมการใช้ดิจิทัลเพื่อลดการเหลื่อมล้ำในด้านต่าง ๆ ให้คนในสังคมได้เรียนรู้และสื่อสารอย่างเท่าเทียม

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ภารกิจบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องมีทักษะที่หลากหลายพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ เพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับแนวความคิดของ แคทซ์ (Katz, 2005) ที่กล่าวไว้ว่า ทักษะจำเป็นของผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จมี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเทคนิควิสัยผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงาน มีเทคนิคการคิดเชิงกลยุทธ์ วางแผนกำหนดนโยบายและทิศทางของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน 2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานทุกระดับ ยอมรับนับถือให้เกียรติซึ่งกันและกัน และ 3) ด้านความคิดรวบยอดผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงาน เข้าใจกฎหมายระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สำหรับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ถือเป็นเรื่องสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเป็นกระบวนการใช้ความรู้และความสามารถในการดำเนินกิจกรรมการบริหารงานตามภารกิจหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้บริหารอย่างเต็มศักยภาพ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยอาศัยทรัพยากรบุคคล กระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบเพื่อให้การปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้จำเป็นต้องพัฒนาทักษะการบริหารให้มีความชำนาญในการบริหารจัดการให้ถูกต้อง รวดเร็ว ก้าวทันยุคเทคโนโลยี สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานเนื่องจากปัญหาในปัจจุบันผู้บริหารบางส่วนยังไม่สามารถเข้าใจเข้าถึงเทคโนโลยีได้อย่างเต็มประสิทธิภาพทำให้การบริหารในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับนโยบายยุค Thailand 4.0

จากเหตุผลดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนทิศทางการศึกษา มีวิสัยทัศน์ที่ก้าวหน้า สามารถคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของการศึกษาโดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการตัดสินใจ และสามารถวางแผนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ กระตุ้นให้ครูผู้สอนและผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาและสามารถร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สามารถปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมของสถานศึกษาให้เป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานีเพื่อทราบถึงทักษะที่สำคัญและมีความจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผลจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการนำไปพัฒนาตนเอง ประกอบด้วย 5 ทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 2) ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และการสอน 3) ทักษะด้านความคิดรวบยอดและความคิดสร้างสรรค์ 4) ทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ และ 5) ทักษะด้านเทคนิคทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล เพื่อนำมาข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการบริหารจัดการวางแผนพัฒนา และปรับปรุงทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลให้เกิดคุณภาพอย่างสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพพึงประสงค์และความต้องการจำเป็นทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

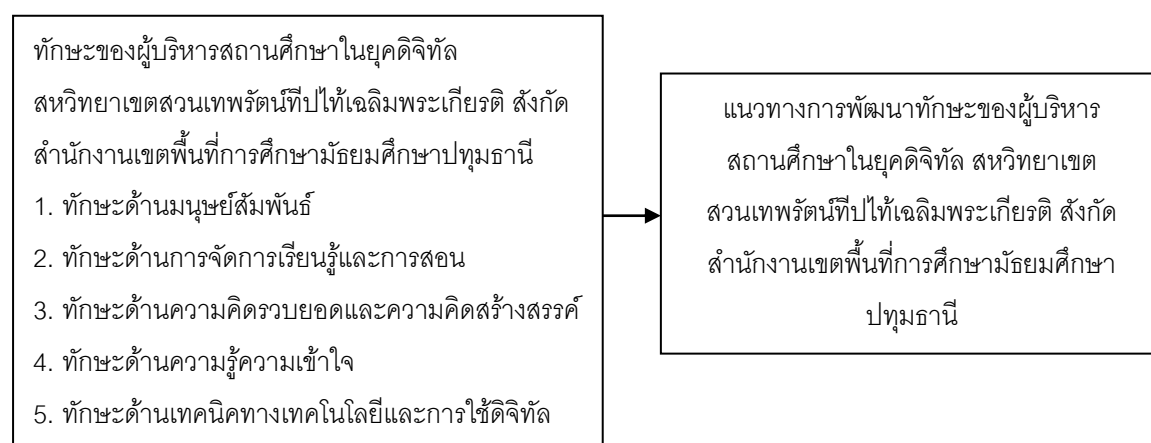
1. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานีในการนำไปบริหารสถานศึกษา
2. นำผลการวิจัยไปวางแผนการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา นำมาใช้ในการกำหนดนโยบาย แนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดของนักวิชาการทางการศึกษา ซึ่งมีทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ได้แก่ Hoyle; English; & Steffy (2005); Weigel (2012); Katz (2005); Harris (1985); Drake; & Roe (1986); Sergiovanni, T. J. (1983); Griffin (1984); พิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2561); มณฑาทิพย์ นามนุ (2561); ศรีัญญา น้อยพิมาย (2562) และ ธนวัฒน์ สุวรรณเหลา (2563) โดยใช้เกณฑ์การสังเคราะห์ที่มีค่าระดับความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป แสดงดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรที่ศึกษา



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครู สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ปีการศึกษา 2566 จำนวนครูทั้งสิ้น จำนวน 509 คน (ระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. 2566)

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครู สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 224 คน ใช้สูตร ยามาเน่ (Yamane. 1970, 886-887) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมรับให้มีความคลาดเคลื่อนได้ 0.05 คำนวณหาขนาดกลุ่มและใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random sampling) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างกระจายไปตามขนาดของสถานศึกษา

2. ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ที่ได้รับรางวัล world class standard school ได้รับรางวัลผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่น มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 1 ปี และวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป อำเภอละ 1 คน ใน 4 อำเภอ จำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 1ฉบับ โดยโครงสร้างของแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check list) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ (พินิลพรณ เพชรสมบัติ. 2561)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ทำการการวิจัยดังนี้

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยแบบสอบถาม แบ่งเป็น 7 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารตำราแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล รวบรวมข้อมูลมาใช้เป็นกรอบหรือเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตัวแปรทุกตัวตามกรอบแนวคิดและขอบเขตของการวิจัย

ขั้นที่ 3 เสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมด้านเนื้อหาที่ต้องการวัด

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมในประเด็นของความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ตรวจสอบคุณภาพในด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC: index of item-objective congruence)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

$\sum R$

เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถาม โดยพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.05 ขึ้นไป ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.05 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และมีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทั้งฉบับ ได้เท่ากับ 0.95

ขั้นที่ 5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามทั้งฉบับเป็นครั้งสุดท้ายภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 6 นำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูในสถานศึกษา สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี (ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง) จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของปัญหา และหลังจากนั้นนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1987; อ้างถึงใน พิมพ์พรณ เพชรสมบัติ, 2561) พบว่ามีค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.991

ขั้นที่ 7 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วมาจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ และหาร้อยละ

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและภาพรวมทั้ง 5 ด้าน

3. การประเมินความต้องการจำเป็นในครั้งนี้ใช้ข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถาม เพื่อหาความต้องการจำเป็นในทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เพื่อแสดงระดับความต้องการจำเป็นในด้านต่าง ๆ โดยใช้ค่าดัชนี PNI_{Modified} เพื่อนำไปสร้างแบบสัมภาษณ์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียงจากการวิจัยทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครู สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 224 คน โดยให้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ของแต่ละกลุ่มย่อย ซึ่งจากการวิเคราะห์การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยใช้วิธี Modified Priority index (PNI_{Modified}) ผลการวิเคราะห์โดยลำดับความต้องการจำเป็นได้ ดังนี้ 1) ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และการสอน 2) ทักษะด้านความคิดรวบยอดและความคิดสร้างสรรค์ 3) ทักษะด้านเทคนิคทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

(n = 224)

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล	สภาพปัจจุบัน ของทักษะของผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัล			สภาพที่พึงประสงค์ ของทักษะของผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัล			ความต้องการ จำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	PNI Modified	อันดับ
1. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	3.32	0.90	ปานกลาง	4.20	0.79	มาก	0.26	4
2. ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ และการสอน	3.34	0.91	ปานกลาง	4.37	0.78	มาก	0.31	1
3. ทักษะด้านความคิดรวบ ยอดและความคิด สร้างสรรค์	3.36	0.92	ปานกลาง	4.27	0.80	มาก	0.27	3
4. ทักษะด้านความรู้ความ เข้าใจ	3.35	0.90	ปานกลาง	4.18	0.81	มาก	0.24	5
5. ทักษะด้านเทคนิคทาง เทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล	3.37	0.93	ปานกลาง	4.33	0.76	มาก	0.28	2
รวม	3.35	0.93	ปานกลาง	4.27	0.79	มาก	0.27	

จากตาราง พบว่า สภาพปัจจุบันของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.93) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะด้านเทคนิคทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.93) รองลงมาเป็นทักษะด้านความคิดรวบยอด และความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.92) และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.90)

สภาพที่พึงประสงค์ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.78) รองลงมาเป็นทักษะด้านเทคนิคทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.76) และทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.81)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดเรียงความต้องการจำเป็นเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็น ทุกข้อ โดยมีค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.21-0.39 พบว่า 3 อันดับแรก ได้แก่ ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และการสอน มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด (0.31) รองลงมาเป็นทักษะด้านเทคนิคทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล (0.28) และทักษะด้านความคิดรวบยอดและความคิดสร้างสรรค์ (0.27) และทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ (0.24) มีค่าความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด

สรุปแนวทางในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานีเพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้บริหารทั้ง 4 คน ใน 4 อำเภอ ๆ ละ 1 คน ทั้ง 3 ด้านจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการประเมินความต้องการจำเป็น

1. ด้านการจัดการเรียนรู้และการสอนผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูใช้ ICT ในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาคุณภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การนิเทศ กำกับ ติดตามกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาชี้ให้เห็น ถึงจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาในการสอน โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมของครู

2. ทักษะด้านเทคนิคทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการในการปฏิบัติงาน จัดกิจกรรมที่หลากหลายน่าสนใจ โดยการนำเทคนิค สื่อ เทคโนโลยีเข้ามาใช้อย่างคล่องแคล่ว ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบันมาใช้ได้อย่างสร้างสรรค์ เหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาโรงเรียนให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

3. ทักษะด้านความคิดรวบยอดและความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีกระตุ้นให้บุคลากรแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และกล้าแสดงความคิดเห็น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์แบบงานของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติได้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการคิดวิเคราะห์ และแปลความหมายข้อมูลอย่างน่าเชื่อถือ

สรุปผลการวิจัย

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศึกษาปทุมธานี สามารถสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 60.71 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 70.98 และมีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 66.07

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการประเมินความต้องการจำเป็นของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศึกษาปทุมธานี ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศึกษาปทุมธานี สภาพปัจจุบันของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาศึกษาศึกษาปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.93) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะด้านเทคนิคทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.93) รองลงมาเป็นทักษะด้านความคิดรวบยอด และความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.92) และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = 0.90)

สภาพที่พึงประสงค์ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศึกษาปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.79)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.78) รองลงมาเป็นทักษะด้านเทคนิคทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.76) และทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.81)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดเรียงความต้องการจำเป็นเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศึกษาปทุมธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกข้อ โดยมีค่า PNI_{Modified} อยู่ระหว่าง 0.21-0.39 พบว่า 3 อันดับแรก ได้แก่ ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และการสอน มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด (0.31) รองลงมาเป็นทักษะด้านเทคนิคทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล (0.28) และทักษะด้านความคิดรวบยอดและความคิดสร้างสรรค์ (0.27) และทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ (0.24) มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปให้เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปให้เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปให้เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล โดยใช้กลยุทธ์ในการบริหารงานใช้ทักษะด้านความรู้ ความคิด ทักษะด้านการศึกษาและการสอนในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างเฉลียวฉลาด มีเทคนิคและทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เป็นผู้บริหารยุคใหม่ที่มีความสำคัญกับการคิดเชิงระบบที่นำไปสู่การทำงานอย่างเป็นระบบซึ่งจะเป็นผลดีต่อการบริหารงานอย่างยิ่ง ผู้บริหารที่มีความคิดสร้างสรรค์สามารถระดมความคิดจากบุคลากรในโรงเรียน เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดหรือวางแผนทางโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งดำเนินการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นไปตามที่วางแผนกลยุทธ์ไว้ให้มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยวรรีย์ เศรษฐวงศ์สกุล (2557) ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยภาพรวมมีทักษะการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีทักษะการบริหารอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีบุญญา น้อยพิมาย (2562) ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภณ เสียดทอง และ จารุวรรณ เขียวน้ำชุม (2563) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. สภาพที่พึงประสงค์ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปให้เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องมีทักษะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศโดยการมีวิสัยทัศน์ในการใช้ข้อมูลจากเทคโนโลยีและสารสนเทศให้เกิดประโยชน์โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีและสารสนเทศใหม่ ๆ มาสร้างความโดดเด่นที่แตกต่างจากสถานศึกษาอื่น ๆ ให้ประสบการณ์ที่เหนือความคาดหมายกับผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมการทำงานวัฒนธรรมองค์กร ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ผลักดันให้ครู และผู้เรียนคิดค้นนวัตกรรมการบริหารจัดการและนวัตกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้ง มีการใช้ประโยชน์จากความรู้ ความเชี่ยวชาญ และศักยภาพของครู ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีทักษะที่เหมาะสมในการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความคิดและความรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มคนที่เกิดในยุคดิจิทัล ให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษาที่สำคัญ คือ คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความสามารถมีศักยภาพเต็มสมบูรณ์ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีัญญา น้อยพิมาย (2562) ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของทักษะการบริหารของบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดา ตริวัธ และ ธนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข (2556) ศึกษาความคาดหวังของครูต่อทักษะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคาดหวังต่อทักษะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะด้านมนุษย์ ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิพงษ์ ศรีจันทร์ จำรงค์ แจ่มจันทร์ และ วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์ (2561) ศึกษาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 อยู่ในระดับมาก

3. การจัดเรียงความต้องการจำเป็นเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปให้เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ภาพรวมมีความจำเป็นทุกข้อ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า 1) ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และการสอน มีความจำเป็นสูงสุด อาจจะเป็นเพราะปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มีแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาและผู้เรียนซึ่งการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ การเรียนการสอนให้ทันสมัย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและสถานศึกษา จัดอบรม การออกแบบ และพัฒนาสื่อการสอนด้วยไอซีทีให้กับครูที่ขาดทักษะ เพื่อให้ครูสามารถสร้างสื่อการสอนได้ด้วยตนเอง อบรมความรู้และการประยุกต์ไอซีทีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ให้กับครูอย่างต่อเนื่อง การสืบค้นข้อมูลบนแหล่งเรียนรู้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการติดตามและจัดกิจกรรมการเรียน การสอน เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิพงษ์ ศรีจันทร์ จำรงค์ แจ่มจันทร์ และ วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์ (2561) ศึกษาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทักษะโดยลำดับความสำคัญเรียงจากมากไปน้อย พบว่า ทักษะด้านการศึกษาและการสอน มีต้องการจำเป็นสูงสุด เนื่องจากผู้บริหารในยุคปัจจุบันจะต้องการสร้างภาพพจน์ใหม่ให้เป็นผู้นำทางวิชาการ นำแนวคิดใหม่ ๆ มาปฏิบัติเพื่อพัฒนาสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ต้องทำตัวเป็นผู้จุดประกายความคิดในการพัฒนาคุณภาพทักษะต่าง ๆ โดยทักษะการบริหารต้องมีการใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ มาช่วยในการบริหาร ใช้ทักษะในการบริหารงานโดยส่งเสริมและให้โอกาสผู้ร่วมงานให้มีบทบาทเป็นผู้นำเกี่ยวกับงานที่ได้มอบหมาย อีกทั้งผู้บริหารยังส่งเสริมให้บุคลากรมีการนำเสนอความคิดในการทำงานด้วยวิธีการที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษามากยิ่งขึ้น และในปัจจุบันผู้บริหารยังคำนึงถึงนักเรียนเป็นสำคัญ จึงได้มีการส่งเสริมและพัฒนาวิธีการสอนของครูให้มีความเหมาะสมตามวัยของผู้เรียนและมีการส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าทางวิชาการ และสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้มีการพัฒนาตนเอง สนับสนุนการทำงานตามกำลังความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล ส่งเสริมความก้าวหน้าของผู้ร่วมงานด้วย

ความจริงใจและเสมอภาค สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา คำพูล (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของทักษะการบริหารกับกระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านการศึกษาและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรส่งเสริมและสนับสนุนด้านการบริหารวิชาการ โดยการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยวรรีย์ เศรษฐวงศ์กุล (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 นั้นโดยภาพรวม มีทักษะการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีข้อเสนอแนะนั้นระบุชัดเจนว่าผู้บริหารควรพัฒนาตนเองและใช้ความรู้ความคิด ความชำนาญ ในการวางแผนและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับบทความของ สุกัญญา แซ่มซ้าย (2561) การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล การจัดการเรียนการสอน และการเรียนรู้ การพัฒนาระบบบริหารจัดการเรียนรู้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ หรือห้องเรียนกลับด้าน และส่งเสริมให้เกิดการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะกลายเป็นสื่อและนวัตกรรมหลักในการลดเวลาเรียนในห้องเรียน แล้วเอาเวลาดังกล่าวมาเพิ่มเวลารู้นอกห้องเรียน รวมทั้งการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการสร้างบรรยากาศเชิงบวกให้เกิดขึ้นในการเรียนรู้ด้วย การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ กับชุมชน หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนทรัพยากรที่จะมาสนับสนุนการศึกษาให้กว้างขึ้น และเป็นการเพิ่มโอกาสในการเกิดนวัตกรรมจากการเรียนรู้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรที่จะส่งเสริมส่งเสริมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารสารสนเทศระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับโรงเรียน โรงเรียนกับโรงเรียน โรงเรียนกับครู โรงเรียนกับผู้ปกครอง ระหว่างครูกับนักเรียน ครูกับครูครูกับผู้ปกครอง
2. ศึกษาทักษะด้านความคิดรวบยอดและความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ปีโป้เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ควรที่จะส่งเสริมให้การสนับสนุนแนวคิดที่ดี เพื่อให้ครูได้มีส่วนร่วมคิดนวัตกรรม พัฒนาระบบและเครื่องมือเพื่อช่วยสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
3. ศึกษาทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ จากผลการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษา ควรที่จะส่งเสริม แผนการพัฒนาครูเกี่ยวกับทักษะไอซีทีของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนผ่านช่องทางการสื่อสารของโรงเรียน เช่น การประชุมบุคลากรในโรงเรียน เว็บไซต์ของโรงเรียนไลน์กลุ่มของโรงเรียน เป็นต้น
4. ศึกษาทักษะด้านเทคนิคทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ปีโป้เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ควรที่จะส่งเสริมโรงเรียนจัดหา

และติดตั้งโครงสร้างพื้นฐานทางไอซีที เพื่อสนับสนุนเพื่อรับ-ส่ง และแลกเปลี่ยนข้อมูล ภาพและเสียง ระหว่าง บุคลากร โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบไอซีที

เอกสารอ้างอิง

- ธวัชณ์ สุวรรณเหลา. (2563). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- บุญยวีย์ เสวตวงศ์สกุล. (2557). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ปริตตา ตริวัช และ ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข. (2556). ความคาดหวังของครูต่อทักษะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. **วารสารศึกษาศาสตร์ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา**. (7)3: 160-167.
- ปาณัสม์ ชุมภูยาละ. (2563). **แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2. **วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์**.
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2561). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วุฒิพงษ์ ศรีจันทร์ จานง แจ่มจันทร์วงษ์ และ วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์. (2561). **ทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา**. 6.
- ศรัณญา น้อยพิมาย. (2562). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. (2563). **แผนปฏิบัติการ 2563**. สืบค้นจาก <http://www.ptt2.go.th/main/information/plan/2202-plan2563>. [2566, ตุลาคม 6].
- _____. (ม.ป.ป.). **ระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา**. สืบค้นจาก https://data.bopp-obec.info/emis/index_area.php?Area_CODE=1801. [2566, ตุลาคม 1].
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563**. สืบค้นจาก <http://www.mathayom9.go.th>. [2566, ตุลาคม 2].

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). **เรื่อง ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564): รถไฟขบวนที่ 12 สู่อุดมความยั่งยืน**. สืบค้นจาก <https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/581167>. [2566, ตุลาคม 2].
- โสภณ เลียดทอง และ จารุวรรณ เขียวน้ำชุม. (2563). **สภาพที่พึงประสงค์ของทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนครพนม.
- โสภณ เลียดทอง และ จารุวรรณ เขียวน้ำชุม. (2563). **สภาพที่พึงประสงค์ของทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนครพนม.
- อัฉรา คำพูล. (2560). **ความสัมพันธ์ของทักษะการบริหารกับกระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- Drake, T. L.; & Roe, W. H. (1986). *The Principal Ship*. New York: Macmillan.
- Griffin, R. W. (1984). *Management*. 5th ed., Boston: Mifflin.
- Harris, B. M. (1985). *Supervisory Behavior in Education*. 2nd ed., Englewood Cliffs, N.J., Prentice-Hall.
- Hoyle; English; & Steffy. (2005). *Skills for Successful 21st Century School Leaders: Standards for Peak Performers*. Virginia: American Association of School Administrators 8-9.
- Katz, R. L. (2005). *Skills of an Effective Administrators*. *Harvard Business Review*. 30: 45-161.
- Sergiovanni, T. J.; & Moore, J. H. (1983). *Schooling for Tomorrow Dancing Reforms to Issue that Count*. Boston: Allyn and Bacon.
- Weigel. (2012). *Management Skills for the 21st Century: Avis Gaze/ Preparing School Leaders: 21st Century Skills and Nation Association of Secondary School Principals*. (Nassp).
- Yamane, Taro. (1970). *Statistics: An Introductory Analysis*. Tokyo: Harper International Edition.

E043S: ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

THE CORRELATION BETWEEN USE OF SCHOOL ADMINISTRATORS' POWER AND
WORK MOTIVATION OF TEACHERS IN SCHOOL UNDER PATHUM THANI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

อุบลวรรณ ใจเย็น¹ อุทัยวรรณ สายพัฒนะ² ปราศรัย ประวิตรุ่งเรือง³

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 390 คน โดยใช้แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่ามี 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก
2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การใช้อำนาจ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the level of use of school administrator' power. 2) to study the level of work motivation of teacher in school under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1, and 3) to study the correlation between use of school administrator' power and work motivation of teacher in school under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1. The

sample were 390 teachers in school under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1. Research instrument was questionnaire with 5-level rating scale. The reliability of the questionnaire was .98. Statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation. and the Pearson correlation.

The research results revealed that:

1. Use of school administrator' power under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1, in overall and all aspect was at a high level.
2. Work motivation of teacher under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1, in overall and all aspect was at a high level.
3. The correlation between use of school administrator' power and work motivation of teacher in school under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1, was a positive correlation at a high level .01 of statistical significance.

Keywords: Use of power, Motivation for work

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีความสามารถ และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องยึดเงื่อนไขและหลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบตรวจสอบได้ ทั้งนี้ ได้กำหนดแนวทางใน การบริหารและการจัดการศึกษา อันจะนำไปสู่การปฏิรูประบบบริหารจัดการจากแบบเดิมที่เน้นการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางไปสู่การบริหารแบบกระจายอำนาจโดยเฉพาะมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดสาระสำคัญให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรงเพื่อให้การศึกษาสร้างคนและสร้างความรู้สู่สังคมคุณธรรม คุณภาพ สมรรถภาพและประสิทธิภาพต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550) จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมจึงกำหนดให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้มีเอกภาพในเชิงนโยบายและหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งในด้าน วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งการกระจายอำนาจดังกล่าว ทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการการศึกษาเป็นไปตามหลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) เป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพทัดเทียมกับอารยประเทศนั้น สิ่งที่มีอิทธิพลสำคัญต่อองค์กรอย่างหนึ่งคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจในการคิด ตัดสินใจในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างอิสระ ซึ่งในการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาบางครั้งอาจก่อให้เกิดความหลงใหลในรสชาติของอำนาจ ใช้อำนาจพร่ำเพรื่อจนบางครั้งลืมนึกถึงความถูกต้องและความเป็นธรรม เพราะอำนาจเป็นเสมือนดาบสองคม หากใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมการทำงานจะสำเร็จได้โดยง่าย แต่ในทางกลับกันหากใช้อำนาจไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือขาดความเป็นธรรมแล้ว ผลลัพธ์ที่ได้ก็คือความล้มเหลวของการบริหาร การที่จะบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารจำเป็นต้องหารูปแบบและวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย การใช้อำนาจถือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะการใช้อำนาจมีส่วนทำให้การบริหารจัดการเกิดความคล่องตัว ยิ่งถ้าองค์กรที่มีคนจำนวนมาก ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีอำนาจเพื่อควบคุมให้ผู้อื่นเชื่อฟัง และปฏิบัติตาม (รักชนก คำวังนัง. 2551) เพราะผู้บริหารเพียงคนเดียวไม่สามารถจะทำงานทั้งหมดขององค์กรสำเร็จได้ แต่จะต้องบริหารงานเพื่อให้คนอื่น ๆ ทำงานเพื่อองค์กร (McClelland. 1961) ผู้บริหารที่ฉลาดจำเป็นต้องมองหาแหล่งอำนาจที่จะนำมาสนับสนุนอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่เพื่อให้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน เป็นแรงกระตุ้นจูงใจให้ผู้ร่วมงานได้ทำงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอันก่อให้เกิดบรรยากาศองค์กรที่ดี เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน (Litwin; & Stringer. 2002)

ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีตำแหน่งสูงสุดในองค์กร มีหน้าที่ในการบริหารงาน ซึ่งจะต้องมีความสามารถใช้อำนาจการบังคับบัญชาเพื่อให้สามารถโน้มน้าวจิตใจผู้ใต้บังคับบัญชา และควบคุมการทำงานต่าง ๆ ภายในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การทำงานในตำแหน่งผู้บริหารต้องใช้อำนาจ เพราะอำนาจเกี่ยวข้องกับตำแหน่งเป็นอย่างมาก การใช้อำนาจให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพเป็นเรื่องสำคัญขององค์กร ผู้บริหารควรใช้อำนาจอย่างรอบคอบ ถูกต้องตามสถานการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545) ผู้บริหารที่มีความสามารถในการครองตน ครองคน ครองงานที่ดี ย่อมเป็นบุคคลที่ผู้ร่วมงานย่อมมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลสำคัญที่ต้องใช้ความระมัดระวังในการจัดการกิจ เพราะการทำงานที่ขาดประสิทธิภาพ ส่วนหนึ่งอาจเกิดมาจากการใช้อำนาจของผู้บริหาร ที่ต้องใช้ใช้อำนาจในการตัดสินใจ สั่งการ ดูแล บำรุงขวัญและกำลังใจให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

ครูในฐานะที่เป็นบุคคลที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาและเป็นผู้สำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา จำเป็นต้องได้รับการดูแลให้มีความสุข มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา จึงจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ "ครู" จะเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากครูเป็นตัวเชื่อมโยงกับส่วนต่าง ๆ ของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร กลุ่มครู หรือชุมชน และที่สำคัญที่สุด คือ ผู้เรียน ดังนั้น ครูจึงเป็นฟันเฟืองสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552) การยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของครูนั้นจำเป็นต้องอาศัยแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคคลทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย เพราะแรงจูงใจทำให้เกิดคุณภาพการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องให้การดูแลครูให้มีขวัญกำลังใจ และมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

จากความเป็นมาและความสำคัญข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนา

ส่งเสริมกระบวนการบริหารสถานศึกษาได้ใช้ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

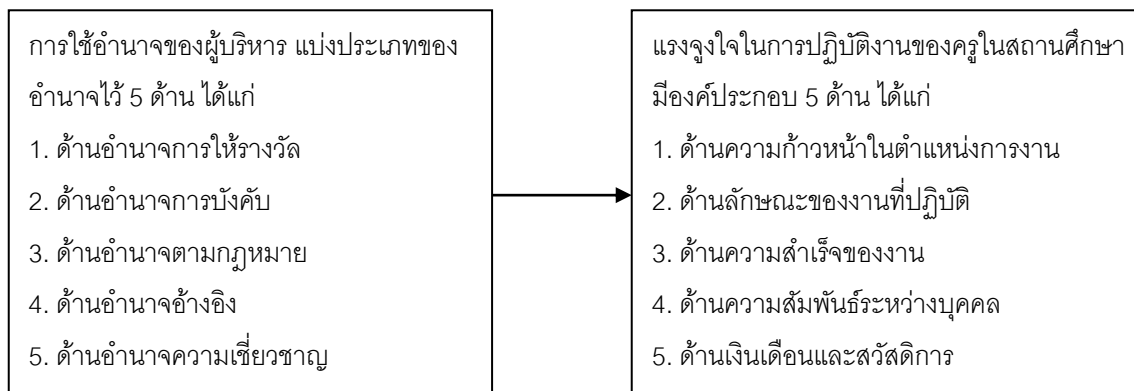
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการปรับปรุงและพัฒนาการใช้อำนาจในการบริหารงานและเสริมสร้างแรงจูงใจในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำข้อมูลที่ได้ไปปรับใช้ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายเกี่ยวกับอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาเพื่อให้ได้ทั้งคนและงานอย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา โดยผู้วิจัยได้โดยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับอำนาจของ เฟรนช์ และ ราเวน (French; & Raven.1959: 151-164) ได้แบ่งประเภทของอำนาจตามแหล่งที่มาของอำนาจไว้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านอำนาจการให้รางวัล (reward power) ด้านอำนาจการบังคับ (coercive power) ด้านอำนาจตามกฎหมาย (legitimate power) ด้านอำนาจอ้างอิง (referent power) และด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ (expert power) และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ตามแนวคิดของนักวิชาการทางการศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบของแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ที่ตรงกันประกอบด้วยนัก วิชาการทางการศึกษา ดังนี้ โกมล บัวพรหม (2553), วชิระ กันภัย (2559), มานิดา โสมณวัฒน์ (2560), ลดาวัลย์ หมื่นชัยดา (2560), กิตติวุฒิ อิสลาม (2561), กอบกุล ต๊ะปะแสง (2563), มัดชนา ชุมปัญญา (2564), ธนพวรร อนุเวช (2564), ยุภามาส คำเมืองไม้ (2564), ปิยภัทร เสลาวรรณ (2565), Herzberg (1959) และ Barnard (1974) จึงนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรที่ศึกษา



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ด้านอำนาจการให้รางวัลมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา
2. ด้านอำนาจการบังคับมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา
3. ด้านอำนาจตามกฎหมายมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา
4. ด้านอำนาจอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา
5. ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวนโรงเรียน 102 โรงเรียน จำนวนครู 2,109 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 325 คน ได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิและใช้การสุ่มอย่างง่ายแบบสัดส่วนในการสุ่ม และเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมต่อตัวอย่างที่ครอบคลุมต่อการวิเคราะห์มากที่สุด อีกทั้งเพื่อป้องกันความไม่สมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ผู้วิจัยจึงทำการปรับจำนวนกลุ่มตัวอย่างขึ้นร้อยละ 20 ซึ่งรวมกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนทั้งสิ้น 390 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม (questionnaire) จำนวน 1 ฉบับแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษาสูงสุด 4) ตำแหน่งปัจจุบัน และ 5) ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยอาศัยแนวคิดพื้นฐานของ เฟรนช์ และ ราเวน (French; & Raven. 1959: 151-164) ที่เสนอไว้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอำนาจการให้รางวัล (reward power) 2) ด้านอำนาจการบังคับ (coercive power) 3) ด้านอำนาจตามกฎหมาย (legitimate power) 4) ด้านอำนาจอ้างอิง (referent power) และ 5) ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ (expert power) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่ามี 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่ามี 5 ระดับ (Rating Scale)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนโดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา เพื่อศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดก่อนนำไปสร้างแบบสอบถามต่อไป
2. ศึกษาเอกสาร และหลักการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม
3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลกำหนดขอบเขตของเนื้อหา เพื่อดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมเนื้อหาและครอบคลุมแนวคิดการวิจัย
4. นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
5. แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขและผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านวัดประเมินผล จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับขอบข่ายที่จะศึกษาตามนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Congruence: IOC)
7. นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญที่ 5 คน มาคำนวณค่าความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ของข้อคำถาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1
8. นำข้อคำถามที่มีความสอดคล้องและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คนจัดทำแบบสอบถามเป็นฉบับทดลองใช้ (Try-out) เพื่อหาคุณภาพต่อไป
9. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation Coefficient) ได้ค่าอำนาจจำแนก .26 - .80 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98

10. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน และผ่านการหาค่าคุณภาพแล้ว ไปจัดทำเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากครูในสถานศึกษา

2. ส่งแบบสอบถามไปยังครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 390 คน โดยเมื่อครูทำแบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 390 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-moment Correlation)

เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาจากคะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของ เบสท์ (Best. 1970) ในแต่ละระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีการใช้อำนาจอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีการใช้อำนาจอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีการใช้อำนาจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาจากคะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของ เบสท์ (Best. 1970) ในแต่ละระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับความสัมพันธ์กันนั้นพิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ตามเกณฑ์ของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2545: 316)

ค่าสหสัมพันธ์ มีค่า สูงกว่า 0.90 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

ค่าสหสัมพันธ์ มีค่า 0.71-0.90 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับสูง

ค่าสหสัมพันธ์ มีค่า 0.31-0.70 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ค่าสหสัมพันธ์ มีค่า ต่ำกว่า 0.30 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับน้อย

ค่าสหสัมพันธ์ มีค่า 0 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับของการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

(n = 390)

การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ด้านอำนาจการให้รางวัล	4.11	.698	2	มาก
2. ด้านอำนาจการบังคับ	4.11	.633	2	มาก
3. ด้านอำนาจตามกฎหมาย	4.11	.700	2	มาก
4. ด้านอำนาจอ้างอิง	4.12	.729	1	มาก
5. ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ	4.07	.741	5	มาก
รวม	4.10	.650		มาก

จากตาราง 1 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านอำนาจอ้างอิง รองลงมาคือ ด้านอำนาจการให้รางวัล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

(n = 390)

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน	4.10	.630	4	มาก
2. ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ	4.24	.588	3	มาก
3. ด้านความสำเร็จของงาน	4.35	.537	1	มาก
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	4.30	.662	2	มาก
5. ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ	3.76	.791	5	มาก
รวม	4.17	.530		มาก

จากตาราง 2 พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

ของครูในสถานศึกษา ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสำเร็จของ รองลงมาคือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหาร (X) กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูใน (Y) สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ภาพรวม

(n = 390)

	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X	Y
X_1	1.000	-	-	-	-	-	-
X_2	.805**	1.000	-	-	-	-	-
X_3	.798**	.766**	1.000	-	-	-	-
X_4	.869**	.756**	.837**	1.000	-	-	-
X_5	.853**	.768**	.813**	.944**	1.000	-	-
X	.937**	.875**	.908**	.958**	.947**	1.000	-
Y	.718**	.643**	.768**	.688**	.695**	.758**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .758$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. ด้านอำนาจตามกฎหมาย (X_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 อยู่ในระดับสูง ($r_{x_3y} = .768$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ด้านอำนาจการให้รางวัล (X_1) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 อยู่ในระดับสูง ($r_{x_1y} = .718$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ (X_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{x_5y} = .695$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ด้านอำนาจอ้างอิง (X_4) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{X_4Y} = .688$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ด้านอำนาจการบังคับ (X_2) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{X_2Y} = .643$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวิจัย

1. การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{XY} = .758$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี แต่งกายสุภาพ เหมาะสมกับตำแหน่ง และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครู และเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ สามารถที่จะนโนบายไปสู่การปฏิบัติได้ โดยในการปฏิบัติงานนั้นผู้บริหารจะสั่งการให้ครูปฏิบัติงานได้ถูกต้องและเหมาะสม และก่อนที่จะปฏิบัติงานผู้บริหารจะแจ้ง ระเบียบ ข้อบังคับ โทษจากการฝ่าฝืนของสถานศึกษาให้ครูทราบ ตลอดจนผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสพัฒนาตนเองหรือเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น ทำให้ครูมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุจินันท์ ทิพย์รัตน์ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประชุมพร บุญมา (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการสอนในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า การใช้พลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก รวมทั้งผลการวิจัยของ ศรีนยาพร วงษ์จันทร์ (2564) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการ

ปฏิบัติงานของครู ในสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ 4 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูรับรู้ถึงอาชีพของตนเองว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี รับรู้ถึงความรัก ความผูกพัน ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความร่วมมือช่วยกันทำงานของเพื่อนร่วมงาน ความรู้สึกได้รับการยอมรับในผลสำเร็จของงาน มีความรู้สึกว่างานที่ทำมีความมั่นคงในชีวิต และมีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของ มาสโลว์ (Maslow, 1970) ที่ได้กล่าวไว้ว่ามนุษย์มีความต้องการพื้นฐานในชีวิต ได้แก่ความต้องการทางด้านร่างกาย ก็คือปัจจัยสี่ ความมั่นคงความปลอดภัยในชีวิต การได้รับความรัก การยอมรับในสังคม ความมีชื่อเสียงเกียรติยศ ตลอดจนการประสบความสำเร็จในทุก ๆ เรื่องไม่ว่าจะเป็นชีวิตหรือหน้าที่การงาน เช่นเดียวกับ แมคคิลแลนด (McClelland, 1961) ที่กล่าวถึงแรงจูงใจทางสังคมของมนุษย์ไว้ คือมนุษย์มีความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นต้องการเป็นที่นิยมชมชอบ รักใคร่ชอบพของผู้อื่น และปรารถนาที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ซึ่งจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรสา เพชรนุ้ย (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ และด้านการยอมรับนับถือตามลำดับ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภัทรวดี นุ้ยแหลมหลัก (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนคลองมหาสวัสดิ์ พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนคลองมหาสวัสดิ์ โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ และด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้อำนาจต่าง ๆ ให้สอดคล้องเหมาะสมกับงานและบุคลากรได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่มีความตื่นตัวในการที่จะพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพ สร้างความเข้มแข็งให้องค์กร ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทัศนคติและแสวงหาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหาร ให้เกิดประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้อำนาจด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงาน เพื่อเป็นแรงกระตุ้นและจูงใจให้ผู้ร่วมงานได้ทำงานอย่างเต็มความสามารถ และเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอันจะก่อให้เกิดบรรยากาศและความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติวุฒิ อิสลาม (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู เป็นเพราะว่า เนื่องมาจากการใช้อำนาจของผู้บริหารมีการนำเทคนิคและทฤษฎีต่าง ๆ ที่

เกี่ยวข้องกับการบริหารมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับงาน บุคคล และบริบทของสถานศึกษา ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงที่ส่งผลไปยังแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยุภามาส คำเมืองไม้ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายและบึงกาฬพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ขับเคลื่อนในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้ครูผู้สอน ชอบหรือรักในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ครูผู้สอนในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยวรรณ งามสง่า (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครได้มีการใช้อำนาจได้อย่างสมดุลและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถใช้แรงจูงใจในทุกด้าน ได้อย่างสัมพันธ์กันกับอำนาจจนส่งผลให้ข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ประสบผลสำเร็จในการทำงาน มีความเจริญก้าวหน้าวิชาชีพ สามารถพัฒนาผู้เรียน โรงเรียน หน่วยงานต้นสังกัดส่วนรวม และประเทศชาติได้อย่างภาคภูมิใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในด้านการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับความรู้ความสามารถของตนเอง ควรพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านทางใดทางหนึ่ง และควรนำความเชี่ยวชาญนั้นไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพราะถ้าผู้บริหารพัฒนาดตนเองจนเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ จะส่งผลให้ผู้บริหารมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น
2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสนใจในด้านเงินเดือนและสวัสดิการมากขึ้น เพราะในปัจจุบันค่าครองชีพในการดำรงชีวิตประจำวันนับวันค่อนข้างสูง แต่เงินเดือนและสวัสดิการของครูยังค่อนข้างน้อย การใช้จ่ายประจำวันไม่ค่อยเพียงพอ ซึ่งอาจส่งผลให้ครูต้องหารายได้เสริม อาจเกิดการเบียดบังเวลาราชการได้ ซึ่งจะส่งผลถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้ และผู้บริหารควรมีวิธีการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยการส่งเสริม สนับสนุนครูให้ได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน มอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้และความสามารถของครู มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู และให้รางวัลหรือคำชมเชยเมื่อครูทำงานได้สำเร็จ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ครู
3. จากการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา การใช้อำนาจการบังคับบัญชา เป็นอำนาจที่เกิดจากผู้อยู่ได้บังคับบัญชาไว้ว่าจะได้รับโทษ ถ้าไม่ยอมทำตามที่ผู้บริหารต้องการ ซึ่งในการปฏิบัตินั้นส่งผลให้ผู้บังคับบัญชาไม่อยากจะปฏิบัติงานและไม่เกิดแรงจูงใจในการทำงาน ดังนั้น ผู้บริหารควรคำนึงถึงวิธีการใช้อำนาจที่ถูกต้องเหมาะสม และเลือกใช้อำนาจที่จะสามารถสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาลักษณะของการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู
3. ควรศึกษาพฤติกรรมส่วนบุคคลของผู้บริหารกับลักษณะการใช้อำนาจของผู้บริหาร

เอกสารอ้างอิง

- กอบกุล ต๊ะปะแสง. (2563). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร โรงเรียนเบญจมราชูทิศราชบุรี. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กิตติวุฒิ อีสลาม. (2561: มกราคม-มิถุนายน). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี. วารสาร มทร.อีสาน ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 5(1): 93-103.
- โกมล บัวพรหม. (2553). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ชูศรี วงศ์รัตน์ และคณะ. (2545). การวิจัยเพื่อการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เมธีพิป.
- ธนพรรธ อนุเวช. (2564). แนวทางการสร้างเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประชุมพร บุญมา. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการสอนในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิยภัทร เสงววรรณ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปิยวรรณ งามสง่า. (2564). การใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภัทรวดี น้อยแหลมหลัก. (2562: กรกฎาคม-ธันวาคม). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนคลองมหาสวัสดิ์. วารสารบัณฑิตศึกษา มจร. บ้านสมเด็จเจ้าพระยา. 4(2): 80-83.
- มัณฑนา ชุมปัญญา. (2563). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- มานิดา โสมณวัฒน์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจการบริหารของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในตำบลคลองแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยุภามาศ คำเมืองไม้ (2565: กรกฎาคม-กันยายน). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายและบึงกาฬ. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. 10 (40): 246-256.
- รักชนก คำวังนัง. (2551). การใช้อำนาจของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รุจินันท์ ทิพย์รัตน์. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลดาวลีย์ หมั่นชยุดา. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วชิระ กันภัย. (2559). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปริญญานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรินยาพร วงษ์ชันธุ์. (2564, มกราคม-มิถุนายน). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ 4. วารสารสิทธิมนุษยชน. 22 (1): 179-193.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2551-2552. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- อรสา เพชรนุ้ย. (2560). การศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. สารนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- Barnard, C. I. (1974). The Functions of the Executive. 30th Anniversary ed. Cambridge; MA: Harvard University.

Best, J. W. (1970). *Research in Education*. New Jersey: Prentice-Hall Inc.

French, John R. P.; & Bertram, H. Raven. (1959). *The Bases of Social Power*. In D. Cartwright, *Studies in Social Power*. Ann Arbor, Michigan: University of Michigan Institute for Social Research.

Herzberg, F. (1959). *The Human Problem of Management*. Englewood Cliffs, CA: Thomson/ Wadsworth.

Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.

Litwin, G.; & Stringer, R. (2002). *Leadership and Organizational Climate*. New Jersey: Upper Saddle River.

Maslow, A. (1970). *Motivation and Personality*. 2nd ed., New York: Harper and Row.

McClelland, D. C. (1961). *Power: The Inner Experience*. New York: Irvington.

E045S: ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4

MOTIVATIONAL FACTOR IN TEACHERS' PERFORMANCE UNDER THE JURISDICTION OF BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAT SERVICE AREA OFFICE 4

ฐาปนี อาจจำนงค์¹ กุลจิรา รักษานคร²

¹ นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูจำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษา และ 3) เพื่อเสนอแนะการพัฒนาเกี่ยวกับการเสริมสร้างปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 กำหนดจากตาราง เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607) จำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบที (t-test) และการทดสอบเอฟ (F-test) โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่ตำแหน่งงาน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความสำเร็จในงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 ได้แก่ 1) ผู้บริหารเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้ครูเกิดแรงจูงใจในการทำงาน ผู้บริหารควรมอบหมายหน้าที่ ตรงกับความรู้และความสามารถ และความถนัดของครูเป็นสำคัญควรสร้างขวัญและกำลังใจ และกระตุ้นให้ครูเห็นความสำคัญและความสำเร็จของงาน อันจะนำมาซึ่งการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้องทั้ง

ภายในและภายนอกโรงเรียน 2) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของครู โดยจัดให้มีการอบรมพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อให้การทำงานของครูมีประสิทธิภาพ เมื่อครูปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมายก็จะเกิดความภาคภูมิใจและมุ่งมั่นปฏิบัติให้สำเร็จและมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ด้านปัจจัยด้าน 3) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับครูทุกคน ทุกสิ่งทุกอย่างอย่างทั่วถึงและเป็นไปด้วยความเสมอภาค ไม่เอนเอียง และสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีให้กับโรงเรียน ให้ความสำคัญกับคุณครู เพื่อให้ครูมีความสุขในการทำงาน เมื่อครูมีความสุขก็จะเกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้สำเร็จด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังความสามารถ และ 4) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้รับสวัสดิการต่าง ๆ ส่งเสริมการเลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะครูตามขั้นเงินเดือน มีการพิจารณาผลงานหรือการเลื่อนขั้นเงินเดือนจากผลงานและความสำเร็จของงานอย่างเป็นธรรม

คำสำคัญ: ปัจจัยแรงจูงใจ, การปฏิบัติงานของครู

Abstract

The purpose of this research was to 1.) For study and comparison level of motivation factors in teachers' performance classified by gender, work experience, and educational institution size. And To make suggestions about strengthen teachers' motivation in their work. A research population is the teacher Buriram Primary Education Service Area office 4. Be Sample size estimation using Krejcie and Morgan (Krejcie; & Morgan. 1970: 607) with a total of 306 people. The tools in this research divided into 3 parts, it is a 5-level rating scale questionnaire. The reliability test is 0.96. Statistics used in data analysis include the average ($\bar{X}$) standard deviation (S.D.) Experimentation t-test and F-test using One-way ANOVA, if a statistically significant difference is found Compare the pairwise means using the method of Scheffe and content analysis.

The findings revealed that

1. The Level of motivation factors in teachers' performance in Buriram Primary Education Service Area Office 4, The motivator factors and Maintenance Factors Overall each aspect is at a high level.
2. The data analysis results compare the levels of motivation in factor teachers' work performance. Buriram Primary Education Service Area Office 4. The motivator factors and hygiene factors are classified by gender. Work experience and school size Overall there is not difference. classified according to work experience. It was found that the career advancement and relationships with co-workers, they are significantly different at the .05 level. They classified by school size, it was found that the success in work was significantly different at the .01 level. The relationships with supervisors and relationships with co-workers are significantly different at the .05 level. Suggestions on enhancing motivation factors in work can be used as a guideline for building teachers' morale. entrust work that is consistent with knowledge, and ability. Encourage teamwork and be involved in work Including welfare and more amenities.

3. Suggestions on enhancing teachers' motivation in their work Education Service Area Office 4.

1) Administrators an important role in stimulating teachers' motivation to work. Assign duties consistent with the teacher's knowledge, abilities, and aptitude. 2) Administrators should give importance to developing teachers' potential. By providing continuous and regular teacher development training, when teachers successfully perform their duties according to their goals, they will feel proud and strive to succeed and have higher efficiency. 3) Administrators should give importance to all teachers. Everything is thorough and equal. Unbiased, positive working environment for school Be friendly to make teachers happy at work When teachers are happy, they will have the motivation to complete their work with willingness 4) Administrators should encourage teachers to receive welfare. encourage preference and teacher qualifications according to salary levels. Have a successful performance and receive a fair salary increase based on performance and work success.

Keywords: Motivation factors, Teachers' performance

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างความเจริญก้าวหน้าในสังคม เป็นแนวทางในการสร้างพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และมีคุณภาพ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงมีพระราชดำรัสว่า "นอกจากการศึกษาจะสอนให้คนเก่งแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะอบรมให้ดีไปด้วย ประเทศเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพ คือทั้งเก่ง ทั้งดี มาเป็นกำลังของบ้านเมืองให้ความเก่งเป็นปัจจัยเพื่อหนุนนำความเก่งให้เป็นไปในทางที่ถูกที่อันควรผลเป็นประโยชน์อันพึงประสงค์ (พระบรมราโชวาท. 2558) เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้เรียนรู้ ได้พัฒนาความคิด ระบบการศึกษาของไทย ได้มีการเปลี่ยนแปลงเมื่อมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 6 ที่บัญญัติว่าในการบริหารจัดการศึกษา ที่ว่ากล่าวไว้ว่า การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนา คนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 14)

สังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีการศึกษาใหม่ คือ ต้องต้องมุ่งเน้นสังคมทุกส่วนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการจัดการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต เนื่องจากสถานศึกษามีหน้าที่พัฒนาผลผลิตจากต้นทุนที่เป็นมนุษย์ส่งสู่สังคม สถานศึกษาจึงเป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญ มีส่วนในการผลักดันชาติให้ก้าวหน้า เป้าหมายหลักของสถานศึกษาคือการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด บุคคลที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อคุณภาพนักเรียน คือ ครู การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษานั้น ส่วนสำคัญอย่างหนึ่ง คือ ต้องมีการเสริมสร้างแรงจูงใจให้เกิดกำลังใจเพื่อให้ครูมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ และมีคุณภาพเพราะครูเป็นผู้นำนโยบายและหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งการที่ครูจะปฏิบัติงานได้ดีหรือมากน้อยเพียงใดปัจจัยที่สำคัญ คือ ขวัญกำลังใจและแรงจูงใจที่ดีของครู จะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน ทำให้คนมี

วินัย ปฏิบัติตามข้อบังคับของระเบียบแบบแผน มีความเข้าใจองค์กรดีขึ้น มีความคิดริเริ่มในกิจกรรมต่าง ๆ มีความเชื่อมั่นในองค์กรของตนเอง ทำให้องค์กรมีความแข็งแกร่งและสามารถฟันฝ่าอุปสรรคไปได้ (รุ่งทิwa วิบูลพันธ์. 2562)

ปัจจัยแรงจูงใจจึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและส่งเสริมการปฏิบัติงานของครู ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน คุณสมบัติอันสำคัญของผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้บริหาร คือ ความสามารถที่จะให้คนทำงานด้วยความยินดี ไม่ใช่การบังคับให้คนทำงานด้วยความจำใจ อีกประการหนึ่ง หัวหน้าที่ดีนั้นไม่ใช่แต่เป็นผู้สามารถจะทำงานทุกอย่างได้ด้วยตนเองเท่านั้น ยังต้องเป็นผู้สามารถ ทำให้คนในความควบคุมของตนทำงานด้วยความยินดีด้วย ซึ่งปัจจุบันนับได้ว่าความสำเร็จขององค์กรนั้นจะขึ้นอยู่กับความสามารถของการจัดการในการที่จะโน้มน้าวจิตใจของผู้ปฏิบัติงานทั้งในหน่วยงานและในองค์กรทั้งหมดให้ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ พลังความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานในแนวทางที่สอดคล้องกับเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กร ดังนั้น การจูงใจจึงเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์กร การสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับสมาชิกในองค์กร จึงเป็นทักษะสำคัญประการหนึ่งที่ผู้บริหารต้องเป็นเครื่องวัดความรู้สึกและจิตใจของบุคคลในองค์กรให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กรการสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงานในองค์กรของตนเพื่อรักษาบุคลากรสามารถในการปฏิบัติงานได้ ตลอดจนต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรที่มีผลต่อความสำเร็จของงานทำให้ครูและบุคลากรปฏิบัติงานให้หน่วยงานด้วยความเต็มใจ ทุ่มเทกำลังร่างกาย อย่างเต็มความคิดอุทิศเวลาให้กับองค์กร และนำพาองค์กรให้พัฒนาก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง (จันทร์ธานี สงวนนาม. 2545. 202)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีโรงเรียนจำนวน 190 โรงเรียน จัดการศึกษาทั้ง 4 ระดับ 1) ระดับประถมศึกษา 2) ระดับประถมศึกษาตอนต้น 3) ระดับประถมศึกษาตอนปลาย และ 4) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีการติดต่อประสานงานทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ทั้งภายในกลุ่มเครือข่ายและระหว่างกลุ่มเครือข่าย เช่น การแข่งขันทักษะทางวิชาการ การแข่งขันกีฬากลุ่มโรงเรียน ซึ่งล้วนแต่อาศัยความร่วมมือร่วมใจของทุกคนในองค์กร อีกทั้งการบริหารงานโรงเรียนยังเป็นการบริหารงานอย่างมีส่วนร่วมและมีการกระจายอำนาจตามหลักธรรมาภิบาลเน้นให้สถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในการบริหารงานในสถานศึกษาการทำงานเป็นทีมนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จะนำไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยการทำงานร่วมกันเป็นทีม การทำงานต้องอาศัยการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการที่ดี เข้าใจบทบาทของตนเองให้ชัดเจน ปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสม มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่ยังมีการทำงานแค่บางคนเท่านั้น บรรยากาศขาดการร่วมมือในการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่มีลักษณะต่างคนต่างทำงานขาดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้การติดต่อสื่อสารประสานงานล่าช้า ครูไม่มีความพอใจในการปฏิบัติงาน ครูแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย มีความขัดแย้งกันระหว่างกลุ่ม แบ่งพรรคแบ่งพวก และความขัดแย้งของครูและผู้บริหาร สภาพดังกล่าวจึงทำให้การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่องปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 และเพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา ให้การปฏิบัติงานของครูมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้งนำไปใช้เป็นข้อมูลในการเสริมสร้าง พัฒนาระบบการจัดการศึกษาเพื่อให้ครูเกิดความรู้สึที่ดี และทุ่มเท

ความสามารถในการปฏิบัติงานให้มากที่สุด ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 4

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 4 มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 4
2. เปรียบเทียบระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 4 จำแนกตามเพศประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสริมสร้างปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 4

สมมติฐานของการวิจัย

สถานภาพทั่วไปของครูที่มี เพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ทำให้ผู้บริหารทราบระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ทำให้ทราบผลเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 4
3. ผู้บริหารสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการเสริมสร้างปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและบรรยากาศในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 4 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 4 ผู้วิจัยได้แนวคิดจาก เฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1959) มาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังแผนภาพประกอบ 1

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดขนาด เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 306 คน โดยใช้วิธีการจับสลากทำรายชื่อประชากรทั้งหมด

ผลดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็กกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 184 คน สถานศึกษานขนาดกลางกลุ่มตัวอย่างจำนวน 49 คน
สถานศึกษาขนาดใหญ่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 73 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 4 ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียนเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยแบ่งเป็นปัจจัยจูงใจ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการได้รับการยอมรับ
นับถือ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบและด้านความก้าวหน้าในหน้าที่ตำแหน่งงาน ด้านปัจจัย
ค่าจูง มี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายและการบริหารงาน ด้านความมั่นคงของงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน
ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาความสัมพันธ์ กับเพื่อนร่วมงาน ด้านเงินเดือนและค่าจ้าง เป็นแบบสอบถาม
ลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สัมภาษณ์ผู้บริหาร 2 คน และหัวหน้างาน 3 คน เกี่ยวกับแนวทางการ
สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ
ขั้นตอน ดังนี้

แบบสอบถาม มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู และ
ศึกษาหลักการ เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าทางวิจัย
2. เสนอร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ได้ตรวจสอบ เสนอแนะและ นำมา
ปรับปรุงแก้ไขเพื่อความถูกต้อง
3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง
และความถูกต้องของเนื้อหา ตลอดจนความชัดเจนและความเหมาะสมในการใช้ภาษาโดยการหาคุณภาพของ
เครื่องมือเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective
Congruence: IOC) มีค่า 0.80-1
4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อ
ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูในอำเภออื่น สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน
5. นำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination) ด้วย
วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total
correlation) โดยใช้เกณฑ์การเลือกข้อที่มี อำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20 ขึ้นไป ซึ่งผลการหาค่าอำนาจจำแนก พบว่า มี
ค่าอยู่ระหว่าง 0.69-0.82

6. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และความสอดคล้องภายในของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1990: 202-204) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่า 0.96

7. นำแบบสอบที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจพิจารณาเป็นขั้นตอนสุดท้าย เพื่อจัดทำฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์โดยให้ครอบคลุมเนื้อหากรอบความคิดของการวิจัย

2. สร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามในเบื้องต้น

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ในเบื้องต้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้

5. นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คนมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ สมบูรณ์แล้วนำไปสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าระหว่าง .80-1 และหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ ครอนบาค การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe' test) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับ ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน โดยภาพรวม

ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู	n = 306			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ปัจจัยจูงใจ				
1. ด้านความสำเร็จในงาน	4.479	.452	มาก	1
2. ด้านได้รับการยอมรับนับถือ	4.390	.496	มาก	11

ตาราง 1 (ต่อ)

ปัจจัยแรงจูงในการปฏิบัติงานของครู	n = 306			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
3. ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ	4.428	.505	มาก	5
4. ด้านความรับผิดชอบ	4.431	.480	มาก	4
5. ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน	4.465	.482	มาก	2
ปัจจัยค้ำจุน				
6. ด้านนโยบายในการบริหารงาน	4.432	.491	มาก	3
7. ด้านความมั่นคงของงาน	4.424	.491	มาก	7
8. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	4.408	.487	มาก	9
9. ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา	4.416	.524	มาก	8
10. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	4.408	.495	มาก	10
11. ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ	4.425	.501	มาก	6
รวม	4.429	0.413	มาก	-

จากตาราง 1 พบว่า ระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.429$, S.D. = .413) เมื่อพิจารณารายด้านจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการได้รับความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.479$, S.D. = .452) รองลงมาคือ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่ตำแหน่งงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.465$, S.D. = .482) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านได้รับการยอมรับนับถือ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.390$, S.D. = .496)

ตาราง 2 การเปรียบเทียบระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	t	p-value	F	p-value	F	p-value
1. ด้านความสำเร็จในงาน	.163	.636	1.877	.155	6.062**	.003
2. ด้านได้รับการยอมรับนับถือ	.330	.895	1.979	.14	1.708	.183
3. ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ	.279	.911	.746	.475	2.533	.081
4. ด้านความรับผิดชอบ	-.456	.940	1.769	.172	2.260	.106
5. ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน	-.003	.133	3.561*	.03	1.880	.154
6. ด้านนโยบายในการบริหารงาน	-.404	.190	2.370	.095	.461	.631
7. ด้านความมั่นคงของงาน	-.072	.876	2.467	.087	2.823	.061

ตาราง 2 (ต่อ)

ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	t	p-value	F	p-value	F	p-value
8. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	1.217	.449	1.547	.215	.342	.711
9. ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา	-.779	.307	2.802	.062	3.545*	.03
10. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	-.362	.630	4.346*	.014	3.611	.028
11. ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ	.104	.964	.913	.402	2.677	.07
รวม	.029	.380	2.805	.062	2.996	.058

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า ระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่ตำแหน่งงาน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านความสำเร็จในงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านความสำเร็จในงาน

ขนาดโรงเรียน	ขนาดสถานศึกษา			
	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
สถานศึกษาขนาดเล็ก	4.427	-	-.04963	24933**
สถานศึกษาขนาดกลาง	4.477	-	-	.19970
สถานศึกษาขนาดใหญ่	4.676	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายคู่ ระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านความสำเร็จในงาน พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความสำเร็จในงาน สูงกว่า ครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก

ตาราง 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา

ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่			
	$\bar{X}$	4.364	4.585	4.433
สถานศึกษาขนาดเล็ก	4.364	-	-.22090*	-.06966
สถานศึกษาขนาดกลาง	4.585	-	-	.15124
สถานศึกษาขนาดใหญ่	4.433	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายคู่ ระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลางมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาสูงกว่าครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก

สรุปผลการวิจัย

ระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 ด้าน ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านความสำเร็จในงาน 2) ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน 3) ด้านนโยบายในการบริหารงาน 4) ด้านความรับผิดชอบ 5) ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ 6) ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ 7) ด้านความมั่นคงของงาน 8) ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา 9) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน 10) ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และ 11) ด้านได้รับการยอมรับนับ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ได้ดังนี้

2.1 จำแนกตามเพศ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่าระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และด้านความก้าวหน้าในหน้าที่ตำแหน่งงาน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านความสำเร็จในงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านความสำเร็จในงาน ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน และด้านได้รับการยอมรับนับถือ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 และผู้บริหารได้มีนโยบายคอยสนับสนุนสนับสนุนและพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับให้มีคุณภาพตรงกับมาตรฐานและเหมาะสมกับวิชาชีพ สนับสนุนแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เปิดโอกาสให้ครูเข้าร่วมอบรม สัมมนาและพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาตนเองและงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1959) และคณะได้ศึกษาโดยวิธีการสัมภาษณ์นักบัญชีและวิศวกร 203 คน ใน 9 บริษัท เกี่ยวกับความรู้สึกที่ดีและไม่ดีเกี่ยวกับงานของตน จากผลการวิเคราะห์ เฮิร์ซเบิร์กพบว่า ปัจจัยที่จะทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการทำงาน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ปัจจัยจูงใจ (Motivator Factors) เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล (Intrinsic) เป็นสิ่งที่อยู่ในความรู้สึกนึกคิดหรือในจิตใจของแต่ละบุคคลที่จะกระตุ้นให้ผู้ที่ทำงานมีความรู้สึกในด้านดีมีความพึงพอใจในการทำงาน การขาดปัจจัยเหล่านี้มิได้เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจแก่ผู้ที่ทำงานแต่อย่างใด แต่การมีปัจจัยเหล่านี้จะช่วยเป็นสิ่งจูงใจให้เข้าทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีผลต่อความพึงพอใจในงานที่ทำ และ 2) ปัจจัยเกื้อหนุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยภายนอก (Extrinsic) เช่น นโยบายขององค์กรและการบริหาร การนิเทศ เงินรายได้ สภาพการทำงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดา พันชนัง (2559:78) แรงจูงใจของครู ในอำเภอเมืองจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ วลภา พวงปัญญา (2556) ได้ศึกษา แรงจูงใจในการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่าแรงจูงใจในการทำงาน โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

2.1 จำแนกตามเพศ ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะเพศชายและเพศหญิงได้ผ่านการสัมมนา อบรมและศึกษาดูงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง มีการได้รับผลตอบแทนจากการทำงานที่เป็นธรรม มีการได้รับการสนับสนุนให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ได้รับค่าตอบแทนจากผู้บริหารและการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งเป็นไปตามความถูกต้องและเป็นธรรม อีกทั้งไม่ว่าเพศชายหรือหญิงต่างก็มีความต้องการขั้นพื้นฐานที่คล้ายกัน ตามทฤษฎีของ มาสโลว์ (Maslow, 1970) ได้แก่ 1) ความต้องการทางด้านร่างกาย 2) ความต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคง 3) ความต้องการทางสังคม 4) ความต้องการที่จะมีฐานะเด่นในสังคม และ 5) ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต จึงส่งผลให้ครูทั้งเพศหญิงและเพศชายมีความต้องการไม่ต่างกัน

ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ธนกฤต ศาสตราโชติ (2563: 99) ได้ทำการวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู จังหวัดบุรีรัมย์จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับวิจัยของ สุวาลัย บ้องแพง (2559) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอแม่จัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 พบว่าครูที่มีเพศแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารให้ได้รับการก้าวหน้าในงานและวิชาชีพครู ส่งเสริมให้ครูได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น มีการนิเทศติดตามกำกับงานของครูทุกคน จึงทำให้ครูรู้สึกอบอุ่น ผู้บริหารมีความเอาใจใส่และดูแลอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ อรสา เพชรนุ้ย (2560: 97) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 2 และ โชติกา ระไล (2555: 69) ได้ศึกษา แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชพบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนทุกขนาดปฏิบัติงานตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 ซึ่งมีจุดเน้นในการพัฒนาศักยภาพของครูและโรงเรียนในทุก ๆ ด้านอย่างเท่าเทียมกัน มีการสร้างความเข้มแข็งให้กับทุกและบุคลากรทุกโรงเรียนโดยคำนึงถึงเป้าหมายคุณภาพของผู้เรียน ในการพัฒนาสถานศึกษานั้น ๆ มีการจัดการประเมินคุณภาพสถานศึกษา เข้ามาช่วยนิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการประเมินให้ด้านต่าง ๆ มีการหาแนวทางในการช่วยเหลือโรงเรียนขนาดเล็กในหลาย ๆ แนวทางเช่น การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีที่ช่วยในการจัดการเรียนการสอน การสร้างห้องเรียนคุณภาพ ติดโทรทัศน์และโปรเจคเตอร์เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน มีการจัดการอบรมสัมมนาเพื่อสร้างเครือข่ายเพื่อการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ ครูในทุก ๆ ขนาดโรงเรียนมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สนธยา บุตรวาระ (2556) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนกฤต ศาสตราโชติ (2563: 99) ได้ทำการวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูเอกชน จังหวัดบุรีรัมย์ ครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4

3.1 ด้านปัจจัยจูงใจ ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้ครูเกิดแรงจูงใจในการทำงาน ควรมอบหมายหน้าที่ ตรงกับความรู้ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของครูเป็นสำคัญ ควรสร้างขวัญและกำลังใจ และกระตุ้นให้ครูเห็นความสำคัญและความสำเร็จของงาน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของครู โดยจัดให้มีการอบรมพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อให้การทำงานของครูมีประสิทธิภาพที่สูง เมื่อครูปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมายก็จะเกิดความภาคภูมิใจและมุ่งมั่นปฏิบัติให้สำเร็จและมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของกับ ศิริวรรณ อินทโร (2560: 3) ได้ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

ของข้าราชการครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่าผู้บริหารครูควรกระตุ้นความพยายามในการพัฒนาการสอนของครู โดยมุ่งไปที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรและอัตลักษณ์ของโรงเรียน ด้วยการมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถ ให้อิสระและความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรนาท ดอนแก้ว (2562: 124) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเครือข่ายขุนน้ำ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมการอบรมเพื่อพัฒนาสนับสนุนด้านความรู้ความสามารถของครู ควรให้ความสำคัญในด้านความดีความชอบ มีการปรับปรุงเกี่ยวกับพิจารณาความดีความชอบของครูให้มีความเป็นธรรมเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถและสวัสดิการต่าง ๆ

3.2 ด้านปัจจัยคำจูง ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับครูทุกคน ทุกสิ่งทุกอย่างอย่างทั่วถึงและเป็นไปด้วยความเสมอภาค ไม่เอื้อเอียง มีการพิจารณาผลงานหรือการเลื่อนขั้นเงินเดือนจากผลงานและความสำเร็จของงานอย่างเป็นธรรม และสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีให้กับโรงเรียน เพื่อให้ครูรู้สึกอบอุ่นและมีความสุขในการทำงาน เมื่อมีความสุขก็จะเกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้สำเร็จด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังความสามารถ ไพลิน หนูมี (2561: 39) พบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงาน ความสะดวกสบายในการทำงาน ความเหมาะสมเพียงพอในสถานที่ทำงาน อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ลักษณะอาคารและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ในการทำงานผู้บริหารต้องบริหารจัดการอำนวยความสะดวกในเรื่องเหล่านี้เพื่อส่งเสริมทั้งสุขภาพร่างกายและด้านวิชาการของครูร่วมทางสิ่งแวดล้อมในหน่วยงานและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานนับตั้งแต่สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้อากาศแสงเสียงกลิ่น จนถึงความรู้สึกอารมณ์ความเครียด และบรรยากาศการทำงานที่เป็นมิตร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติยา แสนอุบล (2560: 4) พบว่า ผู้บริหารควรพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน จากผลงานและความสำเร็จของงานอย่างเป็นธรรม ควรให้ความสำคัญกับครูทุกคนอย่างทั่วถึงด้วยความเสมอภาค ไม่เอื้อเอียงควรสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี เพื่อให้ครูรู้สึกอบอุ่นและมีความสุขในการทำงาน เมื่อมีความสุขครูก็จะปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ และสอดคล้องกับ Virginie (2008: 325-339) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของผลการปฏิบัติงานกับการจ่าย ค่าตอบแทนในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ผลการศึกษา พบว่า การปฏิบัติงานกับการจ่าย ค่าตอบแทนในการจูงใจมีความสัมพันธ์กัน ค่าตอบแทนจะเป็นแรงผลักดัน ให้ตัวบุคคลสามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิผลอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านได้รับการยอมรับนับถือ ดังนั้น ควรมีการเสริมสร้างปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู คือ ผู้บริหารควรยกย่องชมเชยครู เมื่อครูปฏิบัติผลงานดีเด่น ปฏิบัติงานได้สำเร็จ ควรตระหนักถึงการสร้างแรงจูงใจด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อให้เกิดการยอมรับนับถือแก่เพื่อนร่วมงาน และผู้บริหารกับครูควรยกย่องชมเชยครูและแสดงความยินดีในที่ประชุม เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเกิดการพัฒนาสูงสุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

โชติกา ระใส. (2555). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อนกฤต ศาสตราโชติ. (2563). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูเอกชน จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญา

ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

นิตยา แสนอุบล. (2560). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในกลุ่มโรงเรียนศรีราชาสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี:

มหาวิทยาลัยบูรพา.

ไพลม หนูมี. (2561). การศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขต

การศึกษา 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ลัดดา พันชนัง. (2559). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอเมืองจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

วชิรนาท ดอนแก้ว. (2562). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเครือข่ายขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระ

เกียรติ จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.

วัลภา พวงปัญญา. (2556). แรงจูงใจในการทำงานของข้าราชการครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม:

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ศิริวรรณ อินทสโร. (2560). แนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียน

ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร

มหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

สนธยา บุตรวาระ. (2556). การศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชลบุรี

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.

ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมุทธ ขำนาญ. (2563). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานและแนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู

โรงเรียนบ้านสวนอุดมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1.

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุราลัย บัองแพง. (2559). การศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอแม่वंก สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.

นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

อรสา เพชรน้อย. (2560). การศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สุราษฎร์ธานี:
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

Herzberg, F.; & Snyderman, B. (1959). *The Motivation to Work*. New York: McGraw-Hill.

Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research actives. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 608.

Maslow, A. H. (1970). *Motivation and Personality*. New York: D. Van Nostrand.

Virginie, F. (2008). Performance-Related Pay and Work Motivation, Theoretical and Empirical Perspectives
for the French Civil Service. *International Review of Administrative Science*. 74(2): 325-339.

E046S: ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

NEEDS ASSESSMENT IN THE ADMINISTRATION OF THE STUDENT SUPPORT SYSTEM
SCHOOL UNDER THE BANGKOK SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2

สุนิตสา โพธิ์ชัยรัตน์¹ อุทัยวรรณ สายพัฒนะ² ปราศรัย ประวิติรุ่งเรือง³

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

³ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2) เพื่อศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 3) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 และ 4) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในสหวิทยาเขตนวนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 338 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิ และใช้การสุ่มอย่างง่ายแบบเป็นสัดส่วนในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า มี 5 ระดับ เป็นแบบตอบสนองรายการ (Dual-response format) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้จัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก
2. สภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด
3. ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI Modified) ของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีความต้องการจำเป็นระดับสูงสุด คือ ด้านการส่งต่อ
4. ข้อเสนอแนะ/แนวทางเกี่ยวกับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปได้ดังนี้ 1) ควรมีการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน 2) ควรแบ่งกลุ่มนักเรียน ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสี่ยงพิเศษ 3) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนตามความถนัดและความสามารถของผู้เรียน 4) ควรสอดส่องดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง และ 5) ควรมีการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

คำสำคัญ: ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, ความต้องการจำเป็น

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the current condition of the Administration of the Student Support System School under the Bangkok Secondary Education Service Area Office 2. 2) to study the desirable conditions of the Administration of the Student Support System School under the Bangkok Secondary Education Service Area Office 2. 3) to study the Needs Assessment of the Administration of the Student Support System School under the Bangkok Secondary Education Service Area Office 2. 4) to study guidelines of the Administration of the Student Support System School under the Bangkok Secondary Education Service Area Office 2. The sample were 338 teachers at the Nawamin School consortium under the Bangkok Secondary Education Service Area Office 2. The research tool was a questionnaire with 5 levels rating scale and a dual-response format. The reliability of the questionnaire is .98. Statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation, the Pearson correlation coefficient and statistics used to rank essential needs by the modified Priority Needs Index (PNI Modified) method.

The research results revealed that:

1. The current condition of the Administration of the Student Support System School under the Bangkok Secondary Education Service Area Office 2, in overall and all aspect was at a high level.
2. The desirable condition in operation according of the Administration of the Student Support System School under the Bangkok Secondary Education Service Area Office 2, in overall and all aspect was at the high level.
3. Modified Priority Needs Index (PNI Modified) of the Administration of the Student Support System School under the Bangkok Secondary Education Service Area Office 2, which was at the highest level of the Needs Assessment was forwarding of students.
4. Suggestions/guidelines regarding of the Administration of the the Student Support System School under the Bangkok Secondary Education Service Area Office 2, as follows: 1) should visit home all of students. 2) should be divided into 3 groups: normal group, high risk group and special risk group. 3) should organize to promote students according to the aptitudes and abilities of the students. 4) should take care of students all. 5) should forward of students both inside and outside the school.

Keywords: The student support system, Needs assessment

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 2 กล่าวถึง สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาในมาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและมีโอกาสที่เสมอภาค

กันในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐบาลต้องมีการจัดการเรียนให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่ต้องเก็บค่าใช้จ่ายแก่นักเรียน และการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา การสื่อสารและการเรียนรู้ ต้องจัดให้นักเรียนดังกล่าวได้รับสิทธิ และโอกาส การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 4) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือ จากครูที่ปรึกษาอย่างเท่าเทียมกันและอย่างทั่วถึง โดยมีผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ปัญหาของเศรษฐกิจในสังคม ประกอบไปด้วย ปัญหาของยาเสพติด ปัญหาในด้านการแข่งขันในหลาย ๆ รูปแบบ หรืออื่น ๆ จึงมีแนวนโยบายพัฒนางาน "ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน" โดยประยุกต์แนวคิด แผนกลยุทธ์ ในการพัฒนาเยาวชนของโรงเรียน ตามลักษณะกลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มเด็กทั่วไปที่ไม่มีปัญหา จะนำมาพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อปัญหา ต่าง ๆ 2) นักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่คุณครูที่ปรึกษาผ่านการคัดกรอง จะนำมาแก้ไขและให้การช่วยเหลือนักเรียน และนำมาพัฒนาในเรื่องของปรับตัว และ 3) นักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา ควรให้ มีกระบวนการส่งต่อให้คุณครูแนะแนวที่มีทักษะในการแก้ไขปัญหา หรือส่งต่อให้ผู้รับบริการที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ เพื่อให้การช่วยเหลือลำดับต่อไป (กรมสุขภาพจิต. 2544: 1) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการช่วยเหลือ มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริม นักเรียน 4) การป้องกันแก้ไขปัญหา นักเรียน และ 5) การส่งต่อนักเรียน

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้นำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาดำเนินการตามนโยบายที่วางไว้ โดยนำมาในลักษณะให้อิสระที่จะเลือก และประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพหรือบริบทของโรงเรียน ซึ่งการดำเนินงานนั้นจะต้องได้รับการร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย ได้แก่ คุณครู คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ปกครอง และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณครู ซึ่งมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากที่จะช่วยในการดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด หมั่นซักถามและคอยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอยู่เสมอ ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลง และสามารถหาวิธีในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาได้ทันเวลาที่ เนื่องจากในทุก ๆ ปัญหาของนักเรียนล้วนแต่แล้วมีสาเหตุทั้งนั้น และได้เกิดขึ้นทันทีทันใด แต่เป็นการส่งสมประสพการณ์ที่มีผลเชิงลบต่อพฤติกรรมทั้งด้าน ความคิด ความรู้สึก และการกระทำ หากไม่ได้รับการช่วยเหลือในเบื้องต้น ปัญหาที่สามารถที่จะลุกลามมากยิ่งขึ้นจนเกิดความซับซ้อน และยากต่อการที่จะแก้ไขในที่สุด ผู้ให้คำปรึกษาหรือที่ปรึกษาจะต้องมีความสามารถในการให้คำแนะนำแก่นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และจะต้องมีความเข้าใจต่อภูมิหลังและความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้เรียน รวมทั้งจะต้องมีความรู้ มีทักษะในการให้คำปรึกษา สามารถตัดสินใจโดยใช้ประสบการณ์จากการให้คำปรึกษากับนักเรียนได้ (Holcomb-Mc Coy. 2011) เมื่อนักเรียนอยู่ที่โรงเรียนจะมีคุณครูช่วยทำหน้าที่ดังกล่าวแทนคุณพ่อคุณแม่และผู้ปกครองในช่วงเวลาหนึ่งซึ่งขณะอยู่ที่โรงเรียน และจากสภาพสังคมที่มีเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร ด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อนักเรียนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบมีปรากฏเช่นกัน จึงส่งผลให้การดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้เกิดปัญหา และเป็นสาเหตุให้เด็กและเยาวชน ทั่วไปหาทางออกด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม เช่น ปัญหาของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ นักเรียนขาดความรับผิดชอบระเบียบวินัย นักเรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมในระดับที่ต่ำ และปัญหาที่สำคัญคือ การแพร่ระบาดของยาเสพติดที่เกิดขึ้นกับ

นักเรียนเป็นปัญหาสำคัญของประเทศชาติ แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพ (กรมสามัญศึกษา. 2545: 16-18)

ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูนั้น จึงมีความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน นอกเหนือจากปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ก็มีปัญหาด้านอารมณ์หรือครอบครัว เช่น ผู้ปกครองไม่มีเวลาให้ เพราะต้องทำงานหนัก หรือผู้ปกครองทะเลาะตบตีกันต่อหน้าเด็ก ทำให้เด็กในครอบครัวกลายเป็นเด็กที่ขาดความอบอุ่น หรือมีภาวะทางอารมณ์ที่ไม่เหมือนเด็กปกติ อีกทั้งผู้ปกครองบางคนไม่ได้เห็นความสำคัญของการศึกษา และทำให้เด็กไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว จึงทำให้เด็กนักเรียนขาดเรียนบ่อยและซ้ำชั้น ประสิทธิภาพการศึกษาจึงลดลง แม้ว่าเด็กจะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่หากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี แน่แน่นอนว่าคุณภาพทางอารมณ์ของเด็กก็จะมีแนวโน้มที่จะแย่ลง บางคนอาจเปลี่ยนตัวเองไปเป็นคนหัวรั้น ต่อต้าน ขี้โมโห และสุดท้ายอาจจะเลือกทางเดินที่ผิดได้ และด้วยเหตุผลที่ยกตัวอย่างมานี้ส่งผลให้เด็กที่มีคุณภาพหลายคนหลุดจากโอกาสที่ได้รับการพัฒนาตัวเอง (อุษา ชูชาติ และ ลัดดา อินทร์พิมพ์. 2558: 1)

จากที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาเรื่องความต้องการจำเป็นในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ว่ามีสภาพเป็นเช่นใด มีอุปสรรคปัญหาใดบ้าง เพื่อจะได้นำข้อมูลมาบริหารจัดการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

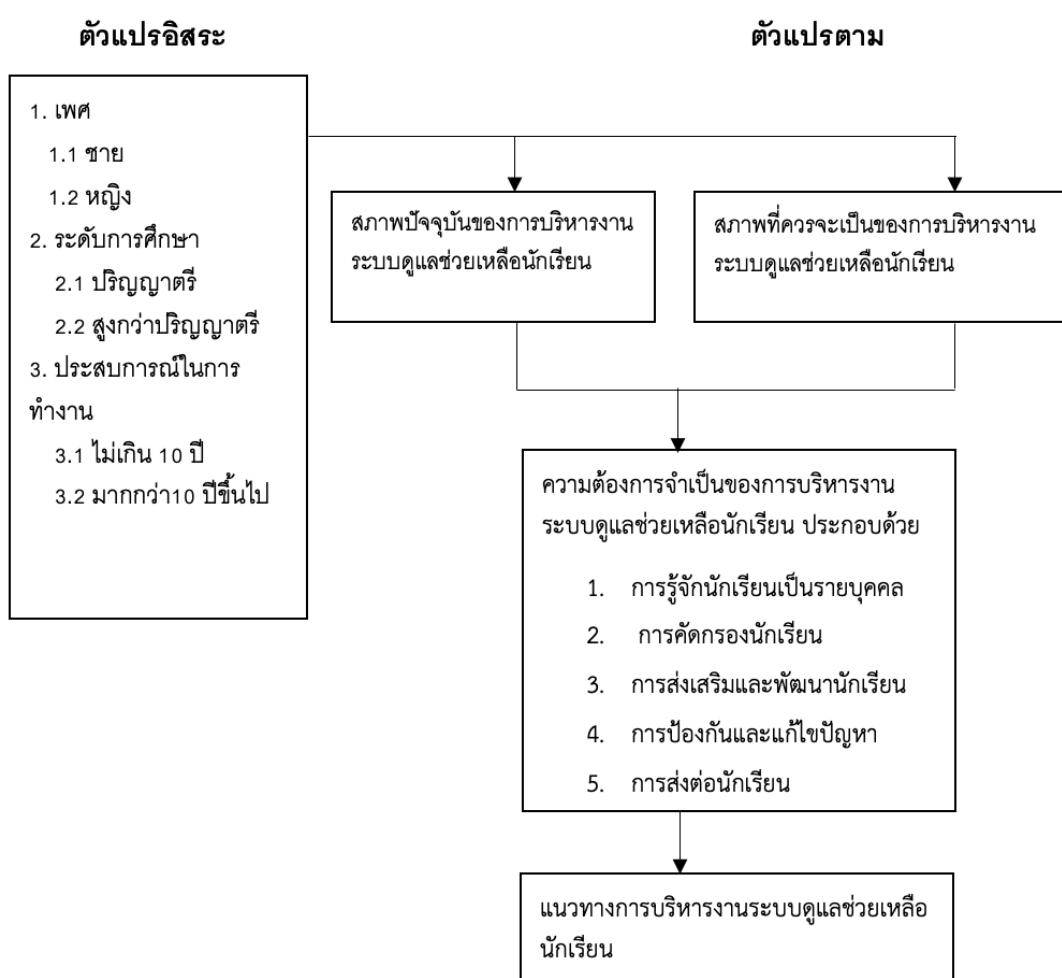
1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
3. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
4. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางให้นักเรียนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน โดยศึกษาเอกสารเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) และศึกษาเอกสาร หลักการเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการจำเป็นของ สุวิมล ว่องวาณิช (2558) จึงนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสหวิทยาเขตนวมินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,055 คน (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2: 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสหวิทยาเขตนวมินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 282 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิ และใช้การสุ่มอย่างง่ายแบบเป็นสัดส่วนในการสุ่ม และเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมต่อการวิเคราะห์ข้อมูลมากที่สุด อีกทั้งเพื่อป้องกันปัญหาความไม่สมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ผู้วิจัยจึงทำการปรับจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ซึ่งรวมกลุ่มตัวอย่าง เป็นจำนวนทั้งสิ้น 338 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วย โดยมีขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่ามี 5 ระดับ (สุวิมล ว่องวานิช. 2550: 273-279) แบบตอบสองรายการ (Dual-response format) หรือ 2 สภาพ คือ สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และสภาพที่ควรจะเป็นการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีเกณฑ์การพิจารณา 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในแต่ละประเด็น

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตาม ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดก่อนนำไปสร้างเป็นแบบสอบถามต่อไป

2. ศึกษาเอกสาร และหลักการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามตามที่กำหนด ให้ครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัดและปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับขอบข่ายที่จะศึกษาตามนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Congruence: IOC)
7. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ของข้อคำถาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1
8. นำข้อคำถามที่มีความสอดคล้องและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับทดลองใช้ (Try-out) เพื่อหาคุณภาพต่อไป
9. นำแบบสอบถามฉบับทดลองใช้ไปสอบถามครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation Coefficient) ได้ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.23-0.86 และหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .98
10. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน และหาคุณภาพแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติ ตามหัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ร้อยละ (Percentage)
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 การหาความเที่ยงตรง โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Congruence: IOC)
 - 2.2 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนน (Item-Total Correlation Coefficient)
 - 2.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ ครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient)
 - 2.4 การศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สถิติที่ใช้จัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNI Modified)
 - 2.5 การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับของสภาพปัจจุบัน สภาพที่ควรจะเป็น และลำดับที่ของความ
 ต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวม และรายด้าน

การบริหารงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	สภาพปัจจุบัน(D)			สภาพที่ควรจะเป็น(I)			PNI _{Modified} (I-D)/D	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. ด้านการรู้จักนักเรียน								
เป็นรายบุคคล	4.29	.573	มาก	4.78	.463	มากที่สุด	.114	5
2. ด้านการคัดกรอง								
นักเรียน	4.25	.599	มาก	4.79	.490	มากที่สุด	.127	2
3. ด้านการส่งเสริมและ								
พัฒนานักเรียน	4.26	.593	มาก	4.78	.519	มากที่สุด	.122	4
4. ด้านการป้องกันและ								
แก้ปัญหา	4.27	.617	มาก	4.80	.478	มากที่สุด	.124	3
5. ด้านการส่งต่อ	4.22	.634	มาก	4.79	.460	มากที่สุด	.135	1
รวม	4.26	.555	มาก	4.79	.452	มากที่สุด	.124	

จากตาราง 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียน
 เป็นรายบุคคล รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อ

ส่วนสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ใน
 ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา รองลงมาคือ ด้านการ
 คัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านการส่งเสริม
 และพัฒนานักเรียน

จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index:
 PNI Modified) ของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นระดับสูงสุด คือ ด้านการส่งต่อ รองลงมา คือ
 ด้านการคัดกรองนักเรียน และความต้องการจำเป็นด้านที่มีระดับต่ำสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ข้อเสนอแนะ/แนวทางเกี่ยวกับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปได้ดังนี้ 1) ควรมีการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน 2) ควรแบ่งกลุ่มนักเรียน ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสี่ยงพิเศษ 3) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนตามความถนัดและความสามารถของผู้เรียน 4) ควรสอดส่องดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง และ 5) ควรมีการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สรุปผลได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. สภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด
3. ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการส่งต่อ
4. ข้อเสนอแนะ/แนวทางเกี่ยวกับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปได้ดังนี้ 1) ควรมีการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน 2) ควรแบ่งกลุ่มนักเรียน ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสี่ยงพิเศษ 3) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนตามความถนัดและความสามารถของผู้เรียน 4) ควรสอดส่องดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง และ 5) ควรมีการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็นถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ซึ่งเป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งนักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาอย่างรอบด้าน ด้วยวิธีการหรือกระบวนการดำเนินงานที่ถูกต้องเหมาะสม และทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ รวมทั้งนักเรียนควรพัฒนาในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เป็นคนดี มีความสุข และมีความปลอดภัยในสังคมปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของ ศิริ โชคสกุล (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งควรปรับปรุงให้ดีขึ้น ตามลำดับ คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันปัญหานักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภูษณิศร ม่วงเกษม (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและระดับมากที่สุด ตามลำดับ

2. สภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมีการศึกษา/รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการที่หลากหลาย จึงทำให้ครูได้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งโรงเรียนยังมีการสำรวจความต้องการของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการพัฒนานักเรียนในทุก ๆ ด้านอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 17-25) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำสูงสุดในสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการ และให้ความสำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งได้แก่ การบริหารจัดการให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาร่วมกันเข้าไปแก้ไขปัญหาของผู้เรียนให้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการพัฒนาตนเองแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการดำเนินงานในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของ นพเกตุ ทอธรรมมา (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุติกรณ นิสสัย (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการดำเนินงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต้องหาทางแก้ไข ตามลำดับดังนี้ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการพัฒนานักเรียน ด้านการแก้ปัญหานักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านการป้องกันนักเรียน และด้านการส่งเสริมนักเรียน

3. ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการส่งต่อ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนยังขาดกระบวนการ หรือขั้นตอนการส่งต่อที่ชัดเจน จึงทำให้นักเรียนยังไม่ทราบถึงความจำเป็นและความสำคัญในการส่งต่อ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุมการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งต่อให้ชัดเจนอย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาปรับปรุง และพัฒนาแนวทางในการส่งต่อนักเรียน รวมทั้งโรงเรียนยังมีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาให้ผู้เชี่ยวชาญทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียน หลังจากนั้นจะทำการบันทึกผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรือรายงานการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก เพื่อรายงานข้อมูลนักเรียนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ครู หรือผู้ปกครอง เกี่ยวกับรายงานสรุปประวัติของนักเรียน รายงานความคิดเห็นของผู้ปกครอง และนำผลจากการติดตาม ประเมินผลมาปรับปรุงพัฒนาแนวทางในการส่งต่อนักเรียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของ วราวุฒิ เหล่าจินดา (2559: 125) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ผู้ปกครองยังขาดความเข้าใจในการส่งต่อ และครูยังก็มีการเรียนการสอนมากจึงปฏิบัติงานใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีปัญหาในระดับหนึ่งที่ไม่มาก และยังขาดการให้ความร่วมมือกันในการส่งต่อกับหน่วยงาน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาส่วนร่วมกัน และรวมทั้งระบบการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา จึงควรได้รับความร่วมมือในการส่งต่อจากหน่วยงานอื่นให้มากขึ้น พร้อมทั้งให้ความรู้ต่อผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปราณี เตยอ่อน (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเจ็ดริ้ว (สาครกิจโกศล) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนควรจัดอบรมให้ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจต่อการส่งต่อนักเรียนและชี้แจงให้กับนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนได้ทราบถึงเหตุผลที่แท้จริงของการส่งต่อนักเรียน

4. ข้อเสนอแนะ/แนวทางเกี่ยวกับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มี 5 ด้าน สามารถอภิปรายเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

4.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้ครูที่ปรึกษาไปเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง รวมทั้งคอยสังเกต สัมภาษณ์ และสอบถามนักเรียน แล้วนำผลการสังเกต สัมภาษณ์ และสอบถามนักเรียนไปจัดเก็บเป็นข้อมูลนักเรียนให้เป็นปัจจุบันต่อไป รวมทั้งควรพูดคุยกับนักเรียนในห้องเรียนอยู่เสมอ เมื่อนักเรียนมีปัญหาจะได้แก้ไขได้ทันเวลา และควรจัดทำ SDQ เพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อที่จะได้ทราบว่าควรจะมีกิจกรรมการส่งเสริมนักเรียนในด้านใดบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยา พรมรัตน์ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการส่งเสริมนักเรียน ผลการวิจัยของ สุจิตา พงษ์สวัสดิ์ (2561: 304-314) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยลดจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งต่อ การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งเสริม และพัฒนานักเรียน รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิด (Teed. 2002: 1555-B) ได้ศึกษาเรื่อง การพบนักเรียนเพื่อรู้จักความต้องการทางด้านอารมณ์และสังคมของนักเรียน ครูประจักษ์กับการเข้าใจในการให้คำปรึกษาในชั้นเรียนรัฐอินเดียนา ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะพิเศษของต่าง ๆ เช่น เด็กครอบครัวอย่าร้าง ครอบครัวใหญ่อยู่ร่วมกัน ผู้ปกครองติดสารเสพติดและสุรา เด็กมีความรุนแรงถูกทารุณทางเพศ เด็กสุขภาพไม่ดีต้องใช้ยารักษา สิ่งเหล่านี้จะเป็นแรงกดดันอย่างมากและมีผลกระทบต่อชีวิตเด็ก การจัดการศึกษาในระบบเป็นการเรียนการสอนเชิงวิชาการ ซึ่งส่งผลก่อให้เกิดความยุ่งยากในด้านอารมณ์และสังคมของเด็ก ดังนั้น ครูควรจัดการศึกษาแบบนอกระบบ กล่าวคือ ไม่เชิงวิชาการมากนัก ครูควรให้คำปรึกษาในชั้นเรียน เพื่อจัดประสบการณ์ที่ดีที่สุดให้กับเด็กนักเรียน โดยพยายามพูดคุย ชักถามถึงความต้องการ

ของเด็ก และควรใช้วิธีการให้คำปรึกษาอย่างหลากหลาย ซึ่งการให้คำปรึกษาในชั้นเรียนเป็นวิธีการป้องกันด้านการปกครองและ เน้นการเรียนรู้แบบการปฏิบัติ

4.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิธีกำหนดการคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย โดยอาจจะมอบหมายให้ครูที่ปรึกษาแบ่งกลุ่มนักเรียน ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา เพื่อให้ครูที่ปรึกษาประเมินเป็นอันดับแรก ในการคัดกรองนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เต็ม ปุราธนา (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า บริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชุตติมา ถาวรแก้ว (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (ปทุมธานี-สระบุรี) ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (ปทุมธานี-สระบุรี) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

4.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบว่า ครูที่ปรึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนตามความถนัดและความสามารถของผู้เรียน รวมทั้งสอนเสริมให้กับนักเรียนกลุ่มเก่ง และสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนกลุ่มอ่อน โดยมีการจัดอบรมที่เหมาะสมตามความถนัด และความสนใจของนักเรียน และผู้บริหารควรจัดโครงการส่งเสริมความสามารถทางด้านต่าง ๆ เช่น วิชาการ และกีฬา เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภัทธิดา อาจอินทร์ (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านไพรพัฒนา จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านไพรพัฒนา จังหวัดศรีสะเกษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อ รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลลนา ลีระพันธ์ และ ปิยพงษ์ สุเมตติกุล (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน กระทุ่มแบน"วิเศษสมุทคุณ" จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนและ สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

4.4 ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ครูที่ปรึกษาต้องคอยสอดส่องดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง หรืออาจควรให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนก่อนมีการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมแนะแนว เป็นต้น และในกระบวนการสุดท้ายควรมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนได้ทันเวลา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พนารัตน์ สุริยพันธุ์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ

ศึกษาประถมศึกษาพังกา ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานระบบช่วยเหลือในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการดำเนินงานค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน รองลงมา ได้แก่ การคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน รวมทั้งไม่สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ วราวุฒิ เหล่าจินดา (2559: 125) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมากทุกด้าน ซึ่งสภาพการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนนั้น ผู้ปกครองยังขาดความเข้าใจในการส่งต่อ และครูยังมีการงานสอนมากเกินไป ปฏิบัติงานในระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนมีปัญหาระดับหนึ่งที่ไม่มาก และยังขาด การให้ความ ร่วมกันในด้านการส่งต่อกับหน่วยงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาร่วมกัน

4.5 ด้านการส่งต่อ ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลนักเรียนอย่างถูกต้อง ครบถ้วนก่อนการส่งต่อทุกครั้ง เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ รวมทั้งผู้บริหารควรมีการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อนักเรียนมากยิ่งขึ้น และควรมีกระบวนการ และขั้นตอนการส่งต่อนักเรียนที่มีความ ชัดเจน และเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รองรัตน์ ทองมาลา (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามทัศนะ ของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูใน โรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการส่งต่อ ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ด้านการ ส่งเสริมนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุติกรณ นิสสัย (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของ การดำเนินงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต้องหาทางแก้ไขตามลำดับดังนี้ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการ คัดกรองนักเรียน ด้านการพัฒนานักเรียน ด้านการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านการ ป้องกันนักเรียน และด้านการส่งเสริมนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัย ในครั้งต่อไป โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด โดยเฉพาะเรื่องการเก็บรวบรวม ข้อมูลนักเรียน เพราะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีวิธีที่ หลากหลายในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน อาทิเช่น การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน และแฟ้มสะสมงาน เป็นต้น เพื่อสามารถนำข้อมูลมาคัดกรองนักเรียนเกิดเป็นประโยชน์มากที่สุด รวมทั้งเป็นการ ส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ด้านการส่งต่อ เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด โดยเฉพาะเรื่องการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญที่ภายนอกโรงเรียน อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 อาจไม่ให้ความยินยอมในการนำนักเรียนไปพบผู้เชี่ยวชาญภายนอกโรงเรียน หรืออาจจะยังไม่ไว้วางใจในการให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาให้คำปรึกษานักเรียน ดังนั้น โรงเรียนควรเชิญผู้เชี่ยวชาญภายนอกโรงเรียนมาอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนและผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือของผู้บริหารสถานศึกษา
3. ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

กรมสามัญศึกษา. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กรมสุขภาพจิต. (2544). คู่มือครูที่ปรึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: ยูเนสโสมเมดกรุ๊ป.

กัลยา พรหมรัตน์. (2559). การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

จตุกรณ์ นิสสัย. (2558). การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชุติมา ถาวรแก้ว. (2559). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (ปทุมธานี-สระบุรี). งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

เดิม ปุราถาเน. (2557). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี. วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. 9(1): 26-33.

นพเกล้า ทองธรรมมา. (2563). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ปราณี เตยอ่อน. (2558). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเจ็ดยอด (สาครกิกโกศล). การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พนารัตน์ สุริยพันธ์. (2556). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา. ภาคนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- ภัทธีมา อาจอินทร์. (2558). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านไพรพัฒนา จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภูษณิศ ม่วงเกษม. (2562). สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- รองรัตน์ ทองมาลา. (2558). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ลลนา ลีระพันธ์ และ ปิยพงษ์ สุเมตติกุล. (2558). กลยุทธ์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา. 10(3): 400-414.
- วรารุณ เหล่าจินดา. (2559). สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ศิริ ไชคสกุล. (2559). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. (2566). บัญชีรายละเอียดอัตราค่าจ้างข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). เอกสารการนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียนและชุมชน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการ แนวคิด และทิศทางการดำเนินงาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุธิดา พงษ์สวัสดิ์. (2561). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุษา ชูชาติ และ ลัดดา อินทร์พิมพ์. (2558). มุมมองด้านการศึกษาของนายกรัฐมนตรีนเรนทรวิจิตร (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา). วารสารวิจัยการศึกษา. 3(6): 1-7.
- McCoy, H. (2011). Multicultural Counseling Competencies: An Exploratory Factor Analysis. August 11, 2020. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/j.2161-1912.2000.tb00609.x>.

E048S: ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

CONDITION OF LEADERSHIP OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS IN
THE 21st CENTURY, KHAO SAMING DISTRICT UNDER THE TRAT PRIMARY EDUCATIONA
SERVICE ATREA OFFICE

จริยา เรืองศรี¹ สมนึก การิเวท²

¹ นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอ
เขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
ในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามสถานภาพ
ครูผู้สอน และประสบการณ์ทำงาน และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความเป็นภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
ในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
โดยใช้ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน
156 คน และกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาที่ทำการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน
เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง
ฉบับ เท่ากับ .944 และเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และ
การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร
สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยภาพรวมอยู่ใน
ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง จำแนกตามสถานภาพ และ
ประสบการณ์ทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวใจ และ
ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางการ
ส่งเสริมสนับสนุนภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง มี 4 ด้าน จำนวน 19 แนวทาง
ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 4 แนวทาง 2) ด้านทักษะการติดต่อสื่อสาร 6 แนวทาง 3) ด้านการสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวใจ 4
แนวทาง และ 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 5 แนวทาง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ผู้บริหารสถานศึกษา, ศตวรรษที่ 21

Abstract

The purposes of this research were 1) study condition of leadership of educational institution administrators in the 21st century, Khao Saming District under the Trat Primary Educational Service Area Office, 2) compare condition of leadership of educational institution administrators in the 21st century, Khao Saming District under the Trat Primary Educational Service Area Office classified according to teacher status and work experience, and 3) study guidelines to develop condition of leadership of educational institution administrators in the 21st century, Khao Saming District under the Trat Primary Educational Service Area Office. The sample group used in this research included educational institution administrators and teachers in Khao Saming District under the Trat Primary Educational Service Area Office by using Krejcie and Morgan Tables (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) and getting 156 people as the sample group. 5 educational institution administrators were interviewed by using the purposive selection method. The quantitative research tool was a 5-level rating scale questionnaire with the reliability of .944 and the qualitative research tool was a questionnaire. Statistics used to analyze data were percentage, mean, standard deviation, Pearson Correlation Coefficient, t- test, F-test and content analysis.

The research results showed that: 1) Educational institution administrators and teachers had the opinions about condition of leadership of educational institution administrators in the 21st century, Khao Saming District under the Trat Primary Educational Service Area Office at a high level overall. 2) When classified by status and work experience in condition of leadership of educational institution administrators in the 21st century, Khao Saming under the Trat Primary Educational Service Area Office, there is no difference. When considering each aspect, it was found that motivation, persuasion, and information technology were used. There is a statistical significant difference at the .05 level. 3) Guidelines to promote and support condition of leadership of educational institution administrators in the 21st century, Khao Saming under the Trat Primary Educational Service Area Office were in 4 aspects; total of 19 guidelines 1) having vision 4 guidelines, 2) communication skills 6 guidelines, 3) motivation and persuasion 4 guidelines and 4) information technology usage 5 guidelines.

Keywords: Leadership, Educational institution administrator, 21st century

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมในยุคศตวรรษที่ 21 มีการแปรปรวนผันผวนอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงต่าง ๆ ของภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน การจัดการศึกษายุคดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลักและทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งผู้บริหารจะต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเอง คิดหายุทธศาสตร์ใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานให้มีความเหมาะสมและทันสมัยมากขึ้น

ให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติงานทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร และต้องเข้ามารับบทบาทในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครู ปรับเปลี่ยนเนื้อหาตามหลักสูตรสาระวิชาควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ให้กับครูผู้สอน เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น (สมหมาย อ๋าดอนกลอย. 2556: 1-6) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารไว้ว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีภาวะผู้นำ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถทั้งด้านบริหารและด้านวิชาการ ตามมาตรฐานตำแหน่งที่เหมาะสม มีการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เกี่ยวกับทฤษฎีของความเป็นผู้นำที่กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้บังคับบัญชาต้องเป็นผู้ที่รู้จักรักษาสมดุลของบทบาทในการปฏิบัติงาน (Task-oriented) เน้นการบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ จัดวางโครงสร้างวิธีการทำงาน และบทบาทในการพัฒนา สร้างสัมพันธภาพกับผู้ร่วมงาน (People-oriented) ผู้นำที่ดีนั้นยังต้องมีภาวะผู้นำที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบัน เตรียมตัวรับมือกับสิ่งใหม่ ๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้นในยุคศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560: 91) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าภาวะผู้นำ คือ การที่บุคคลมีความคิดริเริ่มในการบริหารงานส่งเสริมองค์การให้ก้าวหน้าไปสู่จุดประสงค์ เป็นที่ยอมรับซึ่งกันและกันทำให้องค์กรสามารถอยู่ได้และช่วยให้สมาชิกในองค์การสมปรารถนาที่ต้องการโดยสิ่งที่ต้องการนั้นจะเป็นแรงกระตุ้นแรงจูงใจให้สมาชิกภายในองค์การตั้งใจทำงานจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Boles; & Davenport. 1975)

ในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง คือ ความเป็นจริงของสังคมใหม่ที่มีปัญหาท้าทายสำหรับผู้บริหาร กล่าวถึง โมเดลภาวะผู้นำทางการศึกษา (Educational Leadership Model) ซึ่งเป็นโมเดลที่กล่าวถึงเรื่องของ คุณภาพ (Qualities) ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skills) ของผู้นำทางการศึกษาพอสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องนำสถานศึกษาของตนเองเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 และรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตนเองในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ปรับปรุงผลลัพธ์ของนักเรียนทุกคน 2) ริเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 3) สำรวจและสนับสนุนการใช้ ICT และ E-Learning 4) พัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ 5) สร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และความสำเร็จ และ 6) พัฒนาคนอื่นให้เป็นผู้นำผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำที่เหมาะสม ส่งผลให้การปฏิบัติงานของโรงเรียนในด้านการบริหารงานวิชาการ งานบริหารบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไปเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และยังส่งผลต่อความสามารถในการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือ และการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2560) ผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นผู้ที่มีภาวะความเป็นผู้นำสูง ส่งเสริมให้ตนเองเป็นผู้นำที่มีคุณภาพและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) มีทักษะการสร้างทีมงานที่มีคุณภาพ 2) มีทักษะการแก้ปัญหา 3) มีทักษะการวางแผนโครงการและการดำเนินงานที่มีคุณภาพ 4) มีทักษะการกำกับกับการปฏิบัติงาน 5) มีทักษะการสื่อสารที่ดีมีคุณภาพ 6) มีทักษะการสร้างมนุษยสัมพันธ์ และ 7) มีทักษะการสร้างแรงจูงใจ (Puccio; Murdock; & Mance. 2011)

อำเภอเขาสมิง เป็นอำเภอที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ซึ่งมีนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความรู้ มีความสามารถ มีทักษะ และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาของตนเองให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน และต้องอาศัยทักษะภาวะความเป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา

ที่ซับซ้อน มีวิสัยทัศน์ และสามารถสร้างแรงจูงใจให้ร่วมงานทุกคนในสถานศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด (ธีระ รุญเจริญ, 2559) แต่เนื่องด้วยสถานศึกษาในเขตอำเภอเขาสมิงยังมีการบริหารงานสถานศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดเท่าที่ควร สถานศึกษาบางสถานศึกษายังขาดการพัฒนาผู้เรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด, 2566) ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการจะศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มอำเภอเขาสมิง เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความเป็นภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และนำไปสู่การพัฒนาคณะความรู้ทางการวิจัยทางการบริหารการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

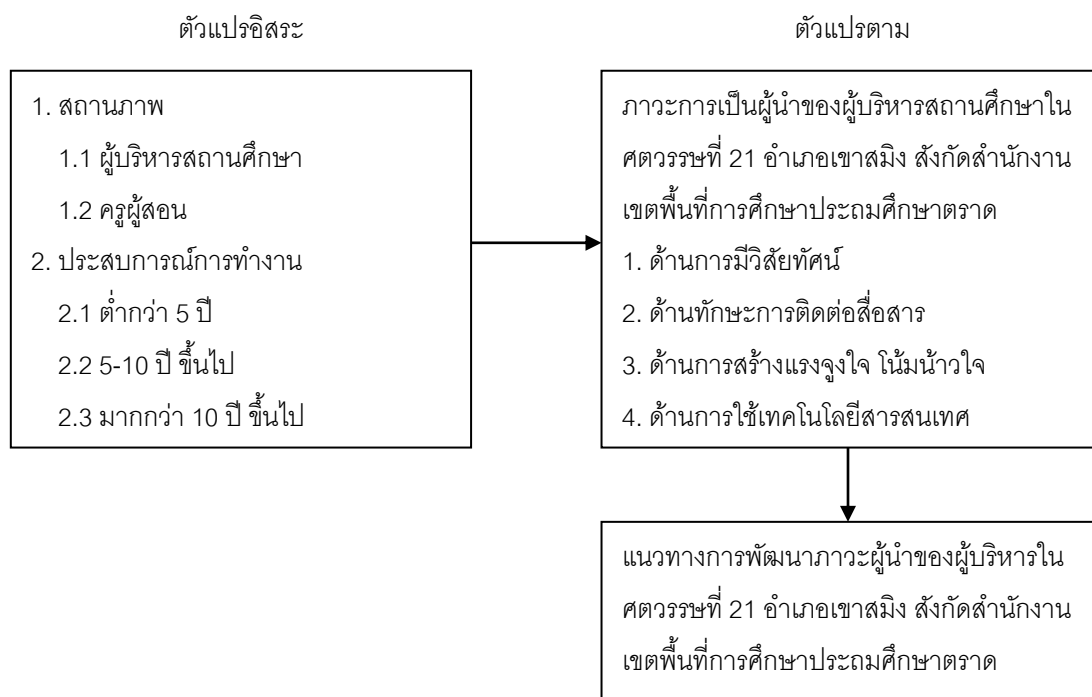
1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์ทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งใช้ในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาสถานศึกษา ในอำเภอเขาสมิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
2. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของตนเอง และพัฒนาการบริหารงานสถานศึกษา รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรสถานศึกษา ในอำเภอเขาสมิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เพื่อให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

กรอบความคิดในการวิจัย

จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยการศึกษาของนักการศึกษาต่าง ๆ นำมาเป็นแนวคิดในงานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผู้วิจัยได้สังเคราะห์งานวิจัยจากนักวิชาการศึกษาออกมาได้ 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวใจ และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้เป็นแนวทางและกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอเขาสมิง เปรียบเทียบตามสถานภาพ และประสบการณ์ทำงาน และศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำได้กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ครูที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตของเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวใจ และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในกลุ่มอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำนวน 23 โรงเรียน โดยมีจำนวนผู้บริหารสถานศึกษา 21 คน และครูผู้สอนจำนวน 242 คน รวมผู้บริหารและครูทั้งหมดจำนวน 263 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในกลุ่มอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2566 ทั้งโรงเรียนระดับประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาส มี

จำนวนผู้บริหารและครูผู้สอนรวมทั้งสิ้น 263 คน ได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย สุ่มผู้บริหารและครูผู้สอนตามสัดส่วนเพื่อให้ได้จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 156 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพ และประสบการณ์ทำงาน จำแนกได้ดังนี้
 - 1.1 สถานภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา, ครูผู้สอน
 - 1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน ได้แก่ ต่ำกว่า 5 ปี, 6-10 ปี และ มากกว่า 10 ปี
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวใจ และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 39 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวใจ และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .944 และค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) เท่ากับ .6-.0 และ 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยกำหนดกรอบการสัมภาษณ์จากคำนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำนวน 1 ฉบับ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยสถานภาพ และประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าการทดสอบค่าที (t-test)
3. เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยความแปรปรวนทางเดียวค่าการทดสอบค่าเอฟ (F test)

ผลการศึกษา

ตาราง 1 ผลศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น (N = 156)			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	อันดับ
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.187	.430	3	มาก
2. ด้านทักษะการติดต่อสื่อสาร	4.199	.491	2	มาก
3. ด้านการสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวใจ	4.147	.572	4	มาก
4. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.223	.476	1	มาก
รวม	4.189	.432		มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.189$) รายด้านทุกด้านอยู่ในอันดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.223$) ด้านทักษะการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 4.199$) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.187$) และด้านการสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวใจ ($\bar{X} = 4.147$) ตามลำดับ

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม				t	P
	ผู้บริหาร ฯ		ครูผู้สอน			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.551	.317	4.148	.423	3.585	.463
2. ด้านทักษะการติดต่อสื่อสาร	4.700	.297	4.145	.478	4.400	.138
3. ด้านการสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวใจ	4.693	.310	4.089	.563	4.079	.047*
4. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.733	.232	4.168	.463	4.658	.047*
รวม	4.670	.235	4.138	.417	4.847	.113

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้าน

การสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวใจ และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	SS	df	MS	F	P
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์					
ระหว่างกลุ่ม	.218	2	.109	.588	.556
ภายในกลุ่ม	28.397	153	.186		
รวม	28.616	155			
2. ด้านทักษะการติดต่อสื่อสาร					
ระหว่างกลุ่ม	.202	2	.101	.417	.660
ภายในกลุ่ม	37.137	153	.243		
รวม	37.340	155			
3. ด้านการสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวใจ					
ระหว่างกลุ่ม	.055	2	.027	.082	.921
ภายในกลุ่ม	50.674	153	.331		
รวม	50.729	155			
4. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
ระหว่างกลุ่ม	.131	2	.065	.286	.752
ภายในกลุ่ม	34.944	153	.228		
รวม	35.075	155			
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	.039	2	.020	.104	.901
ภายในกลุ่ม	28.919	153	.189		
รวม	28.958	155			

จากตาราง 3 พบว่า จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 การศึกษาแนวทางการพัฒนาความเป็นภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอเขาสมิง
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21	แนวทางการพัฒนาความเป็นภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21
ด้านการมีวิสัยทัศน์	1. วิเคราะห์ SWOT ตามบริบทของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์จากสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษาเพื่อค้นหา จุดแข็ง จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อนำไปวิเคราะห์และหาวิธีพัฒนา แก้ไขปัญหาต่อไป 2. วางแผนการทำงาน กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน กำหนดระยะเวลาที่แน่นอน และกำหนดทางเลือกที่หลากหลายโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและโรงเรียนเป็นสำคัญ 3. เปิดโอกาสให้ทุกหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง ฯลฯ 4. พัฒนาความรู้ความสามารถให้เท่าทันทางเทคโนโลยี และเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21
ด้านทักษะการติดต่อสื่อสาร	1. ผู้บริหารต้องมีทักษะในการติดต่อสื่อสารที่ดีทั้งภายในและภายนอก 2. ผู้บริหารมีการสื่อสารกับผู้ร่วมงานที่ชัดเจน และเหมาะสม 3. ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการเจรจาต่อรองเพื่อผลประโยชน์ของสถานศึกษา 4. ผู้บริหารจะต้องเลือกใช้ภาษา ท่าทาง ให้ถูกต้องเหมาะสมกับคน สถานที่ โอกาส และเวลา ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารภายในหรือภายนอกสถานศึกษา 5. บริหารสถานศึกษาต้องมีการติดต่อสื่อสารกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น 6. เปิดโอกาสให้ชุมชนและท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ส่งเสริมสนับสนุนคุณภาพของการศึกษา และมุ่งจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของชุมชน
ด้านการสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวใจ	1. ใช้หลักการบริหารงานแบบ Put the right man on the right job คือ การเลือกคนให้เหมาะกับงานโดยคำนึงถึงความสามารถ คุณสมบัติเฉพาะตัวของครูและบุคลากรในสถานศึกษา

ตาราง 4 (ต่อ)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21	แนวทางการพัฒนาความเป็นภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21
ด้านการสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวใจ	2. การสร้างแรงจูงใจ และโน้มน้าวใจผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องเริ่มจากการสร้างความเป็นกันเอง ทำความคุ้นเคย ทำความรู้จักซึ่งกันและกัน กับครูและบุคลากรในสถานศึกษา เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้รับฟังข้อเสนอแนะของกันและกัน 3. ผู้บริหารมีการสร้างขวัญกำลังใจ มอบรางวัลให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาในโอกาสที่เหมาะสม และให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานที่ทำงานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่วางไว้ 4. ผู้บริหารใช้วิธีการกระตุ้นทางบวก เน้นพูดคุย ให้กำลังใจ คอยสนับสนุนส่งเสริม ไม่ทิ้งให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานเพียงลำพังหรือรู้สึกโดดเดี่ยว
ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	1. ผู้บริหารมีการมอบหมายงาน ติดต่อสื่อสาร แจ้งข่าวสารภายในและภายนอกองค์กรผ่านทาง Line และทางโทรศัพท์ 2. ผู้บริหารมีการจัดสรรงบประมาณซื้อคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ไว้บริการนักเรียน และอำนวยความสะดวกให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาใช้ในการทำงานและจัดการเรียนการสอนครบทุกชั้นเรียน 3. สนับสนุนให้ทุกชั้นเรียนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงได้ มีระบบ WIFI ครอบคลุมทุกอาคารเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกคุณครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4. ผู้บริหารมีการนำเสนอข่าวสารของสถานศึกษา หรือประชาสัมพันธ์ผ่านทาง Website หรือ Application ต่าง ๆ 5. ผู้บริหารสนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลิตสื่อการสอนที่ทันสมัยและมีประโยชน์ต่อผู้เรียน

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ สถานภาพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวใจ และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี มี 4 ด้าน จำนวน 19 แนวทาง ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 4 แนวทาง 2) ด้านทักษะการติดต่อสื่อสาร 6 แนวทาง 3) ด้านการสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวใจ 4 แนวทาง และ 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 5 แนวทาง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มีประเด็นที่น่าสนใจ นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการวางแผนวิสัยทัศน์ในการทำงานของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทำการวิเคราะห์ SWOT ตามบริบทของสถานศึกษาโดยวิเคราะห์จากสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษาเพื่อค้นหา จุดแข็ง จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อนำไปวิเคราะห์และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและหากลยุทธ์ใหม่ ๆ เข้ามาบริหารงานดังนั้นการกำหนดวิสัยทัศน์ในการบริหารงานสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ มิสเซล และ โคสกรอว์ (Miskel; & Cosgrove. 1985: 76-77) ได้ศึกษาการฝึกภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สรุปผลได้ว่า การฝึกภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงสภาพมีความสัมพันธ์ต่อผลการปฏิรูปโรงเรียนมากกว่าผู้นำแบบแลกเปลี่ยนโดยเฉพาะการบริหารงานแบบวางเฉยมีความสัมพันธ์ทางลบกับการปฏิรูปโรงเรียน การพัฒนาวิสัยทัศน์ที่ดีเกี่ยวกับเป้าหมายของกลุ่มและการกระตุ้นให้ใช้ปัญญาที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อกระบวนการและเงื่อนไขในการปฏิรูปโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาที่เก่งต้องมีการติดต่อสื่อสารกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีการลงพื้นที่ในชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ชุมชนและท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ส่งเสริมสนับสนุนคุณภาพของการศึกษา และมุ่งจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของชุมชน นอกจากนี้การสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวใจ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจ ขวัญกำลังใจในการทำงานให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน เน้นปฏิบัติให้เห็นมากกว่าการใช้คำสั่งในการมอบหมายงานต้องใช้หลักการบริหารงานแบบ Put the right man on the right job เลือกงานให้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล และตระหนักถึงความจำเป็นในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้สามารถจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ สะดวกต่อการนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญวิทย์ ศรีจันทร์ (2558: 144-147) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบและกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของกรรมการองค์กรนิสิตนักศึกษา พบว่า คุณลักษณะของภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 จะประกอบไปด้วย 7 คุณลักษณะ

คือ 1) มีคุณธรรม จริยธรรม 2) สร้างแรงจูงใจ และใฝ่ใฝ่ 3) มีวิสัยทัศน์ 4) กล้าตัดสินใจ กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ อย่างมีเหตุผล 5) มีทักษะการสื่อสาร 6) มีความกระตือรือร้นในการทำงาน และ 7) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทีมงาน

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด จำแนกตามสภาพโดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านการสร้างแรงจูงใจ ใฝ่ใฝ่ และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศรา สิทธิแก้ว (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยมี วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของครูการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก และ 3) เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำ เชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) ผลเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จำแนกตามสภาพและขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อำเภอลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มี 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีการวิเคราะห์ SWOT ตามบริบทของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์จากสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของ สถานศึกษาเพื่อค้นหา จุดแข็ง จุดด้อย โอกาส และอุปสรรคที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา แล้วนำไป วิเคราะห์หาวิธีการพัฒนาแก้ไขปัญหาต่อไป โดยมีกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการบริหารให้ชัดเจน โดยคำนึงถึง ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและโรงเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ ERG ของ อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer. 1972: 25; อ้างถึงใน กัลยาณี บัณฑิตชาติ. 2557: 63) ความต้องการ ความก้าวหน้า และเติบโตเป็นความต้องการส่วนบุคคลในการได้ใช้ความรู้ ความสามารถทักษะของตนเพื่อทำงานอย่างเต็มศักยภาพรวมทั้งได้มีโอกาสใช้ความ สามารถในการสร้างสิ่งใหม่ได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับทฤษฎีของ มาสโลว์ ในประเด็นที่เกี่ยวกับความต้องการความสำเร็จดังใจปรารถนาบางส่วนของการได้รับการยกย่องนับถือในแง่ของการได้รับความสำเร็จ 2) ด้านการ ติดต่อสื่อสาร ผู้บริหารต้องมีทักษะในการติดต่อสื่อสารที่ดีทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีการสื่อสารกับผู้ร่วมงานที่ ชัดเจน เลือกใช้ภาษา ท่าทาง ให้ถูกต้องเหมาะสมกับคน สถานที่ โอกาส และเวลา 3) ด้านการสร้างแรงจูงใจ และใฝ่ ใฝ่ ผู้บริหารทำความคุ้นเคย ทำความรู้จักซึ่งกันและกันกับครูและบุคลากรในสถานศึกษา เปิดโอกาสให้มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้รับฟังข้อเสนอแนะของกันและกัน มีการสร้างขวัญกำลังใจ มอบรางวัลให้แก่ครูและบุคลากรใน สถานศึกษาในโอกาสที่เหมาะสม 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำ เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนงานในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยงค์ เพาพาน (2559: 311- 312) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผู้บริหารยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีความรู้เชิงทฤษฎี ความสามารถ มีทักษะ และประสบการณ์ ทางการบริหารการศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสม กับการเปลี่ยนแปลงโลกยุค ใหม่จำนวน 3 ด้าน คือ 1) ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษ

ที่ 21 ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ความรู้ทางวิชาการ นักริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถด้านเทคโนโลยี นักสร้างพลัง และแรงบันดาลใจเชิงบวก 2) ทักษะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะการคิด วิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม เทคโนโลยี และดิจิทัลการตลาดตัดสินใจ และ 3) บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ ประกอบด้วย บทบาทในฐานะผู้นำทางวิชาการ บทบาทในฐานะผู้รักษาระเบียบวินัย บทบาทในฐานะผู้ประเมิน บทบาทในการทบทวนนโยบาย บทบาทในการบริหารหลักสูตร และการสอน บทบาทในการกำหนดตารางการปฏิบัติงาน บทบาทในการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ บทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร บทบาทในการประชาสัมพันธ์ บทบาทในการประสานสัมพันธ์กับ ชุมชน และบทบาทในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ คະນິงนิตย์ กิจวิธิ (2561) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุดและมากเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ คือ ด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรม ด้านความมุ่งมั่นและพากเพียร ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน ด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์ และคิด สร้างสรรค์ และด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ตามลำดับ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 ที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาต่างกัน มีคุณลักษณะของ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมรายด้านและรายข้อไม่แตกต่างกัน ยกเว้นข้อ 3 ในด้านการเป็นนักคิด วิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ และข้อ 4 ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นข้อ 3 ในด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ และข้อ 7 ในด้านการมีวิสัยทัศน์ คือมีผลสำเร็จของงานบริหาร สถานศึกษาที่เป็นประจักษ์ เช่น ได้รับเกียรติบัตรผู้บริหารดีเด่น สถานศึกษาด้านแบบ ฯลฯ พบว่าแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์ SWOT ตามบริบทของสถานศึกษา โดย วิเคราะห์จากสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษาเพื่อกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา ที่ชัดเจนและต่อเนื่อง
2. ด้านทักษะการติดต่อสื่อสาร ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการลงพื้นที่ชุมชนอย่างต่อเนื่องเพื่อติดต่อ ประสานงานกับเครือข่ายชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น
3. ด้านการสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวใจในการทำงาน อยู่เสมอ

4. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการสถานศึกษา ในด้านการบริหารงาน กิจกรรมการเรียนการสอน และผลผลิตสื่อการสอนที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
2. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กัลยาณี บัณฑิตชาติ. (2557). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกศรา สิทธิแก้ว. (2558). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- คะเนนดิย์ กิจวิธิ. (2560). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. วารสารการประชุมวิชาการระดับชาติ ครุศาสตร์ ครั้งที่ 1 มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. 1(1): 304-306.
- ธัญวิทย์ ศรีจันทร์. (2558). รูปแบบและกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของกรรมการองค์กรนิสิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2559). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- สมหมาย อ่ำดอนกลอย. (2556). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 7(1): 4-7.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2566. สืบค้นจาก <https://web.trat-edu.go.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- Boles, H. W.; & Davenport, J. A. (1975). Introduction to Education Leadership. New York: Harper and Row.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement.

Miskel, C.; & Cosgrove, D. (1985). *Educational Administration: Theory Research Practice*. 4th ed., New York: McGraw-Hill.

Puccio, G. J.; Murdock, M.C.; & Mance, M. (2007). *Creative Leadership: Skills that Drive Change*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications Inc.

E049S: ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

A SERVANT LEADERSHIP OF SECONDARY SCHOOL ADMINISTRATORS TRAT PROVINCE
OFFICE AFFILIATION EDUCATIONAL AREA SECONDARY EDUCATION CHANTHABURI
TRAT PROVINCE

ชัชฎาภรณ์ หงษ์กลาย¹ ทรงยศ แก้วมงคล²

¹ นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ในปีการศึกษา 2566 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ จำนวน 113 คน โดยใช้ตารางการกำหนดขนาดของตัวอย่างของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเที่ยงตรงอยู่ระหว่าง 0.60-1 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .94 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการ, ผู้บริหารโรงเรียน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

Abstract

This research purpose for study and compare leadership service-oriented of executive secondary school in Trat province under the Chanthaburi secondary educational service area office, Trat classified by gender, work experience and school size. The sample group includes 113 civil servant teachers under the Chanthaburi secondary educational service area office, Trat in the academic year 2023, by used

sizing table example of Krejcie; & Morgan (Krejcie; & Morgan. 1970: 608). The tool used in the research was a questionnaire with validity between 0.60-1 and the reliability equal to .94. Statistics used in the research include frequency, percentage, mean and standard deviation t-test (t-test) and One-way ANOVA.

The results of the research Found that

1. The service-oriented leadership of administrators in secondary schools in Trat Province under the Chanthaburi secondary educational service area office, Trat overall was at a high level.

2. Comparison the service-oriented leadership of administrators in secondary schools under Chanthaburi secondary educational service area office, Trat. When classified by gender, there was a statistically significant difference at the .05 level overall, classified by work experience there was a statistically significant no difference overall and classified by the school sizes there was a statistically significant difference at the .05 level overall.

Keywords: Service-oriented leadership, School administrators, Chanthaburi secondary educational service area office Trat

บทนำ

รัฐบาลมีนโยบายให้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดกลยุทธ์การขับเคลื่อนตามกรอบแนวทางปฏิรูปการศึกษาด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ โดยมุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการให้ ผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีระบบการบริหารจัดการตามหลัก ธรรมาภิบาลที่โปร่งใส เป็นธรรม สามารถตรวจสอบได้ ตลอดจนมีการนำวิธีการบริหารจัดการแนวใหม่มาใช้ในการ พัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและมีแผนพัฒนาภาวะผู้นำควบคู่ไปกับการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงและ นวัตกรรมการบริหารเชิงคุณภาพพร้อมทั้งสนับสนุนสถานศึกษาให้สามารถ บริหารจัดการได้อย่างอิสระ (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา. 2552: 22-32) และนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในการบริหาร ผู้นำยังคงเป็นความคาดหวัง สูงสุดในการแบกรับภาระ นำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ที่สำคัญคือ ผู้นำในยุคปัจจุบันนี้ต้องทำงานเชิงรุกเพื่อสร้าง ความได้เปรียบอยู่เสมอ (กัลยาณี สุธสมบัติ. 2559: 21)

ภาวะผู้นำแบบไฟบริการ มีส่วนสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจึงถือได้ ว่า เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อความอยู่รอดและความสำเร็จของการบริหารงาน เนื่องจากจะทำให้ ผู้ร่วมงานเชื่อมั่น และศรัทธาไปสู่ความร่วมมือเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทศนา แสงศักดิ์ (2556: 79) ที่ กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการกำหนดความสำเร็จ และความล้มเหลวของหน่วยงาน ภาวะผู้นำจะมีคุณลักษณะ พฤติกรรม ความสามารถ และมีวิธีการ ดำเนินชีวิตของตนเองที่สามารถมีอิทธิพลต่อผู้อื่นหรือกลุ่มคน สามารถสร้างแรงบันดาลใจ หรือสร้าง ความสามารถทำให้เกิดความเชื่อถือ ศรัทธา การยอมรับ และใช้ความสามารถ อย่างดีที่สุด เพื่อให้ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้น สัมมา รณิษฐ์ (2553: 25) จึงได้สรุปไว้ว่า ภาวะผู้นำของ ผู้บริหาร ควรประกอบด้วย ความสามารถทางวิชาการ ความสามารถในการบริหารจัดการแบบมืออาชีพ 2 ความมีวิสัยทัศน์

มีจิตสำนึกทางจริยธรรมและสาธารณะ นอกจากนี้ยังต้องมีความรู้และความเข้าใจใน บริบทของสังคมและเทคโนโลยี อันทันสมัย โดยในการบริหารงานผู้บริหารอาจจะมีลักษณะเป็น ผู้ออกแบบ เป็นผู้ให้บริการ เป็นครู เป็นผู้สอน เป็นผู้ฝึก เป็นพี่เลี้ยง และรู้จัก การทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งภาวะผู้นำแบบ ใฝ่บริการ เป็นภาวะความพร้อมที่จะประสานใจและร่วมงานกับผู้อื่นในการใฝ่บริการตามเจตนารมณ์ ที่เกิดความปรารถนา ที่จะช่วยเหลือผู้อื่นก่อน ใฝ่บริการความต้องการของกลุ่มมากกว่าความต้องการส่วนตัว เห็นคุณค่าของผู้อื่น พัฒนา ผู้อื่น สนับสนุนให้คนในองค์กรได้มีการพัฒนาอย่างเต็มที่ เพื่อการสร้างสังคมชุมชนที่เป็นหนึ่งเดียวกัน ด้วยความเสียสละ ความแน่วแน่ในอุดมการณ์ มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบพร้อมที่จะรับภาระและสิ่งท้าทายทั้งหลายด้วยความ รับผิดชอบ สามารถทำงานต่าง ๆ ได้สำเร็จเพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กร ดัง 10 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย เป็นผู้ฟังที่ดี การเข้าใจผู้อื่นการบำรุงรักษาบุคลากรมีความตระหนักรู้ การโน้มน้าวใจ การสร้างมโนทัศน์ขององค์กรการมองการณ์ ไกล มีจิตบริการมุ่งมั่นการพัฒนาบุคคล และ สร้างสรรค์ชุมชน หากสถานศึกษามีผู้นำที่มีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการย่อม นำไปสู่ความสำเร็จเจริญก้าวหน้า ซึ่งภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม- ศึกษาตรดามีปัญหาการใช้ภาวะผู้นำ เช่น ปัญหาการจัดทำกลยุทธ์ของโรงเรียน การจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนขาด สื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยี ครูสอนไม่ตรงตามสาขาวิชาที่จบมา ครูมีภาระงานนอกเหนือการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนที่ต้องรับผิดชอบมากเกินไป ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ซึ่งผู้บริหารที่ผ่านการเป็นครูสายผู้สอน มาก่อนเข้าสู่ตำแหน่งโดยการสรรหาหรือจากการสอบคัดเลือกแล้วแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติราชการใน โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี มีประสบการณ์การบริหารงาน ในโรงเรียนมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป ทุกปัญหาที่กล่าวมาเป็นสาเหตุทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งน่าจะเกิดจากภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

สมมติฐานในการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัด ตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด แตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด แตกต่างกัน
3. ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

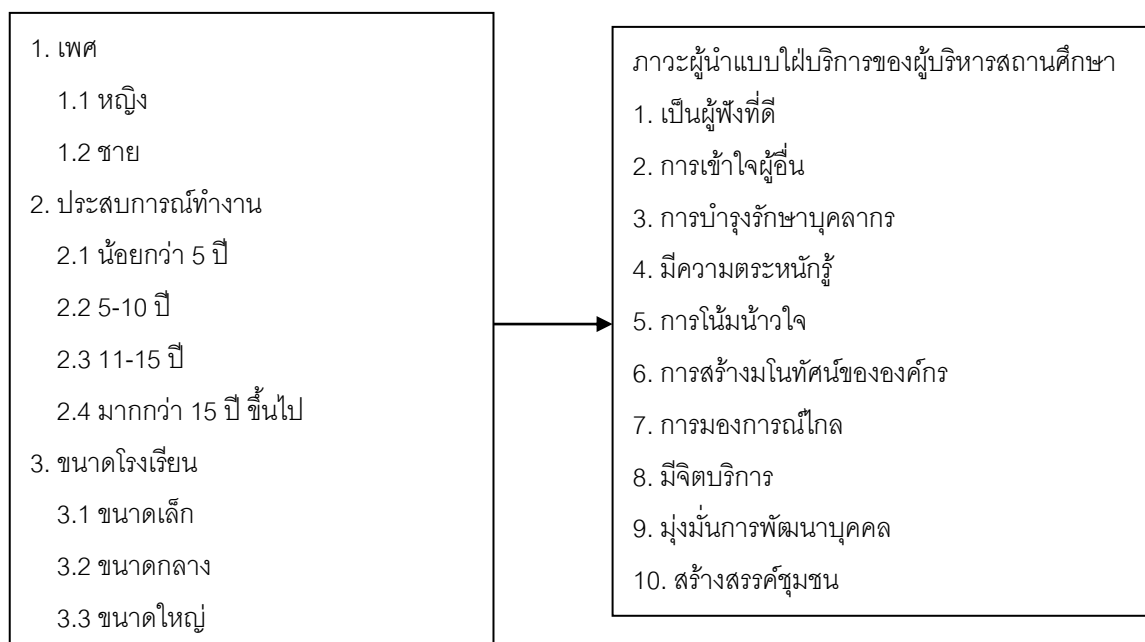
1. เพื่อให้ทราบภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
2. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด และผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำไปใช้ปรับปรุง พัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการต่อไป

กรอบความคิดในการวิจัย

จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยการศึกษาของนักการศึกษาต่าง ๆ นำมาเป็นแนวคิดในงานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด เก็บข้อมูลจากข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิดของ Greenleaf (1977) Spears (1998) Patterson (2003) สังเคราะห์เป็น 10 ด้านซึ่งประกอบด้วย เป็นผู้ฟังที่ดี การเข้าใจผู้อื่น การบำรุงรักษานุเคราะห์ มีความตระหนักรู้ การโน้มน้าวใจ การสร้างมโนทัศน์ขององค์กร การมองการณ์ไกล มีจิตบริการ มุ่งมั่นการพัฒนาบุคคล และสร้างสรรค์ชุมชน มาใช้เป็นแนวทางและกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการและเปรียบเทียบตามเพศ ประสบการณ์ทำงานและขนาดของโรงเรียน ได้กรอบความคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตของเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาภาวะผู้นำแบบไฟเบอร์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ลักษณะของผู้นำแบบไฟเบอร์ออกเป็น 10 ประการ คือ เป็นผู้ฟังที่ดี การเข้าใจผู้อื่น การบำรุงรักษาบุคลากร มีความตระหนักรู้ การโน้มน้าวใจ การสร้างมโนทัศน์ขององค์กร การมองการณ์ไกล มีจิตบริการ มุ่งมั่นการพัฒนาบุคคล และสร้างสรรค์ชุมชน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งหมด 160 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ในปีการศึกษา 2566 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน ได้ขนาดของตัวอย่างโดยใช้ตาราง เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) จำนวนทั้งสิ้น 113 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน จำแนกได้ดังนี้

1.1 เพศ จำแนกเป็น

1.1.1 หญิง

1.1.2 ชาย

1.2 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น

1.2.1 น้อยกว่า 5 ปี

1.2.2 5-10 ปี

1.2.3 11-15 ปี

1.2.4 มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป

1.3 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น

1.2.1 ขนาดเล็ก

1.2.2 ขนาดกลาง

1.2.3 ขนาดใหญ่

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบไฟเบอร์ ของผู้บริหารสถานศึกษา 10 ประการ คือ เป็นผู้ฟังที่ดี การเข้าใจผู้อื่น การบำรุงรักษาบุคลากร มีความตระหนักรู้ การโน้มน้าวใจ การสร้างมโนทัศน์ขององค์กร การมองการณ์ไกล มีจิตบริการ มุ่งมั่นการพัฒนาบุคคล และสร้างสรรค์ชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check list) และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 67 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.20-0.71 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) = 0.6-1

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด โดยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด จำแนกตามเพศ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าการทดสอบค่าที (t-test)
3. เปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และวิธีการทดสอบรายคู่

ผลการศึกษา

ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการ	n = 113		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. การเป็นผู้ฟังที่ดี	4.40	.43	มาก	9
2. การเข้าใจผู้อื่น	4.33	.48	มาก	10
3. การบำรุงรักษานุเคราะห์	4.55	.28	มากที่สุด	2
4. การมีความตระหนักรู้	4.53	.29	มากที่สุด	3
5. การโน้มน้าวใจ	4.53	.31	มากที่สุด	4
6. การสร้างมนต์เสน่ห์ขององค์กร	4.51	.35	มากที่สุด	7

ตาราง 1 (ต่อ)

ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการ	n = 113		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
7. การมองการณ์ไกล	4.52	.28	มากที่สุด	5
8. การมีจิตบริการ	4.56	.31	มากที่สุด	1
9. การมุ่งมั่นการพัฒนาบุคคล	4.52	.35	มากที่สุด	6
10. การสร้างสรรค์ชุมชน	4.48	.38	มาก	8
รวมเฉลี่ย	4.49	.24	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = .24) เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การมีจิตบริการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = .31) รองลงมาคือ ด้านการบำรุงรักษานักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = .28) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การเข้าใจผู้อื่นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .38)

การเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามเพศ

ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้	เพศ				t	p-value
	หญิง		ชาย			
	n = 44		n = 69			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การเป็นผู้ฟังที่ดี	4.21	.48	4.52	.36	-3.88	.085
2. การเข้าใจผู้อื่น	4.44	.58	4.26	.38	2.05	.009**
3. การบำรุงรักษาบุคลากร	4.40	.34	4.65	.18	-5.12	.000**
4. การมีความตระหนักรู้	4.51	.34	4.55	.26	-0.71	.001**
5. การโน้มน้าวใจ	4.34	.38	4.64	.19	-5.52	.000**
6. การสร้างมโนทัศน์ขององค์กร	4.44	.48	4.56	.22	-1.76	.000**
7. การมองการณ์ไกล	4.43	.36	4.58	.24	-2.96	.003**

ตาราง 2 (ต่อ)

ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้	เพศ				t	p-value
	หญิง		ชาย			
	n = 44		n = 69			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
8. การมีจิตบริการ	4.42	.34	4.64	.22	-4.09	.000**
9. การมุ่งมั่นการพัฒนาบุคคล	4.33	.43	4.65	.22	-5.07	.000**
10. การสร้างสรรค์ชุมชน	4.39	.45	4.53	.33	-1.91	.002**
รวมเฉลี่ย	4.39	.31	4.56	.14	-3.90	.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเข้าใจผู้อื่น ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร ด้านการมีความตระหนักรู้ ด้านการโน้มน้าวใจ ด้านการสร้างมโนทัศน์ขององค์การ ด้านการมองการณ์ไกล ด้านการมีจิตบริการ ด้านการมุ่งมั่นการพัฒนาบุคคล และด้านการสร้างสรรค์ชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการเป็นผู้ฟังที่ดีไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับภาวะผู้นำแบบใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ภาวะผู้นำแบบใ้บริการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
1. การเป็นผู้ฟังที่ดี	ระหว่างกลุ่ม	3	.710	.237	1.274	.287
	ภายในกลุ่ม	109	20.250	.186		
	รวม	112	20.960			
2. การเข้าใจผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	3	.558	.186	.811	.490
	ภายในกลุ่ม	109	24.975	.229		
	รวม	112	25.533			
3. การบำรุงรักษาบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	3	1.116	.372	5.247**	.002
	ภายในกลุ่ม	109	7.726	.071		
	รวม	112	8.842			

ตาราง 3 (ต่อ)

ภาวะผู้นำแบบไฟบริการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
4. การมีความตระหนักรู้	ระหว่างกลุ่ม	3	.086	.029	.323	.809
	ภายในกลุ่ม	109	9.660	.089		
	รวม	112	9.746			
5. การโน้มน้าวใจ	ระหว่างกลุ่ม	3	.698	.233	2.435	.069
	ภายในกลุ่ม	109	10.413	.096		
	รวม	112	11.111			
6. การสร้างมโนทัศน์ขององค์การ	ระหว่างกลุ่ม	3	.443	.148	1.225	.304
	ภายในกลุ่ม	109	13.129	.120		
	รวม	112	13.571			
7. การมองการณ์ไกล	ระหว่างกลุ่ม	3	.208	.069	.866	.461
	ภายในกลุ่ม	109	8.715	.080		
	รวม	112	8.923			
8. การมีจิตบริการ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.305	.435	5.199**	.002
	ภายในกลุ่ม	109	9.118	.084		
9. การมุ่งมั่นการพัฒนาบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	3	1.220	.407	3.439*	.019
	ภายในกลุ่ม	109	12.887	.118		
10. การสร้างสรรค์ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	3	.376	.125	.853	.468
	ภายในกลุ่ม	109	16.025	.147		
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	3	.302	.101	1.859	.141
	ภายในกลุ่ม	109	5.911	.054		
	รวม	112	6.213			

จากตาราง 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร ด้านการมีจิตบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการมุ่งมั่นการพัฒนาบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการเป็นผู้ฟังที่ดี ด้านการเข้าใจผู้อื่น ด้านการมีความตระหนักรู้ ด้านการโน้มน้าวใจ ด้านการสร้างมโนทัศน์ขององค์การ ด้านการมองการณ์ไกลและ ด้านการสร้างสรรค์ชุมชน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ภาวะผู้นำแบบไฟบริการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
1. การเป็นผู้ฟังที่ดี	ระหว่างกลุ่ม	2	5.371	2.685	18.948**	.000
	ภายในกลุ่ม	110	15.589	.142		
	รวม	112	20.960			
2. การเข้าใจผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	.192	.096	.416	.661
	ภายในกลุ่ม	110	25.342	.230		
	รวม	112	25.533			
3. การบำรุงรักษาบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2	1.030	.515	7.249**	.001
	ภายในกลุ่ม	110	7.813	.071		
	รวม	112	8.842			
4. การมีความตระหนักรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	.070	.035	.398	.673
	ภายในกลุ่ม	110	9.623	.087		
	รวม	112	9.692			
5. การโน้มน้าวใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.330	.665	7.480**	.001
	ภายในกลุ่ม	110	9.776	.089		
	รวม	112	11.106			
6. การสร้างนวัตกรรมของ องค์การ	ระหว่างกลุ่ม	2	.225	.113	.934	.396
	ภายในกลุ่ม	110	13.355	.121		
	รวม	112	13.582			
7. การมองการณ์ไกล	ระหว่างกลุ่ม	2	.331	.165	2.128	.124
	ภายในกลุ่ม	110	8.5511	.078		
	รวม	112	8.882			
8. การมีจิตบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.235	.617	7.389**	.001
	ภายในกลุ่ม	110	9.190	.084		
	รวม	112	10.425			
9. การมุ่งมั่นการพัฒนา บุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	2.717	1.359	13.155**	.000
	ภายในกลุ่ม	110	11.360	.103		
	รวม	112	14.078			
10. การสร้างสรรคฺ์ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.788	.894	6.730**	.002
	ภายในกลุ่ม	110	14.616	.133		
	รวม	112	16.405			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	2	.760	.380	7.654**	.001
	ภายในกลุ่ม	110	5.464	.050		
	รวม	112	6.225			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเป็นผู้ฟังที่ดี ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร ด้านการโน้มน้าวใจ ด้านการมุ่งมั่นการพัฒนาบุคคล การมีจิตบริการ และด้านการสร้างสรรค์ชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการเข้าใจผู้อื่น ด้านการมีความตระหนักรู้ ด้านการสร้างมโนทัศน์ขององค์กร และด้านการมองการณ์ไกลไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการศึกษา

1. ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = .24) เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การมีจิตบริการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = .31) รองลงมาคือ ด้านการบำรุงรักษาบุคลากรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = .28) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การเข้าใจผู้อื่นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .38) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

2.1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเป็นผู้ฟังที่ดี ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร ด้านการมีความตระหนักรู้ ด้านการโน้มน้าวใจ ด้านการสร้างมโนทัศน์ขององค์กร ด้านการมองการณ์ไกล ด้านการมีจิตบริการ และด้านการมุ่งมั่นการพัฒนาบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการเข้าใจผู้อื่น และด้านการสร้างสรรค์ชุมชนไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร ด้านการมีจิตบริการ ด้านการมุ่งมั่นการพัฒนาบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการเป็นผู้ฟังที่ดี ด้านการโน้มน้าวใจ ด้านการเข้าใจผู้อื่น ด้านการมีความตระหนักรู้ ด้านการสร้างมโนทัศน์ขององค์กร ด้านการมองการณ์ไกลและด้านการสร้างสรรค์ชุมชนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเป็นผู้ฟังที่ดี ด้านการเข้าใจผู้อื่น ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร ด้านการมีความตระหนักรู้ ด้านการโน้มน้าวใจ ด้านการสร้างมโนทัศน์ขององค์กร ด้านการมองการณ์ไกล ด้านการมุ่งมั่นการพัฒนาบุคคล และด้านการสร้างสรรค์ชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการมีจิตบริการไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ผู้วิจัยพบประเด็นที่จะอภิปรายได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มีคุณลักษณะและทักษะในการสร้างความร่วมมือร่วมใจพัฒนาโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลได้ดี และผู้บริหารโรงเรียนสามารถโน้มน้าวให้ให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติตามได้เป็นอย่างดี และประกอบกับผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราดมีการแต่งกายเหมาะสมกับโอกาสต่าง ๆ ทำให้ผู้บริหารมีบุคลิกภาพที่ดีแล้วยังชอบรับฟังความคิดเห็นจากคนอื่นทั้งบุคลากรในโรงเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ส่งผลให้ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจียรระโน ไชยนา (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ทองอินทร์ อุบลชัย (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ อธิชาติ อนันตภักดิ์ (2558) ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ คมกฤษ ประการะสังข์ (2559) ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

2.1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยด้านการเป็นผู้ฟังที่ดี ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร ด้านการมีความตระหนักรู้ ด้านการโน้มน้าวใจ ด้านการสร้างมโนทัศน์ขององค์กร ด้านการมองการณ์ไกล ด้านการมีจิตบริการ และด้านการมุ่งมั่นการพัฒนาบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนเพศหญิงมีลักษณะนิสัย พฤติกรรมทางอารมณ์ ลักษณะการทำงาน ช่างสังเกต จดจำภาวะความเป็นผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียน มีความใส่ใจในรายละเอียดการทำงานได้มากกว่าครูผู้สอนเพศชาย แต่

ครูผู้สอนเพศชายจะไม่ใส่ใจในรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่จะดูผลลัพธ์ ความมุ่งมั่นที่เกิดขึ้นจากการบริหารของผู้นำแบบเฝ้าบริการของผู้บริหารโรงเรียน ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชาเข้ารับการอบรมพัฒนาศักยภาพเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอสูงกว่าโรงเรียนประถมศึกษา ส่งผลให้ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบเฝ้าบริการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบเฝ้าบริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยด้านการบำรุงรักษาบุคลากร ด้านการมีจิตบริการ ด้านการมุ่งมั่นการพัฒนาบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนจะให้ความสำคัญในการด้านการบำรุงรักษาบุคลากร ด้านการมีจิตบริการ ด้านการมุ่งมั่นการพัฒนาบุคคลกับครูผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่สูงและอยู่ในวัยที่กระตือรือร้นกับการทำงาน เพราะผลงานและความสำเร็จจะเกิดขึ้นโดยครูผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่สูงมีความกระตือรือร้นกับการทำงาน ทำให้ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร ด้านการมีจิตบริการ ด้านการมุ่งมั่นการพัฒนาบุคคล ของครูแต่ละคนได้รับไม่เท่าเทียมกัน ส่งผลให้ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบเฝ้าบริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวมแตกต่างกัน แต่ในด้านการเป็นผู้ฟังที่ดี ด้านการเข้าใจผู้อื่น ด้านการมีความตระหนักรู้ ด้านการโน้มน้าวใจ ด้านการสร้างมโนทัศน์ขององค์กร ด้านการมองการณ์ไกลและ ด้านการสร้างสรรคชุมชน ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากในด้านต่าง ๆ นี้เป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวของผู้บริหารที่ดีที่มีในการบริหารงาน การวางแผน การเป็นภาวะผู้นำ การโน้มน้าวใจ การสร้างมโนทัศน์ขององค์กร และการมองการณ์ไกล โดยผู้ตอบแบบสอบถามทุกช่วงวัยในการทำงานจะได้รับเหมือนกันจึงมีความเห็นไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบเฝ้าบริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยด้านการเป็นผู้ฟังที่ดี ด้านการเข้าใจผู้อื่น ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร ด้านการมีความตระหนักรู้ ด้านการโน้มน้าวใจ ด้านการสร้างมโนทัศน์ขององค์กร ด้านการมองการณ์ไกล ด้านการมุ่งมั่นการพัฒนาบุคคล และด้านการสร้างสรรคชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากขนาดของโรงเรียนที่ต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่ยอมรับผู้ตามทั้งด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่สามารถที่ร่วมมือร่วมใจพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีทักษะในการฟังและทำความเข้าใจไตร่ตรองพิจารณาให้ดี ประกอบกับโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตชุมชนผู้บริหารโรงเรียนมีการสร้างสรรคชุมชน โดยสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบและนำไปสู่ประสิทธิภาพของโรงเรียน ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กผู้บริหารโรงเรียนมีเจตคติที่ต้องการเป็นผู้บริการให้กับบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการทำให้ผู้ได้บังคับบัญชายินยอมที่จะทำงานด้วยความเต็มใจ ผู้บริหารโรงเรียนใช้การเกลี้ยกล่อม โน้มน้าวใจ เสริมสร้างจิตวิญญาณในการทำงานให้ผู้ได้บังคับบัญชารับรู้และเกิดแรงจูงใจภายในเอง ส่งผลให้ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบเฝ้าบริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามขนาด

ของโรงเรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน สอดคล้องกับ ฤตา วรณศิลป์ (2555) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ อริชาติ อนันตภักดิ์ (2558) ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา-ศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด ควรมีการส่งเสริมในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการเป็นผู้ฟังที่ดี ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดใจรับฟังผู้อื่นอย่างจริงจัง และให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา
2. ด้านการเข้าใจผู้อื่น ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเคารพในความเป็นเอกลักษณ์ และผู้บริหารโรงเรียนต้องปรับปรุงในการตอบรับความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความสนใจและจริงจัง
3. ด้านการบำรุงรักษานุเคราะห์ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดลำดับงานและมอบหมายงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม และผู้บริหารโรงเรียนควรดูแลรักษาทำนุบำรุงบุคลากรให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ
4. ด้านการมีความตระหนักรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีความมั่นคงด้านอารมณ์ หนักแน่น สุขุม รอบคอบ ในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารโรงเรียนต้องปรับปรุงในการไตร่ตรองปัญหาต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพ
5. ด้านการโน้มน้าวใจ ผู้บริหารสถานศึกษาเสริมทักษะความสามารถในการจูงใจ กระตุ้นและให้กำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้บริหารสถานศึกษาสร้างการรับรู้ให้ผู้ตามจนเกิดแรงจูงใจภายในตนเอง
6. ด้านการสร้างมโนทัศน์ขององค์การ ผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มความสามารถในการวางแผนและจัดระบบงาน และผู้บริหารโรงเรียนต้องปรับปรุงในการหาความสมดุลระหว่างมโนทัศน์และการปฏิบัติจริงได้อย่างเหมาะสม
7. ด้านการมองการณ์ไกล ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการเพื่อสนองต่อความต้องการและสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และผู้บริหารโรงเรียนต้องปรับปรุงในการเปิดกว้างและยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น
8. ด้านการมีจิตบริการ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหากับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้ได้มาซึ่งศักยภาพอย่างเต็มที่ และผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับปรุงในการให้ความตั้งใจและพยายามในการให้บริการเพื่อสนองความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชา
9. ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมตัดสินใจในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการถ่ายทอดและสอนงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา

10. ด้านการสร้างสรรคชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอและผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับองค์กรและชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กัลยาณี สูงสมบัติ. (2559). บทบาทผู้บริหาร ผู้นำในยุคโลกาภิวัตน์. พิมพ์ครั้งที่ 49.
- คมกฤษ ประการะสังข์. (2559). ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณวชิร.
- เจียรไน ไชยนา. (2553). ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ณดา วรรณศิลป์. (2555). ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทองอินทร์ อุบลชัย. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ทัศน แสงศักดิ์. (2556). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา: จุดเริ่มต้นการพัฒนา.
- สัมมา รณิธิ. (2553). ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561).
- อริชาติ อนันตศักดิ์. (2558). ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลันธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Greenleaf, R. (1977). *Servant-Leadership: A Journey into the Nature of Legitimate Power and Greatness*. New Jersey: Paulist Press.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.
- Patterson. (2003). *Servant Leadership's Role in the Succession Planning Process: Case Study*, Citing Walter W. Dingman Regent University. Retrieved July 24, 2009, from <http://www.regent.edu/acad/global/publications/ijls/new/vol2iss2/dingmanstone/DingmanStoneV2Is2.pdf>.
- Spears, L. C. (1998). *Insights on Leadership: Service, Stewardship, Spirit, and Servant-Leadership*. New York: John Wiley & Sons.

E050S: การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเขาสมิงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

MANAGEMENT OF LEARNING RESOURCES OF THE SCHOOLS IN KHAO SAMING DISTRICT UNDER THE TRAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

โสธญา ละอองพราว¹ สมนึก การิเวท²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา เพศ ตำแหน่งปัจจุบันและประสบการณ์ด้านการสอน และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด กำหนดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2566 จำนวน 156 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F test

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการควบคุม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านการนำ ด้านการจัดองค์กร และด้านการวางแผน อยู่ในระดับมากตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามเพศ ตำแหน่งปัจจุบันและประสบการณ์ด้านการสอน ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งต่างกัน มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดองค์กรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

2.3 กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ด้านการสอนต่างกัน มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนต่างกัน มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผน การจัดประชุม การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์การพัฒนา เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง การจัดเตรียมงบประมาณและ วัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน การสร้างขวัญกำลังใจการพบปะ บุคลากรตลอดการดำเนินงาน สนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ จัดเก็บเอกสารเพื่อการวัดผลและประเมินผล การดำเนินงานเพื่อพัฒนาในการดำเนินการครั้งต่อไปโดยใช้ข้อมูลที่ได้ทุกด้าน เพื่อการตัดสินใจที่มีแนวทางหลากหลาย และเหมาะสม

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, แหล่งเรียนรู้

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the conditional management of learning resources of the schools and 2) to study the guideline management of learning resources of the schools and 3) Guidelines for managing learning resources of the schools in Khao Saming District under the Trat Primary Educational Service Area Office. Krejcie and Morgan's sample designation (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) The sample of this study were altogether of 156 people of school administrators and teachers in Khao Saming District under the Trat Primary Educational Service Area Office, academic year 2023. The tool used to collect data was a 5-level rating scale questionnaire with reliability of 0.91. Statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F test.

The results of the research were as follows:

1. Conditional management of learning resources of the schools in Khao Saming District under the Trat Primary Educational Service Area Office was at a high level overall and in each aspect.

2. Comparison of the conditional management of learning resources of the schools in Khao Saming District under the Trat Primary Educational Service Area Office classified according to genders, current position and work experience was as follows:

2.1 The sample with different genders, the conditional management of learning resources of the schools in Khao Saming District under the Trat Primary Educational Service Area Office was not different overall and in each aspect.

2.2 The sample with different position, the conditional management of Learning resources of the schools in Khao Saming District under the Trat Primary Educational Service Area Office was not different overall. Considering in each aspect, there was statistically significant difference at .05 level for teachers having different position and conditional management of the organizational management where as other aspects of the conditional management of learning resources were not different.

2.3 The sample with different teaching Experience having conditional management of learning resources of the schools in Khao Saming District. Considering in each aspect, there was

statistically significant difference at .05 level for teachers having different teaching experience and conditional management of learning resources in organizational management while other aspects of conditional management of learning resources were not different.

3. Guidelines for managing learning resources of the schools Administrators should plan, organize meetings, and set goals and objectives for development. Provide opportunities for personnel to participate in setting guidelines. Preparation of budget and materials and equipment sufficient for operations make morale, meeting personnel throughout operations. Support personnel to have knowledge, understanding, and storage of documents for measurement and evaluation of performance in order to develop in the next operation using information obtained from all aspects. for decision making with various and appropriate approaches.

Keywords: Management, Learning resource

บทนำ

ปัจจุบันแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นได้จากการปฏิบัติและประสบการณ์จริงซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้อีกประการหนึ่ง ซึ่งจากการสำรวจแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาพื้นที่อำเภอเขาสมิง พบว่า ในอำเภอเขาสมิงมีแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติที่หลากหลายและแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ขาดการดูแล และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยปัญหาเหล่านี้เกิดมาจากการขาดการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษา โดยเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในมาตราที่ 7 และในมาตราที่ 8 ระบุว่าจัดการศึกษาให้ยึดหลักว่าเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยมีการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ดังมาตรา 24(3) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ ด้วยมาตรา 24(6) รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ ตามมาตรา 29 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553) ดังนั้น โรงเรียนทุกแห่งมีหน้าที่ดำเนินงานให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 จึงมีความจำเป็นต้องส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักและใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมช่วยกระตุ้นให้เกิดความใคร่รู้ โดยมีการปฏิสัมพันธ์กับสื่อการสอนที่หลากหลาย ไม่ได้จำกัดโดยเฉพาะ

แต่การเรียนการสอนในห้องเรียน และครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เพียงเท่านั้น การจัดกระบวนการการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ให้ลึกซึ้งขึ้น มีการคิดวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลสะท้อนความคิดเห็นจากการเรียนรู้ กระตุ้นมุ่งเน้นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็นผลักดันให้ผู้เรียนแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2554: 237)

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพควรมีการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ถือว่าเป็น พันธกิจที่โรงเรียนต้องรับผิดชอบโดยเริ่มจากการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้เป็นระบบวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ จัดตั้งบุคลากรรับผิดชอบดูแลมีการควบคุมกำกับและติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้รวมทั้งแสวงหาแหล่ง เรียนรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนจึงจะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้นแหล่งเรียนรู้มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการเรียนรู้ จากสภาพของโรงเรียนในอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ในการพัฒนาการศึกษาและสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ได้ประสบปัญหาขาด การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ดี ได้พบว่ายังขาดความรู้และทักษะการผลิตและพัฒนาสื่อให้มีคุณภาพประสบปัญหาขาด การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ดี ส่งผลให้การใช้สื่อ อุปกรณ์ไม่คุ้มค่าซึ่งทำให้เกิดการเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ และ ยังขาดการประสานงานและส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารแหล่งเรียนรู้สำหรับบริการแก่สังคมอย่าง หลากหลายและเพียงพอต่อความต้องการส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ จริจรรู้จักคิดศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมีความเข้าใจในบทเรียนดีขึ้นและมีความสนุกสนานมีความสุขในการเรียนโดยใช้ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. 2551: 135)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียน และเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยใช้กระบวนการจัดการ แหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์กร 3) ด้านการนำ และ 4) ด้านการควบคุม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

สมมติฐานในการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารจัดการใช้แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเขาสมิงแตกต่างกัน

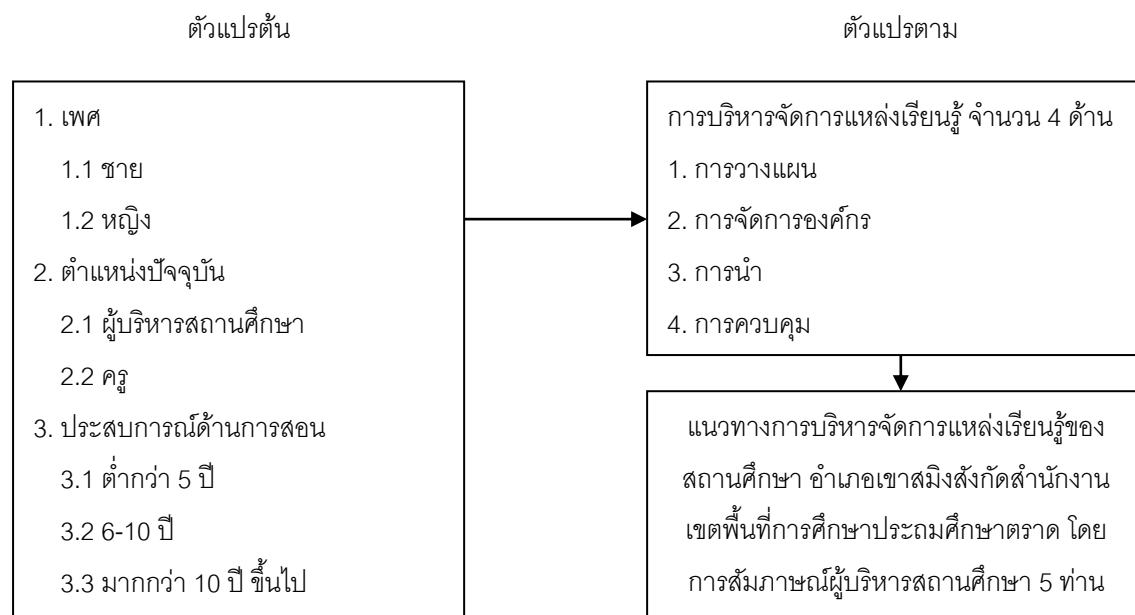
2. กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอลำปาง แตกต่างกัน
3. กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ด้านการสอนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาอำเภอลำปาง แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงระดับสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง
2. แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางไปปรับใช้เพื่อพัฒนาต่อไป

กรอบความคิดในการวิจัย

จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของนักการศึกษาต่าง ๆ นำมาเป็นแนวคิดในงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์กำหนดเป็น 4 ด้าน



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในกลุ่มอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำนวน 23 โรงเรียน โดยมีจำนวนผู้บริหารสถานศึกษา 21 คน และครูผู้สอน จำนวน 242 คน รวมผู้บริหารและครูทั้งหมด จำนวน 263 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. 2566: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารและครูผู้สอนในกลุ่มอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนในอำเภอเขาสมิง 23 โรงเรียน จากจำนวนทั้งหมด 263 คน คิดเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 156 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียน จำนวน 156 คนโดยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนส่วนของจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ, ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ด้านการสอน

ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์กร 3) ด้านการนำ และ 4) ด้านการควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check list) และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์กร 3) ด้านการนำ และ 4) ด้านการควบคุม จำนวนทั้งหมด 40 ข้อโดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC เท่ากับ 0.80-1

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. การเปรียบเทียบ สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามเพศและตำแหน่งปัจจุบัน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

3. เปรียบเทียบ สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา
 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์ด้านการสอนสถิติที่
 ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และวิธีการทดสอบรายคู่

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาตราด

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาอำเภอเขาสมิง
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด 4 ด้าน

สภาพบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด	(n = 156)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการวางแผน	4.38.	0.358	มาก
2. ด้านการจัดองค์กร	4.49	0.314	มาก
3. ด้านการนำ	4.50	0.279	มาก
4. ด้านการควบคุม	4.56	0.301	มากที่สุด
รวม	4.51	0.033	มาก

จากตาราง 1 พบว่า สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.033) เมื่อพิจารณาเป็น
 รายด้าน พบว่า สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารและครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงเรียงจากมากไปน้อย คือ
 อันดับที่ 1 ด้านการควบคุม ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.301) อยู่ในระดับมากที่สุด อันดับที่ 2 ด้านการนำ ($\bar{X} = 4.50$,
 S.D. = 0.279) อยู่ในระดับมาก รองลงมาอันดับที่ 3 ด้านการจัดองค์กร ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.314) อยู่ในระดับ
 มาก และอันดับที่ 4 ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.358) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตาราง 2 การเปรียบเทียบ สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา อำเภอ
 เขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามเพศ

สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร		(n = 156)			
สถานศึกษาและครูในสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง	เพศ	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
1. ด้านการวางแผน	ชาย	4.325	0.350	-1.570	0.983
	หญิง	4.418	0.360		
2. ด้านการจัดองค์กร	ชาย	4.435	0.352	-1.728	0.075
	หญิง	4.525	0.285		
3. ด้านการนำ	ชาย	4.469	0.255	-1.111	0.848
	หญิง	4.521	0.292		
4. ด้านการควบคุม	ชาย	4.605	0.247	1.406	0.351
	หญิง	4.535	0.327		

จากตาราง 2 พบว่า สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา อำเภอ
 เขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีเพศต่างกัน มีสภาพการ
 บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อ
 พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 การเปรียบเทียบ สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา อำเภอ
 เขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่งปัจจุบัน

สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร		(n = 156)			
สถานศึกษาและครูในสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง	ตำแหน่ง	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
1. ด้านการวางแผน	ผู้บริหารสถานศึกษา	4.478	0.224	0.983	0.210
	ครู	4.376	0.368		
2. ด้านการจัดองค์กร	ผู้บริหารสถานศึกษา	4.587	0.201	1.704	0.038*
	ครู	4.481	0.321		
3. ด้านการนำ	ผู้บริหารสถานศึกษา	4.564	0.240	0.824	0.215
	ครู	4.497	0.283		
4. ด้านการควบคุม	ผู้บริหารสถานศึกษา	4.615	0.225	0.664	0.599
	ครู	4.557	0.308		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านอื่น ๆ โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 การเปรียบเทียบ สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์ด้านการสอน

สภาพการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
1. ด้านการวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	0.113	2	0.056	0.436	0.648
	ภายในกลุ่ม	19.772	153	0.129		
	รวม	19.885	155			
2. ด้านการจัดองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	0.663	2	0.332	3.470	0.034*
	ภายในกลุ่ม	14.624	153	0.096		
	รวม	15.287	155			
3. ด้านการนำ	ระหว่างกลุ่ม	0.253	2	0.127	1.633	0.199
	ภายในกลุ่ม	11.857	153	0.077		
	รวม	12.110	155			
4. ด้านการควบคุม	ระหว่างกลุ่ม	0.046	2	0.023	0.252	0.777
	ภายในกลุ่ม	14.001	153	0.092		
	รวม	14.047	155			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.121	2	0.060	1.089	0.339
	ภายในกลุ่ม	8.480	153	0.55		
	รวม	8.601	155			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนต่างกันมีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง ด้านการจัดการองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบเปรียบเทียบ รายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Sheffe's Method) ดังแสดงในตาราง10

ตาราง 5 ผลการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่ของสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู
 ในสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์
 ด้านการสอน

ประสบการณ์ด้านการสอน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ต่ำกว่า 5 ปี	6-10 ปี	มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป
		4.46	4.47	4.53
ต่ำกว่า 5 ปี	4.46	-	.112 (.055)	.163 (.068)
6-10 ปี	4.47	.112 (.055)	-	-
มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	4.53	.163 (.068)	-	-

จากตาราง 5 ผลการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่ การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาอำเภอ
 เขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านการจัดองค์กร จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน
 โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 คู่ คือ 1) ประสบการณ์ด้านการสอน
 ต่ำกว่า 5 ปี กับประสบการณ์ด้านการสอน 6-10 ปี 2) ประสบการณ์ด้านการสอนต่ำกว่า 5 ปี กับประสบการณ์ด้าน
 การสอนมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป 3) ประสบการณ์ด้านการสอน 6-10 ปี กับประสบการณ์ด้านการสอนต่ำกว่า 5 ปี และ
 4) ประสบการณ์ด้านการสอนมากกว่า 10 ขึ้นไป กับประสบการณ์ด้านการสอนต่ำกว่า 5 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ส่วนที่ 2 แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา
 อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานประถมศึกษาตราด ได้สรุปผลดังนี้ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนและทุกคนมีส่วนร่วมใน
 การวางแผน มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการประชุม เสนอบริการ ประเมิน ให้คำแนะนำ คำปรึกษาวิธีการแก้ปัญหา
 และเสริมสร้างกำลังใจที่ดีให้แก่บุคลากร มีการประชุมหรือการพบปะติดตามการดำเนินงาน สำนึกความคิดเห็น
 สรุปผลประเมินผลการดำเนินงาน

สรุปผลการศึกษา

ผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามเพศ ตำแหน่งปัจจุบันและประสบการณ์ด้านการสอน ดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีเพศต่างกัน มีสภาพการบริหารจัดการแหล่ง ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนต่างกัน มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนต่างกัน มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผน การจัดประชุม การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์การพัฒนา เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง การจัดเตรียมงบประมาณและ วัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน การสร้างขวัญกำลังใจการพบปะบุคลากร ตลอดจนการดำเนินงาน สนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ จัดเก็บเอกสารเพื่อการวัดผลและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาในการดำเนินการครั้งต่อไปโดยใช้ข้อมูลที่ได้ทุกด้าน เพื่อการตัดสินใจที่มีแนวทางหลากหลายและเหมาะสม

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผู้วิจัยพบประเด็นที่จะอภิปรายได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในอำเภอเขาสมิง มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัย ชูติมาพร เขาวนไว (2562) ที่ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมศักดิ์ ทองสมุทร (2558) ที่ศึกษาเรื่องสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาเครือข่ายชนวนนพันธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านการวางแผน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดโครงสร้างการบริหารงาน

จัดการแหล่งเรียนรู้มีความชัดเจนและเอื้อต่อการปฏิบัติงานในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้มีการวัดผล ประเมินผล ที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดด้วยวิธีการที่หลากหลาย อยู่ในระดับมาก

1.2 ผลการศึกษาศภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านการจัดองค์กร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วม การประชุม อบรม เพื่อพัฒนาในโอกาสต่าง ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานและนำผลมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนงานของกิจการ อยู่ในระดับมาก

1.3 ผลการศึกษาศภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านการนำ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ความสามารถในการอธิบายวิธีการ ปฏิบัติงานเพื่อให้บุคลากรของสถานศึกษาเข้าใจและปฏิบัติได้ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษามีความสามารถในการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์ให้เข้าใจถึงปัญหาอย่างแท้จริงอยู่ในระดับมาก

1.4 ผลการศึกษาศภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านการควบคุม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานหลังจาก สิ้นสุดการดำเนินการตามแผนงานโครงการ โดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการระหว่างดำเนินการมา ปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผู้บริหาร สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตาม แผนงานโครงการระหว่างดำเนินการร่วมกับบุคลากร อยู่ใน ระดับมาก

ซึ่งสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา อำเภอ เขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ทั้ง 4 ด้านมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปาริฉัตร รมโพธิ์ภักดิ์ (2558) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการ ตรวจสอบติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการประเมินผลการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ และด้านการวางแผนการเรียนรู้ อีกทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิระพล พุกกัน (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและ แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 35 สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย โรงเรียนที่ 35 ผลปรากฏ พบว่า 1) ปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 35 สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามเพศ ตำแหน่งปัจจุบันและประสบการณ์ด้านการสอน พบว่า

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีเพศต่างกัน มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก ครูที่มีเพศชายและครูที่มีเพศหญิงมีทักษะในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในแต่ละด้านที่ใกล้เคียงกัน จึงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สมศักดิ์ ทองสมุทร (2558: 80) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา เครือข่ายฉนวนนิพนธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตาม เพศ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ด้านจัดการองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ จิระพล พุ่มกัน (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 35 สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 35 สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 35 สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวิทยฐานะ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนต่างกัน มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนต่างกัน มีสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ด้านจัดองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูในอำเภอเขาสมิง ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนต่างกัน มีทักษะในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ต่างกัน ซึ่งมีการบรรจุข้าราชการครูรุ่นใหม่ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนต่ำกว่า 5 ปี จะมีวิธีการในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ต่ำกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอน 6-10 ปี และตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีทักษะประสบการณ์และวิธีการในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ได้มากขึ้น ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ สมศักดิ์ ทองสมุทร (2558: 81) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา เครือข่ายฉนวนนิพนธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน สรุปข้อมูลได้ดังนี้

3.1 ด้านการวางแผน

ด้านการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้และมาการวิเคราะห์จากหลักสูตรสถานศึกษา เปิดโอกาสให้คณะครู ชุมชน และนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา มีการประชาสัมพันธ์และประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ จัดประชุม กำหนดเป้าหมาย วางแผนงาน กำหนดปฏิทินการดำเนินงาน สร้างความเข้าใจให้แก่ทุกคนที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

3.2 ด้านการจัดองค์การ

ด้านการจัดการองค์การการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีการจัดตั้งงบประมาณในโครงการ จัดสรรอุปกรณ์ให้มีความสอดคล้องต่อผู้เรียนให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ จัดประชุมหรือมีการอบรมเพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจในการประยุกต์ใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน

3.3 ด้านการนำ

ด้านการนำการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาผู้บริหารเสริมสร้างกำลังใจที่ดีให้แก่บุคลากร ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่บุคลากร มีการประสานงานกับบุคลากรอย่างสม่ำเสมอแลกเปลี่ยนข้อมูลตลอดเวลา เพื่อให้งานดำเนินการไปตามปฏิทินดำเนินงาน สนับสนุนให้บุคลากรมีการดำเนินการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนในสถานศึกษา

3.4 ด้านการควบคุม

ด้านการควบคุมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารควรมีการประชุมหรือการพบปะติดตามดำเนินงานกับบุคลากรผู้รับผิดชอบเพื่อทราบความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานอย่างเป็นระยะ ตามปฏิทินการดำเนินงาน เมื่อเสร็จสิ้นมีการสำรวจความคิดเห็น สรุปผล ประเมินผลการดำเนินงาน จัดทำรายงานการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โดยคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาในครั้งต่อไป

ซึ่งในแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทั้ง 4 ด้านนี้ได้สอดคล้องกับวิจัยของ สุดารัตน์ งามวิลัย (2561) ที่ศึกษาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน กลุ่มสหวิทยาเขตร่มเกล้า-นวมินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขต ร่มเกล้า-นวมินทร์ มีแนวทางการบริหาร ดังนี้ 1) ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนาจัดทำแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ กำหนดปฏิทินในการดำเนินงานของแผน 2) ด้านการดำเนินการแหล่งเรียนรู้ คือ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำแผน การบริหารแหล่งเรียนรู้ให้บูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้ครูผู้สอนเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และจัดทำคู่มือประกอบการบริหารแหล่งเรียนรู้ 3) ด้านการประเมินการบริหารแหล่งเรียนรู้ คือ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำเกณฑ์การวัด และประเมินการบริหารแหล่งเรียนรู้ทำเป็นรูปเล่ม มีการรายงานการบริหารแหล่งเรียนรู้ทุกภาคเรียน และ 4) ด้านการปรับปรุงการบริหารแหล่งเรียนรู้ คือ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์ข้อมูล การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อปรับปรุงและหาแนวทางจัดทำแผนในปีต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง ในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทั้ง 4 ด้าน โดยการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กรและด้านการนำอยู่ในระดับมาก แต่ยังต่ำกว่าด้านการควบคุม อยู่ในระดับมากที่สุด และแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อพัฒนา ปรับปรุง ในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อครูและนักเรียนในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษานำไปเป็นแนวทางในการวางแผนในการดำเนินงาน การวิเคราะห์ปัญหาให้สอดคล้องกับหลักสูตร การจัดประชุม กำหนดเป้าหมาย วางแผนงาน กำหนดปฏิทินการดำเนินงาน สร้างความเข้าใจให้แก่ทุกคนที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ การเปิดโอกาสให้ครู นักเรียนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้กำหนดแนวทางร่วมกัน เพื่อส่งเสริมและพัฒนากิจการการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพต่อไป

2. ผู้บริหารสถานศึกษานำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีการจัดตั้งงบประมาณในโครงการ การจัดสรรอุปกรณ์ให้มีความสอดคล้องต่อผู้เรียนให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ การประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ

3. นำสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ นำไปพัฒนา ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ใช้แหล่งเรียนรู้ต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนากิจการการจัดการแหล่งเรียนรู้ให้มีคุณภาพและส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการทำวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการที่จำเป็นในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.

จิระพล พุ่มกัน. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนากิจการการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่ม

เครือข่ายโรงเรียนที่ 35 สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ชุติมาพร เขาวนไฉ. (2562). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- ปาริฉัตร รมโพธิ์ภักดิ์. (2558). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัย
ปทุมธานี.
- รุ่งชัดดาพร เวหะชาติ. (2551). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัย
ทักษิณ.
- สมศักดิ์ ทองสมุทร. (2558). การศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา
เครือข่ายฉนวนนิพนธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. (2566). สืบค้นจาก <https://web.trat-edu.go.th/>.
- สุดารัตน์ งามวิลัย. (2561). แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตร่มเกล้า-นวมินทร์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.
นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.

E051S: การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

INTERNAL SCHOOL SUPERVISION OPERATIONS OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE JURISDICTION OF THE CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

วรัญญา สายแสง¹ ทรงยศ แก้วมงคล²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวนประชากร 322 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงอยู่ระหว่าง 0.80-1 และความเชื่อมั่น เท่ากับ .954 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = .568) รายด้านในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = .543)

2. การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = .449) และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = .568) จำแนกตามประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 4 ด้าน รายด้านระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = .075) เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันทุกด้าน รายด้านระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ($F = 3665$, p-value = .027)

3. แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบแนวทางการส่งเสริมการนิเทศภายในสถานศึกษามี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 2) ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ 3) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร และ 5) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

คำสำคัญ: การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research has the objective to study the level of supervision operations within educational institutions by educational institution administrators. To compare the level of supervision operations within educational institutions by educational institution administrators. and study guidelines for promoting supervision operations within educational institutions by educational institution administrators. Under the jurisdiction of the Chonburi Primary Educational Service Area Office 3 the population used in the research includes school administrators and teachers. Under the jurisdiction of the Chonburi Primary Educational Service Area Office 3 the population is 322 people. The research instrument is a 5-level evaluation scale questionnaire with a precision between 0.80-1 and a reliability of .954. The statistics used in the research are: Frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test statistics and one-way analysis of variance (One-way ANOVA). When differences were found, they were tested in pairs using the Zeffe method.

The results of the research revealed that

1. Supervision operations within educational institutions by educational institution administrators Under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area Office 3 overall and each aspect was at the highest level ($\bar{X} = 4.58$, S.D.= .568). The highest level was curriculum development ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = .543)

2. Supervision operations within educational institutions by educational institution administrators Under the jurisdiction of the Office of the Chonburi Primary Educational Service Area Office 3 classified by gender, there is a statistical significant difference at the .05 level in 2 areas: curriculum development ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = .449) and Classroom action research ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = .568) classified by work experience is significantly different at the .05 level, with 4 aspects, the highest level being assistance to teachers. directly ($\bar{X} = 4.61$, S.D.= .075) when classified by different educational institution sizes. There is supervision within the educational institution by the educational institution administrators. Overall and each aspect is different in every aspect. The aspect with the highest level was the aspect of providing direct assistance to teachers ($F = 3665$, p-value = .027).

3. Guidelines for promoting internal school supervision operations of school administrators under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area Office 3 Found guidelines for promoting internal school supervision operations of school administrators in 5 areas: 1) Direct assistance to teachers. 2) Professional development 3) Group work skills development, 4) Curriculum development, and 5) Classroom action research.

Keywords: Internal school supervision operations, School administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและพลิกผันส่งผลกระทบต่อสังคมและทุกภาคส่วนต้องมีการปรับตัวและรองรับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาการสมัยใหม่ โดยเฉพาะด้านการศึกษา ซึ่งผู้บริหารต้องมีการปรับตัว เรียนรู้และพัฒนาตนเองเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการจัดการศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงรอบด้าน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสม และมีภาวะผู้นำเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยสถานศึกษาต้องมีการกำหนดเป้าหมายและวิธีดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่โลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยยุทธศาสตร์ที่ 4.3 ด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ การศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564)

การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกิจกรรมสำคัญในการสนับสนุนการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และครูได้ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน รวมทั้งเป็นกระบวนการประกันคุณภาพของโรงเรียนว่า โรงเรียนสามารถบริหารจัดการภายในโรงเรียน จนถึงเป้าหมาย สุดท้าย คือ คุณภาพผู้เรียนที่มีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตรและเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมทั้งโรงเรียนและ บุคลากรในโรงเรียนเป็นที่ยอมรับจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2564: 7) ดังนั้น กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นภารกิจจำเป็นต่อการจัดการศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เป็น เป้าหมายสุดท้าย บุคลากรที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานจัดการศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ทัน ต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะช่วยแก้ไขปรับปรุงสิ่งที่บกพร่อง ด้านวิชาการให้มีการพัฒนาและส่งเสริมให้การเรียนการสอนบรรลุผลสัมฤทธิ์ การนิเทศการศึกษาถือว่ามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา นับว่าเป็นประโยชน์ต่อครู สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากรายงานผลการนิเทศของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมีความแตกต่างกัน มีทั้งปัจจัยที่เอื้อ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการนิเทศ การนิเทศยังขาดความต่อเนื่องและความเป็นเอกภาพที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคประเทศไทย 4.0 และการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย มีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นอกจากนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังมีความต้องการให้มีการพัฒนาระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็งและต่อเนื่อง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2564: 2) จากข้อมูลดังกล่าว กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยที่สำคัญของผู้บริหารภายใต้ระบบและกลไกที่หลากหลายที่มีผลคุณภาพภายในของสถานศึกษา อีกทั้ง

ยังมีส่วนช่วยพัฒนาครูและผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ บรรลุตามมาตรฐานที่กำหนด และจากการจัดการศึกษาที่ผ่านมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 (2565) พบว่า แม้ว่าจะมีกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 และสถานศึกษาในสังกัด จะได้ดำเนินการนิเทศภายในมาทุกปีการศึกษาที่ผ่านมาก็ตาม แต่ยังคงพบว่า คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับคุณภาพ ปรับปรุง ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา ในอันที่จะมีส่วนช่วยในการเสนอแนะ และช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ และพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา อีกทั้งยังมีส่วนช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นอีกด้วย

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลสำหรับการนำไปใช้ในการวางแผน พัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์

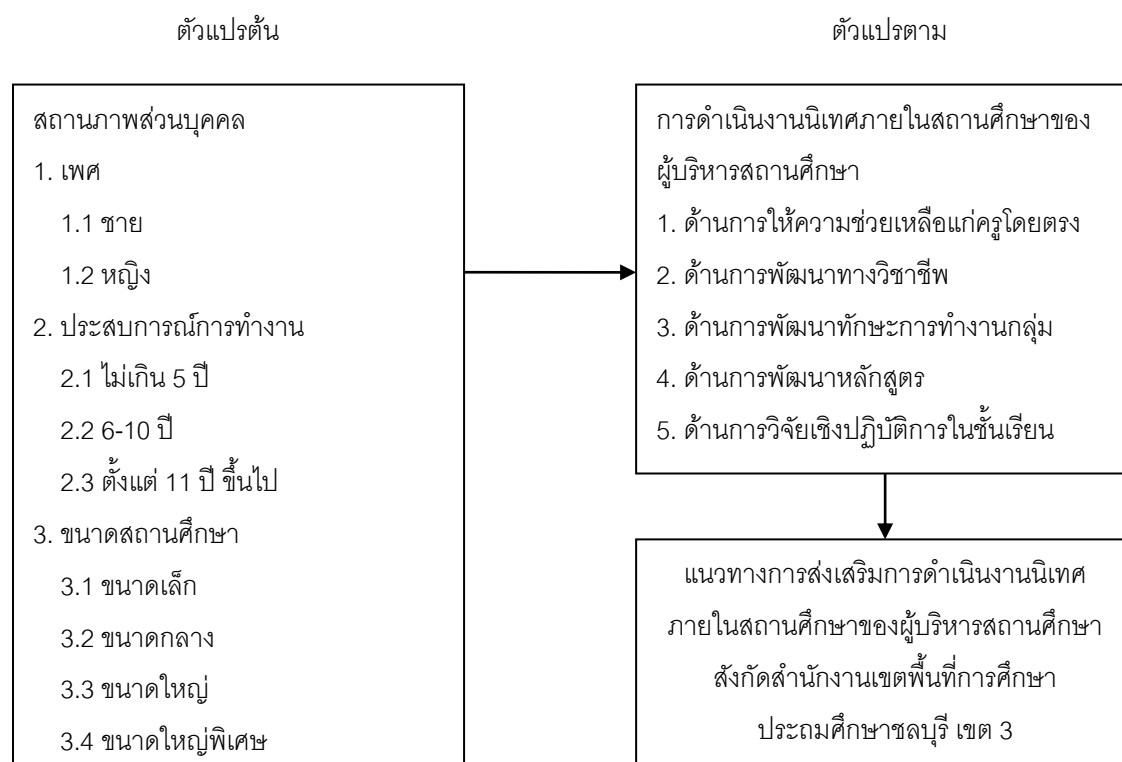
1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สถานศึกษา สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ตั้งไว้
2. สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาได้ และสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในบรรลุเป้าหมายสร้างความเชื่อมั่น แก่ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบาย วางแผน ส่งเสริมสนับสนุนปรับปรุง พัฒนาการการนิเทศภายใน ของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิด

การศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี หลักการและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ยึดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา จากแนวคิดของ กลิคแมน กอร์ดอน และ รอสส์กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon; อ้างถึงใน เมธินี สะไร. 2560: 5) มาใช้กำหนดตัวแปรตาม และจากการศึกษาเปรียบเทียบการนิเทศภายในสถานศึกษา จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วันสุไลมาน แวสุหลง (2564), เมธินี สะไร (2560), ธาตทิพย์ ด้ายศ (2561), วิชชุดา เขียวขุ่ม (2561) และ อาনীตา โส๊ะแห (2565) ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรสถานภาพส่วนบุคคลจากผลวิจัยที่เชื่อมโยงกันมากำหนดตัวแปรอิสระและกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา จากทั้งหมด 81 โรงเรียน จำนวนทั้งหมด 1,976 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยการแบ่งชั้นภูมิตามขนาดของสถานศึกษา และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 322 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล ประกอบด้วย 1) เพศ 2) ประสบการณ์การทำงาน และ 3) ขนาดสถานศึกษา

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1.1 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 1.2 ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ 2.3 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงาน กลุ่ม 2.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตร และ 2.5 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และ 2) แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษา ลักษณะข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยข้อคำถามแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 2) ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ 3) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงาน 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร และ 5) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และการรายงานผลลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบชนิดมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวทางของ Likert โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน 5 ระดับ ของการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มี 5 ด้าน 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 2) ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ 3) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงาน 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร และ 5) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

โดยเครื่องมือในการวิจัยมีการทดสอบความเที่ยงตรง ด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า มีค่าความเที่ยงตรง อยู่ระหว่าง 0.80-1 และมีการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .954

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

2. ดำเนินการเก็บข้อมูลโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 81 โรงเรียน โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ตอบเสร็จแล้ว ด้วยตนเองได้ทั้งหมด 322 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. คำถามที่เกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ดำเนินการ ดังนี้
 - 3.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกเพศ วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบที (t-test) แบบ Independent Samples
 - 3.2 วิเคราะห์หาค่าการทดสอบเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบว่ามีค่าแตกต่างกัน จะนำมาทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' test)
4. การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่

ผลการวิจัย

1. การศึกษาระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อ	การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ระดับ
1.	ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	4.54	.588	มากที่สุด	5
2.	ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	4.57	.580	มากที่สุด	3
3.	ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	4.60	.544	มากที่สุด	2
4.	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.61	.543	มากที่สุด	1
5.	ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	4.56	.583	มากที่สุด	4
โดยรวม		4.58	.568	มากที่สุด	-

จากตาราง 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = .568) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

ทั้งหมด 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = .543) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .544) ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = .580) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.583) และด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = .588) ตามลำดับ

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในการนิเทศภายใน สถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ

การนิเทศภายใน	เพศ				t	p-value
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D.				
1. ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	4.58	.453	4.49	.527	1.470	.143
2. ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	4.54	.475	4.54	.510	1.037	.301
3. ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	4.64	.419	4.56	.519	1.503	.134
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.67	.424	4.55	.530	2.353*	.019
5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	4.63	.473	4.50	.556	2.379*	.018

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายด้านแตกต่างกัน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน นอกนั้นไม่แตกต่างกัน โดยคะแนนเฉลี่ยรวมของความเห็นของครูที่เป็นเพศชาย ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = .449) มากกว่าคะแนนเฉลี่ยของครูที่เป็นเพศหญิง ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .528)

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับผลการดำเนินงานนิเทศภายใน
 สถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตาม
 ประสบการณ์ในการทำงาน

การนิเทศภายใน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
1. ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรง	ระหว่างกลุ่ม	2	1.779	.890	3.665*	.027
	ภายในกลุ่ม	319	77.437	.234		
	รวม	321	79.216			
2. ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	.928	.464	1.901	.151
	ภายในกลุ่ม	319	77.854	.244		
	รวม	321	78.782			
3. ด้านการพัฒนาทักษะการ ทำงานกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.278	.639	2.825	.061
	ภายในกลุ่ม	319	72.157	.226		
	รวม	321	73.436			
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	2.432	1.216	5.213*	.006
	ภายในกลุ่ม	319	74.416	.233		
	รวม	321	76.848			
5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการใน ชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.395	1.698	6.370*	.002
	ภายในกลุ่ม	319	85.012	.266		
	รวม	321	88.408			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.962	.981	3.995*	.049
	ภายในกลุ่ม	319	77.375	.241		
	รวม	321	79.338			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน
 นิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวมแตกต่างกัน (ภาพรวมต่างกัน $F = 3.995$, $p\text{-value} = .049$)
 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานข้างต้น แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ($F =$
 3665 , $p\text{-value} = .027$) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($F = 5.213$, $p\text{-value} = .006$) และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการใน

ชั้นเรียน ($F = 6.370$, $p\text{-value} = .002$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparison)

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การนิเทศภายใน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
1. ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรง	ระหว่างกลุ่ม	3	5.477	1.826	7.873**	.001
	ภายในกลุ่ม	318	73.739	.232		
	รวม	321	79.216			
2. ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	5.126	1.709	7.376**	.001
	ภายในกลุ่ม	318	73.656	.232		
	รวม	321	78.782			
3. ด้านการพัฒนาทักษะการ ทำงานกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	3	2.721	.907	4.079*	.007
	ภายในกลุ่ม	318	70.714	.222		
	รวม	321	73.436			
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	3	3.451	1.150	4.984*	.002
	ภายในกลุ่ม	318	73.397	.231		
	รวม	321	76.848			
5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการใน ชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	4.045	1.348	5.082*	.002
	ภายในกลุ่ม	318	84.363	.265		
	รวม	321	88.408			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	4.164	1.388	5.879*	.002
	ภายในกลุ่ม	318	75.134	.236		
	รวม	321	79.338			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ การเปรียบเทียบการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกัน ($F = 5.879$, $p\text{-value} = .002$) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานข้างต้น แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษามี 5 ด้าน จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง มีแนวทาง และข้อเสนอแนะ จำนวน 2 ข้อ 2) ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ มีแนวทาง และข้อเสนอแนะ จำนวน 2 ข้อ 3) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีแนวทาง และข้อเสนอแนะ จำนวน 2 ข้อ 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีแนวทาง และข้อเสนอแนะ จำนวน 3 ข้อ และ 5) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีแนวทาง และข้อเสนอแนะ จำนวน 1 ข้อ

สรุปผลการวิจัย

1. การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกรายละเอียดแต่ละด้านพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

2.1 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายด้านแตกต่างกัน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ภาพรวมแตกต่างกัน และรายด้านแตกต่างกัน ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2.3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาต่างกัมีผลต่อความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเพื่อศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา ผู้วิจัยได้อภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกรายละเอียดแต่ละด้านพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาніตา โส๊ะแห (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มวังพญาหนองจิก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 พบว่า การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มวังพญาหนองจิก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

2.1 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายด้านแตกต่างกัน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน นอกนั้นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ครูทั้งเพศชาย และเพศหญิง ยังมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนยังไม่เพียงพอ ดังนั้น ควรมีการนิเทศของในสถานศึกษาในการแนะแนวทาง ส่งเสริมให้ครูในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาและการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพ โชคระวี เจริญพุก (2563) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนางานด้านหลักสูตร งานการสอนและสื่อการเรียนการสอนให้ตีมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการ และเป็นของสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและมาตรฐานการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันสุไลมาน แวสุหลง (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การปฏิบัติงานพบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนวุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียนพบว่า ไม่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 5 ปี มีผลต่อการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน แตกต่างจากประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี อาจเป็นเพราะว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญอย่างมากสำหรับทุก ๆ โรงเรียน โดยผู้บริหารส่งเสริมให้ครู และบุคลากรในโรงเรียนได้มีกิจกรรม PLC ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดความรู้สึกรักใคร่ สนับสนุน มีการพบพูดคุย ถึงสภาพ

ปัญหา ข้อบกพร่องที่เกิดจากการจัดกระบวนการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ในทุก ๆ สัปดาห์ และการให้คำแนะนำจากผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในการเข้ารับการนิเทศการสอน ซึ่งเป็นไปได้ว่า ผู้บริหารครู และบุคลากรภายในโรงเรียนที่มีประสบการณ์การสอนที่แตกต่างกัน ย่อมมีความคิดเห็น วิธีการ และเทคนิคการจัดการเรียนการสอน และการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแตกต่างกันอย่างแน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธารทิพย์ ดำยศ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตามเพศ และวุฒิการศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า แตกต่างกัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ทั้งภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก ครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมองเห็นว่าบริบท สภาพแวดล้อม และการบริหารในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันย่อมแตกต่างกัน ทั้งนี้จำนวนของนักเรียนในชั้นเรียนส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อการสอนที่ทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนำทรัพยากรมาใช้ และการบริหารจัดการเป็นสาเหตุให้การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพร วัตถุ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบแนวทางการส่งเสริมการนิเทศภายในสถานศึกษามี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 2) ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ 3) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร และ 5) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธิณี สระไร (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหพัฒนา อำเภอ รือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา คือ 1) ขาดการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน 2) การจัดการเรียนการสอนของครูยังไม่ทันสมัย สอนแบบท่องจำมากกว่าการปฏิบัติเนื่องจากขาดการติดตาม 3) ผู้บริหารยังขาดทฤษฎีและหลักการบริหารที่ดี อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดขององค์กร 4) ครูโดยส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตามประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษา และ 5) ผู้บริหารขาดการให้ความสำคัญต่อการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งกำหนด

ขอบข่ายงานนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ 5 งาน ดังนี้ 1) การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 2) การพัฒนาทางวิชาชีพ 3) การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 4) การพัฒนาหลักสูตร และ 5) การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีคณะทำงานที่ส่งเสริมสนับสนุน ช่วยเหลือแนะนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนจากการเข้านิเทศ และอำนวยความสะดวกด้านอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้ให้ครูได้อย่างเหมาะสม
2. ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน และการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การอบรมจัดทำสื่อ เพื่อส่งเสริมให้ครูมีวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชุมได้บรรลุมตามวัตถุประสงค์ สื่อสารให้สมาชิกเข้าใจตรงกันสามารถปฏิบัติงานได้ ส่งเสริมให้ครูสื่อสารอย่างสร้างสรรค์และยอมรับกฎเกณฑ์ข้อปฏิบัติร่วมกัน สามารถแก้ปัญหาเพื่อลดข้อขัดแย้งในการปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่เหมาะสม สร้างกระบวนการทำงานที่สนับสนุนการทำงานเป็นทีมและส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการเข้านิเทศ และรายงานผลการนิเทศแจ้งให้ครูได้ทราบสิ่งที่ควรปรับปรุง และการให้ข้อเสนอแนะแนวทาง เพื่อใช้เป็นแนวทางปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการวิจัยชั้นเรียน ส่งเสริมให้ครูนำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ จัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการวิจัยอย่างเป็นระบบ จัดให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียนของครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การจัดนิทรรศการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวทีต่าง ๆ การเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความสัมพันธ์ของการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริม และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
3. ศึกษาแนวทางในการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

ไชครวี เจียมพุก. (2563). กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลนครปฐม. การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ณัฐพร วัตร. (2560). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธารทิพย์ ด้ายศ. (2561). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- เมธินี สระ. (2560). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหพัฒนา อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต 1. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ยะลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วันสุไลมาน แวสุหลง. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ยะลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วิชชุดา เขียวขุ่ม. (2561). การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสหวิทยาเขตทัพหลวงแจรงาม. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2566, จาก <https://chonburiarea3.go.th/>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). แนวทางการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. สืบค้นเมื่อ 6 สิงหาคม 2566, จาก <https://www.obec.go.th/>.
- อานีตา ไล่แห. (2565). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มวังพญาหนองจิก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1. สารนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Glickman, Carl D.; Stephen, P. Gordon; & Jovita, M. Ross-Gordon. (2007). *Supervision and Instructional Leadership: A Developmental approach*. 7th ed., Boston: Allyn & Bacon.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Actives. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 608.

E053S: ศึกษาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด

THE ORGANIZATIONAL CLIMATE OF SCHOOLS UNDER TRAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

วาริ ทับศรี¹ สมนึก การิเวท²

¹ นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาระดับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด และหาแนวทางการพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2566 จำนวน 296 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 28 คน และครูผู้สอน 268 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Kreicic; & Morgan. 1970: 607-610; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2556: 43) และใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย แบบสอบถามบรรยากาศองค์การ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .837 และแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test ชนิด Independent samples การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และวิธีการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe (Scheffe's Method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. บรรยากาศองค์การ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสภาพการดำรงตำแหน่งโดยรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกันและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. แนวทางการพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เสนอแนะไว้ ดังนี้ มอบหมายงาน ภาระ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามความรู้ความสามารถความถนัดและความเหมาะสมของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาตนเอง มีการนิเทศ ติดตาม รายงาน ประเมินผลและพัฒนา ผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมความสามัคคีในองค์การและร่วมกันทำงานเป็นทีม

คำสำคัญ: บรรยากาศ, องค์การ, สถานศึกษา

Abstract

This research has the aim to study the organizational atmosphere level of educational institutions under the Trat Primary Educational Service Area Office. and find ways to develop the organizational atmosphere of educational institutions under the Trat Primary Educational Service Area Office The sample group used in the research included educational institution administrators and teachers under the office. Trat Primary Educational Service Area, academic year 2023, totaling 296 people, consisting of 28 school administrators and 268 teachers, determined the sample size according to the table of Krejcie; & Morgan and used stratified random sampling (Stratified Random Sampling) tool. Used to collect data is a 5 level rating scale questionnaire consisting of the Organizational Climate Questionnaire. a reliability value of .837 and the interview style in the development of organizational climate. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation, t-test, independent samples type, one-way analysis of variance (One-Way ANOVA).

The research revealed that:

1. Organizational atmosphere in Overall it is at a high level.
2. Results of comparing organizational climate According to the opinions of school administrators and teachers Categorized by position status, overall there is no difference. Categorized according to the overall size of the different educational institutions, it was found that there was no difference and the overall experience in working was different. It was found to be significantly different at the .05 level.
3. Guidelines for developing the organizational atmosphere of educational institutions under the Trat Primary Educational Service Area Office It is suggested as follows: Assign work, duties, and responsibilities according to the knowledge, ability, aptitude, and suitability of each person. Encourage teachers to develop themselves, with supervision, monitoring, reporting, evaluation and development. Performance continuously Promote unity in the organization and work together as a team.

Keywords: organizational, atmosphere, School

บทนำ

การจัดการศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพและมาตรฐานตามที่ต้องการ จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่มุ่งเน้นพัฒนาให้คนไทยทุกช่วงวัยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะและมีความสุข โดยมีสุขภาพและ สุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น เป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมถึงมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากร และบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2550-2554) เป็นแผนที่การ

เตรียมความพร้อมของคนและระบบให้มีภูมิคุ้มกัน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่ อาจเกิดขึ้น โดยยังคง อัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็น ศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 และให้ความสำคัญต่อการรวมพลังสังคมจากทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมดำเนินการในทุกขั้นตอนของแผนฯ พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ รวมทั้งการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง มุ่งพัฒนาสู่ สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี. 2554) ที่กำหนดวิสัยทัศน์ให้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่าง มีคุณภาพดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลก ศตวรรษที่ 21” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษา ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้ เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้อง กับบทบาทหน้าที่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อ พัฒนาสังคมไทยให้ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือกันกำลังมุ่งสู่การ พัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดัก ประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560)

สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในสถานศึกษาเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและ บุคลากรของสถานศึกษาในฐานะที่เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ต้องเป็นสภาพของการเรียนรู้และก่อให้เกิดเป็นชุมชนแห่ง การเรียนรู้ เพื่อให้รู้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข บรรยากาศของ องค์การเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้องค์การมีประสิทธิภาพ บรรยากาศองค์การมีบทบาทสำคัญต่อการปฏิบัติงานและ ความพึงพอใจของบุคลากร บรรยากาศที่ดีจะทำให้ผลผลิตในการทำงานบรรลุจุดหมาย ที่สำคัญเกิดความร่วมมือร่วม ใจในการทำงาน ในทางตรงกันข้ามถ้าองค์การนั้นมีบรรยากาศที่ไม่ส่งเสริมการปฏิบัติงาน ย่อมทำให้นักวิชาการเกิด ความเบื่อหน่าย ห่างเหิน ขาดความร่วมมือและความสามัคคี ดังนั้นสถานศึกษาต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา

จากที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า บรรยากาศองค์การเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การของ สถานศึกษา ซึ่งบรรยากาศองค์การที่ดีภายในสถานศึกษาจะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรภายใน สถานศึกษา มีความสุขในการทำงาน เกิดความอยากเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ส่งผลให้การบริหารงานภายในสถานศึกษา ประสบความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลสารสนเทศ และเพื่อให้ผู้บริหารและบุคลากรได้รับ ทราบและเห็นความสำคัญ และร่วมกันหาแนวทางการพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตราด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

2. เพื่อเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน

3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

สมมติฐานในการวิจัย

1. บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด แตกต่างกัน

4. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด แตกต่างกัน

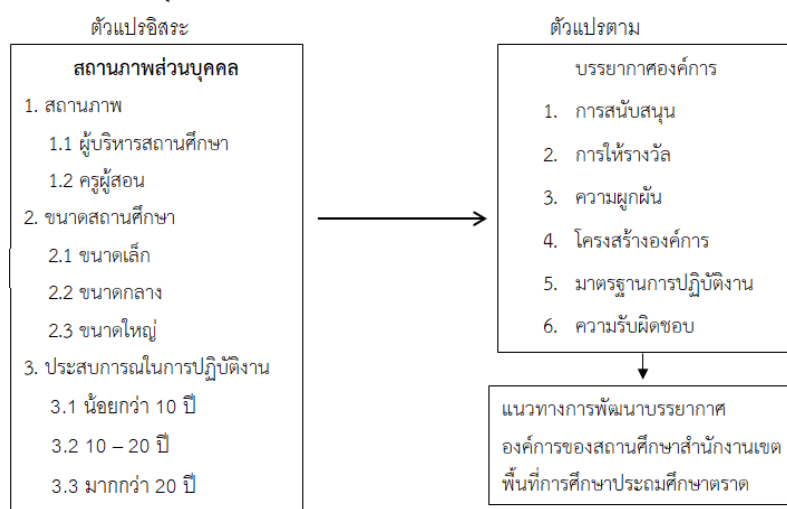
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลสารสนเทศ ด้านบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาไปประยุกต์ใช้ ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่กำหนดไว้ได้มากยิ่งขึ้น

2. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางการพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด และพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

กรอบความคิดในการวิจัย

จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยการศึกษาของนักการศึกษาต่าง ๆ นำมาเป็นแนวคิดในงานวิจัย กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิดของ พรณา เลือยกดล (2558: 2155-2170), กัณฑ์เนก สุภัทรศักดิ์ดา (2561: 214), รุ่งโรติ ศงษ์ยืน (2561: 136), สุภัสสร ชูปะยूर (2563: 155), Stringer (2002: 10), Huang (2013: 121), Benedicta (2014: 12-17) และ Wudarzewski (2019: 7-45) เกี่ยวกับองค์ประกอบบรรยากาศองค์การ 6 ด้าน คือ 1) การสนับสนุน 2) การให้รางวัล 3) ความผูกพัน 4) โครงสร้างองค์การ 5) มาตรฐานการปฏิบัติงาน และ 6) ความรับผิดชอบ ซึ่งได้กำหนดตามกรอบแนวคิด



ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งสิ้น 1,281 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 119 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,162 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. 2566: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2566 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2556: 43) ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 296 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน และครูผู้สอน จำนวน 268 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ องค์ประกอบบรรยากาศองค์การ 6 ด้าน คือ 1) การสนับสนุน 2) การให้รางวัล 3) ความผูกพัน 4) โครงสร้างองค์การ 5) มาตรฐานการปฏิบัติงาน และ 6) ความรับผิดชอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป และสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check list) และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ตราด จำนวน 6 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ โดยมี ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .837 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) = .6-1 และแบบสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนাবรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์ โดยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. ผลการเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ (t-test)
3. เปรียบเทียบบรรยากาศองค์การ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และวิธีการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe (Scheffe's Method)

ผลการศึกษา

บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ที่	ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	กลุ่มตัวอย่าง	
		n	ร้อยละ
1	สถานภาพการดำรงตำแหน่ง		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	28	9.46
	ครูผู้สอน	268	90.54
	รวม	296	100
2	ขนาดสถานศึกษา		
	สถานศึกษาขนาดเล็ก	67	22.64
	สถานศึกษาขนาดกลาง	194	65.54
	สถานศึกษาขนาดใหญ่	35	11.82
	รวม	296	100
3	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
	น้อยกว่า 10 ปี	118	39.86
	10-20 ปี	113	38.18
	มากกว่า 20 ปี	65	21.96
	รวม	296	100

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.46 ครูผู้สอน จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 90.54 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยจำแนกได้เป็น สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 22.64 สถานศึกษา ขนาดกลาง จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 65.54 และสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 11.82 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยจำแนกได้เป็นประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 39.86 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10-20 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 38.18 และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 21.96

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตาราง 2 ระดับบรรยาการองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน

บรรยาการองค์การ	ค่าสถิติ (n = 296)		การแปลความหมาย	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. การสนับสนุน (X_1)	4.48	.40	มาก	4
2. การให้รางวัล (X_2)	4.33	.38	มาก	6
3. ความผูกพัน (X_3)	4.51	.32	มากที่สุด	3
4. โครงสร้างองค์การ (X_4)	4.43	.36	มาก	5
5. มาตรฐานการปฏิบัติงาน (X_5)	4.52	.36	มากที่สุด	2
6. ความรับผิดชอบ (X_6)	4.55	.38	มากที่สุด	1
รวม	4.47	.37	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ระดับบรรยาการองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.55$) มาตรฐานการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.52$) และความผูกพัน ($\bar{X} = 4.51$) ตามลำดับ

ตาราง 3 การเปรียบเทียบบรรยาการองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

บรรยาการองค์การ	ผู้บริหารโรงเรียน (n = 28)		ครูผู้สอน (n = 268)		t	p- value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การสนับสนุน (X_1)	4.50	.33	4.47	.40	.252	.337
2. การให้รางวัล (X_2)	4.37	.34	4.32	.38	.601	.820
3. ความผูกพัน (X_3)	4.56	.22	4.51	.32	.837	.063
4. โครงสร้างองค์การ (X_4)	4.48	.36	4.42	.36	.836	.822
5. มาตรฐานการ ปฏิบัติงาน (X_5)	4.51	.36	4.52	.36	-.226	.854
6. ความรับผิดชอบ (X_6)	4.55	.38	4.55	.38	-0.45	.977
รวม	4.50	.33	4.47	.37	.540	.656

จากตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของบรรยาการองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า บรรยาการองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 การเปรียบเทียบบรรยาการองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

บรรยาการองค์การ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
1. การสนับสนุน (X_1)	ระหว่างกลุ่ม	.58	2	.30	1.94	.145
	ภายในกลุ่ม	44.98	293	.15		
	รวม	45.57	395			
2. การให้รางวัล (X_2)	ระหว่างกลุ่ม	.23	2	.11	.82	.442
	ภายในกลุ่ม	41.73	293	.14		
	รวม	41.96	295			
3. ความผูกพัน (X_3)	ระหว่างกลุ่ม	.44	2	.22	2.23	.109
	ภายในกลุ่ม	29.13	293	.10		
	รวม	.38	295			

ตาราง 4 (ต่อ)

บรรยากาศองค์การ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
4. โครงสร้างองค์การ (X_4)	ระหว่างกลุ่ม	.38	2	.19	1.50	.226
	ภายในกลุ่ม	37.02	293	.13		
	รวม	37.04	295			
5. มาตรฐานการปฏิบัติงาน (X_5)	ระหว่างกลุ่ม	.92	2	.46	3.58	.029*
	ภายในกลุ่ม	37.54	293	.13		
	รวม	38.46	295			
6. ความรับผิดชอบ (X_6)	ระหว่างกลุ่ม	.40	2	.20	1.40	.248
	ภายในกลุ่ม	41.95	293	.14		
	รวม	42.35	295			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.336	2	.168	2.90	.057
	ภายในกลุ่ม	16.99	293	.058		
	รวม	17.32	295			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ระดับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า มาตรฐานการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านที่เหลือรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงนำ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรายคู่ที่มีความแตกต่างกันไปทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe (Scheffe's Method) ดังตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่ขนาดสถานศึกษา แตกต่างกัน

บรรยากาศองค์การ	ขนาด สถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดสถานศึกษา		
			เล็ก	กลาง	ใหญ่
			4.44	4.53	4.63
มาตรฐานการปฏิบัติงาน (X_5)	เล็ก	4.44	-	-	-.19200*
	กลาง	4.53	-	-	-
	ใหญ่	4.63	.19200*	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 ผลการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่ บรรยายาคอองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่ขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานโดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ 1) สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และ 2) สถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดเล็ก ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 การเปรียบเทียบบรรยายาคอองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

บรรยายาคอองค์การ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
1. การสนับสนุน (X_1)	ระหว่างกลุ่ม	.68	2	.340	2.22	.111
	ภายในกลุ่ม	44.9	293	.153		
	รวม	45.58	295			
2. การให้รางวัล (X_2)	ระหว่างกลุ่ม	.61	2	.303	2.15	.118
	ภายในกลุ่ม	41.36	293	.141		
	รวม	41.97	295			
3. ความผูกพัน (X_3)	ระหว่างกลุ่ม	1.43	2	.713	7.42	.001**
	ภายในกลุ่ม	28.15	293	.096		
	รวม	29.58	295			
4. โครงสร้างองค์การ (X_4)	ระหว่างกลุ่ม	1.27	2	.636	5.16	.006**
	ภายในกลุ่ม	36.13	293	.123		
	รวม	37.41	295			
5. มาตรฐานการปฏิบัติงาน (X_5)	ระหว่างกลุ่ม	1.09	2	.543	4.26	.015*
	ภายในกลุ่ม	37.37	293	.128		
	รวม	38.46	295			
6. ความรับผิดชอบ (X_6)	ระหว่างกลุ่ม	.80	2	.400	2.82	.061
	ภายในกลุ่ม	41.55	293	.142		
	รวม	42.35	295			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.43	2	.215	3.724	.025*
	ภายในกลุ่ม	16.89	293	.058		
	รวม	17.32	295			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า ระดับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ความผูกพัน โครงสร้างองค์การ และมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ รายด้านไม่แตกต่างกัน จึงนำด้านที่มีค่าเฉลี่ยรายคู่ที่มีความแตกต่างกันไป ทำการทดสอบรายคู่ตาม วิธีการของ Scheffe (Scheffe's Method) ดังตาราง 7 -10

ตาราง 7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันด้านความผูกพัน

บรรยากาศองค์การ	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
			น้อยกว่า 10 ปี	10-20 ปี	มากกว่า 20 ปี
			4.43	4.55	4.60
ความผูกพัน (X_3)	น้อยกว่า 10 ปี	4.43	-	-.12056*	-.16765*
	10-20 ปี	4.55	.12056*	-	-
	มากกว่า 20 ปี	4.60	.16765*	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 ผลการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่ บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ด้านความผูกพัน โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 คู่ คือ 1) ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี กับประสบการณ์ทำงาน10-20 ปี 2) ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี กับประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปี 3) ประสบการณ์ทำงาน10-20 ปี กับประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี และ 4) ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20ปี กับประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ บรรยายาคอองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาตรวด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
 แตกต่างกัน ด้านโครงสร้างองค์การ

บรรยายาคอองค์การ	ประสบการณ์ใน การปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
			น้อยกว่า 10 ปี	10-20 ปี	มากกว่า 20 ปี
			4.35	4.45	4.52
โครงสร้างองค์การ (X_4)	น้อยกว่า 10 ปี	4.35	-	-.10133*	-.16661*
	10-20 ปี	4.45	.10133*	-	-
	มากกว่า 20 ปี	4.52	.16661*	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 ผลการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่ บรรยายาคอองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาตรวด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการ
 ปฏิบัติงานแตกต่างกัน ด้านโครงสร้างองค์การโดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 จำนวน 4 คู่ คือ 1) ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี กับประสบการณ์ทำงาน10-20 ปี 2) ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า
 10 ปี กับประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปี 3) ประสบการณ์ทำงาน10-20 ปี กับประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี
 และ 4) ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20ปี กับประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ บรรยายาคอองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาตรวด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
 ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน

บรรยายาคอองค์การ	ประสบการณ์ใน การปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
			น้อยกว่า 10 ปี	10-20 ปี	มากกว่า 20 ปี
			4.57	4.45	4.58
มาตรฐานการ ปฏิบัติงาน (X_5)	น้อยกว่า 10 ปี	4.57	-	.11997*	-
	10-20 ปี	4.45	-.11997*	-	-.13154*
	มากกว่า 20 ปี	4.58	-	.13154*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 ผลการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่ บรรยายาคอองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาตรวด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการ

ปฏิบัติงานแตกต่างกัน ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 คู่ คือ 1) ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี กับประสบการณ์ทำงาน 10-20 ปี 2) ประสบการณ์ทำงาน 10-20 ปี กับประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี 3) ประสบการณ์ทำงาน 10-20 ปี กับประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปี และ 4) ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปี กับประสบการณ์ทำงาน 10-20 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ บรรยายการองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตรวด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันในภาพรวม

บรรยายการองค์การ	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
			น้อยกว่า 10 ปี	10-20 ปี	มากกว่า 20 ปี
			4.43	4.43	4.43
ภาพรวม	น้อยกว่า 10 ปี	4.43	-	-	-.10051*
	10-20 ปี	4.48	-	-	-
	มากกว่า 20 ปี	4.53	.10051*	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 ผลการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่ บรรยายการองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษตรวด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ในภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ 1) ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี กับประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปี และ 2) ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปี กับประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการศึกษา

ผลการวิจัย บรรยายการองค์การของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษตรวดสามารถสรุปผล เป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. บรรยายการองค์การของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษตรวดตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมากโดยเรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ความรับผิดชอบ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และความผูกพัน ตามลำดับ

2. บรรยายการองค์การของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษตรวดตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า

2.1 บรรยายการองค์การของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 บรรยายการองค์การของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า มาตรฐานการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ รายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 บรรยายการองค์การของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ความผูกพัน โครงสร้างองค์การ และ มาตรฐานการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ รายด้านไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาบรรยายการองค์การของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบ มาตรฐานการปฏิบัติงาน ความผูกพัน และการสนับสนุน ที่สรุปจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มีดังนี้

3.1 ความรับผิดชอบ มอบหมายงาน ภาระ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามความรู้ความสามารถ ความถนัดและความเหมาะสมของแต่ละบุคคล มีการกำหนดการประเมินผล ติดตาม และการนิเทศ การปฏิบัติงาน กำหนดโครงสร้างของงาน หน้าที่ และความรับผิดชอบงาน แต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยเน้น กระบวนการทำงานเป็นทีม ให้อำนาจการตัดสินใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างอิสระ

3.2 มาตรฐานการปฏิบัติงาน มีการนิเทศ ติดตาม รายงาน ประเมินผลและพัฒนา ผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประชุม วางแผนการ ดำเนินงาน แผนปฏิบัติการ และการกำหนดข้อตกลงในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง ผู้บริหารและครูผู้สอน กระตุ้นให้บุคลากรเห็นคุณค่า

3.3 ความผูกพัน เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการดำเนินงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความรัก ภาคภูมิใจ ผูกพันต่อกัน ส่งเสริมความสามัคคีในองค์กรและ ร่วมกันทำงานเป็นทีม พบปะร่วมงานในโอกาสต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร สร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เหมาะสมเอื้อต่อการ ปฏิบัติงาน และมีมาตรฐานความปลอดภัยภายในองค์กร

3.4 การสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาตนเอง และเข้าร่วมการอบรม ประชุม สัมมนาต่าง ๆ สนับสนุนงบประมาณ สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้ พุดคุยหรือร้องขอสิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้บุคลากร ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กร และเน้นการทำงานเป็นทีม

อภิปรายผล

ในการวิจัยเรื่อง บรรยายการองค์การของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผล การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. บรรยายการองค์การของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการสนับสนุน ด้านความผูกพัน ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านการให้รางวัล ด้านโครงสร้างองค์การ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีการกำหนดประเด็นกลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลโดยการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอยู่เสมอ ส่งผลทำให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดผ่านการประเมิน และได้รับรางวัลต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีบรรยากาศองค์การที่มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ บุญธรรมมา (2559) ที่ศึกษาแนวทาง การส่งเสริมบรรยากาศองค์การและความผูกพันต่อองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศองค์การและความผูกพันต่อองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. บรรยายการองค์การของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า

2.1 บรรยายการองค์การของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างบรรยากาศองค์การเพื่อให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานอย่างมีความสุข ไม่กดดันการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลงาน ครูมีอิสระในการปฏิบัติงานตามกรอบงานของตนเองครูและผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ จักรพงษ์ พิลาจันท์ (2563) ได้ทำการศึกษารายการองค์การของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะที่พึงประสงค์สำหรับครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการศึกษาพบว่า 1) บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน 2) สมรรถนะที่พึง ประสงค์สำหรับครูผู้สอนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน 3) เปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน และ 4) เปรียบเทียบสมรรถนะที่พึงประสงค์สำหรับครูผู้สอน ในสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และสถานสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 บรรยายการองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานมีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านที่เหลือรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจากครูไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติของโรงเรียน และผู้บริหารมอบหมายงานโดยที่ไม่ได้คำนึงถึงความถนัดของครูที่รับผิดชอบ อีกทั้งครูไม่มีอิสระในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย และไม่ได้รับสวัสดิการที่ดีพอ ทำให้ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ซากิ สะมะเอ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บรรยากาศองค์การของโรงเรียนที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นราธิวาส เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อบรรยากาศองค์การของโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่แตกต่างกัน

2.3 บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ความผูกพัน โครงสร้างองค์การ และมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านที่เหลือรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10-20 ปี ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีวิทยฐานะแล้ว ทำให้มีความชำนาญและเชี่ยวชาญในวิชาชีพมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10-20 ปี ส่วนใหญ่ยังอยู่ในช่วงวัยกลางคน ทำให้ สามารถปฏิบัติงานได้คล่องแคล่วและทำงานร่วมกับวัยอื่น ๆ ได้ดี เนื่องจากมีช่องว่างระหว่างวัยน้อยกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทรินทร์ พัฒนธกฤษศิริ ที่ศึกษาบรรยากาศองค์การของโรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า บรรยากาศองค์การของโรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์สอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มิติขวัญและกำลังใจ มิติมุ่ง ผลงาน มิติเป็นแบบอย่าง และมิติกฎระเบียบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนมิติอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์เพ็ญสินนาม (2563) ที่ได้ศึกษาบรรยากาศองค์การในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศองค์การในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

3. แนวทางการพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เสนอแนะไว้ ดังนี้ มอบหมายงาน ภาระ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามความรู้ความสามารถ ความถนัดและความเหมาะสมของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาตนเอง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า มีบรรยากาศองค์การ 2 ด้านที่ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม คือ ด้านการให้รางวัล และด้านโครงสร้างองค์การ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ควรพัฒนาบรรยากาศองค์การ 2 ด้าน ดังกล่าวให้มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ด้านการให้รางวัล ครูผู้สอนควรได้รับความดีความชอบตามผลการปฏิบัติงาน พิจารณาความดีความชอบอย่างเหมาะสมยุติธรรม และโปร่งใส

2. ด้านโครงสร้างองค์การ สถานศึกษาควรจัดโครงสร้าง หน้าที่ของงานชัดเจนโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของครูผู้สอน มีความยืดหยุ่น เน้นการกระจายอำนาจในการตัดสินใจและการดำเนินงาน มีบริหารงานที่ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้มีความสะดวกและคล่องตัว

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาบรรยากาศองค์การด้านอื่น ๆ เช่น ความมีอิสระ การยอมรับความขัดแย้ง การเปลี่ยนแปลงในองค์การ เป็นต้น เพื่อจะทำให้ได้ผลการวิจัยที่หลากหลาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานภายในสถานศึกษาต่อไป

2. ควรศึกษาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ในการบริหารงานในสถานศึกษา เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัย ให้ได้ผลการวิจัย ที่ชัดเจนเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัณฑ์อเนก สุภัทรรักดา. (2561). บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 6(24): 211-215.
- จักรพงษ์ พิลาจันทร์. (2563). การศึกษาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะที่พึงประสงค์สำหรับครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล. 6(2): 39-51.
- จันทร์เพ็ญ สีนาม. (2563). บรรยากาศองค์การในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- ชากี สะมะแอ. (2550). บรรยากาศองค์การของโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พัชรินทร์ พัฒนธนกฤษศิริ. (2561). บรรยากาศองค์การของโรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รุ่งฤดี คงยั้งยืน. (2561). ความสัมพันธ์และอิทธิพลระหว่างการแบ่งปันความรู้ บรรยากาศองค์การ องค์การแห่งการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ของครูสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวง-ศึกษาธิการ. วารสารร่มพญักษ์ มหาวิทยาลัยเกริก. 36(1): 135-158.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุภัทสร ชูประยูร. (2563). การศึกษาบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัด สุราษฎร์ธานี. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช. 12(3): 152-170.

อุไรวรรณ บุญธรรมมา. (2559). แนวทางการส่งเสริมบรรยากาศองค์การและความผูกพันต่อองค์การในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. **วารสารราชพฤกษ์**. 14(3): 87-94.

Huang, S. H. (2013). The Relationships among Teacher's Personality Traits, School Organization Climate,
and the Professional Learning Community in Elementary Schools. Master Thesis M.Ed. Pingtung:
National University of Pingtung, Taiwan.

Wudarczywski, G. (2019). Multidimensional Organizational Climate Measurement Inventory MOCMI-Verification
of Author's Climate Model and Validation and Validation of the Tool. **Central and Eastern European
Journal of Management and Economics**. 7(2): 7-45.

E054S: ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

THE CORRELATION BETWEEN STRATEGIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINSITRATORS AND THE EFFECTIVENESS ACADEMIC ADMINISTRATION UNDER THE BANGKOK SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2

นาถลดา เพลิงสงเคราะห์¹ อุทัยวรรณ สายพัฒนะ² ปราศรัย ประวิตรุ่งเรือง³

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนในสหวิทยาเขตนวนรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีความเชื่อมั่น เท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .874$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, ประสิทธิภาพ, การบริหารงานวิชาการ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the strategic leadership of school administrators under the Bangkok secondary education service area office 2. 2) to study the effectiveness academic

administrations under the Bangkok secondary education service area office 2. 3) to study the correlation between the strategic leadership of school administrators and the effectiveness of the academic administration of the school administrations under the Bangkok secondary education service area office 2. The research method was conducted from teachers sample across Nawamin consortium of Bangkok secondary education service area office 2. The questionnaires used for data collection were questionnaires with 5-level rating scale (Rating Scale) with a reliability of .99 Statistics used in the analysis data includes percentage, mean, standard deviation and the Pearson correlation.

The results of the research found that:

1. The strategic leadership of school administrators under the Bangkok secondary education service area office 2, in overall and in each aspect was at a high level.
2. Study the effectiveness academic administrations under the Bangkok secondary education service area office 2, in overall and in each aspect was at a high level.
3. The correlation between the strategic leadership of school administrators and the effectiveness of the academic administrations of the school administrations under the Bangkok secondary education service area office 2, was a high level of positive correlation ($r_{xy} = .874$), statistically significant at the .01 level.

Keywords: Strategic leadership, Effectiveness, Academic administration

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าทั้งในปัจจุบันและอนาคตซึ่งเป็นปัจจัยในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ คุณธรรมของบุคคล สังคม และประเทศชาติ การศึกษาสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งช่วยให้คนได้รับการพัฒนาตนเองและส่งผลต่อคุณภาพของคน (นิพนธ์ ส่ำแดงเดช. 2548) จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักคิด วิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง พึ่งตนเองได้ และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเป็นเครื่องบ่งชี้ความสำเร็จของโรงเรียนได้เป็นอย่างดีว่าโรงเรียนได้ดำเนินการบริหารจัดการประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ พิจารณาจากตัวบ่งชี้ที่สำคัญ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและอื่น ๆ การดำเนินการบริหาร Hoy; & Miskel (1991) กล่าวว่า การที่โรงเรียนจะมีประสิทธิผลเพียงใดพิจารณาได้จากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนและความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียนในส่วนของการบริหาร พบว่า ผู้นำที่มีแผนการเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิผล (ธร สุนทรายุทธ. 2551)

ภาวะผู้นำกลยุทธ์มีความสำคัญมากต่อความสำเร็จของกิจการขององค์กร ช่วยให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นภาพรวมและขอบเขตได้กว้างขวางและชัดเจนเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพราะการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์จะมีความลึกซึ้งใน การวิเคราะห์ปัญหาในระดับที่มีนัยสำคัญต่ออนาคตขององค์กรซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าภาวะผู้นำ กลยุทธ์ จะส่งเสริมและสนับสนุนการกำหนดและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กร ตามทิศทางที่ชัดเจนและเป็น เครื่องนำทางที่เป็นรูปธรรมสำหรับสมาชิก โดยช่วยให้สมาชิกเข้าใจในวิสัยทัศน์วัตถุประสงค์และทิศทางที่แน่นอนของ องค์กร ไม่ก่อให้เกิดความสับสนหรือความขัดแย้งในการทำงาน ทำให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ต่อองค์กรในการสร้างความเข้าใจระหว่างการทำงานและ บุคคลทุกฝ่าย (จิวรรณ กลิ่นหอม. 2550)

ผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการ บริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อนำผลวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษาและบุคลากรในองค์กรให้ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการ บริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

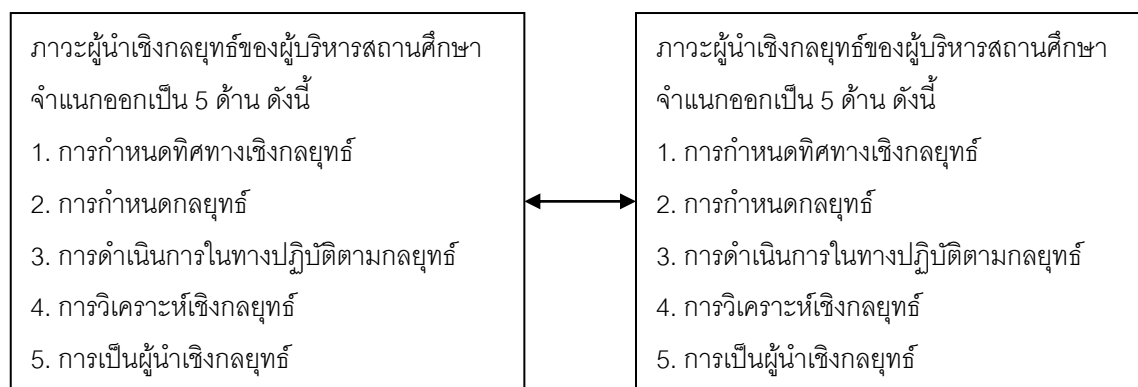
1. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะภาวะ ผู้นำเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็น แนวทางนำไปปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาตามแนวคิดของนักวิชาการจาก David (1997), DuBrin (2007), เนตรพัฒนา ยาวีราข (2552), ปันตดา วรกานต์ทิวัตต์ (2555), วรางคณา ผลประเสริฐ (2553), ชีรศักดิ์ ชนะบางแก้ว (2555) และ

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดของนักวิชาการด้านการศึกษาจาก Kimbrough; & Nunnery (1998), กระทรวงศึกษาธิการ (2550), รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2552), จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555), วิเชียร ยอดจักร์ (2555), กิตติยา กาเร็ว (2556), สงวนพงศ์ ชวนชม (2557) และ จุณิ แก้วเย็น (2557) จึงนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ

ตัวแปรที่ศึกษา



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขต ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครูผู้สอนในสหวิทยาเขตนวนรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2566 ทั้งหมด 8 โรงเรียน จำนวน 1,055 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครูผู้สอนในสหวิทยาเขตนวนรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 282 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนด ขนาดของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิ และใช้การสุ่มอย่างง่ายแบบเป็นสัดส่วนในการสุ่ม และเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมต่อการวิเคราะห์ข้อมูลมากที่สุด อีกทั้งเพื่อป้องกันปัญหาความไม่สมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ผู้วิจัยจึงทำการปรับจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ซึ่งรวมกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนทั้งสิ้น 338 คน

วิธีการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวบรวมข้อมูลจากครูโรงเรียนที่อยู่ในสหวิทยาเขตนวนรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนโดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดก่อนนำไปสร้างแบบสอบถามต่อไป

2. ศึกษาเอกสารและหลักการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลกำหนดขอบเขตของเนื้อหา เพื่อดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมเนื้อหาและกรอบแนวคิดการวิจัย

4. นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

5. แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขและผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านวัดประเมินผล จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับขอบข่ายที่จะศึกษาตามนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Congruence: IOC)

7. นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาคำนวณค่าความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ของข้อคำถาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.60-1

8. นำข้อคำถามที่มีความสอดคล้องและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน จัดทำแบบสอบถามเป็นฉบับทดลองใช้ (Try-out) เพื่อหาคุณภาพต่อไป

9. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation Coefficient) ได้ค่าอำนาจจำแนก 0.51-0.86 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .99

10. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน และผ่านการหาค่าคุณภาพแล้วไปจัดทำเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากครูในสถานศึกษา
2. ส่งแบบสอบถามไปยังผู้อำนวยการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 338 ฉบับ โดยเมื่อครูทำแบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาได้ จำนวน 338 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อดำเนินการวิจัยข้อมูลต่อไป

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบคำถาม ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. วิเคราะห์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยวิเคราะห์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation)
5. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำในรูปตารางประกอบการบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติอ้างอิงด้วยการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพหุคูณ ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่และระดับของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

(n = 338)

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์	4.18	.680	4	มาก
2. การกำหนดกลยุทธ์	4.19	.693	3	มาก
3. การดำเนินการในทางปฏิบัติตามกลยุทธ์	4.17	.671	5	มาก
4. การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์	4.21	.649	1	มาก
5. การเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์	4.19	.676	2	มาก
รวม	4.19	.638		มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .638) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .649) รองลงมาคือ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .693) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .676)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่และระดับของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

(n = 338)

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. การนิเทศการศึกษา	4.31	.581	2	มาก
2. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.28	.655	3	มาก
3. การวัดผล ประเมินผลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	4.36	.610	1	มาก
รวม	4.32	.587		มาก

จากตาราง 2 พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .587) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .610) รองลงมาคือ ด้านการ

นิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = .581) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .655) ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X	Y
X_1	1					
X_2	.897**	1.00				
X_3	.869**	.876**	1.00			
X_4	.855**	.887**	.942**	1.00		
X_5	.814**	.846**	.863**	.855**		
X	.937**	.953**	.961**	.958**	1.00	
Y	.766**	.829**	.869**	.855**	.874**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .874$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีรายละเอียดดังนี้

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (X_1) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .766$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกำหนดกลยุทธ์ (X_2) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .829$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการดำเนินการในทางปฏิบัติตามกลยุทธ์ (X_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .869$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (X_4) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .855$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ (X_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .820$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .874$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษามาเป็นแนวทางการดำเนินงานในการพัฒนาสถานศึกษา โดยกำหนดตามการทำงานภายในสถานศึกษา กำหนดนโยบายของสถานศึกษาอย่างเหมาะสมกับทรัพยากรและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติได้จริงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่วางไว้ ใช้ความสามารถ ทักษะ และเครื่องมือต่าง ๆ ค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาและแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน สามารถวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษา และสามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกนำมาซึ่งกำหนดแผนกลยุทธ์จากการวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเป็นอย่างดี สร้างความรักสามัคคีในการทำงานร่วมกัน เกิดความปรองดองในสถานศึกษา ปรับเปลี่ยน กลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สามารถแก้ปัญหาในระยะสั้นและระยะยาวได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮิตต์ และ โรเบิร์ต (Hitt; & Robert) ที่กล่าวถึง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ว่า มีความสามารถในการคาดการณ์ รักษาความยืดหยุ่นและมอบหมายหน้าที่ให้ผู้อื่นในการสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์ตามความเหมาะสม ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์นั้นเกี่ยวข้องกับการจัดการองค์กรทั้งหมดโดยการจัดการบุคลากรมีความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในเศรษฐกิจโลก ผู้นำระดับยุทธศาสตร์จะต้องเรียนรู้วิธีที่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปนัดดา วรกานต์ทิวิวัฒน์ (2554) ได้ทำการวิจัย ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชน กรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนจัดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เกี่ยวกับสาระแกนกลางและสาระเพิ่มเติม การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง

และจัดทำสาระเพิ่มเติมสอดคล้องกับท้องถิ่น ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนแบบ Active learning จัดนิเทศการสอนแบบกัลยาณมิตรแก่ครูผู้สอน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรอื่น ๆ ส่งเสริม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรรณิการ์ ทับจีน (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของโรงเรียนบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รสสุคนธ์ ถิ่นทวี (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นสิ่งที่สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายแบบมีขั้นตอน การวางแผนวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยพิจารณาจากจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคทั้งภายในและภายนอกองค์กร จัดวางทิศทางขององค์กรโดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างชัดเจน กำหนดกลยุทธ์โดยพิจารณาตามความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จและเกิดความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ ควบคุมเชิงกลยุทธ์โดยติดตามผลการปฏิบัติงาน ประเมินผลกระบวนการและประเมินผลสำเร็จขององค์กร ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในทุกด้าน ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และสถานศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรรณิการ์ เฟื่องประยูร (2555) ได้วิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์สุขภาพองค์กรกับ ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สุขภาพองค์กรกับประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ที่กำหนดไว้ขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ นำกลยุทธ์ที่เหมาะสมไปใช้ในการกำหนดวิธีการ ติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงาน ตรวจสอบความก้าวหน้าและความสำเร็จของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของกิจกรรมที่กำหนดไว้อย่างถูกต้องครบถ้วนตามขั้นตอน

2. จากผลการวิจัย ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ ของสถานศึกษา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ทันสมัยอยู่เสมอ ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุน

ให้ครูนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติจริง มีการตรวจสอบ นิเทศติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป

1. ควบคุมนักศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา
2. ควบคุมนักศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ ทับจีน. (2557). การศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 18. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กรรณิการ์ เพื่องประยูร. (2555). การศึกษาความสัมพันธ์สุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับ
ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. นครปฐม: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากร
ทางการศึกษา.
- กิตติยา กาเร็ว. (2556). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. พะเยา:
มหาวิทยาลัยพะเยา.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จารุณี แก้วเขียน. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- ธวัช สุนทราวุธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป: ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เนติกุล
การพิมพ์.
- ธีรศักดิ์ ชนะบางแก้ว. (2555). บทบาทของผู้นำ ภาวะผู้นำมีบทบาท. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยภูมิปัญญา มหาวิทยาลัย
ทักษิณ.
- นิพนธ์ ส้มแดงเดช. (2548). วิสัยทัศน์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดกาญจนบุรี. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เนตรพัฒนา ยาวีราช. (2552). ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล.
- ปนัดดา วรรณดีวิวัฒน์. (2555). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร
ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต.
- รวีวรรณ กลิ่นหอม. (2550). การพัฒนารูปแบบการวัดและเครื่องมือวัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้อำนวยการ
โรงเรียนเอกชนสายสามัญ. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.

รสสุคนธ์ ถิ่นทวี. (2555). **ประสิทธิผลโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี**.

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2552). **การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. สงขลา: นำศิลป์ ใฝ่ฝัน.

วรางคณา ผลประเสริฐ. (2553). **แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเชิงกลยุทธ์**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วิเชียร ยอดจักร์. (2555). **การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**

ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สงวนพงศ์ ชวนชม. (2557). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัด**

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.). 20(2): 59-68.

David, F. R. (1997). **Strategic Management**. 6th ed., New Jersey: Prentice Hall College Div.

Dubrin, A. J. (2007). **Leadership: Research Findings Practice and Skills**. Boston, MA: Houghton Mifflin.

Hoy, W. K.; & Miskel, C. G. (1991). **Educational Administration: Theory Research and Practice**. 4th ed., New York: Harper Collins.

Kimbrough, B.; & Nunnery, Y. (1998). **Education Administration: An Introduction**. New York: Macmillan.

E056S: การบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ACADEMIC ADMINISTRATION IN THE THAILAND 4.0 ERA OF SCHOOL UNDER BANGKAPI DISTRICT OFFICE, BANGKOK METROPOLITAN

ว่าที่ร้อยตรีหญิงวราพร พิสัยกุล¹ สมนึก การิเวท²

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลวิธีการศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำนวน 220 คน โดยใช้แบบสอบถามการศึกษาความคิดเห็นของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test โดยแบบสอบถามไปถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 220 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ทั้ง 17 ด้าน เท่ากับ 0.93

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.08) เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งหมด 17 ด้าน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน ขนาดโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกันต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาารายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ด้านหลักสูตร บูรณาการเนื้อหาสาระองค์ความรู้ ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ มีความยืดหยุ่น ตามบริบท เชื่อมโยงและสอดคล้องกับสภาพสัทธิวิทยาการ ด้านแผนงานวิชาการ ลดการใช้เอกสารและงานที่มีความซ้ำซ้อน เพิ่มรูปแบบการจัดเก็บเอกสารที่มีความเสถียรภาพสามารถเชื่อมต่อและเข้าถึงได้ง่าย ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เน้นวิธีการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมที่บูรณาการเทคโนโลยีสืบค้น และใช้เนื้อหาเป็นฐานสอนในบริบทที่เป็นจริง สร้างทักษะการคิดในขั้นที่สูงและซับซ้อนขึ้น ด้านการวัดผลประเมินผล ปฏิรูปแนวการวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นการประเมินในรูปแบบใหม่ที่เน้นทักษะของคนให้เข้ากับยุคไทยแลนด์ 4.0 และมีวิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย เน้นการสะท้อนผลการปฏิบัติของผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ประจำวันด้านการพัฒนาสื่อสร้างความรู้ในการใช้สื่อ สารสนเทศ และเทคโนโลยีหลากหลายสื่อจาก ICT ระบบ Internet ในการสืบค้นข้อมูลจาก

แหล่งข้อมูลขนาดใหญ่ “โลกคือห้องเรียน” ด้านการพัฒนา ส่งเสริมและมีการสนับสนุนงานด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบคลุมหน่วยงาน องค์กร สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมาย และมีลักษณะ ได้แก่ 1) มีวิสัยทัศน์ด้าน ICT 2) จัดโครงสร้างพื้นฐาน Hardware, Software, Network 3) พัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน 4) พัฒนาสื่อ และกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน 5) เน้นให้ผู้เรียนให้สามารถประเมินความก้าวหน้าของตนเอง 6) จัดหาสื่อเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 7) พัฒนาทักษะพื้นฐานและคุณลักษณะของผู้เรียน และ 8) วิจัย พัฒนาต่อยอดความรู้สามารถปรับตัว (Adapting) มีวิสัยทัศน์ (Being Visionary) ถึงความต้องการของนักเรียน ครู เป็นผู้เรียนรู้ (Learner) ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community, PLC)

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, ไทยแลนด์ 4.0, โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ

Abstract

The purpose of this study was to study academic administration in the Thailand 4.0 era of schools under the Bang Kapi District Office, Bangkok. The study method was based on a sample group of 220 school teachers under the Bang Kapi District Office, Bangkok by using the questionnaire to study the opinions of school teachers under the Bang Kapi District Office, Bangkok. The statistics used to analyze the data included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and f-test. The questionnaire was asked to the sample group of 220 people to find the alpha correlation coefficient according to the method of Cronbach. The confidence value of academic administration in the Thailand 4.0 era was obtained in all 17 aspects equal to 0.93.

The results of this research found that the opinion study of school teachers under the Bang Kapi District Office, Bangkok was in high level of opinion ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.08). Considering in each aspect found that all 17 aspects were at a high level. The result of comparing opinions on academic administration in the Thailand 4.0 era of schools with work experience under the Bang Kapi District Office, Bangkok found that the overall level of education was not different. The overall size of the schools was not different whereas when considering each aspect were significantly different at .05.

Guidelines for developing academic administration in the Thailand 4.0 era of schools under the Bang Kapi District Office Bangkok. Curriculum aspect: Integrating knowledge contents cover knowledge, skill and characteristics were flexible, context-sensitive, and interdisciplinary. Academic planning aspect: Reduce the use of documents and redundant tasks. Adding a stable document storage format that can be easily connected and accessed. Development of the learning process: Emphasizes innovative learning methods that integrate searching technology and use the content as a basis for teaching in a realistic context. Establishing higher and more complex thinking skills. Evaluation aspect: Reform the approach to measurement and evaluation of education. It is a new system of assessment that emphasizes on people's skills with the Thailand 4.0 era. Furthermore, there are various methods of

evaluation that were emphasize on reflecting students' practice results for daily learning in media development. Gaining knowledge in using media, information, and various technologies from ICT and the Internet to search for information from huge sources of data “World classroom”. Development aspect: Promoting and supporting academic work for individuals, families, agencies, organizations, establishments and other institutions which provide education aim to the goal. Characteristics included: 1) Having a vision about ICT 2) Organizing infrastructure Hardware, Software and Network 3) Developing students' competency 4) Developing media and activities that focus on students' self-learning 5) Emphasizing on students self-evaluate in their progressing 6) Providing technological media that is convenient for learning 7) Developing basic skills and characteristics of students 8) Researching and developing adapting skills, being visionary to students' needs. Teachers are learners in professional learning communities (PLC).

Keywords: Academic management, Thailand 4.0, Schools under the Bang Kapi District Office

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แนวคิดประเทศไทย 4.0 เป็นความมุ่งมั่นที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การเปลี่ยนแปลงจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคบริการให้มากขึ้น (ไพฑูริย์ พิมพ์ และคณะ. 2560) ในการจัดการศึกษาสู่การพัฒนาเศรษฐกิจไทยตามแนวคิดประเทศไทย 4.0 นั้น เป็นการเสนอทางเลือกว่าหากประเทศไทยต้องการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวคิดประเทศไทย 4.0 แล้วต้องจัดการศึกษาที่จะส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์และทำให้ผู้เรียนสามารถคิดและสร้างนวัตกรรมให้ได้ (สมาน อัครภูมิ. 2560) การศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 (Education 4.0) จึงเป็นอีกทิศทางในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยที่เป็นผลมาจากประเทศไทยมีการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการศึกษา อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่โมเดลประเทศไทย 1.0 ที่เน้นภาคการเกษตร ไปสู่ประเทศไทย 2.0 ที่เน้นอุตสาหกรรมเบา และก้าวสู่โมเดลประเทศไทย 3.0 ที่เน้นอุตสาหกรรมหนัก ภายใต้โมเดล “ประเทศไทย 3.0” ที่เป็นอยู่ต้องเผชิญกับ “กับดักประเทศรายได้ปานกลาง” กล่าวว่าการศึกษา 4.0 หรือ Education 4.0 เป็นการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกนี้มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ ให้ตอบสนองความต้องการของสังคม เป็นการศึกษาคุณภาพ และยังเป็นยุคที่เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่ประเทศไทยต้องมองผลิตภาพในลักษณะที่ตามให้ทัน และก้าวไปข้างหน้า จำเป็นต้องเน้นให้เด็กไทยมีคุณลักษณะ 4 อย่าง ได้แก่ 1) คติวิเคราะห์ 2) คิดสร้างสรรค์ 3) คิดผลิตภาพและ 4) คิดรับผิดชอบมากขึ้น (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์. 2559)

ขอขยายและภาระกิจงานวิชาการตามที่กำหนดในกฎกระทรวงศึกษาธิการทั้ง 17 ด้าน ถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญเปรียบเสมือนหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน 3 กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารจึงต้องให้ความสนใจที่จะสร้างและเสริมแรงให้ครูมีความกระตือรือร้นที่

ปฏิบัติงาน และจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ (วรรณวิษา จินไฟ และ สายสุดา เดียเจริญ. 2561) การบริหารงานวิชาการเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและเป็นงานประจำที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ส่วนการบริหารงานด้านอื่น ๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่ก็เป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการจะต้องสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจขอบข่ายของงานทุกด้านอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกทั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องปรับวิธีการทำงาน ให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียนมากขึ้น (สุภาพรณี พิลาดรัมย์ และคณะ. 2559) จากสภาพที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ เพื่อใช้เป็นสารสนเทศสำคัญในการนำไปกำหนดแนวทางการบริหารงานวิชาการและพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

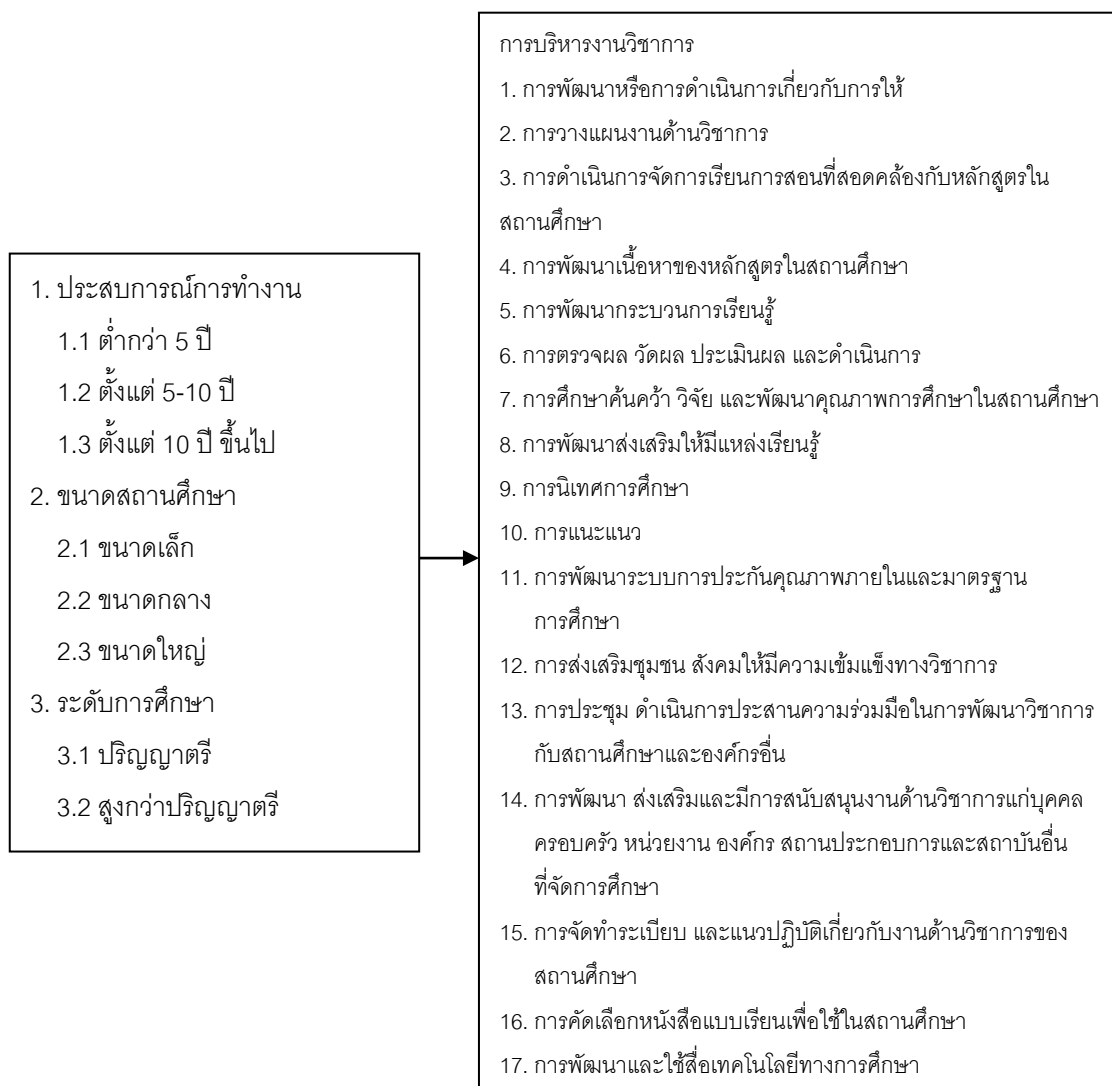
1. เป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ทั้ง 11 โรงเรียน
2. ผู้บริหารสถานศึกษา นำไปใช้ประกอบการตัดสินใจพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาได้อย่างถูกต้อง เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาและส่งเสริมให้ครูได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0
3. ครูผู้สอนในการพัฒนาตนเอง ให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการสอดคล้องกับยุค 4.0 เพื่อส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นกรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา การบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยใช้กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการ ตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2553 ซึ่งแบ่งออกเป็น 17 ด้าน ดังภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐาน

ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ในโรงเรียนขนาดต่างกัน และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากร คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 11 โรงเรียน จำนวนทั้งหมด 516 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 11 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2556: 43c) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 220 คน และใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบบสัดส่วน โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ จำแนกเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก 27 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลาง 32 คน และครูผู้สอนในโรงเรียน ขนาดใหญ่ 161 คน

ตัวแปรที่ต้องศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ
 - 1.1 ประสิทธิภาพในการทำงาน
 - 1.2 ขนาดสถานศึกษา
 - 1.3 ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี
2. ตัวแปรตาม คือ การบริหารงานวิชาการ 17 ด้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างเครื่องมือ
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม
3. สร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 และรวบรวมข้อมูลมาเพื่อเป็นแนวทางในการนำเนื้อหา มาสร้างแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสิทธิภาพในการทำงาน ขนาดของสถานศึกษา และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 (จำนวน 85 ข้อ) ใน 17 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) กำหนดไว้ 5 ระดับ ของลิเคิร์ต กำหนดเกณฑ์วัดระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เกี่ยวกับแนวทางในพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

4. หาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

นำเครื่องมือ ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) คัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเป็นข้อคำถาม เกณฑ์ค่าความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าอยู่ระหว่าง 0.5 -1.00 ถ้าต่ำกว่านั้นจะต้องนำมาปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1

4.1 ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

4.2 ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ได้ถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ทั้ง 17 ด้าน (85 ข้อ) เท่ากับ 0.93

4.3 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ สำหรับนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำแบบสอบถามที่ได้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายการวิจัยในครั้งนี้

1. คำนวณค่าสถิติพื้นฐาน โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัธยฐาน (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. คำนวณค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach

3. ใช้สถิติทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้โดยการวิเคราะห์ค่า t (Independent t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

4. ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับคำถามปลายเปิด (Open-ended)

ผลการวิจัย

1. การศึกษาความคิดเห็นของครูการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการในยุคละโนด 4.0 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ข้อ	การบริหารงานวิชาการในยุคละโนด 4.0	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.	การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.71	0.26	มากที่สุด	4
2.	การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.35	0.19	มาก	7
3.	การดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ หลักสูตรในสถานศึกษา	4.06	0.21	มาก	13
4.	การพัฒนาเนื้อหาของหลักสูตรในสถานศึกษา	4.24	0.17	มาก	11
5.	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.27	0.16	มาก	9
6.	การตรวจผล วัดผล ประเมินผล และดำเนินการ	4.73	0.18	มากที่สุด	3
7.	การศึกษาค้นคว้า วิจัย และพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.26	0.14	มาก	10
8.	การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.31	0.17	มาก	8
9.	การนิเทศการศึกษา	4.39	0.13	มาก	6
10.	การแนะแนว	4.25	0.15	มาก	9
11.	การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.90	0.22	มากที่สุด	1
12.	การส่งเสริมชุมชน สังคมให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	4.08	0.18	มาก	12
13.	การประชุม ดำเนินการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	4.86	0.31	มากที่สุด	2
14.	การพัฒนา ส่งเสริมและมีการสนับสนุนงานด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว หน่วยงาน องค์กร สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.58	0.15	มากที่สุด	5
15.	การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	4.86	0.31	มากที่สุด	2
16.	การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	4.90	0.28	มากที่สุด	1
17.	การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.18	0.40	ปานกลาง	14
ค่าเฉลี่ยรวม		4.42	0.08	มาก	-

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการในยุคละโนด 4.0 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.08) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า ความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.22) และด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.28 และความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.18$, S.D. = 0.40)

ตาราง 2 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในยุคลไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ขนาดสถานศึกษา และระดับการศึกษา

การบริหารงานวิชาการในยุคลไทยแลนด์ 4.0	ประสบการณ์ทำงาน		ขนาดสถานศึกษา		ระดับการศึกษา	
	F	p-value	F	p-value	t	p-value
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	0.088	0.916	5.082*	0.007	-0.53	0.59
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	0.322	0.725	4.138*	0.017	-1.44	0.14
3. การดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรในสถานศึกษา	0.623	0.537	0.623	0.537	-1.02	0.307
4. การพัฒนาเนื้อหาของหลักสูตรในสถานศึกษา	0.992	0.372	1.047	0.353	-1.55	0.122
5. การพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์	0.56	0.572	2.229	0.11	-0.81	0.418
6. การตรวจผล วัดผล ประเมินผล และดำเนินการ	1.562	0.212	2.115	0.123	-1.17	0.243
7. การศึกษาค้นคว้า วิจัย และพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	0.107	0.898	0.032	0.969	0.52	0.599
8. การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	0.201	0.818	0.126	0.881	0.53	0.595
9. การนิเทศการศึกษา	0.371	0.691	0.439	0.645	-0.4	0.685
10. การแนะแนว	0.625	0.536	2.789	0.064	0.87	0.383
11. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	2.125	0.122	2.081	0.127	-0.88	0.38
12. การส่งเสริมชุมชน สังคมให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	1.257	0.286	5.113*	0.007	0.64	0.523
13. การประชุม ดำเนินการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	1.476	0.231	1.327	0.268	-0.12	0.903
14. การพัฒนา ส่งเสริมและมีการสนับสนุนงานด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว หน่วยงาน องค์กร สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	0.793	0.454	0.049	0.952	-0.22	0.824
15. การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	0.434	0.648	5.511*	0.005	-0.99	0.321
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	0.308	0.735	1.951	0.145	-1.23	0.217
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	0.87	0.42	2.654	0.073	0.92	0.356
ภาพรวม	0.251	0.778	1.573	0.21	-0.95	0.341

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) การบริหารงานวิชาการในยุคลไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน

การบริหารงานวิชาการในยุคลไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ได้แก่ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ระดับนัยสำคัญ .05 Sig. = 0.007* 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ ระดับนัยสำคัญ .05 Sig. = 0.017* และ 3) การส่งเสริมชุมชน สังคมให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ระดับนัยสำคัญ .05 Sig. = 0.007* 4) การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ระดับนัยสำคัญ .05 Sig. = 0.005*

การบริหารงานวิชาการในยุคลไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของครูในการบริหารงานวิชาการในยุคลไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดสถานศึกษา และระดับการศึกษา สรุปผลได้ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการในยุคลไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา รองลงมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชุมดำเนินการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นและด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และความคิดเห็นของครูที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในยุคลไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 2.1) จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 2.2) ขนาดของสถานศึกษา ต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในยุคลไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังนี้ 1) ด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นจำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ จำนวน 1 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็กส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในยุคลไทยแลนด์ 4.0 ต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่ 2) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ จำนวน 1 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็กส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในยุคลไทยแลนด์ 4.0 ต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่ 3) ด้านการส่งเสริมชุมชน สังคมให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ จำนวน 2 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็กส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในยุคลไทยแลนด์ 4.0 ต่างจากสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในยุคลไทยแลนด์ 4.0 ต่าง

จากสถานศึกษาขนาดใหญ่ 4) ด้านการจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ จำนวน 2 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็กส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ต่างจากสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่ 2.3) ระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ด้านหลักสูตร บูรณาการเนื้อหาสาระองค์ความรู้ ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ มีความยืดหยุ่น ตามบริบท เชื่อมโยงและสอดคล้องขอบข่ายสหวิทยาการ ด้านแผนงานวิชาการ ลดการใช้เอกสารและงานที่มีความซ้ำซ้อน เพิ่มรูปแบบการจัดเก็บเอกสารที่มีความเสถียรภาพสามารถเชื่อมต่อและเข้าถึงได้ง่าย ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ เน้นวิธีการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมที่บูรณาการเทคโนโลยีสืบค้น และใช้เนื้อหาเป็นฐานสอนในบริบทที่เป็นจริง สร้างทักษะการคิดในขั้นที่สูง และซับซ้อนขึ้น ด้านการวัดผลประเมินผลปฏิรูปแนวการวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นการประเมินในรูปแบบใหม่ที่เน้นทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 วิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย เน้นการสะท้อนผลการปฏิบัติของผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ประจำวัน ด้านการพัฒนาสื่อ สร้างความรู้ในการใช้สื่อ สารสนเทศ และเทคโนโลยีหลากหลาย สื่อจาก ICT ระบบ Internet ในการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่ “โลกคือห้องเรียน” ด้านการพัฒนา ส่งเสริมและมีการสนับสนุนงานด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบคลุมหน่วยงาน องค์กร สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมาย และมีลักษณะ ได้แก่ 1) มีวิสัยทัศน์ด้าน ICT 2) จัดโครงสร้างพื้นฐาน Hardware, Software, Network 3) พัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน 4) พัฒนาสื่อ และกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน 5) เน้นให้ผู้เรียนให้สามารถประเมินความก้าวหน้าของตนเอง 6) จัดหาสื่อเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 7) พัฒนาทักษะพื้นฐานและคุณลักษณะของผู้เรียน และ 8) วิจัยพัฒนาต่อยอดความรู้สามารถปรับตัว (Adapting) มีวิสัยทัศน์ (Being Visionary) ถึงความต้องการของนักเรียน ครูเป็นผู้เรียนรู้ (Learner) ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community, PLC)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ประสพการณ์ในการทำงาน ขนาดของสถานศึกษา และระดับการศึกษา ผู้วิจัยได้อภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา รองลงมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชุม ดำเนินการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นและด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการนิเทศ การศึกษา รองลงมา ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งแก้ว เพ็ญศิลา (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยาการ)

พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยาการ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 11 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบการเรียนรู้ การแนะแนว การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน ด้านวิชาการของสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ การวางแผนงานด้านวิชาการ การประสานความร่วมมือในการ พัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตร์ฤทัย สีสวัน (2560) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ในด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการบริหารงานวิชาการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผล การเรียนและงานทะเบียนนักเรียน ด้านการแนะแนวการศึกษาและด้านการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนวิชาการ และด้านการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก และ 2) เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน กล่าวโดยสรุปได้ว่า เพราะครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานครมีแนวความคิดที่ตรงกัน คือ การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลัก และเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่งรัชดาพร เวระชาติ (2551) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา และสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่าไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบผลการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีกรอบของการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจน ดังนั้นการทำงานของครูและบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ย่อมมีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานวิชาการที่แตกต่างกันด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมชาย ชูเลิศ (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ส่วนระดับของการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงานของครูโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ขนาดโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนแต่ละขนาดโรงเรียน ได้รับกรอบและแนวทางในการปฏิบัติงานวิชาการดำเนินการปฏิบัติในรูปแบบเดียวกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ การส่งเสริมชุมชน สังคมให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยข้อนี้ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ หิรัญ เชิดจันทร์ (2549) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสถานศึกษาขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของครูมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุนากรณ์ สวมมะม่วง (2553) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 พบว่า 1) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีลักษณะและรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยสถานศึกษาขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมมากที่สุด รองลงมาคือ สถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่ 2) ลักษณะและรูปแบบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีลักษณะและรูปแบบการบริหารงานวิชาการในภาพรวม และรายด้านไม่ต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรมล บุญอาจ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยในภาพรวมและในรายด้านไม่แตกต่างกัน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยขนาดโรงเรียนแบ่งออกเป็น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการดำเนินการบริหารงานวิชาการโดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ การส่งเสริมชุมชน สังคมให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่ได้รับการศึกษาในระดับปริญญาตรี และวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ได้มีการพัฒนางานวิชาการเช่นเดียวกัน เนื่องจากครูในโรงเรียนได้พัฒนาตนเองโดยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการอยู่เสมอ และเกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ เรียนรู้งานวิชาการไปพร้อมกัน จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีศักยภาพในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยข้อนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผ่านมา ได้แก่ ผลการวิจัยของ ปรีชา โล่ห์ชัย (2552) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของหัวหน้างานวิชาการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม

ทักษะของหัวหน้างานวิชาการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ กษิดิศ เนียมทอง (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. การบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องหาวิธีการที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนในรูปแบบนวัตกรรม สื่อการสอนที่ทันสมัย รวมไปถึงการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการเข้าอบรม การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ คอยสนับสนุนการใช้หลักสูตรของคณะครูให้มีประสิทธิภาพในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริม สนับสนุน จัดหาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
3. ควรมีวิจัย การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- กษิดิศ เนียมทอง. (2549). ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- กิ่งแก้ว เพ็ญศิลา. (2558). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยาการ). วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิตรฤทัย สีสวัน. (2560). สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นิรมล บุญอาจ. (2558). การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรีชา โล่ห์ชัย. (2552). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

- ไพฑูริย์ พิมพ์ดี และคณะ. (2560). การพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21. **วารสาร
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม**. 16(2): 199-206.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2559). การศึกษาไทย 4.0: ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2552). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา: นำศิลป์
โฆษณา.
- วรรณวิษา จินไผ่ และ สายสุตา เตียเจริญ. (2561). การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม. สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2566, จาก [http://ithesisir.su.ac.th/dspace/
handle/123456789/2195](http://ithesisir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/2195).
- สมชาย ชูเลิศ. (2553). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษนนทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏจันทรเกษม.
- สมาน อัครภูมิ. (2560). การศึกษาไทย 4.0: แนวคิดและทิศทางใหม่ในการจัดการศึกษาไทย. **วารสารราชธานี
นวัตกรรมทางสังคมศาสตร์**. 1(1): 1-11.
- สุภาพรณ์ พิลาดรัมย์ และคณะ. (2559). การศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. **วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา**. 9(1): 41-49.
- หิรัญ เชิดจันทร์. (2549). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- อุณากรรณ์ สอนมะม่วง. (2553). การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and
Psychological Measurement**. 30(3): 607-610.

E057S: ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
ประถมศึกษาอำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
เขต 2

CORRELATION BETWEEN ORGANIZATIONAL CULTURE AND ACADEMIC ADMINISTRATION
OF PRIMARY EDUCATIONAL INSTITUTIONS BANG SAI DISTRICT UNDER THE PHRA
NAKHON SI AYUTTHAYA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE AREA 2

วัชรภรณ์ วิรัตน์¹ ทรงยศ แก้วมงคล²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 2) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการ ของ
สถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา
และครู อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ซึ่งได้มาโดยการสุ่ม
แบบแบ่งชั้น จำนวน 123 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 23 คน และครู จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ใน
วิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย พบว่า

1. วัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า วัฒนธรรมแบบ
ปรับตัว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยอยู่ในระดับมาก รองมา คือ วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ โดยอยู่ในระดับมากและค่าเฉลี่ย
ต่ำสุด คือ วัฒนธรรมแบบเครือข่าย โดยอยู่ในระดับมาก

2. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การนิเทศ
การศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยอยู่ในระดับมาก รองมา คือ การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน โดย
อยู่ในระดับมากและค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ภาพรวมวัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ภาพรวม พบว่า วัฒนธรรมองค์กร
มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์กัน สูงที่สุด คือ
วัฒนธรรมแบบข้าราชการมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในระดับสูง รองลงมาคือ วัฒนธรรมแบบเครือข่าย มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในระดับสูง และคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: วัฒนธรรมองค์กร, การบริหารงานวิชาการ

Abstract

The objectives of this research were to 1) to study the organizational culture level of the schools under Bang Sai Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2.2) to study the academic affairs administration of the schools under Bang Sai Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2, and 3) the Correlation between organizational culture and the academic affairs administration of the schools under Bang Sai Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2. The sample size consisted of 123 administrator and teachers of basic education institutions under Bang Sai Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2 by the stratified random sampling. The instrument used to collect data was questionnaire, with validity between 0.60-1 and reliability equal to .833 The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation and Correlation Coefficient.

The results of the research revealed that:

1. The overall and individual performances of the organizational culture of the school under Bang Sai Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2 were at high levels overall was at a high level.
2. The overall and individual practices of the academic affairs administration under Bang Sai Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2 were at high levels overall was at a high level.
3. There was a significant relationship in overall aspects between the organizational culture and academic affairs administration of the school under Bang Sai Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2 at 0.01 level of significance. The relationship was at a relatively high level. Owing to the individual aspects, there were four aspects of relationship at a relatively high level, ranked from high to low respectively: bureaucratic culture, clan culture, adaptability culture and achievement culture

Keywords: Organizational culture, Academic administration

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันสืบเนื่องมาจากการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่

ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ซึ่งเป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะในการพัฒนาผู้เรียนในยุคใหม่ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนสอดคล้องหลักการจัดการศึกษา

การบริหารงานในสถานศึกษา นับได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่ผู้บริหาร สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของ สถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานทางวิชาการ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน การจัดการศึกษาจะมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการบริหารสถานศึกษา เป็นสำคัญ และการกำหนดจุดมุ่งหมายร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษา มีการวางแผนกำหนดเกณฑ์ในการประเมินที่ชัดเจนมีการติดตาม ตรวจสอบประเมินผล เพื่อปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้ทันการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองความต้องการของชุมชน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553: 2)

วัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ผู้บริหารควรคำนึงถึง เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ ความศรัทธา ค่านิยม และบรรทัดฐานของบุคลากรในสังคม ซึ่งวัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยสร้างสรรค์ที่ต้องกำหนดแนวคิด ค่านิยม พฤติกรรม แก่ผู้ปฏิบัติงานขององค์กรนั้น วัฒนธรรมองค์กรมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพขององค์กรและตัวบุคคลในสถานที่ทำงาน มีอิทธิพลต่อการกำหนดความเชื่อ ความคิดและปทัสสถานของการปฏิบัติตนที่สมาชิกยึดถือร่วมกัน องค์กรที่มีวัฒนธรรมเข้มแข็งและมีสภาพที่พึงปรารถนา จะมีส่วนช่วยโน้มน้าวให้บุคคลในองค์กรมีการประพฤติปฏิบัติที่เป็นเอกภาพ มุ่งสู่วัตถุประสงค์ขององค์กร ทำให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้สูง (ธนภรณ์ รุ่งวิไลเจริญ, 2560: 3) วัฒนธรรมองค์กร เป็นค่านิยม ความเชื่อ ความเข้าใจ พฤติกรรม ของสมาชิกภายในองค์กร ที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน และมีการถ่ายทอดสู่สมาชิกใหม่ขององค์กร วัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ผู้บริหารควรคำนึงถึงเพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ ความศรัทธา ค่านิยมและบรรทัดฐานของบุคลากรในสังคม ซึ่งวัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยสร้างสรรค์ที่ต้องกำหนดแนวคิด ค่านิยม พฤติกรรมแก่ผู้ปฏิบัติงานขององค์กรนั้น วัฒนธรรมองค์กรมีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพขององค์กรและตัวบุคคลในสถานที่ทำงาน จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษาอำเภอ บาง ไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสพผลสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

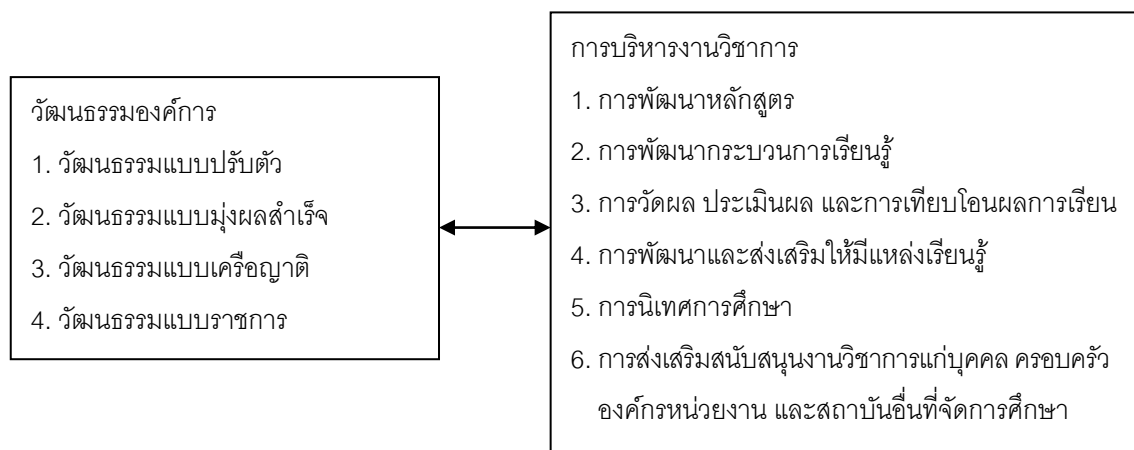
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูนำไปประกอบการพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข วางแผนสู่การดำเนินการด้านวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

กรอบแนวคิด

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กร 4 ด้าน โดยใช้ทฤษฎีของ จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555) และ ญัฐพันธ์ เขจรันท์ (2551) และการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน โดยสังเคราะห์จากขอบข่าย งานของ กมล ภูประเสริฐ (2545), ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน (2550) นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 24 โรงเรียน ปีการศึกษา 2566 ประกอบด้วย ผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 24 คน และครู จำนวน 156 คน รวม 180 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยใช้ตารางของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970) ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample) จำนวน 123 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 23 คน และครู จำนวน 100 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิ และ ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. วัฒนธรรมองค์กร ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วัฒนธรรมแบบปรับตัว 2) วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ 3) วัฒนธรรมแบบเครือข่าย 4) วัฒนธรรมแบบราชการ
2. การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน 4) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 5) การนิเทศการศึกษา 6) การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรผู้บริหารสถานศึกษาและครู อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยผู้วิจัยใช้วิธีสังเกตองค์ประกอบวัฒนธรรมองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาและครู 3 องค์ประกอบ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ท (Likert) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2554: 103) และได้กำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้ มีวัฒนธรรมองค์กรอยู่ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยผู้วิจัยใช้วิธีสังเกตองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและครู 6 องค์ประกอบ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ท (Likert) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2554: 103) และได้กำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้ มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

โดยเครื่องมือในการวิจัยมีการทดสอบหาความเที่ยงตรง ด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า มีความเที่ยงตรง อยู่ระหว่าง 0.60-1 และมีการทดสอบหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.833

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ยื่นหนังสือถึงคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในอำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการวิจัย

2. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในอำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 123 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้

3. รวบรวมแบบสอบถามที่กรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้วแต่ละชุดนำไปลงรหัส

4. การประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมทางคณิตศาสตร์สำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการวิจัยและทดสอบสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในอำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์สถิติพื้นฐานวัดระดับวัฒนธรรมองค์กรการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยการวิเคราะห์การใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (simple correlation)

3. ทดสอบสมมติฐาน

หาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยการวิเคราะห์การใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (simple correlation)

ผลการวิจัย

1. วัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นผลของวัฒนธรรมองค์กร

วัฒนธรรมองค์กร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. วัฒนธรรมแบบปรับตัว	4.24	0.571	มาก	1
2. วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ	4.21	0.669	มาก	2
3. วัฒนธรรมแบบเครือข่าย	4.11	0.617	มาก	4
4. วัฒนธรรมแบบข้าราชการ	4.16	0.619	มาก	3
รวม	4.18	0.561	มาก	-

จากตาราง 1 พบว่า วัฒนธรรมองค์กร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.561) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า วัฒนธรรมแบบปรับตัว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.571) รองมาคือ วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.669) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วัฒนธรรมแบบเครือข่าย โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.617)

2. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นผลของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. การพัฒนาหลักสูตร	4.20	0.626	มาก	3
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.13	0.600	มาก	6
3. การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอน ผลการเรียนรู้	4.23	0.582	มาก	2
4. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.16	0.589	มาก	4
5. การนิเทศการศึกษา	4.26	0.599	มาก	1
6. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.14	0.601	มาก	5
รวม	4.18	0.548	มาก	-

จากตาราง 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.548) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.599) รองมาคือ การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.582) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.600)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ภาพรวมวัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา

วัฒนธรรมองค์กร	การบริหารงานวิชาการ		
	r	sig	ระดับความสัมพันธ์
1. วัฒนธรรมแบบปรับตัว	0.84	0.000*	สูง
2. วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ	0.78	0.000*	สูง
3. วัฒนธรรมแบบเครือข่าย	0.86	0.000*	สูง
4. วัฒนธรรมแบบข้าราชการ	0.87	0.000*	สูง
รวม	0.92	0.000*	สูง

จากตาราง 3 พบว่า ความสัมพันธ์ภาพรวมวัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ภาพรวมพบว่า วัฒนธรรมองค์กร (X) มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ (Y) ในระดับสูง ($r = 0.92$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงที่สุด คือ วัฒนธรรมแบบข้าราชการ (X_4) มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 (Y) ในระดับสูง ($r = 0.87$) รองลงมาคือ วัฒนธรรมแบบเครือข่าย (X_3) มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 (Y) ในระดับสูง ($r = 0.86$) และคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ (X_2) มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 (Y) ในระดับสูง ($r = 0.78$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. วัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า วัฒนธรรมแบบปรับตัว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยอยู่ในระดับมาก รองมา คือ วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ โดยอยู่ในระดับมากและค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วัฒนธรรมแบบเครือข่าย โดยอยู่ในระดับมาก
2. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยอยู่ในระดับมาก รองมา คือ การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน โดยอยู่ในระดับมากและค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ภาพรวมวัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ภาพรวม พบว่า วัฒนธรรมองค์กรมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงที่สุด คือ

วัฒนธรรมแบบข้าราชการมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในระดับสูง รองลงมาคือ วัฒนธรรมแบบเครือข่าย มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในระดับสูง และคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในระดับสูง ตรงตามสมมติฐานของการวิจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. วัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้

วัฒนธรรมแบบปรับตัว มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองการณ์ไกลสามารถนำความหวังมาเป็นจริงได้ ประชุมอภิปราย เพื่อกำหนดนโยบายร่วมกันทั้งฝ่ายผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรอย่างชัดเจน วิเคราะห์และปรับปรุงระบบงาน มีภาวะผู้นำและสามารถชี้นำผู้ใต้บังคับบัญชาได้ ปรับปรุงรูปแบบ แนวคิด เพื่อให้เกิดความเหมาะสม อย่างค่อยเป็นค่อยไป ชี้นำให้ผู้ตามตระหนักถึงคุณค่าของเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ (เกตุสุนทร ปกิณธ. 2556: 87) วิจัยเรื่อง รูปแบบวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมแบบปรับตัวของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันสังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้สถานศึกษาต้องปรับตัวตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป การปรับตัวขององค์กรเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมภายนอกจึงเป็นสิ่งที่ ยากจะหลีกเลี่ยงได้ การปรับตัวขององค์กรถูกผลักดันจากผู้รับบริการการเสี่ยงและเรียนรู้จากความผิดพลาด และมีความสามารถและประสบการณ์ในการสร้างสรรค์การเปลี่ยนแปลง องค์กรมีการเปลี่ยนแปลงระบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการปรับปรุงความสามารถโดยรวมในการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ องค์ประกอบหลักของ วัฒนธรรมนี้ได้แก่ การสร้างการเปลี่ยนแปลง การเน้นผู้รับบริการและการเรียนรู้ขององค์กร รองลงมา

วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยครั้งนี้ คือ วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ สนับสนุน และกระตุ้นให้เกิดการควบคุมตนเอง รักษาหรือทำให้เกิดความสามารถในการแข่งขัน ทำให้มั่นใจว่าองค์กร จะมีความยั่งยืนในระยะยาว ขยายหลักการสาระสำคัญที่ระบุในวิสัยทัศน์/พันธกิจ ให้มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น ระบุคุณค่า ผลประโยชน์ ความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นต่อกลุ่มเป้าหมาย เปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานของหน่วยงานอื่นเพื่อสร้างความท้าทายและการแข่งขันระหว่างทีมงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรวัดณ์ กลิ่งกลางดอน (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครูในสถานศึกษาขั้น พื้นฐานระดับมัธยมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า 1) วัฒนธรรมสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับ มัธยมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ มีสภาพที่ปรากฏในระดับมากทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วัฒนธรรมแบบปรับตัว วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ วัฒนธรรมแบบเครือข่าย และวัฒนธรรมแบบราชการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการทำงานโดยยึดแนวปฏิบัติตามกฎระเบียบ และมาตรฐานการศึกษาหลาย

ประการ เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ที่ต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกระดับ โดยมีบุคลากรในสถานศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการนำไปสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

วัฒนธรรมแบบข้าราชการ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยครั้งนี้ คือ วัฒนธรรมแบบราชการ ตรวจสอบงานและกิจกรรมว่ามีการปฏิบัติงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ วางแผนการจัดองค์กร การใช้ภาวะผู้นำและการควบคุม ปรับปรุงทบทวน แผนงานนั้นเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการช่วยเหลือ แก้ไข ได้ทันเหตุการณ์ เมื่อเห็นว่าเกิดปัญหา สร้างความผูกพันระหว่างหัวหน้ากับพนักงาน จัดองค์การที่มีความยืดหยุ่นสูง ไม่ผูกยึดเป็นกรอบที่ตายตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ (มยุรี ธรรมสอน, 2546: 62-64) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์การในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านพบว่า วัฒนธรรมแบบปรับตัว วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ วัฒนธรรมแบบเครือข่าย และวัฒนธรรมแบบราชการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาเป็นหน่วยงานราชการซึ่งมีสายบังคับบัญชาที่แน่นอน ตามแบบของราชการ ซึ่งมีโครงสร้างและการควบคุมที่ชัดเจน บุคลากรส่วนใหญ่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ประสานงาน เน้นการควบคุมกำกับ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพ รูปแบบการบริหารงานขององค์การเน้นความมั่นคงของพนักงาน เน้นการยอมรับคำสั่ง เน้นการปฏิบัติงานที่สามารถคาดการณ์ได้ และเน้นความสัมพันธ์ตามลำดับชั้น สิ่งที่ยึดเหนี่ยวองค์การเข้าด้วยกัน คือ นโยบาย และกฎระเบียบที่เป็นทางการ และสิ่งสำคัญในองค์การ คือ การทำให้การปฏิบัติงานดำเนินไปด้วยความราบรื่น องค์การเน้นกลยุทธ์ในเรื่องการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นประสิทธิภาพการควบคุมและการปฏิบัติงานอย่างราบรื่น องค์การมีเกณฑ์หรือกำหนดมาตรฐานของความสำเร็จในเรื่องประสิทธิภาพสิ่งที่สำคัญ คือ การมีระบบที่เชื่อถือได้ การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีผลผลิตที่มีต้นทุนต่ำ

2. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้

การนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ สถานศึกษาทุกสถานศึกษาได้จัดให้การนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการนิเทศ ดำเนินการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตร เพราะการนิเทศการเรียนการสอนจะส่งเสริมให้ครูแต่ละคนพัฒนาการเรียนการสอนของตนให้เกิดประสิทธิภาพ ช่วยบุคลากรภายในสถานศึกษาได้เห็นรูปแบบการสอนของเพื่อนร่วมงาน ได้มีการพบปะปรึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะให้ทำงานร่วมกัน นอกจากนี้สามารถนำผลที่ได้จากการนิเทศไปเพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ถาวร ดอนจันทร์โคตร, 2550: 81-82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย พบว่า การบริหารงานวิชาการการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ (กิตติ สุรวุฒิ และคณะ, 2551: 82-85) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านนิเทศการศึกษายู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวิจัยของ (วรรณเพ็ญ พิสุทธิพงษ์, 2553: 69-72) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเขาค้อจังหวัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้านการนิเทศ การศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุพัตรา บุญปาน 2553: 101-105) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า ความคิดของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวิจัยของ (พัฒน์จิณี ชันทศกร. 2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนราธิวาส ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ครูที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในด้านการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วรรณภา สาลี. 2558: 151) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 ด้านการนิเทศการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (นุชรี เนียมรัตน์. 2562: 79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานวิชาการของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ พบว่า การบริหารงานวิชาการของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ด้านการนิเทศการศึกษา มีการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ สถานศึกษาทุกแห่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนรู้ เนื่องจาก การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการประเมินเพื่อให้การรับรองความรู้ความสามารถของผู้เรียนว่าผ่านรายวิชาหรือไม่ ควรได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่ หรือสามารถจบหลักสูตรหรือไม่ ในการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนจะต้องให้โอกาสให้ผู้เรียนแสดงความรู้ความสามารถด้วยวิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของเกณฑ์ผลการปฏิบัติมากกว่าใช้เปรียบเทียบระหว่างผู้เรียน เพื่อที่จะสามารถนำผลที่ได้จากการวัดผล การประเมินผลไปปรับปรุง/พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (กิตติ สุรวทย์และคณะ. 2551: 82-85) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลของผู้บริหาร สถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ (สังคม สมฤทธิ์. 2552: 72-82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภูซางวิทยาคม อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุพัตรา บุญปาน. 2553: 101-105) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 พบว่าความคิดของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ต่อการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้านการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วรรณภา สาลี. 2558: 150) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 ด้านด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ (มูนา จารง. 2560: 137-142) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (นุชรี เนียมรัตน์. 2562: 78) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานวิชาการ

ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ พบว่า การบริหารงานวิชาการของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผล มีการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

การพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นงานที่สำคัญที่สุดของการบริหารวิชาการ เนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษาถือเป็นกรอบในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งจะมีหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดยจัดทำขึ้นจากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2560 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะช่วยกันกำหนดแนวทางกำหนดกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจนเพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีการติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และจากผู้บริหารสถานศึกษา มีการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในปีต่อ ๆ ไป ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ (กิตติ สุรวิทย์ และคณะ. 2551: 82-85) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุพัตรา บุญปาน. 2553: 101-105) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า ความคิดของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้านการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วรรณเพ็ญ พิสุทธิพงษ์. 2553: 69-72) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเขาฉกรรจ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วรรณภา สาลี. 2558: 149) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กัญญณ์พัชร เพิ่มพูน. 2561: 125) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ภาคใต้ ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ (นุชรี เนียมรัตน์. 2562: 76) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานวิชาการของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ พบว่าการบริหารงานวิชาการของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีการบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า วัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ วัฒนธรรมแบบข้าราชการ วัฒนธรรมแบบเครือข่าย วัฒนธรรมแบบปรับตัว วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจากสถานศึกษามีการมุ่งเน้นวิธีการหรือกลยุทธ์ในการบริหารและจัดการสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิผล การบริหารงาน

วิชาการอย่างมีเสถียรภาพ มีเป้าหมายของการปฏิบัติงาน คือ ความสำเร็จเป็นสิ่งสำคัญ มุ่งเน้นการบริหารงานการมีส่วนร่วม เชื่อใจและเปิดเผย รวมทั้งมีการติดตามตรวจสอบ พร้อมให้คำแนะนำ ในการปฏิบัติงานแก่ผู้ได้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการดำเนินงาน อย่างมีแบบแผน เน้นการทำงานเป็นทีม ส่งเสริมให้สมาชิกในทีมกล้าคิดกล้าทำสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มีความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการสถานศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำขององค์กรใน สพม. อนุชน. มีความรู้ ความสามารถ เป็นนักบริหารจัดการมืออาชีพ คิดและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นผู้ประสาน กำกับ ดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรอย่างใกล้ชิดเพื่อให้การปฏิบัติงาน ประสบผลสำเร็จได้อย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพ ทำให้ผลการดำเนินงานจากการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (นุสรา แสงชาติ. 2559) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์กร ของสถานศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ และการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (มานิตย์ เมธานุภาพ. 2551: 77) เรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 พบว่า วัฒนธรรมองค์กรแบบระบบราชการ หรือวัฒนธรรมแบบสายบังคับบัญชา ในการทำงาน มีสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุภาวรัตน์ สมศักดิ์. 2559: 1) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 พบว่า วัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับต่ำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. วัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา ประเภทวัฒนธรรมแบบปรับตัว พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ชี้นำให้ผู้ตามตระหนักถึงคุณค่าของเป้าหมาย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับรางวัล สิ่งจูงใจเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความเห็นคุณค่าของเป้าหมาย
2. วัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา ประเภทวัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สนับสนุนและกระตุ้นเพื่อให้เกิดการควบคุมตนเอง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรม เช่น การฝึกอบรมให้รู้จักการควบคุมอารมณ์แก่เพื่อนร่วมงาน
3. วัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา ประเภทวัฒนธรรมแบบเครือข่าย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรทุกระดับได้รับรู้ข่าวสาร และรับรู้ข้อมูลสารสนเทศขององค์กร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญข่าวสารภายในสถานศึกษามีแหล่งกระจายที่รวดเร็ว สารถึงบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน
4. วัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา ประเภทวัฒนธรรมแบบข้าราชการ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วางแผนการจัดองค์กร การใช้ภาวะผู้นำและการควบคุม สถานศึกษามีการให้รางวัลด้วยการอบรมและสร้างภาวะ

ผู้นำให้แก่บุคลากร เพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงาน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการควมมี
ภาวะผู้นำในสถานศึกษา เพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงานด้วยความเสมอภาค

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่เน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเป็นหลัก ดังนั้น ควรมี
การทำวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่
ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในลักษณะของการแสดงความคิดเห็นแบบปลายเปิด มีอิสระในการ
ตอบ โดยไม่มีกรอบของคำตอบเป็นตัวปิดกั้นเพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่ชัดเจนและแท้จริง
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานด้านอื่น เช่น การบริหารงานบุคคลเพื่อทราบสภาพปัญหา
ที่แท้จริงของโรงเรียนซึ่งจะสามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง
3. ควรศึกษาวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สถานศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางไทร สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในรูปแบบอื่น ๆ ได้แก่ วัฒนธรรมแบบกลุ่ม
วัฒนธรรมมุ่งเน้นการพัฒนา และวัฒนธรรมมุ่งเน้นความมีเหตุมีผล

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). การบริหารวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทเมธีทิปส์ จำกัด.
- เกตุสุรินทร์ ปภีระ. (2556). รูปแบบวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ.
- กิตติ สุรวทย์ คมกฤษ พุ่มทอง และ เรณู วงศ์แก้ว. (2551). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.
- จิรวัดณ์ กลิ่งกลางดอน. (2547). วัฒนธรรมสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ
ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถาวร ดอนจันทร์โคตร. (2550). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาหนองคาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- นุชรี เนียมรัตน์. (2562). การบริหารงานวิชาการของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดเทศบาลนคร
หาดใหญ่. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สงขลา: มหาวิทยาลัย
หาดใหญ่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- พัฒน์สินี ชันทศกร และ จรัส อติวิทยากรณ์. (2561). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตาม
ความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดนราธิวาส. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ณัฐพรพันธ์ เขจรนันท์. (2551). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดบุ๊คเซ็น.

มยุรี ชาวจำปา. (2550). การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ม่อนจอง อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มานิตย์ เมธานุกาพ. (2551). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการปฏิบัติงาน ด้านการ
ประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

มูนา จารง. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่าย
ตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

วรรณเพ็ญ พิสุทธิพงษ์. (2553). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาในอำเภอเขาฉกรรจ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

วรรณภา สาลี. (2558). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. (2550).
แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ.

สุชาดา ศิริสุวรรณ. (2554). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ระดับมัธยมศึกษา
อำเภอเบตง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ยะลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

สุพัตรา บุญปาน. (2553). การบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักบริหารงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

สุภารัตน์ สมศักดิ์. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 4. วารสารมหาวิทยาลัย
นราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 3(2): 1-12.

สังคม สมฤทธิ์. (2552). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภูซางวิทยาคม อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา. การ
ศึกษาอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงราย.

E059S: ปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครนายก

FACTORS AFFECTING ON ATTITUDE TOWARD MATHEMATICS LEARNING OF THE MATHAYOM 3 STUDENTS AT THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE NAKHON NAYOK

อรรวรรณ พุทธรัตน์¹ อุทัยวรรณ สายพัฒน์²

¹ นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ 3) สร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยส่งผลต่อเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครนายก จำนวน 320 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครจซี่ และ มอร์แกน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .956 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์พหุคูณ และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_1) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ (X_2) ปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง (X_3) ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน (X_5) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ และปัจจัยด้านความตั้งใจเรียน (X_4) อยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_1) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ (X_2) ปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง (X_3) ปัจจัยด้านความตั้งใจเรียน (X_4) และปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน (X_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการเรียนวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ปัจจัยด้านความตั้งใจเรียน (X_4) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ (X_2) ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_1) และปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน (X_5) สามารถร่วมกันพยากรณ์เจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ได้ร้อยละ 44.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y' = 1.123 + .347 X_1 + .291 X_4 + .235 X_2 - .220 X_5$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z' = .359 Z_1 + .297 Z_4 + .257 Z_2 - .254 Z_5$$

คำสำคัญ: เจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์, ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย, สมการพยากรณ์

Abstract

The purposes of this research were to 1) study factors' level relating to attitude towards mathematics learning, 2) study a correlation between each factor and attitude towards mathematics learning, and 3) find out the predictive equations of factors affecting to attitude towards mathematics learning. The sample of 320 Mathayom 3 students at the secondary educational service area office Nakhon Nayok was indicated using Krejcie & Morgan table and randomly selected by random sampling method. Research instrument was a 5-point rating scale questionnaire which had a reliability of .956. Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, Multiple Correlation, and Stepwise Multiple Regression were employed for data analysis.

The results revealed that 1) the overall factors' level relating to attitude towards mathematics learning was at a high level. When considering each aspect, the results showed that achievement motivation of students(X_1), teaching behavior of mathematic teachers(X_2), guardians' support towards learning (X_3), interpersonal relationship between students and their friends (X_5) and students are attention to learning (X_4) were at a moderate level respectively. 2) Achievement motivation of students (X_1), teaching behavior of mathematic teachers(X_2), guardians' support towards learning (X_3), students are attention to learning (X_4) and interpersonal relationship between students and their friends (X_5) were statistically significant positive correlation with attitude towards mathematics learning at .01 level. 3) Attention to learning (X_4), teaching behavior of mathematic teachers(X_2), achievement motivation of students(X_1) and interpersonal relationship between students and their friends (X_5) could be jointly predicted on attitude towards mathematics learning by 44.1 percent which were statistically significant at .01 level. The predictive equation of attitude towards mathematics learning was shown in the form of raw and standard scores, as follows:

Raw scores predicting equation: $Y' = 1.123 + .347 X_1 + .291 X_4 + .235 X_2 - .220 X_5$

Standard scores predicting equation: $Z' = .359 Z_1 + .297 Z_4 + .257 Z_2 - .254 Z_5$

Keywords: Attitude towards, Correlation between Factors, Predicting equation

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่น ๆ อันเป็นรากฐาน ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติ การศึกษาคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันสมัย และสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ที่เจริญก้าวหน้า อย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 1) การจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ เป็นจุดมุ่งหมายสำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษาของชาติ เนื่องจากคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการพัฒนาคนเพื่อไปสู่การพัฒนาความเจริญในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งต้องอาศัยความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นพื้นฐานในการคิด การให้เหตุผล การสร้างองค์ความรู้ และการทำงาน การจัดการศึกษาด้านคณิตศาสตร์จึงมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์และสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ ในยุคปัจจุบันที่สังคมมีกิจกรรมที่ซับซ้อนมากขึ้นแตกต่างไปจากอดีต การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ทางคณิตศาสตร์ที่เพียงพอ จึงจะมีความสามารถและความชำนาญในการนำความรู้ไปใช้ ตลอดจนพัฒนาความคิดทางคณิตศาสตร์ในระดับที่สามารถจัดการกับสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างสมเหตุสมผล จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง (อัมพร ม้าคอง, 2556: 6)

เจตคติ (Attitude) เป็นตัวแปรทางจิตวิทยาชนิดหนึ่ง ที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย แต่เน้นความโน้มเอียงทางจิตภายในแสดงให้เห็นได้โดยพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง (Thurstone. 1967: 479) การเปลี่ยนเจตคติของผู้เรียนให้เป็นไปในทางบวกต่อสิ่งที่กำลังสอนอยู่ เจตคติที่มีต่อสิ่งใดก็ตาม ถ้าเป็นไปในทางที่ดีจะส่งผลทำให้คนเราทำสิ่งนั้นได้ดี ในทางตรงกันข้าม ถ้ามีเจตคติที่ไม่ดีหรือไม่ชอบสิ่งใดก็มักจะแสดงพฤติกรรมด้านไม่ดีต่อสิ่งนั้น (สิทธิโชค วรานุสันติกุล. 2548: 121-122) บทบาทสำคัญที่ทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างดีต่าง ๆ คือ คำพูดหรือการกระทำของผู้ปกครอง ผู้ปกครองในปัจจุบันจึงควรให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และควรเข้ามามีบทบาทต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้น การที่จะศึกษาพฤติกรรมมนุษย์จึงมีความจำเป็นต้องทำความเข้าใจเจตคติเพราะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการกระทำ (จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์. 2547: 2)

เจตคติทางคณิตศาสตร์เป็นความรู้สึกของบุคคลที่จะตอบสนองต่อวิชาคณิตศาสตร์ในด้านความพอใจหรือไม่พอใจ ความชอบหรือไม่ชอบ รวมทั้งการตระหนักในคุณค่าของวิชาคณิตศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 169) นักเรียนที่มีเจตคติทางบวกต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ก็จะมีพฤติกรรมที่อยากเรียนวิชาคณิตศาสตร์ส่งผลให้นักเรียนเกิดความสนใจ เอาใจใส่ต่อการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติม ทำให้ผลการเรียนดี แต่ถ้านักเรียนที่มีเจตคติทางลบต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ก็จะหลีกเลี่ยงการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ย่อมจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ จะทำให้นักเรียนไม่สนใจ ไม่กระตือรือร้น ไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์ และไม่ชอบศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม การที่นักเรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์นั้น ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองกับความต้องการ ความถนัด ความสนใจ และศักยภาพของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข มีความต้องการที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มีความกระตือรือร้นในการเรียน ส่งผลให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้ (Wilson. 1971: 685-689) ผลวิจัยในโครงการ TIMSS 2011 พบหลักฐานที่ชัดเจนว่า เจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์จะมีผลคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่ไม่มีเจตคติที่ดีในทั้งสองวิชา นอกจากนี้ นักเรียนจำเป็นต้องได้รับโอกาสทางการเรียนด้วยเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง วิธีการสอนที่หลากหลายของครู การบูรณาการเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ยังรวมถึงการที่นักเรียนได้รับการบ้านและได้รับการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตาม เป็นเรื่องยากที่นักเรียนจะเกิดความสนใจในบทเรียนหากนักเรียนไม่มีพื้นฐานความรู้ที่พอเพียง หรือพักผ่อนไม่เพียงพอ หรือถูกรบกวนในขณะที่เรียนเช่นกัน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2554: 130) แม้ว่านโยบายในการจัด

การศึกษาของไทย ทั้งในอดีตจนถึง ปัจจุบันได้นำน้ให้มีการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้เป็นผู้รู้จักคิด รู้จักเหตุผล และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้มาโดยตลอดแต่การจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาถือว่ายังไม่บรรลุผลตามที่ต้องการ

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเจตคติทางคณิตศาสตร์ พบว่า พระวีรชัย ขำวงษ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิธ เขตพระนครกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่ามี 6 ปัจจัย ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ การสนับสนุนด้านการเรียนของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียน กับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัด ราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการศึกษาผลงานวิจัยของ จินตนา ศรีวงษา (2563) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติทาง คณิตศาสตร์ เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู อยู่ในระดับมาก แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ อยู่ในระดับมาก การดูแลเอาใจใส่ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก คุณภาพการสอนของ ครู อยู่ในระดับปานกลาง และความตั้งใจเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ที่ส่งผลต่อเจตคติ ทางคณิตศาสตร์ โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากปัญหาและการศึกษางานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พฤติกรรม การสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ การสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง ความตั้งใจเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน กับนักเรียนที่ส่งผลต่อเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครนายก เพื่อให้การเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์บรรลุถึงจุดหมายของหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้ได้สารสนเทศจากผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการ สอนในวิชาคณิตศาสตร์ และเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความรู้และทักษะพื้นฐาน พัฒนานตนเองได้เต็มศักยภาพเพื่อ เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยที่ดีและ เป็นกำลังของ ชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครนายก
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครนายก
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยส่งผลต่อเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครนายก

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมปัจจัยเพื่อให้เกิดเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครนายก

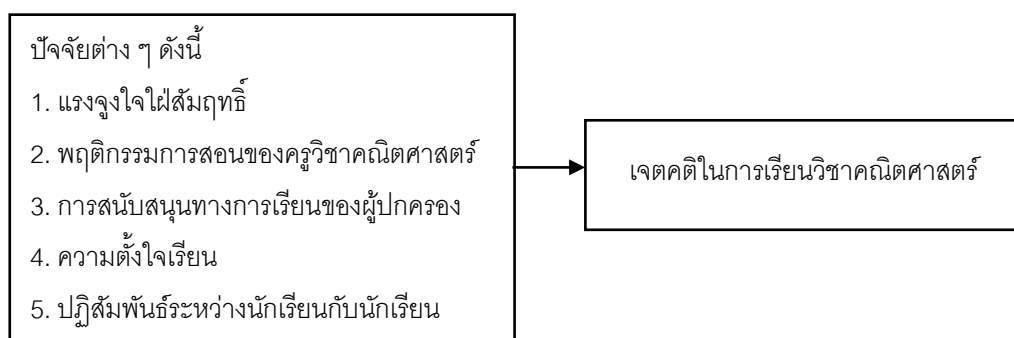
2. เป็นข้อมูลและเป็นแนวทางในการพัฒนาและการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า แนวคิด หลักการ ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2550: 90) การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองของ สุจิตรา ศรีเกษมตรกุล (2563: 61) พฤติกรรมการสอนของครูของ นันทน์นัส พลเดมา (2550: 53) ความตั้งใจเรียนของ พิศุทธิภา เมธิกุล (2561: 6) และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนของ ลักขณา สิริวัฒน์ (2545: 37) แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม



สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก
2. ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์กับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก
3. ปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก
4. ปัจจัยด้านความตั้งใจเรียนมีความสัมพันธ์กับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก
5. ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนมีความสัมพันธ์กับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก
6. ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ การสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง ความตั้งใจเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน สามารถรวมพยากรณ์เจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก ที่กำลังศึกษาอยู่ในปี 2566 จำนวนโรงเรียน 11 โรงเรียน และมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,774 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก ที่กำลังศึกษาอยู่ในปี 2566 จำนวน 11 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 320 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครจซี่ และ มอร์แกน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง พฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ ความตั้งใจเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน

ตัวแปรตาม คือ เจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 เป็นปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง พฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ ความตั้งใจเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนและเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม รูปแบบ ลักษณะของข้อคำถามและจำนวนข้อ
3. กำหนดขอบเขตและข้อคำถามจากประเด็นและขอบข่ายที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามให้สอดคล้อง ครอบคลุมทุกประเด็น
4. กำหนดลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
5. สร้างแบบสอบถามตามนิยามศัพท์เฉพาะโดยมีข้อคำถาม จำนวน 112 ข้อ
6. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ครอบคลุมของแบบสอบถาม
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) โดยประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับขอบข่ายที่ศึกษาตามนิยามศัพท์ (Index of Congruence: IOC)

8. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาคำนวณเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับขอบข่ายที่ศึกษาตามนิยามศัพท์ (Index of Congruence: IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป

9. เลือกข้อคำถามที่มีความสอดคล้องตามเกณฑ์และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้ว ได้ข้อคำถามจำนวน 77 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1 จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพต่อไป

10. นำแบบสอบถามฉบับทดลองใช้ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อ โดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation Coefficient) ได้ค่าอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ .203 ถึง .780 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach. 1990: 204) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .956

11. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญและการหาคุณภาพแล้ว ได้ข้อคำถามจำนวน 60 ข้อ จัดทำเป็นแบบสอบถามไว้ใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย การตอบแบบสอบถามและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปติดต่อกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวันและเวลาที่ได้กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทราบ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามทุกข้อ
3. ดำเนินการควบคุมการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับมาจำนวน 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
4. ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของแบบสอบถาม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ย กำหนดไว้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	ปัจจัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	ปัจจัยอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	ปัจจัยอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	ปัจจัยอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	ปัจจัยอยู่ในระดับมากที่สุด

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ (แบบสอบถาม) ได้แก่

2.1 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับขอบข่ายที่จะศึกษาตามนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

2.2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ

2.3 สัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Multiple Correlation Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ กำหนดไว้ ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ระดับของความสัมพันธ์
0.91-1.00	มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก
0.71-0.90	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
0.31-0.70	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
0.01-0.30	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
0.00	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

3.2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของปัจจัยต่าง ๆ ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ การสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ความตั้งใจเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก

ตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	3.63	.76	มาก
พฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์	3.53	.80	มาก
การสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้ปกครอง	3.88	.79	มาก
ความตั้งใจเรียน	3.29	.75	ปานกลาง
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน	4.02	.84	มาก
รวม	3.67	.78	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ปัจจัยด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .78) เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = .76) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = .80) ปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = .79) ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .84) และปัจจัยด้านความตั้งใจเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.29$, S.D. = .75)

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายกปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก

(n = 320)

ตัวแปร	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅
1. เจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (Y)	1.000	.563**	.446**	.156**	.586**	.167**
2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X ₁)	-	1.000	.422**	.362**	.762**	.515**
3. พฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ (X ₂)	-	-	1.000	.325**	.486**	.421**
4. การสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้ปกครอง (X ₃)	-	-	-	1.000	.405**	.536**
5. ความตั้งใจเรียน (X ₄)	-	-	-	-	1.000	.430**
6. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน (X ₅)	-	-	-	-	-	1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X₁) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ (X₂) ปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้ปกครอง (X₃) ปัจจัยด้านความตั้งใจเรียน (X₄) และปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน (X₅) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าความสัมพันธ์อยู่ในช่วง 0.156-0.586 มีค่าความสัมพันธ์กันในระดับต่ำถึงปานกลาง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะนำไปวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้ และค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ X₁ -X₅ พบว่า อยู่ในช่วง 0.325-0.762 มีค่าความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางถึงสูง ซึ่งไม่ทำให้เกิด Multicollinearity จึงทำให้สามารถวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของปัจจัยต่าง ๆ กับเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครนายก ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของสมการพยากรณ์เจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครนายก

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	4	77.785	19.446	64.003**
Residual	315	95.707	.304	
Total	319	173.492		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ความแปรปรวนของปัจจัยต่าง ๆ กับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครนายก โดยตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความตั้งใจเรียน ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ที่ส่งผลต่อเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครนายก ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนในการพยากรณ์เจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครนายก

(n = 320)

ตัวทำนาย	b	SE	β	t	Sig.
ค่าคงที่	1.123	.182		6.154	.001
ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_1)	.347	.066	.359	5.270	.001
ปัจจัยด้านความตั้งใจเรียน (X_4)	.291	.066	.297	4.409	.001
ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ (X_2)	.235	.046	.257	5.171	.001
ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน (X_5)	-.220	.044	-.254	-5.016	.001

$R = .670$, $R^2 = .448$, Adjusted $R^2 = .441$, $F = 25.158$

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยด้านความตั้งใจเรียน (X_4) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ (X_2) ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_1) และปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน (X_5) โดยเรียงจากลำดับมากที่สุดไปหาปัจจัยที่น้อยที่สุด สามารถร่วมกันพยากรณ์เจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก ได้ร้อยละ 44.1 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบคือ } Y' = 1.123 + .347 X_1 + .291 X_4 + .235 X_2 - .220 X_5$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานคือ } Z' = .359 Z_1 + .297 Z_4 + .257 Z_2 - .254 Z_5$$

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_1) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ (X_2) ปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง (X_3) ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน (X_5) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ และปัจจัยด้านความตั้งใจเรียน (X_4) อยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_1) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ (X_2) ปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง (X_3) ปัจจัยด้านความตั้งใจเรียน (X_4) และปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน (X_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการเรียนวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_1) ปัจจัยด้านความตั้งใจเรียน (X_4) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ (X_2) และปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน (X_5) ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 นี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์เจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก ได้ร้อยละ 44 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบคือ } Y' = 1.123 + .347 X_1 + .291 X_4 + .235 X_2 - .220 X_5$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานคือ } Z' = .359 Z_1 + .297 Z_4 + .257 Z_2 - .254 Z_5$$

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ ปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านความตั้งใจเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ อภิปรายผล ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การปฏิบัติตนของนักเรียนและนักเรียนในชั้นเรียนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การให้ความ

ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งทางด้านการเรียนและด้านส่วนตัว การยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการเรียน มีความห่วงใยซึ่งกันและกัน ใกล้ชิดสนิทสนมกัน และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ทำให้ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธีรรัตน์ วัฒนะ (2553) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติของนิสิตในหลักสูตรการศึกษาด้านจิต (กศ.บ. 5 ปี) สาขาวิทยาศาสตร์ของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตนของนักเรียนและนักเรียน อยู่ในระดับมาก

1.2 ปัจจัยด้านความตั้งใจเรียน ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เนื่องจาก ความตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สนใจกระตือรือร้น มีความเอาใจใส่ มีจิตใจมุ่งกับการเรียนในห้องเรียน ตั้งใจฟังครู มีการโต้ตอบกับครู ไม่ส่งเสียงรบกวนหรือพูดคุยขณะครูสอน ไม่เหม่อลอย ไม่วอกแวก ปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับครูผู้สอนในการตอบคำถามหรือร่วมกิจกรรมหน้าชั้นเรียน ไม่ทำงานวิชาอื่น ขณะที่ครูสอน มีความตั้งใจทำแบบฝึกหัด ตั้งใจทำงานที่ครูมอบหมายโดยไม่พูดคุยกับเพื่อน ให้ความสนใจและร่วมกิจกรรมที่ครูจัดขึ้นส่งงานหรือแบบฝึกหัดตรงเวลา ยังไม่ได้พอที่จะทำให้ปัจจัยด้านความตั้งใจเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินตนา ศรีวงษา (2563) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่าความตั้งใจเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ ปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านความตั้งใจเรียน และปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นักเรียนที่มีความต้องการหรือความปรารถนาที่จะศึกษาเล่าเรียนวิชาคณิตศาสตร์ให้สำเร็จ ความพยายามไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก พยายามหาวิธีต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จทางการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์ มุ่งมั่นที่จะทำให้อัตราสัมฤทธิ์ มีความทะเยอทะยานสูงเพื่อให้สำเร็จทางด้านการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ได้แก่ ความก้าวหน้าทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ การได้เกรดที่ดี คะแนนสูง นักเรียนจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา ศรีวงษา (2563) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญ .05

2.2 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะครูที่มีพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนของครูวิชาคณิตศาสตร์ที่แสดงออกกับนักเรียนในด้านการเรียนการสอน กิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมการ

เรียนรู้ การสอนในชั้นเรียน ความเอาใจใส่ของครูผู้สอนการแสดงออกของครูทั้งที่เป็นภาษาพูด และกิริยาอาการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ทั้งก่อนสอน ขณะสอน และหลังการสอน การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น มีสัมพันธภาพที่ดีต่อนักเรียน การเลือกใช้วิธีสอนและสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจ นักเรียนจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา ศรีวงษา (2563) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญ .05

2.3 ปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะพฤติกรรมแสดงออกของผู้ปกครองให้แก่ นักเรียน ได้แก่ การดูแลเอาใจใส่ในเรื่องการเรียน สนับสนุนด้านค่าเล่าเรียน สนับสนุนด้านอุปกรณ์การเรียน สนับสนุนด้านค่าการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียน การให้คำปรึกษาด้านการเรียน ให้กำลังใจกับนักเรียน การสอนการบ้าน การชี้แนะแนวทางในการเรียน และการให้ความร่วมมือ ด้านการเรียนของนักเรียน นักเรียนจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวิรัช ขำวงษ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิธ เขตพระนครกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าการสนับสนุนด้านการเรียนของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 ปัจจัยด้านความตั้งใจเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะพฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียน ความตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สนใจกระตือรือร้น มีความเอาใจใส่ มีจิตใจมุ่งมั่นกับการเรียนในห้องเรียน ตั้งใจฟังครู มีการโต้ตอบกับครู ไม่ส่งเสียงรบกวนหรือพูดคุยขณะครูสอน ไม่เหม่อลอย ไม่วอกแวก ปฏิสัมพันธ์ได้ตอบกับครูผู้สอนในการตอบคำถามหรือร่วมกิจกรรมหน้าชั้นเรียน ไม่ทำงานวิชาอื่น ขณะที่ครูสอน มีความตั้งใจทำแบบฝึกหัด ตั้งใจทำงานที่ครูมอบหมายโดยไม่พูดคุยกับเพื่อน ให้ความสนใจและร่วมกิจกรรมที่ครูจัดขึ้นส่งงานหรือแบบฝึกหัดตรงเวลา นักเรียนจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา ศรีวงษา (2563) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่าความตั้งใจเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญ .05

2.5 ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครนายก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะการปฏิบัติตนของนักเรียนและนักเรียนในชั้นเรียนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งทางด้านการเรียนและด้านส่วนตัว การยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการเรียน มีความห่วงใยซึ่งกัน

และกัน ใกล้ชิดสนิทสนมกัน และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน นักเรียนจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวีระชัย ขำวงษ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชพิพิธ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชพิพิธ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยด้านความตั้งใจเรียน ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ และปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน สามารถสามารถร่วมกันพยากรณ์เจตคติในการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครนายก ได้ร้อยละ 44.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.1 ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ส่งผลต่อเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครนายก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับหนึ่ง อาจเป็นเพราะนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นนักเรียนที่มีความต้องการหรือความปรารถนาที่จะศึกษาเล่าเรียนวิชาคณิตศาสตร์ให้สำเร็จ ความพยายามไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก พยายามหาวิธีต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จทางการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์ มุ่งมั่นที่จะทำให้ดีเลิศ มีความทะเยอทะยานสูง เพื่อให้สำเร็จทางด้านการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ได้แก่ ความก้าวหน้าทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ การได้เกรดที่ดี คะแนนสูง ทำให้นักเรียนมีทางบวกเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ดังที่ ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2550: 90) ได้ให้ความหมายว่า แรงจูงใจ หมายถึง พลังที่กระตุ้นให้ทำพฤติกรรมไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ หรืออาจกล่าวได้ว่าแรงจูงใจประกอบด้วยพลังและทิศทาง เช่น เราต้องการได้เกรดดีจากการสอบวิชาคณิตศาสตร์ เราจึงพยายามมุ่งมั่นในการศึกษาหาความรู้อย่างกระตือรือร้น จนสอบได้เกรดดี 9 ในที่ 9 สุดท้าย ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินตนา ศรีวงษา (2563: 111) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นความปรารถนาที่จะเรียนวิชาคณิตศาสตร์ให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้มีความเพียรพยายาม มีความทะเยอทะยานสูง ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคที่ขัดขวาง ความพยายามหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหา ที่จะนำตนไปสู่ความสำเร็จ จะมีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ จึงทำให้นักเรียนมีเจตคติทางบวกในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

3.2 ปัจจัยด้านความตั้งใจเรียนส่งผลต่อเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครนายก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับสอง อาจเป็นเพราะนักเรียนมีความตั้งใจเรียน สนใจกระตือรือร้น มีความเอาใจใส่ มีจิตใจมุ่งมั่นกับการเรียนในห้องเรียน ตั้งใจฟังครู มีการโต้ตอบกับครู ไม่ส่งเสียงรบกวนหรือพูดคุยขณะครูสอน ไม่เหม่อลอย ไม่วอกแวก ปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับครูผู้สอนในการตอบคำถามหรือร่วมกิจกรรมหน้าชั้นเรียน ไม่ทำงานวิชาอื่น ขณะที่ครูสอน มีความตั้งใจทำแบบฝึกหัด ตั้งใจทำงานที่ครูมอบหมายโดยไม่พูดคุยกับเพื่อนให้ความสนใจและร่วมกิจกรรมที่ครูจัดขึ้นส่งงานหรือแบบฝึกหัดตรงเวลา ทำให้นักเรียนมีเจตคติทางบวกในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ดังที่ ศรีนวล วรณสุธิ (2536: 30) ให้ความหมายว่า ความตั้งใจเรียนว่า หมายถึง ความจดจ่อของจิตใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความตั้งใจเรียนจะทำให้บุคคลมีสมาธิ การศึกษาวิชาใดก็ตาม ถ้าวิชาที่เรียน ตรงกับความสนใจของผู้เรียนแล้ว จะทำให้ผู้เรียนเกิด

ความตั้งใจเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความตั้งใจเรียนจะสูงขึ้นกว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ไม่มี
ความตั้งใจเรียน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินตนา ศรีวงษา (2563: 111) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษา
ปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
มหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ความตั้งใจเรียน บ่งบอกพฤติกรรมการเรียนของตัวผู้เรียนแสดงออกถึงการใส่ใจ
ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ความมุ่งมั่น กระตือรือร้นในการเรียนของผู้เรียน จึงทำให้นักเรียนมีเจตคติทางบวกในการ
เรียนวิชาคณิตศาสตร์

3.3 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ส่งผลต่อเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครนายกอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับสาม อาจเป็นเพราะครูที่มีพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนของครูวิชาคณิตศาสตร์ที่แสดงออก
กับนักเรียนในด้านการเรียนการสอน กิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้การสอนในชั้นเรียน ความเอาใจใส่ของ
ครูผู้สอนการแสดงออกของครูทั้งที่เป็นภาษาพูด และกิริยาอาการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ทั้งก่อนสอน ขณะสอน
และหลังการสอน การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น มีสัมพันธภาพที่ดีต่อนักเรียน การเลือกใช้วิธีสอนและ
สื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนมีเจตคติทางบวกในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ดังที่ ดวงเดือน อ่อนน้อม
(2535: 29-30) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ คือ การ
จัดการเรียนการสอนต้องฝึกหลักในการสร้างเจตคติที่ดีให้แก่เด็ก ให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายที่จะเรียน ให้นักเรียนมี
ส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนตามความสามารถ และความถนัด โดยครูเลือกใช้วิธีสอนและสื่อการเรียนการสอนที่
น่าสนใจ ให้นักเรียนเกิดผลสำเร็จในการเรียน อันเป็น ผลให้มีเจตคติที่ดีต่อไป ครูใช้คำถามควรเป็นคำถามปลายเปิด
เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากรู้อยากเห็น ทำงานกับนักเรียนด้วยความอดทนใจเย็น จนถึงนักเรียนแต่ละคนประสบ
ความสำเร็จ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินตนา ศรีวงษา (2563: 111) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษา
ปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
มหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการสอนของครู เป็นเทคนิค วิธีการสอนที่ครูนำมาใช้สอนนักเรียน ซึ่งหาก
ผู้สอนสามารถนำเทคนิควิธีการสอนที่น่าสนใจ แปลกใหม่ ทันสมัย และมีคุณภาพมาใช้สอนนักเรียน จะทำให้นักเรียน
สนใจและตั้งใจที่จะเรียนในรายวิชา คณิตศาสตร์และเกิดเป็นความรู้สึกดีต่อรายวิชา และหากมีกิจกรรมที่สนุกสนาน
สอดแทรกเกมส์หรือการ แข่งขันตอบปัญหาคณิตศาสตร์ จะทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน ไม่รู้สึกเบื่อกับ
เนื้อหาวิชา และทำให้นักเรียนรู้สึกอยากเข้าเรียนในช่วงโมงเรียนวิชาคณิตศาสตร์ จึงทำให้นักเรียนมีเจตคติทางบวกใน
การเรียนวิชาคณิตศาสตร์

3.4 ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนส่งผลต่อเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครนายกอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับสุดท้าย อาจเป็นเพราะว่าการปฏิบัติตนของนักเรียนและนักเรียนในชั้นเรียนที่มีความสัมพันธ์
ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งทางด้านการเรียนและด้านส่วนตัว การยอมรับความคิดเห็นซึ่ง
กันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการเรียน มีความห่วงใยซึ่งกันและกัน ใกล้ชิดสนิทสนมกัน และการทำ
กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ทำให้นักเรียนมีเจตคติทางลบในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่ง รวีวรรณ ชุมชัย (2536) กล่าว
ไว้ว่า นักเรียนจะเรียนรู้ ปรัชญาหรือและเชื่อถือเพื่อนมากกว่าผู้ใหญ่และญาติพี่น้อง เมื่อสังคมกลุ่มเพื่อนดี นักเรียน
จะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนไปด้วยหากพฤติกรรมด้านสังคมกลุ่มเพื่อนไม่ดีก็จะส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายจิตใจ

และการเรียนรู้ของนักเรียน และผลการวิจัยของ จินตนา ยูนิพันธ์ (2533) ได้ให้ความหมายว่า กลุ่มเพื่อนนั้นมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนอย่างเห็นได้ชัด เพราะสถานศึกษาจะมีการรวมตัวหรือจับกลุ่มกันของนักเรียน ซึ่งลักษณะของกลุ่มเหล่านี้จะมีผลต่อการเรียน ถ้ากลุ่มเพื่อนมีความเป็นกันเอง เข้าอกเข้าใจกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนมักจะมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีด้วย เมื่อสังคมกลุ่มเพื่อนดีนักเรียนก็จะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนไปด้วย หากพฤติกรรมด้านสังคมกลุ่มเพื่อนไม่ดีก็จะส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกาย จิตใจและการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้น มีความเป็นไปได้ว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน อาจเกิดจากพฤติกรรมด้านสังคมกลุ่มเพื่อนที่ไม่ดี ก็จะส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายจิตใจและการเรียนรู้ของนักเรียน และส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่ดี จึงทำให้นักเรียนมีเจตคติทางลบในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แซมซัน โอเยโกล่า โอเยเดจิ (2017: 277-287) ได้ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่มีต่อเจตคติทางคณิตศาสตร์ ประชากรเป้าหมายของการวิจัยคือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต การศึกษาภาคใต้ของรัฐเอโดะผลการวิจัยพบว่ากลุ่มเพื่อนและปัจจัยแวดล้อมของโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อคณิตศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. ผู้บริหาร ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ตลอดจนผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนควรส่งเสริมปัจจัยด้านความตั้งใจเรียน และปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่ดี
2. ครูควรมีพฤติกรรมในการสอนวิชาคณิตศาสตร์ โดยการแสดงออกกับนักเรียนในด้านการเรียนการสอน กิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การสอนในชั้นเรียน ความเอาใจใส่ของครูผู้สอนการแสดงออกของครู เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิด มีสัมพันธภาพที่ดีต่อนักเรียน การเลือกใช้วิธีสอนและสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจ
3. ครูและผู้ปกครองควรเพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยการให้รางวัล คำชมเชย เพื่อให้เกิดนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำปัจจัยส่งผลต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ทั้ง 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านความตั้งใจเรียน ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูวิชาคณิตศาสตร์ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ไปพัฒนาเพื่อใช้ปรับพฤติกรรมของนักเรียนโดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น กลุ่มสัมพันธ์ บทบาทสมมติ และเทคนิคแม่แบบ เป็นต้นเพื่อพัฒนาเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงจิตวิทยา เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน บรรยากาศในชั้นเรียน ความเชื่อมั่นในตนเอง หรือความรับผิดชอบต่อนตนเอง กับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- _____. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2554). **สรุปผลการวิจัยโครงการ TIMSS 2011**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จินตนา ยูนิพันธ์. (2533). **พลังวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการพยาบาล การประชุมวิชาการเนื่องในโอกาสวันพยาบาลแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: สภาการพยาบาล.
- จินตนา ศรีวงษา. (2563). **การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์. (2547). **ทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรม: การวัด การพยากรณ์ และการเปลี่ยนแปลง**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2550). **จิตวิทยศัพท**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน อ่อนน่วม. (2535). **การสร้างเสริมสมรรถภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ.
- ธิดารัตน์ วัดแพ. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติของนิสิตในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.บ. 5 ปี) สาขาวิทยาศาสตร์ของนิสิต คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นันทน์กมล พลเดมา. (2550). **รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตพื้นที่การศึกษา 3 กรุงเทพมหานคร**. ปริญญานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปราณี พรรณวิเชียร. (2544). **การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล**. ฉบับพิเศษ: พิธีพระราชทานปริญญาบัตร ครั้งที่ 15.
- พระวิรัช ขาวงษ์. (2553). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิธ เขตพระนครกรุงเทพมหานคร**. ปริญญานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาแนะแนว. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิศุทธิภา เมธิกุล. (2561). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- รวีวรรณ ชุมชัย. (2536). **การมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ลักขณา ศรีวัฒน์. (2549). **จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศรีนวล วรณสุธี. (2536). **รูปแบบขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ. พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- สิทธิโชค วรรณสันติกุล. (2548). **จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์**. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร-
ศาสตร์.
- สุจิตรา ศรีเกษตรกุล. (2563). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับ
ประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนช่างอากาศบำรุง**. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- อัมพร ม้าคะนอง. (2556). **ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์: การพัฒนาเพื่อพัฒนาการ**. กรุงเทพฯ: โรง
พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Thurstone, L. L. (1967). **Reading Attitude Theory and Measurement**. New York: J and Sons, Inc.
- Wilson, Jame W. (1971). **Evaluation of Learning in Secondary School Mathematics in Handbook on Formative
and Summative Evaluation of Student Learning**. New York: McGraw-Hill.
- Samson, Oyelola Oyedeki. (2017, December). **The Effects of Students' Motivational Factors on their Attitudes
toward Mathematics**. *International Journal of Evaluation and Research in Education*. 6(4): 277-
287.

E060S: การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน
สหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

PERSONNEL MANAGEMENT ACCORDING TO THE BRAHMAVIHARA 4 PRINCIPLES
OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN NONTABURI INTERDISCIPLINARY SCHOOL 1
UNDER THE NONTABURI SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

วิลาวัลย์ สงขำ¹ อุทัยวรรณ สายพัฒนะ² ปราศรัย ประวิตรุ่งเรือง³

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของ
ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี
จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในกลุ่มโรงเรียน
สหวิทยาเขตนนทบุรี 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตรา
ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 42 ข้อ มีความเชื่อมั่น เท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ใน
ระดับมาก

2. การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ปรากฏผล ดังนี้

2.1 การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มี
ความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นด้านความ
กรุณาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

2.2 การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวม ครูที่มี
อายุต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นด้านความ
เมตตา และด้านความกรุณา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีประสบการณ์
ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์
ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นด้านความกรุณา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนที่
มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารงานบุคคล, หลักพรหมวิหาร 4, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research were to study and to compare personnel management according to the Brahnavihara 4 principles of school administrators Nonthaburi Interdisciplinary School 1 under the Nonthaburi Secondary Educational Service Area Office, classified by gender, age, operational experience, and school size. Sample group was 260 teachers in the United Campus Nonthaburi School Group. Research tool was a 5 level questionnaire which reliability was .97. Statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, and One-way analysis of variance.

The results were as follow:

1. Personnel management according to the Brahnavihara 4 of a school administrators, in overall and each aspect, were at a high level.

2. Comparison of personnel management according to the principle of the Brahnavihara 4 of a school administrators, classified by gender, ages, work experience, and school size were as follow:

2.1 Personnel management according to the Brahnavihara 4 of a school administrators found that teachers of different gender. Overall, there was no difference in opinion. When considering each aspect, it was found that the opinion of teachers who were difference in Karuna was significantly different at the .05 level.

2.2 Personnel management according to the Brahnavihara 4 of a school administrators. Teachers of different ages have no difference of opinion. When considering each aspect, it was found that the opinion of teachers who were difference in Metta and Karuna was significantly different at the .05 level.

2.3 Personnel management according to the Brahnavihara 4 of a school administrators found that teachers of different work experience. Overall, there was no difference in opinion. When considering each aspect, it was found that the opinion of teachers who were difference in Karuna was significantly different at the .05 level.

2.4 Personnel management according to the Brahnavihara 4 of a school administrators found that teachers in schools of different sizes. There are opinions on the whole and individual sides. It is no different.

Keywords: Personnel administration, Brahnavihara 4 principles, School administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรงให้อำนาจหน้าที่ของ

สถานศึกษาและของผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งได้กำหนดกรอบการบริหารงานบุคคลให้เป็นภารกิจสำคัญ การบริหารงานบุคคล มีขอบข่ายและภารกิจ 5 ด้าน คือ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในด้านการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัยและการออกจากราชการ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 3-17) การบริหารบุคคลเป็นภารกิจหลักของผู้บริหาร คือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างบุคคลฝ่ายงานต่าง ๆ ในสถานศึกษาให้เกิดการทำงานร่วมกัน ช่วยกันนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย ผู้บริหารจำเป็นต้องมีคุณธรรมในการครองตน คุณธรรมในการครองคน และคุณธรรมในการครองงาน โดยเฉพาะในการใช้หลักธรรมในการครองใจคนที่เรียกว่า พรหมวิหาร 4 เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับนับถือแก่ผู้ร่วมงาน ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดขวัญและกำลังใจ ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). 2557: 24)

ในการการบริหารบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญ และจำเป็นต้องมีคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งพุทธศาสน์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ได้กำหนดให้บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ในการปฏิบัติหน้าที่และขับเคลื่อนภารกิจยุทธศาสตร์ชาติ โดยภาครัฐมีกำลังคนที่เหมาะสมทั้งปริมาณและคุณภาพ มีระบบการบริหารจัดการและพัฒนาบุคลากรให้เหมาะสมกับความต้องการในการปฏิบัติงาน มีความก้าวหน้าในอาชีพ สามารถจูงใจให้คนดี คนเก่งทำงานในภาครัฐ มีระบบพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรภาครัฐ ให้มีสมรรถนะใหม่ ๆ สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลง (พุทธศาสน์ชาติ พ.ศ. 2561-2580). 2561: 6) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาในการบริหารงานบุคคล ดังที่ พระพรหมคุณาภรณ์ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). 2550: 124) ได้กล่าวไว้ว่า หลักธรรมพรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมที่สำคัญในการครองคน เพราะการที่เราสามารถครองใจคนได้ ย่อมจะทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยหลักธรรมพรหมวิหาร 4 ได้แก่ ความเมตตา คือ ความรักใคร่ปรารถนาสันติสุขแก่ชีวิต ความกรุณา คือ ความสงสาร ใฝ่ใจในอันที่จะรับรู้ความเดือดร้อนแทนผู้อื่นเหมือนทุกข์ของตน ความมูทิตา คือ ความยินดี พลอยชื่นชมยินดี ต่อความสำเร็จของผู้อื่นด้วยความบริสุทธิ์ใจ และความอุเบกขา คือ ความวางใจเป็นกลาง วางเฉย เห็นเป็นธรรมดาของโลก โดยการนำหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้ในการบริหารบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้การบริหารสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ

การบริหารงานบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ได้กำหนดกรอบการบริหารงานบุคลากรที่เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคลากร เป็นไปตามหลักพรหมวิหาร 4 ให้บุคลากรได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ แต่งานบริหารบุคลากรเป็นงานที่ยุ่งยากและซับซ้อน เพราะต้องทำงานเกี่ยวข้องกับคนซึ่งมีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนมีความสามารถแตกต่างกัน และที่สำคัญคนเป็นสิ่งที่มีความซับซ้อน มีอารมณ์ ผู้บริหารจึงต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ ในการบริหารบุคลากร ซึ่งปัญหาที่สำคัญของการบริหารงานบุคลากร คือ การขาดแคลนครูและครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอก ครูและบุคลากรทางการศึกษามีภาระรับผิดชอบงานสอนหลายวิชา อีกทั้งต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกเหนือจากงานสอน ส่งผลให้ขาดขวัญกำลังใจในการทำงานและการพัฒนาตนเอง และข้าราชการครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด เมื่ออายุราชการครบตามเวลาที่กำหนดจึงมีการโยกย้ายกลับภูมิลำเนา ส่งผลให้สถานศึกษามีจำนวนครูและบุคลากรไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น. 2566: 14) จากปัญหาดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยการบริหารงานบุคคลถือเป็นหัวใจของการบริหารงานที่จะทำให้การบริหารงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ ในการบริหารงานบุคลากรเป็นพิเศษ (พระมหาชัยวัฒน์ จตุตมโล (พรหมสนธิ). 2560: 27) งานด้านบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันประสบปัญหาอยู่ไม่น้อย เนื่องจากถูกมองว่าผู้อยู่ได้บังคับบัญชา ไม่ได้ได้รับความเป็นธรรมในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น บุคคลที่ทุ่มเทอุทิศแรงกาย แรงใจทำงาน กลับไม่ได้รับผลตอบแทนตาม ผลงานของตัวเองที่ควรจะได้ ดังนั้น ถ้าผู้บริหารได้นำเอาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลัก พรหมวิหาร 4 มาประยุกต์ใช้ก็จะทำให้ปัญหาที่มีอยู่คลี่คลายไปได้ด้วยดี (ไชยเดช ผลาวงศ์. 2560: 45)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร สถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตถนนพู่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อ นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง นำไปวางแผนกำหนดนโยบายการบริหารงานภายในสถานศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับหลักพรหมวิหาร 4 และสามารถเป็นหลักในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ก่อเกิดความสามัคคี อันจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน สหวิทยาเขตถนนพู่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน สหวิทยาเขตถนนพู่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ใน การปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. สถานศึกษาได้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่ง จะเป็นประโยชน์ในการบริหารงานของสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาได้ข้อมูลสารสนเทศ ที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน บุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ในการไปพัฒนาให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

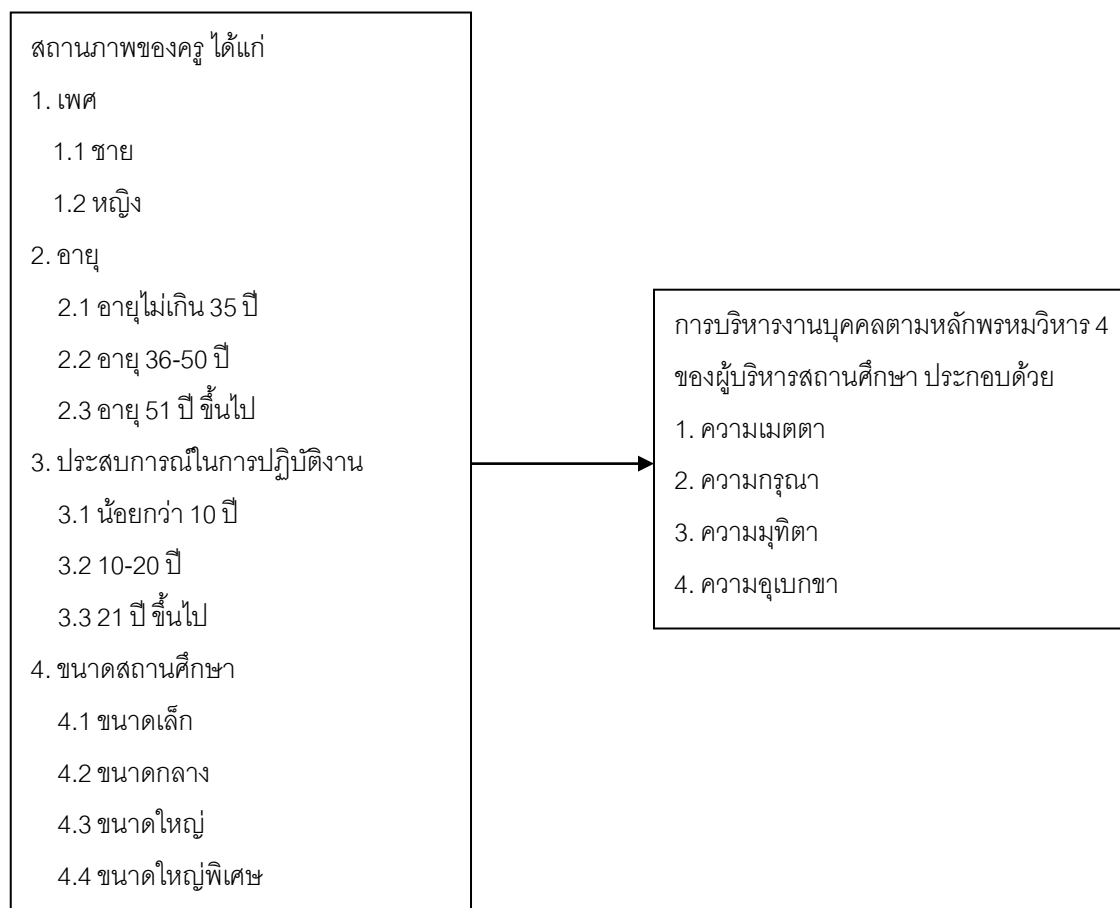
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน สหวิทยาเขตถนนพู่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักพรหมวิหาร 4 ตาม หลักคุณธรรมของ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2559: 186-187) ที่กล่าวว่า หลักพรหมวิหาร 4 ประกอบด้วย ความเมตตา ความกรุณา ความมุทิตา และความอุเบกขา รวมทั้งศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหาร บุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 จากผลการวิจัยของ พระบัวเงิน สุขธมโม (แสงมะณีลาด) (2561), พระภาณุพงศ์

มหาจุฬาลงกรณ (วรรณอำไพ) (2562), นครินทร์ ดวงภักดี (2564) และงานวิจัยต่าง ๆ จึงนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน แตกต่างกัน
2. การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ตามความคิดเห็นของครูที่มีอายุต่างกัน แตกต่างกัน
3. การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน แตกต่างกัน

4. การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตนนทบุรี ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตนนทบุรี ปีการศึกษา 2566 รวมทั้งหมด 6 โรงเรียน มีครูจำนวน 497 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตนนทบุรี ปีการศึกษา 2566 จำนวน 217 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ และใช้การสุ่มอย่างง่ายแบบเป็นสัดส่วนในการสุ่ม และเพื่อให้ได้จำนวน กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมต่อการวิเคราะห์ข้อมูลมากที่สุด อีกทั้งเพื่อป้องกันปัญหาความไม่สมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ผู้วิจัยจึงปรับจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ซึ่งรวม กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนทั้งสิ้น 260 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม (questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตนนทบุรี โดยจำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเมตตา 2) ด้านความกรุณา 3) ด้านความมุทิตา และ 4) ด้านความอุเบกขา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่ามี 5 ระดับ (Rating Scale)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตาม ลำดับขั้นตอน โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดก่อนนำไปสร้างเป็นแบบสอบถามต่อไป
2. ศึกษาเอกสาร และหลักการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามตามที่กำหนด ให้ครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัดและปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยประเมินความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามแต่ละข้อกับขอบข่ายที่จะศึกษาตามนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Objective Congruence: IOC)
7. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence: IOC) ของข้อคำถาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1
8. นำข้อคำถามที่มีความสอดคล้องและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับทดลองใช้ (Try-out) เพื่อหาคุณภาพต่อไป
9. นำแบบสอบถามฉบับทดลองใช้ไปสอบถามครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation Coefficient) ได้ค่าอำนาจจำแนก 0.32-0.89 และหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .97
10. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน และหาคุณภาพแล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที(t-test) แบบ Independent sample การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: ANOVA) โดยทดสอบค่าเอฟ (F-test) และการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe' test)

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่และระดับของการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตถนนพสุธา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 (n = 260)

การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ด้านความเมตตา	3.93	.336	4	มาก
2. ด้านความกรุณา	3.96	.376	3	มาก
3. ด้านความมูทิตา	4.22	.499	1	มาก
4. ด้านความอุเบกขา	4.05	.471	2	มาก
รวม	4.04	.318		มาก

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตถนนพสุธา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในทุกด้านอยู่ในระดับมาก

โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด คือ ด้านความ
 มุทิตา รองลงมาคือ ด้านความอุเบกขา และด้านความกรุณาอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้าน
 ความเมตตา อยู่ในระดับมาก

ตาราง 2 การเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน
 สหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จำแนกตามเพศ

การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความเมตตา	3.92	.329	3.94	.340	.503	.615
2. ด้านความกรุณา	3.89	.399	4.01	.353	.398	.017*
3. ด้านความมุทิตา	4.22	.510	4.22	.494	.090	.928
4. ด้านความอุเบกขา	4.03	.441	4.06	.490	.493	.622
รวม	4.02	.420	4.06	.419	.871	.545

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียน
 สหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี โดยภาพรวมครูที่เพศต่างกัน มีความ
 คิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานบุคคลตาม
 หลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความกรุณาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน
 ด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 การเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน
 สหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จำแนกตามอายุ

การบริหารงานบุคคลตามหลัก พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านความเมตตา	ระหว่างกลุ่ม	.855	2	.427	3.874	.022*
	ภายในกลุ่ม	28.352	257	.110		
	รวม	29.207	259			
2. ด้านความกรุณา	ระหว่างกลุ่ม	.898	2	.449	3.235	.041*
	ภายในกลุ่ม	35.673	257	.139		
	รวม	36.571	259			

ตาราง 3 (ต่อ)

การบริหารงานบุคคลตามหลัก พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
3. ด้านความยุติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.357	2	.179	.715	.490
	ภายในกลุ่ม	64.235	257	.250		
	รวม	64.592	259			
4. ด้านความอุเบกขา	ระหว่างกลุ่ม	.461	2	.230	1.038	.356
	ภายในกลุ่ม	57.024	257	.222		
	รวม	57.485	259			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.337	2	.169	1.679	.189
	ภายในกลุ่ม	25.816	257	.100		
	รวม	26.153	259			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียน
 สหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นโดย
 ภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความยุติธรรม และด้านความอุเบกขาไม่แตกต่างกัน ส่วน
 ด้านความเมตตา และด้านความกรุณา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 การเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน
 สหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามประสบการณ์ในการ
 ปฏิบัติงาน

การบริหารงานบุคคลตามหลัก พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านความเมตตา	ระหว่างกลุ่ม	.417	2	.208	1.860	.158
	ภายในกลุ่ม	28.790	257	.112		
	รวม	29.207	259			
2. ด้านความกรุณา	ระหว่างกลุ่ม	2.025	2	1.012	7.531	.001*
	ภายในกลุ่ม	34.546	257	.134		
	รวม	36.571	259			

ตาราง 4 (ต่อ)

การบริหารงานบุคคลตามหลัก พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
3. ด้านความยุติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.054	2	.527	2.132	.121
	ภายในกลุ่ม	63.538	257	.247		
	รวม	64.592	259			
4. ด้านความอุเบกขา	ระหว่างกลุ่ม	.019	2	.010	.043	.957
	ภายในกลุ่ม	57.465	257	.224		
	รวม	57.485	259			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.232	2	.116	1.152	.318
	ภายในกลุ่ม	25.920	257	.101		
	รวม	26.153	259			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน สหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเมตตา ด้านความยุติธรรม และด้านความอุเบกขา ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความกรุณา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 5 การเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน สหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การบริหารงานบุคคลตามหลัก พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านความเมตตา	ระหว่างกลุ่ม	.464	3	.155	1.379	.250
	ภายในกลุ่ม	28.743	256	.112		
	รวม	29.207	259			
2. ด้านความกรุณา	ระหว่างกลุ่ม	.107	3	.036	.251	.860
	ภายในกลุ่ม	36.463	256	.142		
	รวม	36.571	259			

ตาราง 5 (ต่อ)

การบริหารงานบุคคลตามหลัก พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
3. ด้านความยุติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.153	3	.051	.203	.894
	ภายในกลุ่ม	64.439	256	.252		
	รวม	64.592	259			
4. ด้านความอุเบกขา	ระหว่างกลุ่ม	.373	3	.124	.557	.644
	ภายในกลุ่ม	57.112	256	.223		
	รวม	57.485	259			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.045	3	.015	.148	.931
	ภายในกลุ่ม	26.107	256	.102		
	รวม	26.153	259			

จากตาราง 5 พบว่า การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร ครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา เป็นดังนี้

2.1 การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น ด้านความกรุณา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น ด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

2.2 การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นด้านความเมตตา และด้านความกรุณา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นด้านความกรุณา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มี 4 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะข้าราชการครูให้มีความเจริญก้าวหน้า มีการแสดงความยินดีทุกครั้ง โดยการจัดงานวันเกียรติยศเพื่อมอบรางวัล เป็นเกียรติในการปฏิบัติงานที่ดีหรือมีผลงานที่ดี รวมทั้งมีการพิจารณาข้อเท็จจริงด้วยความใคร่ครวญหลักคิด สติ และปัญญา ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างยุติธรรม มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ บทลงโทษที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ให้การช่วยเหลือ เมื่อมีเหตุประสพภัย เช่น รถชน ไฟไหม้ น้ำท่วม จัดการประชุมร่วมกันเพื่อหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่องหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน ค่อยให้คำแนะนำ อบรมสั่งสอนบุคลากรด้วยไมตรีจิต อำนวยความสะดวกในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงานไว้ให้ได้อย่างครบถ้วน และมีพฤติกรรมที่มุ่งทำประโยชน์ต่อสถานศึกษา สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ได้กำหนดให้บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมมีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่นและเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติหน้าที่และขับเคลื่อนภารกิจ โดยการบริหารงานบุคลากรจำเป็นต้องมีหลักในการบริหารงาน ทำให้การบริหารงานเกิดความเป็นธรรมมากที่สุด คือ การจัดการทรัพยากรมนุษย์และเป็นไปตามหลักพรหมวิหาร 4 คือ เมตตา กรุณา มุติตา อุเบกขา ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของเมอร์รี (Murry, 1996: 15-16) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์หลักคุณธรรมของผู้นำ ที่นำไปประพฤติปฏิบัติในโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ของผู้บริหาร ครูและนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า คุณธรรม จริยธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพ ได้แก่ การดูแลห่วงใย ความยุติธรรมและความรับผิดชอบ ส่วนการศึกษาคุณธรรมของผู้บริหารจะส่งผลสะท้อนออกมา คือ ความจริงใจ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และความมีประชาธิปไตย ผู้บริหารจะต้องพิจารณาถึงคุณค่าของจริยธรรมความมีประชาธิปไตย ผู้บริหารจะต้องพิจารณาถึงคุณค่าของจริยธรรม ความเห็นและมดีที่ประชุม อันจะเป็นตัวช่วยพัฒนารูปแบบและยุทธวิธีในการเสริมสร้างคุณธรรมให้กับผู้บริหารในโรงเรียน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นงคริษ์ ดวงภักดี (2564: 143) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่าระดับการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก รวมทั้งสอดคล้องผลการวิจัยของ องอาจ นามพิกุล (2564: 83) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน จังหวัดขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต นนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี โดยภาพรวมครูที่เพศต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูทั้งเพศชาย และเพศหญิงต่างรับรู้ได้ถึงการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาได้ใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความกรุณาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยครูผู้หญิงสูงกว่าครูผู้ชาย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ครูผู้หญิงมีความรู้สึกการมีอารมณ์อ่อนไหวต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความกรุณา มากกว่าครูผู้ชาย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัชรระ คณะทรง (2565: 81) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ะยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระภาณุพงศ์ มหัทธมาสโย (วรรณอำไพ) (2562: 67) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาหนองกุศรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยา เขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ตามความคิดเห็นของครูที่มีอายุต่างกัน โดย ภาพรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากครูที่มีช่วงอายุต่าง ๆ จะต้องปฏิบัติงานกับ ผู้บริหารคนเดียวกัน ทำให้มีความรู้สึกรับรู้ได้ถึงการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการ บริหารโดยใช้หลักพรหมวิหาร 4 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัญชลี พุ่มภูงา (2557: 65) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักพรหมวิหาร 4 ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร ศูนย์เครือข่าย เมืองจำปาขัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักพรหมวิหาร 4 ไปใช้ในการ บริหารงานของผู้บริหาร จำแนกตามอายุโดยรวมไม่ต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระภาณุพงศ์ มหัทธมาสโย (วรรณอำไพ) (2562: 68) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองกุศรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามอายุโดยรวมไม่แตกต่าง กัน รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมหาศราวุธ น้อยนารี (2558: 97) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความ คิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ อำเภอ อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของเจ้าอาวาส จำแนกตามอายุไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเมตตา และด้านความ กรุณา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมหาประยุต (ญาณเมธี (วาชัยญะ) (2558: 122) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารองค์การ บริหารส่วนตำบล ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร ธรรมของผู้บริหาร จำแนกตามอายุโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่รายด้าน พบว่า บุคคลากรที่มี อายุต่างกัน มีความ คิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครูที่แตกต่างกัน ต่างก็รับรู้ถึงการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาได้ใกล้เคียง ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระภาณุพงศ์ มหุ ฒาสโย (วรรณอำไพ) (2562: 68) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองกุงศรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระบัวเงิน สุขธมฺโม (แสงมะณีลาด) (2561: 99) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหารธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอละมาม จังหวัดเซกอง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหารธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอละมาม จังหวัดเซกอง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน อีกทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภักดิ์พงศ์ พงษ์พรหม (2563: 159) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสกลนคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความกรุณา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน ผู้บริหารอาจให้การช่วยเหลือ เอาใจใส่ ให้คำปรึกษา มีการประชุมร่วมกัน เพื่อหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่องหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานไม่เท่ากัน เนื่องจากครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสูงจะมีความชำนาญในการปฏิบัติงาน จึงเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยและขอคำปรึกษาจากผู้บริหารน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมหาประยุต (ญาณเมธี (วาชญะ) (2558: 123) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่รายด้านแตกต่างกัน

2.4 การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ตามความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารในโรงเรียนที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันมีการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 คือ มีความเมตตา ให้ความรักความหวังดี ปราศรัยให้ผู้อื่นมีความสุข มีความกรุณา สงสาร เห็นใจ ปราศรัยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ เมื่อบุคลากรมีเหตุประสบภัย และคิดหาทางช่วยเหลือผู้พ้นทุกข์นั้น มีความมุกตลก พลอยชื่นชมยินดี เมื่อเห็นบุคลากรในสถานศึกษามีความเจริญก้าวหน้า จัดงานวันเกียรติยศเพื่อมอบรางวัลให้ เพื่อเป็นเกียรติในการปฏิบัติงาน และมีความอุเบกขา รู้สึกวางเฉยเป็นกลาง มอบหมายหน้าที่พิเศษที่นอกเหนือจากหน้าที่หลักให้อย่างเป็นธรรม ตรงกับความสามารถ มีการ

ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างยุติธรรม ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาราดา ณ ลานคา (2560: 95) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามขนาดสถานศึกษาต่างกันโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุดาพิทย์ ถวิลไพร (2563: 202) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานบุคคลกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานบุคคลและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน รวมทั้งและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาคอซาเว สาแล (2565: 107) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอบันนังสตา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานบุคคลของของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบันนังสตา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ด้านความเมตตา มีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีมนุษยสัมพันธ์ ความปรารถนาดี ความจริงใจที่ดีต่อบุคลากรทุกวัยในสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น
2. จากผลการวิจัย เรื่อง พัฒนาการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ด้านความกรุณา มีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรเปิดใจรับฟังปัญหา ให้ความช่วยเหลือแบ่งปันแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีความสบายใจในการปฏิบัติงานและสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดีมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเพื่อนำผลที่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับสถานศึกษา
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4
3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานบุคคลกับการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ไชยเดช ผลาวงศ์. (2560, มกราคม-มิถุนายน). การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 2(1): 44-56.

- นงคริ์ภักดิ์ ดวงภักดิ์. (2564). การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระบัวเงิน สุขธมโม (แสงมะณีลาด). (2561). แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหารธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอละมาม จังหวัดเขกอง สาธารณะรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2550). ธรรมนุญชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- _____. (2557). ธรรมนุญชีวิต. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภา.
- _____. (2559). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 34. พระพุทธศาสนาของธรรมสภา.
- พระภาณุพงศ์ มหุมาลโย (วรรณอำไพ). (2562). การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองกุงศรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษา กาลสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหา-มกุฏราชวิทยาลัย.
- พระมหาชัยวัฒน์ จตุตมโล (พรหมสนธิ). (2560). รูปแบบการบริหารงานบุคคลตามหลักพุทธบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาประยุต ญาณเมธี(วาชัยญะ). (2558). การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาศราวุธ น้อยนารี. (2558). การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภักดิ์พงศ์ พงษ์พรหม. (2563). ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มาคอเฮาะ สาแล. (2565). การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบ้านนังสตาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษายะลา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วัชรระ คณะทอง. (2565). การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาพะเยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- วราดา ณ ลานคา. (2560). การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี. นนทบุรี: สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สุดาทิพย์ ถวิลไพร. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานบุคคลกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อัญชลี พุ่มภูงา. (2557). การนำหลักพรหมวิหาร 4 ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร ศูนย์เครือข่ายเมืองจำปาขัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.
- Murry, Joseph H. (Jr). (1996). *A Study of the Morai Aspect of Leadership in an Urban*. New Orleans Louisiana: University of New Orleans.

E062S: ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

CONDITION OF TECHNOLOGICAL LEADERSHIP AFFECTING THE EFFECTIVE
PERFORMANCE OF THE SCHOOLS UNDER SARABURI PRIMARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE 1

ชฎาภรณ์ มหาภาส¹ สมนึก การิเวท²

¹ นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี 2) ระดับประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน และ 4) ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา จำนวน 304 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .962 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์สถิติการถดถอยพหุคูณ แบบ Stepwise

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = .964$) และภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .204 + .332X_4 + .318X_5 + .167X_1 + .129X_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .352X_4 + .333X_5 + .179X_1 + .141X_2$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี, ผู้บริหารสถานศึกษา, ประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน

Abstract

The purposes of this research were to study 1) technological leadership's level, 2) the effective level of educational institutions 3) relationship between the condition of technological leadership and the school's effective performance and 4) the condition of technological leadership affecting the effective

performance of the schools under Saraburi Primary Educational Service Area Office 1. The research samples were altogether of 304 administrators and teachers from the schools under Saraburi Primary Educational Service Area Office 1. The research tool was questionnaire with reliability of .962. The statistics used in the research were Pearson's correlation coefficient and analyzing predictive variables that can predict using multiple regression statistics Stepwise.

The results of this study indicated that the condition of technological leadership affecting the effective performance of the schools under Saraburi Primary Educational Service Area Office 1 was at a high level in each aspect and as a whole. The condition of technological leadership and the effective performance of the schools under Saraburi Primary Educational Service Area Office 1 was on positive relationship with statistic significant level of .01 ($r_{xy} = .964$). The condition of technological leadership affecting the effective performance of the schools under Saraburi Primary Educational Service Area Office 1 could be written in regression analysis equation of

The regression equation or predicting equation in raw scores was the following

$$\hat{Y} = .204 + .332X_4 + .318X_5 + .167X_1 + .129X_2$$

The regression equation in standard scores was the following:

$$\hat{Z} = .352X_4 + .333X_5 + .179X_1 + .141X_2$$

Keywords: Condition of technological leadership, School administration, School effectiveness

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะยุคโลกาภิวัตน์มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเนื่องจากเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ ทั้งด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านอุตสาหกรรม การคมนาคมขนส่งและบริการหรือในด้านการใช้ชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงจากระบบศึกษาที่มีอยู่เดิม ให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสภาพสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคโลกาภิวัตน์ เช่นเดียวกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาในปัจจุบันให้ดีขึ้น เช่น จำนวนผู้เรียนที่มากขึ้นการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย การผลิตและพัฒนาสื่อใหม่ ๆ ขึ้นมาเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของมนุษย์ให้เพิ่มมากขึ้นด้วยระยะเวลาที่สั้นลงการใช้นวัตกรรมมาประยุกต์ในระบบการบริหารจัดการด้านการศึกษาที่มีส่วนช่วยให้การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด (เอกชัย กี่สุพันธ์. 2559)

เมื่อโลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง การศึกษาของไทยมีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกันโดยมีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสยุคโลกาภิวัตน์ภายใต้การพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาการศึกษาไทยภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมในปัจจุบันมีปัญหาและผลกระทบในการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะส่งผลกระทบโดยตรงต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบันโดยเฉพาะการปรับตัวเพื่อยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรม

เข้ามาจัดการศึกษาและพัฒนาการบริหารการศึกษาตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ มาใช้ในการศึกษาการบริหารสถานศึกษาด้วยภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี ผู้บริหารเป็น บุคคลที่สร้างความผูกพันระหว่างกลุ่มบุคคลในองค์กรเข้าด้วยกันและกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อนำเสนอผลงานที่มีประสิทธิภาพและเป็นผู้รับผิดชอบดูแลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จด้วยดีจากกล่าวได้ว่าความสำเร็จของการบริหารเป็นผลงานมาจากความร่วมมือระหว่างบุคลากรในองค์กรผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่บริหารงานต่าง ๆ ให้ดำเนินไปด้วยความมีประสิทธิภาพ ความรวดเร็ว ความเรียบร้อย การประหยัดกำลังคนกำลังทรัพย์และบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้การบริหารองค์กรให้เจริญก้าวหน้าย่อมขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารเพราะผู้บริหารเป็นผู้แสดงพฤติกรรมที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนยอมรับความสามารถด้วยความพึงพอใจมีความสุขกับหมู่คณะในอาชีพของตนผู้เป็นหารซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กรและผู้ใต้บังคับบัญชา (เบญจพร แก้วมีศรี. 2545)

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันนั้นจะต้องมีลักษณะของการเป็นผู้นำที่สามารถเชื่อมโยงเทคโนโลยีไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาได้ทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้ของครูและด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาของผู้บริหารรวมถึงต้องมีการส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องปัจจุบันมีเทคโนโลยีเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้เรียนในการเข้าถึงความรู้ที่ไม่จำกัดข้อมูลมหาศาลเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นสามารถเชื่อมต่อกับบุคคลอื่นทั่วโลกได้ง่ายและรวดเร็วสถานศึกษาในปัจจุบันควรเป็นมากกว่าแหล่งที่มีแต่ตำราและข้อมูลแต่ควรที่จะต้องเป็นศูนย์การเรียนรู้รอบด้านที่ผู้เรียนรู้และบุคลากรสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันที่มีประสิทธิภาพและมีความจำเป็นที่จะต้องมีการยกระดับและแนวทางการพัฒนาจากสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เพื่อให้ผู้บริหารและครูสามารถนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้และบูรณาการในการบริหารงานให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา นำข้อมูลที่เป็นประโยชน์และนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการบริหารงาน ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานให้ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการทำงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิผลการทำงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

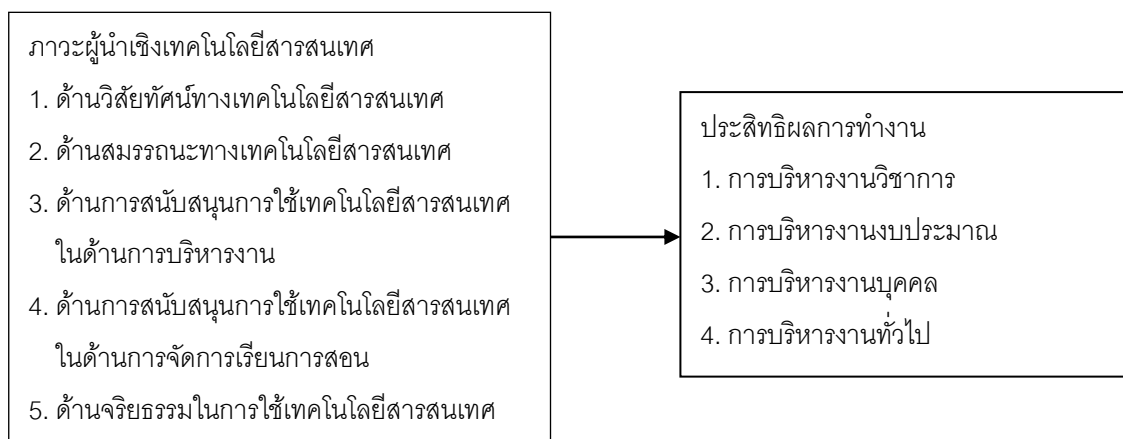
1. ผู้บริหารสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ให้บรรลุเป้าหมายและเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ
2. สามารถนำไปเป็นแบบแผนในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของครูในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้เป็นตัวสะท้อนกลับเพื่อให้เกิดการพิจารณา พัฒนา ปรับปรุงแก้ไขภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่เป็นอย่างนี้ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารงานทั่วไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการสังเคราะห์การศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ตามแนวคิดของ (ภัทรา ธรรมวิทยา. 2558)

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 119 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น 1,454 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัย

ในครั้งนี้ได้มาจากการสุ่ม โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970) โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นและสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลาก (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร 119 คน ครู 185 คน รวมทั้งหมด 304 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการบริหารงาน ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

ประสิทธิผลการทำงาน ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างเครื่องมือ

2. กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม

3. สร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 1 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแนะนำในการปรับปรุงและปรับแก้ตามที่เสนอแนะ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของการใช้ภาษาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) แล้วนำมาหาค่า IOC ได้ค่า IOC = .50-1 แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

6. นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .962

7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการทำงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์สถิติการถดถอยพหุคูณ แบบ Stepwise

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ความคิดเห็น ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวม

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา	4.09	0.61	มาก	5
2. ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา	4.11	0.62	มาก	1
3. ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา	4.10	0.67	มาก	4
4. ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา	4.11	0.60	มาก	2
5. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา	4.11	0.59	มาก	3
โดยรวม	4.11	0.58	มาก	

จากตาราง 1 แสดงว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.58) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย มากที่สุด ได้แก่ ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.62) ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.60) ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.59) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.67) และต่ำสุด ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.61)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ความคิดเห็น ประสิทธิภาพการทำงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวม

ประสิทธิภาพการทำงานของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.10	0.58	มาก	1
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	4.07	0.59	มาก	3
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.10	0.57	มาก	2
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	4.07	0.58	มาก	4
โดยรวม	4.09	0.56	มาก	

จากตาราง 2 แสดงว่า ประสิทธิภาพการทำงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.56) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากเรียงจากมากไปหาน้อย มากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.58) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.57) รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.57) และต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.57)

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิภาพการทำงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

	X1	X2	X3	X4	X5	X	Y
X1	1.000						
X2	.870**	1.000					
X3	.786**	.775**	1.000				
X4	.901**	.898**	.823**	1.000			
X5	.875**	.863**	.813**	.911**	1.000		
X	.947**	.935**	.857**	.982**	.951**	1.000	
Y	.910**	.900**	.816**	.943**	.932**	.964**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงว่า ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน (X_4) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 อยู่ในระดับสูงมาก ($r_{x_4Y} = 0.943$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple
 Regression Analysis: MRA) ด้วยวิธี Stepwise

ตัวแปร	ประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน				
	B	SE	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	.204	.061		3.326	.001
X4	.332	.044	.352	7.578	.001
X5	.318	.037	.333	8.567	.001
X1	.167	.035	.179	4.725	.001
X2	.129	.033	.141	3.859	.001
R = .965 ^d Adjusted R2 = .931 SE(est.) = .149 F = 1026.987 Sig = .001					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ผลของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise พบว่า ตัวพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว ประกอบด้วย ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_1) ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_2) ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน (X_4) ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี (X_5) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.965 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน ได้ร้อยละ 93.10 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .149

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์ในระดับสูงเท่ากับ .964 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise พบว่า ตัวพยากรณ์ทั้ง 5 ตัว ประกอบด้วย ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_1) ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_2) ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน (X_3) ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน (X_4) ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี (X_5) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับประสิทธิผลการทำงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.965 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้ร่วมกันสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานของโรงเรียน ได้ร้อยละ 93.10 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .149

โดยตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี มีทั้งหมด 4 ตัวแปร เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน (X_4) ($\beta = 0.352$) ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี (X_5) ($\beta = 0.333$) ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_1) ($\beta = 0.179$) และด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_2) ($\beta = 0.141$) ซึ่งตัวแปรพยากรณ์ที่ดีทั้ง 4 ตัวกับประสิทธิผลการทำงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ดังนั้น จึงสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานของโรงเรียน ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .204 + .332X_4 + .318X_5 + .167X_1 + .129X_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .352X_4 + .333X_5 + .179X_1 + .141X_2$$

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสา แปนเขียว (2564) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ภัทรา ธรรมวิทยา (2558) ที่ได้ทำการ วิจัยศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในเขตธนบุรีตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สอดคล้องกับ บรรจบ บุญจันทร์ (2554) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี หมายถึงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งแสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีกล่าวคือมีการส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสัยทัศน์การใช้เทคโนโลยีและเผยแพร่วิสัยทัศน์นั้นอย่างกว้างขวาง วางแผน กำกับการใช้เทคโนโลยีเชิงระบบให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ส่งเสริมวัฒนธรรมความรับผิดชอบและสนับสนุนนโยบายการพัฒนานวัตกรรมด้วยเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพบนฐานการวิจัย สนับสนุนนโยบายการใช้เทคโนโลยีทุกระดับและ

วางแผนกลยุทธ์ในการของบประมาณสนับสนุนจากท้องถิ่น ภาครัฐ และเอกชนมีการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์สูงสุดของนักเรียนการอำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนที่พัฒนาการคิดการตัดสินใจทักษะการแก้ปัญหา การดำเนินการให้คณาจารย์และบุคลากรมีโอกาสได้รับการพัฒนาวิชาชีพอย่างมีคุณภาพโดยใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานกล่าวคือมีการใช้เทคโนโลยีเป็นกิจวัตรประจำวันมีการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสร้างทีมงานและกลุ่มเรียนรู้ในองค์กรเพื่อนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนางานสร้างผลผลิตของงานสร้างโอกาสพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพแก่ผู้ที่นำเทคโนโลยีมาใช้

2. ประสิทธิภาพการทำงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ นิพนธ์ ศศิธร (2549) ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาหมายถึงความสามารถของสถานศึกษาในการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้โดยสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ รวมถึงพฤติกรรมในการวางตัวในการทำงานและบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการไว้สอดคล้องกับ ธร สุนทรายุทธ (2551) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนหมายถึงการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาโดยพิจารณาจากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีทัศนคติบวกเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดจนสามารถปรับตัวให้กับเข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมถึงความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา จนทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน สอดคล้องกับ ฮอย และ มิสเกล (Hoy; & Miskel. 2001: 379) ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาหมายถึงความสำเร็จที่บรรลุตามเป้าหมายขององค์กรทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ สอดคล้องกับวิจัยของ วิชาสินี หัสกรรจ์ (2561) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนดีประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิภาพการทำงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์ในทางบวก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์พัชรา เมืองอินทร์ (2555) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 4 อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย มีผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยยะสำคัญที่สถิติ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = 0.785** สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวิช เขาวรรณเกษม (2563) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำยุค ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการปรับวิสัยทัศน์เกี่ยวกับพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อม ด้านการสร้างโอกาส ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการสร้างภาพลักษณ์ ด้านการ สื่อสาร และด้านการมีส่วนร่วมของนักเรียนความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่ยั่งยืนของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ทั้ง 5 ด้าน ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ได้ร้อยละ 93.10 เปรียบตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ อักษรณรงค์ และ กุหลาบ ปรีสาร (2561) ที่ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะ ผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาโดยเรียงค่าสัมประสิทธิ์จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านทางเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับด้านที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศสอดคล้องกับงานวิจัยของ วงเดือน ตั้งประเสริฐ และ บรรจบ บุญจันทร์ (2557) ได้ศึกษาการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสามารถพยากรณ์ภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาได้ร้อยละ 66.6 หรือมีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 66.6 โดยปัจจัยการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสำคัญหรือมีอิทธิพลมากกว่าวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทั้งนี้จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่นำเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างชาญฉลาดมีสมรรถนะ วิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีใน และนำเทคโนโลยีไปใช้ในการทำงาน ให้บรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ตัวแปรค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารควรปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในด้านเทคโนโลยี นำเทคโนโลยีเข้ามาบริหารจัดการภายในโรงเรียนให้เป็นระบบ เพื่อให้การทำงาน การบริหารมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ตัวแปรค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินการจัดทำ แผนงาน/โครงการ ของฝ่ายบริหารทั่วไประบุข้อมูล สารสนเทศ สรุป

และรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการประสานราชการ ระหว่างโรงเรียน และหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานภายนอกและผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดูแลอาคาร สถานที่ และสภาพแวดล้อมเพื่อให้การบริหารงานด้านการบริหารงานทั่วไปเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงาน 4 ฝ่าย ของโรงเรียนเพื่อให้ได้ องค์ความรู้ในเชิงลึกมาเปรียบเทียบกับงานวิจัยในเชิงปริมาณ หรือเพื่อเป็นการสนับสนุนงานวิจัยเชิงปริมาณ

เอกสารอ้างอิง

- จุฬาลักษณ์ อักษรณรงค์ และ กุหลาบ บุริสาร. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของ ผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตหนองหานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี. วารสารบัณฑิตเอเชีย. 8(2): 178-188.
- ธร สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป ทฤษฎีวิจัยและปฏิบัติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เนติกุล การพิมพ์.
- นิพนธ์ ศศิธร. (2549). ประสิทธิภาพของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- นิสา แป้นเขียว. (2564). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บรรจบ บุญจันทร์. (2554). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหาร สถานศึกษาชั้น พื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เบญจพร แก้วมีศรี. (2545). การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหาร วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พัชรา เมืองอินทร์. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร มหาบัณฑิต. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ภัทรา ธรรมวิทยา. (2558). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา ในเขตธนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วงเดือน ตั้งประเสริฐ และ บรรจบ บุญจันทร์. (2557). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา. การ ประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ. 88-96.
- วิภาสสินี หัศกรจ. (2561). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนดีประจำ ตำบลสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- สุภวัช เชาว์นเกษม และคณะ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era). สืบค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2566, จาก www.trueplookpanya.com/knowledge/content/52232/-edu-teaartedu-teaart-teaartdi.
- Hoy, W. K.; & Miskel, C. G. (2008). Educational Administration: Theory Research and Practice. 8th ed., Singapore: McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V.; & Mogan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activity. *Journal of Education and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.

E064S: ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
THE CORRELATION BETWEEN ADMINISTRATION ACCORDING TO THE PRINCIPALS OF THE FOUR BRAHMAVIHARA AND THE LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS OF SCHOOLS IN BAN KHAI DISTRICT UNDER THE RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

สุธิสา แซ่เต้¹ อุทัยวรรณ สายพัฒนา² ปราศรัย ประวิตรุ่งเรือง³

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

³ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบ้านค่าย 2) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 187 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .981 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .961$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4

Abstract

This research aims were to 1) study the level of administration according to the principals of the Four Brahmavihara of administrators of schools in Ban Khai District; 2) study the level of leadership of administrators of schools in Ban Khai District; and 3) study the correlation between administration according to the principals of the Four Brahmavihara and the leadership of administrators of school in Ban Khai District, under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1. The research sample consists of teachers in Ban Khai District, under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1, academic year 2023, totaling 187 individuals. The research tool was a questionnaire with 5 levels rating scale, which has a reliability coefficient of .981. Statistical analysis includes percentages, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and Pearson's product moment correlation.

The research findings were as follows:

1. The leadership of administrators of schools in Ban Khai District; under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1, in overall and all aspect was at a high level.
2. The administration according to the principals of the Four Brahmavihara of administrators of schools in Ban Khai District; under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1, in overall and all aspect was at a high level.
3. The correlation between administration according to the principals of the Four Brahmavihara and the leadership of administrators of school in Ban Khai District, under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1, was a positively correlated at a very high level ($r_{xy} = .961$) with a statistical significance level of .01

Keywords: Leadership, Administration according to the principals of the Four Brahmavihara

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การทุกประเภทไม่ว่าองค์การของรัฐหรือเอกชน การที่จะมีความเจริญรุ่งเรือง หรือตกต่ำมากน้อยเพียงใดนั้น สาเหตุหนึ่งมาจากการที่ผู้บริหารในองค์การนั้น มีภาวะผู้นำเพียงพอที่จะโน้มน้าวให้บุคลากรทำงานให้แก่องค์การตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่นั่นเอง โดยทั่วไปคุณลักษณะของผู้บริหารจัดการศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีปฏิภาณไหวพริบดี มีบุคลิกภาพ มีความคิดริเริ่ม รู้จักปรับปรุง แก้ไขงาน มีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจ มีความเข้าใจบุคลิกทั่วไปและเข้าใจสังคมได้ดี มีความอดทนและความรับผิดชอบสูง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ประสานงานได้ดี มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงให้ความยอมรับนับถือผู้อื่นและความยุติธรรม ลักษณะดังกล่าวไม่ใช่สิ่งที่มีกันได้ง่ายนักในสถานศึกษา ที่หายากยิ่งกว่านั้นคือ ภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำ (ภารดี อนันต์นาวิ. 2557: 76) ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษาและการสร้างควมมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา ภาวะผู้นำ เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าผู้นำนั้น ๆ มีคุณสมบัติ ความสามารถ และภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับตำแหน่ง

เพียงใด และผู้บริหารในฐานะผู้นำของหน่วยงานจะได้รับความร่วมมือด้วยดีได้นั้น ในการบริหารจำเป็นต้องแสดงบทบาทภาวะผู้นำที่เหมาะสมต่อผู้ร่วมงาน เพราะภาวะผู้นำมีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน (ไพฑูริย์ โชคดีวัฒนา. 2561: 2)

การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนไม่น้อยไม่ได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นเครื่องกำกับเพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจไม่ให้เกิดประพฤติดิฉิฉลธรรม คุณธรรมจริยธรรม และนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของตนเอง “ผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงพุทธ” มีความจำเป็นต่อการแก้ปัญหาในการหาทางออกหรือวิธีการแก้ปัญหาเป็นอย่างมากผู้บริหารสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นหลักปฏิบัติในการบริหารงานในสถานศึกษา โดยนำแนวคิดเรื่องภาวะผู้นำของพระพุทธศาสนามาเป็นทางออกหรือแนวทางในการที่จะนำมาแก้ไขปัญหาได้ มีหลักธรรมจากการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าหลายหลักธรรมที่สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษา เช่น พรหมวิหาร 4 อิทธิบาท 4 ทศพิธราชธรรม อคติ 4 สังคหะวัตถุ 4 กัลยาณมิตรธรรม 7 และสัปปริสธรรม 7 เป็นต้น (ชนกพร เทียมวิไล. 2556: 2) การประพฤติปฏิบัติตนให้มีคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการบริหารงานในองค์การเป็นอย่างมาก เพราะสามารถสร้างศรัทธา การยอมรับนับถือ และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และคนในสังคม อีกทั้งยังก่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร สามารถจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชายินดีปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ และเต็มความสามารถจนเกิดความสามัคคี รักใคร่ ประองดองผู้บริหารที่ดีควรตระหนักอยู่เสมอว่า การบริหารงานนั้นแล้ว ผู้บริหารยังต้องมีคุณธรรม ในการครองตน ครองคน และครองงาน ตามสภาพและวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ (อนันตชัย พงศ์สุวรรณ. 2547: 14)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เพื่อให้ทราบถึงระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาว่าอยู่ในระดับใด และเป็นการสะท้อนภาพการบริหารจัดการให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รู้ความเป็นภาวะผู้นำของตนเอง เพื่อเป็นข้อมูลในการนำไปใช้ปรับปรุงการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ซึ่งจะทำให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ได้รับการยอมรับ และสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักพรหมวิหาร 4 ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งนำไปปรับปรุงพฤติกรรมการทำงานของผู้บริหารในส่วนที่ต้องพัฒนา หรือปรับเปลี่ยนทำให้สามารถพัฒนาการบริหารงาน จนเกิดความเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาในยุคของการปฏิรูปการศึกษา และการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นการรองรับการเปลี่ยนแปลง ด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมืองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

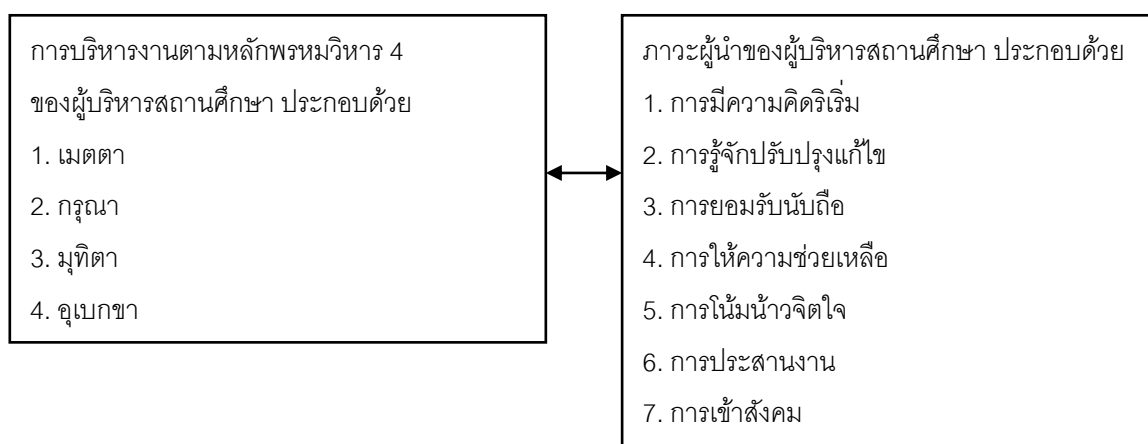
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลในการนำไปใช้ปรับปรุงการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ซึ่งจะทำให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ได้รับการยอมรับ และสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักพรหมวิหาร 4 ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวทาง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยได้สังเคราะห์แนวคิดของ กริฟฟิธส์ (Griffiths. 1956: 243-253) และผลการวิจัยของ ชลธิชา แยมอุทัย (2564), มาลีสา โพธิ์สัตย์ (2558) และ สุวิมล โตปิ่นใจ (2556) และศึกษาแนวคิด หลักพรหมวิหาร 4 ของ พระธรรมกิตติวงศ์ (2541), พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2548), วรญา ทองอุ้น (2550), พระเทพดิลก (ระบแบบ จิตตญาณ) (2551) และ กิตติทัศน์ ฅกาทอง (2551) นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรที่ศึกษา



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 361 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 187 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาด ของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิ และใช้การสุ่มอย่างง่ายแบบเป็นสัดส่วนในการสุ่ม และเพื่อให้ได้จำนวน กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมต่อการวิเคราะห์ข้อมูลมากที่สุด อีกทั้งเพื่อป้องกันปัญหาความไม่สมบูรณ์ของการตอบ แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ผู้วิจัยจึงทำการปรับจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 รวมกลุ่มตัวอย่างเป็น จำนวนทั้งสิ้น 225 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีความคิดริเริ่ม 2) ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข 3) ด้านการยอมรับนับถือ 4) ด้านการให้ความช่วยเหลือ 5) ด้านการโน้มน้าวจิตใจ 6) ด้านการประสานงาน และ 7) ด้านการเข้าสังคม มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่ามี 5 ระดับ (Rating scale)

ตอนที่ 3 การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) เมตตา 2) กรุณา 3) มุทิตา และ 4) อุเบกขา มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่ามี 5 ระดับ (Rating scale)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำและการบริหารงานตามหลัก พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดก่อนนำไปสร้างเป็นแบบสอบถามต่อไป
2. ศึกษาเอกสาร และหลักการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามตามที่กำหนด ให้ครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและ ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัดและปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง
5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาความ ถูกต้อง ครอบคลุมของเนื้อหา พร้อมข้อเสนอแนะในการปรับปรุงข้อคำถามและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อ คำถามแต่ละข้อกับขอบข่ายที่จะศึกษาตามนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Congruence: IOC)
7. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ของข้อคำถาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .60-1

8. นำข้อคำถามที่มีความสอดคล้องและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับทดลองใช้ (Try-out) เพื่อหาคุณภาพต่อไป

9. นำแบบสอบถามฉบับทดลองใช้ไปสอบถามครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation Coefficient) ได้ค่าอำนาจจำแนก .24 - .84 และหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .981

10. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน และหาคุณภาพแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัยจากครูในอำเภอบ้านค่าย

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังครูในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 225 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากครูกลับคืนมาได้ จำนวน 187 คน คิดเป็น ร้อยละ 83.11

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์หาค่าสถิติ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยวิเคราะห์จากสถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation)

4. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำในรูปตารางประกอบบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติอ้างอิง ด้วยการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพหุคูณ ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-moment Correlation Coefficient)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติอ้างอิง ด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพหุคูณ ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับทีและระดับของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

(n = 187)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ด้านการมีความคิดริเริ่ม	4.23	.667	4	มาก
2. ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข	4.23	.678	5	มาก
3. ด้านการยอมรับนับถือ	4.20	.706	6	มาก
4. ด้านการให้ความช่วยเหลือ	4.23	.681	3	มาก
5. ด้านการโน้มน้าวจิตใจ	4.19	.711	7	มาก
6. ด้านการประสานงาน	4.26	.673	1	มาก
7. ด้านการเข้าสังคม	4.26	.682	2	มาก
รวม	4.23	.669		มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .669) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประสานงาน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .673) รองลงมาคือ ด้านการเข้าสังคม ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .682) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการโน้มน้าวจิตใจ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .711)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับและระดับของการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

(n = 187)

การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ด้านเมตตา	4.23	.704	3	มาก
2. ด้านกรุณา	4.21	.722	4	มาก
3. ด้านมุทิตา	4.27	.700	1	มาก
4. ด้านอุเบกขา	4.26	.710	2	มาก
รวม	4.24	.695		มาก

จากตาราง 2 พบว่า การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .695) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมุทิตา ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .700) รองลงมาคือ ด้านอุเบกขา ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .710) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านกรุณา ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .722)

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

	X_1	X_2	X_3	X_4	X	Y
X_1	1.000	-	-	-	-	-
X_2	.947**	1.000	-	-	-	-
X_3	.934**	.938**	1.000	-	-	-
X_4	.943**	.961**	.965**	1.000	-	-
X	.975**	.981**	.978**	.987**	1.000	-
Y	.946**	.946**	.929**	.948**	.961**	1.000

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .961$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีลายระเอียดดังนี้

การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านอุเบกขา (X_4) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 อยู่ในระดับสูงมาก ($r_{x_4y} = .948$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านเมตตา (X_1) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 อยู่ในระดับสูงมาก ($r_{x_1y} = .946$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านกรุณา (X_2) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 อยู่ในระดับสูงมาก ($r_{x_2y} = .946$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านมุทิตา (X_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 อยู่ในระดับสูงมาก ($r_{x_3y} = .929$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเข้าสังคม รองลงมาคือ ด้านการประสานงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการโน้มน้าวจิตใจ
2. การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมุทิตา รองลงมาคือ ด้านอุเบกขา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านกรุณา
3. การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .961$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นมิตรและความจริงใจกับทุกคน มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน สามารถพูดชี้แจงการดำเนินงานของสถานศึกษาได้อย่างเด่นชัด มีความเข้าใจในการรับรู้เหตุการณ์ใหม่ ๆ ทางการศึกษา จัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานระหว่างครูในสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และให้ความสำคัญ ให้เกียรติคุณครูและบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กริฟฟิธส์ (Griffiths, 1956: 243-253) ที่กล่าวถึงลักษณะ 7 ประการของการมีภาวะผู้นำ คือ การมีความคิดริเริ่ม การรู้จักปรับปรุงแก้ไข การยอมรับนับถือ การให้ความช่วยเหลือ การโน้มน้าวจิตใจ การประสานงาน และการเข้าสังคม และผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ซอฟี่ ราเซะ (2560: 118) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอำเภอบึงสามพัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเข้าสังคม และรองลงมาคือ ด้านประสานงาน รวมถึงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

เชมจิรา สนั่นหา (2559: 74) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการประสานงาน และรองลงมาคือด้านการเข้าสังคม

2. การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาให้การยกย่องและเชิดชูเกียรติแก่ครูผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมครูผู้สอนให้พัฒนาเจริญก้าวหน้าอย่างเต็มที่ ร่วมยินดีและอวยพร เมื่อเห็นครูได้เลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น มีการส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อให้ครูมีความก้าวหน้าทางการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่การงาน รวมถึงมีความซื่อสัตย์ สุจริต ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ เป็นไปตามระเบียบของทางราชการด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ มีพฤติกรรมที่มุ่งทำประโยชน์ต่อสถานศึกษา มีความรัก ความปรารถนาดีให้แก่ครูผู้สอนในสถานศึกษา มีความประพฤติที่เหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูเปิดใจ รับฟังปัญหาในการปฏิบัติงานของครู อีกทั้งอาสาช่วยเหลืองานของสถานศึกษาอยู่เสมอและสร้างขวัญกำลังใจ แก่ครูผู้สอน ซึ่งเป็นไปตามพรหมวิหาร 4 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมนัส อัครธมฺโม (ก้อนใหญ่) (2555) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุบรรลู่ เหตุผล (2561: 77) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระครูวิจิตรสาธุรส (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักพรหมวิหารธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูกลุ่มโรงเรียนการกุศล จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มโรงเรียนการกุศล จังหวัดสงขลา มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักพรหมวิหารธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานโดยใช้ภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ซึ่งมีการวางตนได้อย่างเหมาะสมถูกกาลเทศะ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น ๆ เป็นผู้ที่มีความเสียสละ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และสุภาพอ่อนโยน มีความประพฤติและการปฏิบัติตนเป็นที่น่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับนับถือของครูและชุมชน สามารถสื่อสาร การคิด การเขียน และการพูดได้ดี รวมถึงส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ยกย่องและเชิดชูเกียรติให้แก่ครูผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมครูผู้สอนให้พัฒนาเจริญก้าวหน้าอย่างเต็มที่ ร่วมยินดีและอวยพร เมื่อเห็นครูได้เลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น มีการส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้าวิจัย เพื่อให้ครูมีความก้าวหน้าทางการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่การงาน รวมถึงมีความซื่อสัตย์ สุจริต ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ เป็นไปตามระเบียบของทางราชการด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นการบริหารสถานศึกษา โดยใช้ภาวะผู้นำทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ การมีความคิดริเริ่ม การรู้จักปรับปรุงแก้ไข การยอมรับนับถือ การให้ความช่วยเหลือ การใฝ่หาจิตใจ การประสานงาน

และการเข้าสังคม ร่วมกับการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ได้แก่ ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา และด้านอุเบกขา มาใช้ในการดำเนินงานภายในสถานศึกษาร่วมกัน จึงทำให้มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระราชวรมุนี (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2541) กล่าวว่า นักบริหารต้องมีพรหมวิหาร 4 คือธรรมสำหรับผู้ใหญ่ 4 ประการ ได้แก่ 1) เมตตา คือ ความรักความหวังดีที่ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข นักบริหารต้องมีความรักและความหวังดีแก่เพื่อนร่วมงาน ถ้าพบส่วนเสียในตัวเขา นักบริหารต้องรู้จักมองข้ามและให้อภัย เมื่อพบส่วนดีก็จดจำไว้เพื่อจะได้ใช้คนให้เหมาะสมกับลักษณะที่ดีของเขา ดังนั้น เมตตาหรือความรักจึงเกิดจากการมองแง่ดีของคนอื่น 2) กรุณา คือความสงสารเห็นใจ ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ เมื่อเพื่อนร่วมงานประสบเคราะห์กรรม นักบริหารต้องมีความสงสาร ห่วงใจ และคิดหาทางช่วยให้เขาพ้นทุกข์นั้น ความสงสารจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อนักบริหารเปิดใจกว้างรับฟังปัญหาของคนอื่น 3) มุทิตา คือ ความรู้สึกพลอยชื่นชมยินดี เมื่อผู้อื่นได้ดีมีสุข นักบริหารต้องส่งเสริมให้คนทำงานมีโอกาสพัฒนาความรู้ ความสามารถจนได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นโดยไม่กลัวว่าลูกน้องจะขึ้นมาหาบรัมีเขา ไม่กีดกันใครแต่เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ทำงานแสดงความสามารถเต็มที่และพลอยชื่นชมยินดีในความก้าวหน้าของคนร่วมงาน และ 4) อุเบกขา คือความรู้สึกวางเฉย เป็นกลาง ไม่ลำเอียงเข้าข้างคนใดคนหนึ่ง นั่นคือ มีความยุติธรรมในการให้รางวัลและลงโทษ ข้อสำคัญก็คือนักบริหารต้องรู้เท่าทันคนร่วมงานทุกคน นักบริหารที่ไม่รู้เท่าทันสถานการณ์อาจจะวางเฉยได้เหมือนกัน แต่การวางเฉย เช่นนั้นเรียกว่า “อัญญาณอุเบกขา” คือวางเฉยเพราะโง่งมไม่ใช่สิ่งที่ดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยมาใช้

1. จากผลการวิจัย ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านการโน้มน้าวจิตใจ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสามารถเจรจาไกลเกลี่ย เมื่อครุมีความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน และพูดจูงใจ หรือโน้มน้าวให้ครุร่วมมือกันปฏิบัติงานได้
2. จากผลการวิจัย การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านกรุณา มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความกรุณา โดยช่วยเหลือครุในยามที่ครุมีปัญหาด้านความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กิตติทัศน์ ผกาทอง. (2551). ภาวะผู้นำตามแนวพุทธ. พระนครศรีอยุธยา: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เชมจิรา สนอุทา. (2559). ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ชนกพร เทียมวิไล. (2556). **ภาวะผู้นำเชิงพุทธสำหรับการบริหารสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชลธิชา แยมอุทัย. (2564). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนอำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี**. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- ชอพี ราชะ. (2560). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอทุ่งยางแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3**. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- พระครูวิจิตรสาธุรส. (2560). **การใช้หลักพรหมวิหารธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูกลุ่มโรงเรียนการกุศล จังหวัดสงขลา**. วารสารมหาจุฬานาครทรรศ. 4(1): 1-15.
- พระเทพดิลก. (ระแบบ จิตตญาณ). (2551). **พระพุทธศาสนาในอนาคต**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย.
- พระธรรมกิตติวงศ์. (2541). **พระสงฆ์กับกรมการศาสนาในกรมการศาสนาสู่ศวรรษแห่งการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2548). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์. พรินติ้งแมสโปรดักส์.
- _____. (2551). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์. พรินติ้งแมสโปรดักส์.
- _____. (2556). **ภาวะผู้นำ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. สุขภาพใจ.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2546). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- พระมนัส อคฺคธมฺโม (ก้อนใหญ่). (2555). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตดลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชวรมนู (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2541). **คุณธรรมสำหรับนักบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- ไพฑูรย์ โชคดีวัฒนา. (2561). **ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในอำเภอบ่อไร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด**. วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2557). **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: มนต์วี.
- มาลีสา โพธิ์สัตย์. (2558). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วราญา ทองอุ่น. (2550). **มนุษย์สัมพันธ์ในองค์กร**. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

สุบรรณ เหตุผล. (2561). ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธ
ศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุวิมล ไต้ปิ่นใจ. (2556). ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ
ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ
เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

อนันตชัย พงศ์สุวรรณ. (2547). การบริหารการศึกษาในคลื่นความเปลี่ยนแปลง. บุรีรัมย์: โรงพิมพ์วินัย.

Griffiths, D. E. (1956). Human Relation in School Administration. New York: Appleton Century-Crofts.

Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and
Psychological Measurement. 30(3): 607-610.

E065S: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

CONDITION OF TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF THE SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING THE EFFECTIVENESS OF THE SCHOOLS UNDER PHATHUM THANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

สุธิณี ระศรี¹ สมนึก การิเวท²

¹ นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 4) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 321 คน โดยเทียบสัดส่วนจากตาราง เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการสร้างบารมี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการกระตุ้นให้เกิดเขาว์ปัญญา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์ในระดับสูง เท่ากับ .770 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา เรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้ ด้านการสร้างบารมี (X_3) ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_4) ด้านการกระตุ้นให้เกิดเขาว์ปัญญา (X_2) และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_1) โดยมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 59.00 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .152

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.402 + .201X_3 + .180X_4 + .143X_2 + .163X_1$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Y}_i = .269X_3 + .266X_4 + .204X_2 + .214 X_1$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง,ผู้บริหารสถานศึกษา,ประสิทธิผลของสถานศึกษา

Abstract

This research had the objectives to study 1) the conditional level of transformational leadership, 2) the effectiveness level of educational institution, 3) The relationship between educational institution administrators' transformational leadership and educational institution effectiveness, 4) the condition of transformational leadership of the school administrators affecting the effectiveness of the schools under Phatum Thani Primary Educational Service Area Office 1. The samples used in this study were administrators and teachers altogether 321 from the schools under Phatum Thani Primary Educational Service Area Office 1 by using Krejcie and Morgan Tables. The tool used in this study was a 5-level rating scale questionnaire with a reliability coefficient of .96. The statistics for data analysis were mean and standard deviation. The Correlation Coefficient of Pearson was used to analyze. The stepwise multiple regression analysis.

The results of the study found that:

1. The conditional level of transformational leadership of the school administrators was at a high level in overall. Considering in each aspect, it also found that every aspect was at a high level especially the average of the charisma creating was at the highest level while the intelligent stimulation was at the lowest.
2. The level of the school effectiveness as a whole was at a high level. Considering in every aspect, it found that each aspect was at a high level. Solving schools' problems was at the highest level while the lowest level was the ability in developing students' positive attitude.
3. The analysis towards the relationship between transformational leadership and school effectiveness was found at a high level with an average correlational coefficient of .770 with .01 of statistical significance.
4. The analysis of the relationship between transformational leadership that affects the effectiveness of educational institutions. Arranged in order of importance as follows: creating merit (X_3), considering individuality (X_4), stimulating intelligence (X_2), and inspiring (X_1), with a predictive power of 59.00 percent. The standard error of the forecast was .152.

The regression equation or predicting equation in raw scores was the following:

$$\hat{Y} = 1.402 + .201X_3 + .180X_4 + .143X_2 + .163 X_1$$

The regression equation in standard scores was the following:

$$Zy = .269X_3 + .266X_4 + .204X_2 + .214 X_1$$

Keywords: Condition of transformational leadership, School administrator, School effectiveness

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาของประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งการปฏิรูปการศึกษา เนื่องจากสภาวะการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพที่มีวิสัยทัศน์ ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม และมีหัวใจรักศรัทธาในอาชีพการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทและสภาพปัญหาของประเทศอย่างแท้จริง โดยยึดหลักการว่าหัวใจแห่งการบริหารสถานศึกษา คือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ เพื่อตอบสนองความจำเป็นของสังคมได้อย่างเหมาะสม (ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2560) ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล โพธิ์กลิ่น (2560) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของสถานศึกษา ความสำเร็จหรือความล้มเหลวนั้น ขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่ง ดังนั้น ผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เนื่องจากการศึกษานั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ

จากการประมวลแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จะพบว่านักทฤษฎีหลายท่านมุ่งประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีของ เบส (Bass. 1985: 31) และที่พัฒนาใหม่ของเบส และอโวลิโอ (Avolio; & Bass. 1990: 19) กันมาก ซึ่งให้เห็นว่าสิ่งหนึ่งที่มีความจำเป็นไม่น้อยไปกว่าเรื่องดังกล่าวแล้ว คือ การแสดงบุคลิกภาพที่น่านับถือของตัวผู้นำเอง และผู้นำแต่ละคนมักจะมีพฤติกรรมที่ผสมผสานความเป็นผู้นำแต่ละแบบในสัดส่วนปริมาณที่แตกต่างกันไป มากกว่าที่จะมาเป็นการแสดงความเป็นผู้นำแบบใดแบบหนึ่ง ซึ่งพฤติกรรมความเป็นผู้นำแสดงออกที่ผสมผสานกันไป ใน 2 ลักษณะ คือ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงและผู้นำแบบจัดการ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นพฤติกรรมที่ผู้นำที่ต้องการจูงใจให้ผู้ตามทำงานให้ได้มากกว่าที่คาดหวังไว้ ได้แก่ 1) การมีอิทธิพลอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทางปัญญา และ 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ส่วนผู้นำแบบจัดการเป็นพฤติกรรมที่ผู้นำต้องการจูงใจให้ผู้ตามทำงาน ได้แก่ 1) การให้รางวัลตามสถานการณ์ และ 2) การบริหารแบบวางเฉยเพื่อให้งานนั้นบรรลุเป้าหมาย ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ผู้นำที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานมักมีภาวะผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลงสูงกว่าผู้นำแบบจัดการ เช่นเดียวกับกับ ดันแฮม และ คลาเฟห์น (Dunham; & Klafehn. 1990: 28) ที่ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้บริหารการพยาบาล ที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถยอดเยี่ยม โดยศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาที่รับรู้ เหมือนกันว่าผู้บริหารมีพฤติกรรมเป็นผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลงสูงกว่าแบบจัดการ แต่ผู้บริหารจะประเมินตนเองสูงกว่าผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้น ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะส่งผลต่อ การยอมรับ ความเชื่อถือ ความไว้วางใจ ความมั่นใจ ความเชื่อมั่น และศรัทธา ถ้าผู้บริหารมีภาวะผู้นำเหมาะสม ย่อมทำให้ขวัญและกำลังใจ รวมทั้งความเลื่อมใสต่อผู้บริหารของผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่ในระดับสูงด้วย งานของหน่วยงานก็จะสามารถที่จะสามารถดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย แต่ถ้าผู้บริหารมีภาวะผู้นำไม่เหมาะสม ย่อมส่งผลให้หน่วยงานขาดประสิทธิภาพ ผู้ใต้บังคับบัญชาขาดความเชื่อถือ ความเลื่อมใส และศรัทธาต่อผู้บริหาร และขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน จากเหตุผลดังกล่าว เพื่อให้สามารถพิจารณาถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานร่วมกัน และนำไปประกอบการพัฒนาโรงเรียน ตลอดจนการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารที่มีคุณภาพ ทำให้การบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อที่พัฒนาการบริหารจัดการให้บรรลุตามนโยบายและเป้าหมายการศึกษา เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และนำผลการวิจัย ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำให้กับผู้บริหารสถานศึกษารุ่นใหม่ที่เข้ารับตำแหน่งในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาบุคลากรหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาทั้งในส่วนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และโรงเรียนอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

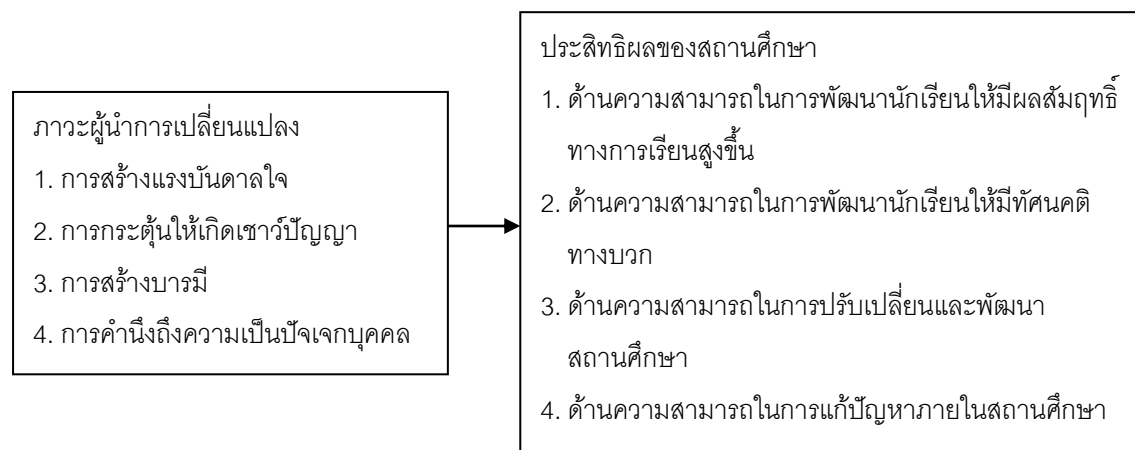
1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปเป็นแบบแผนในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามความเหมาะสมของสถานศึกษา
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้เป็นตัวสะท้อนกลับเพื่อเกิดการพิจารณา พัฒนา ปรับปรุง ให้สถานศึกษามีประสิทธิผลมากขึ้น ได้แก่ 1) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนพัฒนาสถานศึกษา และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยตามแนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ แบบส และ อโวลิโอ (Bass; & Avolio. 1990: 120-123) พิจารณาได้จากองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา ด้านการสร้างบารมี ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล ส่วนประสิทธิผลของสถานศึกษาได้อาศัยแนวคิดของ มอท (Mott. 1972: 398) ซึ่งกล่าวว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา พิจารณาได้จากองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 102 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 1,934 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610) โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิและสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลาก (Simple Random Sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 321 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา ด้านการสร้างบารมี ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล

2. ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ได้แก่ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นให้เกิดชาวปัญญา ด้านการสร้างบารมี ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert, 1961: 175-176; อ้างอิงใน ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553: 138)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert, 1961: 175-176; อ้างอิงใน ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553: 138)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าเฉลี่ย (Mean)
2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ใช้หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

4. การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ความคิดเห็น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมและเป็นรายด้าน

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น (n = 321)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.40	0.32	มาก	2
2. ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา	4.38	0.34	มาก	4
3. ด้านการสร้างบารมี	4.41	0.32	มาก	1
4. ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.39	0.35	มาก	3
โดยรวม	4.40	0.26	มาก	

จากตาราง 1 แสดงว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านการสร้างบารมี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.32) รองลงมา คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.32) และด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.35) ส่วนด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.34)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ความคิดเห็น เกี่ยวกับระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมและเป็นรายด้าน

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น (n = 321)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น	4.43	0.28	มาก	2
2. ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	4.41	0.30	มาก	4
3. ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนพัฒนาสถานศึกษา	4.42	0.31	มาก	3
4. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	4.43	0.23	มาก	1
โดยรวม	4.42	0.23	มาก	

จากตาราง 2 แสดงว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ใน

ระดับมากทุกด้าน โดยข้อ 4 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.32) รองลงมาคือ ข้อ 1 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.28) ส่วนข้อ 2 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.30)

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

	X1	X2	X3	X4	X	Y
X1	1.000					
X2	.542**	1.000				
X3	.701**	.565**	1.000			
X4	.388**	.522**	.457**	1.000		
X	.808**	.821**	.839**	.748**	1.000	
Y	.614**	.614**	.660**	.586**	.770**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r_{xy} = .770$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (x_1) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .614$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ (x_2) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .614$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านการสร้างบารมี (x_3) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .660$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล (x_4) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .586$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา (X) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .770$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ตัวแปร	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผล				
	b	SE	β	t	Sig
ค่าคงที่	1.402	.141		9.908**	.001
X_3	.201	.041	.269	4.945**	.001
X_4	.180	.029	.266	6.104**	.001
X_2	.143	.034	.204	4.250**	.001
X_1	.163	.041	.214	4.018**	.001
R = .771 ^d R ² _{adj} = .590 SE = .152 F = 115.717 Sig = .001					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression analysis) พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ประกอบด้วย ด้านการสร้างบารมี (X_3) ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_4) ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา (X_2) และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_1) ส่งผลต่อประสิทธิผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .771 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้ร่วมกันสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้ร้อยละ 59.00 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .152

โดยตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด เรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้ ด้านการสร้างบารมี (X_3) (β =.201) ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_4) (β =.180) ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา (X_2) (β =.143) และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_1) (β =.163) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัว กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในรูปสมการคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.402 + .201X_3 + .180X_4 + .143X_2 + .163X_1$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z\hat{y} = .269X_3 + .266X_4 + .204X_2 + .214X_1$$

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านการสร้างบารมี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยข้อด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนข้อด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์ในระดับสูง เท่ากับ .770 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise พบว่า ตัวพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว ประกอบด้วย ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_1) ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา (X_2) ด้านการสร้างบารมี (X_3) ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_4) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .771 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้ร่วมกันสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 59.00 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .152

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างบารมี ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารอุทิศเวลาให้กับการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ มีความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการวางแผน มีการพัฒนาศักยภาพของตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น เข้ารับการศึกษต่อในระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ การศึกษาดูงาน การอบรมสัมมนา ประกอบกับยุคปัจจุบันเป็นยุคของการเปลี่ยนแปลง ทุกองค์กรจะต้องเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลง ทุกองค์กรจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพขององค์กร มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กร ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีการพัฒนาตนเองในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ให้ทันกับเหตุการณ์ พร้อมแก้ไขปัญหามาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้ด้วยสติทางปัญญาที่ฉลาด ความสามารถ ความมีศักยภาพสูงยิ่ง ในตนเองและความสามัคคีในหมู่คณะ ซึ่งสอดคล้องกับ ขวัญชัย พูลเจริญ (2548) ที่ได้ศึกษาความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอบ้านโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา

รายด้าน เรียงอันดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก กล่าวได้ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาเป็นความสำเร็จของผู้บริหารในการบริหารจัดการภารกิจจนบรรลุเป้าหมาย ร่วมผลิตนักเรียนให้มีคุณภาพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เกิดจากคติทางบวก ปรับตัวและเปลี่ยนแปลงแก้ปัญหา อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่พร้อมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกสถานศึกษาได้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีครูและบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ประกอบด้วยผู้บริหาร ที่มีทักษะในการบริหารงาน ด้านการวางแผนกลยุทธ์ การปฏิบัติตามแผนที่เป็นระบบ รวมถึงทักษะในการแก้ปัญหามุ่งพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความตั้งใจในการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ มีทักษะ ในการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ จึงทำให้ประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นนทกร อรุณโน (2559) ที่ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนพัฒนาสถานศึกษา ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสูงเป็นผู้ที่มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ที่เป็นอุดมการณ์ชัดเจนและถ่ายทอดวิสัยทัศน์ให้บุคลากรได้รับทราบอย่างชัดเจน แสดงออกให้บุคลากรเห็นถึง ความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ให้การสนับสนุนให้บุคลากรใช้นวัตกรรมและสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเอง มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพจึงส่งผลให้ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีการบริหารจัดการให้สถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ และพันธกิจได้อย่างชัดเจนและทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธีรัตน์ บันดาล (2552) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำเชิงปฏิรูปกับประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise พบว่า ตัวพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว ประกอบด้วย ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_1) ด้านการกระตุ้นให้เกิดชาวปัญญา (X_2) ด้านการการสร้างสรรค์ (X_3) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_4) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .771 ตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้รวมกันสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 59.00 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .152 แสดงว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา

ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรพิจารณาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาตามแนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของแบบส และ อโวลีโอ (Bass; & Avoli. 1990: 120-123) ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา ด้านการสร้างบารมี และด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล เพื่อให้ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ ปัญญา (2560) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3 อย่างมีนัยทางสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 3 ตัวแปร คือการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_1) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_4) และการกระตุ้นทางปัญญา (X_3) ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พณพร เกษตรเวทิน (2554) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอสตึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารรายด้านกับประสิทธิผลในสถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยเรียงตามค่าความสัมพันธ์ (r_{xy}) จากมากไปน้อย คือ การกระตุ้นการใช้ปัญญา (X_3) พฤติกรรมมุ่งความสำคัญรายบุคคล (X_4) การสร้างบารมี (X_1) และการสร้างแรงบันดาลใจ (X_2) ตามลำดับ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวม เรียงตามลำดับจากตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ การกระตุ้นการใช้ปัญญา (X_3) พฤติกรรมความมุ่งสัมพันธ์รายบุคคล (X_4) และการสร้างบารมี (X_1) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวพยากรณ์ (R_2) อธิบายความผันแปรของประสิทธิผลของโรงเรียนได้ร้อยละ 47.10

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านการกระตุ้นให้เกิดเชาว์ปัญญา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารต้องกระตุ้นและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานใช้ความคิดสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน
2. จากการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา พบว่า ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบทั้งในด้านการเรียนและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้นักเรียนมาสถานศึกษาสม่ำเสมอ รักการเรียนและทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ควรเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยการผลิตนักเรียนในสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ ที่สามารถส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาเพื่อให้ได้องค์ความรู้ในเชิงลึก มาเปรียบเทียบกับงานวิจัยในเชิงปริมาณ หรือเพื่อเป็นการสนับสนุนงานวิจัยเชิงปริมาณ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ ปัญญา. (2560). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ขวัญชัย พูลเจริญ. (2548). การศึกษาภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในอำเภอบ้านโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข้ตรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฐศรี วงศ์รัตน. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- นนทกร อรุณโน. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พนพร เกษตรเวทิน. (2554). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอสตึกสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2557). ครุในศตวรรษที่ 21. เอกสารประชุมวิชาการ“อภิวิวัฒนาการเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย”. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน.
- สุธีรัตน์ บันดาล. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปกับประสิทธิผลของโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2560). การบริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่มีประสิทธิผล. อุบลราชธานี: ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป.
- Bass, B. M.; & Avolio, B. J. (1990). Improving Organizational Effectiveness Through Transformation Leadership. Thousand Oaks: Sage.
- Dunham, J. Klafehn KA. (1990). Transformation Leadership and the Nurse Executive. JONA 1990. 20(4): 28-34.
- Krejcie, R. V.; & Mogan, D. W. (1970). Determining sample Size for Research Activity. Journal of Education and Psychological Measurement. 30(3): 607-610.
- Likert, R. (1961). The Human Organization: Its Management and Value. New York: McGraw-Hill.
- Mott, R. M. (1972). Organization effectiveness. Santa Monica: Good Year.

E066S: การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จะเชิงเตา เขต 1

THE BUDGET MANAGEMENT OF SCHOOLS, UNDER THE PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1 CHACHOENGSAO

ณัฐกร มีสกุล¹ ภารดี อนันต์นาวิ² พรพิมล ประวิตรุ่งเรือง³

¹ คณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเตา เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสิทธิภาพการทำงาน และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 160 คน การกำหนดขนาดจากตารางของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan, 1970: 607-610) และใช้การสุ่มแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดโรงเรียนเป็นชั้น เทียบสัดส่วนแล้วจึงสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลาก โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test independent) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านการบริหารทางการเงิน ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านงานนิเทศ ติดตามประเมินผลและรายงานผล ด้านการบริหารทางการบัญชี และด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกประสิทธิภาพการทำงาน โดยรวมและรายด้าน การวางแผนงบประมาณ ด้านการบริหารทางการเงิน ด้านการบริหารทางการบัญชี ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านงานนิเทศ ติดตามประเมินผลและรายงานผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. แนวทางการบริหารงานงบประมาณ พบว่า ด้านการวางแผนงบประมาณ ควรมีข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำในการบริหารจัดการงบประมาณ ด้านการบริหารทางการเงินมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงนโยบายการบริหารการเงิน และการควบคุมค่าใช้จ่ายงบประมาณ ให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง ด้านการบริหารทางการบัญชี มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการอบรมให้ความรู้ ด้านบัญชี ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ควรมีการจัดทำข้อมูลการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ให้เป็นปัจจุบัน ด้านงานนิเทศ ติดตามประเมินผลและรายงานผล มีการนิเทศ ติดตามประเมินผลและนำผลที่ได้จากรายงาน นำไปปรับปรุง พัฒนาในการบริหารงานงบประมาณต่อไป

คำสำคัญ: การบริหารงานงบประมาณ, โรงเรียน

Abstract

The purposes of this research were to study, compare and guidelines development the budget management of schools, The Primary Educational Service Area Office 1 Chachoengsao, classified by education level, work experience and school size. The samples were 160 school administrators and teachers by stratified random sampling, determined from Krejcie; & Morgan table (1970: 607-610) and sample random sampling. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a reliability value of 0.95. Stratified random sampling determines the size of the school by grade. Compare the proportions by calculating the triangulation commandments, and then simply randomize them by the method of draw. Using a questionnaire It has a confidence of .95. These include frequency, percentage, mean and standard deviation, t-test independent, one-way analysis statistics (ANOVA), Scheffe's Method.

The results showed that:

1. The budget management of schools in overall and each aspect was at a high level, arranged as follows: Financial Management Budget Planning Supervision Monitoring and reporting, Accounting management and Parcel and property management
2. Comparative results of school budget management, classified by education level in overall and each aspect statistically significant different at the .01 level. classified by school work experience in overall and Budget planning, financial management, accounting management, Parcel and property management statistically significant different at the .01 level. For Supervision, monitoring, evaluation and reporting statistically significant different at the .05 level, and classified by school sizes were not statistically significant different.
3. The guidedance of budget management found that budget planning should be correct and accurate information in budget management, financial management should to meeting for explain the financial management policy and control of budget spending to be accurate, accounting management have training workshops to provide knowledge on accounting, parcel and asset management, and information on parcel and asset management should be kept up to date. Supervision Monitoring, evaluating and reporting supervision was provided. Follow-up, evaluate and implement the results of the report. This will be used to improve and develop in budget management.

Keywords: Budget management, School

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาปัจจุบันถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การบริหารงานทุกด้านของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ภารกิจ อย่างเต็มประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เนื่องจากงานงบประมาณเป็นกลุ่มงานสำคัญของหน่วยงานภาครัฐซึ่งรวมถึง สำนักงานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนที่ทำให้การบริหารจัดการของหน่วยงาน ปฏิบัติงานในขั้นตอนต่าง ๆ เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยมีการพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขปัญหา การบริหารงบประมาณต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเพราะงบประมาณต้องอาศัย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งต้องมีความคล่องตัว โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดผลิตผลตามข้อตกลง ตลอดจนสามารถปฏิบัติงานด้านงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพการกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 กำหนดให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการได้อย่างอิสระ แต่ก็เกิดภาวะความรับผิดชอบอย่างหนักของผู้บริหารซึ่งเป็นการรับทั้งภารกิจและความรับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านงานงบประมาณซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้บริหารงบประมาณเองเพราะหน่วยงานต้นสังกัดตัดสินใจและบริหารจัดการงบประมาณทั้งหมดและมอบหมายให้สถานศึกษาดำเนินการ ค่าวัสดุเพียงเล็กน้อย นอกจากนี้สถานศึกษายังมีข้อบกพร่องในการบริหารงานงบประมาณ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหรือบุคลากรขาดความรู้และประสบการณ์ด้านงานงบประมาณ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2562) สถานศึกษาจึงต้องมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบถูกต้องตามกฎหมายและวิถีการและมีการดำเนินการอย่างโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้มีการนำงบประมาณไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 137 โรงเรียน มีจำนวนครูทั้งหมด 1,596 คน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 28,975 คน มีข้อบกพร่องและภารกิจ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการบริหารทางการเงิน ด้านการบริหารทางบัญชี ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ งานนิติคดีติดตามประเมินผลและรายงานผล จากปัญหาการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหรือบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานงบประมาณไม่มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ เนื่องจากรับช่วงต่องานใหม่และไม่ค่อยเข้าใจระบบงาน จึงทำให้ทำงานไม่คล่องตัว (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. 2566) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหรือบุคลากร จึงจำเป็นต้องศึกษากฎหมายระเบียบ แบบแผน และแนวทางในการปฏิบัติงานด้านงานงบประมาณเพื่อความถูกต้อง โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ จากปัญหาด้านการบริหารงบประมาณที่กล่าวมา และเพื่อต้องการทราบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเรื่อง การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อนำผลวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและการพัฒนา การบริหารงบประมาณของโรงเรียนซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศให้กับโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1 ใช้เป็นแนวทางในการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลส่งผลดีต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างเต็มประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์

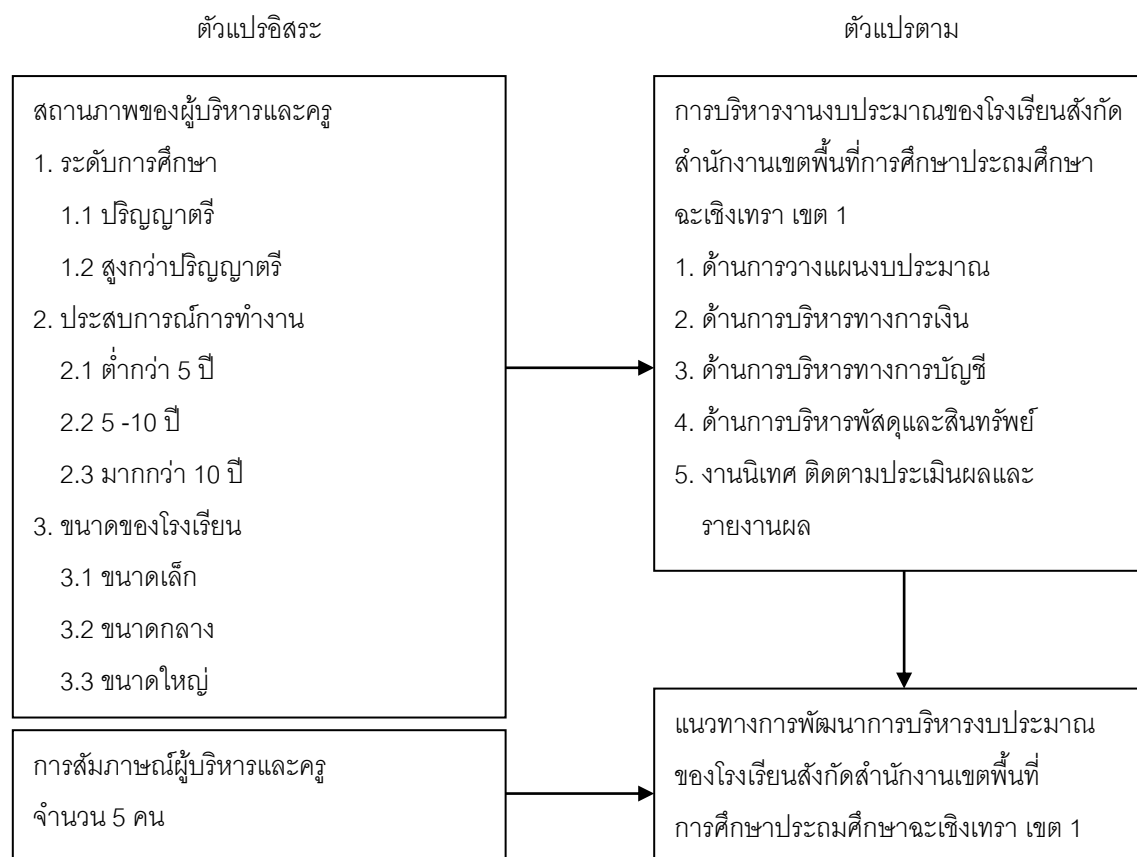
1. เพื่อศึกษาการบริหารงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสิทธิภาพการทำงาน และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้บริหารสามารถนำผลการวิจัยไปวางแผนกำหนดแนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 สามารถนำผลวิจัยไปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 ให้มีความถูกต้อง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์จากงานวิจัยของ ภัสราวุธ เกตุนะ (2560: 4), กริยาพล แสนคำ (2561: 21), รัชชนา สุธิหาร (2563: 29), อนุพงษ์ สมศรี (2565: 20), กาญจนา บุญชัย (2560: 19), ศิริโชค เจริญราช (2564: 17), นพดล จันทิ (2565: 22), ขนิษฐา ศิริมา (2564: 17), วนิดา กุลเกษ (2564: 6), วีระพงษ์ ก้านกิ่ง (2560: 16), ศิริวิทย์ อัครภาวิวัฒน์ (2560: 18), ศุภสวัสดิ์ พิลา (2559: 22), ดรณ์ภพ เย็นวัฒนา (2562: 30) และ ชุบรี ม่วงกุ่ม (2558: 17) สรุปได้ดังกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐาน

1. ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำนวน 137 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 137 คน และครู จำนวน 137 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 274 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเข้เฑรฯ เขต 1 จำนวน 160 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร จำนวน 80 คน และครู จำนวน 80 คน การกำหนด จากตารางของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610) และใช้การสุ่มแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดโรงเรียนเป็นชั้น เทียบสัดส่วนโดยคำนวณเทียบบัญญัติไตรยางศ์ แล้วจึงสุ่มอย่างง่ายโดยวิธี จับฉลาก

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้บริหารและครูจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ขนาดของโรงเรียน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเข้เฑรฯ เขต 1 ประกอบด้วย ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการบริหารทางการเงิน ด้านการบริหารทางบัญชี ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ด้านงานนิเทศ ติดตามประเมินผลและรายงานผล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคจะเข้เฑรฯ เขต 1 โดยเครื่องมือในการวิจัยมีการหาความเที่ยงตรง ด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และมีการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .949

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ความถี่และร้อยละ (%)
2. การวิเคราะห์ระดับการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เฑรฯ เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคจะเข้เฑรฯ เขต 1 โดยใช้การทดสอบที (t-test for independent sample) จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบว่าแตกต่างกันนำไปทดสอบรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's Method)
4. การวิเคราะห์แนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคจะเข้เฑรฯ เขต 1 จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานงบประมาณ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการวางแผนงบประมาณ	4.34	.483	มาก	2
2. ด้านการบริหารทางการเงิน	4.36	.501	มาก	1
3. ด้านการบริหารทางการบัญชี	4.33	.501	มาก	4
4. ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์	4.31	.536	มาก	5
5. ด้านงานนิเทศ ติดตามประเมินผลและรายงานผล	4.34	.508	มาก	3
รวม	4.34	.468	มาก	-

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .468) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทางการเงิน ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .501) รองลงมาคือ ด้านการวางแผนงบประมาณ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .483) ด้านงานนิเทศ ติดตามประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .508) ด้านการบริหารทางการบัญชี ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .501) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = .536) ตามลำดับ

ตาราง 2 การเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานงบประมาณ	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	Sig.
	n = 75		n = 85			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการวางแผนงบประมาณ	4.04	.405	4.61	.378	-9.174**	.000
2. ด้านการบริหารทางการเงิน	4.06	.450	4.63	.375	-8.788**	.000
3. ด้านการบริหารทางการบัญชี	4.06	.461	4.57	.401	-7.567**	.000
4. ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์	4.02	.512	4.57	.410	-7.459**	.000
5. ด้านงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล	4.10	.506	4.56	.400	-6.473**	.000
รวม	4.05	.430	4.59	.338	8.876**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามประเภทการทำงาน

การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1	แหล่งความ แปรปรวน	ประสบการณ์ในการทำงาน				
		SS	df	MS	F	p
1. ด้านการวางแผนงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	3.712	2	1.856	8.723**	.000
	ภายในกลุ่ม	33.410	157	.213		
	รวม	37.122	159			
2. ด้านการบริหารทางการเงิน	ระหว่างกลุ่ม	2.491	2	1.246	5.217**	.006
	ภายในกลุ่ม	37.486	157	.239		
	รวม	39.978	159			
3. ด้านการบริหารทางการบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	2.497	2	1.248	5.238**	.006
	ภายในกลุ่ม	37.418	157	.238		
	รวม	39.915	159			
4. ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์	ระหว่างกลุ่ม	3.401	2	1.700	6.308**	.002
	ภายในกลุ่ม	42.318	157	.270		
	รวม	45.719	159			
5. ด้านงานนิเทศ ติดตามประเมินผล และรายงานผล	ระหว่างกลุ่ม	1.656	2	.828	3.299*	.039
	ภายในกลุ่ม	39.398	157	.251		
	รวม	41.054	159			
ภาพรวมทั้ง 5 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2.739	2	1.370	6.672**	.002
	ภายในกลุ่ม	32.233	157	.205		
	รวม	34.972	159			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนรายด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการบริหารทางการเงิน ด้านการบริหารทางการบัญชี ด้านการบริหารพัสดุ

และสินทรัพย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านงานนิเทศ ติดตามประเมินผลและรายงานผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบว่าแตกต่างกันจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ตาราง 4 การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1	แหล่งความ แปรปรวน	ขนาดของโรงเรียน				
		SS	df	MS	F	p
1. ด้านการวางแผนงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	.791	3	.264	1.132	.338
	ภายในกลุ่ม	36.331	156	.233		
	รวม	37.122	159			
2. ด้านการบริหารทางการเงิน	ระหว่างกลุ่ม	.871	3	.290	1.158	.328
	ภายในกลุ่ม	39.107	156	.251		
	รวม	39.978	159			
3. ด้านการบริหารทางการบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	.919	3	.306	1.225	.302
	ภายในกลุ่ม	38.996	156	.250		
	รวม	39.915	159			
4. ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์	ระหว่างกลุ่ม	1.129	3	.376	1.317	.271
	ภายในกลุ่ม	44.590	156	.286		
	รวม	45.719	159			
5. ด้านงานนิเทศ ติดตามประเมินผล และรายงานผล	ระหว่างกลุ่ม	1.652	3	.551	2.181	.093
	ภายในกลุ่ม	39.402	156	.253		
	รวม	41.054	159			
ภาพรวมทั้ง 5 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	.878	3	.293	1.340	.264
	ภายในกลุ่ม	34.094	156	.219		
	รวม	34.972	159			

จากตาราง 4 พบว่า การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

แนวทางการบริหารงานงบประมาณ ประกอบไปด้วย ด้านการวางแผนงบประมาณ ควรมีข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ ในการบริหารจัดการงบประมาณมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ด้านการบริหารทางการเงินมีการจัดประชุม

เพื่อชี้แจงนโยบายการบริหารการเงิน และการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ ให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ ด้านการบริหารทางการเงิน มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการอบรมให้ความรู้ ด้านบัญชี และแนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบ ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ควรมีการจัดทำข้อมูลการบริหารงานพัสดุ และสินทรัพย์ให้เป็นปัจจุบันและถูกต้อง ด้านงานนิเทศ ติดตามประเมินผลและรายงานผล มีการประชุมวางแผน การนิเทศ ติดตามประเมินผลและนำผลที่ได้จากรายงาน นำไปปรับปรุง พัฒนาในการบริหารงานงบประมาณต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการบริหารทางการเงิน ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านงานนิเทศ ติดตามประเมินผลและรายงานผล ด้านการบริหารทางการเงิน และด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ด้านการวางแผนงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนนำทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต้นสังกัดมาร่วมวางแผนงบประมาณ รองลงมาคือ โรงเรียนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานตามแผนงบประมาณโรงเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนเสนอของบประมาณที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนงบประมาณที่วางไว้

1.2 การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ด้านการบริหารทางการเงิน โดยรวมและรายข้อรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนแต่งตั้งเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียน รองลงมาคือ โรงเรียนมีหลักฐาน/เอกสารที่จำเป็นเพื่อใช้อธิบายรายการบัญชี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บุคลากรด้านงบประมาณ มีความรู้ความเข้าใจดีในหลักการบริหารการเงิน

1.3 การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ด้านการบริหารทางการเงินโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนแต่งตั้งเจ้าหน้าที่บัญชีของโรงเรียน รองลงมาคือ โรงเรียนจัดทำรายงานประจำเดือนส่งหน่วยงานต้นสังกัด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดทำรายงานประจำปี โดยจัดทำงบประมาณฐานการเงิน งบประมาณผลงานการดำเนินงาน

1.4 การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนแต่งตั้งเจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของโรงเรียน รองลงมาคือ โรงเรียนจัดทำสารสนเทศระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของโรงเรียนที่เป็นปัจจุบัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนตรวจสอบพัสดุประจำปี โดยรายงานต้นสังกัด ตามระยะเวลาที่กำหนด

1.5 การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ด้านงานนิเทศ ติดตามประเมินผลและรายงานผลโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีข้อมูลผลการดำเนินงานของแผนงานที่ครบถ้วน ตรงเวลา และสามารถนำไปใช้เสนอของบประมาณในปีถัดไป รองลงมาคือ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามประเมินผลและรายงานผลงบประมาณของโรงเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดทำแผนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบการดำเนินงานงบประมาณและการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสิทธิภาพการทำงาน และขนาดของโรงเรียน ผลวิจัยสรุปได้ ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 จำแนกประสิทธิภาพการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนรายด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการบริหารทางการเงิน ด้านการบริหารทางภาษี ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านงานนิเทศ ติดตามประเมินผล และรายงานผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 จำแนกขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 ประกอบไปด้วย ด้านการวางแผนงบประมาณ ควรมีข้อมูลที่ต้อง ชัดเจน แม่นยำ ในการบริหารจัดการงบประมาณ ด้านการบริหารทางการเงินมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงนโยบายการบริหารการเงิน และการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ ให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง ด้านการบริหารทางภาษี มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการอบรมให้ความรู้ ด้านภาษี ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ควรมีการจัดทำข้อมูลการบริหารงานพัสดุ และสินทรัพย์ให้เป็นปัจจุบัน ด้านงานนิเทศ ติดตามประเมินผลและรายงานผล มีการนิเทศ ติดตามประเมินผลและนำผลที่ได้จากรายงาน นำไปปรับปรุง พัฒนาในการบริหารงานงบประมาณต่อไป

อภิปรายผล

1. จากการศึกษา เรื่องการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผนงบประมาณ พบว่า การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนนำทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต้นสังกัดมาร่วมวางแผนงบประมาณ รองลงมา โรงเรียนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานตามแผนงบประมาณโรงเรียน และโรงเรียนจัดทำคำขอตั้งงบประมาณถูกต้องและทันตามระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1 ได้ให้ความสำคัญในการวางแผนงบประมาณและมีการบริหารตระหนักและให้ความสำคัญในการวางแผนงบประมาณมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานตามแผนงบประมาณ นำทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต้นสังกัดมาร่วมวางแผนงบประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษฐา ศิริมา (2564: 32) ได้ทำการศึกษาการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

พบว่า ด้านการวางแผนงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระพงษ์ ก้านกิ่ง (2560: 55-58) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า ด้านการวางแผนงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการบริหารทางการเงิน พบว่า การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนแต่งตั้งเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนมี หลักฐาน/เอกสารที่จำเป็นเพื่อให้อนุมัติลงรายการบัญชี อยู่ในระดับมาก และโรงเรียนนำส่งเงิน ส่งคืนเงินรายได้ แผ่นดินตามระยะเวลาที่กำหนดอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ได้ให้ความสำคัญในการบริหารทางการเงิน และมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ การเงินและมีการจัดทำหลักฐาน/เอกสารที่จำเป็นเพื่อให้อนุมัติลงรายการบัญชีสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระพงษ์ ก้านกิ่ง (2560: 55-58) ได้ทำการศึกษา สภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่าด้านการบริหารทางการเงิน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับ มาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รักษณาลิ สุริหาร (2563: 36-40) ได้ทำการศึกษาสภาพและประสิทธิผลการ บริหารงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า ด้านการบริหารทาง การเงิน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการบริหารทางการเงิน พบว่า การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนแต่งตั้งเจ้าหน้าที่บัญชีของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียน จัดทำรายงานประจำเดือนส่งหน่วยงานต้นสังกัด อยู่ในระดับมาก และมีการตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึก บัญชีและการปรับปรุงบัญชี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนได้ให้ความสำคัญในการบริหารทางการเงิน และ มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่บัญชีของโรงเรียน จัดทำรายงานประจำเดือนส่งหน่วยงานต้นสังกัดสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดรรณภพ เย็นวัฒนา (2562: 56) ได้ทำการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการบริหารงานงบประมาณใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ด้านการบริหารทางการเงิน โดยรวมและราย ข้ออยู่ในระดับมาก วนิดา กุลเกษ (2564: 36) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า ด้านการบริหารทางการเงิน โดยรวมและ รายข้ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภสวัสดิ์ พิลลา (2559: 43) ได้ทำการศึกษา การบริหารงบประมาณ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ด้านการบริหารทางการเงิน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ พบว่า การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากโดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 3 อันดับแรกได้แก่ โรงเรียนแต่งตั้งเจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของโรงเรียน อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ โรงเรียนจัดทำสารสนเทศระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของโรงเรียนที่เป็นปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก และ โรงเรียนจัดทำบัญชีพัสดุ ครุภัณฑ์ ครอบถ้วน ถูกต้องเป็นปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากได้ให้ความสำคัญใน การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ และมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของโรงเรียน จัดทำ

สารสนเทศระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของโรงเรียนที่เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัย ศิริวิทย์ อัครภาวิวัฒน์ (2559: 47) ได้ทำการศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา กุลเกษ (2564: 36) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านงานนิเทศ ติดตามประเมินผลและรายงานผล พบว่า การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีข้อมูลผลการดำเนินงานของแผนงานที่ครบถ้วน ตรงเวลา และสามารถนำไปใช้เสนอของบประมาณในปีถัดไป อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามประเมินผลและรายงานผลงบประมาณของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก และโรงเรียนมีการกำกับ ติดตามประเมินผลการใช้จ่ายของโรงเรียนให้เป็นไปตามระเบียบอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบ ติดตามประเมินผล และรายงานให้เป็นไปตามระเบียบหลักเกณฑ์โดยมีข้อมูลผลการดำเนินงานของแผนงานที่ครบถ้วน ตรงเวลา และสามารถนำไปใช้เสนอของบประมาณในปีถัดไป แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามประเมินผลและรายงานผลงบประมาณของโรงเรียน สอดคล้องกับ นพดล จันท์ (2565: 60) ได้ทำการศึกษาปัญหาการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 พบว่าด้านงานนิเทศ ติดตามประเมินผลและรายงานผล โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา บุญชัยยะ (2560: 25) ได้ทำการศึกษาแนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า ด้านงานนิเทศ ติดตามประเมินผล และรายงานผล โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

2.1 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทั้งนี้เนื่องจากว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติแตกต่างกันตามไปด้วย โดยผู้บริหารและครูที่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี จะมีมุมมองการบริหารงานงบประมาณน้อยกว่าผู้บริหารและครูที่สำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพดล จันท์ (2565: 26) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 กาญจนา บุญชัยยะ (2560: 25) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุพงษ์ สมศรี (2565: 30) ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษาในอำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

2.2 ประสิทธิภาพการทำงาน พบว่า การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนรายด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการบริหารทางการเงิน ด้านการบริหารทางภาษี ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และ ด้านงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 นั้นมีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนแตกต่างกันส่งผลให้การบริหารงานงบประมาณและการดำเนินงานแตกต่างกันอันเนื่องมาจากผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากนั้นจะมีมุมมอง ความรู้ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญการบริหารงานงบประมาณมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษฐา ศิริมา (2564: 32) ได้ศึกษาการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

2.3 ขนาดของโรงเรียน พบว่า การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากการบริหารงานงบประมาณนั้น เป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารและครู เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การบริหารงานทุกด้านของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ภารกิจ อย่างเต็มประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ทำให้การบริหารงานงบประมาณนั้นไม่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัสราวี เกตุนะ (2560: 24) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา กุลเกษ (2564: 36) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

3. ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ประกอบไปด้วย ด้านการวางแผนงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ ในการบริหารจัดการงบประมาณ และนำผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อให้ได้แนวทางและกรอบนำมากำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ เป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ รวมถึงการจัดทำแผนงาน โครงการ/กิจกรรม การบูรณาการโครงการ/กิจกรรมร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ในการจัดทำกรอบงบประมาณที่สอดคล้องกับนโยบายถ่ายทอดสู่แผนปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และมีการติดตามประเมินผลหลังจากดำเนินโครงการ/กิจกรรมเสร็จสิ้น ด้านการบริหารทางการเงิน ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดประชุมเพื่อชี้แจง เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในสถานศึกษาทราบหลักการ นโยบายการบริหารการเงิน และการควบคุมค่าใช้จ่ายงบประมาณ ให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ด้านการบริหารทางบัญชี ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยเชิญบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ ด้านการทำบัญชีจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คลังจังหวัดหรือจากกรมบัญชีกลางมาร่วมกันจัดทำคู่มือมาตรฐานการบริหารทางบัญชี ที่อธิบายถึงหลักการ แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องและชัดเจน ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดทำข้อมูลการบริหารงานพัสดุ และสินทรัพย์ให้เป็นปัจจุบัน โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และครบถ้วนเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาระบบการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ด้านงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการบริหารงานจัดประชุมชี้แจงให้คณะครู และบุคลากรทางการศึกษารับทราบ ในการจัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จผลผลิตของสถานศึกษา และกำหนดเป็นข้อตกลงร่วมกัน เพื่อเป็น

หลักประกันการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตามประเมินผลและนำผลที่ได้จากรายงาน นำไปปรับปรุง พัฒนาในการบริหารงานงบประมาณสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา บุญยยะ (2560: 25) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า ควรแต่งตั้งคณะกรรมการการบริหารงบประมาณ ควรจัดทำทะเบียนคุมงบประมาณ ควรส่งเสริมและให้ความรู้ด้านงานงบประมาณ มีการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 เมื่อพิจารณาการบริหารงานงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทางการเงิน รองลงมาคือ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านงานนิเทศ ติดตามประเมินผลและรายงานผล ด้านการบริหารทางงบประมาณ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ตามลำดับ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์โรงเรียนควรมีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามขั้นตอนกระบวนการตามระเบียบที่เกี่ยวข้องและมีการตรวจสอบพัสดุประจำปี โดยรายงานต้นสังกัด ตามระยะเวลาที่กำหนด
2. ด้านการบริหารทางการเงินโรงเรียนควรจัดทำรายงานประจำปี โดยจัดทำงบแสดงฐานะการเงินงบแสดงผลงานการดำเนินงาน จัดอบรมและส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนรับรู้หลักการ นโยบายการบริหารบัญชี โดยแจ้งแนวปฏิบัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
3. ด้านงานนิเทศ ติดตามประเมินผลและรายงานผล โรงเรียนควรมีข้อมูลการเงินที่สัมพันธ์กับข้อมูลผลผลิตและจัดทำแผนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบการดำเนินงานงบประมาณและการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพ
4. ด้านการวางแผนงบประมาณ โรงเรียนควรเสนอของบประมาณที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนงบประมาณที่วางไว้และมีการส่งเสริม อบรมและพัฒนาให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องการวางแผนงบประมาณ
5. ด้านการบริหารทางการเงินโรงเรียนควรจัดอบรมให้บุคลากรในโรงเรียนรับรู้หลักการและนโยบายการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณที่เป็นรูปธรรม โดยแจ้งแนวปฏิบัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและส่งเสริมให้บุคลากรด้านงบประมาณ มีความรู้ความเข้าใจดีในหลักการบริหารการเงิน
6. จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทั้งนี้เนื่องจากว่า ผู้บริหารและครูมีความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติแตกต่างกันตามไปด้วย โดยผู้บริหารและครูที่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีจะมีมุมมองการบริหารงานงบประมาณน้อยกว่าผู้บริหารและครูที่สำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โรงเรียนควรมีการพัฒนา อบรม ส่งเสริม ให้ความรู้แก่บุคลากรที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

7. จำแนกประสบการณ์การทำงาน พบว่า การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนรายด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการบริหารทางการเงิน ด้านการบริหารทางบัญชี ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านงานนิเทศติดตามประเมินผลและรายงานผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและครูมีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันส่งผลให้การบริหารงานงบประมาณและการดำเนินงานแตกต่างกันอันเนื่องมาจากผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากนั้นจะมีมุมมอง ความรู้ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญการบริหารงานงบประมาณมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย โรงเรียนควรต้องมีการพัฒนาผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยให้มีความรู้ในการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนางานพัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ. (ฉบับที่ 3). กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- กาญจนา บุษย์ฮะ. (2560). แนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- กริชาพล แสงคำ. (2561). ปัญหาและแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ชนิษฐา ศิริมา. (2564). การบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- ชูศรี ม่วงกุ่ม. (2558). การบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ดรัณภพ เย็นวัฒนา. (2562). สภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- นพดล จันที. (2565). การศึกษาปัญหาการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ภัสราวลี เกตุณะ. (2560). การศึกษาสภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- รักษณาลี สุริหาร. (2563). สภาพและประสิทธิผลการบริหารงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วนิดา กุลเกษ. (2564). ประสิทธิภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- วีระพงษ์ ก้านกิ่ง. (2560). สภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ศิริวิทย์ อัครภาวิวัฒน์. (2560). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จะเขียงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- ศิริโชค เจริญราช. (2564). การศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ศุภสวัสดิ์ พิลา. (2559). การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1. (2566). ข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาจังหวัดจะเขียงเทรา ปีการศึกษา 2565. จะเขียงเทรา: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจะเขียงเทรา.
- อนุพงษ์ สมศรี. (2565). การศึกษาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษาในอำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- Cederstrom. (2016). An Exploration of Ethical Beliefs in the Development of School Budgets from the Perspective of Small. Rural School Superintendents. Beaumont. Texas: Lamar University.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D. V. (1979). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3): 608.

E067S: ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

RELATIONSHIP BETWEEN THE CREATIVE LEADERSHIP AND ACADEMIC AFFAIRS
ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS, THE PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1 PATHUM THANI

ชนิษฐา รัตนทอง¹ ภารดี อนันต์นาวิ² พรพิมล ประวิตรุ่งเรือง³

¹ นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

^{2,3} อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 2) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 327 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิกำหนดตามอำเภอเป็นชั้นตามสัดส่วน และสุ่ม
อย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
5 ระดับ มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์คือความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารงานวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านทุก
ด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน
ทางบวกในระดับสูง ($r = .662$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี
ความสัมพันธ์กันมากที่สุด ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับสูงมาก ($r =$
.932) รองลงมาคือ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านความยืดหยุ่น อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .458$) และด้านที่มี
ความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านการมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับต่ำ ($r = .196$) อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, การบริหารงานวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to 1) Study the creative leadership of school administrators, the Primary Educational Service Area office 1 Pathum Thani, 2) Study the academic administration of school administrators, the Primary Educational Service Area office 1 Pathum Thani, 3) Study the relationship between creative leadership and academic affairs administration of school administrators, the Primary Educational Service Area office 1 Pathum Thani. The sample used in this research was 327 teachers in schools, the Primary Educational Service Area office 1 Pathum Thani. Academic year 2023 by stratified random sampling, set according to district in proportional tiers and simple random sampling. The research instrument was 5-level rating scale a questionnaire. The reliability was 0.96. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean ($\bar{X}$) Standard Deviation (S.D.) and the Pearson correlation coefficient. Presentation.

The research results found that 1) Creative leadership of school administrators, the Primary Education Service Area office 1 Pathum Thani, in overall was at a high level. 2) Academic affairs administration of school administrators, the Primary Educational Service Area office 1 Pathum Thani in overall and all aspect was at a high level, 3) The relationship between creative leadership and academic affairs administration of school administrators, the Primary Educational Service Area office 1 Pathum Thani in overall was at a high level of positive correlation ($r = .662$) statistically significant at the .01 level. When considering each aspect found that the most closely related aspect namely creative leadership with individual consideration was at the highest level relationship ($r = .932$). Next, Creative leadership in flexibility was at a moderate level ($r = .458$). and the side with the lowest relationship was Creative leadership with vision was at a low level ($r = .196$) statistically significant at the .01 level.

Keywords: Creative leadership, Academic affairs administration, School administrator

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันกันสูงทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครองและเทคโนโลยี ตลอดจนด้านการศึกษาของไทยได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว เช่นในปัจจุบันนี้สังคมต้องการสิ่งใหม่ ๆ แนวคิดใหม่ ๆ มาพัฒนาประเทศเพื่อแข่งขันกับนานาประเทศ การสร้างสรรค์เป็นการดำเนินการในลักษณะต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน สิ่งที่มีชีวิตเท่านั้นที่จะมีความสร้างสรรค์ เนื่องจากการสร้างสรรค์เป็นความคิดระดับสูง ส่งผลให้ทุกองค์กรมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ผู้นำที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมและเป็นผู้ที่มีศักยภาพสูง เพื่อสามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายด้วยความสำเร็จ การสร้างผู้นำที่มีศักยภาพและมีพลังทางบวกจะทำให้สามารถขับเคลื่อนองค์กรไปสู่การพัฒนาได้อย่างสร้างสรรค์ (รัชฎาภรณ์ อัครจันทร์. 2560: 3) เพื่อขับเคลื่อนและพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีความคิดสิ่งใหม่ ๆ ในการบริหารจัดการเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ โดยอาศัยความเชื่อบนพื้นฐานที่ว่า ในสถานศึกษาหนึ่งอาจมีผู้นำได้หลายคน มีการแสดงบทบาทภาวะ

ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นจะต้องอาศัยหลักการ 10 ประการ คือ 1) การเรียนรู้แบบทีม 2) มองครูว่าเป็นผู้นำการไว้วางใจ 3) สนับสนุนความคิดริเริ่ม 4) คิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ 5) ให้ความสนใจกับคน 6) ให้ความสำคัญกับคน 7) สร้างเครือข่ายให้เกิดการสื่อสารแบบสองทาง 8) เอาใจใส่ใกล้ชิด 9) กระจายอำนาจการตัดสินใจ และ 10) มีความสามารถในการปฏิบัติการกิจอยู่ท่ามกลางสภาวะแวดล้อมที่ไม่แน่นอน (จุฑาธิปต์ ทัพไทย. 2560: 20) สอดคล้องกับแนวคิดของ ปีลันธน์ วีระภักทรกุล (2560: 4) ได้สรุปว่า องค์การที่จะประสบผลสำเร็จจะต้องดำเนินงานโดยใช้ความรู้เป็นฐานมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์หรือมีแนวคิดทางบวกเพื่อเป็นช่องทางในการพัฒนาตนเองเข้าสู่ความเป็นผู้นำที่สร้างสรรค์

การบริหารวิชาการถือเป็นหัวใจหลักของการบริหารการศึกษา ดังที่ ดวงแข มานะปรีชางามเลิศ (2562: 32) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารวิชาการว่าเป็นงานหลักในการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่งต่อผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องศึกษาและให้ความสำคัญเพื่อช่วยให้สถานศึกษาขับเคลื่อนและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายได้ สำหรับผู้นำนายคใหม่จึงต้องมีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงความเป็นผู้นำที่มีอยู่ให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบันตลอดเวลา ซึ่งปัญหาที่สำคัญของสถานศึกษาในปัจจุบันคือ การให้ความสำคัญกับการทดสอบระดับชาติ (O-NET) แต่ผลปรากฏว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนทั้ง 4 กลุ่มสาระ ปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าปีการศึกษา 2564 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จึงทำให้สถานศึกษาควรเห็นความสำคัญกับการบริหารวิชาการมากขึ้นเพื่อผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นของผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. 2565)

จากการศึกษาข้อมูลแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (พ.ศ. 2563-2565) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ทำให้ทราบถึงสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ ทั้งในด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และการบริหารงานวิชาการ สรุปได้ว่า ในส่วนของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์นั้น ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพวิชาการโรงเรียนส่วนใหญ่ผู้บริหารมุ่งเน้นที่จะให้มีการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น แต่ทั้งนี้ยังขาดการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ไม่เน้นการจัดการเรียนการสอนที่ตัวบุคคลเพื่อที่จะทำให้มีผลการทดสอบระดับชาติ (O NET) ที่สูงขึ้นเพียงอย่างเดียว และนอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าด้านภาระงานอื่น ๆ ที่ครูได้รับมอบหมายให้ปฏิบัตินั้นมีมากจนเกินไปส่งผลให้การจัดเตรียมการเรียนการสอนในแต่ละวันไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ปัญหาเหล่านี้จึงเป็นอุปสรรคที่จะต้องอาศัยทักษะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารจัดการให้บุคลากรในโรงเรียนเกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น ในส่วนของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบสาเหตุของปัญหาที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน มีผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าความคาดหวัง คือ ในการบริหารงานวิชาการยังขาดการสร้างความสำเร็จในการทดสอบ ทั้งข้อสอบ เฉลยแบบทดสอบ กระบวนการจัดสอบ และสะท้อนผลในเชิงเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร รูปแบบและวิธีการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเชื่อมั่นได้ว่าการทดสอบระดับชาติ (O-NET) จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติอย่างแท้จริง อีกทั้งนักเรียนให้ความสำคัญต่อการ

ทดสอบระดับชาติ (O-NET) น้อย เนื่องจากไม่ทราบว่า จะนำผลจากการทดสอบไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. 2565)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

สมมติฐาน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ประโยชน์ที่รับจากงานวิจัย

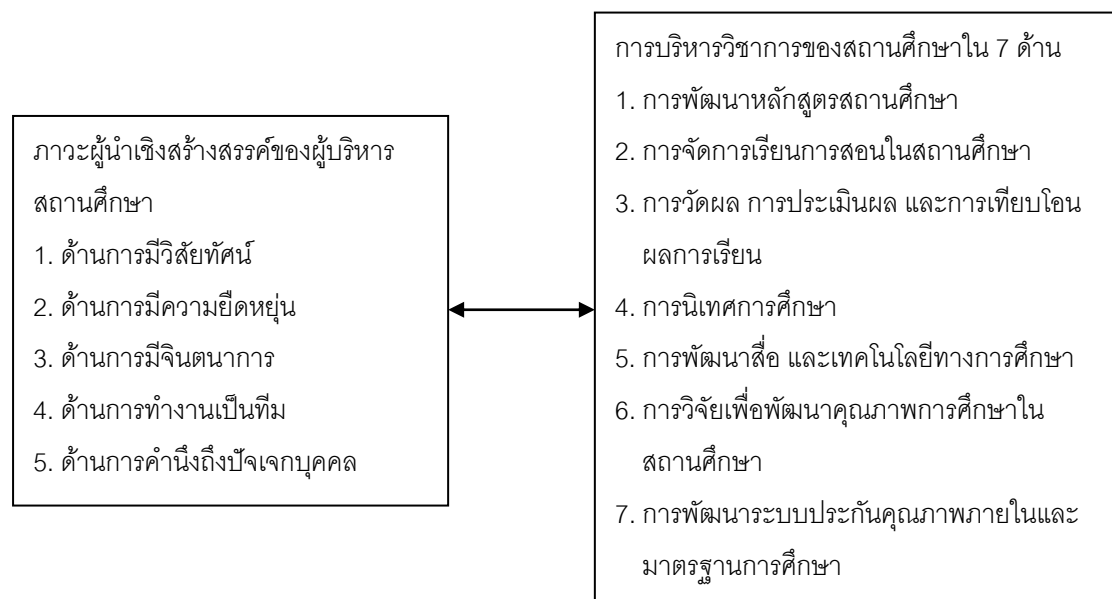
1. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และพัฒนาการดำเนินงานบริหารวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิผล บรรลุเป้าหมายของมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เพื่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนรวมให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดย จุฑามาส ชื่นห้วน (2562), กิตติกร ธรรมกิจวัฒน์ (2562), ศิริวรรณ คำภูเงิน (2561), คุณาจุติ สิงห์ทอง (2561), จันทริมา รัตนโกสุม (2561), สุพัฒตรา ธิพรพันธ์ (2561), โรบินสัน (Robinson. 2007), เบนนิส (Bennis. 2002), เมืองเกษม (Mungkasem. 2001) และ ชนิน (Chenin. 2001) สรุปได้ 5 ด้าน

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดย กระทรวงศึกษาธิการ (2551), นุชรี เนียมรัตน์ (2562), นภาพร สุทรวงศ์ (2561), สารินทร์ เอี่ยมครอง (2561), ชโลม คุ่มวงศ์ (2560), นิยม รัชตะวัฒนวินัย (2560), พรพรรณ พินทุสมิต (2560), วัชรภรณ์ สมพงษ์ผั่ง (2559), นันทวัน วัฒนวราห์ (2559) และ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) สรุปได้ 7 ด้าน ผู้วิจัยได้นำมากำหนดกรอบแนวคิด ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรที่ศึกษา



วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จากสถานศึกษาทั้งหมด 102 โรงเรียนจำนวน 2,184 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. 2566)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 327 คน ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1978) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิกำหนดตามอำเภอเป็นชั้นตามสัดส่วน และสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือในการวิจัย

1. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. สร้างแบบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และระดับ

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert. 1993)

4. หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Index of item-objective congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-moment Correlation)

เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจากคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2560: 168)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 4.50-3.51 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 3.50-2.51 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.50-1.51 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.50-1.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับความสัมพันธ์กันนั้นพิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2560: 168)

ค่า $r = 0.81-1.00$ หมายความว่า ความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

ค่า $r = 0.61-0.80$ หมายความว่า ความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ค่า $r = 0.41-0.60$ หมายความว่า ความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ค่า $r = 0.21-0.40$ หมายความว่า ความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ

ค่า $r = 0.01-0.20$ หมายความว่า ความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ค่า $r = 0$ หมายความว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลและลำดับ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน

(n = 327)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	3.98	.499	มาก	2
2. ด้านการมีความยืดหยุ่น	3.94	.592	มาก	4
3. ด้านการมีจินตนาการ	3.98	.335	มาก	1
4. ด้านการทำงานเป็นทีม	3.95	.408	มาก	3
5. ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล	3.60	.607	มาก	5
รวม	3.89	.488	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = .488) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีจินตนาการ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .335) รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .499) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = .607)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลและลำดับ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน

(n = 327)

การบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.69	.632	มาก	2
2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.66	.601	มาก	3
3. การวัดผล การประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน	3.62	.574	มาก	4
4. การนิเทศการศึกษา	3.60	.607	มาก	6
5. การพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.61	.598	มาก	5
6. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.70	.678	มาก	1
7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	3.59	.598	มาก	7
รวม	3.63	.612	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = .612) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = .678) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = .632) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = .598)

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ภาพรวม

	X1	X2	X3	X4	X5	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	X	Y
X1	1													
X2	.250**	1												
X3	.512**	.500**	1											
X4	.366**	.426**	.699**	1										
X5	.185**	.429**	.279**	.336**	1									
Y1	.179**	.352**	.274**	.282**	.782**	1								
Y2	.159**	.416**	.295**	.308**	.708**	.788**	1							
Y3	.203**	.419**	.290**	.307**	.851**	.795**	.791**	1						
Y4	.152**	.387**	.254**	.300**	.754**	.650**	.696**	.725**	1					
Y5	.185**	.429**	.279**	.336**	1.000**	.782*	.708**	.851**	.754**	1				
Y6	.164**	.440**	.268**	.360**	.876**	.698**	.671**	.793**	.712**	.876**	1			
Y7	.190**	.414**	.281**	.358**	.860**	.724**	.700**	.798**	.745**	.860**	.909**	1		
X	.689**	.536**	.782**	.768**	.675**	.555**	.528**	.602**	.539**	.675**	.620**	.621**	1	
Y	.196**	.458**	.311**	.360**	.932**	.869**	.858**	.918**	.851**	.932**	.904**	.917**	.662**	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = .662$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ด้านการมีความยืดหยุ่น ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีจินตนาการ และด้านการมีวิสัยทัศน์

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีจินตนาการ รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล

2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = .662$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล รองลงมาคือ ด้านการมีความยืดหยุ่น และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะในด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดกลยุทธ์และนำสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจนรอบคอบในการแก้ปัญหาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ด้านความยืดหยุ่นมีการปรับปรุง แก้ไข ภาวะปฏิบัติงานตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปไม่ยึดติดกับกฎเกณฑ์เดิม ๆ มีการปรับเปลี่ยนแผนงานภายใต้สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหาการดำเนินงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย ด้านการมีจินตนาการ รู้จักนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่า กล้าคิด กล้าฝัน กล้าทำในสิ่งใหม่ ๆ เพื่อนำพาองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลง สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานด้วยการคิดหลายมิติ และคิดหลายแง่หลายมุม ด้านการทำงานเป็นทีม สนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทและเป้าหมายของการปฏิบัติงานร่วมกัน มีความสามารถในการติดต่อและประสานงานกับบุคลากรในแต่ละฝ่ายงานได้ทันต่อเวลาที่กำหนด ส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานร่วมกันและเห็นคุณค่าของเพื่อนร่วมงาน เพื่อสร้างความสามัคคีในองค์กร ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล เป็นที่เล็งและเป็นที่ปรึกษาให้กับบุคลากร ให้อิสระกับบุคลากรในการแสดงความคิดเห็น และเปิดโอกาสให้บุคลากรใช้ความสามารถพิเศษของตนเองในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ คำภูเงิน (2561) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบลเวียงสันทรายงาม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบลเวียงสันทรายงาม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก จันจิรา น้ำขาว (2562) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ ธนาภรณ์ นิลพัทพันธ์ (2562) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญว่า การบริหารวิชาการ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารในสถานศึกษาที่จะบ่งบอกถึงคุณภาพของสถานศึกษา โดยผู้บริหารมีการพัฒนา ผู้เรียนด้านวิชาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มี กระบวนการวิเคราะห์เอกสารตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และนำหลักสูตร ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ด้านการวัดผลประเมินผล มีกระบวนการตรวจสอบและตัดสิน คุณภาพของผู้เรียนด้านความรู้ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรโดยการกำหนด กำหนดระเบียบการวัดผล และประเมินผล ให้สอดคล้องกับนโยบาย ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการ ดำเนินงานวิจัยพัฒนาคุณภาพวิชาการของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบโดยจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีการวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา มีการจัดกิจกรรมการนิเทศ สร้างความตระหนักให้แก่ ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจถึงกระบวนการนิเทศ จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึง และ ต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการจัดทำแผน พัฒนาสถานศึกษา และดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษาและการจัดทำ รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการส่งเสริมให้ครู ผลิตพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน ประเมินผลการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดำรงค์ กำเริว (2562) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของ ผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลด้านวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพด้านวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มูนา จารง (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่าย ตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผล และประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก และ นุชรี เนียมรัตน์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานวิชาการของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดเทศบาลนคร หาดใหญ่ พบว่าการบริหารงานวิชาการของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีการ บริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ด้านที่ มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ และมีกระบวนการใช้ความรู้ ความสามารถในการ บริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยอาศัยทรัพยากรบุคคล และกระบวนการบริหารอย่าง เป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาและแก้ไขปัญหาโดยใช้วิธีการใหม่ ๆ ที่มีความหลากหลายและทันสมัย

เพื่อให้การปฏิบัติงานในสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันจิรา น้ำขาว (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 และเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง วสันต์ ชววิกญานุลย์ (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่า ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ขวัญฤทัย ภูสาระ (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้เราทราบแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1. จากผลการวิจัยผลพบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงความสัมพันธ์กับบุคลากรโดยการดูแลเอาใจใส่บุคลากรเป็นรายบุคคล ควรเคารพและให้เกียรติบุคลากรในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน
2. จากผลการวิจัยผลพบว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และดำเนินการตามแผนที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา
3. จากผลการวิจัยผลพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคลมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อบุคลากรเป็นรายบุคคล ปฏิบัติต่อบุคลากรผู้ร่วมงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองและการส่งเสริมการนำทักษะและประสบการณ์มาใช้ในการวางแผนและแก้ไขปัญหา ด้านการมีวิสัยทัศน์มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์และสังเคราะห์บริบทสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป้าหมายหรือภาพในอนาคตของสถานศึกษา นำหลักวิชาการและทฤษฎีมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควบคู่ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ควบคู่ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
3. ควบคู่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- กิตติกร ธรรมกิจวัฒน์. (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
เอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**. 11(2):
1-16
- ขวัญฤทัย ภู่อาระ. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- คุณาวุฒิ สิงห์ทอง. (2561). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จันจิรา น้ำขาว. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จันทริมา รัตนโกสุม. (2561). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร:
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จุฑาธิปต์ ทัพไทย. (2560). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สลาก
กินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑามาส ชุ่นห้วน. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อม
ในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11
ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สุราษฎร์ธานี.
- ชโลม คุ่มวงศ์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการ
บริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- ดวงแข มานะปรีชางามเลิศ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ดำรงค์ กำเริว. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลด้านวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ธนาภรณ์ นิลพันธุ์นนท์. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นภาพร สุทธรังษี. (2561). สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- นันทวัน วัฒนวราร์. (2559). รูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. 11 (1): 147-160.
- นิยม รัชตะวัฒนินัย. (2560). แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นุชรี เนียมรัตน์. (2562). การบริหารงานวิชาการของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปิลันธน์ วีระภัทรกุล. (2560). รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พรหมมน พินทุสมิต. (2560). การปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พัฒน์วงศ์ ดอกไม้. (2560). อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มูนา จารง. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- รัชฎาภรณ์ อัครจันทร์. (2560). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วสันต์ ชวกิจไพบูลย์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. วารสารวิจัยวิชาการ. 6(1): 161-176.
- วัชรภรณ์ สมพงษ์ผิ. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริวรรณ คำภูเงิน. (2561). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่าย การศึกษาดำบลเวียง สันทรายงาม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สารินทร์ เขี่ยมครอง. (2561). แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1. (2565). แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. กลุ่มนโยบายและแผน. ปทุมธานี: สำนักงานฯ.
- _____. (2566). แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. กลุ่มนโยบายและแผน. ปทุมธานี: สำนักงานฯ.
- สุพัฒตรา ธิพรพันธ์. (2561). การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ; สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- Bennis, W. (2002). *Creative leadership* [ABI]. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Chernin, P. (2001). *Creative leadership: The Strength of Ideas the Power of the Imagination. Vital Speeches of the Day*. 68(8): 254.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.
- Likert, Renic. (1993). *A Technique for the Measurement of Attitude*. Chicago: Read Mc Nally.
- Mungskasem, Udom. (2001). *The Experimental Chief Executive Officer*. Doctoral Dissertation Graduate School Technical University of the Philippines.
- Robinson, K. (2007). *The Principles of Creative Leadership*. New York: McGraw-Hill.

E069S: ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา
อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

THE RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC ADMINISTRATION AND MANAGEMENT OF
ACTIVE LEARNING PAKCHONG DISTRICT UNDER NAKHONRATCHASIMA PRIMARY
EDUCATIONNAL SERVICE AREA OFFICE 4

สามินี สงค์คำ¹ วิโรจน์ หมั่นเทพ² เพชราวลัย ถิระวงษ์พงศ์³

¹ นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

^{2,3} อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอน จำนวน 260 คน กำหนดจากตาราง เครจซี่ และ มอร์แกน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.66-1 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาด้านการวัดและประเมินผล ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีทักษะการคิด แก้ปัญหา และการนำไป

3. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์ระหว่างทางบวกกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ที่ .814

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

The purposes of research were to study: relationship between academic administration and management of active learning of schools pakchong district under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 4. The objective 1) To study the level academic administration of educational institutions 2) To study the level active learning management of educational institutions Under the jurisdiction 3) To study the relationship between academic administration and management of active learning of schools pakchong district under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 4. samples were 260 school teachers and determined using Krejcie and Morgan's table numbering 260 individuals by Startified random sampling, the research instrument used was a five-rating scale estimation questionnaire with an IOC value between 0.66-1.00, questionnaire with the reliability of .95. The statistical tools used for data analysis were mean, Standard Deviation and Pearson's correlation coefficient.

The finding revealed that;

1. Academic administration of educational institutions Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Area 4, the overall level is at a high level. When considering each aspect, it is at a high level in every aspect. Arranged from highest to lowest, it was found that the teaching and learning aspect had the highest average. Secondary in measurement and evaluation Educational institution curriculum development Educational supervision and the development and use of technological media for education.

2. The active learning management of educational institutions Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Area 4, the overall level is at a high level. When considering the average from highest to lowest, it was found that the participatory learning aspect had the highest average, followed by the aspect of organizing self-learning. The learning side emphasizes action. The aspect with the least average value is thinking skills, problem solving, and application.

3. Correlation coefficient analysis results (R) During the academic management period, there is a positive relationship between the active learning management of educational institutions in pakchong District. Nakhon Ratchasima Primary School Education Service Area Office 4 .814.

Keywords: Academic administration, Active learning

บทนำ

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาทั้งความรู้ คุณธรรม และ กระบวนการเรียนรู้ ให้บูรณาการความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับระดับการศึกษา ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม ด้านภาษา

โดยเฉพาะการใช้ภาษาไทย ด้านคณิตศาสตร์ ด้านการประกอบอาชีพในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับ ความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง และปลูกฝังคุณธรรม คุณลักษณะที่ดี นอกจากนี้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างต้องส่งเสริมให้ผู้สอน จัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้การร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ การประเมินผลควรดูจากพัฒนาการ การสังเกตพฤติกรรม โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและนำผลการประเมินมาใช้ประกอบด้วย หลักสูตรการศึกษาต้องมีความหลากหลาย โดยส่วนการจัดทำหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองดี การจัดทำหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม (พระราชบัญญัติการศึกษา. 2542)

การบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจหลักของการบริหารงานของสถานศึกษา ซึ่งเป็นงานที่สำคัญมากในโรงเรียนโดยที่บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมโดยผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสนใจในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตามมาตรฐานการศึกษาและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ พงศกร อุดลพิทยาภรณ์ และ นันทรัตน์ เจริญกุล (2561: 61) กล่าวว่า การบริหารวิชาการเป็นงานที่สำคัญของสถานศึกษา การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ตรงตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจากสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เพื่อเป็นการยกระดับสถานศึกษาในสังกัดให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ที่ 3 ยุทธศาสตร์คุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการศึกษาโดยมีการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาพหุปัญญารายบุคคล ส่งเสริมการจัดการศึกษาตามขีดความสามารถของผู้เรียน ตามความถนัดและศักยภาพของแต่ละบุคคล ส่งเสริมการศึกษาเพื่ออาชีพให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ให้มีสรรถนะและทักษะด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ การคิดขั้นสูง นวัตกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เชื่อมโยงสู่อาชีพและมืงานทำ มีทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ มีสุขภาวะที่ดี สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (แผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2566-2570 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4. 2566: 61-64)

ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารและครู เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแก่ผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อโรงเรียนและนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4
2. เพื่อศึกษาระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา
อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

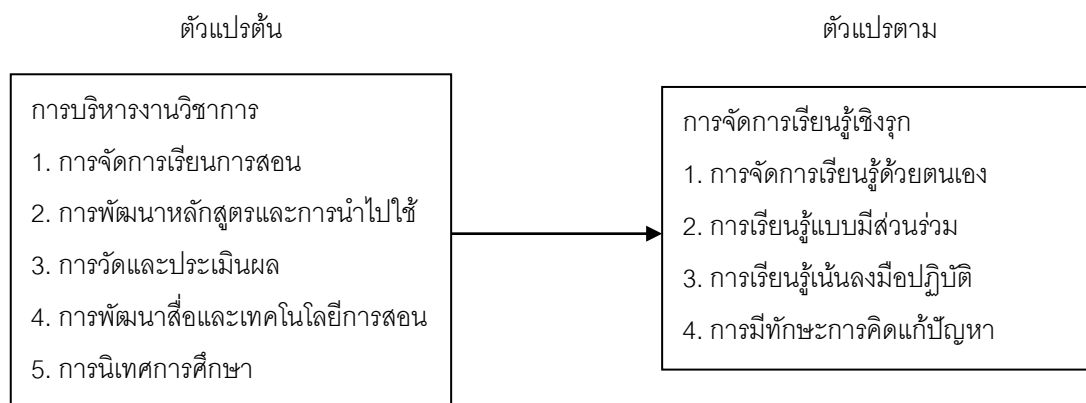
ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ผลจากการวิจัยทำให้ทราบแนวทางที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
2. ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการปรับพฤติกรรมให้มีการดำเนินการดำเนินงานบริหารวิชาการได้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบาย วางแผน ส่งเสริมในสถานศึกษามีแนวทางการบริหารวิชาการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา
อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของ ดวงแข มานะปรีชางามเลิศ (2562) และ
ดาราวรรณ กลิ่นเขตรการณ (2561) ตัวแปรตามได้ศึกษาสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของ
เยาวเรศ รักดีจิตร (2557) และ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2553) มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด ได้ดังนี้



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากร คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา
เขต 4 จำนวนทั้งสิ้น 800 คน จาก 73 โรงเรียน (กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา
เขต 4. 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่สอนในสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้นภูมิ และสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้จำนวนทั้งสิ้น 260 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นการถามการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

ตอนที่ 3 เป็นการถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ภาพรวมและรายด้าน

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.13	.580	มาก	1
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.11	.581	มาก	2
3. ด้านการวัดและประเมินผล	4.11	.615	มาก	3
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.10	.612	มาก	4
5. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.03	.597	มาก	5
รวม	4.10	.553	มาก	-

จากตาราง 1 การบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .553) เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = .580) รองลงมา

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = .581) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = .615) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .612) และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .597)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ภาพรวมและรายด้าน

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.15	.579	มาก	1
การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	4.15	.584	มาก	2
การเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติ	4.10	.602	มาก	3
การมีทักษะการคิด แก้ปัญหา และการนำไปประยุกต์ใช้	4.09	.607	มาก	4
รวม	4.12	.559	มาก	-

จากตาราง 2 พบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 นครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = .559) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
 พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .579) รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมี
 ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .584) ด้านการเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .721) ด้านที่มี
 ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีทักษะการคิด แก้ปัญหา และการนำไป ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = .607)

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ระหว่างการบริหารงานวิชาการ กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของ
 สถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

	X1	X2	X3	X4	X5	X	Y
X1	1						
X2	.586**	1					
X3	.678**	.731**	1				
X4	.306**	.568**	.595**	1			
X5	.565**	.699**	.663**	.569**	1		
X	.778**	.875**	.878**	.734**	.846**	1	
Y	.685**	.618**	.779**	.600**	.678**	.814**	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน (X_1) มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{x1y} = .685$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (X_2) มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{x2y} = .618$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ด้านการวัดและประเมินผล (X_3) มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{x3y} = .779$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (x_4) มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{x4y} = .600$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ด้านการนิเทศการศึกษา (x_5) มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{x5y} = .678$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาด้านการวัดและประเมินผล ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เมื่อพิจารณารายด้านเป็นรายข้อได้ ดังนี้

1.1 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ จัดครูเข้าสอนในชั้นเรียนตามศักยภาพอยู่ในระดับมาก รองลงมา มีการนิเทศ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพกับตัวผู้เรียน อยู่ในระดับมาก และจัดทำแผนการสอน กำหนดกิจกรรม จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน กิจกรรมที่หลากหลายอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้การวางแผนการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

1.2 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรเพื่อจัดทำร่างหลักสูตร อยู่ในระดับมาก รองลงมาการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลกรรนำหลักสูตรไปใช้ในระดับมาก และดำเนินการจัดทำ

หลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีกระบวนการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรอย่างชัดเจน อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

1.3 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รองลงมาส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายอยู่ในระดับมาก และติดตามตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลอย่างเป็นระบบอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กระบวนการตรวจสอบและตัดสินคุณภาพของผู้เรียนอย่างชัดเจนอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

1.4 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างหลากหลายอยู่ในระดับมาก รองลงมา มีการเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ผ่านการประเมินคุณภาพทางวิชาการอยู่ในระดับมาก และการประเมินผล ปรับปรุง พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนสอนอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการศึกษา วิเคราะห์คุณภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีคุณภาพ และพร้อมใช้งานอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

1.5 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีเครื่องมือในการประเมินผลการนิเทศอย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รองลงมา มีนำผลการประเมินการนิเทศการสอนมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนอย่างมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และมีการดำเนินการนิเทศการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีแผนการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนอย่างชัดเจนอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีทักษะการคิด แก้ปัญหา และการนำไปใช้

2.1 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ส่งเสริมให้ผู้เรียนเลือกวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก รองลงมา ส่งเสริมให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์อยู่ในระดับมาก และผู้เรียนมีการจัดการประเมินผลการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2.2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก รองลงมา

ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2.3 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการจัดการเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการกลุ่มอยู่ในระดับมาก รองลงมาส่งเสริมให้ผู้เรียนนำเสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้าด้วยตนเอง ลงมือทำอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2.4 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการมีทักษะการคิด แก้ปัญหา และการนำไปประยุกต์ใช้ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด แก้ปัญหาและการนำไปประยุกต์อยู่ในระดับมาก รองลงมาส่งเสริมให้ผู้เรียนมุ่งหาความรู้ที่แปลกใหม่อย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด แก้ปัญหาและการนำไปประยุกต์อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์ระหว่างทางบวกกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ที่ .01 ($r_{xy} = .814$)

อภิปรายผล

1. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการจัด การศึกษาหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพราะการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยความรู้ความสามารถความเข้าใจในหลักการบริหารงานวิชาการตลอดจน มีทักษะหรือความรู้ในการบริหารหรือการจัดการวางแผนงาน ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาพันท์ กัญญา และ พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ (2558: 1) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นภารกิจหลักของ สถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษา คือ มีคุณภาพที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครองและชุมชน โดยมุ่งเน้น การสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นสิ่งสำคัญที่สุด จะต้องอาศัยกระบวนการบริหารจัดการ ภายในสถานศึกษาที่ดี ทุกฝ่ายต้องร่วมกันบริหารจัดการทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียน จึงจะสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาได้ดี

1.1 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ จัดครูเข้าสอนในชั้นเรียนตามศักยภาพอยู่ในระดับมาก รองลงมามีการนิเทศ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพกับตัวผู้เรียน อยู่ในระดับมาก และจัดทำแผนการสอน กำหนดกิจกรรม จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน กิจกรรมที่หลากหลายอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้การวางแผนการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ สุภาพรณ์ พิลาดรัม และคณะ (2557: 231) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรเพื่อจัดทำร่างหลักสูตร อยู่ในระดับมาก รองลงมากรณีพิเศษ ติดตาม และประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในระดับมาก และดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีกระบวนการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรอย่างชัดเจน อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ ฐานันท์ กันยา และ พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ (2558: 102) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.3 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รองลงมาส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายอยู่ในระดับมาก และติดตามตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลอย่างเป็นระบบอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กระบวนการตรวจสอบและตัดสินคุณภาพของผู้เรียนอย่างชัดเจนอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ สุภาพรณ์ พิลาดรัม และคณะ (2557: 231) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างหลากหลายอยู่ในระดับมาก รองลงมา มีการเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ผ่านการประเมินคุณภาพทางวิชาการอยู่ในระดับมาก และการประเมินผล ปรับปรุง พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนสอนอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการศึกษาวิเคราะห์คุณภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีคุณภาพ และพร้อมใช้งานอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ ฐานันท์ กันยา และ พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ (2558: 102) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3 พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.5 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีเครื่องมือในการประเมินผลการนิเทศอย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รองลงมา มีนำผลการประเมินการนิเทศการสอนมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนอย่างมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และมีการดำเนินการนิเทศการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มี

แผนการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนอย่างชัดเจนอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ สุภาพรณ์ พิลาดรัมย์ และคณะ (2557: 231) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วย เทคนิคที่หลากหลาย โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน นอกจากนี้ ยังกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูงที่ผ่านทักษะ การฟัง อ่าน คิด และเขียน และแสดงความคิดเห็นระหว่าง ลงมือปฏิบัติ โดยครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำต่าง ๆ ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สนุกและท้าทาย และนักเรียนสามารถสร้างความองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ ไพศาล บรรจสุวรรณ์ (2561: 170) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเรียนรู้แบบเชิงรุก หมายถึง การเรียน ที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด กระบวนการคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) ด้วยการคิดวิเคราะห์ ประเมินค่า และสร้างสรรค์ ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะฟัง อ่าน เขียน ตั้งคำถามจากข้อสงสัยมีการอภิปรายรวมกันและลงมือปฏิบัติจริง โดยคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้เน้นลงมือปฏิบัติและด้านการมีทักษะการคิดแก้ปัญหาและการนำไปประยุกต์ใช้ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ผลวิจัยของ เกตุสินี ชัยศรี และ ศิริมา ปุรินทราภิบาล (2563: 18) พบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ครูสอนภาษาฝรั่งเศสในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้ใช้ในระดับปานกลาง มีดังนี้ การให้เปรียบเทียบเนื้อหาที่จดบันทึกกับเพื่อน การให้นักเรียนสรุปเนื้อหาจากที่เรียนเป็นคู่ การให้นักเรียนอ่านและแก้งานของเพื่อน การให้นักเรียนทำผังความคิด (Mind Mapping) การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดออนไลน์ จะเห็นได้ว่า ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีการประเมินการเรียนรู้ ด้วยตนเองและนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า ด้วยตนเอง ลงมือทำ ด้วยตนเองและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีใจใฝ่ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียน มีความสุขในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.1 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ส่งเสริมให้ผู้เรียนเลือกวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก รองลงมาส่งเสริมให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์อยู่ในระดับมาก และผู้เรียนมีการจัดการประเมินการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ กัญญากัด จันทวิเศษ และ อังคณา ตุงคะสมิต (2557: 11) ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้เน้นลงมือปฏิบัติ และด้านการมีทักษะการคิดแก้ปัญหาและการนำไปประยุกต์ใช้ อยู่ในระดับมาก

2.2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ด้านการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก รองลงมา

ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญา คุณสุข (2565) พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.3 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการกลุ่มอยู่ในระดับมาก รองลงมาส่งเสริมให้ผู้เรียนนำเสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้าด้วยตนเอง ลงมือทำอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญา คุณสุข (2565) พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.4 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการมีทักษะการคิด แก้ปัญหา และการนำไปประยุกต์ใช้ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด แก้ปัญหาและการนำไปประยุกต์อยู่ในระดับมาก รองลงมาส่งเสริมให้ผู้เรียนมุ่งหาความรู้ที่แปลกใหม่อย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด แก้ปัญหาและการนำไปประยุกต์อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ กัญญามาศ จันทวิเศษ และ อังคณา ตุงคะสมิต (2557: 11) ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์ระหว่างทางบวกกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ที่ $.01$ ($r_{xy} = .814$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญา คุณสุข (2565) พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรีโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ $.05$ ($r_{xy} = 0.89$) กล่าวคือ เมื่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีค่าเพิ่มขึ้น การจัดการเรียนรู้เชิงรุกก็จะมีค่าเพิ่มขึ้นตามไปด้วย จะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่ดีนั้น จะต้องอาศัยการจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การวัดประเมินผล การนิเทศการศึกษา และ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ในด้านด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการ สื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีหลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม

2. จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในด้านการมีทักษะการคิด แก้ปัญหา และการนำไปประยุกต์ใช้ ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด แก้ปัญหา ส่งเสริมให้ผู้เรียนแก้ปัญหาได้ผ่านการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมุ่งหาความรู้ที่แปลกใหม่อย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะของการวิจัยต่อไป และเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า จึงขอเสนอแนะวิธีการวิจัยต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการศึกษา วิจัยและพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาสื่อใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาภักดิ์ จันทวิเศษ และ อังคณา ตุงคะสมิต. (2557). การศึกษาทักษะการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es) ในรายวิชา ส 16101 สังคมศึกษา. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 37(4): 10-16
- เกศินี ชัยศรี และ ศิริมา บุรินทราภิบาล. (2563). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อการจัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้. วารสารสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. 140(43): 86-115.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). เทคโนโลยีการศึกษา: ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุาปนันท กัญญา และ พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์. (2558). การบริหารงาน วิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. วารสารวิจัยและพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาในพระบรมราชูปถัมภ์. 10(2): 101-110.
- ดวงแข มานะปรีชางามเลิศ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ดาราวรรณ กลั่นเขตร์การณ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ธัญญา คุณสุข. (2565). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- พงศกร อดุลพิทยากรณ์ และ นันทรัตน์ เจริญกุล. (2561). การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 13(2): 316-329.

- ไพศาล บรรจสุวรรณ์. (2561). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning) ในการยกระดับความรู้สู่ความเข้าใจการเมืองและประชาธิปไตยในเชิงเปรียบเทียบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เยาวเรศ ภัคดีจิตร. (2557). Active Learning กับการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. นครสวรรค์: สาขาวิชา สังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4. (2560). คู่มือแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566. นครราชสีมา: สำนักงานฯ.
- สุภาพรณ์ พิลาดรัมย์. (2557). การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.

E071S: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

FACTORS AFFECTING ACADEMIC ADMINISTRATION OF HIGH LAND SCHOOLS UNDER THE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3 KANCHANABURI

กรรณิภรณ์ สมรภูมิ¹ ภาวดี อนันต์นาวิ² พรพิมล ประวิตรุ่งเรือง³

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

^{2,3} อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การศึกษครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง 2) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง และ 4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 295 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง เครจซี่ และ มอร์แกน (1970) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน ด้านผู้ปกครองและชุมชน และด้านงบประมาณ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.779, 0.782, 0.807 และ 0.737 ตามลำดับ และแบบสอบถามระดับการบริหารงานวิชาการมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.963 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X_2) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (X_3) และปัจจัยด้านงบประมาณ (X_4) ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีอำนาจพยากรณ์ร่วมกัน (R^2) ได้ร้อยละ 66.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.817 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ดังนี้

$$Y = 0.831 + 0.432X_2 + 0.275X_3 + 0.165X_4$$

$$ZY = 0.398Z_2 + 0.348Z_3 + 0.204Z_4$$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล, การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนบนพื้นที่สูง

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) The level of factors affecting academic administration of highland schools. 2) The level of academic administration of highland schools. 3) The relationship between factors affecting academic administration and academic administration of highland schools and, 4) The factors affecting academic administration of highland schools under The Primary Education a Service Area Office 3 Kanchanaburi. The research sample was 295 administrators and teachers. Determined from Krejcie; & Morgan Table (1970) The tools used for data collection were the questionnaire on the administrator factor, The teacher factor, The parent and community factor and the budget factor. The reliability values were 0.779, 0.782, 0.807 and 0.737 and the academic administration questionnaire had the reliability of 0.963. Analyze data with statistics as follows: Percentage, Frequency, Mean, Standard Deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results of the research were as follows: 1) The factors affecting academic administration of highland schools in overall and each aspect were at a high level. 2) The academic administration of highland schools in overall and each aspect were at a high level. 3) The relationship between factors affecting academic administration of highland schools with the academic administration was found that there was a positive relationship with a statistically significant at .01. and 4) The result of Stepwise Multiple Regression Analysis of Factors Affecting Academic Administration of Highland Schools under The Primary Education a Service Area Office 3 Kanchanaburi were consisted of the teacher factor (X_2), The parent and community factor (X_3), and Budget factor (X_4). The equation of predicting by raw score and standard score could be formed as follows. The predicting equation by raw score:

$$Y = 0.831 + 0.432X_2 + 0.275X_3 + 0.165X_4$$

$$ZY = 0.398Z_2 + 0.348Z_3 + 0.204Z_4$$

Keywords: Factors affecting, Academic administration, Highland schools

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารสถานศึกษาและการบริหารท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเทคโนโลยี สังคมแห่งการเรียนรู้ เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม ในยุคโลกาภิวัตน์ ยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีการสื่อสารที่ไร้พรมแดนและการเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 มีการแข่งขันสูงในการบริหารจัดการ องค์การนวัตกรรมทางการศึกษา ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำการนำองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ การพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากร การบริหารความสัมพันธ์ชุมชน และการพัฒนาระบบสารสนเทศ นวัตกรรมจัดการ (การดี อนันต์นาวิ และ สิทธิพร ประวิตรุ่งเรือง. 2563) เพื่อให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ ทำให้นักเรียนมีความรู้ทั้งในด้านการเรียน การประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิต รวมทั้งการเป็นที่ยอมรับในสังคม ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จมีปัจจัยด้านผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและชุมชน และงบประมาณ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน์ ขาวกริบ (2562) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโดยรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสภาพการดำเนินงานของครูผู้สอน (x_2) ด้านผู้ปกครองและชุมชน (x_4) ด้านผู้บริหาร (x_1) ด้านงบประมาณ (x_3) ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถทำนายได้ร้อยละ 54.30

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีทั้งสิ้น 83 โรงเรียน มีผู้บริหารและครู จำนวน 1,270 คน อยู่บนพื้นที่สูงและทุรกันดาร มีเขตพื้นที่ติดกับบริเวณชายแดนไทย-พม่า ประชากรมีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น พม่า มอญ กะเหรี่ยง กะหรวัง เป็นต้น มีความแตกต่างด้านภาษา วัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ปัญหาการบริหารโรงเรียนงบประมาณในการสนับสนุนทางด้านการศึกษาไม่เพียงพอ ขาดแคลนครูผู้สอน ส่งผลให้การจัดการศึกษาต้องเร่งดำเนินการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพให้มากที่สุด (โพธิ์สิทธิ์ มรรคคี. 2563) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบปัญหาคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์จากผลการประเมินความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ระดับเขตพื้นที่การศึกษาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ในภาพรวมมีแนวโน้ม เพิ่มขึ้น แต่ยังคงมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าในระดับประเทศ และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ระหว่างปีการศึกษา 2563-2564 พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ร้อยละ 7.12 แต่กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีแนวโน้มลดลง ร้อยละ 4.00 ภาษาอังกฤษ มีแนวโน้มลดลง ร้อยละ 0.06 และภาษาไทย มีแนวโน้มลดลง ร้อยละ 6.48 และทุกกลุ่มสาระมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. 2565)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริม ปรับปรุง แก้ไขปัญหา และอุปสรรค ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาบนพื้นที่สูง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 เพื่อพัฒนาดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน ได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานและปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และมาตรฐานเท่าเทียมกัน อันนำไปสู่ความเสมอภาคทางการศึกษา

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 สามารถใช้ผลวิจัยเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายและวางแผนการพัฒนาบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมาย

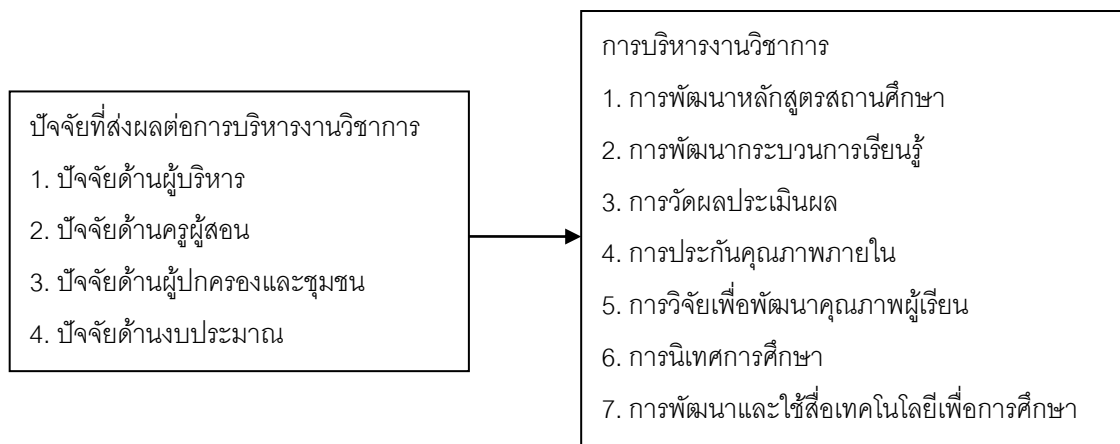
กรอบแนวคิด

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564), ไทพนา บ่อมหิน (2562), กุลธร ดอนแก้ว (2562), นงนุช อินทรโคกสูง (2565), ปรีชา ตุ่มโท (2565), กัลชญา ทองหัตถา (2565), พิมพิใจ พุฒจตุรัส (2562), สุกัญญา นิมพันธ์ (2563), จุฑารัตน์ ขาวกริบ (2562), แก่งกล้า สุวรรณโพล (2559), มิลเลอร์ (Miller. 1976) และ เรดดิน (Reddin. 1970) เพื่อนำมาสรุปตัวแปรของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง และเป็นกรอบในการสร้างตัวแปรของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การประกันคุณภาพภายใน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง ได้สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ ณัฐริดา งามตา (2561), ไทพนา บ่อมหิน (2562), กรรณิกา อรรถชัยยะ (2565), นงนุช อินทรโคกสูง (2565), ปรีชา ตุ่มโท (2565), กัลชญา ทองหัตถา (2565), ชุตติกาญจน์ หลวงแสน (2564), สุกัญญา นิมพันธ์ (2563), จุฑารัตน์ ขาวกริบ (2562) และ แก่งกล้า สุวรรณโพล (2559) สามารถสรุปตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ได้ 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน และปัจจัยด้านงบประมาณ ซึ่งสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐาน

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 87 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,183 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวนรวมทั้งสิ้น 1,270 คน จากจำนวน 83 โรงเรียน ซึ่งทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเปิดตารางสำเร็จรูปของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 295 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) จำแนกตามขนาดโรงเรียน และสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. 2566)
2. ขอบเขตระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ. 2566
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ได้ 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน และปัจจัยด้านงบประมาณ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การประกันคุณภาพภายใน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีการทดสอบความเที่ยงตรง ด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความถูกต้องของการใช้ภาษา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Item Objective Congruence หรือ IOC) โดยได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1 และทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่ได้ถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เมื่อพิจารณาแต่ละตัวแปร มีค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ ปัจจัยด้านผู้บริหาร มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .779 ปัจจัยด้านครูผู้สอน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .782 ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .807 ปัจจัยด้านงบประมาณ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .737 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .963

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนทุกฉบับครบถ้วน จำนวน 295 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน โดยหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และวิเคราะห์ตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผล และอันดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

(n = 295)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3	ค่าสถิติ		แปลผล	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านผู้บริหาร	4.44	0.463	มาก	1
ด้านครูผู้สอน	4.42	0.373	มาก	2
ด้านผู้ปกครองและชุมชน	4.24	0.512	มาก	4
ด้านงบประมาณ	4.27	0.500	มาก	3
รวม	4.34	0.462	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แผลผล และลำดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

(n = 295)

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3	ค่าสถิติ		แปลผล	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.49	0.411	มาก	1
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.36	0.503	มาก	4
ด้านการวัดผลประเมินผล	4.46	0.497	มาก	2
ด้านการประกันคุณภาพภายใน	4.36	0.477	มาก	3
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.35	0.459	มาก	5
ด้านการนิเทศการศึกษา	4.34	0.539	มาก	6
ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.30	0.561	มาก	7
รวม	4.38	0.492	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	x_1	x_2	x_3	x_4	Y
ปัจจัยด้านผู้บริหาร (x_1)	1.000				
ปัจจัยด้านครูผู้สอน (x_2)	.396**	1.000			
ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (x_3)	.428**	.693**	1.000		
ปัจจัยด้านงบประมาณ (x_4)	.446**	.605**	.701**	1.000	
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง (Y)	.337**	.739**	.741**	.662**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว มีความสัมพันธ์ทางบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .337 - .741 และปัจจัยการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านผู้ปกครองและชุมชน (x_3) อยู่ในระดับปานกลางไปในทิศทางบวก นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = .741$) รองลงมา คือ ด้านครูผู้สอน (x_2) ($r_{xy} = .739$) ด้านงบประมาณ (x_4) ($r_{xy} = .662$) และต่ำที่สุด คือ ด้านผู้บริหาร (x_1) ($r_{xy} = .337$)

ตาราง 4 ค่าสมการถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

ตัวแปร	b	S. E. b.	β	t	Sig.
Constant	.831	.180		4.613**	.000
ปัจจัยด้านผู้บริหาร (x_1)	-.053	.034	-.061	-1.580	.115
ปัจจัยด้านครูผู้สอน (x_2)	.432	.053	.398	8.195**	.000
ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (x_3)	.275	.043	.348	6.407**	.000
ปัจจัยด้านงบประมาณ (x_4)	.165	.040	.204	4.096**	.000
R = .817, $R^2 = .667$, Adj. $R^2 = .662$					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .817 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .667 หมายถึง ตัวพยากรณ์ทุกตัวรวมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการ ได้ร้อยละ 66.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ดังนี้ (x_2) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .398 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ดังนี้ (x_3) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .348 และต่ำที่สุด คือ ปัจจัยด้านงบประมาณ ดังนี้ (x_4) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .204 ซึ่งสามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ดังนี้

$$Y = 0.831 + 0.432X_2 + 0.275X_3 + 0.165X_4$$

$$ZY = 0.398Z_2 + 0.348Z_3 + 0.204Z_4$$

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผู้ปกครองและชุมชน อยู่ในระดับมาก

2. ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การวัดผลประเมินผล อยู่ในระดับมาก การประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับมาก การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก การนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีความสัมพันธ์ในทางบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.337-0.741 และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านผู้ปกครองและชุมชน อยู่ในระดับปานกลางไปในทิศทางบวก นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมาคือ ด้านครูผู้สอน ด้านงบประมาณ และต่ำที่สุด คือ ด้านผู้บริหาร

4. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน (x_2) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (x_3) และปัจจัยด้านงบประมาณ (x_4) ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.817 มีอำนาจพยากรณ์ (R^2) ใ้ร้อยละ 66.70 ซึ่งสามารถเขียนพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Y = 0.831 + 0.432X_2 + 0.275X_3 + 0.165X_4$$

$$ZY = 0.398Z_2 + 0.348Z_3 + 0.204Z_4$$

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านส่งผลอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ด้านครูผู้สอน ด้านงบประมาณ และด้านผู้ปกครองและชุมชน อภิปรายดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือเป็นผู้ที่มีความสามารถและมีภาวะผู้นำในการบริหารงานวิชาการ ทั้งในด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบต่าง ๆ ในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งผู้บริหารในโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ส่วนใหญ่เป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานสูง มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประมพร ทิพย์พรม (2563) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยผู้บริหาร

1.2 ปัจจัยด้านครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดและมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพ ทางด้านการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษามีความรู้ความสามารถและจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุศักร หงษ์ทอง (2558: 149) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านครู โดยรวมอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

1.3 ปัจจัยด้านงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเหมาะสม การเบิกจ่าย งบประมาณด้านวิชาการเป็นไปตามแผนงบประมาณประจำปี ส่งผลให้การดำเนินการบริหารงาน วิชาการเป็นไปตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงแข มานะปรีชางามเลิศ (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่า ด้านงบประมาณอยู่ในระดับมาก

1.4 ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชน ได้ร่วมคิดร่วมเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ และร่วมกันดำเนินการในการจัดการศึกษา ตลอดจนให้เข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟัง รายงานผลการดำเนินงานของ สถานศึกษา รวมทั้งให้การสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาทั้งการให้คำปรึกษา ชี้แนะและการบริจาคทุนทรัพย์ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ มนูญ พันธุ์หล่อ (2553) ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยการบริหารวิชาการในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน อยู่ในระดับมาก การ บริหารงานวิชาการในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ การวัดผลประเมินผล การประกันคุณภาพภายใน การพัฒนากระบวนการ

เรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การนิเทศการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เมื่อพิจารณารายด้าน อภิปรายดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหารดำเนินการจัดทำหรือพัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ และตรงกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธิดา งามตา (2561) ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 สหวิทยาเขตอิงโขง พบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สื่อการสอน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้การวิเคราะห์ให้ผู้เรียน รวมทั้งการสนับสนุนให้ครูมีการอบรม พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการดำเนินชีวิตและทักษะในการเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชนกานต์ เข้มมสะอาด (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ในระดับมาก

2.3 ด้านการวัดผลประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า สถานศึกษามีการวางแผนการวัดผล ประเมินผล ที่เป็นระบบตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการกำหนด มีการวัดประเมินผลการเรียนรู้ทุกช่วงชั้นมีการจัดทำเอกสาร หลักฐานการศึกษาถูกต้องตามระเบียบการวัดผลประเมินผล และมีการอนุมัติผลการเรียน ถูกต้องตามระเบียบ ทุกรายภาค และรายปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิวัฒน์ พันธุ์รัตน์ (2562) ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวัดประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการกำหนดมาตรฐานสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับมาตรฐานชาติมาตรฐานเขตพื้นที่บริบทของสถานศึกษา และความต้องการของชุมชน มีการจัดระบบ บริหารงานภายใน และจัดการข้อมูลสารสนเทศที่มีโครงสร้างเอื้อต่อการพัฒนาและรองรับการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรธนา ลำลี (2558: 107) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า ทั้งภาพรวมและงานประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า ผู้บริหารมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ โดย สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายและแนวทางในการใช้งานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ สนับสนุนในการพัฒนาครูให้มี ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน และแก้ไขพัฒนาผู้เรียนให้มี ประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นิยม รัชตะวัฒนวินัย (2560: 122) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตาม หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจังหวัดนครสวรรค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก

2.6 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีพัฒนางานวิชาการปรับปรุงแก้ไขปัญหา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สุกัญญา นิ่มพันธุ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษายอยู่ในระดับมาก

2.7 ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นเครื่องมือที่เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระอย่างมีคุณภาพ และเป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสารของครูกับผู้เรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาราวรรณ กลั่นเขตรัตน (2561: 112) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ได้แก่ ด้านผู้บริหาร (x_1) ด้านครูผู้สอน (x_2) ด้านผู้ปกครองและชุมชน (x_3) ด้านงบประมาณ (x_4) และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .337 - .741 โดยทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจที่สำคัญของการบริหารสถานศึกษา เพราะงานวิชาการจะช่วยให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การนิเทศภายใน รวมทั้งการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน และปัจจัยด้านงบประมาณ ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการที่จะส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรนภา บุราณรมย์ (2560: 90) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน และปัจจัยด้านงบประมาณ เป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมเท่ากับ 0.817 สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ได้ร้อยละ 66.7 ($R^2 = 0.667$) ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ดังนี้

$$Y = 0.831 + 0.432x_2 + 0.275x_3 + 0.165x_4$$

$$ZY = 0.398x_2 + 0.348x_3 + 0.204x_4$$

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผู้ปกครองและชุมชน ดังนั้น ทางโรงเรียนควรมีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครองนักเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายวางแผนการดำเนินงานวิชาการ และมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ต่อผู้ปกครองและชุมชน สร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองในชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนให้ได้ผลสัมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารและครูควรร่วมมือกันวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของครู ส่งเสริมให้ครูได้ใช้และเผยแพร่สื่อเทคโนโลยีนวัตกรรมทางการศึกษา พร้อมทั้งมีการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อจะได้นำไปสู่การจัดการเรียนการสอนหรือสนับสนุนการเรียนการสอนที่ช่วยกระตุ้นและเสริมทักษะที่จำเป็นให้ผู้เรียน เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพศึกษาและการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้นกว่าเดิม ตอบสนองต่อเป้าหมายของการจัดการศึกษา

3. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านผู้ปกครองและชุมชน และด้านงบประมาณ ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน กำหนดนโยบายวางแผนและวางแผนการบริหารวิชาการอย่างเป็นระบบและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนด้วย โรงเรียนควรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและชุมชน โดยบุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนหรืองานอื่น ๆ ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และควรส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ เนื่องจากครูผู้สอนเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้เกิดคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ครูผู้สอนเป็นคนใช้หลักสูตรสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งนำไปสู่การพัฒนาวิชาการของโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ผลการวิจัยครั้งนี้มีเพียงปัจจัยเดียวที่ไม่มีส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 นั่นคือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ดังนั้น ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้บริหารกับสภาพของโรงเรียนบนพื้นที่สูงที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการ

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากับโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ดังนั้น ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูงในจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและชัดเจนยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา อรรถชัยยะ. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็เกิด. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- กัลป์ธิญา ทองหัตถา. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- กุลธร ดอนแก้ว. (2562). การบริหารงานวิชาการโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- แก่งกล้า สุวรรณโพล. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนจังหวัดเชียงราย. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยพะเยา. 4(3): 85-100.
- จุฑารัตน์ ขาวกริบ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ภูเก็ต: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- ชนกานต์ เข้มมสะอาด. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชุติกาญจน์ หลวงแสน. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุตรดิตถ์. Journal of Roi Kaensarn Academic. 6(9): 23-34.
- ณัฐริดา งามตา. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 สหวิทยาเขตอิงโขง. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ดวงแข มานะปรีชางามเลิศ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ดาราวรรณ กลิ่นเขตรัการณ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- ไทพนา บ่อมหิน. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม.
- นงนุช อินทรโคกสูง. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์. วารสารวิจัยวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 5(5): 235-250.
- นิยม รัชตะวัฒน์วินัย. (2560). แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปรมพร ทิพย์พรหม. (2563). ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ปรีชา ตุ่มโท. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชัยนาท. วารสารวิจัยวิชาการ. 5(5): 303-316.
- พรนภา บุญธรรมย์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิมพ์ใจ พุดจตุรัส. (2562). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- โพธิ์สิทธิ์ มรรคดี. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ภาณุศักดิ์ หงษ์ทอง. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภารดี อนันต์นาวิ และ สิทธิพร ประวิตรุ่งเรือง. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม) การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเพื่อความยั่งยืน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 9(2): 76-88.
- มนูญ พันธุ์หล่อ. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน กลุ่มที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- วรรณภา ลำลี. (2558). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. (2565). แผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.

สุกัญญา นิมพันธุ์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครสวรรค์.

อริวัฒน์ พันธุ์รัตน์. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครสวรรค์.

Krejcie, R. V.; & Morgan, D.W. (1970). Determining Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.

Miller, J. A. (1976). Required Participation in Curriculum Planning and Implementation of Curriculum Guides. *Dissertation Abstracts International*. 50(2): 320-A.

Reddin, William J. (1970). *Managerial Effectiveness*. New York: McGraw-Hill.

E072S: การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย กลุ่มเครือข่าย
ชะแล-ปรางค์พล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

PARENTS' PARTICIPATION IN THE EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT ENHANCEMENT
OF THE SCHOOL NETWORK IN CHALAE-PRANGPHLE SUB DISTRICT UNDER PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3 KANCHANABURI

กิตติยา ศรีวิชัย¹ เพชรวัลย์ ถิระวงษ์พงศ์² 2 วิโรจน์ หมื่นเทพ³

¹ นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

^{2,3} อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการมีส่วนร่วมและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรางค์พล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ
ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรางค์พล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
ปีการศึกษา 2566 จำนวน 235 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาด
โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มและสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม
แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.966 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way
ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรางค์พล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน
อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน
ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ด้านการตัดสินใจ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอาสาสมัคร
2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่าย
ชะแล-ปรางค์พล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า จำแนกตามเพศ อายุ และ
อาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ปกครอง
ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า ด้านการติดต่อสื่อสาร แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง, การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

Abstract

The purpose of this research were to study on the parent's participation level and compare on the parent's participation in the early childhood development enhancement of the school network in Chalaе-Prangphle sub district under primary educational service area office 3 Kanchanaburi. Classified by gender, age, education level and occupation of parents. The sample used in the research was 235 early childhood parents of Chalaе-Prangphle sub district under primary educational service area office 3 Kanchanaburi for the academic year 2023 selected by Stratified Random Sampling and using school size as a unit in simple randomization and Simple Random Sampling. The instrument used in this research is a 5-level estimation scale and a confidence of 0.966. This statistics for data analysis were: mean standard deviation t-test and F-test by performing One-way ANOVA.

The results were as follow:

1. Parent's participation level in the early childhood development enhancement of the school network in Chalaе-Prangphle sub district under primary educational service area office 3 Kanchanaburi is at a high level overall. When looking at each aspect, it is at a very high level in all aspects. In descending order of average: communication, home learning, parenting, community cooperation, decision-making, and the lowest mean was volunteering.

2. Comparative results of parent's participation in the early childhood development enhancement of the school network in Chalaе-Prangphle sub district under primary educational service area office 3 Kanchanaburi was found parents of different genders, ages, and occupations Contribute to the promotion of early childhood development as a whole and individually. Parents with different levels of education overall contribute differently to promoting early childhood development. On a per-side basis, the communication aspect was found to be statistically significant at the .05 level.

Keywords: Parent's Participation, Early Childhood Development Enhancement

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความร่วมมือในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยจากทุกฝ่าย ถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ปี 2562 ระบุว่าพ่อแม่และผู้ปกครองมีหน้าที่ดูแลให้เด็กปฐมวัยที่อยู่ในความดูแลได้รับการพัฒนาตามแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับการกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย มีหลักการสำคัญในการให้ สังคม ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจการศึกษาไปยังท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะสถานศึกษา หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นผู้จัดการศึกษาในระดับนี้ ดังนั้น เพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพ ตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม จำเป็นต้องมีระบบการ กำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา

เห็นความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุน วางแผนและดำเนินงาน การจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560: 48)

เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการทุกด้านพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยพัฒนาการของเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับ การปรับตัวให้คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อม หนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ ครอบครัว การส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ในวัยนี้ มีความสำคัญและจำเป็นมาก เพื่อให้เด็กได้มีความพร้อมในการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ครอบคลุมตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ว่า เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยต้องเน้นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมการเล่นและ กิจกรรมบูรณาการ เนื้อหาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท ดังนั้น บ้าน และโรงเรียนเป็นรากฐานสำคัญของความสำเร็จและความเป็นอยู่ที่ดีของเด็ก การปลูกฝังความร่วมมือเชิงบวก การสนับสนุนและส่งเสริมโอกาสสำหรับผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของเด็กในรูปแบบต่าง ๆ มีการสื่อสารที่ดี สร้างโอกาสการเรียนรู้ที่บ้าน รองรับภาษาและวัฒนธรรมที่หลากหลายและทำงานร่วมกันที่บ้าน ในชุมชน และที่โรงเรียน

ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่ม เครือข่ายชะแล-ปรางค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 อันจะนำไปสู่การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้านอย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการสมวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ควรเน้นที่ครอบครัวเป็นแกนหลัก แต่ทุกภาคส่วนควรช่วยกันส่งเสริมและมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างองค์ความรู้ สร้างความเข้าใจให้กับพ่อแม่ผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการส่งเสริมพัฒนาการของลูกหลานในครอบครัว เพื่อนำ ผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพและบรรลุ เป้าหมายที่ได้วางไว้

วัตถุประสงค์

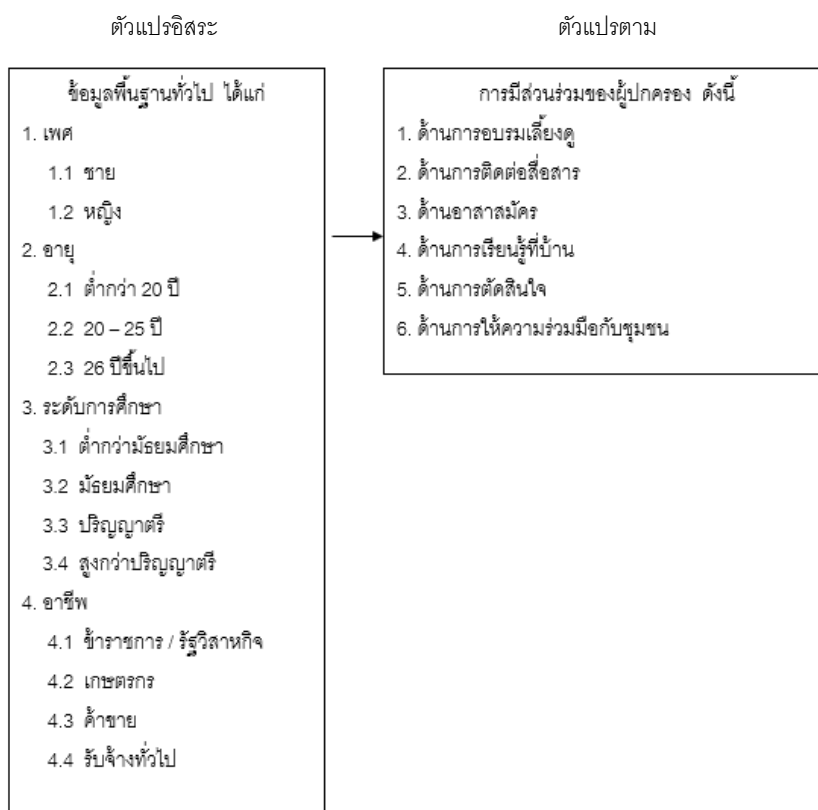
1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่าย ชะแล-ปรางค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่าย ชะแล-ปรางค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียนได้แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่าย ชะแล-ปรางค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
2. ผู้บริหารโรงเรียนทราบถึงแนวทางข้อมูลและสามารถนำไปใช้วางแผนบริหารและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรางค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการสังเคราะห์ตัวแปรที่จะใช้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรางค์ แหล่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ เจนภพ ปัญญาสงค์ (2565), สุกัญญา ปัญญานนท์ (2564), ธันย์ สุภาแสน (2563), นันทิยา น้อยจันทร์ (2563), นันทรัตน์ เกตุพงษ์พันธ์ (2561), วัชรภรณ์ ศรีโนนยาง (2562), นันทวีร์ พงษ์นาค (2561), พรวิชร บุญประเสริฐ (2561), อัครินทร์ ทองคำแท้ (2560), ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง (2559) เพื่อนำมาสรุปตัวแปรของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งการมีส่วนร่วมมีจำนวน 6 ด้าน คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ และด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐาน

ผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรงเผล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวนผู้ปกครองทั้งหมด 606 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรงเผล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970) กลุ่มตัวอย่างที่ได้จำนวนทั้งสิ้น 235 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มและสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรงเผล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำนวน 235 ชุด โดยเครื่องมือในการวิจัยมีการทดสอบความเที่ยงตรง ด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.67-1 และมีการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.966

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล ให้โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรงเผล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 1 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนทุกฉบับครบทั้งหมด จำนวน 235 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เพื่อตรวจสอบคุณภาพและให้คะแนน แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและทดสอบสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์สถิติ ดังนี้ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบที (t-test) การทดสอบเอฟ (F-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe'test)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรงเผล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 และผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรงเผล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการ
 ของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรางค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	n = 235			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู	4.03	0.463	มาก	3
2. ด้านการติดต่อสื่อสาร	4.09	0.528	มาก	1
3. ด้านอาสาสมัคร	3.92	0.649	มาก	6
4. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	4.08	0.551	มาก	2
5. ด้านการตัดสินใจ	3.96	0.691	มาก	5
6. ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน	3.99	0.569	มาก	4
รวม	4.01	0.575	มาก	-

จากตาราง 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่าย
 ชะแล-ปรางค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมผู้ปกครองมีส่วนร่วม
 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.575) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านการ
 ติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.528), ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.551), ด้านการอบรมเลี้ยงดู
 ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.463), ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.569), ด้านการตัดสินใจ ($\bar{X} =$
 3.96, S.D. = 0.691) และด้านอาสาสมัคร ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.649)

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
 กลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรางค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ชาย		หญิง		t-test	Sig.
	(n = 75)		(n = 160)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู	4.00	0.468	4.05	0.461	-.783	.923
2. ด้านการติดต่อสื่อสาร	4.11	0.465	4.08	0.556	.775	.319
3. ด้านอาสาสมัคร	3.96	0.588	3.90	0.676	.683	.443
4. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	4.07	0.524	4.09	0.565	-.206	.359
5. ด้านการตัดสินใจ	3.96	0.600	3.96	0.731	.017	.209
6. ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน	3.99	0.529	3.99	0.588	-.507	.662
รวม	4.02	0.529	4.01	0.596	.123	.864

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรางค์พล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู	ระหว่างกลุ่ม	.158	2	.079	.366	.694
	ภายในกลุ่ม	50.029	232	.216		
	รวม	50.187	234			
2. ด้านการติดต่อสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	.152	2	.076	.265	.768
	ภายในกลุ่ม	66.749	232	.288		
	รวม	66.901	234			
3. ด้านอาสาสมัคร	ระหว่างกลุ่ม	1.297	2	.648	1.549	.215
	ภายในกลุ่ม	97.113	232	.419		
	รวม	98.409	234			
4. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	1.676	2	.838	2.800	.063
	ภายในกลุ่ม	69.413	232	.299		
	รวม	71.089	234			
5. ด้านการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	.831	2	.415	.869	.421
	ภายในกลุ่ม	110.883	232	.478		
	รวม	111.713	234			
6. ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	.914	2	.457	1.419	.244
	ภายในกลุ่ม	74.741	232	.322		
	รวม	75.655	234			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.656	2	.328	1.374	.255
	ภายในกลุ่ม	55.343	232	.239		
		55.999	234			

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกัน โดยภาพรวมผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่ม
 เครือข่ายชะแล-ปรางค์ ผล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามระดับ
 การศึกษา

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู	ระหว่างกลุ่ม	1.143	3	.381	1.795	.149
	ภายในกลุ่ม	49.044	231	.212		
	รวม	50.187	234			
2. ด้านการติดต่อสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	2.410	3	.803	2.877*	.037
	ภายในกลุ่ม	64.491	231	.279		
	รวม	66.901	234			
3. ด้านอาสาสมัคร	ระหว่างกลุ่ม	.424	3	.141	.333	.802
	ภายในกลุ่ม	97.986	231	.424		
	รวม	98.409	234			
4. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	1.152	3	.384	1.269	.286
	ภายในกลุ่ม	69.936	231	.303		
	รวม	71.089	234			
5. ด้านการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	1.207	3	.402	.841	.473
	ภายในกลุ่ม	110.507	231	.478		
	รวม	111.713	234			
6. ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	1.182	3	.394	1.222	.302
	ภายในกลุ่ม	74.473	231	.322		
	รวม	75.655	234			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.137	3	.379	1.596	.191
	ภายในกลุ่ม	54.862	231	.237		
	รวม	55.999	234			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยภาพรวมผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการติดต่อสื่อสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการ
 ของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรางค์พล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
 ด้านการติดต่อสื่อสาร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา		ต่ำกว่า มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
	$\bar{X}$	4.00	4.14	4.14	4.67
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	4.00	-	-0.136*	-0.140	-0.667
มัธยมศึกษา	4.14	-	-	-0.004	-0.531
ปริญญาตรี	4.14	-	-	-	-0.527
สูงกว่าปริญญาตรี	4.67	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัศึกษากับสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมใน
 การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้ปกครองที่มีระดับ
 การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีส่วนร่วมสูงกว่า

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่ม
 เครือข่ายชะแล-ปรางค์พล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	แหล่งความ แปรปรวน	ss	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู	ระหว่างกลุ่ม	1.420	3	.473	2.241	.084
	ภายในกลุ่ม	48.767	231	.211		
	รวม	50.187	234			
2. ด้านการติดต่อสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	.971	3	.324	1.134	.336
	ภายในกลุ่ม	65.930	231	.285		
	รวม	66.901	234			
3. ด้านอาสาสมัคร	ระหว่างกลุ่ม	1.483	3	.494	1.178	.319
	ภายในกลุ่ม	96.926	231	.420		
	รวม	98.409	234			

ตาราง 6 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	Sig.
4. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	1.571	3	.524	1.740	.160
	ภายในกลุ่ม	69.518	231	.301		
	รวม	71.089	234			
5. ด้านการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	.623	3	.208	.432	.730
	ภายในกลุ่ม	111.090	231	.481		
	รวม	111.713	234			
6. ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	.843	3	.281	.867	.459
	ภายในกลุ่ม	74.813	231	.324		
	รวม	75.655	234			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.512	3	.171	.711	.547
	ภายในกลุ่ม	55.487	231	.240		
	รวม	55.999	234			

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกัน โดยภาพรวมผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปริงเพล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปริงเพล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ด้านการตัดสินใจ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอาสาสมัคร

1.1 ด้านการอบรมเลี้ยงดู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้ความรัก ความอบอุ่นกับเด็ก อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ฝึกให้เด็กทำกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง เช่น การรับประทานอาหาร การแต่งกายด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้มีความเหมาะสม มีพื้นที่ให้ทำการบ้านและทบทวนบทเรียนอย่างเป็นสัดส่วน อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการติดต่อสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เข้าร่วมประชุมผู้ปกครองทุกครั้งที่โรงเรียนมีหนังสือเชิญประชุม อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ เพิ่มพูน

ประสบการณ์และส่งเสริมการพัฒนาตามวัยของเด็ก เช่น การเล่นเกมของเด็ก การเรียนรู้ของเด็ก อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ พบครูประจำชั้นเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านอาสาสมัคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้ความช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ จัดหาทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการศึกษา เช่น สนับสนุนทุนทรัพย์ หรือวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนรู้ต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามความถนัดและสนใจ เช่น การเป็นวิทยากรพิเศษ อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คอยกระตุ้นให้เด็กทำกิจกรรมที่ครูมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือ เมื่อเด็กต้องการ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดการศึกษาแบบเรียนรู้ที่บ้าน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กต่อเนื่องจากที่โรงเรียน อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง โดยเปิดโอกาสให้ตัวแทนผู้ปกครองมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียน อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมในการนำเสนอแนวทาง กำหนดโครงสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับชุมชนและท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เด็กเรียนรู้เพื่อเกิดความรู้ความภาคภูมิใจในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ เข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชน หรือ โรงเรียนจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมกับชุมชนและโรงเรียนในการกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรางค์พล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศอายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดต่อสื่อสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการศึกษามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรางค์พล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผู้วิจัยนำอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรางค์พล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ด้านการตัดสินใจ และด้านอาสาสมัคร อภิปรายดังนี้

ผู้ปกครองกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรางค์เผด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีส่วนร่วมอยู่ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ธันย์ สุภาแสน (2563) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเอชชน จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.90 และ จริยา ทรงแปด (2562) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ดังนี้ การเป็นแบบอย่างที่ดี การมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก การป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ การมีส่วนร่วมในการกำหนด แผนพัฒนาสถานศึกษา และการอบรมเลี้ยงดู

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน และด้านการอบรมเลี้ยงดู ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้าน อาสาสมัคร ซึ่งสอดคล้องกับ โชติกา เหมืองอุ้น (2563) ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยโดยการมี ส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนสบเปิงวิทยา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหาร จัดการศึกษาปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนสบเปิงวิทยา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 ด้าน มีการปฏิบัติเป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง หากพิจารณารายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร รองลงมาคือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการจัดประสบการณ์ น้อยที่สุด คือ ด้านการตัดสินใจ

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่าย ชะแล-ปรางค์เผด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า

ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ไม่ว่าจะเพศชาย หรือเพศหญิงต่างตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพราะการพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพจึงต้อง เริ่มต้นจากครอบครัว ซึ่งเป็นสังคมกลุ่มแรกของเด็กในการเรียนรู้และปรับตัว การส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ในวัย นี้ จึงมีความสำคัญและจำเป็นมาก ต้องมีผู้ดูแลสร้างเสริมประสบการณ์ เพื่อให้เด็กได้มีความพร้อมในการพัฒนาการ ด้านต่าง ๆ ครบทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ พรศิริ แสนคุ้ม และ วราภรณ์ นาคะศิริ (2566) ศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของโรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของโรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าไม่ควรตัดสินความสามารถในการดูแลเด็กปฐมวัยจากอายุเพียงอย่างเดียว ผู้ปกครอง ทุกวัยสามารถดูแลเด็กได้ดี ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง สิ่งสำคัญคือ ผู้ปกครองต้องมีความรัก ความอดทน และความ เข้าใจต่อเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง (2559) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ จัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต

1 ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย จำแนกตามระดับชั้นเรียน อาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการติดต่อสื่อสาร ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันกับผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูง มีประสบการณ์ที่ดีทางด้านการศึกษาก็จะมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติ กรทอง (2552) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ วิวรรณ สารกิจปรีชา (2554) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร พบว่า คุณลักษณะของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและ ต่ำกว่า กับระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีการรับบริการทางวิชาการด้านความรู้ในการพัฒนานักเรียน และความรู้ทั่วไป อยู่ในระดับมาก

ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของ เครือข่ายการศึกษาสุนทรภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยอย เขต 2 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้ปกครองที่อาชีพต่างกัน บางอาชีพมีเวลาว่างพอ ที่จะสามารถร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้ มีโอกาสได้ให้ความรู้ที่บ้าน มีเวลาดูแลเอาใจใส่บุตรหลาน ซึ่งแตกต่างกับบางอาชีพที่มีช่วงเวลาจำกัด ทำให้ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัด หรือไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนได้เท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับ กรองกาญจน์ เขียวชัยชिरากุล (2550) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคม สหศึกษาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่ลักษณะอาชีพมีรายได้ประจำมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคม สหศึกษาสัมพันธ์ สูงกว่าผู้ปกครองที่ลักษณะอาชีพมีรายได้ไม่แน่นอน และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะผลการวิจัย

1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู ผู้ปกครองควรเน้นการจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้มีความเหมาะสม มีพื้นที่ให้ทำการบ้านและทบทวนบทเรียนอย่างเป็นสัดส่วนมากขึ้น ดูแลเด็กให้รับประทานอาหารครบ 5 หมู่อย่างเพียงพอและเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก และควรฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบต่องานหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เช่น กวาดบ้าน ถูบ้าน

2. ด้านการติดต่อสื่อสาร ผู้ปกครองควรพบครูประจำชั้นเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่องและมีการติดต่อประสานงานระหว่างบ้านกับโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและผู้ปกครอง

3. ด้านอาสาสมัคร ผู้ปกครองควรเข้ามามีส่วนร่วมในส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยตามความถนัดและสนใจ เช่น การเป็นวิทยากรพิเศษ ส่งเสริมกิจกรรมหาทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการศึกษา เช่น สนับสนุนทุนทรัพย์หรือวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนรู้ต่าง ๆ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ให้ความรู้กับผู้ปกครองถึงหลักการมีส่วนร่วม และบทบาทของผู้ปกครอง เพื่อจะได้ร่วมกันพัฒนาการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยให้กับเด็กต่อไป

4. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ผู้ปกครองควรจัดการศึกษาแบบเรียนรู้ที่บ้านเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กให้ต่อเนื่องจากที่โรงเรียน อาจจะทำกิจกรรมเพิ่มเติมให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากการลงมือปฏิบัติที่เหมาะสม

5. ด้านการตัดสินใจ ผู้ปกครองควรหาโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอแนวทาง กำหนดโครงสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยต่อไป

6. ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครองควรเข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชนและโรงเรียนในการกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ร่วมกับชุมชนในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องของโรงเรียน

2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยโดยวิธีเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ การสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาต่อไป

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยกลุ่มเครือข่ายชะแล-ปรังเผล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

เอกสารอ้างอิง

กรอกกาญจน์ เขียวชัยชรากุล. (2550). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน**

เอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560.** กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

กิตติ กรทอง. (2552). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

จริยา ทรวงพิณสุกุล. (2562). **บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เจนภพ ปัญญาสงค์ ชัชภูมิ สีสัมภู และ พิมพกา ธรรมสิทธิ์. (2565, พฤษภาคม-ธันวาคม). **แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในกลุ่มโรงเรียนผิงนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2.** วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 5(6): 97-110.

- โชติกา เหมืองอุ่น. (2563). การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนสบเปิงวิทยา อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่. สารนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง. (2559). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธัญย์ สุภาแสน. (2563). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นันท์รัตน์ เกตุพงษ์พันธ์. (2561). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- นันท์วีร์ พงษ์นาค. (2561). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นันทิยา น้อยจันทร์. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม). แนวทางการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 16(2): 194-206.
- พรวิชร บุญประเสริฐ และ พนมพร จันทระปัญญา. (2561). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน: การวิเคราะห์ความคาดหวังและการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลตรอนนิมิต. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. 12: 125-136.
- พรศิริ แสนดุ่ม และ วราภรณ์ นาคะศิริ. (2566). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของโรงเรียนสาธิตอนุบาลราชวมงคล. วารสารคณเศรษฐศาสตร์. 66(1): 75-85.
- พระราชบัญญัติ การพัฒนาเด็กปฐมวัย (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562. (2562, 30 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 56 ก หน้า 5-16.
- วัชรภรณ์ ศรีโนนยาง และ นิยดา เปี่ยมพีชนะ. (2563, มกราคม-มิถุนายน). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 9(1): 397-407.
- วิวรรณ สารกิจปรีชา. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลกู่ไก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุกัญญา ปัญญานนท์ สุขุม มูลเมือง และ สมหญิง จันทุไทย. (2564, กันยายน-ธันวาคม). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มอสีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 4(3): 81-93.
- อัศรินทร์ ทองคำแท้. (2560). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.

E073S: คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอทองผาภูมิ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

QUALITY OF WORKING LIFE OF TEACHERS IN REMOTE AREA SCHOOLS AT THONGPHAPUM
DISTRICT UNDER PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3 KANCHANABURI

ศรันย์ภัทร พงษ์แซก¹ เพชรวาลย์ ธีระฉัตรพงศ์² วิโรจน์ หมั่นเทพ³

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

^{2,3} อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่
ห่างไกล อำเภอทองผาภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ อายุ
ระดับการศึกษา และวิทยฐานะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอทองผาภูมิ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 290 คน โดยวิธีการสุ่มแบบ
แบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า
5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.974 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การ
ทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอทองผาภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่
1) ด้านการมีส่วนร่วมและการเป็นที่ยอมรับของสังคม 2) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย 3) ด้าน
ระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน 4) ด้านโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง 5) ด้านความก้าวหน้า
และความมั่นคงในงาน และ 6) ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม

2. ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอทองผาภูมิ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า ครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และวิทยฐานะ
ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงานไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตในการทำงาน, โรงเรียนพื้นที่ห่างไกล

Abstract

The purpose of this study was to: Study and comparison of the quality of working life of school
teachers in remote areas. Thong Pha Phum District is under the office of Kanchanaburi Primary Education
Area District 3. Classification by gender, age, education level and academic status. The subjects used in
the research were teachers in schools in remote areas. Thong Pha Phum District, under the office of

Kanchanaburi Primary Education Area District 3, Academic Year 2023, 290 students. The instrument used in this research was a questionnaire with a 5-level estimation scale with a confidence of 0.974. Statistics used to analyze data include mean, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA analysis.

The results showed that:

1. Quality of work life of remote area school teachers Thong Pha Phum District is under the office of Kanchanaburi Primary Education Area District 3. Overall and individual aspects are at a considerable level. In descending order: 1) Participation and social acceptance 2) Hygienic and safe environment 3) Operational Regulations 4) Opportunities for self-development 5) Advancement and job security, and 6) Appropriate and fair remuneration.

2. Comparative results of quality of work life of school teachers in remote areas Thong Pha Phum District, under the Kanchanaburi Primary Education Area Office District 3, found that teachers with different genders, ages, education levels and academic standings differed. There is no difference in the quality of life at work.

Keywords: Quality of life at work, Remote Area Schools

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณภาพชีวิตการทำงานเป็นสิ่งที่สมาชิกในองค์กรทุกคนต้องการ เป็นความรู้สึกร่วมกันของปัจเจกบุคคลในเชิงความพึงพอใจเกี่ยวกับชีวิตการทำงาน คุณภาพชีวิตการทำงานขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายปัจจัย เช่น สภาพของงาน ผลตอบแทน ขวัญกำลังใจ สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร และสภาพแวดล้อมภายในองค์กร เป็นต้น สำหรับประเทศไทยจะเจริญก้าวหน้าได้นั้น อุดมพร อมรรธรรม (2549: 23-34) กล่าวว่า อยู่ที่คุณภาพของคนในชาติ คนจะมีคุณภาพอยู่ที่การศึกษา การศึกษาจะช่วยพัฒนาคนให้มีคุณภาพดีได้อย่างไร เหตุปัจจัยสำคัญประการหนึ่งอยู่ที่การจัดการศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเมืองคัมภีร์ประกอบที่สำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา หลักสูตรและกิจกรรมของสถานศึกษา รวมทั้งสภาพแวดล้อมและการบริการ ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่ต้องการได้ คือ ครู ซึ่งมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 2 ส่วน ได้แก่ คุณภาพของตัวครู และคุณภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผลของครู ครูที่ดีต้องมีความศรัทธาในอาชีพ เมตตาและเอาใจใส่ลูกศิษย์ เป็นแบบอย่างที่ดีของลูกศิษย์ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับผู้ปกครองและชุมชนได้ดี และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ครูต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยถ่ายทอดความรู้และต่อยอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ มีความสามารถในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองตลอดจนการสอน เพื่อให้บรรลุมาตรฐานการจัดการเรียนการสอน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2557: 18)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ มีปัญหาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาการอ่านออกเขียนได้ การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ และการคิดคำนวณ ขาดแคลนเทคโนโลยี สื่อการเรียนการสอน ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่า ปัญหาด้าน

การจัดสรรงบประมาณน้อย ไม่เพียงพอในการบริหารจัดการ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลพบว่า มีปัญหาขาดแคลนบุคลากรครู ครูย้ายบ่อย ครูไม่ครบตามกลุ่มสาระ ครูผู้สอนไม่ตรงตามเอก หรือความถนัด ครูมีภาระงานมาก ดึงครูออกจากห้องเรียนเพื่อทำงานเอกสาร และระบบต่าง ๆ ขาดขวัญและกำลังใจ และด้านการบริหารงานทั่วไปพบว่า ปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการ งบประมาณน้อย และขาดแคลนบุคลากร ครูรับผิดชอบงานครอบคลุมทุกฝ่ายงาน เนื่องด้วยเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และในถิ่นทุรกันดาร ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานยังไม่พร้อม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2559)

จากการศึกษาข้อมูลและปัญหาข้างต้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอดงเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยศึกษาจากครูโรงเรียน อำเภอดงเจริญ เพื่อส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนพื้นที่ห่างไกลต่อไป

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอดงเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอดงเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และวิทยฐานะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้ข้อมูลคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอดงเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 เพื่อผู้บริหารจะนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตการทำงานของครู
2. ได้ข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานในการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู โรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอดงเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 และนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพต่อไป

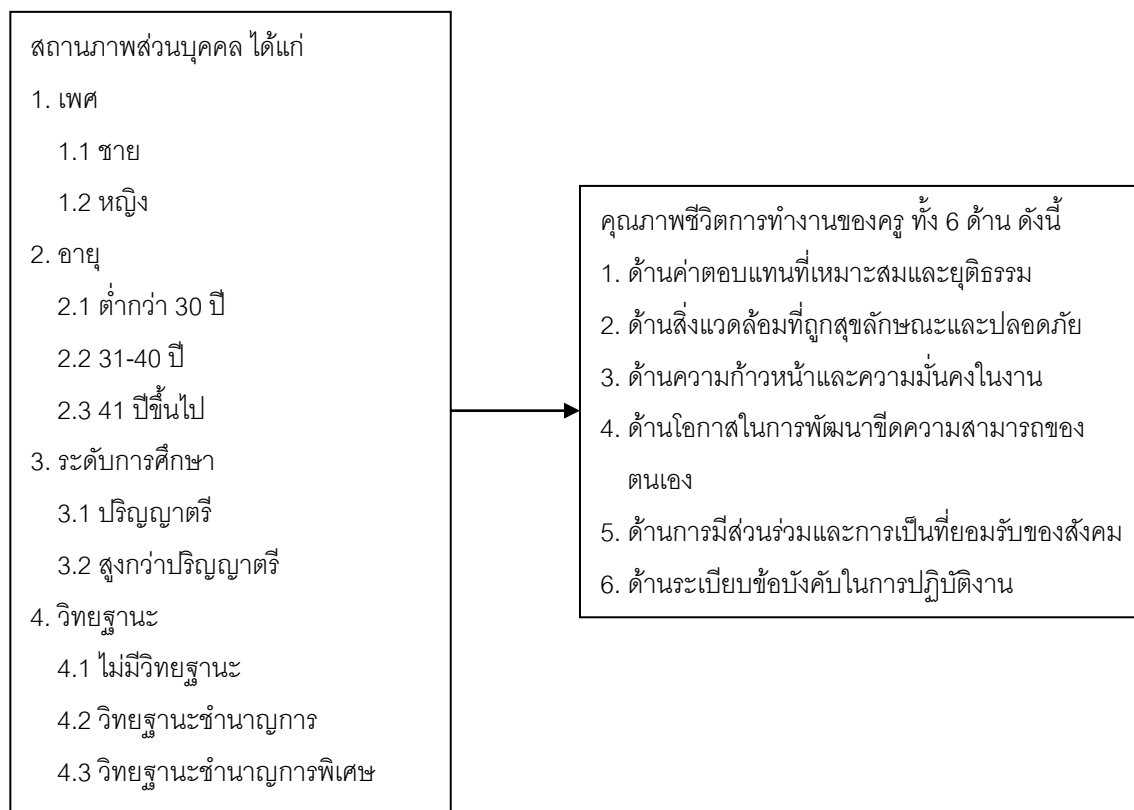
กรอบแนวคิด

จากการสังเคราะห์ตัวแปรที่จะใช้ในการศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอดงเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ ดนุสรณ์ คุ่มสุข (2564), ขนิษฐา ขจรชีพ (2559), เขมินท์ อุณศิริ (2562), อรชา อุดม (2560), อริสา มงคลไพบูลย์สุข (2560), จิตติพรรณ ธารทรัพย์ทวี (2560), สุนิสา สุขหมั่น (2558), มุฮัมหมัด มะลี (2560), นงลักษณ์ ฤทธิ์คำ (2555), จวีวรรณ เขียมพญา (2559), ธัญลักษณ์ โพธิ์ช่วย (2561), นาดยา สมิตินะเรียว (2551) และ เพ็ญศรี เวชประพันธ์ (2557) เพื่อนำมาสรุปตัวแปรของคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ซึ่งได้องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูจำนวน 6 ด้าน คือ ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม ด้านสิ่งแวดล้อมที่

ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ด้านโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถ
ของตนเอง ด้านการมีส่วนร่วมและการเป็นที่ยอมรับของสังคม และด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐาน

1. ครูในโรงเรียนพื้นที่ห่างไกลที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงาน แตกต่างกัน
2. ครูในโรงเรียนพื้นที่ห่างไกลที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงาน แตกต่างกัน
3. ครูในโรงเรียนพื้นที่ห่างไกลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงาน แตกต่างกัน
4. ครูในโรงเรียนพื้นที่ห่างไกลที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงาน แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอดงหลวง จังหวัดลำปาง เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 จำนวน 1,183 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอดงหลวง จังหวัดลำปาง เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางหา

ขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970) กลุ่มตัวอย่างที่ได้จำนวนทั้งสิ้น 290 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอดงหลวง จังหวัดลำปาง เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคเหนือ เขต 3 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และวิทยฐานะ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล จังหวัดลำปาง เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคเหนือ เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert's scales)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. คำนวณค่าสถิติพื้นฐาน โดยหาความถี่ (Frequency) ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. คำนวณค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่เป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach
3. ใช้สถิติทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้ด้วยค่า t-test แบบ independent และ F-test

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนพื้นที่ห่างไกลในแต่ละด้าน ทั้ง 6 ด้าน เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ศึกษามาวิเคราะห์เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. รวบรวมข้อมูลและความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถามเพื่อเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบรูปแบบ ความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้และพิจารณาปรับปรุงแก้ไข
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความชัดเจนและความเหมาะสมในการใช้ภาษา และด้านอื่น ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นสมควรแก้ไขโดยใช้วิธีหาค่า IOC (Index of item objective congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ ที่คำนวณได้อยู่ระหว่าง 0.67-1 สำหรับนำไปใช้จัดทำแบบสอบถาม
4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาอีกครั้ง
5. ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.974
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ไปถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจำนวน 290 ฉบับ พร้อมนัดหมายวัน เวลา เพื่อขอรับแบบสอบถามคืนครบ 290 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. รวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอทองผาภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ตอนตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอทองผาภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู	n = 290			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม	3.58	0.704	มาก	6
2. ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกละเลยและปลอดภัย	3.95	0.775	มาก	2
3. ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน	3.83	0.810	มาก	5
4. ด้านโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง	3.93	0.781	มาก	4
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการเป็นที่ยอมรับของสังคม	3.96	0.779	มาก	1
6. ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน	3.94	0.785	มาก	3
รวม	3.87	0.705	มาก	-

จากตาราง 1 พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอทองผาภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.705) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมและการเป็นที่ยอมรับของสังคม ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.779) รองลงมา ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกละเลยและปลอดภัย ($\bar{X} =$

3.95, S.D. = 0.775) ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 3.94, S.D. = 0.785) ด้านโอกาสในการพัฒนา
 ชีตความสามารถของตนเอง ($\bar{X}$ = 3.93, S.D. = 0.781) ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ($\bar{X}$ = 3.83,
 S.D. = 0.810) และด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม ($\bar{X}$ = 3.58, S.D. = 0.704)

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอดงพญาณี
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ

คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู	ชาย		หญิง		t	P
	n = 136		n = 154			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม	3.61	0.686	3.55	0.720	0.705	.985
2. ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกละเลยและปลอดภัย	4.01	0.805	3.91	0.747	1.105	.272
3. ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน	3.88	0.801	3.79	0.819	0.904	.750
4. ด้านโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง	3.95	0.813	3.92	0.753	0.263	.129
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการเป็นที่ยอมรับของสังคม	3.96	0.820	3.96	0.743	0.019	.110
6. ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน	3.95	0.818	3.93	0.757	0.272	.094
รวม	3.89	0.736	3.84	0.679	0.596	.058

จากตาราง 2 พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอดงพญาณี สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยภาพรวม พบว่า ไม่
 แตกต่างกัน

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอดงพญาณี
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามอายุ

คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู	แหล่งความ แปรปรวน	ss	df	MS	F	P
1. ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.061	2	.031	.061	.941
	ภายในกลุ่ม	143.284	287	.499		
	รวม	143.345	289			
2. ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกละเลยและ ปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	.381	2	.191	.315	.730
	ภายในกลุ่ม	173.450	287	.604		
	รวม	173.831	289			

ตาราง 3 (ต่อ)

คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	P
3. ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน	ระหว่างกลุ่ม	.082	2	.041	.062	.940
	ภายในกลุ่ม	189.891	287	.662		
	รวม	189.973	289			
4. ด้านโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	.839	2	.419	.686	.505
	ภายในกลุ่ม	175.549	287	.612		
	รวม	176.387	289			
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการเป็นที่ยอมรับของสังคม	ระหว่างกลุ่ม	.460	2	.230	.377	.686
	ภายในกลุ่ม	175.087	287	.610		
	รวม	175.547	289			
6. ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	.817	2	.409	.661	.517
	ภายในกลุ่ม	177.447	287	.618		
	รวม	178.264	289			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.302	2	.151	.301	.740
	ภายในกลุ่ม	143.708	287	.501		
		144.010	289			

จากตาราง 3 พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอดงเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามอายุ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอดงพิกุล
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากองุนบุรี เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา

คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	P
	n = 158		n = 132			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม	3.54	0.714	3.62	0.691	-1.068	.813
2. ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกละเลยและปลอดภัย	3.94	0.758	3.98	0.797	-0.424	.468
3. ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน	3.84	0.787	3.82	0.840	0.178	.352
4. ด้านโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง	3.93	0.765	3.94	0.802	-0.196	.442
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการเป็นที่ยอมรับของสังคม	3.97	0.769	3.94	0.793	0.373	.252
6. ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน	3.93	0.062	3.95	0.068	-0.263	.409
รวม	3.86	0.693	3.88	0.722	-0.237	.336

จากตาราง 4 พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอดงพิกุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากองุนบุรี เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอดงพิกุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากองุนบุรี เขต 3 จำแนกตามวิทยฐานะ

คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	P
1. ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.061	2	.031	.061	.941
	ภายในกลุ่ม	143.284	287	.499		
	รวม	143.345	289			
2. ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกละเลยและปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	.381	2	.191	.315	.730
	ภายในกลุ่ม	173.450	287	.604		
	รวม	173.831	289			
3. ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน	ระหว่างกลุ่ม	.082	2	.041	.062	.940
	ภายในกลุ่ม	189.891	287	.662		
	รวม	189.973	289			

ตาราง 5 (ต่อ)

คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	P
4. ด้านโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	.839	2	.419	.686	.505
	ภายในกลุ่ม	175.549	287	.612		
	รวม	176.387	289			
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการเป็นที่ยอมรับของสังคม	ระหว่างกลุ่ม	.460	2	.230	.377	.686
	ภายในกลุ่ม	175.087	287	.610		
	รวม	175.547	289			
6. ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	.817	2	.409	.661	.517
	ภายในกลุ่ม	177.447	287	.618		
	รวม	178.264	289			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.302	2	.151	.301	.740
	ภายในกลุ่ม	143.708	287	.501		
		144.010	289			

จากตาราง 5 พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอทองผาภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามวิทยฐานะ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอทองผาภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 สรุปผลได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 290 คน แยกตามเพศ พบว่า เพศหญิงมีจำนวนมากที่สุด แยกตามอายุ พบว่า อายุต่ำกว่า 30 ปีมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ อายุ 31-40 ปี และน้อยที่สุดอายุ 41 ปี ขึ้นไป แยกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับปริญญาตรีมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรี และแยกตามวิทยฐานะ พบว่า ไม่มีวิทยฐานะมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ วิทยฐานะชำนาญการ และน้อยที่สุด คือ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

2. คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอทองผาภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอทองผาภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมและการเป็นที่ยอมรับของสังคม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานทุกคน รองลงมา ได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2.2 ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการตรวจสุขภาพของครูเป็นประจำทุกปี รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมการทำงานมีความสะอาด เหมาะสมกับการทำงาน และสภาพอาคารเรียน สถานที่ และสาธารณูปโภค มีความพร้อมเอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครู

2.3 ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ โรงเรียนมีการจัดระบบระเบียบ ข้อบังคับการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน รองลงมา มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร และครูทุกคนมีความเสมอภาคในการทำงาน ตามสิทธิของบุคคล

2.4 ด้านโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการพัฒนาทักษะ ความรู้และความสามารถที่จำเป็น สำหรับการปฏิบัติหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือ มีการสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อเพื่อปรับวุฒิหรือเพิ่มพูนความรู้ และโรงเรียนมีการสนับสนุนให้ศึกษาดูงาน อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.5 ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ได้รับการสนับสนุนการทำงานเพื่อตำแหน่งหน้าที่ที่สูงขึ้น รองลงมา เปิดโอกาสให้ครูได้แสดงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ และมีความพึงพอใจ ภูมิใจในวิชาชีพส่งผลให้เกิดความเจริญก้าวหน้า

2.6 ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ค่าตอบแทนที่ได้รับมีความเหมาะสมกับปริมาณงานที่รับผิดชอบ รองลงมา ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนตามความรู้ ความสามารถและผลงานอย่างยุติธรรม และเงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่ได้รับเพียงพอสำหรับใช้จ่ายส่วนตัวและครอบครัว

3. การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอทองผาภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และวิทยฐานะ พบว่า ครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และวิทยฐานะต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงานไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอทองผาภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 อภิปรายได้ ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอทองผาภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมและการเป็นที่ยอมรับของสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ด้านโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคง

ในงาน และด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลในปัจจุบัน มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีผู้บริหาร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเห็นความสำคัญของคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ดูแลเอาใจใส่ ส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในอาชีพและการศึกษา มีการสร้างบรรยากาศองค์กรให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติงานและดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขและมีความก้าวหน้าในสายงานอันจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดนุสรณ์ คุ่มสุข (2564) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวดี) ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวดี) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานลดจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านสังคม ด้านการทำงาน ด้านส่วนตัว และด้านเศรษฐกิจ และ 2) แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวดี) ประกอบด้วย 1) ด้านการทำงาน ควรมีการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และพัฒนาศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ 2) ด้านส่วนตัว ควรมีการกระจายภาระงานให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในปริมาณที่เหมาะสม และตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล 3) ด้านสังคม ควรสนับสนุนให้บุคลากรภายในสถานศึกษามีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน สนับสนุนการทำงานเป็นทีม และให้เกียรติซึ่งกันและกัน และ 4) ด้านเศรษฐกิจ ควรมีการจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรตามความเหมาะสม สนับสนุนให้มีการเก็บออมของบุคลากรในสถานศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล อำเภอดงพิกุลมัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

2.1 จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ครูที่มีเพศต่างกันมีคุณภาพชีวิตในการทำงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูเพศชาย เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกละเลยและปลอดภัย รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมและการเป็นที่ยอมรับของสังคมและอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม ส่วนครูเพศหญิงมีคุณภาพชีวิตในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมและการเป็นที่ยอมรับของสังคม รองลงมาคือ ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุณิสา สุขหมั่น (2558) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอสรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงานไม่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามอายุ พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ครูที่มีอายุต่างกันมีคุณภาพชีวิตในการทำงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เนื่องจากครูที่มาปฏิบัติหน้าที่มีความพึงพอใจในงาน และสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน และได้รับโอกาสในการส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพ ทำให้อายุไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรัญญา

นวลละออง (2544) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูประถมศึกษา อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครูประถมศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เนื่องจากครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนตรงกับความรู้ความสามารถ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในวิชาชีพครู ทำให้ระดับการศึกษาไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของคุณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภคินี โอฬาริกชาติ (2547) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 1 พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 1 ไม่แตกต่างกัน

2.4 จำแนกตามวิทยฐานะ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ครูที่มีระดับวิทยฐานะต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เนื่องจากครูที่มีวิทยฐานะต่างกันมีผลให้ได้รับค่าตอบแทนที่ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตพร บุญหนัก (2553) แต่ขณะเดียวกันก็มีภาระค่าใช้จ่ายมากตามสภาพเศรษฐกิจและค่าครองชีพในปัจจุบัน จึงมีคุณภาพชีวิตในการทำงานไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรมีการจัดสรรสวัสดิการในการช่วยเหลือครูที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน เช่น บ้านพักครูมีเพียงพอสำหรับครูที่มาปฏิบัติงาน เพื่อลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น มีสวัสดิการกู้ยืมเงินด้วยดอกเบี้ยที่ต่ำ และคำนึงความสามารถในการผ่อนชำระเพื่อไม่ให้มีหนี้สินเกินตัว และมีการเลื่อนเงินเดือนและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม และเหมาะสม

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าในสายอาชีพ เลื่อนตำแหน่งหน้าที่ที่สูงขึ้น ได้รับความไว้วางใจจากหัวหน้างานและผู้บังคับบัญชา ได้รับมอบหมายรับผิดชอบงานที่หลากหลาย และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูได้รับโอกาสในการพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาตนเองและนักเรียนในทุก ๆ ด้านอย่างเต็มกำลังความสามารถ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนพื้นที่อื่น ๆ ที่มีความหลากหลายของบริบทและสภาพแวดล้อม

2.2 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูให้ดียิ่งขึ้น

2.3 ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ชนิษฐา ขจรชีพ. (2559). การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เขมินท์ อุ่นศิริ. (2562). คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฉวีวรรณ เข้มมพญา. (2559). บรรยาการองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฐิติพรรณ ธารทรัพย์ทวี. (2560). คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดนุสรณ์ คุ่มสุข. (2564). คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกวย (วัดศรีประวัติ). สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธัญลักษณ์ ไพรัชช่วย. (2561). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นงลักษณ์ ฤทธิ์คำ. (2555). คุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครูโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นิตยา สมิตะเชื้อ. (2551). คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นิตพร บุญหนัก. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- เพ็ญศรี เวชประพันธ์. (2557). คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภคินี โอฬาริชาติ. (2547). คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- มุฮัมหมัด มะลี้. (2560). **คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาชีพ**
สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สรัญญา นวลละอ. (2544). **คุณภาพชีวิตการทำงานของครูประถมศึกษา อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2557). **รายงานการประเมินผลคุณภาพชีวิต การทำงาน และความสุขของ**
ข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สุนิสา สุขหมั่น. (2558). **คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงาน**
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- อรชา อุดม. (2562). **คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนวัดห้วยเหินยว “บุญศิริวิทยา” จังหวัดกาญจนบุรี**.
สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อริสา มงคลไพบูลย์สุข. (2560). **คุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครูในโรงเรียน มัธยมศึกษาจังหวัด**
ระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุดมพร อมรธรรม. (2549). **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระเจ้าอยู่หัว**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970) . Determining Size for Research Activities. Educational and
Psychological Measurement. 30(3): 607-610.
- Robbins, N. B.; Heiberger, R. M. (2011). "Plotting Likert and Other Rating Scales". JSM Proceedings,
Section on Survey Research Methods. American Statistical Association. 1058-1066.

E074S: ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการปฏิบัติงานของครู
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE SCHOOL ADMINISTRATORS LEADERSHIP AND
THE PERFORMANCE OF TEACHERS UNDER THE OFFICE OF SARABURI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

กมลชนก มารีชัย¹ ทรงยศ แก้วมงคล²

¹ นักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาผลการปฏิบัติงานของครู และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการปฏิบัติงานของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 286 คน โดยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.921 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.47)
2. ผลการปฏิบัติงานของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.49)
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการปฏิบัติงานของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.629$)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา, การปฏิบัติงานของครูผู้สอน

Abstract

The purposes aimed to study the school administrators leadership, to study the performance of teachers and study the relationship between the school administrators leadership and the performance of teachers under the Office of Saraburi Primary Educational Service Area 1. The samples were school teachers under the Primary Educational Service Area Office 1 Saraburi, totaling 286 people. By setting

the size of the sample Krejcie; & Morgan. Cluster Random Sampling. The research instrument included a five rating scale questionnaire, the reliability is equal to 0.921 Statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation. and the Pearson correlation coefficient.

The results were as follows:

1. School administrators' leadership under the Office of Saraburi Primary Educational Service Area 1. Overall it is at a high level ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.47).
2. The performance of teachers under the Saraburi Primary Educational Service Area Office 1 saraburi. Overall it is at a high level ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.49).
3. The leadership of school administrators is positively related to teachers' performance under the Office of Saraburi Primary Educational Service Area 1. Significantly Statistically at the .01 level ($r = 0.629$).

Keywords: School administrators leadership, Performance of teachers

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 1 บททั่วไปในมาตรา 6 ได้กล่าวถึงการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในมาตรา 7 ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษา และส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่มีความภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542)

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้นำในสถานศึกษา จึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งภาวะผู้นำที่เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กรสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อีกทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธาเกิดการยอมรับให้กับผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาส่งผลให้เกิดผลสำเร็จของการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การดำเนินการให้งานประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารจะเป็นบุคคลสร้างบรรยากาศในองค์กรให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน และผู้บริหารมีศิลปะในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี (พุดมินท์ แสงศิริวัฒน์. 2564: 27) การที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกซึ่งการมีภาวะผู้นำที่ดีและเหมาะสมนั้น ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการบริหารงาน จะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำที่ดีและเหมาะสมนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นและ

เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหารในการชักจูงให้บุคคลคล้อยตามและยินยอมปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ เป็นส่วนสำคัญให้งานสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษา ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกซึ่งการมีภาวะผู้นำที่ดีและเหมาะสมมากเท่าไร ก็จะส่งผลถึงประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษามากขึ้นตามไปด้วย อีกทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา ความไว้วางใจให้ครูผู้สอน ผู้ปกครองและชุมชนให้มาร่วมมือส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ครูผู้สอนก็เป็นอีกบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งบุคคลหนึ่งที่มีต่อการพัฒนาการศึกษา เนื่องจากครูมีหน้าที่หลักในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาบุคคล ในสังคมให้มีความเจริญงอกงามเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะมีบทบาทต่อการสร้างคนเพื่อไปพัฒนาสังคมประเทศชาติต่อไป นั่นคือ บทบาทของความเป็นครูที่มีหน้าที่อบรม สั่งสอนศิษย์ในด้านวิชาการและการใช้ชีวิต ประเทศชาติจะพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองได้นั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานของครู ดังนั้น การพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิผลจึงต้องพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูด้วย (สุนันธิณี ม่วงเนียม, 2560: 22)

การปฏิบัติงานของครูผู้สอนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบรรลุเป้าหมาย ของการบริหารสถานศึกษา นับว่าเป็นการตัดสินใจขั้นสุดท้ายว่าการบริหารสถานศึกษา จะประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด สถานศึกษาจะอยู่รอดหรือมีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่และมีความมั่นคง สร้างความน่าเชื่อถือได้นั้น จะขึ้นอยู่กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ดังนั้น การปฏิบัติงานของครูผู้สอน จึงมีความสำคัญต่อสถานศึกษาอย่างยิ่ง ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า ครูผู้สอนเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาที่พร้อมจะนำประเทศไปสู่การพัฒนาให้เจริญ ซึ่งนับว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อกระบวนการเรียน การสอนและเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาเพราะเป็นผู้จัดระบบการเรียนการสอนโดยตรงให้กับเด็ก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สระบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการปฏิบัติงานของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

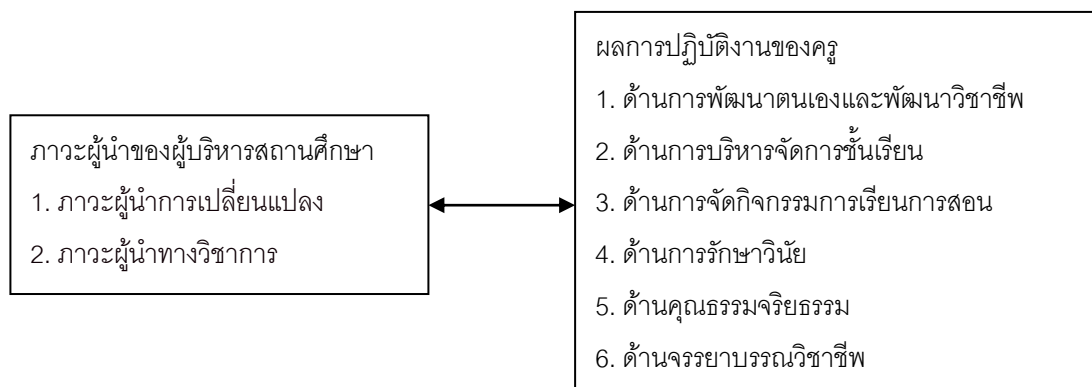
1. ผู้บริหารสถานศึกษาได้ทราบและสามารถนำข้อมูลไปให้ความรู้เพิ่มเติมที่จะช่วยส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิผลมากขึ้น
2. การวิจัยนี้ทำให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารที่เหมาะสมกับครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

3. เป็นสารสนเทศ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยนำข้อค้นพบไปพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในจังหวัดสระบุรี ให้มีประสิทธิผลต่อไป

กรอบแนวคิด

การศึกษา เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1” ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาไว้ดังนี้

ตัวแปรที่ศึกษา



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐาน

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการปฏิบัติงานของครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,116 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในปีการศึกษา 2566 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan) ที่มีความเชื่อมั่น 95% ภายใน ขอบเขตความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ จากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ได้จำนวนตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 286 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ท

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ท

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าความเที่ยงตรง และค่าความเชื่อมั่น
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ตาราง 1 ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง				
	1.1 การกระตุ้นการใช้ปัญญา	3.86	0.53	มาก	3
	1.2 การสร้างแรงบันดาลใจ	3.84	0.58	มาก	4
	1.3 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.27	0.67	มาก	1
	1.4 การสร้างบารมี	4.11	0.70	มาก	2
	รวม	4.02	0.39	มาก	
2	ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการ				
	2.1 การกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย	4.07	0.77	มาก	4

ตาราง 1 (ต่อ)

ด้านที่	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
2.2	การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้	4.23	0.72	มาก	3
2.3	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและการสอน	4.29	0.66	มาก	2
2.4	การพัฒนานักเรียน และการพัฒนาบุคลากร	4.34	0.67	มาก	1
	รวม	4.23	0.65	มาก	
	รวมทั้งสิ้น	4.13	0.47	มาก	
	รวมทั้งสิ้น	4.13	0.47	มาก	

จากตาราง 1 ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาตามแบบ ภาวะผู้นำ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกแบบเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการ พบว่า ครูผู้สอน มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ใน ระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนานักเรียน และการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.67) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและการสอน ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.66) การสร้างบรรยากาศ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.72) และการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.77)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง พบว่า ครูผู้สอน มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ใน ระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.67) การสร้างบารมี ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.70) การกระตุ้นการให้ปัญญา ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.53) และการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.58)

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

ตาราง 2 ระดับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	การปฏิบัติงานของครูผู้สอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1	ด้านการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ	4.28	0.67	มาก	1
2	ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	4.21	0.68	มาก	2
3	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.72	0.47	มาก	6
4	ด้านการรักษาวินัย	4.18	0.32	มาก	3

ตาราง 2 (ต่อ)

ด้านที่	การปฏิบัติงานของครูผู้สอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
5	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.07	0.33	มาก	5
6	ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.10	0.49	มาก	4
รวม		4.09	0.49	มาก	

จากตาราง 2 การปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.67) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.68) และด้านการรักษาวินัย ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.32) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.47)

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_6	$\bar{X}_{รวม}$	$\bar{Y}_{รวม}$
X_1	1															
X_2	.740**	1														
X_3	.229*	.228*	1													
X_4	.272*	.220*	.576**	1												
X_5	.285*	.210*	.503**	.874**	1											
X_6	.292*	.216*	.542**	.826**	.769**	1										
X_7	.209*	.260*	.535**	.803**	.764**	.866**	1									
X_8	.247*	.207*	.570**	.801**	.750**	.823**	.840**	1								
Y_1	.209*	.221*	.486**	.795**	.738**	.826**	.820**	.841**	1							
Y_2	.217*	.225*	.534**	.843**	.800**	.841**	.822**	.837**	.914**	1						
Y_3	.208*	.219*	.276**	.482**	.515**	.484**	.469**	.398**	.494**	.535**	1					
Y_4	.204*	.208*	.242*	.206*	.216*	.232*	.234*	.211*	.207*	.204*	.209*	1				
Y_5	.203*	.203*	.264**	.218*	.202*	.257*	.282*	.268*	.244*	.243*	.211*	.261*	1			
Y_6	.223*	.218*	.207*	.225*	.256*	.245*	.254*	.229*	.243*	.247*	.233*	.277*	.358**	1		
$\bar{X}_{รวม}$	.566**	.620**	.681**	.656**	.576**	.560**	.602**	.584**	.566**	.604**	.322**	.214*	.278*	.228*	1	
$\bar{Y}_{รวม}$	.265*	.216*	.582**	.898**	.897**	.937**	.936**	.921**	.872**	.894**	.509**	.202*	.254*	.250*	.629**	1

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ (ค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวก ในระดับค่อนข้างสูง ($r_{X_{tot}Y_{tot}} = 0.629$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายด้านระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า ครูที่มีความสัมพันธ์ เรียงลำดับคู่ที่มีค่ามากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ การสร้างบารมี (X_4) มีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับสูง ($r = .843$) กับการบริหารจัดการชั้นเรียน (Y_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ (X_6) มีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับสูง ($r = 0.841$) กับการบริหารจัดการชั้นเรียน (Y_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ (X_6) มีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับสูง ($r = 0.826$) กับการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ (Y_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ การกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย พันธกิจการเรียนรู้ (X_5) มีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = 0.202$) กับด้านคุณธรรม จริยธรรม (Y_3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์งานวิจัย 3 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำทางด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การสร้างบารมี การกระตุ้นการใช้ปัญญา และการสร้างแรงบันดาลใจ ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การพัฒนานักเรียน และการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและการสอน การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และ การกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย
2. ผลการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการรักษาวินัย ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวก ในระดับค่อนข้างสูง ($r_{X_{tot}Y_{tot}} = 0.629$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การ

คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การสร้างบารมี การกระตุ้นการใช้ปัญญา และการสร้างแรงบันดาลใจ จากผลการวิจัยดังกล่าวจะพบว่า การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เป็นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นอันดับแรก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร สถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 แสดงออก ถึงพฤติกรรมที่ผู้บริหารให้ความสนใจดูแล ผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคนอย่างใกล้ชิด โดยทำความเข้าใจ ส่งเสริมและการพัฒนาความต้องการความสนใจ ความสามารถของแต่ละบุคคลและปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งชี้แนะและให้ข้อมูลย้อนกลับสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเอง เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ดังที่ นาดยา ทับยาง (2561: 15) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการบริหารจัดการสถานศึกษาและงานต่าง ๆ จะสำเร็จลุล่วงไปได้ต้องเกิดจากความร่วมมือร่วมจากบุคคลหลายฝ่าย ทั้งนี้จะต้องทำให้การดำเนินงาน เป็นไปด้วยความเต็มใจอย่างเต็มศักยภาพตามความรู้ความสามารถของบุคคลนั้น ๆ โดยผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนให้สถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิสิทธิ์ ทนคำดี (2560: 170-190) ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย อุสาพรม (2562: 182-193) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของ กลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การพัฒนานักเรียน และการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและการสอน การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย จากผลการวิจัยดังกล่าวจะพบว่า การพัฒนานักเรียน และการพัฒนาบุคลากร เป็นภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นอันดับแรก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 แสดงถึงการสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน การรักษามาตรฐานของนักเรียน ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสานงานดูแลการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนบรรลุตามมาตรฐานทางวิชาการ วิเคราะห์ข้อมูลในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ดำเนินการพัฒนานักเรียนปรับปรุงวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ ประเมินความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนอยู่เสมอ ส่งเสริม สนับสนุนการให้ครูเป็นครูมืออาชีพ การเป็นผู้นำในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนสำหรับนักเรียน โดยครูต้องมีการติดตามและตื่นตัวต่อความรู้ใหม่ๆ และนวัตกรรมต่าง ๆ สามารถกำหนด เป้าหมาย และแนวทางในการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กร เพราะครูเป็นปราชญ์บุคคลที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการพัฒนานักเรียนมีคุณภาพและกระบวนการ เสริมสร้างและการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะในการปฏิบัติงานและทัศนคติให้เอื้ออำนวยต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา มีการนิเทศการสอน ประเมินครูจัดให้มีระบบนิเทศและประเมินการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติการสอน ดังที่ มานะจิต วรสุข (2562: 13-14) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน เป็นความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมและสนับสนุนต่อบุคลากรทางการศึกษาที่

จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยการนำความรู้ ทักษะต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติภาระหน้าที่ เพื่อนำผู้ร่วมงานให้ร่วมมือปฏิบัติงานไปสู่ความมีประสิทธิภาพ ผู้ร่วมงานสามารถรับรู้ ได้อย่างชัดเจน ประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมาย การวัดและประเมินผล นักเรียนและครูมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและทีมงาน การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการเสริมสร้าง การนิเทศการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการส่งเสริมบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยา กิจลิขิต (2562: 119-125) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้านและสอดคล้อง กับงานวิจัยของ จิตินันท์ ประชัยภูมิ (2561: 113-115) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ผลการศึกษา พบว่า ระดับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ตามความเห็นของผู้บริหารและครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. การปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการรักษาวินัย ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากผลการวิจัยดังกล่าวจะพบว่า ด้านการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ เป็นผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน เป็นอันดับแรก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 แสดงออกถึงครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายวิชาการหรือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาการ มีการนำความรู้ ทักษะที่ได้จากการพัฒนาตนเองมาพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพ ผู้เรียน มีจัดทำแผนพัฒนาตนเอง และนำแผนพัฒนาตนเองมาเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดังที่ สุนันธิณี ม่วงเนียม (2560: 22) กล่าวว่า ครูมีหน้าที่หลักในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาบุคคลในสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า เป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะมีบทบาทต่อการสร้างคนเองไปพัฒนาสังคมประเทศชาติต่อไป นั่นคือ บทบาทของความเป็นครูที่มีหน้าที่อบรมสั่งสอนศิษย์ใน ด้านวิชาการและการใช้ชีวิต ประเทศชาติจะพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองได้นั้นส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานของครูด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตินันท์ ประชัยภูมิ (2561: 113-115) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ผลการศึกษา พบว่า ระดับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ตามความเห็น ของผู้บริหารและครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คุณธรรม จริยธรรม รองลงมาคือ จรรยาบรรณวิชาชีพและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผลการปฏิบัติงานและสอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศรา โชคชัยสุนทร (2561: 130-135) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า การปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มีความความสัมพันธ์กันทางบวก ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานของครู ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติงานโดยใช้ภาวะผู้นำมาใช้ในบริหารงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา จึงแสดงควมมีภาวะผู้นำออกมา เพื่อสร้างความมั่นใจ น่าเชื่อถือ และศรัทธากระตุ้นให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียนได้รับรู้ถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ดังที่ หาดแก้ว ทองขาว (2558: 14) กล่าวว่า ผู้บริหาร สถานศึกษามีความสำคัญในการเป็นผู้นำกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์กลยุทธ์ของสถานศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ การบริหารการศึกษา ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับการพัฒนาของบุคลากร ผู้เรียน และชุมชนมุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้ผลจริง ทั้งนี้ต้องนำองค์คณะ บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนให้เป็นไปในแนวทางที่บรรลุเป้าหมายจนสำเร็จด้วยดี เช่นเดียวกับ สุกฤตยา ปงกันทา (2561: 22-23) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็น บุคคลสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนและสร้างพลังแห่งความร่วมมือร่วมใจโดยต้อง เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล การดำเนินงานการศึกษาจึงจะ สำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้ ผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการกำหนด นโยบายยุทธศาสตร์และแนวคิดต่าง ๆ ตลอดจนการนำนโยบาย ยุทธศาสตร์และแนวคิดเหล่านั้นลงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครเดช สังสมศักดิ์ (2559: 85-87) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับแรงจูงใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภัสสร ทองแสง (2560: 64-67) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของ ผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในอำเภอแกลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มีดังนี้

1. จากผลการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า อยู่ในระดับมากทุกแบบ แต่ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_2) เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงเสนอว่าสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ควรมีนโยบายหรือจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้บริหารกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีความตระหนักและ ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายและเห็นคุณค่าของเป้าหมาย ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงาน ร่วมกัน อุทิศตนเพื่อการพัฒนาองค์กรร่วมกัน กระตุ้น

ให้กำลังใจเพื่อเกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานเป็นทีม สร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน ให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ และเชื่อมั่นตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าจะสามารถปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

2. จากผลการศึกษากภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า อยู่ในระดับมากทุกแบบ แต่ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการด้านการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย (X5) เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงเสนอว่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ควรมีนโยบายหรือจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้บริหารแสดงถึงการให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ ร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ สร้างเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ กำหนดนโยบายในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ใช้ทักษะภาษาสื่อสารสร้างความเข้าใจ ด้านวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้แก่ครูและบุคลากรเกี่ยวกับการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจน

3. จากผลการศึกษาผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่ด้าน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Y₃) เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด จึงเสนอว่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ควรร่วมมือกับผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูในเรื่องการสร้างและหรือพัฒนาหลักสูตร ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล แผนการจัดประสบการณ์ มีการใช้กลยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีการสร้างและหรือพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ มีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ มีการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์และหรือวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ฐิติณัฐ ปุรงชัยภูมิ. (2561). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ชัยภูมิ: มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- นริศรา โชคชัยสุนทร. (2561). **ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานวิชาชีพในสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิตยา ทับยาง. (2561). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครู** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ประภัสสร ทองแสง. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในอำเภอแกลง** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พุดินันท์ แสงศิริวัฒน์. (2564). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี**
- มานะจิต วรสุข. (2562). **การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานแผนกศึกษาธิการและกีฬา นครโกสุมพิสัย จังหวัดโกสุมพิสัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.**
- สิทธิชัย อุดาพรหม. (2562). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.**
- สุกฤตยา ปงกันทา. (2561). **กลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.**
- สุนันธิณี ม่วงเนียม และ จิตมา วรรณศรี. (2560, 25 เมษายน). **ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา กับการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน จัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 21(1): 307-318.**
- สุริยา กิจลิขิต. (2562). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.**
- หาดแก้ว ทองขาว. (2558). **วิสัยทัศน์และพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.**
- อภิสิทธิ์ ทนคำดี. (2560). **ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 67-76**
- อัครเดช สังสมศักดิ์. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.**

E075S: ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุข
อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

SERVANT LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING TO ENHANCE
HAPPY ORGANIZATION IN BANG BUA THONG DISTRICT UNDER NONTHABURI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ภัทลลิตา บัวกลาง¹ สมนึก การ์เวท²

¹ นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาการสร้างองค์กรแห่งความสุข 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับการสร้างองค์กรแห่งความสุข และ 4) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุข อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จำนวน 187 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่ และ มอร์แกน Krejcie; & Morgan (1970) และใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้มีค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) .854 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.34)
2. การสร้างองค์กรแห่งความสุข โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.35)
3. ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับการสร้างองค์กรแห่งความสุข มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุข คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_1), ด้านการบริการ (X_2), ด้านการมอบหมาย (X_3) และ ด้านการเสริมพลังอำนาจ (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.779 ได้ร้อยละ 59.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรที่เหมาะสมที่จะใช้พยากรณ์สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 0.287 + 0.271(X_1) + 0.205(X_2) + 0.171(X_3) + 0.087(X_4) + 0.070(X_5)$ และสามารถพยากรณ์สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = 0.322(X_1) + 0.232(X_2) + 0.228(X_3) + 0.120(X_4) + 0.098(X_5)$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำใ้บริการ, การสร้างองค์กรแห่งความสุข, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study 1) servant leadership of school administrators. 2) creation of happy organization. 3) relationship between servant leadership of school administrators and creation of a happy organization. and 4) servant leadership of school administrators affecting to enhance Happy Organization in Bang Bua Thong District under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 2. The samples used in this study were 187 people. By determining the size of the samples according to Krejcie; & Morgan (1970) ready-made table using the stratified sampling method, then using stratified random sampling. The tool used as Index of item objective congruence (IOC) is between 0.80-1. The confident value was .854, Statistics used in data analysis included mean, standard deviation, Pearson Correlation Coefficient and multiple regression analysis.

The research revealed that:

1. Servant leadership school administrators was overall at a much level ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.34).
2. Creating a happy organization was at a high level overall ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.35).
3. Relationship between servant leadership of school administrators and creation of happy organization were in moderate positive relationship with statistical significance at .01 level.
4. Servant leadership of school administrators affecting to enhance Happy Organization, namely vision (X_1), service (X_2), humility (X_5) and empowerment (X_3), with multiple correlation coefficients. equal to 0.779 obtained percentage 59.60 with statistical significance at .01 level. The appropriate variable to use to predict the regression equation in the form of raw scores is $\hat{Y} = 0.287 + 0.271(X_1) + 0.205(X_5) + 0.171(X_2) + 0.087(X_3) + 0.070(X_4)$ and can predict the regression analysis equation in the form of a standard score, which is $\hat{Z}_y = 0.322(X_1) + 0.232(X_5) + 0.228(X_2) + 0.120(X_3) + 0.098(X_4)$.

Keywords: Servant administrator, Happy organization, A school administration

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์โลกในยุคปัจจุบันมีการแข่งขันและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วหลากหลายด้าน อาทิเช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี โครงสร้างสังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งด้านที่สำคัญอีกด้านหนึ่ง คือ ด้านการศึกษาประเทศไทยก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลกจึงส่งผลให้ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษาเช่นกัน การศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญและเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่ทำให้สังคมโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาสังคมให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน จึงส่งผลให้การศึกษาต้องเกิดการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงให้ประเทศก้าวทันต่อโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารจะต้องรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเร่งปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูปรับเปลี่ยนเนื้อหาตามหลักสูตรควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ให้กับครูผู้สอน ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้นรวมทั้งปรับบทบาทในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะที่เตรียมเป็นที่ยอมรับของชาติอื่นและสามารถ

ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (สมหมาย อ้าดอนกลอย. 2556) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร จะเห็นได้จากการนำเสนอข่าวสารต่าง ๆ เช่น คุรรายหนึ่งได้เขียนเหตุผลถึงการลาออกด้วยสาเหตุ ไม่เห็นด้วยกับการให้ครูทำเอกสารประเมิน การประกวดที่มากเกินไปจนเกินไป ซึ่งเป็นซึ่งกระทบเวลาในการเตรียมการสอน ตลอดจนเวลาส่วนตัวที่ควรมีให้ครอบครัว ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากที่กล่าวมาข้างต้นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งในประเภทของภาวะผู้นำที่น่าสนใจ คือ ภาวะผู้นำใฝ่บริการ (Servant leadership) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติที่มีต่อภาวะผู้นำ โดยผู้นำต้องเน้นบริการและการพัฒนา ผู้ตามอย่างเต็มใจจะส่งผลให้ผู้ตามมีความเต็มใจพัฒนาองค์กรอย่างเต็มความสามารถ ก่อให้เกิดองค์กรแห่งความสุข ผู้นำใฝ่บริการจะเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในองค์กรเพื่อสร้างความมุ่งมั่นที่ดีโดยไม่ใช้วิธีการบังคับ ผู้นำใฝ่บริการจะเน้นให้ความสำคัญด้านคุณธรรมในการเป็นแบบอย่างที่ดีที่มีความสัมพันธ์ที่ดีอย่างแท้จริงระหว่างผู้นำและผู้ตาม รวมทั้งให้การสนับสนุนบรรยากาศที่ดีภายในองค์กรการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจบนพื้นฐานของคุณธรรม มีพฤติกรรมให้ความสนใจผู้อื่นและส่งเสริมผู้อื่นให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ วอง และ ดาเวย์ (Wong; & Davey. 2007) เพื่อให้ลักษณะของผู้บริหารดังกล่าว มุ่งเน้นที่คุณภาพผู้เรียนเป็นหลักจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของครูด้วย ดังนั้นการเสริมสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงาน เสริมสร้างความจงรักภักดีต่อองค์กร เสริมสร้างความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของบุคคลและกลุ่มในองค์กรย่อมก่อให้เกิดแรงจูงใจที่ทำให้เกิดความสม่ำเสมอในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร ที่จะช่วยให้เกิดประสิทธิผลในผู้เรียนที่สูงขึ้น (นภลัย สุวรรณชัย. 2557) ทั้งนี้ความสุขในการทำงานถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญมากต่อการบริหารองค์กรในเชิงการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ที่จะมีผลต่อในระดับบุคคลทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นมีผลต่อองค์กรที่จะทำให้สถานศึกษามีบรรยากาศแห่งความสุข ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนร่วมมือร่วมใจกันในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุข อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ และแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ควรมีภาวะผู้นำใฝ่บริการ เนื่องจากเป็นลักษณะของภาวะผู้นำที่สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านการบริหารงานบุคคลให้บรรลุจุดมุ่งหมายและประสบความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งความสุขในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาการสร้างองค์กรแห่งความสุข อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับการสร้างองค์กรแห่งความสุข อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเฝ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุข อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

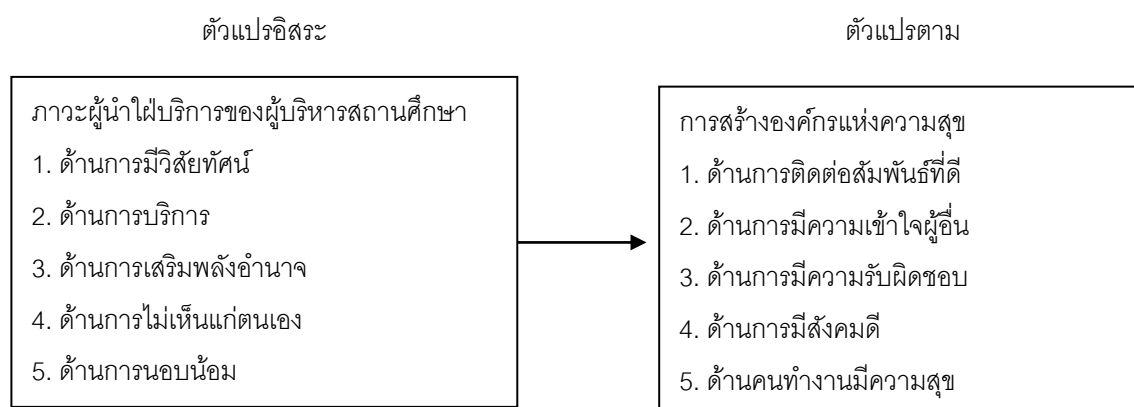
1. ภาวะผู้นำเฝ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างองค์กรแห่งความสุข
2. ภาวะผู้นำเฝ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุข

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ได้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 นำนโยบายกำหนดการบริหารงานเพื่อสร้างความสุขให้เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงานในสถานศึกษา
3. ผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 สามารถนำแนวทางในการส่งเสริมให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจ และทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

กรอบแนวคิด

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาภาวะผู้นำเฝ้บริการ 5 ด้าน โดยใช้ทฤษฎีของ จีวรวรรณ เล่งพานิช (2554), ปองภพ ภูจอมจิตร(2554), Greenleaf (2002), Spears (2002), Russell; & Stone (2002), Patterson (2003), Laub (2004), Lambert (2004), Dennis; & Bocarnea (2005), Page; & Wong (2005), Poon (2006) และ Waddell (2006) การสร้างองค์กรแห่งความสุข 5 ด้าน โดยใช้ทฤษฎีของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2552), กรมสุขภาพจิต (2553), อธิคุณ สิ้นธนาปัญญา (2557), เกสร มุ้ยจีน (2559), ชาญวิทย์ สันต์ธนารัตน์ และธีรธรรม วุฑฒิวัดราชย์แก้ว (2560), กอปรลาภ อภัยภักดิ์ (2563), Manion (2003), Gavin; & Mason (2003), Layard (2005), Ben-Shahar (2007), Amabile; & Kramer (2011) และ Ed Wesley (2021) นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษนนทบุรี เขต 2 จำนวน 20 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน และครูจำนวน 344 คน รวมทั้งสิ้น 364 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยใช้ตารางของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970) ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample) จำนวน 187 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน และครู จำนวน 177 คน แบ่งโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) และสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) ด้านการบริการ 3) ด้านการเสริมพลังอำนาจ 4) ด้านการไม่เห็นแก่ตนเอง และ 5) ด้านการมอบอำนาจ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การสร้างองค์กรแห่งความสุข ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการติดต่อสัมพันธ์ที่ดี 2) ด้านการมีความเข้าใจผู้อื่น 3) ด้านการมีความรับผิดชอบ 4) ด้านการมีสังคมที่ดี และ 5) ด้านคนทำงานมีความสุข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุข อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษนนทบุรี เขต 2 มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1 และค่าความเชื่อมั่นที่ 0.854 โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยผู้วิจัยใช้วิธีสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำให้บริการ 5 องค์ประกอบ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ท (Likert. 1967) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งได้กำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้ มีภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสร้างองค์กรแห่งความสุข อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยผู้วิจัยใช้วิธีสังเคราะห์องค์ประกอบการสร้างองค์กรแห่งความสุข 5 องค์ประกอบ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ท (Likert. 1967) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งได้กำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้ มีการสร้างองค์กรแห่งความสุข อยู่ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean), ค่าร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item objective congruence) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ Coefficient Alpha ของ ครอนบาค (Cronbach. 1990)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเฝ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับภาวะผู้นำเฝ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษา

ด้าน	ภาวะผู้นำเฝ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำเฝ้บริการ			
		n = 187			
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.49	0.41	มาก	3
2	ด้านการบริการ	4.41	0.46	มาก	4
3	ด้านการเสริมพลังอำนาจ	4.51	0.48	มากที่สุด	2
4	ด้านการไม่เห็นแก่ตนเอง	4.40	0.49	มาก	5
5	ด้านการนอบน้อม	4.59	0.39	มากที่สุด	1
รวม		4.48	0.34	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำเฝ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่ามากที่สุด คือ ด้านการนอบน้อม ($\bar{X}$ = 4.59, S.D. = 0.39) รองลงมาคือ ด้านการเสริมพลังอำนาจ ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.48) ส่วนด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านการไม่เห็นแก่ตนเอง ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.39)

2. การสร้างองค์กรแห่งความสุข อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับการสร้างองค์กรแห่งความสุข

ด้าน	การสร้างองค์กรแห่งความสุข	ระดับการสร้างองค์กรแห่งความสุข			
		n = 187			
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านการติดต่อสัมพันธ์ที่ดี	4.53	0.42	มากที่สุด	2
2	ด้านการมีความเข้าใจผู้อื่น	4.42	0.47	มาก	5
3	ด้านการมีความรับผิดชอบ	4.47	0.44	มาก	4
4	ด้านการมีสังคมดี	4.55	0.46	มากที่สุด	1
5	ด้านคนทำงานมีความสุข	4.48	0.52	มาก	3
รวม		4.49	0.35	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า การสร้างองค์กรแห่งความสุข อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ระดับมาก 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่ามากที่สุด คือ ด้านการมีสังคมดี ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.46) รองลงมาคือ ด้านการติดต่อสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.42) ส่วนด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านการมีความเข้าใจผู้อื่น ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.47)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษากับการสร้างองค์กรแห่งความสุข
 อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ภาพรวมภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษากับการสร้างองค์กรแห่งความสุข

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	Y
X_1	1.00	.471**	.452**	.450**	.526**	.650**
X_2		1.00	.460**	.591**	.550**	.620**
X_3			1.00	.401**	.455**	.515**
X_4				1.00	.397**	.518**
X_5					1.00	.620**
Y						1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ความสัมพันธ์ภาพรวมภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุข อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_1) ด้านการบริการ (X_2) ด้านการเสริมพลังอำนาจ (X_3) ด้านการไม่เห็นแก่ตนเอง (X_4) และด้านการมอบน้อม (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง (.397** - .650**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นที่เหมาะสม ซึ่งจะนำไปในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณต่อไป

4. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

ตาราง 4 ภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุข

ภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุข	B	S.E.	β	t	Sig.
(Constant)	.872	.221		3.951**	.000
การมีวิสัยทัศน์ (X_1)	.271	.050	.322	5.437**	.000
การบริการ (X_2)	.171	.049	.228	3.489**	.001
การเสริมพลังอำนาจ (X_3)	.087	.041	.120	2.135*	.034
การไม่เห็นแก่ตนเอง (X_4)	.070	.043	.098	1.640	.103
การมอบน้อม (X_5)	.205	.054	.232	3.804**	.000

R = 0.779 R² = 0.607 Adjust R² = 0.596 S.E._{est} = 0.222 F = 55.901 ** Sig = 0.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุข โดยภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_1) ด้านการบริการ (X_2) ด้านการเสริมพลังอำนาจ (X_3) และด้านการมอบน้อม (X_5) โดยมีจำนวน 3 ด้าน ที่ส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุข ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ (X_1) การบริการ (X_2) และการมอบน้อม (X_5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการเสริมพลังอำนาจ (X_3) ส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการไม่เห็นแก่ตนเอง (X_4) ไม่ส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุข เรียงลำดับค่าอิทธิพลจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ การมีวิสัยทัศน์ ($X_1, \beta = .322$), การมอบน้อม ($X_5, \beta = .232$), การบริการ ($X_2, \beta = .228$), การเสริมพลังอำนาจ ($X_3, \beta = .120$), การไม่เห็นแก่ตนเอง ($X_4, \beta = .098$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.779 ได้ร้อยละ 59.60 และสามารถนำไปเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 0.872 + 0.271(X_1) + 0.205(X_5) + 0.171(X_2) + 0.087(X_3) + 0.070(X_4)$$

และสามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_y = 0.322(X_1) + 0.232(X_5) + 0.228(X_2) + 0.120(X_3) + 0.098(X_4)$$

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ระดับมาก 3 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการมอบหมาย ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.39) รองลงมาคือ ด้านการเสริมพลังอำนาจ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.48) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการไม่เห็นแก่ตนเอง ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.39)

2. การสร้างองค์กรแห่งความสุข อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ระดับมาก 3 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการมีสังคมดี ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.46) รองลงมาคือ ด้านการติดต่อสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.42) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีความเข้าใจผู้อื่น ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.47)

3. ภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษากับการสร้างองค์กรแห่งความสุข อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างองค์กรแห่งความสุขอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุข อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_1), ด้านการบริการ (X_2), ด้านการมอบหมาย (X_5) และด้านการเสริมพลังอำนาจ (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.779 สามารถพยากรณ์การสร้างองค์กรแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ได้ร้อยละ 59.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถสร้างสมการในการพยากรณ์สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 0.872 + 0.271(X_1) + 0.205(X_5) + 0.171(X_2) + 0.087(X_3)$ และสามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = 0.322(X_1) + 0.232(X_5) + 0.228(X_2) + 0.120(X_3)$

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการมอบหมาย ด้านการเสริมพลังอำนาจ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการบริการ และ ด้านการไม่เห็นแก่ตนเอง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการมอบหมาย เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงควรมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพและเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่ง

สอดคล้องกับแนวความคิดของ สุภาพร ถาวรวัชรกุล (2558) กล่าวว่า ภาวะผู้นำใฝ่บริการ หมายถึง พฤติกรรมการให้บริการกับเพื่อนร่วมงานและผู้อื่นก่อน โดยสามารถทำได้โดยให้การสนับสนุนช่วยเหลือ นอบน้อมกับผู้อื่น ให้คำปรึกษาและหลักที่สำคัญคือเห็นประโยชน์ของผู้อื่นเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับแนวคิดของ สเปียร์ส (Spears, 2002) ที่ได้อธิบายความสำคัญของภาวะผู้นำใฝ่บริการ คือ ประสิทธิภาพของภาวะผู้นำใฝ่บริการสามารถส่งผลต่อสังคม เนื่องจากเกี่ยวข้องกับความสามารถในการกระตุ้นผู้อื่นให้มีโอกาสทั้งให้บริการและนำผู้อื่นจึงเป็นจุดเริ่มต้นของความสามารถในการเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับสังคม และสอดคล้องกับแนวคิดของ แอนเดอร์สัน (Anderson, 2006) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำใฝ่บริการในสถานศึกษาของรัฐเป็นกรณีศึกษา (servant leadership in public schools: a case study) ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการให้และการแบ่งปันความเป็นผู้นำอยู่ในระดับสูงสุด การปฏิบัติของผู้นำใฝ่บริการในการสร้างชุมชนและการแสดงออกถึงการมีคุณธรรมขั้นสูงได้ระดับรองลงมาตามลำดับ การปฏิบัติในเรื่องการเห็นคุณค่าและการพัฒนาคนเป็นพฤติกรรมของการเป็นผู้นำที่อยู่ในระดับต่ำสุด และการวิจัยครั้งนี้ผลของพฤติกรรมความเป็นผู้นำที่ส่งผลต่อองค์กรและบุคลากรที่อยู่ภายในองค์กรในเชิงบวก

2. ผลการวิเคราะห์การสร้างองค์กรแห่งความสุข อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีความรับผิดชอบ และด้านการติดต่อสัมพันธ์ที่ดี ด้านคนทำงานมีความสุข ด้านการมีความเข้าใจผู้อื่น ด้านการมีสังคมดี ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์กรหรือสถานที่ทำงานเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สอง ซึ่งคนส่วนใหญ่ใช้ชีวิตกว่าครึ่งในที่ทำงาน องค์กรจึงเป็นสถานที่ที่สร้างทั้งความสุข สร้างโอกาส สร้างความสำเร็จ รวมถึงคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้กับทุกคนได้ หากองค์กรเห็นความสำคัญของการสร้างสภาพแวดล้อมและการบริหารจัดการองค์กรที่เอื้อต่อการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคลากรผ่านกิจกรรมต่าง ๆ จนช่วยให้บุคลากรดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และเกิดเป็นองค์กรแห่งความสุข สอดคล้องกับแนวคิดของ ละอองทิพย์ บุญเกียรติ (2556) ได้กล่าวว่า การสร้างความสุขในที่ทำงานนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารองค์กร มุ่งเน้นให้บุคลากรทุกคนในองค์กรมีความสุขในการทำงาน ความสุขที่เกิดขึ้นนั้นก่อให้เกิดการรังสรรค์ทางความคิด งานที่ได้รับมอบหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดความตึงเครียดจากการทำงาน และสภาพแวดล้อม ลดความขัดแย้งในองค์กร และสอดคล้องกับแนวคิดของ ศุภพร เพชรเรียง (2562) กล่าวว่า ใฝ่บริการ องค์กรแห่งความสุข เป็นแนวคิดหลักที่มุ่งดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมายหลักคือ "คนทำงานในองค์กร" ที่ถือเป็นบุคคลสำคัญและเป็นกำลังหลักของทั้งครอบครัวองค์กร ชุมชนและสังคม มีการส่งเสริมและพัฒนานโยบายการสร้างองค์ความรู้และการขับเคลื่อนเครือข่ายในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตคนทำงานด้วยความเชื่อว่า เมื่อคนทำงานในองค์กรมีความสุข ย่อมส่งผลดีต่อผลผลิตขององค์กร ความผูกพันในครอบครัว ชุมชน ส่งผลต่อสังคมที่มีความสุขที่ยั่งยืน การสร้างความสุขในที่ทำงานนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารองค์กร ความสุขที่เกิดขึ้นจากการทำงานเปรียบเสมือนน้ำหล่อเลี้ยงให้พฤติกรรมคนปรับเปลี่ยนและพัฒนาในแนวโน้มที่ดีขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ ซิมมอนส์ (Simmons, 2013) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ลักษณะองค์กรขององค์กรแห่งความสุข ผลการวิจัยพบว่า ความสุขเป็นแนวคิดที่ยั่งยืน เป็นค่าที่ครอบคลุมสำหรับความรู้สึกและอารมณ์เชิงบวกที่วัดได้จากหลากหลายวิธีในที่ทำงาน จุดเน้นส่วนใหญ่ของความสุขในการทำงานอยู่ที่ความสุขของบุคลากรซึ่งส่งผลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร เพื่อบริหารองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับการสร้างองค์กรแห่งความสุข อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 พิจารณารายด้าน

พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการบริการ ด้านการมอบอำนาจ ด้านการไม่เห็นแก่ตนเอง และด้านการเสริมพลังอำนาจตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับการสร้างองค์กรแห่งความสุข เป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการบริการ ด้านการมอบอำนาจ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมาย เป็นแบบอย่างในการสร้างทีมงาน สร้างสัมพันธภาพให้เกิดขึ้นในองค์กรผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญมากในการสร้างความสุขในองค์กรที่จะช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีให้กับสถานศึกษา แต่หากสัมพันธภาพของคนในองค์กรไม่ดีก็อาจสร้างปัญหาต่าง ๆ ให้กับสถานศึกษาได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ พูน (Poon. 2006) ได้ทำการศึกษารูปแบบองค์ประกอบภาวะผู้นำให้บริการที่สนับสนุนในเรื่องของบทบาทการเป็นผู้ให้คำปรึกษาและการพัฒนาบุคคลที่เป็นการถ่ายทอดความรู้ความสามารถของบุคคลสู่บุคคล เป็นการนำสู่การพัฒนาองค์กรที่เน้นการให้คำปรึกษาและการดูแลที่ก่อให้เกิดความสำเร็จ การให้คำปรึกษา และการแนะนำสามารถแสดงออกได้ในหลายรูปแบบ โดยทั่วไปได้แก่การถ่ายทอดทางประสบการณ์จากบุคคลสู่บุคคล ซึ่งมีความสำคัญในการช่วยให้ไปถึงเป้าหมายและช่วยให้เกิดการพัฒนาความสามารถได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ แมเนียน (Manion. 2003) ได้กล่าวว่า ความสุขในการทำงานเป็นผลที่เกิดจากการเรียนรู้จากการกระทำ การสร้างสรรค์ของตนเอง การแสดงออกโดยการยิ้ม หัวเราะ มีความปลาบปลื้มใจ นำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นอารมณ์เชิงบวกที่เกิดจากพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เช่น การให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานเพิ่มมากขึ้น การร่วมกันแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุและผล มีการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และผลจากการประสบความสำเร็จในการทำงาน ทำให้แสดงอารมณ์ในเชิงบวก และสอดคล้องกับแนวคิดของ ภูริชญา ยิ้มแย้ม (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรความสัมพันธ์ในโรงเรียนส่งอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมโรงเรียนและส่งอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสุขในการทำงาน แสดงว่า เมื่อครูโรงเรียนเทศบาลได้รับการสนับสนุนจากองค์กร ได้รับความช่วยเหลือจากผู้บริหารเพื่อนร่วมงาน เพื่อทำให้องค์กรก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาการได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา ความผูกพันต่อองค์กร

4. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุข อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการบริการ ด้านการมอบอำนาจ และด้านการเสริมพลังอำนาจ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.779 สามารถพยากรณ์การสร้างองค์กรแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ได้ร้อยละ 59.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหารมีผลต่อการสร้างองค์กรแห่งความสุข ซึ่งการสร้างองค์กรแห่งความสุขที่มีประสิทธิภาพเป็นส่วนช่วยให้การจัดการศึกษาและการบริหารงานสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงควรมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพและเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ วินสตัน (Winston. 2004) ให้ทัศนะในเรื่องผู้นำให้บริการว่าผู้นำจะพร้อมอุทิศตนเพื่อพัฒนาคน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ให้ความเคารพและให้การยอมรับ ให้เกียรติและให้การตอบสนองของผู้อื่นอย่างเต็มความสามารถ ไม่ใช้อำนาจในการบังคับหรือ

ควบคุมผู้อื่นให้ทำในสิ่งที่ตนต้องการ ผู้นำจะมีความซื่อสัตย์สุจริต รักษาคำพูด ให้การดูแลผู้อื่นซึ่งไม่ใช่ในลักษณะของการควบคุมกระจายข่าวสารให้ผู้ตามได้รับทราบและตัดสินใจบนพื้นฐานที่คำนึงถึงประโยชน์ของกลุ่มเป็นหลัก ให้เกียรติและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้เสนอความคิดและตัดสินใจ ช่วยเหลือให้ผู้ตามได้ค้นพบพลังความสามารถของตนเองและนำมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ และสอดคล้องกับแนวคิดของ กอปรลภ อภัยภักดิ์ (2563) กล่าวว่า องค์กรที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องมีผลมาจากความสุขของคนในองค์กรก่อน ซึ่งเป็นปัจจัยแรกที่องค์กรต้องคำนึงถึง เพราะฉะนั้นองค์กรแห่งความสุข (Happy Organization) จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กิจการงานดำเนินไปอย่างราบรื่น เมื่อคนในองค์กรมีความสุข สนุกกับสิ่งที่ตัวเองทำ เกิดความภูมิใจและเห็นคุณค่าของงานก็ยิ่งช่วยกันขับเคลื่อนงานขององค์กรให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างไม่ย่อท้อ เมื่อนั้นประสิทธิภาพขององค์กรจะเห็นได้ชัดทันที นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พจนรินทร์ เหลืองอรุณภา (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการบริหารบุคคลได้ดี มีการบริหารโดยเน้นหลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่าและมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมเพื่อกระชับความสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ ทำให้ครูซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสถานศึกษาและผู้ร่วมงาน และจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษานั้น ครูเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญสูงสุด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้จักวิธีการสร้างแรงจูงใจให้กับครู เมื่อครูเกิดความสุขและความพึงพอใจแล้วจะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ พุ่มเทก่าลังกาย กำลังความคิด อุทิศเวลาให้กับหน่วยงาน ทำให้การปฏิบัติงานเต็มไปด้วยความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสื่อสารให้ครูและบุคลากรเกิดความเข้าใจถึงวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา มีการให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำ และช่วยแก้ปัญหาเมื่อครูและบุคลากรพบอุปสรรคในการทำงานจนภารกิจเสร็จสมบูรณ์ เพื่อนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนควรมีการสร้างความเชื่อมั่น ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมให้แก่ครูและบุคลากรในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความสุภาพ เป็นผู้รับฟังที่ดี เข้าใจ ให้เกียรติครูและบุคลากร มีความเชื่อมั่นในบุคลากรและการทำงานเป็นทีม และ สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ตาม
3. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการทำงานร่วมกัน สร้างความไว้วางใจและความสามัคคีในทีมงาน ให้อิสระบุคลากรในการวางแผนและการปฏิบัติงาน เคารพในความคิดและการตัดสินใจร่วมกันในทีมงาน ให้บุคลากรได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเชิงคุณภาพซึ่งเป็นการสัมภาษณ์หรือเก็บข้อมูลจากผู้บริหารเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างองค์กรแห่งความสุข อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ต่อไป

2. ในการศึกษาครั้งนี้จำกัดเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 เท่านั้น ดังนั้นควรมีการกระจายกลุ่มตัวอย่างไปยังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขตอื่น และจังหวัดอื่นด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แตกต่างและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2553). **คู่มือความฉลาดทางอารมณ์**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพยาบาลโพธิ์ทองการสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กอบปรลภ อภัยภักดิ์. (2563). บรรยากาขององค์กรแห่งความสุข: คนเบิกบาน งานสำเร็จ. **วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. 6(1): 315-331.
- เกสร มุ้ยจีน. (2559). การสร้างความสุขด้วยจิตวิทยาเชิงบวก. **วารสารวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**. 4(1): 677-678.
- จิรวรรณ เล่งพานิชย์. (2554). **โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำแบบให้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชาญวิทย์ วสันต์ธนารัตน์ และธีรธรรม วุฒิวิตรชัยแก้ว. (2560). **องค์กรแห่งความสุข 4.0**. กรุงเทพฯ: แอทไฟว์พริ้นท์.
- นภาลย์ สุวรรณะชัย. (2557). **แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ปองภพ ภูจอมจิตร. (2554). **การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำแบบให้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พจนรินทร์ เหลืองอรุณภา. (2566). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภูริชญา ยิ้มยิ้ม. (2566). **โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ละอองทิพย์ บุญยเกียรติ. **นวัตกรรมคืออะไร มีองค์ประกอบอะไรบ้าง กระบวนการของนวัตกรรมมีขั้นตอนอย่างไร**. สืบค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2566, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/541406/>.
- ศุภีพร เพชรเรียง. (2562). **การพัฒนาองค์กรแห่งความสุขของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา**. **วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้**. 7(1): 1-15.
- สมหมาย อ่ำดอนกลอย. (2556). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21**. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม**. 7(1): 4-7.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส). (2552). **10 วิธีสร้างความสุขในที่ทำงานด้วยตัวเอง**. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2566, จาก <http://happy8workplace.com/>.
- สุภาพร ถาวรวิฑูล. (2558). **การศึกษาภาวะผู้นำให้บริการของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ**. สารนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- อริคุณ สันธนาปัญญา. (2557). การบริหารความสุขในสถานศึกษา Happiness Management in School. **วารสาร
 สุทธิปริทัศน์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. 28(88): 23-26.
- Amabile, Teresa M.; & Steven, J. Kramer. (2011). Inner work life. **Harvard Business Review**. 85(5): 72-83.
 Available from <http://oncourse.com.au/articles/>.(2023, March 15.)
- Anderson, K (2006). An Exploration of the Barriers Which Impede the Effective Implementation of
 Servant Leadership in Latin American Evangelical Organizations. FL: Barry University.
- Ben-Shahar, T. (2007). **Happier. Learn the Secrets to Daily Joy and Lasting Fulfillment**. New York: John
 McGraw Education.
- Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of Psychological Testing**. 5th ed., New York: Harper Collins Publishers.
- Dennis, R.; & Winston, B. E. (2005). A Factor Analysis of Page and Wong's Servant Leadership Instrument.
Leadership & Organization Development Journal Review. 24(8): 455-459.
- Ed, Wesley. (2021). **Teams Building: Current Issues and New Alternative**. 3rd ed., New York: John Addison
 Wesley.
- Gavin, Joanne H.; & Mason, Richard O. (2003). The Virtuous Organization. **The value of Happiness in the
 Workplace, Organization Dynamic Review**. 379-392.
- Greenleaf, Robert K. (2002). **Servant-Leadership: A Journey into the Nature of Legitimate Power and
 Greatness**. New Jersey: Paulist Press.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational
 and Psychological Measurement**. 30(3): 607-610.
- Lambert, V. A.; & Lambert, C. E. (2004). Workplace Stressors, Ways of Coping and Demographic
 Characteristics as Predictors of Physical and Mental Health of Japanese Hospital Nurses.
International Journal of Nursing Studies. 41(4): 85-97.
- Laub, J. A. (2004). **Development of the Organizational Leadership Assessment (OLA) Instrument**. Ph.D.
 Dissertation, Florida Atlantic University, Florida, USA.
- Layard, R. (2005). **Happiness: Lessons from a New Science**. New York: The Penguin Press.
- Likert, Rensis. (1967). **The Method of Constructing and Attitude Scale**. *Attitude Theory and Measurement*.
 Fishbein, Martin. Ed. New York: Wiley & Son.
- Manion, J. (2003). Joy at Work: Creating a Positive Workplace. **Journal of Nursing Administration**. 33(12):
 652-659.
- Page, D.; & Wong, T. P. (2005). **A Conceptual Framework for Measuring Servant Leadership**, Trinity
 Western University. Canada: Langley.
- Patterson, K. A. (2003). **Servant leadership: A theoretical Model**: Regent University.
- Poon, R. (2006). A Model for Servant Leadership, Self-Efficacy and Mentorship. *Servant Leadership
 Research Roundtable-August 2006*. School of Leadership Studies. Regent University. pp.1-9.

- Russell, R. F.; & Stone A. G. (2002). A Review of Servant Leadership Attributes: Developing a Practical Model. *Leadership & Organization Development Journal*. 23(3): 145-157.
- Simmon, C. (2013). Teacher Skills for the 21st Century. *Dissertation Abstracts International*. Gonzaga University.
- Spears, L. C. (2002). *Insights on Leadership: Service, Stewardship, Spirit, and Servant Leadership*. New York: John Wiley & Sons.
- Waddell, T. J. (2006, August). Servant Leadership. Paper Presented at the Servant Leadership Research Roundtable, Regent University, Virginia Beach, VA. Retrieved September 30, 2009.
- Winston, B. E. (2004). Servant leadership at Heritage Bible College. A single-case Study. *The Leadership & Organization Development Journal*. 25(7).
- Wong, P. T. P.; & Davey, D. (2007). Best Practices in Servant Leadership. Paper Presented at the Servant Leadership Roundtable at Regent University. Virginia Beach, VA.

E076S: คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

THE DESIRABLE CHARACTERISTICS OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE BUENGGUM DISTRICT OFFICE, BANGKOK

พรพิมล โชควิเศษ¹ ภารดี อนันต์นาวิ² พรพิมล ประวิตรุ่งเรือง³

¹ นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำนวน 189 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ เครจซี และ มอร์แกน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ แล้วการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .911 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการเปรียบเทียบพหุคูณ โดยวิธีของ scheffe's method และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรู้ความสามารถ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นผู้นำ 2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ และขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร เสนอไว้ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความเป็นผู้นำ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะความเป็นผู้นำในการบริหารงาน 2) ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความสามารถในการบริหารงาน 3) ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางตัวที่เหมาะสม 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นคนมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ และ 5) ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เที่ยงธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The research aimed to study the desirable characteristics for school administrators under the BuengKum District Office, Bangkok Metropolitan Administration. The objectives were to: 1) study the desirable characteristics for school administrators; 2) compare the desirable characteristics for school administrators classified by gender, work experience, and school size; and 3) study the guidelines for the desirable characteristics for school administrators. The sample was 189 school administrators and teachers in schools under the BuengKum District Office, Bangkok, determined from the Krejcie; & Morgan table (1970: 607-610) by Stratified Random Sampling and simple random sampling. The research instrument was five-rating scale questionnaire with a reliability at .911 and semi-structured interview. The statistical tools used for data analysis were mean, Standard Deviation, t-test, One-way ANOVA, testing pair differences using multiple comparisons by Scheffe's method and content analysis.

The findings were as follows: 1) the desirable characteristics for school administrators under the BuengKum District Office, Bangkok, in overall and each aspect were at a high level by the highest average was morality and ethics, followed by personality, knowledge and ability, respectively, For the least aspect was leadership. 2) The result of comparing the desirable characteristics for school administrators under the BuengKum District Office, Bangkok classified by gender and school size found that in overall and each aspect were not different. Classified by work experience found that in overall was statistically significant difference at .05 level, each aspect was not different, except for human relations was statistically significant difference at .05 level, and 3) the guidedance for the desirable characteristics for school administrators 5 aspects, consisted of: 1) leadership found that school administrators should have leadership in work administration; 2) knowledge and ability found that school administrators should have the knowledge and ability to manage; 3) personality found that school administrators should have appropriate posture; 4) human relations found that school administrators should be generous and considerate; and 5) morality and ethics found that school administrators should perform their duties with honesty, integrity, fairness, and non-discrimination.

Keywords: Desirable characteristics, School administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราชไทย 2560 มาตรา 54 (3) ได้กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากลการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อ

ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน. 2560: 3) ผู้อำนวยการสถานศึกษาถือว่าเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จ นอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของสถานศึกษาแล้ว ผู้อำนวยการสถานศึกษายังเป็นจุดเชื่อมของนโยบายกับการปฏิบัติที่ ซึ่งแน่นอนว่าผู้อำนวยการสถานศึกษาต้องมีคุณลักษณะอันดี มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้นำครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนให้มาร่วมส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้บรรลุผล (บวร เทศารินทร์. 2560: ออนไลน์)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำให้การบริหารงานบรรลุผลสำเร็จตามต้องการและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การปฏิบัติตนของผู้บริหารยังส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำสูง ตลอดจนมนุษยสัมพันธ์ซึ่งเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องและความเป็นประชาธิปไตย หากผู้บริหารมีคุณลักษณะและความสามารถที่เหมาะสม ก็จะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ร่วมงานในองค์กร ซึ่งส่งผลให้งานปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ (ศุภมาส วิสัยนาม. 2560: 4)

สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดกรุงเทพมหานคร มีการจัดการศึกษาโดยการรับนโยบายจากสำนักงานการศึกษา แล้วนำมาบริหารจัดการให้แก่โรงเรียนในสังกัด จึงทำให้มีความซับซ้อน ทำให้มีข้อจำกัดในหลาย ๆ ด้าน เช่น การประสานงาน การบริหารจัดการในด้านงานวิชาการ เนื่องจากมีความหลากหลายในรูปแบบการจัดการเรียนการสอน บุคลากรบางส่วนได้รับมอบหมายงานไม่ตรงกับความสามารถ บุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จึงทำให้เกิดปัญหาขาดครูที่ตรงกับสาขาวิชา ส่งผลให้การทำงานยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายและขาดประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นต้องเร่งพัฒนาการบริหารจัดการให้ได้คุณภาพ ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารศึกษาที่ควรมี ประกอบด้วย 1) ด้านความเป็นผู้นำ 2) ด้านความรู้ความสามารถ 3) ด้านบุคลิกภาพ 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ และ 5) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร. 2565: ออนไลน์)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถผลักดันสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ต้องการและวางแผนนโยบายในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

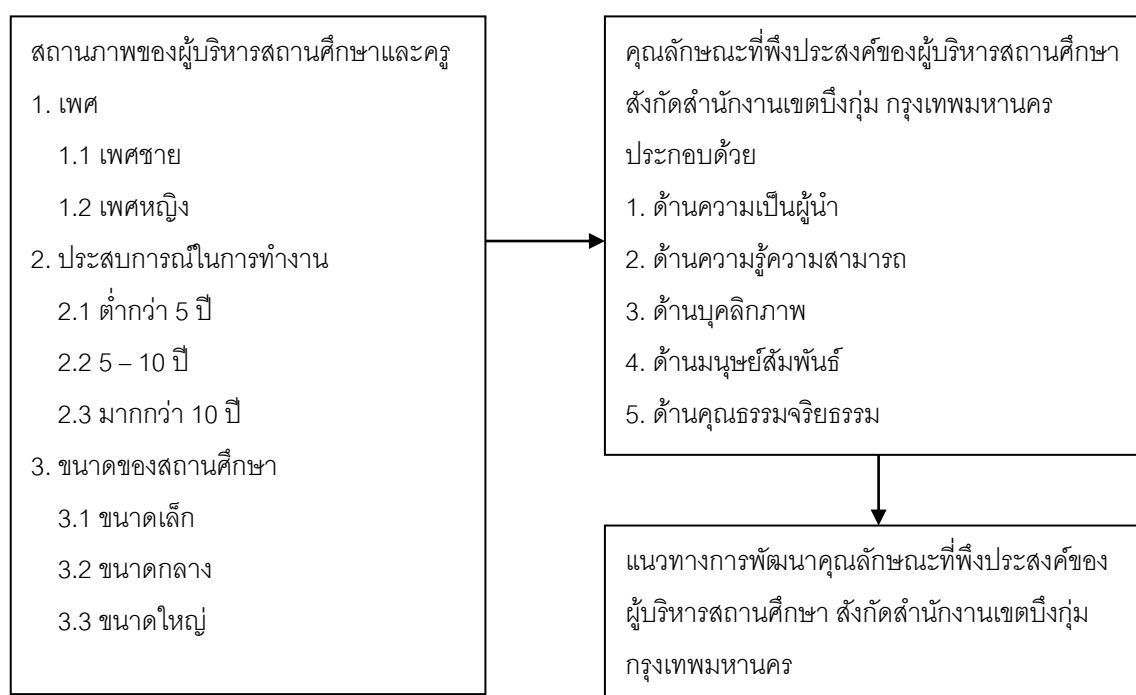
1. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มาส่งเสริมให้การบริหารงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้
2. สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลให้กับโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร เพื่อใช้เป็นแนวทางกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้

กรอบแนวคิด

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวแปรจากแนวคิดของ วรรณภา บุญช่วย (2560: 21-26), เฉลิมเกียรติ สุ่มเงิน (2562: 80), ชลธิชา โสมิศา (2562: 49), พรทิพย์ สุขเอียด (2562: 49), ธีรนุช วาริรักษ์ และ รัตนา กาจญจนพันธ์ (2563: 171), ศรายุทธ เมืองคำ (2563: 63), พนิดา รัชฎาเพชร (2564: 23-54) และ ปัญญา บัวบาน (2565: 6) สรุปคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาได้ 5 ด้าน โดยปรึกษาเปรียบเทียบ ตามกรอบแนวคิดดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 23 คน และครูผู้สอน จำนวน 349 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้นจำนวน 372 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 189 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan, 1970: 607-610) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น กำหนดขนาดโรงเรียนเป็นชั้น และใช้การสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม สร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้ออกแบบสอบถามให้สอดคล้องกับการวิจัย โดยมีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้ 1) ศึกษา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ 2) ศึกษาการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ให้ครอบคลุมเนื้อหา 3) สร้างแบบสอบถามฉบับร่างเป็นการสร้างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับของ (ถาณิชธรรมาธิปไตย, 2550: 77) มาปรับและพัฒนาให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษาและครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะ 4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแนะนำในการปรับปรุงและปรับแก้ตามที่เสนอแนะ 5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของการใช้ภาษา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) แล้วนำมาหาค่า IOC ได้ค่า IOC = .80-1 แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .80 ขึ้นไป 6) นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำข้อมูลหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบัค (Cronbach; อ้างอิงจาก บุญชม ศรีสะอาด, 2546: 96) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .911 และ 7) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา และตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย เพศ ทดสอบโดยใช้ค่าสถิติการทดสอบที ทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ประกอบด้วย ประสิทธิภาพการ

ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการเปรียบเทียบพหุคูณ โดยวิธีของ Scheffe' Method

3. การสัมภาษณ์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร โดยการใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

สถานภาพ	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	66	34.90
1.2 หญิง	123	65.10
รวม	189	100
2.1 ต่ำกว่า 5 ปี	76	40.30
2.2 ระหว่าง 5-10 ปี	67	35.40
2.3 มากกว่า 10 ปี	46	24.30
รวม	189	100
3.1 ขนาดเล็ก	6	3.10
3.2 ขนาดกลาง	64	33.90
3.3 ขนาดใหญ่	119	63.00
รวม	189	100

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 65.10 และเพศชาย จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 34.90 ประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 40.30 ผู้ที่มีประสบการณ์ระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 35.40 ผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 และขนาดของสถานศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 63.00 ขนาดกลาง จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 33.90 และขนาดเล็ก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.10

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแปลผลและอันดับโดยรวม ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 189			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านความเป็นผู้นำ	4.13	0.44	มาก	5
2. ด้านความรู้ความสามารถ	4.20	0.39	มาก	3
3. ด้านบุคลิกภาพ	4.32	0.38	มาก	2
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.17	0.52	มาก	4
5. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.40	0.38	มาก	1
รวม	4.25	0.25	มาก	-

จากตาราง 2 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.25) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .38) ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.38) และด้านความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.39) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.44)

ตาราง 3 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ (n = 189)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร	ชาย (n = 66)		หญิง (n = 123)		t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความเป็นผู้นำ	4.21	0.40	4.09	0.45	1.74	0.08
2. ด้านความรู้ความสามารถ	4.23	0.33	4.19	0.42	.781	0.43
3. ด้านบุคลิกภาพ	4.39	0.34	4.29	0.40	1.63	0.10
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.19	0.47	4.15	0.55	.478	0.63
5. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.41	0.37	4.40	0.39	.196	0.84
รวม	4.29	0.22	4.22	0.27	1.58	.11

จากตาราง 3 พบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร
 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
1. ด้านความเป็นผู้นำ	ระหว่างกลุ่ม	.761	2	.380	1.963	.143
	ภายในกลุ่ม	36.033	186	.194		
	รวม	36.794	188			
2. ด้านความรู้ความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	.550	2	.275	1.786	.170
	ภายในกลุ่ม	28.625	186	.154		
	รวม	29.175	188			
3. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	.221	2	.111	.735	.481
	ภายในกลุ่ม	27.970	186	.150		
	รวม	28.191	188			
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	2.402	2	1.201	2.842*	.012
	ภายในกลุ่ม	49.649	186	.267		
	รวม	52.050	188			
5. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.845	2	.423	3.794	.061
	ภายในกลุ่ม	27.670	186	.149		
	รวม	28.515	188			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.481	2	.240	3.79*	.024
	ภายในกลุ่ม	11.783	186	.063		
	รวม	12.264	188			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 5 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร
 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
1. ด้านความเป็นผู้นำ	ระหว่างกลุ่ม	.860	2	.430	2.227	.111
	ภายในกลุ่ม	35.934	186	.193		
	รวม	36.794	188			
2. ด้านความรู้ความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	.506	2	.253	1.642	.196
	ภายในกลุ่ม	28.668	186	.154		
	รวม	29.175	188			
3. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	.418	2	.209	1.401	.249
	ภายในกลุ่ม	27.772	186	.149		
	รวม	28.191	188			
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	.049	2	.025	.088	.916
	ภายในกลุ่ม	52.001	186	.280		
	รวม	52.050	188			
5. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.346	2	.173	1.144	.321
	ภายในกลุ่ม	28.169	186	.151		
	รวม	28.515	188			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.157	2	.079	1.209	.301
	ภายในกลุ่ม	12.106	186	.065		
	รวม	12.264	188			

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 5 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน หัวหน้ากลุ่มสาระ 2 คน สรุปได้ดังนี้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 1) ด้านความเป็นผู้นำ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะความเป็นผู้นำในการบริหารงานเป็นบุคคลที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรในองค์กรของตนได้ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในองค์กร มีการวางแผน

งานอย่างเป็นระบบ ติดตามงานอยู่เสมอ เพื่อส่งเสริมให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ 2) ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความสามารถในการบริหารงาน เพื่อช่วยส่งเสริมให้งานมีประสิทธิภาพ ผู้มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน มีการกำหนดกรอบงานที่ชัดเจน ถูกต้อง เหมาะสม และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างดี และสร้างสรรค์ 3) ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางตัวที่เหมาะสมทั้งด้วยกาย วาจา และใจ แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย ถูกกาลเทศะ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่นได้ มีสุขภาพกาย และสุขภาพใจที่ดี และมีความเชื่อมั่นในตนเอง 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นคนมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ เป็นบุคคลที่อภัยด้วยดี มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอยู่เสมอ และ 5) ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่นได้เสมอ มีความซื่อสัตย์ สุจริต เมตตา กรุณา ต่อผู้อื่นเสมอ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่มกรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่มกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่สร้างทีมงานได้ดี รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจูงใจผู้ร่วมงาน และผู้ได้บังคับบัญชา และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะในการนิเทศติดตามงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความเด็ดขาดเมื่อตัดสินใจ และตัดสินใจได้ถูกต้องแม่นยำ

1.2 ด้านความรู้ความสามารถ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของตน รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบายเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน และผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการสื่อสารกับบุคคลภายใน และภายนอกองค์กรอย่างสร้างสรรค์ ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความรู้ในเรื่องของการบริหารเป็นอย่างดี

1.3 ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีลักษณะท่าทาง การแสดงออกที่ดี ทั้งในเรื่องส่วนตัว และหน้าที่การงาน เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมตามโอกาส และผู้บริหารสถานศึกษามีความเหมาะสมด้านกิริยา มารยาท ทั้งทางกาย วาจา และใจตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเชื่อมั่น ในตนเอง สุขุม รอบคอบ กล้าตัดสินใจ ตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท

1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา แสดงความชื่นชม

บุคคลอื่นด้วยความจริงใจ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีเมตตาจิตและมีน้ำใจเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีอริยาบดียดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน

1.5 ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้มีความเมตตา กรุณา ต่อผู้ร่วมงาน รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุขทุกประเภท และเป็นที่ยอมรับและต้องการของสังคม และผู้บริหารสถานศึกษา มีความซื่อสัตย์ สุจริต ทั้งทางกาย วาจา และใจ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร พบว่า

2.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบไปด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ ด้านความเป็นผู้นำ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะความเป็นผู้นำในการบริหารงานเป็นบุคคลที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรในองค์กร ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในองค์กร มีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ ติดตามงานอยู่เสมอ เพื่อส่งเสริมให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความสามารถในการบริหารงาน เพื่อช่วยส่งเสริมให้งานมีประสิทธิภาพ ผู้มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางตัวที่เหมาะสมทั้งด้ายกาย วาจา และใจ แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย ถูกกาลเทศะ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่นได้ ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นคนมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ เป็นบุคคลที่อริยาบดียดี มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น และด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่นได้เสมอ มีความซื่อสัตย์ สุจริต เมตตา กรุณา ต่อผู้อื่นเสมอ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ

อภิปรายผล

1. จากการศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1.1 ด้านความเป็นผู้นำ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

บึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ที่สามารถสร้างทีมงานได้ดี มีความสามารถในการจูงใจผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา มีการติดตามงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารสถานศึกษา และมีความสามารถในการควบคุมกำกับทุกสถานการณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา โสมจิต (2562: 50) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากร วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ พบว่า ด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมเกียรติ สุ่มเงิน. (2562: 82) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 พบว่า ด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความเข้าใจตอบทบทวนหน้าที่ของตน เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบายเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน มีทักษะในการสื่อสารกับบุคคลภายในและภายนอกองค์กรอย่างสร้างสรรค์ มีความเฉลียวฉลาดในการบริหารงานในสถานศึกษา สามารถการแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ และมีความรู้ในเรื่องของการบริหารเป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา บัวบาน (2565: 62-63) ได้ทำการศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูกลุ่มสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี-ระยอง พบว่า ด้านความรู้ความสามารถ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิดา รัชฎาเพชร และ ตรัยภูมิรินทร์ ตรีศรีศวร (2564: 23-54) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านบุคลิกภาพ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีลักษณะท่าทางการแสดงออกที่ดี ทั้งในเรื่องส่วนตัว และหน้าที่การงาน เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมตามโอกาส มีความเหมาะสม ด้านกิริยา มารยาท ทั้งทางกาย วาจา และใจ เป็นผู้ที่ใช้ภาษาถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีเจตคติ ค่านิยม ความสนใจและอุดมคติที่ดี มีความเชื่อมั่น ในตนเอง สุขุม รอบคอบ กล้าตัดสินใจ ตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณภา บุญช่วย (2565: 60-61) ได้ทำการศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี พบว่า ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิรุช วาริรักษ์ และ รัตนา กาญจนพันธุ์ (2563: 177) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากว่า ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงความชื่นชมบุคคลอื่นด้วยความจริงใจ มีเมตตาจิตและมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เป็นผู้มีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ยกย่องให้เกียรติผู้ร่วมงาน เป็นผู้ที่มีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน สอดคล้องกับงานวิจัย

ของ พนิดา รัชฎาเพชร และ ตรัยภูมิรินทร์ ตริตรีศวร (2564: 23-63) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 พบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรรัตน์ โพธิ์เลีย (2560: 42) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนของครูโรงเรียนในสังกัดองค์กรการบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้มีความเมตตา กรุณา ต่อผู้ร่วมงาน ไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุขทุกประเภท และเป็นที่ยอมรับและต้องการของสังคม มีความซื่อสัตย์ สุจริต ทั้งทางกาย วาจา และใจ มีความยุติธรรมต่อผู้ร่วมงานอย่างเสมอภาค บริหารงานอย่างมีคุณธรรมและเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจินต์ มุสิกวงศ์ศรี (2564: 115) ได้ทำการศึกษาคุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสทวิทยาเขตสองทะเล จังหวัดสงขลา พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี พรหมทะสาร (2561: 56) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

2.1 จำแนกตามเพศ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตบึงกุ่ม ปฏิบัติตนต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเท่าเทียมเสมอภาคกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา บัวบาน (2565: 66) ได้ทำการศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูกลุ่มสทวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี-ระยอง จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัย พรทิพย์ สุขเอียด (2562: 55) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายด้านโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากว่า ผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษา พบว่า การบริหารงานในสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนนั้นมีบริบทที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การบริหารงานในสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนก็มีความแตกต่างกันออกไป ส่งผลให้ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีคิดเห็นแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิดา รัชฎาเพชร และ ตรัยภูมิรินทร์ ตริตรีศวร (2564: 23-66) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ พรทิพย์ สุขเอียด (2562: 54) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากว่า การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร นั้น เป็นการรับนโยบายการบริหารงานจากสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ให้ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ มีการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน โดย จึงทำให้การบริหารงานนั้นไม่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิดา รัชฎาเพชร และ ดริฎฎมินทร์ ดริฎฎศิริวร (2564: 23-66) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรอนงค์ เทียบอุดม (2565: 144) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ด้านความเป็นผู้นำ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะความเป็นผู้นำในการบริหารงานเป็นบุคคลที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรในองค์กรของตนได้ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในองค์กร มีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ ติดตามงานอยู่เสมอ เพื่อส่งเสริมให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความสามารถในการบริหารงาน เพื่อช่วยส่งเสริมให้งานมีประสิทธิภาพ ผู้มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางตัวที่เหมาะสมทั้งด้วยกาย วาจา และใจ แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย ถูกกาลเทศะ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่นได้ ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นคนมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ เป็นบุคคลที่อภัยค้ายที่ดี มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น และด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่นได้เสมอ มีความซื่อสัตย์ สุจริต เมตตา กรุณา ต่อผู้อื่นเสมอ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ เนื่องจากว่าการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารงานให้มีประสิทธิภาพได้นั้น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ก็ถือว่าเป็นกุญแจสำคัญที่ใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานเพื่อช่วยให้งานมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมเกียรติ สุ่มเงิน (2562: 95-98) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรอนงค์ เทียบอุดม (2565: 185-188) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นผู้นำ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านความเป็นผู้นำ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความเด็ดขาดเมื่อตัดสินใจ และตัดสินใจได้ถูกต้องแม่นยำ ดังนั้น สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรสนับสนุนนโยบายและการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ

1.2 ด้านความรู้ความสามารถ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความรู้ในเรื่องของการบริหารเป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการศึกษาหาความรู้ อบรมพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ เพื่อนำมาสู่การพัฒนาตนเอง

1.3 ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเอง สุขุม รอบคอบ กล้าตัดสินใจ ตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองทั้งด้านกาย วาจา และใจ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่คนในองค์กรได้

1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นอยู่เสมอ จัดสรรงานให้ตรงกับความสามารถกับคนในองค์กร

1.5 ด้านคุณธรรมจริยธรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความเที่ยงธรรมในการบริหาร เล็งเห็นผลที่จะเป็นประโยชน์กับองค์กร แล้วพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

1.6 เปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและด้านมนุษยสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี ดังนั้นในการบริหารสถานนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี และประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี เข้ามาฝึกอบรมในการบริหารงาน เพื่อช่วยส่งเสริมให้การบริหารสถานศึกษานั้นมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร มีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ศึกษารูปแบบแนวทางการพัฒนาความเป็นภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

2.2 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมเกียรติ สุ่มเงิน. (2562). การศึกษาคุณลักษณะและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชลธิชา โฆษิต (2562). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากร วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์วิทยาลัย. 2(2): 49-51.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ: วี. อินเทอร์เน็ต.
- ธีรณัฐ วารินทร์ และ รัตนา กาญจนพันธ์. (2563). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร. การประชุมวิชาการระดับชาติการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. 4(1): 1-181.
- บวร เทศารินทร์. (2566). วิถีเดียว. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2566, จาก <http://drborworn.com/article/detail.asp?id=20137>/บวร เทศารินทร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปัญญา บัวบาน. (2565). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูกลุ่มสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี-ระยอง. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พนิดา รัชฎาเพชร และ ตรัยภูมิษฐ์ ตรีศรีศร. (2564). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- พรทิพย์ สุขเอียด. (2562). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วรรณภา บุญช่วย. (2560). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ศรายุทธ เมืองคำ. (2563). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศุภมาส วิสัยนาม. (2560). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- สมจินต์ มุสิกวงศ์. (2563). **คุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสหวิทยาเขตสองทะเล จังหวัดสงขลา**. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สำนักงานเขตบึงกุ่ม. (2566). **วิกิเดีย**. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2566, จาก <https://webportal.bangkok.go.th/buengkum/page/sub/16581/สำนักงานเขตบึงกุ่ม>.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2566). **วิกิเดีย**. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2566, จาก <https://www.onesqa.or.th/th/index.php/สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา>.
- สุภาวดี พรหมทะสาร. (2561). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุรรัตน์ โพธิ์เลีย. (2560). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรอนงค์ เทียบอุดม. (2565). **คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Actives. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 608.

E077S: การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัด สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOLS IN THE 21 CENTURY AT BUENKUM
DISTRICT OFFICE, DEPARTMENT OF EDUCATION BANGKOK METROPOLITAN
ADMINISTRATION

จารุวรรณ สมแก้ว¹ ภารดี อนันต์นวิ² พรพิมล ประวัติรุ่งเรือง³

¹ นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบเทียบและแนวพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสำนักงานเขตบึงกุ่ม จำนวน 189 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซี และ มอร์แกน (1970: 607-610) และวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .847 และแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการเปรียบเทียบพหุคูณ โดยวิธีของ scheffe's method และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามตำแหน่งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรดำเนินการโดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรให้ครูเป็นผู้สนับสนุนความต้องการของนักเรียน ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียน ควรเป็นพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ด้านการนิเทศการศึกษา ควรเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ควรส่งเสริมใช้สื่อการสอนที่เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรเป็นกระบวนการที่พัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยนี้ช่วยให้ระบบประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

Abstract

This research aims to study, compare, and guidelines development for the academic administration in 21st century of schools, Buengkum District Office, classified by personal status. The sample group includes 189 administrators and teachers from schools at Buengkum District Office, determined from Krejcie; & Morgan table (1970: 607-610) by stratified random sampling. The research instrument was five-rating scale questionnaire with a reliability at .847 and semi-structured interview. The statistical tools used for data analysis were mean, Standard Deviation, t-test, One-way ANOVA, testing pair differences using multiple comparisons by Scheffe's method and content analysis.

The findings were as follows: 1) The academic administration of schools institution in the 21 century at Buengkum District Office, in overall and each aspects were at a high level. 2) Comparative academic administration of schools in the 21 century at Buengkum District Office, classified by gender and work experience in overall and each aspect were statistically significant differences at .01 and .05 level, classified by position in overall and each aspect, not different. 3) Guidelines development for the academic administration in 21st century, Buengkum District Office :curriculum development should operational by personal relevant to create effective curriculum, Measurement and evaluate should to educational quality development to be continuously effective, Educational supervision should be collaboration among administrators, teacher and educational personal, Media development, promote the use of teaching materials medium for transmission, The research for educational quality development and the quality assurance system of schools, The quality development process with research results help the quality assurance system be effective.

Keywords: Academic administration, Schools institution in the 21 century

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้จากการได้รับการถ่ายทอดจากบุคคลหรือจากสื่อใด ๆ ไปสู่บุคคล เพื่อให้ได้รับความรู้ความเข้าใจ การศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน มีกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลายมากขึ้น มีการจัดทำและนำเครื่องมือต่าง ๆ ที่ทันสมัย สามารถถ่ายทอดให้ผู้เรียนรู้ได้เข้าใจและมีความรู้ได้ง่ายขึ้น ประเทศไทยนั้นเห็นความสำคัญของการศึกษา จึงได้มีตรากฎหมายการศึกษาภาคบังคับ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคน ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นเยาวชนที่มีร่างกาย จิตใจ และมีสติปัญญา คุณธรรมนำความรู้ ในการดำรงชีวิตต้องมีจริยธรรม วัฒนธรรม ซึ่งส่งผลให้มีความสุขเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: 10) ซึ่งความคาดหวังของกระแสสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 และความคาดหวังของประเทศไทยต่อการจัดการศึกษายุคใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นบุคคลหลักที่สำคัญของสถานศึกษา และเป็นผู้นำวิชาชีพ ที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรม จึงจะนำไปสู่การจัดและ

การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในศตวรรษที่ 21 หัวใจหลักของโรงเรียน คือ การบริหารวิชาการ ซึ่งเป็นการให้การศึกษาอบรม ฝึกฝน เยาวชนเพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติในอนาคต (ธีระ รุญเจริญ. 2550: 1)

การบริหารงานวิชาการ ถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษาที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพราะจุดมุ่งหมายของ สถานศึกษา ก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมาย ของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูง นักเรียนมีคุณภาพ มีความรู้มีจริยธรรม และคุณสมบัติตามที่ ต้องการเพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้เป็นอย่างดี มีความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลต่อการใช้ชีวิตและพัฒนาผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงตามกระแส สร้างความจำเป็นและท้าทายในการพัฒนาผู้เรียน ที่ต้องเน้นทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อการเรียนรู้ที่สำคัญ เน้นคุณลักษณะสำหรับอนาคต (เบญจวรรณ ถนอมชัยวัช ผ่องศรี วาณิชยศุภวงศ์ วุฒิชัย เนียมเทศ และ ณัฐวิทย์ พจนตันติ. 2559: 208) โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรที่อยู่ภายใต้การดูแลและการบริหารจัดการของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการปกครองลักษณะพิเศษแบบท้องถิ่น สังกัดกระทรวงมหาดไทย โดยมีสำนักงานการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบดูแล การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม มีโรงเรียนในองค์กร 8 โรงเรียน มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ แต่จากผลการประเมินคุณภาพมาตรฐาน ด้านวิชาการยังไม่ได้มาตรฐานในระดับสูงมาก ผลการทดสอบสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ O-net มีผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าประเทศ จากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) และจากข้อมูลสำนักงานการศึกษารายงาน นักเรียนประถมศึกษาระดับปีที่ 1-6 ของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ในปี 2561 จำนวน 173,837 คน มีนักเรียนที่มีปัญหาการอ่าน อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ จำนวน 23,015 คน คิดเป็นร้อยละ 13.24 จำเป็นต้องแก้ปัญหาให้ตรงจุดตั้งแต่การบริหารโรงเรียนและการส่งเสริมให้ผู้ปกครองร่วมดูแลนักเรียนต่อที่บ้านด้วย (สำนักงานการศึกษา. 2566: ออนไลน์) ทั้งนี้สาเหตุเกิดจากการการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาไม่เอื้อต่อการส่งเสริมความแตกต่างเฉพาะบุคคล ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ครูลาออกและโอนกลับภูมิลำเนาส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขาดความเชื่อมโยงและการบูรณาการด้านการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเป็นเอกภาพ และพบความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน และ กมลวรรณ พลับจีน. 2566: 1-3)

ผู้วิจัยได้รับรู้และเห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการข้างต้น เพื่อจะได้มีความตระหนักในประเด็นปัญหาในการบริหารงานวิชาการ และผู้บริหารสถานศึกษาได้นำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สถานศึกษาให้มีคุณภาพและพัฒนาผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพและเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการให้ก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลงต่อไปในอนาคต

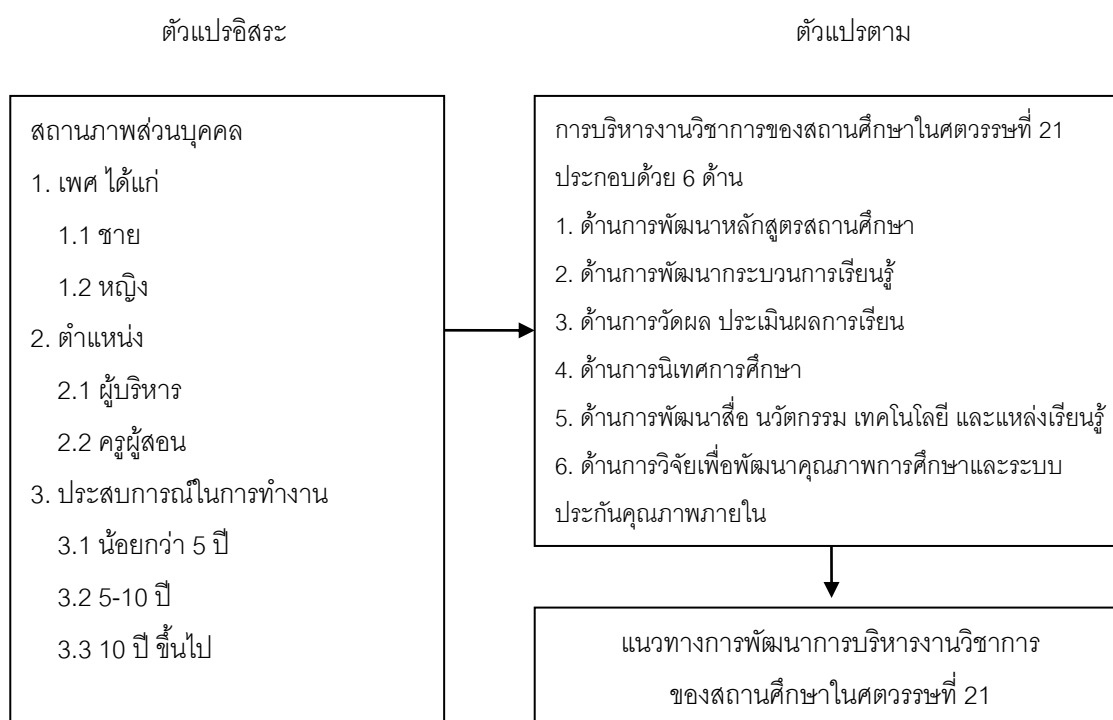
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานการศึกษากทม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานการศึกษากทม กรุงเทพมหานคร

1. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานครใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายในพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สำนักงานเขตบึงกุ่ม ส่งกัตสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิผลตามเป้าหมาย

ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของ กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 12), สำนักการศึกษา (2554: 30), สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 42), นฤมล ยำพะวา และ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2564: 23), ภัทจิรา แสงคำ (2564: 7), สดไธ ศรีสวัสดิ์ (2565: 8), สิริลักษณ์ พงระย้า (2564: 7) และ อมรรัตน์ ดาคม (2565: 6) สรุปได้ 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียน 4) ด้านการนิเทศการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ และ 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังภาพประกอบ



ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 23 คน และครูผู้สอน จำนวน 349 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้นจำนวน 372 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในปีการศึกษา 2566 ผู้บริหารสถานศึกษา 12 คน ครูผู้สอนจำนวน 177 คน จำนวน 189 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan, 1970: 607) จากนั้นใช้วิธีการโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น กำหนดตำแหน่งเป็นชั้น เทียบสัดส่วนแล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร โดยเครื่องมือในการวิจัยมีการทดสอบความเที่ยงตรง 0.98 ด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และมีการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .847

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง โดยการทดสอบค่าที (t-test) และการจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ค่าสถิติ F-test โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการเปรียบเทียบพหุคูณ โดยวิธีของ Scheffe' Method
3. การสัมภาษณ์แนวทางโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลและอันดับ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร โดยรวม

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	n = 189		แปลผล	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.32	.334	มาก	2
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.24	.398	มาก	5
3. ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียน	4.23	.372	มาก	6
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.34	.371	มาก	1
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้	4.31	.359	มาก	3
6. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.24	.347	มาก	4
รวม	4.28	.245	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .245) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .371) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .334) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = .359)

ตาราง 2 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ (n = 189)

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนัก การศึกษากรุงเทพมหานคร	ชาย (n = 44)		หญิง (n = 145)		t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.16	.418	4.36	.289	-3.008**	.004
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.12	.476	4.27	.366	-1.851	.069
3. ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียน	4.16	.434	4.24	.350	-1.324	.187
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.22	.458	4.38	.333	-2.119*	.038
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้	4.17	.453	4.35	.315	-2.539*	.014
6. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.15	.406	4.27	.323	-2.071*	.040
เฉลี่ยรวม	4.16	.351	4.31	.191	-2.708**	.009

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบประกันคุณภาพภายใน และด้านการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 3 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนัก
 การศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่ง (n = 189)

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนัก การศึกษากรุงเทพมหานคร	ผู้บริหาร (n = 12)		ครูผู้สอน (n = 177)		t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.30	.289	4.32	.337	-.209	.835
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.26	.322	4.23	.403	.256	.798
3. ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียน	4.18	.356	4.23	.374	-.434	.665
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.43	.339	4.33	.373	.861	.390
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้	4.28	.312	4.31	.424	-.318	.751
6. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.25	.243	4.24	.353	.014	.989
เฉลี่ยรวม	4.28	.154	4.28	.250	.055	.957

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัด
 สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ตาราง 4 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนัก
 การศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน (n = 189)

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.243	2	.122	1.089	.339
	ภายในกลุ่ม	20.774	186	.112		
	รวม	21.018	188			
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.760	2	.380	2.432	.091
	ภายในกลุ่ม	29.046	186	.156		
	รวม	29.806	188			

ตาราง 4 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานศึกษาธิการกรุงเทพมหานคร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
3.ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	.605	2	.302	2.211	.112
	ภายในกลุ่ม	25.441	186	.137		
	รวม	26.046	188			
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.675	2	.338	2.487	.086
	ภายในกลุ่ม	25.250	186	.136		
	รวม	25.926	188			
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.537	2	.269	2.100	.125
	ภายในกลุ่ม	23.788	186	.128		
	รวม	24.326	188			
6. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.044	2	.522	4.487*	.012
	ภายในกลุ่ม	21.629	186	.116		
	รวม	22.672	188			
	ระหว่างกลุ่ม	.593	2	.297	5.138**	.007
ภาพรวมทั้ง 6 ด้าน	ภายในกลุ่ม	10.733	186	.058		
	รวม	11.326	188			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานศึกษาธิการกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานศึกษาธิการกรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรเป็นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ควรให้ครูเป็นผู้สนับสนุนความต้องการของนักเรียน ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียนควรเป็นกระบวนการที่ใช้วัดและประเมินผล ด้านการนิเทศการศึกษามีการส่งเสริมและปรับปรุงการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ควรสนับสนุนและอำนวยความสะดวกการทำสื่อหรือ

อุปกรณ์ การสร้างสื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการวิจัยแสวงหาความรู้ ความจริง หรือข้อมูลอย่างเป็นระบบ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม รายด้าน และรายข้ออยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพ

2.1 จำแนกตามเพศ ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง โดยรวมและรายด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบประกันคุณภาพภายใน และด้านการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ และด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรเป็นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ที่ดำเนินการโดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ควรให้ครูเป็นผู้สนับสนุนความต้องการของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียนควรเป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงการ ด้านการนิเทศการศึกษาควรมีการส่งเสริมและปรับปรุงการเรียนการสอน สร้างความเข้าใจให้ครูเกี่ยวกับหลักการ จุดหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ควรส่งเสริมการพัฒนาเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมการใช้นวัตกรรมในการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาควรเป็นกระบวนการที่พัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยนั้นช่วยให้ระบบประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทั้ง 6 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญในการทำหลักสูตรสถานศึกษาตามอิงหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน โดยมีการวางแผน จัดทำ และนำไปใช้อย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และมีการพัฒนาหลักสูตร อย่างต่อเนื่องในทุกปีการศึกษา พระรชมน พินทุสมิต (2560: 71) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานด้านการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผู้บริหารให้ ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้ครูผู้สอนออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมแต่ละ ระดับชั้น ใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ เพื่อเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถตามความถนัดของตนเอง ตามความ สนใจ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด พระรชมน พินทุสมิต (2560: 73) ได้ศึกษาเรื่อง การ ปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานีพบว่า ด้าน การพัฒนาระบบการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียน พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับ ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร ส่งเสริมการวัดและประเมินผลการเรียนที่มีมาตรฐาน มีกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลสามารถทดสอบ ความสามารถของผู้เรียน สามารถทดสอบความรู้ ความสามารถของผู้เรียนด้วยเครื่องมือที่มีมาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของ เกตกนก สวycastleข้าว และ วรกาญจน์ สุขสดเขียว (2562: 539-553) ได้ทำ การศึกษาการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับ ทั้งนี้ผู้บริหารได้นิเทศการสอน อย่างต่อเนื่อง และชี้แจงแนวทางการดำเนินงานการนิเทศโดยผู้บริหาร หรือหัวหน้ากลุ่มสาระ เพื่อให้ครูมีความเข้าใจ ที่ตรงกันและเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน สามารถนำผลนิเทศมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุง ติดตามการจัดเรียนรู้ อย่าง ต่อเนื่อง สอดคล้องงานวิจัยของ เกตกนก สวycastleข้าว และ วรกาญจน์ สุขสดเขียว (2562: 539-553) ทำการศึกษา การ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า ด้านการ นิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสนับสนุนการเตรียมความพร้อมการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้เพื่อให้ นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระรชมน พินทุสมิต (2560: 74) ได้ศึกษา

เรื่อง การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษา พบว่า ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผู้บริหารส่งเสริมและเตรียมความพร้อมให้ครูผู้สอนมีความรู้ในด้านการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำผลวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาและให้ความสำคัญในการวิจัยและการพัฒนาปรับปรุง ระบบประกันคุณภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสุทธิ์ ทศราช (2561: 78) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร

2.1 จำแนกตามสถานภาพ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่มสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศโดยรวมและรายด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบประกันคุณภาพภายใน และด้านการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชายในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาจึงแตกต่างกันประกอบกับผู้บริหารให้ความสำคัญของเพศชายและเพศหญิงเท่าเทียมกัน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันในทุกครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพจน์ โพธิวรรณ (2557: 62) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2.2 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหารและครูมีหน้าที่ในการปฏิบัติในวิชาชีพครู พัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตราที่ 4 “ข้าราชการครู” หมายความว่า ผู้ที่ประกอบวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาของรัฐ สอดคล้องกับงานวิจัย (วาริณี มิ่งภู ศุภชัย ทวี และ ทิพย์พัฒน์ สันตะวัน (2565: 1) ได้ศึกษาเรื่องเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะว่าประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน ทักษะคิด และการสั่งสมประสบการณ์ในการทำงานจึงแตกต่างกัน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ธนพร พิบประโคน (2557: 76) ที่ได้ศึกษาเรื่อง

ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา ควรเป็นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ที่ดำเนินการโดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดหลักสูตรที่มี ประสิทธิภาพ ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรให้ครูเป็นผู้สนับสนุนความต้องการของนักเรียน ด้านการวัดผล ประเมินผล ควรเป็นกระบวนการที่ใช้วัดและประเมินผล เพื่อรวบรวมข้อมูลและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ด้านการนิเทศการศึกษาควรมีการส่งเสริมและปรับปรุงการเรียนการสอน ทั้งนี้การนิเทศ การศึกษาเป็นการปฏิบัติงานที่มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอน ด้านพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ควรส่งเสริมการพัฒนาเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมการ ใช้นวัตกรรมในการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการสอน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรเป็นกระบวนการที่พัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยนั้นช่วยให้ระบบประกัน คุณภาพมีประสิทธิภาพ ซึ่งควรเป็นกระบวนการวิจัยแสวงหาความรู้ ความจริง หรือข้อมูลอย่างเป็นระบบ เนื่องจาก การบริหารวิชาการเป็นหัวใจหลักสำคัญเพื่อไปถึงความสำเร็จของสถานศึกษา สอดคล้องงานวิจัยของ ญัฐนันท์ คำภู (2561: 66) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนสหวิทยา เขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 และงานวิจัยของ พัทญ์พิชา จันทา (2563: 94) ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

1. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาที่ก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เหมาะสมแก่ การเรียนรู้ ครูควรสร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่การเรียนรู้ที่อบอุ่นเป็นมิตรต่อผู้เรียน ยอมรับฟังความคิดเห็นของ กันและกัน

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมการวัดผลและประเมินผลตามสภาพ จริง เพื่อดูความก้าวหน้าและการพัฒนาของผู้เรียนโดยวิธีการที่เป็นระบบ

1.4 ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารควรติดตาม นิเทศ และตรวจสอบผลของการเรียนรู้ เพื่อ ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานการศึกษา

1.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูใช้แหล่ง เรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง

1.6 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษามีการทำความเข้าใจให้บุคลากร ควรจัดอบรมและให้ความรู้และทำความเข้าใจเป้าหมายร่วมกันในด้าน วิจัยและการประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.7 จากการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานการศึกษา จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน มีความแตกต่างกัน ดังนั้นสำนักงานเขตบึงกุ่ม ควรส่งเสริมให้บุคลากร ได้อบรมพัฒนาให้มีความรู้ทางด้านงานวิชาการเพื่อนำมาใช้ในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงาน เขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านวัดผล ประเมินผลการเรียน

2.2 ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบการพัฒนากิจการงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **ขอบข่ายด้านวิชาการ**. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.

_____. (2552). **พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.

_____. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

เกตุกนก สวดยคำข้าว และ วรกาญจน์ สุขสดเขียว. (2562). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. **การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร**. 10(1): 542 -543.

ณัฐนันท์ คำภู. (2561). **ปัญหาและแนวทางการพัฒนากิจการงาน วิชาการของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียน สหวิทยาเขตชลบุรี 2**. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ธนพร พิบประโคน. (2557). **ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2**. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ธีระ ฤกษ์เจริญ. (2550). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

นฤมล ยำพะวา และ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2564). **ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร งานสถานศึกษาโรงเรียนในเครือข่ายที่ 33 สังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร.วารสารศึกษาศาสตร์ มจร คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย**. 9(1): 23-34.

เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์ วุฒิชัย เนียมเทศ และ ณัฐวิทย์ พจนตันติ. (2559, พฤษภาคม- สิงหาคม). **ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21: ความท้าทายในการพัฒนานักศึกษา. วารสารเครือข่ายวิทยาลัย พยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้**. 3(2): 208-222.

- พรหมมน พินทุสมิต. (2560). การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับ
ประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พัชญ์พิชา จันทา. (2563). แนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครนายก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ภัทจิรา แสงคำ. (2564). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่ม
โรงเรียนเครือข่ายที่ 26 สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- วราริณี มิ่งภู,ศุภชัย ทวี และทีปพิพัฒน์ สันตะวัน. (2565, มกราคม-กุมภาพันธ์). การศึกษาสภาพการบริหารงาน
วิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
วารสารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 1(1): 1-13.
- วิสุณีย์ ทศราช. (2561). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต.
ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สดี ไช ศรีสวัสดิ์. (2565). รูปแบบการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน และ กมลวรรณ พลับจิ้น. (2566). โรงเรียนสังกัดกรุงเทพ: ความท้าทายภายใต้
บริบทที่หลากหลาย. เมื่อ 25 ธันวาคม 2566, วิกิพีเดีย <http://www.cydcenter.com/โรงเรียนสังกัดกรุงเทพ>.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2554). หลักการบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานการศึกษา.
_____. (2566). กลุ่มงานประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. เมื่อ 20 ธันวาคม
2566, จาก วิกิพีเดีย https://www.facebook.com/กลุ่มงานประเมินผลการจัดการศึกษา_สำนักงานการศึกษา_กรุงเทพมหานคร.
- สิริลักษณ์ พวงระย้า. (2564). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อมรรตน์ ดาคม. (2565). การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกฏบัตร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.
- เอกพจน์ โพธิ์วรรณ. (2557). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี:
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Actives. Educational and
Psychological Measurement. 30(3): 608.

E078S: ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับความสุขในการทำงานของครู กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี
THE CORRELATION BETWEEN THE SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE DIGITAL AGE AND TEACHERS' HAPPINESS AT WORK IN SCHOOLS SAHA CAMPUS SUAN THEPPARAT THIPTAI CHALOEM PHRAKIAT THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE PATHUM THANI

เพ็ญพิชญา เดชมานะทัต¹ อุทัยวรรณ สายพัฒนะ² ปราศรัย ประวิตรุ่งเรือง³

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

³ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี 2) เพื่อศึกษาระดับความสุขในการทำงานของครู กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับความสุขในการทำงานของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2566 จำนวน 298 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .950 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดมากที่สุด
2. ความสุขในการทำงานของครู กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดมากที่สุด
3. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กับความสุขในการทำงานของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .982$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ทักษะการบริหาร, ยุคดิจิทัล, ความสุขของครู

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the skills of school administrators in the digital age group schools saha campus Suan thepparat thipthai chaloem phrakiat the secondary education service area office pathum thani. 2) to study teachers' happiness at work group schools saha campus Suan thepparat thipthai chaloem phrakiat the secondary education service area office pathum thani, and 3) to study the correlation between the skills of school administrators in the digital age and teachers' happiness at work group schools saha campus Suan thepparat thipthai chaloem phrakiat the secondary education service area office pathum thani. The sample were 298 teachers working at these schools. The reliability of the questionnaire was .950. Statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation. and the Pearson correlation.

The result revealed that:

1. The skills of school administrators in the digital age in group schools saha campus suan thepparat thipthai chaloem phrakiat the secondary education service area office pathum thani, in overall was at the highest level and each aspect was at the high to highest level.

2. The teachers' happiness at work in group schools saha campus suan thepparat thipthai chaloem phrakiat the secondary education service area office pathum thani, in overall was at the highest level and each aspect was at the high to highest level.

3. The correlation between the skills of school administrators in the digital age and teachers' happiness at work in group schools saha campus suan thepparat thipthai chaloem phrakiat the secondary education service area office pathum thani, was a positively high level ($r_{xy} = .982$) with a statistical significant level of .01.

Keywords: Management skill, Digital age, Teachers' happiness

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุคปัจจุบันก้าวเข้าสู่สังคมโลกในยุคดิจิทัล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้วิถีการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ประชากรมีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน การสื่อสารด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ มีการเชื่อมโยงจากทั่วทุกมุมโลก ข้อมูล และข่าวสารต่าง ๆ มีความสลับซับซ้อน จึงทำให้วิถีชีวิตและการทำงานในยุคดิจิทัลมีความแตกต่างจากศตวรรษที่ผ่านมา ผู้เรียนจึงต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายในอนาคต การศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้ทันต่อสถานการณ์และมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาการศึกษาไทยไปสู่การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้มีปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล โดยมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาทความรับผิดชอบ

การวางตำแหน่งของประเทศไทย ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้ โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มและการสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตาม หลักสูตรกำหนด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนเพราะเป็นตัวกลางสำคัญในการรับนโยบายต่าง ๆ มาบริหารวางกลยุทธ์การบริหาร สถานศึกษาสู่ครูและผู้บริหารได้บังคับบัญชา และเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน ผู้บริหาร จึงจำเป็นต้องมีทักษะสำคัญในยุคดิจิทัลเพื่อสร้าง ความได้เปรียบในการแข่งขัน และนำไปสู่ความสำเร็จของ ผู้เรียนและสถานศึกษา ประกอบด้วย ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล ทักษะการสื่อสาร และทักษะด้านความริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หาก ผู้บริหารสถานศึกษาขาดทักษะในการบริหารสถานศึกษาย่อมส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา

ความสุขในการทำงานนี้เป็นการแสดงออกทางด้านความคิด ความรู้สึก การแสดงออกในทางสร้างสรรค์ของ ครู ที่มีต่องานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน การเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน การให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือ เกื้อกูลกันระหว่างผู้ร่วมงาน มีความผูกพันในงานที่ทำให้เกิดแรงผลักดันในทางบวกให้กับตนเอง และองค์กร ทั้งยัง สามารถเผชิญปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเหมาะสม (อริคุณ สันธนาปัญญา และคณะ. 2557: 15) องค์ประกอบ ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู ได้แก่ สภาพแวดล้อมในการทำงาน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ค่าตอบแทน ลักษณะงาน และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ครูเป็นอาชีพที่เสี่ยงต่อการมีความเครียดในการทำงาน เนื่องจากครูมีภาระงานมาก และ ต้องมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับตัวนักเรียน ในขณะเดียวกัน ครูต้องประสานงานกับผู้ปกครองตลอดเวลา ปัญหา เหล่านี้มีผลกระทบต่อภาวะจิตใจของครูส่งผลให้ความสุขในการทำงานของครู กำลังถูกบั่นทอนลงอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังต้องมีการปรับตัวเพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การสื่อสารและเทคโนโลยี ผู้ที่มี บทบาทสำคัญต่อความสุขในการทำงานของครู คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะต้องรู้จักกับบุคลากรภายใต้บังคับ บัญชาของตนเป็นอย่างดีและมีแนวทางในการแก้ไขและป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นภายในสถานศึกษา การ บริหารงานจึงจะประสบความสำเร็จและส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู ครูที่มีความสุขในการทำงานจะปฏิบัติ หน้าที่ด้วยความเต็มใจ เต็มที่และเต็มความสามารถ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อ การบริหารงาน บริหารตนเอง และบริหารบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์ เจริญพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาระดับความสุขในการทำงานของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์ เจริญพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับความสุขในการทำงาน ของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์ เจริญพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี

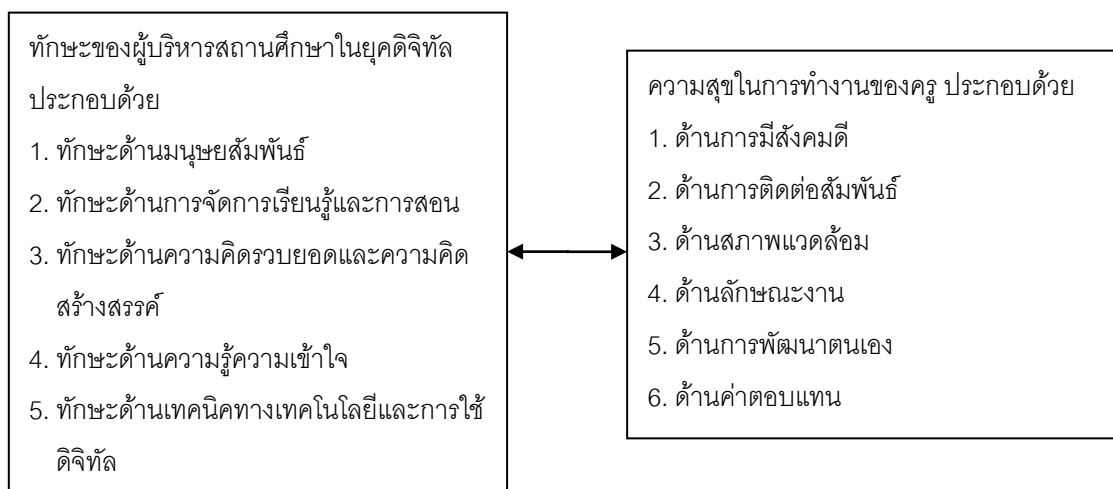
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการปรับปรุงและพัฒนาการทักษะการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลและเสริมสร้างแรงจูงใจในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำข้อมูลที่ได้ ไปปรับประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายการบริหารงาน เพื่อสร้างความสุขให้เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน ให้ครูมีพลังในการทำงานและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับความสุขในการทำงานของครู กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล และปัจจัยของความสุขในการทำงานของครู ตามแนวคิดของนักวิชาการที่ตรงกัน ได้แก่ Drake; & Roe (1986), Griffin, Ricky W. (2013), พิมพ์พรณ เพชรสมบัติ (2560) และ ศรีญญา น้อยพิมาย (2562) จึงนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรที่ศึกษา



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสุขในการทำงานของครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ซึ่งมีโรงเรียนจำนวน 6 โรงเรียน จำนวนครู 656 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสวนเทพรัตนปิไล เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ปีการศึกษา 2566 จำนวน 248 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970) และเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมต่อการวิเคราะห์ข้อมูลมากที่สุด อีกทั้งเพื่อป้องกันปัญหาความไม่สมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ผู้วิจัยจึงทำการปรับจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ซึ่งรวมกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนทั้งสิ้น 298 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ คือแบบสอบถาม (questionnaire) จำนวน 1 ฉบับแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษาสูงสุด 4) ตำแหน่งปัจจุบัน และ 5) ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตนปิไล เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 43 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 2) ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และการสอน 3) ทักษะด้านความคิดรวบยอดและความคิดสร้างสรรค์ 4) ทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ และ 5) ทักษะด้านเทคนิคทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 สอบถามความสุจริตในการทำงานของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตนปิไล เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 57 ข้อ แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีสังคมดี 2) ด้านการติดต่อสัมพันธ์ 3) ด้านสภาพแวดล้อม 4) ด้านค่าตอบแทน 5) ด้านลักษณะของงาน และ 6) ด้านการพัฒนาตนเอง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่ามี 5 ระดับ (Rating Scale)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนโดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะของผู้บริหารในยุคดิจิทัลและความสุจริตในการทำงานของครู เพื่อศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดก่อนนำไปสร้างแบบสอบถามต่อไป

2. ศึกษาเอกสาร และหลักการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลกำหนดขอบเขตของเนื้อหา เพื่อดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมเนื้อหาและครอบคลุมแนวคิดการวิจัย

4. นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

5. แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขและผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านวัดประเมินผล จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content

Validity) โดยประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับขอบข่ายที่จะศึกษาตามนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Congruence: IOC)

7. นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาคำนวณค่าความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ของข้อคำถาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.60-1

8. นำข้อคำถามที่มีความสอดคล้องและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน จัดทำแบบสอบถามเป็นฉบับทดลองใช้ (Try-out) เพื่อหาคุณภาพต่อไป

9. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูในกลุ่มโรงเรียนสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation Coefficient) ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .21 - .66 และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .950

10. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน และผ่านการหาคุณภาพแล้วไปจัดทำเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-moment Correlation)

การแปลความหมายของค่าสหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ กล่าวคือ ถ้าเป็นไปในทางบวก แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน ในลักษณะคล้ายตามกัน การพิจารณาระดับความสัมพันธ์กันนั้นพิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ตามเกณฑ์ของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2560)

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่และระดับของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี

(n = 298)

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	4.46	.391	5	มาก
2. ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และการสอน	4.57	.397	4	มากที่สุด
3. ทักษะด้านความคิดรวบยอดและความคิดสร้างสรรค์	4.60	.406	2	มากที่สุด
4. ทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ	4.59	.383	3	มากที่สุด
5. ทักษะด้านเทคนิคทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล	4.61	.435	1	มากที่สุด
รวม	4.57	.379		มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะของ

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านเทคนิคทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล รองลงมาคือ ทักษะด้านความคิดรวบยอดและความคิดสร้างสรรค์ และทักษะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่และระดับของความสุขในการทำงานของครูกลุ่มโรงเรียน
 สหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมและรายด้าน

(n = 298)

ความสุขในการทำงานของครู	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ด้านการมีสังคมดี	4.60	.416	2	มากที่สุด
2. ด้านการติดต่อสัมพันธ์	4.54	.469	4	มากที่สุด
3. ด้านสภาพแวดล้อม	4.59	.405	3	มากที่สุด
4. ด้านค่าตอบแทน	4.49	.180	6	มาก
5. ด้านลักษณะงาน	4.54	.459	5	มากที่สุด
6. ด้านการพัฒนาตนเอง	4.60	.388	1	มากที่สุด
รวม	4.56	.340		มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า ความสุขในการทำงานของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของความสุขในการทำงานของครูสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาตนเอง รองลงมาคือ ด้านการมีสังคมดี และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านค่าตอบแทน

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับความสุขในการทำงานของ
 ครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี

(n = 298)

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X	Y
X_1	1.000	-	-	-	-	-	-
X_2	.702**	1.000					-
X_3	.779**	.801**	1.000				-
X_4	.634**	.635**	.722**	1.000			-
X_5	.831**	.899**	.834**	.644**	1.000		-
X	.889**	.908**	.927**	.757**	.948**	1.000	-
Y	.821**	.895**	.949**	.772**	.905**	.982**	1.000

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับความสุขในการทำงานของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ไปให้เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .982^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของครู กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ไปให้เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ด้านความคิดรวบยอดและความคิดสร้างสรรค์ (X_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของครู กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ไปให้เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับสูง ($r_{x_3y} = .949$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ด้านเทคนิคทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล (X_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของครู กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ไปให้เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับสูง ($r_{x_5y} = .905$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ด้านการจัดการเรียนรู้และการสอน (X_2) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของครู กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ไปให้เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับสูง ($r_{x_2y} = .895$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_1) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของครู กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ไปให้เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับสูง ($r_{x_1y} = .821$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ด้านความรู้ความเข้าใจ (X_4) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของครู กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ไปให้เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับสูง ($r_{x_4y} = .772$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวิจัย

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ไปให้เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านเทคนิคทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล รองลงมาคือ ทักษะด้านความคิดรวบยอดและความคิดสร้างสรรค์ และทักษะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

2. ความสุขในการทำงานของครู กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ไปให้เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของความสุขในการทำงานของครูสูงสุด คือด้านการพัฒนาตนเอง รองลงมาคือ ด้านการมีสังคมดี และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านค่าตอบแทน

3. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กับความสุขในการทำงานของครู กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทมธัมมจริยธรรม จังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .982$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับความสุขในการทำงานของครู กลุ่มสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทมธัมมจริยธรรม จังหวัดปทุมธานี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทมธัมมจริยธรรม จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ควบคุม มาเป็นผู้นำที่วางแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากร ต้องมีทักษะการสร้างทีมงานที่แข็งแกร่ง เข้าใจจุดมุ่งหมายขององค์กร มอบหมายงานให้ตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล เน้นบริหารแบบประชาธิปไตย สร้างขวัญและกำลังใจ มีทักษะการแก้ปัญหาที่มีความหนักแน่น และแก้ปัญหาโดยอาศัยประสบการณ์ มีทักษะการสื่อสารที่ชัดเจน ต้องเปิดใจกว้างยอมรับเทคโนโลยี มีความทันสมัย เป็นผู้นำในด้านเทคโนโลยี เพิ่มช่องทางในการสื่อสารโดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมต่าง ๆ และมีการศึกษาดูงานการพัฒนาวัตกรรมการทำงานที่เป็นต้นแบบ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ รองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบันมาใช้อย่างสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสื่อสาร การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์กิจกรรมสู่ชุมชน มีการบริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วชิรพงศ์ พูลเกษร (2565: 53) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมทักษะของผู้บริหารในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิษณุโลก อุดรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมทักษะของผู้บริหารในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุดรดิตถ์อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิศรานันท์ ชันทอง และ สุชาดา บุบผา (2564) ศึกษาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาหนองคาย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ความสุขในการทำงานของครู กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทมธัมมจริยธรรม จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูมีความพึงพอใจในชีวิตการทำงานที่ตอบสนองสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นทั้งทางร่างกาย อารมณ์สังคม และจิตใจ ซึ่งก่อให้เกิดความสุขในการทำงาน มีความรู้สึกว่าการที่ได้อยู่มีความมั่นคง มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีความปลอดภัย มีโอกาสที่จะได้รับความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน อีกทั้งยังเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับจากสังคม ได้รับค่าตอบแทน และสวัสดิการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ ความสุขในการทำงานของครูโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธิปัตย์ ทั่นแสง และ มัทนา วังถนอมศักดิ์ (2562: 412) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครูสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชาญ ระดมกิจ และ สายสุตา เตียเจริญ (2561: 125) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความสุขในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนวัดศรีโพธิ์ พบว่า ความสุขในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวัดศรีโพธิ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กับความสุขในการทำงานของครู กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทมปุระ จังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญมากที่จะสามารถทำให้นักเรียนมีความสุขในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำมีการใช้ทักษะการบริหารในยุคดิจิทัล ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา และบริหารบุคลากรภายในสถานศึกษา ทำให้นักเรียนในสถานศึกษาเกิดการยอมรับ เชื่อมั่น และศรัทธา มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน และประยุกต์ใช้สื่อ เทคโนโลยี ให้เกิดประโยชน์ต่อได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนมีความสุขในการทำงาน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับความสุขในการทำงานของครู มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทริจิรา พรหมเมตตา และคณะ (2562: 167) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทักษะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบบศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งความสุข ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบบศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัญญิกา บุญเลิศ (2562: 441) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยมาใช้

1. จากผลการวิจัย ทักษะของผู้บริหารในยุคดิจิทัล กลุ่มสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทมปุระ จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิธีการโน้มน้าวและเลือกใช้วิธีจูงใจให้เหมาะสม มีความสามารถในการใช้ภาษาที่ชัดเจนและถ้อยคำที่หลากหลาย มีความเป็นกัลยาณมิตรในการปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรภายในและภายนอกโดยใช้กระบวนการ เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพ

2. จากผลการวิจัย ความสุขในการทำงานของครู ดิจิทัล กลุ่มสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทมปุระ จังหวัดปทุมธานี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า ด้านค่าตอบแทนมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการให้สวัสดิการต่าง ๆ อย่างเหมาะสมเป็นธรรม มีการส่งเสริมขวัญและ

กำลังใจอย่างสม่ำเสมอและมีการสร้างแรงจูงใจต่อครูให้มีการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งจะส่งผลให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานอย่างเต็มใจ เต็มที่ และเต็มความสามารถ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการสร้างความสุขในการทำงาน โดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและนำมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความสุขในการทำงานจากปัจจัยอื่น ๆ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงประยุกต์ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาแต่ละแห่งและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์จิรา พรหมเมตตา วันทนา อมตาริยกุล และ นวัตร หอมสิน. (2562). ทักษะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. **พินเนศวร์สาร**. 15(1): 167-188.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2560). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณิธรานันท์ ชันทอง และ สุชาดา นุบผา. (2564). ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย. **วารสาร Journal of Modern Learning Development**. (6)4: 148-163.
- ธิปไตย ทั่นแสง และ มัทนา วังถนอมศักดิ์. (2562). คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. **วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร**. (10)2: 412-424.
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2560). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วชิรพงศ์ พูลเกษร. (2565). แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้บริหารในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์. **วารสารพุทธศาสตร์ มจร อุบลราชธานี**. (5)1: 53-85.
- วิชาญ ระดมกิจ และสายสุดา เตียเจริญ. (2561). ความสุขในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวัดศรีอพนัน. **วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร**. (9)1: 125-135.
- ศรัณญา น้อยพิมาย. (2562). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อริคุณ ลินธนาปัญญา อภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์ ราชันย์ บุญธิมา และ วีระ สุภากิจ. (2557). การบริหารความสุขในสถานศึกษา. **สุทธิปริทัศน์**. (28)88: 15-32.
- อัญญิกา บุญเลิศ. (2562). ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. **วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทัศน์**. (4)3: 441-454.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological*. New York: Harper.

Drake, T. L.; & Roe, W. H. (1986). *The Principal Ship*. New York: Macmillan.

Griffin, Ricky W. (2013). *Management Principles and Practices*. Canada: Nelson Education.

Krejcie R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.

E079S: ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้
สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

CONDITION OF INNOVATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATOR AFFECTING
LEARNING ORGANIZATION UNDER THE PHETCHABUN PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2

ณัฐมน ชนะบุญ¹ สมนึก การีเวท²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) องค์กรแห่งการเรียนรู้ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 เขต 2 จำนวน 304 คน โดยใช้สูตรคำนวณของ ยามาเน่ (Yamane) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (α -Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างบรรยากาศขององค์กรแห่งนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด
2. องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปรับเปลี่ยนองค์กรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับสูงมาก ($r = .806$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ดังนี้ เรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (X_1) ด้านการสร้างบรรยากาศขององค์กรแห่งนวัตกรรม (X_3) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม (X_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าวได้ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ได้ร้อยละ 78.50 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษา องค์กรแห่งการเรียนรู้

Abstract

This research had the objectives to study 1) condition of innovative leadership of school administrator, 2) learning organization, 3) relationship between condition of innovative leadership of school administrator and learning organization under the Phetchabun Educational Service Area Office 2. The samples used in this study were altogether of 304 school administrators and government teachers under the Phetchabun Educational Service Area Office 2 by using the Yamane Formula. The tool used in this research was a 5-rating scale questionnaire having the reliability of .94. Statistics used to analyze data were mean and standard deviation. The analysis towards relationship between condition of innovative leadership of school administrator and learning organization under the Phetchabun Educational Service Area Office 2 was done by using Pearson Product Moment Correlation Coefficient.

The results of the study found that:

1. Condition of innovative leadership of school administrator was at the highest level overall. Considering in each aspect, creating atmosphere in innovative organization was at the highest level whereas transformational vision was at the lowest level.
2. Learning organization was at the highest level overall. Considering in each aspect, organizational transformation was at the highest average whereas technological application was at the lowest level.
3. The analysis between condition of innovative leadership of school administrator and learning organization under the Phetchabun Educational Service Area Office 2 was at the highest level at .884 and had positive relationship with statistical significance of .01. Good predictor variables of the effectiveness of the schools under the Phetchabun Primary
4. Educational Service Area Office 2 were the factor of creating educational innovative organization (X_3), the factor of risk management (X_2), and the factor of creative thinking (X_5) and the statistical significance was at .01 level. All of those 3 factors could be able to predict the effectiveness of the schools under the Phetchabun Primary Educational Service Area Office 2

Keywords: Condition of innovative leadership, School administrator, Learning organization

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขกระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่น ดำเนินการภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ในฐานะหน่วยงานขับเคลื่อน ทุกแผนย่อยในประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้ และแผนย่อยที่ 3 ในประเด็น 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วง ชีวิต รวมทั้งแผนการปฏิรูปด้านการศึกษา มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการ

ศึกษาและปฏิรูประบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษาและตอบ
โจทย์การพัฒนาของโลกอนาคต โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มี
ทักษะที่จำเป็นของโลกอนาคต สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถ มีค่านิยมที่
ดีในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ รติกร พุฒิประภา (2560) สถานศึกษาที่จะสร้าง
ความเชื่อมั่นในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้ได้ผลดีทางการศึกษานั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เป็น
องค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติ

นวัตกรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เป็นแนวคิดในการพัฒนาองค์กรโดยเน้นการ
พัฒนาการเรียนรู้สภาวะของการเป็นผู้นำในองค์กร (Leadership) และการเรียนรู้ร่วมกัน ของคนในองค์กร (Team
Learning) เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และทักษะร่วมกัน และพัฒนาองค์กรอย่าง
ต่อเนื่องทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันการมีองค์กรแห่งการเรียนรู้จะทำให้องค์กรและบุคลากร มี
กระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพและมีผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการเชื่อมโยงรูปแบบของการ
ทำงานเป็นทีม (Team working) สร้างกระบวนการในการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจเตรียมรับมือกับความเปลี่ยนแปลง
เปิดโอกาสให้ทีมงานและมีการให้อำนาจในการตัดสินใจ (Empowerment) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศ
ของการคิดริเริ่ม (Initiative) และการสร้างนวัตกรรม (Innovation) ซึ่งจะทำให้เกิดองค์กรที่เข้มแข็ง พร้อมเผชิญกับ
สภาวะการแข่งขัน (อภิญา จัทรช่อฟ้า, 2562)

ทั้งนี้สถานศึกษาจะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทสำคัญใน
การบริหารจัดการเรียนรู้และการสอนในสถานศึกษาโดยตรง สามารถโน้มน้าว จูงใจ หรือชี้แนะให้บุคลากรในสถานศึกษา
และผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา รวมพลังและประสานสัมพันธ์กัน เพื่อให้งาน
วิชาการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียน อันเป็นภารกิจหลักของ
สถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (รติกร พุฒิประภา, 2560)

ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์และยุคของการปฏิรูปการศึกษาและการ
กระจายอำนาจทางการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่ระดับสถานศึกษา ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ความสามารถ
และอำนาจในการตัดสินใจ และต้องมีภาวะผู้นำ มีความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา
จึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีเครื่องมือในการบริหารจัดการ ซึ่ง นวัตกรรม เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร
จัดการแนวใหม่ที่มีประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่
ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำด้านนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์ด้วย
กระบวนการวิธีการใหม่ ๆ โดยนำเทคโนโลยีไปใช้ในการผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้และการ
ทำงานในสถานศึกษา เพื่อความก้าวหน้าทันกับระบบการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป จะเห็นได้ว่า นวัตกรรมเป็นสิ่งจำเป็นใน
การผลักดันการปฏิบัติงานไปสู่ความสำเร็จ อาทิเช่น เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการศึกษาทั้งประสิทธิภาพการ
จัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการสถานศึกษา ยกระดับคุณภาพการศึกษา และเพิ่มโอกาสทางการศึกษา รวมถึง
สร้างผลงานหรือวิธีการที่มีประสิทธิภาพ เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สถานศึกษาอย่างยั่งยืน (ภิญา สายศิริสุข, 2561)

สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช

2546 มีภารกิจหลักในการส่งเสริม สนับสนุนและบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่รับผิดชอบ 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอหล่มสัก อำเภอหล่มเก่า อำเภอน้ำหนาว และอำเภอเขาค้อ เป็นองค์กรที่มุ่งยกระดับคุณภาพ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งมีวิสัยทัศน์ “เป็นองค์กรแห่งความรู้ สู่ความเป็นเลิศและเป็นสุขอย่างยั่งยืน” มีบทบาท อำนาจ หน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยเน้นการบูรณาการการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งด้านสุขภาพกายใจ สังคม และสติปัญญา ให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษายุคโลกาภิวัตน์ (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2. 2566)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การศึกษามีบทบาทอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในยุค โลกาภิวัตน์ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูล ข่าวสาร เทคโนโลยีสารสนเทศในทุก ๆ ด้านไปอย่างรวดเร็ว การที่จะพัฒนา การศึกษาให้มีคุณภาพและตอบรับการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของโลกในยุคปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ด้านนวัตกรรม ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านนวัตกรรมการศึกษาอย่างยั่งยืน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมี ความประสงค์ที่จะศึกษาภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงาน เขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงว่าภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมแบบใดที่ส่งผลต่อองค์กรแห่ง การเรียนรู้ โดยบุคคลที่สามารถสะท้อนภาวะผู้นำของผู้บริหารได้ดีคือ ตัวผู้บริหารเองและครู ซึ่งเป็นองค์ประกอบ สำคัญของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงในกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหาร อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้มีความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2
2. เพื่อศึกษาองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการ เรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

สมมติฐานในการวิจัย

1. ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2
2. ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่ ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

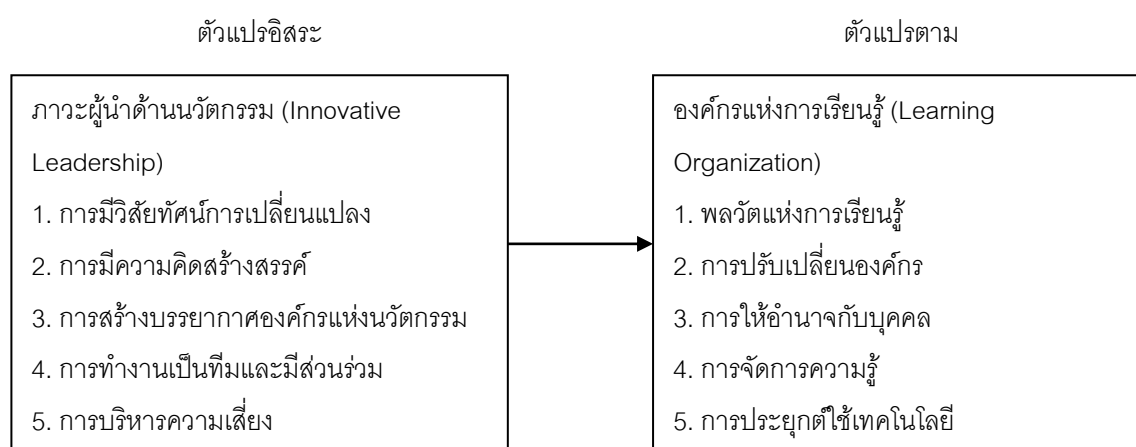
1. สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 สามารถนำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทางในการ วางแผนพัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2. ผู้บริหารหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทางการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของครูและบุคลากรโรงเรียน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของสถานศึกษา อันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนต่อไป
3. ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลไปปรับปรุงต่อยอดองค์ความรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิด

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากการสังเคราะห์โดยมีงานวิจัยสนับสนุนของ เวียงวิวรรณ ทำทูล (2557), ปาริฉัตร นวนทอง (2563) และ ปญญพัฒน์ สิงห์จรรย์ (2564) ซึ่งอธิบายไว้ว่า ปัจจัยภาวะผู้นำด้านนวัตกรรม ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง การมีความคิดสร้างสรรค์ การสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม และการบริหารความเสี่ยง และองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของ มาร์ควอดท์ (Marquardt, 1994: 43-45) ที่ได้แสดง ความเห็นว่าการที่จะเปลี่ยนองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ พิจารณาได้จากความสามารถ 4 ประการ ได้แก่ พลวัตแห่งการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนองค์กร การให้อำนาจกับบุคคล การจัดการความรู้ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

ดังนั้น กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 มีดังนี้



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตของเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม และด้านการบริหารความเสี่ยง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำนวน 4 อำเภอ มีจำนวนทั้งสิ้น 1,250 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้สูตรคำนวณของ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 23 คน และข้าราชการครู จำนวน 281 คน รวมทั้งสิ้น 304 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้กำหนดตัวแปรที่ศึกษา 2 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรต้น คือ ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา (X) และตัวแปรตาม คือ องค์การแห่งการเรียนรู้ (Y)

ตัวแปรต้น ได้แก่ ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง การมีความคิดสร้างสรรค์ การสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม การบริหารความเสี่ยง

ตัวแปรตาม ได้แก่ องค์การแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย พลวัตแห่งการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนองค์กร การให้อำนาจกับบุคคล การจัดการความรู้ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างเครื่องมือ
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม
3. สร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำด้านนวัตกรรม ทั้งนี้แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ใน 5 ด้าน คือ 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) การมีความคิดสร้างสรรค์ 3) การสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม 4) การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม 5) การบริหารความเสี่ยง

ตอนที่ 3 ข้อมูลองค์กรแห่งการเรียนรู้ ใน 5 ด้าน คือ 1) พลวัตแห่งการเรียนรู้ 2) การปรับเปลี่ยนองค์กร 3) การให้อำนาจกับบุคคล 4) การจัดการความรู้ 5) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ลักษณะข้อกระทงของแบบสอบถามในตอนที่ 2 และ 3 เป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยเรียงลำดับจากระดับปฏิบัติมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ถึงน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์สถิติการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยรวม

ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรม	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล	อันดับ
1. การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	4.20	0.79	มาก	5
2. การมีความคิดสร้างสรรค์	4.28	0.74	มากที่สุด	2
3. การสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม	4.33	0.71	มากที่สุด	1
4. การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	4.22	0.80	มากที่สุด	4
5. การบริหารความเสี่ยง	4.23	0.79	มากที่สุด	3
รวม	4.25	0.77	มากที่สุด	

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดสามอันดับแรก คือ การสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.71) การมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.74) การบริหารความเสี่ยง ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.79) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.79)

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์องค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

องค์กรแห่งการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล	อันดับ
1. พลวัตแห่งการเรียนรู้	4.31	0.75	มากที่สุด	3
2. การปรับเปลี่ยนองค์กร	4.35	0.76	มากที่สุด	1
3. การให้อำนาจกับบุคคล	4.26	0.82	มากที่สุด	4
4. การจัดการความรู้	4.32	0.79	มากที่สุด	2
5. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี	4.14	0.85	มาก	5
รวม	4.28	0.80	มากที่สุด	

จากตาราง 2 พบว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดสามอันดับแรก

คือ การปรับเปลี่ยนองค์กร ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.76) การจัดการความรู้ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.79) พลวัตแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.75) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.85)

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กับองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

	X1	X2	X3	X4	X	Y
X1	1.000					
X2	.809**	1.000				
X3	.742**	.828**	1.000			
X4	.749**	.736**	.832**	1.000		
X	.727**	.694**	.758**	.849**	1.000	
Y	.766**	.761**	.820**	.842**	.806**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับสูงมาก ($r = .806$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (x_1) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับสูง ($r = .761$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (x_2) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับสูง ($r = .766$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม (x_3) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับสูง ($r = .820$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม (x_4) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับสูง ($r = .842$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4 ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลกระทบต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่
 ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ตัวแปร	ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผล				
	B	SE	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	.225	.127		1.774	.077
X ₁	.154	.049	.156	3.127*	.002
X ₂	.078	.059	.074	1.336	.183
X ₃	.241	.059	.240	4.082**	.000
X ₄	.280	.059	.291	4.766**	.000
X ₅	.200	.050	.211	4.022**	.000
R = .888 R ² _{adj} = .785 SE = .292 F = 222.242 Sig. = .000					

จากตาราง 4 จากการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Enter พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ประกอบด้วย ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (X₁) ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม (X₂) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม (X₃) และด้านการบริหารความเสี่ยง (X₄) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .888 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้ร่วมกันสามารถพยากรณ์องค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ได้ร้อยละ 78.50 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .292

โดยตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด เรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้ ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม (X₃) ($\beta = .291$) ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม (X₂) ($\beta = .240$) ด้านการบริหารความเสี่ยง (X₄) ($\beta = .211$) ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (X₁) ($\beta = .156$) ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัว กับองค์กรแห่งการเรียนรู้ สามารถเขียนเป็นสมการอยู่ในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .225 + .280X_1 + .241X_2 + .200X_3 + .154X_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .291X_1 + .240X_2 + .211X_3 + .156X_4$$

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และภาวะผู้นำด้าน

นวัตกรรมของผู้บริหารด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .806$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ดังนี้ เรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (X_1) ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม (X_3) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม (X_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าวได้ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ได้ร้อยละ 78.50 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .225 + .280X_4 + .241X_3 + .200X_5 + .154X_1$$

$$\hat{Z} = .291X_4 + .240X_3 + .211X_5 + .156X_1$$

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ การสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม การมีความคิดสร้างสรรค์ การบริหารความเสี่ยง การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม และการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำด้านนวัตกรรม เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการใช้นวัตกรรมเข้ามาเป็นส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สถานศึกษาต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ในการกำหนดเป้าหมายทิศทางการพัฒนาขององค์กรและวิธีการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ และการสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรมเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการกำหนดทิศทางที่ชัดเจน ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อกระบวนการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน โดยใช้รูปแบบการปฏิบัติงานที่หลากหลาย ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเอง ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อกระบวนการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน โดยใช้รูปแบบการปฏิบัติงานที่หลากหลาย ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเอง ด้านการให้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเดวิดที่กล่าวว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องมีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ โดยการสนับสนุนความร่วมมือและนำศักยภาพของทีมมาใช้ มีการท้าทายให้ทีมมีการตั้งคำถามและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มีการแบ่งปันความรู้และข้อมูลสารสนเทศเพื่อช่วยในการเรียนรู้ของทีม และผู้นำส่งเสริมให้สมาชิกในทีมมีโอกาสเรียนรู้ความเป็นผู้นำด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิดาพร สร้อยสังวาลย์ (2564) ศึกษาเรื่องบทบาทภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ด้านการสร้างบรรยากาศ

องค์กรนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยการเปิดโอกาสให้ครูมีการแสดงออกทำสิ่งใหม่ ๆ ใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน ครูทุกคนเป็นผู้ร่วมงานที่ดี มีความเป็นมิตร มีการชื่นชมซึ่งกันและกันก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ เชือกพรหม ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างบรรยากาศองค์การ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการทำงาน มีการส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน มีการปฏิบัติงานร่วมกันกับบุคลากรภายในโรงเรียน ตลอดจนมีการจัดสรรเวลาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดใหม่ ๆ กับบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้เกิดการสร้างนวัตกรรมภายในโรงเรียน

2. องค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือ การปรับเปลี่ยนองค์กร การจัดการความรู้ การให้อำนาจกับบุคคล พลวัตแห่งการเรียนรู้ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่สนับสนุนให้บุคลากรมีความพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ไม่ที่จะเรียนรู้ และสร้างสิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น การวางแผน กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา พัฒนาการศึกษามีการเรียนรู้ร่วมกัน มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มาร์ควอดท์ (Marquardt, 1994) ที่กล่าวว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นองค์กรที่มีบรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกันอย่างทรงพลัง มีวิธีการเรียนรู้ที่เป็นพลวัต และมีการปรับเปลี่ยนองค์กรอย่างต่อเนื่องเพื่อการเก็บรวบรวม การจัดการ และการใช้ความรู้เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จขององค์กร เป็นองค์กรที่ให้อำนาจให้แก่บุคลากรในการเรียนรู้ภายในและภายนอกองค์กร และมีการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จะทำให้องค์กรและบุคลากร มีกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยมีรูปแบบของการทำงานเป็นทีม สร้างกระบวนการในการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลง เปิดโอกาสให้ทีมงานและมีการให้อำนาจในการตัดสินใจ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการคิดริเริ่ม และการสร้างนวัตกรรม ซึ่งจะทำให้เกิดองค์กรที่เข้มแข็ง พร้อมเผชิญกับสภาวะการแข่งขัน เมื่อพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การปรับเปลี่ยนองค์กร อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 มีการส่งเสริมให้บุคลากรตระหนักถึงวิสัยทัศน์ เป้าหมายของสถานศึกษา มีการกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรไว้อย่างชัดเจน มีแผนกลยุทธ์หรือแผนปฏิบัติการที่มุ่งเน้นการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และมีการสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน ปรับเปลี่ยนองค์กร เป็นการกำหนดให้บุคลากรทำงานร่วมกันอย่างมีแบบแผน มีกระบวนการต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นด้วยการพัฒนาองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ วิสัยทัศน์ วัฒนธรรม กลยุทธ์ และโครงสร้าง โดยแต่ละด้าน ต้องปรับรูปแบบให้มีความสำคัญกับการเรียนรู้และการพัฒนาองค์กรไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ รักษ์ (2565) ศึกษาเรื่องการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบรมราชินีนาถราชวิทยาลัย ด้านการเปลี่ยนแปลงองค์กรอยู่ในระดับมาก มีแผนกลยุทธ์หรือแผนปฏิบัติการที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ที่มุ่งเน้นการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมให้บุคลากรได้มีการตระหนักถึงวิสัยทัศน์ เป้าหมายของสถานศึกษาอยู่เสมอ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง การมีความคิดสร้างสรรค์ การสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม และการบริหารความเสี่ยง มีความสำคัญต่อการบริหารงานและพัฒนาสถานศึกษาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องทำให้บุคลากรในองค์กรยอมรับและมีความรู้สึกร่วมกับการเปลี่ยนแปลงนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิศร ผู้มีทรัพย์ (2562) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่า ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่าคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหาร ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มีความสัมพันธ์ในระดับสูง อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการสร้างนวัตกรรมการศึกษา และมีการกำหนดเป้าหมายทางด้านนวัตกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน โดยการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้งาน เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกและง่ายต่อการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

4. ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่าภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม และด้านการบริหารความเสี่ยง ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำภา ไชยทะ (2565) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ด้านการมีวิสัยทัศน์เปลี่ยนแปลง ด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการทำงานเป็นทีม โดยร่วมกันพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งนี้

1. จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยภาพรวมการมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง เป็นด้านที่น้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรกำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ให้มีความชัดเจนและง่ายต่อการปฏิบัติ ควรมีนโยบายที่ปรับเปลี่ยนองค์กรให้เท่านั้นในยุคปัจจุบัน

2. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศองค์กรที่เอื้อต่อการทำงาน และสร้างนวัตกรรมใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานแก่บุคลากรสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น

3. ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมส่งผลต่อประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับสูงมาก ซึ่งควรนำประเด็นภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมมาวิเคราะห์ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ของสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 เพื่อหาจุดอ่อนและจุดแข็งในการพัฒนาในการวางแผนการทำงานเป็นทีม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่น ๆ เพื่อที่จะได้ทราบผลการศึกษว่าแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันอย่างไร
2. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่นอกเหนือจากที่ได้ศึกษาในงานวิจัยนี้ เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
3. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรที่จะเพิ่มงานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมในการพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- คณิศร ผู้มีทรัพย์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 จังหวัดภูเก็ต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปาริฉัตร นวนทอง. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- บุญญพัฒน์ สิงห์จารย์. (2564). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภิญญา สายศิริสุข. (2561). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มสหวิทยาเขต ปัญญาคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รติกร พุฒิประภา. (2560). องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านลานแหลม (สรนุวัตรราษฎร์อุทิศ). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2560). มนุษย์สัมพันธ์: พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เวียงวิวรรณ์ ทำทูล. (2557). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

- สุกฤตยา ปงกันทา. (2561). กลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- อภิญา ชัตรช่อฟ้า. (2562, มกราคม-มิถุนายน). องค์การแห่งการเรียนรู้. วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์. 5(1):157
- อำภา ไชยทะ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- David, B. (1997, May). Transformational Leadership and Organizational Learning: Leader Actions that Stimulate Individual and Group Learning. *Dissertation Abstracts International*. 58(3): 692-712.
- Marquardt, M. J. (1994). *Building the Learning Organization: A Systems Approach to Quantum Improvement and Global Success*. New York: McGraw-Hill.

E080S: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยอย เขต 2

STRATEGIC LEADERSHIP AND SCHOOL EFFECTIVENESS UNDER RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

วิชา แก้วมัย¹ นิษฐา พรสุริวงษ์² อมรรัตน์ ประวัตรุ่งเรือง³

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

³ อาจารย์ประจำลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยอย เขต 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยอย เขต 2 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยอย เขต 2 และ 4) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยอย เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 281 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรยามาเน โดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิและสุ่มแบบง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์สถิติการถดถอยพหุคูณ แบบ Stepwise

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยอย เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยอย เขต 2 โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูง ($r_{xy} = .892$) กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยอย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) โดยตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีทั้งหมด 4 ตัวแปรเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ การกำหนดทิศทางขององค์กร (X_6) การคิดเชิงปฏิวัติ (X_3) การกำหนดวิสัยทัศน์ (X_4) และการมีความคิดความเข้าใจระดับสูง (X_1) ซึ่งตัวแปรพยากรณ์ที่ดีทั้ง 4 ตัวกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยอย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.754 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้ร่วมกันสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน ได้ร้อยละ 56.20 ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = .971 + .312X_6 + .174X_3 + .151X_4 + .146X_1$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$ZY = .341X_6 + .228X_3 + .163X_4 + .160X_1$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, ประสิทธิภาพของโรงเรียน

Abstract

The purpose of this research aimed 1) to study the level of strategic leadership under the Rayong Primary Educational Service Area Office 2. 2) to study the level school effectiveness under the Rayong Primary Educational Service Area Office 2. 3) to study the relationship between strategic leadership of school administrators and the school effectiveness under the Rayong Primary Educational Service Area Office 2 and 4) to study the strategic leadership of school administrators that affect school effectiveness under the Rayong Primary Educational Service Area Office 2. The sample used in this research were 218 administrators and teachers under the under Rayong Primary Educational Service Area Office 2., in the academic year 2023. The research instruments used in this research was a questionnaire. The statistics used in the research were Pearson's correlation coefficient and analyzing predictive variables that can predict using multiple regression statistics Stepwise.

The findings revealed that: 1) Strategic leadership of school administrators under the Rayong Primary Educational Service Area Office 2, overall opinions were at the high level. 2) The effectiveness of schools under the Rayong Primary Educational Service Area Office 2, overall opinions were at the high level. 3) The strategic leadership had positive relationship at a high level ($r_{xy} = .892$) and effectiveness of school under the Rayong Primary Educational Service Area Office 2, with statistical significance at the level.01. 4) The good predictive variables of strategic leadership of school administrators, ranked in order of importance as follows: Establish organization direction (X_6), Revolutionary thinking (X_3), Creating a vision (X_4) and High-level cognitive activity of the leader (X_1), all four good predictors of school effectiveness under the Rayong Primary Educational Service Area Office 2 with statistical significance at the .01 level with a multiple correlation coefficient of 0.754, indicating that this set of predictive variables can predict effectiveness of the schools 56.20 as follows:

Forecasting equations in raw score:

$$Y = .971 + .312X_6 + .174X_3 + .151X_4 + .146X_1$$

Forecasting equations in standard score:

$$ZY = .341X_6 + .228X_3 + .163X_4 + .160X_1$$

Keywords: Strategic Leadership, Effectiveness of the school

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์และแนวโน้มของโลกในช่วงที่ผ่านมา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาต่อเนื่องอย่างไม่หยุดยั้ง ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีสื่อสาร และเทคโนโลยีชีวภาพ ส่งผลให้รูปแบบการผลิต การ

ดำเนินธุรกิจ และการใช้ชีวิตของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารทั้งภาพและเสียงได้อย่างไร้พรมแดน ปัจจุบันมีการทำธุรกิจและธุรกรรมบนโครงข่ายดิจิทัลเพิ่มมากขึ้น ประเทศที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจทำให้การเติบโตไปอย่างก้าวกระโดด ในอนาคตต้องมีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สั่งสมมาอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์พื้นฐานแขนงใหม่ กล่าวคือวิทยาการรับรู้ ซึ่งเป็นการทำงานระหว่างสมองและจิตใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความคิด อารมณ์ และการกระทำมีความสำคัญต่อการสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ที่จะส่งผลให้เกิดการพลิกโฉมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการดำรงชีวิตของมนุษย์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2560: 23-24) ทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นปัจจัยที่มีค่ายิ่งในการพัฒนาปัจจัยอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ซึ่งเกิดจากทรัพยากรมนุษย์ทั้งสิ้น ประเทศต่าง ๆ จึงมุ่งหวังที่จะมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ และมีระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ดีก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ หากประเทศใดมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพสูงและสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์แล้ว ประเทศนั้นจะมีความเจริญก้าวหน้า มีความมั่งคั่ง และมั่นคงทั้งในทางเศรษฐกิจ การเมืองและทางสังคม แต่ถ้าหากประเทศใดขาดทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าหรือไม่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติได้ ประเทศก็พัฒนาไปได้อย่างยากความเจริญหรือความล้าหลังของประเทศจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ (กรรณิการ์ สุวรรณศรี. 2564: 1) การศึกษาจึงเป็นความจำเป็นของชีวิตอีกประการหนึ่ง นอกเหนือจากความจำเป็นด้านที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่ 5 ของชีวิตจะช่วยแก้ปัญหาทุก ๆ ด้านของชีวิตและเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของชีวิตที่ช่วยให้คนอยู่รอดในโลกได้ เป็นประโยชน์กับตนเอง ครอบครัว ประเทศชาติ และสังคมโลก โดยส่วนรวมในโลกที่มีกระแสความเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว (พิชญภา ยืนยาว. 2557: 6)

อย่างไรก็ตามเมื่อความเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้น และเป็นไปอย่างพลวัต องค์การต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้และปรับตัวเองให้สามารถอยู่ได้อย่างปลอดภัย บุคคลผู้มีความสำคัญสำหรับการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ขององค์กร คือ ผู้บริหาร (พิชญนิษฐา พรรณศิลป์. 2558: 148) ดังนั้น ผู้บริหารจึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงาน ผู้บริหารจะต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีพฤติกรรมในการเป็นผู้นำเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ (ริญญาภัทร์ สภาศิริธนานนท์. 2563: 2) เพราะการดำเนินการด้านกลยุทธ์ขององค์กรต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น กลยุทธ์เหล่านั้นก็ต้องมาจากผู้นำขององค์กรนั่นเอง ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กร ตลอดจนผู้นำ คือ ผู้ที่รับผิดชอบต่อความสำเร็จและความล้มเหลวขององค์กรที่ต้องดำเนินงานภายใต้สังคมโลกที่มีลักษณะสังคมแบบไร้พรมแดน มีสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา และการแข่งขันที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (นฤมล จิตรเชื้อ. 2560: 1739-1740) นอกเหนือจากนั้น การที่จะช่วยให้องค์กรนั้นอยู่ได้โดยไม่มีปัญหา มีความเจริญก้าวหน้า และบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ องค์กรประกอบที่จะขาดไม่ได้ คือ บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารขององค์กรนั้น ๆ ที่มีภาวะผู้นำ เนื่องจากภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารหรือต่อตัวผู้บริหาร ซึ่งถือเป็นประเด็นที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ควบคู่ไปกับการทำงานของบุคคลร่วมกันอยู่ภายในองค์กร มีบทบาทและความรับผิดชอบโดยตรงต่อการวางแผน การตัดสินใจ การสั่งการ ดูแล และควบคุมให้บุคลากรขององค์กรปฏิบัติงานต่าง ๆ รวมถึงความรับผิดชอบต่อการพัฒนาขององค์กรด้วย (ธนิธญา ประจงใจ. 2557: 18) ผู้นำจึงต้องเรียนรู้และปรับวิสัยทัศน์ของการบริหารจัดการให้ทันสมัยและนำเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพมาใช้ ความรู้การบริหารเชิงกลยุทธ์ทำให้ผู้นำมีแบบแผนการดำเนินการที่มีความรอบคอบมากยิ่งขึ้น นอกจากผู้นำ

จะต้องหาความรู้ด้านการบริหารกลยุทธ์ ให้มากยิ่งขึ้นแล้ว ยังจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์อีกด้วย (ปนัดดา วรกานต์ทิวิวัฒน์. 2555: 27) ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ที่ต้องปรับเปลี่ยนทิศทางการคิด และการบริหารแบบใหม่ ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความพยายามในการวางแผนกลยุทธ์อย่างสมบูรณ์ ที่ครอบคลุมภารกิจและขอบข่ายทั้งหมดของโรงเรียน ทำให้มีการนำเอาเรื่องของกระบวนการบริหารงานโดยเฉพาะการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เข้ามาบูรณาการร่วมกันเป็นรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงนับว่าเป็นภาวะผู้นำอีกรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญในยุคปฏิรูปการศึกษาเช่นกัน โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำกลยุทธ์จะสามารถวางแผนกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีกลยุทธ์ในการสร้างแรงจูงใจ และสร้างมนุษย์สัมพันธ์เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่เต็มกำลังความสามารถ รวมถึงมีความสามารถในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมวางแผนปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาโรงเรียน ปฏิรูปโรงเรียนเปลี่ยนแปลงและพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความทันสมัย (วรรณฤดี มณฑลจรัส. 2562: 246)

ประสิทธิผลโรงเรียนจึงเป็นเครื่องบ่งชี้ความสำเร็จของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ว่าโรงเรียนได้ดำเนินการบริหารจัดการประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเพียงใด ซึ่งการพิจารณาว่าโรงเรียนมีประสิทธิผลหรือไม่นั้น ตัวบ่งชี้ที่สำคัญ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และอื่น ๆ เช่น บรรยากาศของสถานศึกษา โรงเรียนก็เปรียบเสมือนองค์กรหนึ่งในสังคม ที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งประสิทธิผลขององค์กรเกือบทุกแห่งก็คือรายได้และผลการบริหารจัดการภายในองค์กร แต่ประสิทธิผลของโรงเรียนก็คือผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและผลการบริหารจัดการ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างมากในการกำกับดูแลโรงเรียน หากผู้บริหารสถานศึกษาขาดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ย่อมมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผลวิจัยพบว่าประสิทธิผลของโรงเรียนด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับต่ำสุด (วันวิสาข์ ทองติง. 2555: 74) ประสิทธิผลของโรงเรียนด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับต่ำสุด (มัทนิตา คงช่วย. 2563: 93) ประสิทธิผลของโรงเรียนด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกมีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับต่ำสุด (ฤทัยรัตน์ บุญอินทร์. 2559: 102) และประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับต่ำสุด (กฤตชัย สุริยนต์. 2562: 11)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 เป็นหน่วยงานการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานทางการศึกษาในระดับพื้นที่ มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการและนํานโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ โดยรับผิดชอบสถานศึกษาทั้งสิ้น 87 โรงเรียน เป็นหน่วยงานที่ได้รับประเมินตัวชี้วัดตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการในระดับชั้นสูง เนื่องจากทางหน่วยให้ตระหนักและให้ความสำคัญในกระบวนการวางแผนการดำเนินการผ่านการสังเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน และโอกาสขององค์กรอยู่เสมอ โดยเฉพาะในสถานการณ์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ทางหน่วยงานได้มีการวางแผนและปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนองค์กรให้สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ อีกทั้งเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการจัดการศึกษาตามภารกิจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ในการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ที่ผ่านมา ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ถึงสถานการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง

และนโยบาย ยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน ทุกระดับตลอดจน สภาพปัญหาปัจจุบัน และความต้องการดำเนินงาน โดยกำหนดเป็นแนวทางการขับเคลื่อน การบริหารจัดการศึกษาตามภารกิจให้เกิดความสำเร็จ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ภายใต้การเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ในปัจจุบัน ระบบและกลไกการบริหารจัดการที่เปลี่ยนไป อาทิเช่น การปฏิรูป การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) แผนยุทธศาสตร์ ภายใต้ไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่ต่อยอดความสำเร็จมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก เป็นต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จึงมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนารูปแบบนวัตกรรมมาส่งเสริม คุณภาพการศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น การพัฒนานวัตกรรมที่จะดำเนินโครงการ/กิจกรรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสร้างกลไกส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ กำกับดูแลสถานศึกษาที่มีสภาพและบริบทที่แตกต่างกันให้ มีความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นการสร้างขีดสมรรถนะการบริหารจัดการให้มีศักยภาพ ปรับปรุง บทบาท วิธีการทำงานให้เชื่อมโยงประสานกัน การพัฒนาบุคลากร และการสร้างทีมงานคุณภาพ ตลอดจนการสร้าง เครือข่ายการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาให้บูรณาการทำงานร่วมกันทุกด้าน โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อสร้าง ขีดสมรรถนะการใช้ความสามารถและศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาได้สูงสุด ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพตาม ศักยภาพอย่างเท่าเทียมกัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. 2566: ออนไลน์)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและสนใจที่จะศึกษา ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยคาดหวัง ว่าผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแนวทางการบริหารต่อไป ซึ่ง สามารถนำไปใช้เป็นในการพัฒนาการภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

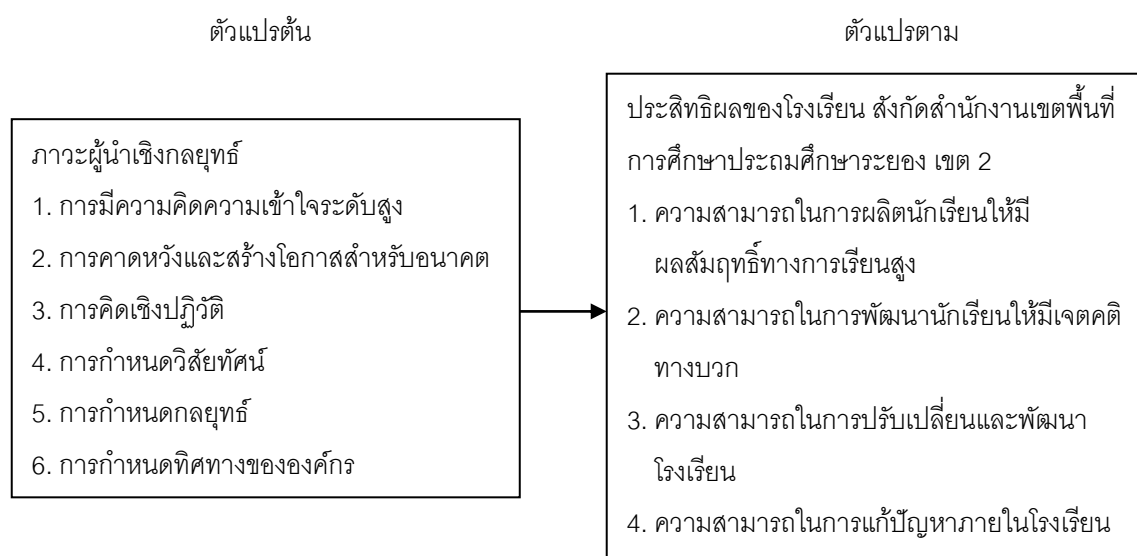
1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการดำเนินงานเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการภายในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพ
2. ผู้บริหารโรงเรียนนำสารสนเทศจากงานวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของโรงเรียน เพื่อพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กรอบแนวคิด

การศึกษา เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2” ผู้วิจัย กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาไว้ดังนี้ ใช้แนวคิดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ได้จากการสังเคราะห์ของ Robbins; & Coulter (2003), DuBrin (2007), Hitt; Ireland; & Hoskisson (2013), แสงระวี ลิตรักษ์ และคณะ (2561), นันทน์ภัส สุทธิการ (2562), มัทนิตา คงช่วย (2563), ภูมิกร บุนกึ (2563), มูฟิต วาโตะ (2564), วิรัตน์รัตน์ เสือจอย (2564) และ ปิยนุช อินทรดิบ (2565) และประสิทธิผลของโรงเรียนใช้แนวคิดของ มอทท์ (Mott. 1972) โดยนำแนวคิดดังกล่าวเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งได้กรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐาน

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะเขต 2
2. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีความคิดความเข้าใจระดับสูง ด้านการคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ด้านการคิดเชิงปฏิวัติ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร สามารถร่วมกับการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการศึกษา

ประชากรที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 945 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2. 2566: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ปีการศึกษา 2566 โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลักการคำนวณของ ยามาเน (Yamane. 1973) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 218 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม สร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้ออกแบบสอบถามให้สอดคล้องกับการวิจัย โดยมีการสร้างแบบสอบถามดังนี้ 1) ศึกษา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ 2) ศึกษาการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ให้ครอบคลุมเนื้อหา 3) สร้างแบบสอบถามฉบับร่างเป็นการสร้างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2546: 19) มาปรับและพัฒนาให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษาและครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะ 4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบแนะนำในการปรับปรุงและปรับแก้ตามที่เสนอแนะ 5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของการใช้ภาษาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index Of Item Objective Congruence หรือ IOC) แล้วนำมาหาค่า IOC ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .80-1 แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .80 ขึ้นไป 6) นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำข้อมูลหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach; บุญชม ศรีสะอาด. 2546: 96) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .978 และ 7) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 และตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์สถิติการถดถอยพหุคูณ แบบ Stepwise

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยภาพรวม ดังนี้

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านการมีความคิดความเข้าใจระดับสูง	4.41	0.421	มาก
ด้านการคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต	4.35	0.455	มาก
ด้านการคิดเชิงปฏิบัติ	4.37	0.506	มาก
ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์	4.42	0.416	มาก
ด้านการกำหนดกลยุทธ์	4.46	0.412	มาก
ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร	4.41	0.420	มาก
รวม	4.40	0.361	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .361) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านการกำหนดกลยุทธ์ มีความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = .412) รองลงมาคือ ในด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = .416) และน้อยที่สุดคือในด้านการคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .455) ตามลำดับ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ดังนี้

ประสิทธิผลของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น	4.44	0.420	มาก
ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก	4.42	0.455	มาก
ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม	4.39	0.469	มาก
ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน	4.42	0.421	มาก
รวม	4.42	.385	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 โดยภาพรวม ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = .385) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ในด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = .420) รองลงมาคือ ในด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = .421) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้าย คือ ในด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = .469) ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2

	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X	Y
X_1	1.000							
X_2	.747**	1.000						
X_3	.704**	.722**	1.000					
X_4	.669**	.690**	.724**	1.000				
X_5	.700**	.717**	.761**	.768**	1.000			
X_6	.712**	.756**	.762**	.757**	.801**	1.000		
X	.823**	.853**	.848**	.869**	.902**	.903**	1.000	
Y	.688**	.742**	.771**	.751**	.809**	.824**	.892**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .892$) กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร (X_6) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{x_6y} = .824$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการกำหนดกลยุทธ์ (X_5) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{x_5y} = .809$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการคิดเชิงปฏิวัติ (X_3) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{x_3y} = .771$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ (X_4) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{x_4y} = .751$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้าน

การคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต (X_2) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{X_2Y} = .742$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการมีความคิดความเข้าใจระดับสูง (X_1) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{X_1Y} = .688$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณการบริหารงานวิชาการที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) โดยวิธี Stepwise

ตัวแปร	ประสิทธิผลของโรงเรียน				
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	.971	.186		5.212**	.000
X_6	.312	.054	.341	5.787**	.000
X_3	.174	.040	.228	4.309**	.000
X_4	.151	.055	.163	2.732**	.007.
X_1	.146	.049	.160	2.997**	.003
R = .754d	$R^2_{adj} = .5620$	SE = .255	F = 90.666	Sig = .000e	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ผลของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise พบว่า ตัวพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว ประกอบด้วย ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร (X_6) ด้านการคิดเชิงปฏิบัติ (X_3) การกำหนดวิสัยทัศน์ (X_4) และ การมีความคิดความเข้าใจระดับสูง (X_1) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .754 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้ร่วมกันสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ร้อยละ 56.20 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .255

โดยตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลของโรงเรียน มีทั้งหมด 4 ตัวแปร เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร (X_6) ($\beta = .341$) ด้านการคิดเชิงปฏิบัติ (X_3) ($\beta = .228$) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ (X_4) ($\beta = .163$) และด้านการมีความคิดความเข้าใจระดับสูง (X_1) ($\beta = .160$) ซึ่งตัวแปรพยากรณ์ที่ดีทั้ง 4 ตัวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ดังนั้น จึงสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรูปคะแนนดิบและรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = .971 + .312X_6 + .174X_3 + .151X_4 + .146X_1$$

สมการในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$ZY = .341X_6 + .228X_3 + .163X_4 + .160X_1$$

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .892$) กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ดังนี้ การกำหนดทิศทางขององค์กร (X_6) การคิดเชิงปฏิบัติ (X_3) การกำหนดวิสัยทัศน์ (X_4) และการมีความคิดความเข้าใจในระดับสูง (X_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทั้ง 4 ปัจจัยดังกล่าวได้รวมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ได้ร้อยละ 56.20 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = .971 + .312X_6 + .174X_3 + .151X_4 + .146X_1$$

สมการในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$ZY = .341X_6 + .228X_3 + .163X_4 + .160X_1$$

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยนุช อินทรดิบ (2565) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 สอดคล้องกับผลวิจัยของ นันทน์ภัส สุทธิการ (2562) ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี สอดคล้องกับผลวิจัยของ มัทนิตา คงช่วย (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และมีความคิดเชิงระบบ สามารถบริหารงานให้คนในองค์กรทำงานร่วมกัน โดยเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อประโยชน์สูงสุดของโรงเรียน และนำข้อมูลข่าวสารความรู้และแนวคิดใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้พัฒนางานและมีการยกย่องสรรหาให้รางวัลอย่างยุติธรรม และถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องแนวคิดของดูบริน (DuBrin, 2007: 391) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นกระบวนการในการกำหนดทิศทางกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่องค์กรในการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ให้องค์การอยู่รอดต่อไปได้การเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ยังเป็นอีกหนึ่งในประเภทของภาวะผู้นำที่จะเป็นตัวผลักดันให้การบริหารเชิงกลยุทธ์ประสบความสำเร็จด้วยดี

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลวิจัยของ ปิยนุช อินทวธิ์ (2565) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 สอดคล้องกับผลวิจัยของ นันทน์ภัส สุทธิการ (2562) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี สอดคล้องกับผลวิจัยของ เยาวเรศ ชาครีย์วนิชย์ (2565) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดคณะภคินีผู้รับใช้ดวงหทัยนิรมลของพระแม่มาเรีย สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมล ไสวปี่ (2559) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูผู้สอนส่งเสริมนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันทักษะวิชาการ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศ และทรัพยากรที่เอื้อต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าในผลงานของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องแนวคิดของ มอท์ (Mott. 1972) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวกความสามารถในการปรับเปลี่ยนพัฒนาโรงเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก และอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .892$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลวิจัยของ เพ็ญประภา สาริกา (2556) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 สอดคล้องกับผลวิจัยของ นพวรรณ บุญเจริญสุข (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารส่งเสริมนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันทักษะวิชาการ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีการจัดบรรยากาศ และทรัพยากรที่เอื้อต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้สูงขึ้น ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม มีการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าในผลงานของนักเรียนอย่างต่อเนื่องใช้ปัจจัยในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา และสำเร็จในด้านการบริหารที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ อันจะส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิด มอท์ (Mott. 1972) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวกความสามารถในการปรับเปลี่ยนพัฒนาโรงเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน และสอดคล้องแนวคิดของ ฮอย และ มิสเกล (Hoy; & Miskel. 2008: 398) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก พร้อมทั้งแก้ปัญหาต่าง ๆ ภายในโรงเรียนได้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

4. ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่สามารถพยากรณ์ ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดทิศทางขององค์กร (X_0) การคิดเชิงปฏิกิริยา (X_1) การกำหนดวิสัยทัศน์ (X_2) และการมีความคิดความเข้าใจระดับสูง (X_3) โดยตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้ร่วมกันสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ได้ร้อยละ 56.20 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวเรศ ชาญวิทย์ (2565) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดคณะภคินีผู้รับใช้ดวงหทัยนิรมลของพระแม่มาเรีย สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัทนิตา คงช่วย (2563) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทน์ภัส สุทธิการ (2562) ที่ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี สอดคล้องกับแนวคิดดูบริน (DuBrin, 2007) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการในการกำหนดทิศทางกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่องค์กรในการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ให้องค์กรอยู่รอดต่อไปได้การเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ยังเป็นอีกหนึ่งในประเภทของภาวะผู้นำที่จะเป็นตัวผลักดันให้การบริหารเชิงกลยุทธ์ประสบความสำเร็จด้วยดี และสอดคล้องแนวคิดของดาร์ฟ (Darf, 2005: 157) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ไว้ว่าผู้นำที่มีความสามารถในการมองอนาคต รักษาความยืดหยุ่น มีความคิดเชิงกลยุทธ์ และกระตุ้น ริเริ่มให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อเกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ด้านการคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ผู้บริหารควรมีความสามารถในการทำงานเชิงรุก มีการออกแบบ แก้ปัญหาอย่างเร่งด่วนเป็นรูปธรรมชัดเจน และเป็นนักวางแผนกลยุทธ์ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายขององค์กร

1.2 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารควรมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีการสอนด้วยวิธีการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องเป็นไปตามสภาพปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2

2.2 ควรศึกษาปัจจัยการบริหารส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2

2.3 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กมล ไสวปี. (2559). **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กรรณิการ์ สุวรรณศรี. (2564). **การบริหารทรัพยากรมนุษย์**. นครปฐม: คณะรัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- กฤตชัย สุริยนต์. (2562). **ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิภาพของโรงเรียนในเครือข่าย** สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **วารสารสังคมศาสตร์วิจัย**. 10: 1-17.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2546). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ภูมิกร บุนกึ. (2564). **การศึกษบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธัญญา ประจักษ์. (2557). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามความคิดของครูผู้สอนในสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นพวรรณ บุญเจริญสุข. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นฤมล จิตรเชื้อ. (2560). **บทบาทภาวะผู้นำในการพัฒนาองค์การสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้**. Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ. สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2566, จาก <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-EJournal/article/view/100347>.
- นันท์นภัส สุทธิการ. (2562). **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. สุราษฎร์ธานี: วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- นันทิกา คงเมือง. (2565). **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปนัดดา วรรณตวิวัฒน์. (2555). **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร** ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ปิยนุช อินทรธิบ. (2563). **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียน** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

- พิชญ์นิฐา พรรณศิลป์. (2558). บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในทศวรรษที่ 21. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 3: 146-161.
- พิชญาภา ยืนยาว. (2557). พื้นฐานของการศึกษา. นครปฐม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- เพ็ญประภา สาริกา. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- มัทนิตา คงช่วย. (2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- มูฟิต วาโษะ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- เยาวเรศ ชาครีย์วินชัย. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดคณะภคินีผู้รับใช้ดวงหทัยนิรมลของพระแม่มาเรีย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- วิญญูภัทร์ สภาศิริธนาพันธ์. (2563). บทบาทผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณฤดี มณฑลจรัส. (2562). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนประชารัฐกรณีศึกษาจังหวัดพัทลุง. วารสารสถานบันวิจัยญาณสังวร. 10: 244-260.
- วันวิสาข์ ทองดิง. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วิรัตน์รัตน์ เสือจอย. (2564). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. 2566. สืบค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2566, จาก www.ita-rayong2.go.th.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- แสงระวี ลิตรักษ์ และคณะ. (2561). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Daft, R. L. (2005). The Leadership Experience. 5th ed., Mason, OH: Thomson South-Western.

DuBrin, A. J. (2007). Leadership Research Findings, Practice, and Skills. New York: George Hoffman.

Hitt, M. A.; Ireland, D. R.; & Hoskisson R. E. (2003). *Strategic Management: Competitiveness and Globalization*. Australia: Thomson/South-western.

Hoy, A. W.; & Miskel, C. G. (2008). *Educational Administration: Theory Research and Practice*. New York: McGraw-Hill.

Mott, R. M. (1972). *Organizational Effectiveness*. Santa Monoca, CA: Good Year.

Robbins, S. P. (2003). *Organizational Behavior*. New Jersey: Prentice-Hall.

E081S: ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

FACTORS AFFECTING READING HABIT OF PRATHOMSUEKSA 4 STUDENTS IN SCHOOLS
UNDER SAIMAI DISTRICT OFFICE, BANGKOK

จิตติยา เพชรคอน¹ อุทัยวรรณ สายพัฒนะ²

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับของปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร และ 3) สร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำนวน 307 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์พหุคูณ และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านบรรยากาศของห้องสมุดและห้องเรียน (X_2) และเจตคติต่อการอ่าน (X_1) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนปัจจัยการส่งเสริมการอ่านของครู (X_4) และการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง (X_3) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ 2) ปัจจัยด้านเจตคติต่อการอ่าน (X_1) บรรยากาศของห้องสมุดและห้องเรียน (X_2) การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง (X_3) และการส่งเสริมการอ่านของครู (X_4) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง (X_3) เจตคติต่อการอ่าน (X_1) และการส่งเสริมการอ่านของครู (X_4) สามารถร่วมกันพยากรณ์นิสัยรักการอ่านได้ร้อยละ 48.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ } Y' = .714 + .400 X_3 + .388 X_1 + .270 X_4$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ } Z' = .377 Z_3 + .274 Z_1 + .244 Z_4$$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน, ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย, สมการพยากรณ์

Abstract

The purposes of this research were to 1) study factors' level relating to reading habit, 2) study a correlation between each factor and reading habit, and 3) find out the predictive equations of factors affecting reading habit. The sample consisted of 307 Prathomsueksa 4 students in schools under Saimai District Office, Bangkok. Research instrument was a 5-point rating scale questionnaire which had a reliability of .94. Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, Multiple Correlation, and Stepwise Multiple Regression were employed for data analysis.

The results revealed that 1) the overall factors' level relating to reading habit was at a high level. When considering each aspect, the results showed that library and classroom atmosphere (X_2) and reading attitude (X_1) were at a high level, while teachers' reading support (X_4) and parents' reading support (X_3) were at a moderate level respectively. 2) Reading attitude (X_1), library and classroom atmosphere (X_2), parents' reading support (X_3), and teachers' reading support (X_4) were statistically significant positive correlation with reading habit at .01 level, and 3) parents' reading support (X_3), reading attitude (X_1), and teachers' reading support (X_4) could be jointly predicted on reading habit by 48.7 percent which were statistically significant at 01 level. The predictive equation of reading habit was shown in the form of raw and standard scores, as follows:

$$\text{Raw scores predicting equation: } Y' = .714 + .400 X_3 + .388 X_1 + .270 X_4$$

$$\text{Standard scores predicting equation: } Z' = .377 Z_3 + .274 Z_1 + .244 Z_4$$

Keywords: Factors Affecting Reading Habit, Factors Correlation, Predictive Equation

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคปัจจุบันมนุษย์ต้องหาประสบการณ์ความรู้ต่าง ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอเพื่อที่จะก้าวให้ทันความเจริญก้าวหน้า ทันโลก ทันวิทยาการความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นทุกวัน เครื่องมือสำคัญในการเพิ่มพูนความรู้ คือ “การอ่าน” เพราะการอ่านสามารถนำสังคมเข้าสู่การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาพลเมือง พัฒนาประเทศชาติ (จิราภรณ์ ผดุง และ นิสากร จารุมณี. 2554: 73) การปลูกฝังให้คนไทยมีนิสัยรักอ่านจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมาก เนื่องจากการอ่านเป็นทักษะหรือเครื่องมือสำคัญในการเรียนและจำเป็นต่อการแสวงหาความรู้ ดังนั้น ผู้เรียนที่มีทักษะการอ่านที่ดีจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอื่น ๆ สูงตามไปด้วย (Anderson. 1999) และเนื่องจากนิสัยรักการอ่านนั้นไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ไม่ใช่พรสวรรค์และกรรมพันธุ์ติดตัวมา จึงต้องอาศัยการปลูกฝัง กระตุ้นและส่งเสริมอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งเกิดเป็นนิสัยรักการอ่าน (ถาวร บุปผาวงษ์. 2546: 17) ดังนั้น การสร้างรากฐานที่ดีและการปลูกฝังทางด้านนิสัยรักการอ่านตั้งแต่ยังเด็กจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก

จากการศึกษาสภาพการศึกษาด้านการอ่านของนักเรียนไทยในปัจจุบัน พบว่า ผลการประเมินจากโครงการประเมินสมรรถภาพนักเรียนมาตรฐานสากล หรือ PISA ที่บ่งบอกถึงความฉลาดรู้ทางการอ่าน (Reading Literacy) ของนักเรียนปี 2564 พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 64 จาก 81 ประเทศ นักเรียนไทยประมาณร้อยละ

65 ได้คะแนนด้านการอ่านต่ำกว่าสมรรถนะขั้นต่ำ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2566) ทั้งนี้ อาจมาจากการขาดทักษะการอ่านและไม่รักการอ่าน และจากการศึกษารายงานผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลคะแนน เฉลี่ยวิชาภาษาไทยในสาระที่เกี่ยวกับการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม เท่ากับผลคะแนนเฉลี่ยของ ระดับจังหวัดกรุงเทพมหานคร คือ ร้อยละ 60.41 ซึ่งสูงกว่าผลคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 53.89 และผลคะแนนเฉลี่ยภาษาอังกฤษในสาระที่เกี่ยวกับการอ่านโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตสายไหม เท่ากับ ผลคะแนนเฉลี่ยของระดับจังหวัดกรุงเทพมหานคร คือ ร้อยละ 52.63 และสูงกว่าผลคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ที่มี คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.62 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. 2565) แม้คะแนนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตสายไหมจะมากแต่ก็ยังไม่สูงเท่าที่ควรจะเป็น จึงอยากทราบว่าปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของ นักเรียน เพื่อที่จะค้นหาการพัฒนาและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่าน ผู้วิจัยจึงมีความ สนใจศึกษาปัจจัยด้านเจตคติต่อการอ่าน บรรยากาศของห้องสมุดและห้องเรียน การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง และการส่งเสริมการอ่านของครู ว่ามีปัจจัยใดที่มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 เพื่อใช้เป็นส่วนประกอบของข้อมูลในการวางแผนการพัฒนา ปรับปรุง และส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน การต่อยอดและแสวงหาความรู้ของนักเรียนในระดับที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

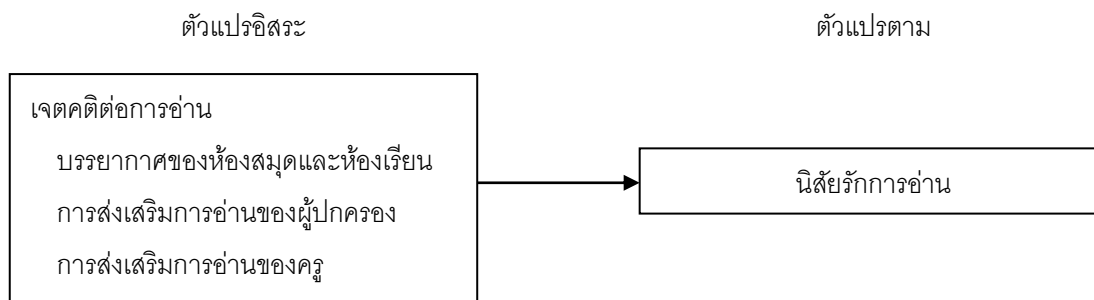
1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบระดับของปัจจัยและความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน เพื่อใช้เป็น ข้อมูลสำหรับครูและสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่าง ๆ เพื่อการพัฒนานิสัยรักการอ่าน
2. เป็นข้อมูลและเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาทักษะการอ่านและการ ส่งเสริมการอ่านให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า แนวคิด หลักการ ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ แนวคิด ด้านเจตคติต่อการอ่านของ กู๊ด (Good. 1963: 48; อ้างถึงใน สุดฤทัย ศรีปรีชา 2550: 52), บรรยากาศของห้องสมุด และห้องเรียนของ โดโนแวน (Donovan. 2002: 2; อ้างถึงใน ศราวุฒิ ด้วงเป้า 2564: 126), การส่งเสริมการอ่านของ ผู้ปกครองของ ทิงเคอร์ และ แมคคัลลough (Tinker; & McCullough. 1962: 278; อ้างถึงใน เบญจรงค์ ปั่นคล้าย. 2563: 17) และการส่งเสริมการอ่านของครูของ ดอยรอน และ ดาวิส (Doiron; & Davies. 1998: 79) จากนั้นนำมากำหนด เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านเจตคติต่อการอ่านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. ปัจจัยด้านบรรยากาศของห้องสมุดและห้องเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. ปัจจัยด้านการส่งเสริมทางการอ่านของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
4. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการอ่านของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
5. ปัจจัยเจตคติต่อการอ่าน บรรยากาศของห้องสมุดและห้องเรียน การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองและการส่งเสริมการอ่านของครูสามารถร่วมกันพยากรณ์นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 9 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 1,484 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 9 โรงเรียน มีนักเรียน จำนวน 307 คน จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ ได้แก่ เจตคติต่อการอ่าน บรรยากาศของห้องสมุดและห้องเรียน การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง และการส่งเสริมการอ่านของครู

ตัวแปรตาม คือ นิสัยรักการอ่าน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 เป็นปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่าน

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ เจตคติต่อการอ่าน บรรยากาศของห้องสมุดและห้องเรียน การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง การส่งเสริมการอ่านของครู และนิสัยรักการอ่านเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม รูปแบบ ลักษณะของข้อคำถามและจำนวนข้อ
3. กำหนดขอบเขตและข้อคำถามจากประเด็นและขอบข่ายที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามให้สอดคล้อง ครบถ้วนทุกประเด็น
4. กำหนดลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
5. สร้างแบบสอบถามตามนิยามศัพท์เฉพาะโดยมีข้อคำถาม จำนวน 105 ข้อ
6. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องครบคลุมของแบบสอบถาม
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) โดยประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับขอบข่ายที่ศึกษาตามนิยามศัพท์ (Index of Congruence: IOC)
8. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาคำนวณเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับขอบข่ายที่ศึกษาตามนิยามศัพท์ (Index of Congruence: IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไป
9. เลือกข้อคำถามที่มีความสอดคล้องตามเกณฑ์และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้ว ได้ข้อคำถามจำนวน 97 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ .67-1 จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพต่อไป
10. นำแบบสอบถามฉบับทดลองใช้ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชบุรณิยมธรรม (ปิบูลย์สงคราม) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อ โดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation Coefficient) ได้ข้อคำถามจำนวน 75 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .21 ถึง .64 และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1990: 204) ได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .94
11. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้ว จัดทำเป็นแบบสอบถามไว้ใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยการตอบแบบสอบถามและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปติดต่อกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวันและเวลาที่ได้กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทราบ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามทุกข้อ
3. ดำเนินการควบคุมการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับมา จำนวน 307 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
4. ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของแบบสอบถาม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ยของตัวแปรปัจจัยที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดไว้ ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ค่าเฉลี่ยปัจจัยระดับน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ค่าเฉลี่ยปัจจัยระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ค่าเฉลี่ยปัจจัยระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ค่าเฉลี่ยปัจจัยระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ค่าเฉลี่ยปัจจัยระดับมากที่สุด

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ (แบบสอบถาม) ได้แก่

2.1 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับขอบข่ายที่จะศึกษาตามนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

2.2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ

2.3 สัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Multiple Correlation Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับนิสัยรักการอ่าน โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์: 2541: 316) กำหนดไว้ ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ระดับของความสัมพันธ์
0.91-1.00	มีความสัมพันธ์กันระดับสูงมาก
0.71-0.90	มีความสัมพันธ์กันระดับสูง
0.31-0.70	มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง

0.01-0.30 มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ
 0.00 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

3.2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อ
 ค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของปัจจัยต่าง ๆ ปรากฏดัง
 ตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

ตัวแปรด้านต่าง ๆ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
เจตคติต่อการอ่าน	3.95	.631	มาก
บรรยากาศของห้องสมุดและห้องเรียน	4.22	.572	มาก
การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง	3.36	.843	ปานกลาง
การส่งเสริมการอ่านของครู	3.70	.805	ปานกลาง
รวม	3.81	.712	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ปัจจัยด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
 สายไหม กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = .712) เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า
 ปัจจัยด้านเจตคติต่อการอ่านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .631) ปัจจัยด้านบรรยากาศของห้องสมุดและ
 ห้องเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .572) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองอยู่ในระดับ
 ปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = .843) และปัจจัยด้านการส่งเสริมการอ่านของครูอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.70$,
 S.D. = .805) ปัจจัยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ปัจจัยด้านบรรยากาศของห้องสมุดและห้องเรียนอยู่ในระดับมาก
 ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .572) และปัจจัยด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมทางการอ่านของผู้ปกครอง
 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = .843)

ตอนที่ 2 นำเสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านต่าง ๆ กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน
 สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

(n = 307)

ตัวแปร	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄
1. นิสัยรักการอ่าน (Y)	1.000	.534**	.387**	.588**	.505**
2. เจตคติต่อการอ่าน (X ₁)	-	1.000	.506**	.419**	.415**
3. บรรยากาศของห้องสมุดและห้องเรียน (X ₂)	-	-	1.000	.478**	.429**
4. การส่งเสริมอ่านของผู้ปกครอง (X ₃)	-	-	-	1.000	.391**
5. การส่งเสริมการอ่านของครู (X ₄)	-	-	-	-	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อการอ่าน ปัจจัยด้านบรรยากาศของห้องสมุดและห้องเรียน ปัจจัยด้าน
 การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง และปัจจัยด้านการส่งเสริมการอ่านของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการ
 อ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอยู่ในช่วง .387 - .588 มีค่าความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่ง
 อยู่ในเกณฑ์ที่จะนำไปวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้ และกรณีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ X₁ - X₄ พบว่า มี
 ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอยู่ในช่วง .391 - .506 มีค่าความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับ
 ปานกลาง ซึ่งไม่ทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity จึงทำให้สามารถวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของปัจจัยต่าง ๆ กับนิสัย
รักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติปัจจัยต่าง ๆ กับนิสัยรักการอ่านของ
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	3	119.971	39.990	97.661**
Residual	303	124.073	409	
Total	306	244.044		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ความแปรปรวนของปัจจัยต่าง ๆ กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม อย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนในการพยากรณ์นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

ตัวทำนาย	b	SE	β	t	Sig
ค่าคงที่	.714	.248		2.881**	.004
ปัจจัยด้านการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง (X_3)	.400	.067	.377	5.801**	.000
ปัจจัยด้านเจตคติต่อการอ่าน (X_1)	.388	.050	.274	5.224**	.000
ปัจจัยด้านการส่งเสริมการอ่านของครู (X_4)	.270	.052	.244	8.073**	.000

$R = .701$, $R^2 = .492$, Adjusted $R^2 = .487$, $F = 27.294$, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง (X_3) ปัจจัยด้านเจตคติต่อการอ่าน (X_1) และปัจจัยด้านการส่งเสริมการอ่านของครู (X_4) สามารถร่วมกันพยากรณ์นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 48.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $Y' = .714 + .400 X_3 + .388 X_1 + .270 X_4$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z' = .377 Z_3 + .274 Z_1 + .244 Z_4$

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านบรรยากาศของห้องสมุดและห้องเรียน (X_2) และปัจจัยด้านเจตคติต่อการอ่าน (X_1) อยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยด้านการส่งเสริมการอ่านของครู (X_4) และปัจจัยด้านการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง (X_3) และอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยด้านเจตคติต่อการอ่าน (X_1) บรรยากาศของห้องสมุดและห้องเรียน (X_2) การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง (X_3) และการส่งเสริมการอ่านของครู (X_4) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอยู่ในช่วง .387 - .588 มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะนำไปวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้ และกรณีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ $X_1 - X_4$ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอยู่ในช่วง .391 - .506 มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่ทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity จึงทำให้สามารถวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้

3. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง (X_3) ปัจจัยด้านเจตคติต่อการอ่าน (X_1) และปัจจัยด้านการส่งเสริมการอ่านของครู (X_4) สามารถร่วมกันพยากรณ์นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 48.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ } Y' = .714 + .400 (X_3) + .388 (X_1) + .270 (X_4)$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ } Z' = .377 (Z_3) + .274 (Z_1) + .244 (Z_4)$$

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ เป็นรายด้านพบว่า บรรยายกาศของห้องสมุดและห้องเรียนและเจตคติต่อการอ่าน อยู่ในระดับมาก ส่วนการส่งเสริมการอ่านของครูและการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บรรยายกาศของห้องสมุดและห้องเรียน และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง ซึ่งอภิปรายผล ดังนี้

1.1 บรรยายกาศของห้องสมุดและห้องเรียน อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียนได้รับการส่งเสริมการอ่านจากด้านนี้เป็นอย่างดี กล่าวคือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ได้มีการจัดเตรียมบรรณารักษ์แห่งการอ่าน สร้างสภาพแวดล้อมในห้องสมุดและห้องเรียนที่เกื้อกูลต่อการอ่านของนักเรียนไว้อย่างดี โดยการจัดหาเฟอร์นิเจอร์สำหรับนั่งอ่านในห้องสมุดอย่างเพียงพอ มีการตกแต่งสวยงาม ไม่ร้อนอบอ้าว อากาศถ่ายเท ไร้กลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ มีช่วงเวลาให้บริการมากเพียงพอ มีหนังสือหลากหลายประเภท มีมุมหนังสือในห้องเรียนและสามารถหยิบอ่านได้อย่างสะดวก ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาทิตยา เฝ่าพงศ์คล้าย (2553: 54) ที่ได้ศึกษาเรื่อง นิสัยรักการอ่าน สภาพแวดล้อมทางการอ่านที่โรงเรียนและที่บ้านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพบรรณารักษ์ของห้องสมุดและห้องเรียนอยู่ในระดับมาก

1.2 การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง อยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ปกครองอาจยังไม่สามารถสนับสนุนนักเรียนในด้านการอ่านได้ดีมากเท่าที่ควรในหลาย ๆ ด้าน เช่น การเป็นแบบอย่างที่ดีรักการอ่าน การจัดหาหนังสือใหม่ ๆ ให้อ่าน การซื้อหนังสือที่นักเรียนชอบ หรือการพานักเรียนไปชมงานที่เกี่ยวข้องกับหนังสือหรือการอ่าน การซื้อหนังสือให้เป็นของขวัญ การช่วยสอนการอ่านที่ถูกต้อง นอกจากนี้ การที่สถานที่สำหรับอ่านหนังสือในบ้านไม่เอื้ออำนวย ผู้ปกครองไม่ได้จัดหาที่สำหรับอ่านหนังสือ อาจมีแสงสว่าง ไม่เพียงพอ และการเน้นย้ำถึงประโยชน์ของการอ่านให้นักเรียนทราบนั้นยังไม่มากพอ ก็อาจมีส่วนทำให้การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองนั้นยังไม่ได้ดีเท่าที่ควร ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบญจรงค์ บันคล้าย (2563: 50) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง อยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอมมิกา วัชรสุทธิพงศ์ (2559: 66) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพยากรณ์ประสิทธิผลการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง อยู่

ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ถาวร บุบผาวงศ์ (2546: 46) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง อยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปราวณี รัตนัง (2541: 43) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ตัวแปรคัดสรรที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย พบว่า การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง อยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยด้านเจตคติต่อการอ่าน บรรยากาศของห้องสมุดและห้องเรียน การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง และการส่งเสริมการอ่านของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอยู่ในช่วง .387 - .588 มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะนำไปวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้ และกรณีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ $X_1 - X_4$ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอยู่ในช่วง .391 - .506 มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่ทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity จึงทำให้สามารถวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้ ซึ่งอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 เจตคติต่อการอ่านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเป็นไปตามลักษณะสำคัญของเจตคติ คือ เป็นความรู้สึกนึกคิดภายในจิตใจของผู้เรียน ซึ่งเป็นพฤติกรรมภายในที่จะแสดงออกมาให้เห็นในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นทางบวกหรือทางลบก็ได้ อันเกิดจากความรู้ ความคิด การเห็นคุณค่า รู้สึกพอใจ ชอบ หรือไม่เห็นคุณค่า ไม่พอใจ ไม่ชอบ ต่อสิ่งเร้า เช่น ความรู้สึกต่อคน วัตถุสิ่งของ เหตุการณ์ สถานที่ และความคิด ดังนั้น เมื่อผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน ก็จะรู้สึกพอใจที่จะอ่าน มีความตั้งใจและกระตือรือร้นที่จะอ่านหนังสือ มีความตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการอ่าน ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุปราณี สายช่วย (2563: 228) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายการบริหารจัดการ พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ วังหิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า เจตคติต่อการอ่าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โสภิดา เพชรกุล (2559: 101) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อของนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า เจตคติต่อการอ่าน มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อนิสัยรักการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 บรรยากาศของห้องสมุดและห้องเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเป็นไปตามหลักลักษณะของบรรยากาศของห้องสมุดและห้องเรียนที่ส่งเสริมการอ่าน คือ มีบรรยากาศแห่งการอ่าน กล่าวคือ ไม่ทางการเกินไป ตกแต่งสวยงาม ดึงดูด มีหนังสือเพียงพอและหลากหลาย มีบรรยากาศสงบและมีแสงเพียงพอ อากาศเย็นสบาย ช่วงเวลาเปิดให้บริการมาก ให้โอกาสนักเรียนได้มาใช้บริการห้องสมุดได้เต็มที่ ห้องเรียนมีบรรยากาศแห่งการอ่าน มีการจัดหาหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ให้เด็ก ๆ ได้เลือกอ่านในเวลาว่าง ตกแต่งสวยงาม สะอาด มีแสงเพียงพอ สิ่งเหล่านี้ ส่งผลให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านที่มากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุปราณี สายช่วย (2563: 228) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายการบริหารจัดการ พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ วังหิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ

เขต 1 พบว่า บรรยายภาพของห้องสมุดและห้องเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบญจางค์ บัณฑิต (2563: 60) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า บรรยายภาพของห้องสมุดและห้องเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเป็นไปตามหลักบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่าน คือ ผู้ปกครองนั้นถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก เนื่องจากผู้ปกครอง เป็นผู้ที่คุ้นเคยและรู้ความสนใจ รวมถึงความต้องการของเด็กเป็นอย่างดี ผู้ปกครองมีหน้าที่ในการส่งเสริมการอ่านให้ลูก ตั้งแต่ยังเด็ก โดยเริ่มอ่านนิทานให้ลูกฟังเมื่อลูกยังอ่านหนังสือเองไม่ได้ พูดให้กำลังใจหรือแนะนำให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน รวมทั้งปฏิบัติเป็นแบบอย่างในการชอบอ่านให้ลูกเห็นเป็นประจำ ดังนั้น เมื่อนักเรียนได้รับการส่งเสริมการอ่านจากผู้ปกครองอย่างถูกต้อง เหมาะสมตั้งแต่ยังเด็ก ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านที่ดีติดตัว เมื่อเติบโตขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบญจางค์ บัณฑิต (2563: 66) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไสภิดา เพชรกุล (2559: 101) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ เอมมิกา วัชรสุทธิพงศ์ (2559: 75-76) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพยากรณ์ประสิทธิผลการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 การส่งเสริมการอ่านของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเป็นไปตามหลักบทบาทของครูในการสนับสนุนการอ่าน คือ ครูมีส่วนในการสร้างนิสัยรักการอ่าน ในฐานะที่เป็นครูจะต้องหาวิธีการที่จะส่งเสริมให้เด็กรักการอ่านหนังสือจนเป็นนิสัย กล่าวคือ ให้เป็นนักอ่าน เมื่อมีเวลาว่างต้องหยิบหนังสือขึ้นมาอ่านโดยไม่มีใครมาบังคับ อ่านอย่างเต็มใจ หากสามารถปลูกฝังเด็กให้เป็นนักอ่านได้ก็เชื่อได้ว่า เด็กจะใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้สมบูรณ์ขึ้น ครูควรส่งเสริมให้เด็กอ่านหนังสือนอกเหนือไปจากบทเรียน เพื่อให้เด็กได้มีประสบการณ์ในการอ่านกว้างขวางพอที่จะให้เด็กเกิดนิสัยรักหนังสือและรักการอ่านได้ ครูทุกคนในโรงเรียนควรถือเป็นหน้าที่ที่จะส่งเสริมการอ่านให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาของแต่ละวิชาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้ครบถ้วน ดังนั้น หากนักเรียนได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูอย่างสม่ำเสมอก็จะมีนิสัยรักการอ่านดี ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอมมิกา วัชรสุทธิพงศ์ (2559: 75-76) ได้ศึกษาเรื่อง การพยากรณ์ประสิทธิผลการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า การส่งเสริมการอ่านของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

เบญจรงค์ บันคล้าย (2563: 52) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า การส่งเสริมการอ่านของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง เจตคติต่อการอ่าน และการส่งเสริมการอ่านของครู สามารถร่วมกันพยากรณ์นิสัยรักการอ่านนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานสอยใหม่ กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 48.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยด้านบรรยากาศของห้องสมุดและห้องเรียนนั้นไม่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน อภิปรายผลดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับแรก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นิสัยรักการอ่านนั้นไม่สามารถเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ต้องอาศัยการปลูกฝังอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ยังเล็ก ดังนั้น การสร้างนิสัยรักการอ่านที่ดีควรเริ่มจากที่บ้าน และการที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญในการที่จะปลูกฝังการอ่านหรือสนับสนุนด้านการอ่านให้แก่บุตรหลานจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ทั้งการสร้างบรรยากาศแห่งการอ่านให้เกิดภายในบ้าน คือ มีสถานที่สำหรับอ่านหนังสือ มีหนังสือใหม่ ๆ อยู่เสมอ การเป็นแบบอย่างที่ดีในการชอบอ่าน คือ อ่านให้เห็นจนเป็นปกติ การให้การชมเชยและให้รางวัลเป็นหนังสือ การพาบุตรหลานไปงานที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเมื่อมีโอกาส รวมทั้งการแนะนำการอ่านและปลูกฝังความคิดในเชิงบวกเกี่ยวกับประโยชน์ของการอ่านหนังสือให้แก่บุตรหลาน ดังนั้น การที่นักเรียนได้รับการส่งเสริมการอ่านที่ดีมาที่บ้านย่อมทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านที่ดีและสามารถต่อยอดการอ่านได้ดีเมื่อพัฒนาการอ่านต่อที่โรงเรียน จึงทำให้ปัจจัยด้านการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองส่งผลเป็นอันดับแรก ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบญจรงค์ บันคล้าย (2563: 66) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองส่งผลทางบวกต่อนิสัยรักการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอมมิกา วัชรสุทธิพงศ์ (2559: 72) ได้ศึกษาเรื่อง การพยากรณ์ประสิทธิผล การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง ส่งผลทางบวกต่อนิสัยรักการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สันติกา ดวงจิต (2551: 227) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง เป็นตัวแปรในรูปที่เป็นสาเหตุทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมต่อนิสัยรักการอ่าน แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ถาวร บุนผาวงศ์ (2546: 47-48) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า การส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครอง ส่งผลทางบวกต่อนิสัยรักการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ปัจจัยด้านเจตคติต่อการอ่าน ส่งผลทางบวกต่อนิสัยรักการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เจตคติต่อการอ่านเป็นแรงจูงใจสำคัญให้เกิดความอยากอ่าน เพราะเจตคติเป็นพฤติกรรมความรู้สึกนึกคิดภายในของบุคคลที่จะแสดงออกมาผ่านพฤติกรรมลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ซึ่งเกิดจากความรู้สึกพอใจ ไม่พอใจ การเห็นคุณค่า ไม่เห็นคุณค่า ความชอบ ความไม่ชอบ เมื่อผู้เรียนมีเจตคติที่ดี ต่อการอ่าน ผู้เรียนจะให้ความสำคัญกับการอ่านและรักการอ่าน อ่านเสมอเมื่อมีเวลารว่างทำให้มีนิสัยชอบอ่านที่ติดตัว

ไปจนโต ดังนั้นการมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านจึงส่งผลให้นักเรียนมีนิสัยการอ่านที่ดีเช่นกัน ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุปราณี สายช่วย (2563: 228) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายการบริหารจัดการ พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ วังหิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า เจตคติต่อการอ่าน ส่งผลทางบวกต่อนิสัยรักการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โสภิตา เพชรกุล (2559: 101) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยพระดับที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า เจตคติต่อการอ่าน ส่งผลทางบวกต่อนิสัยรักการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ปัจจัยการส่งเสริมการอ่านของครู ส่งผลทางบวกต่อนิสัยรักการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับสาม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูก็มีอิทธิพลที่สำคัญต่อการอ่านของเด็ก ทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีในการอ่าน การอบรมสั่งสอน และการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการอ่าน ให้ความอบอุ่นแก่นักเรียน การสร้างแรงจูงใจ การกระตุ้นให้คำชมเชย ครูแต่ละวิชามีความร่วมมือระหว่างกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดใหม่ ๆ และความยืดหยุ่นในการจัดการจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านการอ่านและการเรียนที่ดีขึ้น เมื่อผู้เรียนได้รับการแนะนำและกระตุ้นหรือเห็นแบบอย่างที่ดีในการอ่าน นักเรียนย่อมมีนิสัยรักการอ่านดี ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอมมิกา วัชรสุทธิพงศ์ (2559: 72) ได้ศึกษาเรื่อง การพยากรณ์ประสิทธิผลการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า การส่งเสริมการอ่านของครู ส่งผลทางบวกต่อนิสัยรักการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่ผลการวิจัยของ โสภิตา เพชรกุล (2559: 126) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยพระดับที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า การส่งเสริมการอ่านของครู ส่งผลทางบวกต่อนิสัยรักการอ่าน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 ปัจจัยด้านบรรยากาศของห้องสมุดและห้องเรียนไม่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียนได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดและห้องเรียนอย่างเท่าเทียมกันและเนื่องจากห้องสมุดและห้องเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ได้รับการสนับสนุนให้มีการจัดเตรียมบรรยากาศการอ่านที่ดีและเหมาะสม ทำให้ผลการประเมินในด้านบรรยากาศของห้องสมุดและห้องเรียนของนักเรียนไม่ต่างกัน ส่งผลให้ค่าไม่แปรปรวน จึงทำให้ปัจจัยดังกล่าวไม่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. ควรมีการพัฒนาด้านการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองด้วยการสร้างความเข้าใจร่วมกันให้ผู้ปกครองได้ทราบและเห็นความสำคัญของการอ่าน เพื่อให้ผู้ปกครองสนับสนุนด้านการอ่านนักเรียนอย่างเต็มที่และสม่ำเสมอ
2. ควรจัดกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่าน หรือจัดกิจกรรมที่กระตุ้นและจูงใจให้นักเรียนรักการอ่าน มองว่าการอ่านไม่ได้เป็นเรื่องน่าเบื่อ โดยครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันปลูกฝังให้นักเรียนมีมุมมองที่ดีต่อการอ่าน

3. ควรมีความร่วมมือกันระหว่างครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองจัดกิจกรรมหรือทำโครงการเพื่อส่งเสริมการอ่าน รวมทั้งครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการอ่าน ครูควรอ่านหนังสือให้เด็กเห็นและควรจัดเตรียมบรรยากาศแห่งการอ่านให้เกิดขึ้นจริงทั้งที่บ้าน โรงเรียน และห้องเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียน เช่น ปัจจัยที่สามารถปลูกฝังหรือพัฒนาให้เด็กกับนักเรียนได้ง่าย เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง หรือปัจจัยเกี่ยวกับอิทธิพลการอ่านจากกลุ่มเพื่อนในชั้นเรียน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จิราภรณ์ ผดุง และ นิสากร จารุมณี. (2554). การใช้กิจกรรมการอ่านแบบหลากหลายเพื่อเสริมนิสัยรักการอ่านภาษาอังกฤษและความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ. *วารสารศิลปศาสตร์*. 3(1): 73-75.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ถาวร บุบผางศ์. (2546). ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. *ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เบญจรงค์ บัณคล้าย. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดีเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. *ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปราณี รัตน์. (2541). ตัวแปรคัดสรรที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย. *ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศราวณีย์ ดั่งแก้ว. (2560). การนำเสนอรูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับห้องสมุดประชาชน ประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2565). *ค่าสถิติพื้นฐานระดับสังกัดของผลการทดสอบ O-NET* ชั้น ป.6. สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2566, จาก <https://catalog.niets.or.th/group/examresult>.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2566). *ผลการประเมิน PISA 2022: บทสรุปสำหรับผู้บริหาร*. สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2566, จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/news-21/>.
- สันติกา ดวงจิต. (2551). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดศรีสะเกษ. *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุดฤทัย ศรีปรีชา. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุปราณี สายช่วย. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ วังหิน 1 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. 14(1): 221-232.
- โสภิตา เพชรกุล. (2559). ปัจจัยพระดับที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อาทิตยา เผ่าพงษ์คล้าย (2553). นิสัยรักการอ่าน สภาพแวดล้อมทางการอ่านที่โรงเรียนและที่บ้านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เอมมิกา วัชรสุทธิพงศ์. (2559). การพยากรณ์ประสิทธิผลการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Anderson, N. (1999). *Exploring Second Language Reading: Issues and Strategies*. Boston, MA: Heinle & Heinle.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. 5th ed., New York: Harper Collins Publishers.
- Doiron, R.; & Davies, J. (1998). *Partners in Learning: Students, Teachers, and the School Library*. Englewood, CO: Libraries Unlimited.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.

E082S: ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

FACTORS AFFECTING ON SCIENCE LEARNING ACHIEVEMENT OF PRATHOMSUEKSA
6 STUDENTS AT SCHOOLS IN SAIMAI DISTRICT OFFICE, BANGKOK

ปาสิตา คิวเจริญ¹ อุทัยวรรณ สายพัฒนะ²

¹ นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

² อาจารย์ประจำหลักสูตร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ 3) สร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 320 คน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำนวน 320 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 และแบบทดสอบ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์พหุคูณ และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_1) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน (X_2) และปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_3) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียน ของผู้ปกครอง (X_4) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน (X_5) และปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู (X_6) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 2) ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_1) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน (X_2) ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_3) ปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง (X_4) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน (X_5) และปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู (X_6) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน (X_5) ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_1) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน (X_2) และปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู (X_6) สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 30.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ } Y' = 1.485 + 1.350X_5 + 1.282X_1 + 1.114X_2 + 1.068X_6$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ } Z' = .213Z_5 + .156Z_1 + .168Z_2 + .138Z_6$$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์, ความสัมพันธ์, สมการพยากรณ์

Abstract

The purposes of this research were to 1) study factors' level affected Science achievement, 2) study a correlation between each factor and Science achievement, and 3) find out the predictive equations of factors affected Science achievement. The sample was 320 of pratomsueksa 6 students at schools in Samai District Office, Bangkok. The research instruments were questionnaire which had a reliability of .96 and Science achievement test which had a reliability of .96. Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, Multiple Correlation, and Stepwise Multiple Regression were employed for data analysis.

The results revealed that: 1) The overall factors' level affected Science achievement was at a high level. Considering each aspect found that the factor of motivation (X_1), learning behavior (X_2) and the relationship between student and friends (X_3) were at moderate level. While parents' encouragement to their children (X_4), environment in the classroom (X_5) and teaching quality of teacher (X_6) were at high level. 2) The factors of motivation (X_1), learning behavior (X_2), the relationship between student and friends (X_3), parents' encouragement to their children (X_4), environment in the classroom (X_5) and teaching quality of teacher (X_6) were statistically significant positive correlation with Science achievement at .01 level. and 3) The factor of environment in the classroom (X_5), motivation (X_1), learning behavior (X_2) and teaching quality of teacher (X_6) could be jointly predict on Science achievement by 30.4 percent which were statistically significant at .05 level. The predictive equation of Science achievement is shown in the form of raw and standard scores, as follows:

$$\text{Raw scores predicting equation: } Y' = 1.485 + 1.350X_5 + 1.282X_1 + 1.114X_2 + 1.068X_6$$

$$\text{Standard scores predicting equation: } Z' = .213Z_5 + .156Z_1 + .168Z_2 + .138Z_6$$

Keywords: Factors affecting on Science learning achievement, Correlation, Predicting equation

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาอย่างรวดเร็วมาเสริมสร้างทักษะที่สำคัญ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเตรียมพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงนี้ได้จากการพัฒนาความรู้ การสร้างเจตคติที่ดีให้ผู้เรียน และการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสงสัย และตั้งคำถาม จนนำไปสู่การคาดการณ์โดยใช้ตรรกะ และเหตุผลในการวิเคราะห์สมมติฐานจากข้อมูลเดิมที่มีอยู่เป็นฐานประกอบกับการสังเกต การสืบค้น การใช้ประสาทสัมผัส การคำนวณ การจำแนก แบ่งประเภท และการมีความรู้รอบด้าน ซึ่งจะเชื่อมโยงวิทยาศาสตร์ให้เข้ากับศาสตร์วิชาอื่น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง เพื่อพัฒนาต่อยอดสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งตอบสนองกับโลกยุคใหม่ให้สามารถพัฒนาบุคลากร องค์กร เศรษฐกิจ สังคม อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการบริการ ทำให้โลกมีคุณภาพชีวิตที่ดี และใช้ชีวิตร่วมกันได้อย่างมีความสุข (เตชาเมธ เพียรชนะ

ศิริรัตน์ ศรีสะอาด และ นาตย ปิณฑนานนท์. 2561: 67-68) คุณภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล และคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา แต่ละแห่งจะสะท้อนให้เห็นผ่านทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน หรือผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) โดยจากข้อมูลรายงานผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลคะแนนเฉลี่ยวิชาวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตสายไหมเท่ากับผลคะแนนเฉลี่ยของกรุงเทพมหานคร คือ 44.94 เปอร์เซ็นต์ และสูงกว่าผลคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศที่มีคะแนนเฉลี่ย 39.34 เปอร์เซ็นต์ แต่ผลคะแนนเฉลี่ยยังไม่สูงเท่าที่ควรจะเป็น ผู้วิจัยจึงอยากทราบว่าปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะค้นหาพัฒนาการสอนให้นักเรียนในเขตพื้นที่นี้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ดียิ่งขึ้น

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น พบว่า โรงเรียนต่าง ๆ ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่าปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พฤติกรรมการเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน และคุณภาพการสอนของครู ปัจจัยใดที่มีความสัมพันธ์ และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไข และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ให้สูงขึ้นในปีถัดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

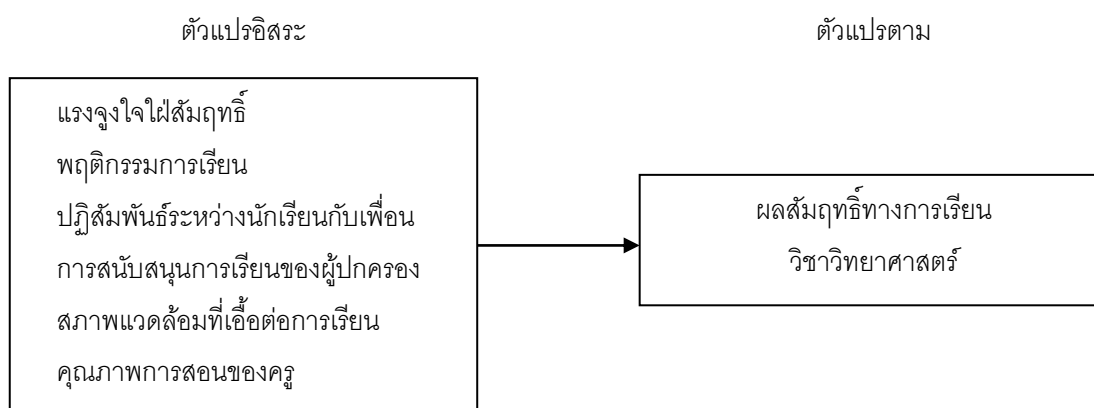
1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลสำหรับครูผู้สอนได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการนำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ในห้องเรียน เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์
3. ผู้วิจัยและผู้สนใจในงานวิจัยนี้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาต่อยอดต่อไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้



สมมติฐานของการวิจัย

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร
2. พฤติกรรมการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร
4. การสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร
5. สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร
6. คุณภาพการสอนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร
7. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พฤติกรรมการเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน และคุณภาพการสอนของครู สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 9 โรงเรียน ได้แก่ มีนักเรียนจำนวน 1,637 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 9 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 320 คน จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling)

ตาราง 1 สัดส่วนของประชากร และกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2566 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร	ประชากรจำนวนนักเรียน (คน)	กลุ่มตัวอย่างนักเรียน (คน)
ฤทธิยะวรรณาลัย (ประถมศึกษา)	709	133
สายไหม (ทัศนารมย์อนุสรณ์)	267	50
วัดราชฎาราม (พินุลสงคราม)	140	33
วัดเกาะสุวรรณาราม	154	29
ซอยแอนด์เกษียณเกษียณ	135	25
วัดหนองใหญ่	120	23
พรพระร่วงประสิทธิ์	56	11
ออเงิน (อ๋อน-เหม อนุสรณ์)	52	10
ประชานุกุล (ข้าสนิทอนุเคราะห์)	30	6
รวม	1663	320

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พฤติกรรมการเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน และคุณภาพการสอนของครู

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

- แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ซึ่งแบบสอบถามนี้มี 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นการถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)
ตอนที่ 2 เป็นการถามเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พฤติกรรมการเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การสนับสนุนการเรียนของ

ผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน และคุณภาพการสอนของครู โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ได้แก่ เรื่อง อาหาร และการย่อยอาหาร การแยกสารผสม และแรงไฟฟ้า และวงจรไฟฟ้า โดยมีลักษณะเป็นชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. แบบสอบถาม หาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) โดยการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับขอบข่ายที่ศึกษาตามนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไป ได้ค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.67-1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อ โดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation Coefficient) ได้ข้อคำถามจำนวน 67 ข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .213 ถึง .809 และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .96

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ หาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) โดยการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับมาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตร โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไป ได้ค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.67-1 หาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร p ได้ข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ ได้ค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.23 ถึง 0.73 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร r ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.23 ถึง 0.77 และหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR - 20 ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .96

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ยของตัวแปรปัจจัยที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545) กำหนดไว้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ปัจจัยอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ปัจจัยอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ปัจจัยอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ปัจจัยอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ปัจจัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

1. ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับขอบข่ายที่จะศึกษาตามนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ

3. สัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบัค (Cronbach) เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

1. ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับมาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตร
(Index of Item-Objective Congruence: IOC)

2. สูตร p เพื่อหาความยากง่ายของแบบทดสอบ

3. สูตร r เพื่อหาความสัมพันธ์ของแบบทดสอบ

4. สูตร KR-20 เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

1. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Multiple Correlation Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง
ปัจจัยต่าง ๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
(ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541: 316) กำหนดไว้ ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.91-1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71-0.90 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.31-0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01-0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

2. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)
เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย
และการตอบแบบสอบถาม และทำแบบทดสอบ และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปติดต่อกับโรงเรียนที่
เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัน และเวลาที่ได้กำหนดไว้ โดยผู้วิจัย
ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการตอบแบบสอบถาม และแบบทดสอบให้กลุ่มตัวอย่างทราบ และขอความร่วมมือในการตอบ
แบบสอบถาม และทำแบบทดสอบทุกข้อ

3. ดำเนินการควบคุมการตอบของกลุ่มตัวอย่าง และนำมาตรวจสอบความถูกต้อง และครบถ้วน
ของการตอบ ได้แบบสอบถาม และแบบทดสอบที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. นำผลการตอบมาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษาลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัจจัยด้านต่าง ๆ ได้แก่
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พฤติกรรมการเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน และคุณภาพการสอนของครู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

(n = 320)

ตัวแปรด้านต่าง ๆ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	3.49	.544	ปานกลาง
พฤติกรรมการเรียน	3.32	.616	ปานกลาง
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.47	.755	ปานกลาง
การสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง	3.65	.677	มาก
สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน	3.97	.668	มาก
คุณภาพการสอนของครู	3.95	.611	มาก
รวม	3.64	.645	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ปัจจัยด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = .645) เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = .544) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = .616) ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = .755) ปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = .677) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .668) และปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .611) ปัจจัยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .668) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = .616)

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

(n = 320)

ตัวแปร	(Y)	(X ₁)	(X ₂)	(X ₃)	(X ₄)	(X ₅)	(X ₆)
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ (Y)	1.000	.397**	.438**	.408**	.405**	.475**	.440**
2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X ₁)	-	1.000	.589**	.363**	.366**	.362**	.332**
3. พฤติกรรมการเรียน (X ₂)	-	-	1.000	.571**	.553**	.494**	.412**
4. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X ₃)	-	-	-	1.000	.620**	.615**	.584**
5. การสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง (X ₄)	-	-	-	-	1.000	.597**	.489**
6. สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน (X ₅)	-	-	-	-	-	1.000	.726**
7. คุณภาพการสอนของครู (X ₆)	-	-	-	-	-	-	1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร พบว่า
 ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X₁) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน (X₂) ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับ
 เพื่อน (X₃) ปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง (X₄) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน (X₅) และ
 ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู (X₆) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอยู่ในช่วง .397 - .475 มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่
 จะนำไปวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้ และกรณีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ X₁ - X₆ พบว่า มีความสัมพันธ์กัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอยู่ในช่วง .332 - .726 มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง
 ซึ่งไม่ทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity จึงทำให้สามารถวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของปัจจัยด้านต่าง ๆ
 ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงาน
 เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	4	1710.798	427.700	35.810**
Residual	315	3762.189	11.943	
Total	319	5472.988		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ความแปรปรวนของปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามวิชาวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

ตัวทำนาย	b	SE	β	t	Sig.
ค่าคงที่ =	1.485	1.554		.956	.340
สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน (X_5)	1.350	.443	.213	3.045**	.003
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_1)	1.282	.443	.156	2.893**	.004
พฤติกรรมการเรียน (X_2)	1.114	.419	.168	2.660**	.008
คุณภาพการสอนของครู (X_6)	1.068	.464	.138	2.304*	.022

$R = .559$ $R^2 = .313$ Adjusted $R^2 = .304$ $F = 5.309$ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน (X_5) ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_1) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน (X_2) และปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู (X_6) สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 30.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ คือ

$$Y' = 1.485 + 1.350X_5 + 1.282X_1 + 1.114X_2 + 1.068X_6$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z' = .213Z_5 + .156Z_1 + .168Z_2 + .138Z_6$$

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_1) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน (X_2) และปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_3) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง (X_4) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน (X_5) และปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู (X_6) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_1) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน (X_2) ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_3) ปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง (X_4) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน (X_5) และปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู (X_6) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน (X_5) ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_1) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน (X_2) และปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู (X_6) สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 30.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ คือ

$$Y' = 1.485 + 1.350X_5 + 1.282X_1 + 1.114X_2 + 1.068X_6$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบมาตรฐาน คือ

$$Z' = .213Z_5 + .156Z_1 + .168Z_2 + .138Z_6$$

อภิปรายผล

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน และปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน และปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครูอยู่ในระดับมาก และพบว่า ปัจจัยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน สามารถ อภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน อยู่ในระดับมาก และเป็นปัจจัยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่ดี มีความสะอาด มีอากาศถ่ายเท มีบอร์ดความรู้

วิทยาศาสตร์ มีสถานที่ให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และมีอุปกรณ์ในการเรียนที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรู้สึกพอใจ สบายใจ มีความอยากเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนกภรณ์ เทสินทโชติ (2560: 209) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน อยู่ในระดับมาก

1.2 พฤติกรรมการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง และเป็นปัจจัยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้เรียนบางส่วนไม่มีจุดมุ่งหมาย ทำให้ไม่สามารถที่จะวางแผนการเรียนให้ตนเองเข้าเรียนได้ตรงตามเวลาที่กำหนด รวมถึงไม่สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จได้ ทำให้ไม่สามารถทำให้ตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ดีขึ้นได้ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลชาติ สร้อยทอง (2562: 1239) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา พบว่า ด้านพฤติกรรมการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน และปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้เรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูง จะทำให้มีเป้าหมายที่จะทำให้ตนเองประสบความสำเร็จในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์มากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความพยายาม ความอดทน มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อที่จะผลักดันให้ตนเองประสบความสำเร็จ ดังนั้น ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงด้วย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ละเอียด ภาษี (2552: 93-99) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์พระดับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 พฤติกรรมการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้เรียนเอาใจใส่ในการเรียน มีความพยายาม ตั้งใจเรียน หาความรู้เพิ่มเติม เข้าเรียนตรงตามเวลาที่กำหนด ซึ่งผู้เรียนที่มีพฤติกรรมการเรียนที่ดีนั้น จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่มีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสม ดังนั้น เมื่อผู้เรียนเอาใจใส่ในการเรียน และมีการวางแผนการเรียน จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศศิธร ทิมโพธิ์กลาง ขวนชัย เชื้อสาธุชน และ เขาวนัประภา เชื้อสาธุชน (2558: 184) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เมื่อผู้เรียนช่วยเหลือกันในการเรียนหรือคอยปรึกษาปัญหาการเรียน และหาทางแก้ไขร่วมกัน จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างผู้เรียน และเพื่อน ๆ ทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียน เมื่อความสัมพันธ์ของผู้เรียน และเพื่อนดี ก็จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนดีด้วย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนิตา ยอดสวัสดิ์ และ กาญจนา บุญส่ง (2559: 93) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 การสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้ปกครองเอาใจใส่ต่อการเรียนของผู้เรียน จัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และประสบการณ์เพิ่มเติม จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียน ชื่นชมหรือให้รางวัล เมื่อผู้เรียนประพฤติดี จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีคุณค่า และเกิดความมั่นใจจนสามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรทิพย์ ศิริวัชรราชย์ (2556: 85-86) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า มีอิทธิพลทางตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.5 สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากห้องเรียนที่มีบรรยากาศในห้องเรียนที่ดีจะเอื้อต่อการเรียนการสอนที่จะกระตุ้นอารมณ์ของผู้เรียนให้มีความรู้สึกอยากที่จะเรียน และสนใจการเรียนการสอน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจษฎาภรณ์ อันแก้ว พัทธวรลย์ มีทรัพย์ และ นิคม นาคอ้าย (2557: 26) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก: การวิเคราะห์พหุระดับโดยใช้โมเดลระดับลดหลั่นเชิงเส้น พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.6 คุณภาพการสอนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคุณภาพการสอนของครูที่ดีจากการที่ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน การเสริมแรงทั้งทางบวก และทางลบให้กับผู้เรียนจะเป็นตัวแปรที่สำคัญให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างดี นอกจากนี้เมื่อครูมีการพัฒนา และปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีคุณภาพด้วย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บัวพันธ์ ภูสาหัส (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรเรียนและปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ใ้ร้อยละ 30.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครองไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับแรก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมีขนาดห้องเรียนที่เหมาะสม มีแสงสว่างเพียงพอ มีเสียงและกลิ่นที่ไม่รบกวนต่อการเรียน มีเครื่องมืออุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ พร้อมเพรียงและเพียงพอ มีบอร์ดความรู้วิทยาศาสตร์ต่าง ๆ ให้นักเรียนได้ศึกษา ทำให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลายไม่เครียด ทำให้เกิดการเรียนรู้และเรียนรู้ที่ดีขึ้น จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนิดา ยอดสาดี และกาญจนา บุญส่ง (2559: 88-89) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า ปัจจัยด้านบรรยากาศในชั้นเรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับสอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีเป้าหมายที่จะทำใหตนเองประสบความสำเร็จในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ชัดเจน ส่งผลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความพยายาม เพื่อไปสู่เป้าหมาย ทำให้นักเรียนเกิดแรงกระตุ้นความพร้อมในการเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนกภรณ์ เทสินทโชติ (2560: 214) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับสาม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี มีความตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน รู้จักแบ่งเวลา สามารถวางแผนการจัดการระบบการเรียนของตนเอง และมีความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัตติยาภรณ์ หยกอุบล (2555: 93) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครูส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นอันดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูมีการจัดเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะครูเอาใจใส่ ดูแลนักเรียนทั้งเก่งและไม่เก่ง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลากหลาย และมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดี กระตือรือร้นในการเรียน สามารถเข้าใจ และเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิลปชัย ชื้อตรง (2555: 108) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพิษณุ เขต 3 พบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครูส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานครชอบทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน ปรัชญา และแก้ไขปัญหาการเรียนร่วมกับเพื่อน ทำให้ผลการประเมินด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ต่างกัน ส่งผลให้ค่าไม่แปรปรวน จึงทำให้ปัจจัยดังกล่าว ไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

3.6 ปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครองไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของการศึกษา พร้อมทั้งจะสนับสนุนให้นักเรียนได้รับความรู้อย่างเต็มที่ทั้งในโรงเรียน และเรียนพิเศษเพิ่มเติม สามารถให้คำแนะนำ และคอยให้ความช่วยเหลืออยู่เสมอ ทำให้ผลการประเมินด้านการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครองไม่ต่างกัน ส่งผลให้ค่าไม่แปรปรวน จึงทำให้ปัจจัยดังกล่าวไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรจัดบรรยากาศในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนให้เหมาะแก่การเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากเรียนรู้ อยากร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน
2. ควรมีการสร้างแรงกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ โดยการสร้างความท้าทายในการแก้ปัญหา และให้กำลังใจเวลาที่นักเรียนเกิดความท้อถอยในการเรียน ควรปรับรูปแบบกิจกรรม การเรียนการสอนให้มีความท้าทาย น่าสนใจ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจภายนอก ไปเสริมแรงจูงใจภายในที่มีอยู่ให้ เกิดความมุ่งมั่น ตั้งใจในการเรียนให้สัมฤทธิ์ผล และประสบความสำเร็จตามหลักสูตร
3. ควรส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการค้นหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะบางตัวแปรเท่านั้น ดังนั้นควรมีการศึกษาตัวแปรที่อาจจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ด้านอื่น ๆ เช่น ความถนัดทางการเรียน พฤติกรรมการสอนของครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ให้สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกภรณ์ เทสินทโชติ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เจษฎาภรณ์ อินแก้ว พัชรารัตน์ มีทรัพย์ และ นิคม นาคอ้าย. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก: การวิเคราะห์พหุระดับโดยใช้โมเดลระดับลดหลั่นเชิงเส้น. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 8(1): 18-36.

- ชนิดา ยอดสาดี และกาญจนา บุญส่ง. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. **วารสารวิชาการ
มหาวิทยาลัยศิลปากร**. 9(1): 1208-1223.
- ชลชาติ สร้อยทอง. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุม
คงคา. **วารสารวิชาการ**. 14(1): 1235-1750.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2541). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ณัฐติยาภรณ์ หยกอุบล. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. **วารสาร
การศึกษาและพัฒนาสังคม**. 8(1): 85-86.
- เดชาเมธ เพียรชนะ, ศิริรัตน์ ศรีสะอาด และนายตย ปิณฑนานนท์. (2561). การปฏิรูปการศึกษาศาสตร์ระดับ
การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน. **วารสารรัชต์ภาคย์**. 12(25): 67-68.
- บัวพันธ์ ภูษาฬ. (2550). การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. มหาสารคาม:
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พรทิพย์ ศิริภักทวชัย. (2556). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 เขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร. **วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา**. 6(2): 91-100.
- ละเอียด ภาชี. (2552). การวิเคราะห์หุระดับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศศิธร ทิมโพธิ์กลาง ขวนชัย เชื้อสาธุชน และ เขาวนัประภา เชื้อสาธุชน. (2558). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัย
ที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ. **วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี**. 4(1): 50-60.
- ศิลปชัย ชื้อตรง. (2555). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper Collins Publishers.

Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.

E083S: ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

FACTORS AFFECTING ENGLISH LEARNING ACHIEVEMENT OF MATHAYOMSUKSA 1
STUDENTS IN KANARATBAMRUNGPATHTHUMTANI SCHOOL, PATHUMTHANI PROVINCE

ศศิโสม เรือนแก้ว¹ อุทัยวรรณ สายพัฒนะ²

¹ นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี และ 3) สร้างสมการพยากรณ์ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 212 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 และแบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple choice) มี 4 ตัวเลือก มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์พหุคูณและการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน ปัจจัยด้านบรรยากาศในชั้นเรียนและปัจจัยด้านการสนับสนุนของครอบครัวอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านพฤติกรรมการเรียน ด้านคุณภาพการสอนของครู ด้านการสนับสนุนของครอบครัว และด้านบรรยากาศในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอยู่ในช่วง .458 - .540 มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะนำไปวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้ และกรณีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ $X_1 - X_6$ พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอยู่ในช่วง .559 - .772 ซึ่งค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity จึงสามารถวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้ และ 3) ปัจจัยด้านบรรยากาศในชั้นเรียน (X_6) ด้านการสนับสนุนของครอบครัว (X_5) และด้านคุณภาพการสอนของครู (X_4) สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 34.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y' = 2.652 + 1.581X_6 + 1.891 X_5 + 1.634 X_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z' = .208 Z_6 + .277 Z_5 + .196 Z_4$$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ, ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย สมการพยากรณ์

Abstract

The purposes of this research were to 1) study factors' level relating English achievement, 2) study a correlation between each factor and English achievement, and 3) find out the predictive equations of factors affected English achievement. The sample was used in this study was 212 of Mathayomsuksa 1 students in Kanaratbamrungpathumtani School, Pathumtani Province. The research instruments were a 5-scale rating questionnaire which had a reliability of .95 and the 40 Items English achievement test, multiple choices which had a reliability of .89. Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, Multiple Correlation, and Stepwise Multiple Regression were employed for data analysis.

The results revealed that 1) The overall factors' level relating English achievement was at a high level. When considering each aspect, the results showed that the factor of attitude toward English learning (X_1), teaching quality of teacher (X_4), achievement motive (X_2), learning behavior (X_3), classroom's environment (X_6), and parents' encouragement (X_5), were at a high level. 2) Attitude toward English learning (X_1), achievement motive (X_2), learning behavior (X_3), teaching quality of teacher (X_4), parents' encouragement (X_5), and classroom's environment (X_6) were statistically significant positive correlation with English achievement at .01 level (.458 - .540) which were at a medium level. Correlation between the dependent variables (X_1 - X_6) were statistically significant at .01 level (.559 - .772) which were at medium and high levels, and 3) Classroom's environment (X_6), parents' encouragement (X_5), and teaching quality of teacher (X_4) could be jointly predicted on English achievement by 34.8 percent which were statistically significant at .05 level. The predictive equation of English achievement was shown in the form of raw and standard scores, as follows:

Raw scores prediction equation

$$Y' = 2.652 + 1.581X_6 + 1.891X_5 + 1.634X_4$$

Standard scores predicting equation

$$Z' = .208 X_6 + .277 X_5 + .196 X_4$$

Keywords: Factors affecting, Learning achievement English, Factor correlation, Predicting equation

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมปัจจุบันและสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาสากลของโลก เพราะได้เข้ามามีบทบาทสำคัญและเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารระหว่างชาติต่าง ๆ ทั่วโลกโดยเฉพาะสถานการณ์ในปัจจุบัน คนไทยต้องเรียนภาษาอังกฤษ เพื่อให้สามารถสื่อสาร และใช้ภาษาเพื่อแสวงหาความรู้ในระดับสากลได้ การใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม โดยภาษาอังกฤษนับว่าเป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาขีดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีการจัดการศึกษาของชาติซึ่งได้กำหนดให้มีการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยเฉพาะหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนด ให้มีการเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษา ดังนั้น ภาษาอังกฤษจึงเป็นภาษาที่มีความจำเป็นอย่างมากต่อการเรียนรู้ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้น จะสะท้อนให้เห็นผ่านทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหรือผลการทดสอบ จากข้อมูลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) จัดทดสอบโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ซึ่งทดสอบในด้านความรู้และความคิดรวบยอดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2564-2565 ในรายวิชาภาษาอังกฤษ คะแนนเต็ม 100 มีค่าเฉลี่ยของปีการศึกษา 2564 ร้อยละ 39.22 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. 2564: ออนไลน์) และค่าเฉลี่ยของปีการศึกษา 2565 ร้อยละ 37.62 ซึ่งไม่ถึงร้อยละ 50 และมีแนวโน้มลดลงจากปีที่ผ่านมา (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. 2565: ออนไลน์) จากผล การทดสอบ (O-NET) ระดับชาติระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2560- 2562 พบว่า ในรายวิชาภาษาอังกฤษ คะแนนเต็ม 100 มีค่าเฉลี่ยของปีการศึกษา 2560 ร้อยละ 30.70 ค่าเฉลี่ยของปีการศึกษา 2561 ร้อยละ 32.63 และค่าเฉลี่ยของปีการศึกษา 2562 ร้อยละ 28.67 ซึ่งค่าเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 ส่วนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2560- 2562 พบว่า ในรายวิชาภาษาอังกฤษ คะแนนเต็ม 100 มีค่าเฉลี่ยของปีการศึกษา 2560 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 31.92 ค่าเฉลี่ยของปีการศึกษา 2561 ร้อยละ 34.87 และค่าเฉลี่ยของปีการศึกษา 2562 ร้อยละ 31.00 ซึ่งค่าเฉลี่ยไม่ถึง ร้อยละ 50 และมีแนวโน้มลดลงจากปีที่ผ่านมาเช่นเดียวกัน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2563: ออนไลน์) นอกจากนี้ยังพบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี ประจำปีการศึกษา 2564-2565 ในรายวิชาภาษาอังกฤษ คะแนนเต็ม 100 มีค่าเฉลี่ยของปีการศึกษา 2564 ร้อยละ 37.65 และค่าเฉลี่ยของปีการศึกษา 2565 ร้อยละ 41.11 ซึ่งจะไม่ถึงร้อยละ 50 จากคะแนนเต็ม 100 (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานี. 2566: ออนไลน์) จากข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พบว่า ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน โดยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้นมีผลต่อนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 กล่าวคือบ่งบอกได้ว่านักเรียนมีคุณภาพการศึกษาอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับการศึกษาให้มีมาตรฐานเดียวกัน ผู้วิจัยจึงอยากทราบว่าปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการสอบไปปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พฤติกรรมการเรียน คุณภาพการสอนของครู การสนับสนุนทางการเรียนของครอบครัว และบรรยากาศในชั้นเรียนว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

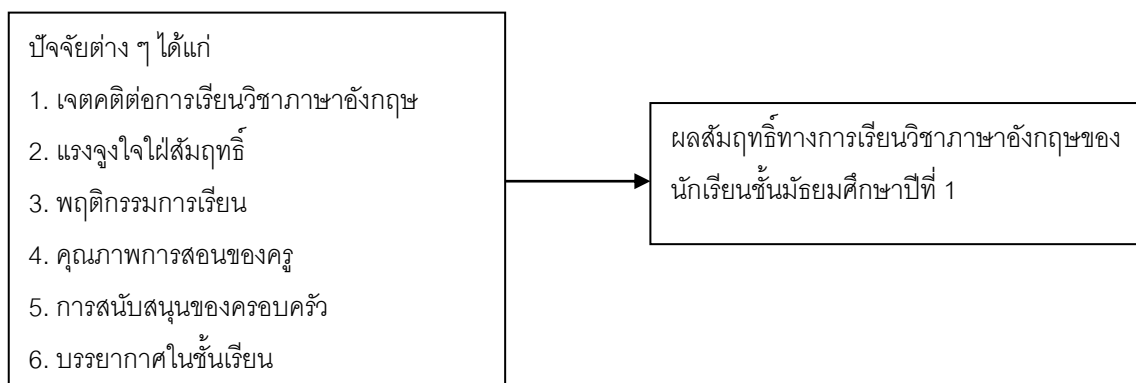
1. ครูสามารถนำผลการวิจัย คือ ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พฤติกรรมการเรียน คุณภาพการสอนของครู การสนับสนุนทางการเรียนของครอบครัว และบรรยากาศในชั้นเรียนไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมผู้เรียน เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
2. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้สนใจในการศึกษาต่อยอดต่อไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้แก่ แนวคิดด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ กรมวิชาการ (2551), เจตคติของ กูด (Good. 1973: 49) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1953) พฤติกรรมการเรียนของ เครนตัน และ บาร์คเลย์ (Cranston; & Barcley. 1985) คุณภาพการสอนของครู ของ บลูม (Bloom. 1971) บรรยากาศในชั้นเรียนของ มัวร์ (Moors. 1978) และการสนับสนุนของครอบครัวของ การ์ดเนอร์ (Gardner. 1973: 235-245) แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม



สมมติฐานของการวิจัย

1. เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
3. พฤติกรรมการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
4. คุณภาพการสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
5. การสนับสนุนของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
6. บรรยากาศในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
7. เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พฤติกรรมการเรียน คุณภาพการสอนของครู การสนับสนุนทางการเรียนของครอบครัว และบรรยากาศในชั้นเรียน สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2566 มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 441 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2566 จำนวน 212 คน จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัย แบ่งเป็นดังนี้
 - 1.1 เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
 - 1.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 - 1.3 พฤติกรรมการเรียน

- 1.4 คุณภาพการสอนของครู
- 1.5 การสนับสนุนของครอบครัว
- 1.6 บรรยากาศในชั้นเรียน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ซึ่งแบบสอบถามนี้มี 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 เป็นปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple choice) มี 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งได้หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับมาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตร (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบโดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไป ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยและการตอบแบบสอบถามและการทำแบบทดสอบ โดยผู้วิจัยขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปติดต่อกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวันและเวลาที่ได้กำหนดไว้โดยผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทราบ และขอความร่วมมือในการตอบแบบทดสอบและแบบสอบถามทุกข้อ
3. ดำเนินการควบคุมการตอบของกลุ่มตัวอย่างได้แบบทดสอบและแบบสอบถาม อย่างละ จำนวน 212 ฉบับ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจนและครบถ้วน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีเกณฑ์การแปลผลระดับปัจจัย (Best. 1983) กำหนดไว้ ดังนี้
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ปัจจัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ปัจจัยอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง บัณฑิตอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง บัณฑิตอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง บัณฑิตอยู่ในระดับมากที่สุด

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามบัณฑิตที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

1. ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับขอบข่ายที่จะศึกษาตามนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Item-Objective Congruence) เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .24 - .70

3. สัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบัค (Cronbach) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

1. ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับมาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตร (Index of Item-Objective Congruence)

2. สูตร p เพื่อหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ ได้ค่าความยากง่าย เท่ากับ .23 - .77

3. สูตร r เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ได้ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .21 - .81

4) สูตร KR-20 เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .89

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

1. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Multiple Correlation Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ทศรีวงศ์รัตน์, 2541: 316) กำหนดไว้ ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ระดับของความสัมพันธ์
0.91-1.00	มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก
0.71-0.90	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
0.31-0.70	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
0.01-0.30	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
0.00	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

2. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของปัจจัยต่าง ๆ ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของปัจจัยต่าง ๆ

ตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ	4.14	.581	มาก
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	3.94	.729	มาก
พฤติกรรมการเรียน	3.85	.686	มาก
คุณภาพการสอนของครู	4.07	.713	มาก
การสนับสนุนของครอบครัว	3.65	.872	มาก
บรรยากาศในชั้นเรียน	3.73	.786	มาก
รวม	3.68	.994	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ปัจจัยด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = .994) เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .581) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = .729) ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = .686) ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครูอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .713) ปัจจัยด้านการสนับสนุนของครอบครัวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = .872) และปัจจัยด้านบรรยากาศในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = .786) ปัจจัยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .581) และปัจจัยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัจจัยด้านการสนับสนุนของครอบครัว ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = .872)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ดังตาราง 2

ตาราง 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี

ตัวแปร	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ (Y)	1.000	.458**	.478**	.529**	.486**	.540**	.540**
2. เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ (X ₁)	-	1.000	.681**	.772**	.630**	.625**	.694**
3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X ₂)	-	-	1.000	.760**	.634**	.678**	.687**
4. พฤติกรรมการเรียน (X ₃)	-	-	-	1.000	.646**	.719**	.760**
5. คุณภาพการสอนของครู (X ₄)	-	-	-	-	1.000	.559**	.652**
6. การสนับสนุนของครอบครัว (X ₅)	-	-	-	-	-	1.000	.737**
7. บรรยากาศในชั้นเรียน (X ₆)							1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 สามารถแปลผลได้ ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านพฤติกรรมการเรียน ด้านคุณภาพการสอนของครู ด้านการสนับสนุนของครอบครัว และด้านบรรยากาศในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอยู่ในช่วง .458 - .540 มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะนำไปวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้ และกรณีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ $X_1 - X_6$ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอยู่ในช่วง .559 - .772 มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง ซึ่งไม่ทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity จึงทำให้สามารถวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Re Regression	3	2681.029	893.676	38.465***
Residual	208	4832.532	23.233	
Total	211	7513.561		

จากตาราง 3 พบว่า ความแปรปรวนของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

ตัวทำนาย	b	SE	β	t	Sig.
ค่าคงที่ =	2.652	1.981		1.339*	.182
ปัจจัยด้านบรรยากาศในชั้นเรียน (X_6)	1.581	.690	.208	2.290*	.023
ปัจจัยด้านการสนับสนุนของครอบครัว (X_5)	1.891	.569	.277	3.323**	.001
ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู (X_4)	1.634	.621	.196	2.634**	.009

R = .597 R² = .357 Adjusted R² = .348 F = 6.937

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยด้านบรรยากาศในชั้นเรียน (X_6) ปัจจัยด้านการสนับสนุนของครอบครัว (X_5) และปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู (X_4) สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 34.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y' = 2.652 + 1.581X_6 + 1.891 X_5 + 1.634 X_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z' = .208 Z_6 + .277 Z_5 + .196 Z_4$$

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี สรุปผลได้ ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน ปัจจัยด้านบรรยากาศในชั้นเรียนและปัจจัยด้านการสนับสนุนของครอบครัวอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านพฤติกรรมการเรียน ด้านคุณภาพการสอนของครู ด้านการสนับสนุนของครอบครัว และด้านบรรยากาศในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอยู่ในช่วง .458 - .540 มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะนำไปวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้ และกระมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ $X_1 - X_6$ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอยู่ในช่วง .559 - .772 มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง ซึ่งไม่ทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity จึงทำให้สามารถวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้

3. ปัจจัยด้านบรรยากาศในชั้นเรียน (X_6) ด้านการสนับสนุนของครอบครัว (X_5) และด้านคุณภาพการสอนของครู (X_4) สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 34.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y' = 2.652 + 1.581X_6 + 1.891 X_5 + 1.634 X_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z' = .208 Z_6 + .277 Z_5 + .196 Z_4$$

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียน ปัจจัยด้านบรรยากาศในชั้นเรียนและปัจจัยด้านการสนับสนุนของครอบครัวอยู่ในระดับมาก อภิปรายผล ดังนี้

1.1 เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี มีความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษในด้านบวก รู้สึกมีความสุข พึงพอใจที่ได้เรียนวิชาภาษาอังกฤษ เล็งเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษ และเป็นวิชาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจิตรา ศรีเกษตรกุล (2563: 96-97) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนช่างอากาศอำรุง พบว่า เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยนุช สิงห์สถิตย์ (2553): ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเลยพิทยาคม พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันกับผลการวิจัยของ ชลดา ชลสวัสดิ์ (2555: 70) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสูงและต่ำสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนทรี เข้มทอง (2560: 73-75) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก

1.2 ปัจจัยด้านการสนับสนุนของครอบครัวส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองมีการส่งเสริมการเรียนวิชาภาษาอังกฤษให้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี เป็นอย่างดี มีการชี้แนะให้เห็นความสำคัญหรือประโยชน์ของภาษาอังกฤษ รวมทั้งมีความใส่ใจ สอบถามการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ และให้คำชมเชยหรือรางวัลเมื่อมีผลการเรียนดี แต่เมื่อเทียบกับปัจจัยด้านอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ

สุจิตรา ศรีเกษตรกุล (2563: 96-97) ที่ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนช่างอากาศอ่ำรุ่ง พบว่า การสนับสนุนของครอบครัวอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เตือนใจ เทียนชานาจ และ อูราชนก คงกล้า (2562: 230-234) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า ปัจจัยด้านการสนับสนุนของครอบครัวอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันกับผลการวิจัยของ อัจฉราพร แกมวัน ภาณุพงศ์ บุญรมย์ และ พงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2563: 6) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การทดสอบระดับชาติ (O-NET) กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า ปัจจัย ด้านการสนับสนุนของครอบครัวอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเมื่อเทียบกับปัจจัยด้านอื่น ๆ

2. ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านพฤติกรรมการเรียน ด้านคุณภาพการสอนของครู ด้านการสนับสนุนของครอบครัว และด้านบรรยากาศในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอยู่ในช่วง .458 - .540 มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะนำไปวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้ และกรณีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ $X_1 - X_6$ พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอยู่ในช่วง .559 - .772 มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง ซึ่งไม่ทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity จึงทำให้สามารถวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้ อภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังที่ พิรุณโพรย สำโรงทอง (2554: 32) ได้กล่าวถึง ลักษณะของเจตคติว่าแต่ละบุคคลนั้นย่อมมีลักษณะแตกต่างกันออกไป โดยทั้งเป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบ สนับสนุน ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ในทางกลับกัน เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงกันข้าม เช่น ไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ยินยอม ไม่ร่วมมือ ไม่ทำ และเจตคติที่เป็นกลาง เป็นการแสดงออกอยู่ระหว่างกลาง ไม่เข้าข้างใดข้างหนึ่ง เช่น รู้สึกเฉย ๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียด ดังนั้น เมื่อผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ความสุข รู้สึกสนุกและตื่นเต้นที่ได้เรียนวิชาภาษาอังกฤษ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยนุช สิงห์สถิตย์ (2553) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเลยพิทยาคม พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วนิดา ดีแบน (2553) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับวิเคราะห์พระดับ ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ สุจิตรา ศรีเกษตรกุล (2563: 96-97) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนช่างอากาศอ่ำรุ่ง ผลการวิจัย พบว่า เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังที่ บราวน์ (Brown, 1980: 112-113) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงหรือพลังงานผลักดันกระตุ้น หรือเร้าความรู้สึกของบุคคลให้มีความสนใจ มีความเต็มใจในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นสิ่งที่ขัดขวางของพฤติกรรมก่อให้เกิดพฤติกรรมที่นำไปสู่เป้าหมายตามที่บุคคลนั้นคาดหวังเอาไว้ ดังนั้น เมื่อผู้เรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยนุช สิงห์สถิตย์ (2553) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเลยพิทยาคม พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วนิดา ดีแป้น (2553) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับวิเคราะห์พหุระดับ ผลการวิจัย พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ สุจิตรา ศรีเกษตรกุล (2563: 96-97) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนช่างอากาศอำรุง ผลการวิจัย พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 พฤติกรรมการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังที่ วันเพ็ญ ภูมิรินทร์ และคณะ (2563: 33) ได้สรุปความหมายของพฤติกรรมการเรียนไว้ในงานวิจัยว่า หมายถึง ลักษณะนิสัยหรือการกระทำของผู้เรียนที่แสดงออกและปฏิบัติระหว่างการเรียนรู้ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยมีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ผู้เรียนคิด ดังนั้น เมื่อผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประภาวรัตน์ ธิติศุภกุล (2559: 202) ที่ศึกษา เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจิตรา ศรีเกษตรกุล (2563: 96-97) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนช่างอากาศอำรุง ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 คุณภาพการสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังที่ บลูม (Bloom: 1976) กล่าวว่า คุณภาพการสอนของครูว่า หมายถึง การวางแผนการสอนหรือจุดมุ่งหมายรายวิชาที่ผู้สอนได้วางแผน รวมถึงการให้คำปรึกษาแรงเสริมจากผู้สอน และวิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมหรือสามารถแสดงความคิดเห็นได้ ดังนั้น เมื่อครูมีคุณภาพก็ จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีคุณภาพด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจิตรา ศรีเกษตรกุล (2563: 96-97) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนช่างอากาศอำรุง ผลการวิจัย พบว่าคุณภาพการสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกันกับผลการวิจัยของ ปิยนุช สิงห์สถิตย์ (2553) ที่ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเลยพิทยาคม พบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.5 การสนับสนุนของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังที่ รสรินทร์ ปิ่นแก้ว (2559: 5) ได้ให้ความหมายของการสนับสนุนของครอบครัวว่า หมายถึง การสนับสนุนส่งเสริมของครอบครัวในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านค่าใช้จ่าย ด้านการเรียนภาษาอังกฤษการสร้างหรือการกระตุ้น ปลุกฝังให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญ ให้ผู้เรียนมีความชอบและสนใจในวิชาภาษาอังกฤษโดยวัดได้จากแบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของครอบครัว สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสูงขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แสงเดือน บุญแย้ม และ กิตติพงษ์ ลือนาม (2561) ที่ศึกษา เรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 พบว่า การสนับสนุนของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุศรา เต็มลักษณะ (2558: 26) ที่ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า การสนับสนุนของครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วณิดา ดีแป้น (2553) ที่ศึกษา เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับวิเคราะห์พระดับ ผลการวิจัย พบว่า การสนับสนุนของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.6 บรรยากาศในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน เช่น แสงสว่างภายในห้องเรียน ความเงียบสงบ ความสะอาด มีพื้นที่เพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีสื่ออุปกรณ์อำนวยความสะดวก สำหรับการเรียนรู้ รวมไปถึงสภาพการณ์ในชั้นเรียนซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยนุช สิงห์สถิตย์ (2553) ที่ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเลยพิทยาคม พบว่า บรรยากาศในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แสงเดือน บุญแย้ม และ กิตติพงษ์ ลือนาม (2561) ที่ศึกษา เรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 พบว่า บรรยากาศในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ปัจจัยด้านบรรยากาศในชั้นเรียน ด้านการสนับสนุนของครอบครัว และ ด้านคุณภาพการสอนของครู สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 34.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และด้านพฤติกรรมเรียนนั้นไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อภิปรายผล ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านบรรยากาศในชั้นเรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับแรก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน คือ แสงสว่างภายในห้องเรียน มีความเงียบสงบ ความสะอาด มีพื้นที่เพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีสื่อ อุปกรณ์ อำนวยความสะดวก ห้องปฏิบัติการทางภาษามีจำนวนเพียงพอและให้บริการอย่างทั่วถึงสำหรับการเรียนรู้ นักเรียนให้ความร่วมมืออย่างดีในการทำกิจกรรมภายในห้องเรียน ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนั้น การมีสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่ดีจึงทำให้ปัจจัยด้านบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนเป็นอันดับแรก ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยนุช สิงห์สถิตย์ (2553) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเลยพิทยาคม พบว่า บรรยากาศในชั้นเรียนส่งผลทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจิตรา ศรีเกษตรกุล (2563: 97) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนช่างอากาศอำรุง พบว่าปัจจัยด้านบรรยากาศในชั้นเรียนสามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ปัจจัยด้านด้านการสนับสนุนของครอบครัวส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองมีการสนับสนุนให้เรียนพิเศษเพิ่มเติมวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งเน้นให้เห็นความสำคัญหรือประโยชน์ของภาษาอังกฤษ ให้คำชมเชยหรือรางวัล เมื่อมีผลการเรียนดี ให้เงินซื้ออุปกรณ์การเรียนที่ส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษ พาไปเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษ เอาใจใส่เกี่ยวกับการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ มีการให้กำลังใจนักเรียนเมื่อท้อแท้ในการเรียน ดังนั้น การสนับสนุนทางการเรียนของครอบครัวจึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยนุช สิงห์สถิตย์ (2553) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเลยพิทยาคม พบว่า บรรยากาศในชั้นเรียนส่งผลทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกันกับผลการวิจัยของ แสงเดือน บุญแย้ม และ กิติพงษ์ ลือนาม (2561) ที่ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 พบว่า บรรยากาศในชั้นเรียนส่งผลทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เตือนใจ เขียนชานาจและ อูราชนก คงกล้า (2562: 230) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า บรรยากาศในชั้นเรียนส่งผลทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ปัจจัยด้านด้านคุณภาพการสอนของครู ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สาม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูสามารถอธิบายเนื้อหาในเรื่องที่เรียนอย่างชัดเจน มีกิจกรรมที่น่าสนใจให้ปฏิบัติในชั้นเรียน ใช้น้ำเสียงที่น่าฟังในขณะที่สอนและพูดเสียงดัง ฟังชัด ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย มีการปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของภาษาอังกฤษ ดังนั้น ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ซึ่งผลการวิจัย

นี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยนุช สิงห์สถิตย์ (2553) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเลยพิทยาคม พบว่า คุณภาพการสอนของครูส่งผลทางบวก กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกันกับผลการวิจัยของ วณิดา ดีแป้น (2553) ที่ศึกษา เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับวิเคราะห์พหุระดับ ผลการวิจัย พบว่าคุณภาพการสอนของครูส่งผลทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประภาวรัตน์ ธิติศุภกุล (2559: 200) ที่ศึกษา เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดการเรียนการสอนของครูส่งผลทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งไม่ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี มีความคิดเห็นต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษในด้านบวก รู้สึกมีความสุข พึงพอใจ ที่ได้เรียนวิชา ภาษาอังกฤษ เห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษว่าเป็นวิชาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งมีความคิดเห็น ในระดับใกล้เคียงกันทำให้ผลการประเมินในด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษไม่ต่างกัน ส่งผลให้ค่าไม่ แปรปรวน จึงทำให้ปัจจัยดังกล่าวไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.5 ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ชอบ ทำกิจกรรมและสนใจสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษ และมุ่งมั่นที่จะเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งมีแรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์อยู่ในระดับใกล้เคียงกันทำให้ผลการประเมินในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่ต่างกัน ส่งผลให้ค่าไม่แปรปรวน จึง ทำให้ปัจจัยดังกล่าวไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.6 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี เข้า ชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษตรงตามเวลา มีการเตรียมอุปกรณ์การเรียนพร้อมที่จะเรียน ทำการบ้านที่ได้รับมอบหมาย ด้วยตนเอง รวมทั้งตั้งใจเรียนวิชาภาษาอังกฤษขณะที่ครูสอน ซึ่งมีพฤติกรรมการเรียนมีความคล้ายคลึงกันทำให้ผล การประเมินในด้านพฤติกรรมการเรียนไม่ต่างกัน ส่งผลให้ค่าไม่แปรปรวน จึงทำให้ปัจจัยดังกล่าวไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. ผู้ปกครองควรเอาใจใส่ดูแล ส่งเสริมนักเรียน เห็นความสำคัญของวิชาภาษาอังกฤษส่งผลให้ ค่าเฉลี่ยด้านการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครองสูงขึ้นและสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
2. ควรมีการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน จัดสภาพแวดล้อมและจัดบรรยากาศกิจกรรมการเรียน การสอนในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน

ข้อเสนอแนะในวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เช่น ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความถนัดทางภาษา การกำกับการเรียนรู้ เป็นต้น เพื่อนำมาพัฒนาผู้เรียนและสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษให้สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- เดือนใจ เวียนชานาญ และ อูราชนก คงกล้า. (2562, มกราคม-มิถุนายน). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8. **วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย**. 17(1): 227-230.
- น้ำผึ้ง จันทะสิงห์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. **ปริญญาณิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุศรา เต็มลักษณะ. (2558). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. **วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**. 26(3): 30-33.
- ประภารัตน์ ธิติศุภกุล. (2559). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. **ปริญญาณิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปิยนุช สิงห์สถิตย์. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเลยพิทยาคม. **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต**. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พริณโพรย สำโรงทอง. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู. **ปริญญาณิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รสรินทร์ ปิ่นแก้ว. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง 1 ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาอุตสาหกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วนิดา ดีแป้น. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยโดยการวิเคราะห์หุ้ระดับ. **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต**. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

วันเพ็ญ ภุมรินทร์; และคณะ. (2563: มกราคม-มิถุนายน). ทศนคติในการเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการเรียน
ภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. **วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รังสิต**. 15(2): 33.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2566). **สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้น
พื้นฐาน (O-Net)**. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2566, จาก <http://www.newonetestresult.niets.or.th/>.

สุจิตรา ศรีเกษตรกุล. (2563). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับ
ประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนช่างอากาศอ่าวรุ่ง**. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2566). **ข้อมูลการสอบ O-NET ชั้นประถมศึกษา สพป.ปทุมธานี**. สืบค้น
เมื่อ 20 กรกฎาคม 2566, จาก <https://ops.moe.go.th/>.

สุนทรี เข้มทอง. (2560). **ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

แสงเดือน บุญเยี่ยม และ กิติพงษ์ ลีอนาม. (2561, กันยายน-ธันวาคม). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 31. **วารสารวิชาการ**. 12(3): 16-17.

อัจฉราพร แก้ววัน ภาณุพงศ์ บุญรัมย์ และ พงษ์ธร สิงห์พันธ์. (2563, มกราคม-มีนาคม). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์
การทดสอบระดับชาติ (O-NET) กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. **วารสารบริหารการศึกษามหาบัณฑิต**. 20(1): 6-7.

อารีรักษ์ มีแจ้ง และ สิริพร ปาณวงษ์. (2553). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาอังกฤษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
สำหรับครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 2. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**. 12(2): 17-31.

Bloom, B. S. (1976). *Human Characteristics and School Learning*. New York: McGraw-Hill.

Brown, H. Douglas. (1980). *Principles of language Learning and Teaching*. New Jersey: Prentice-Hall.

Cranton, Charles M.; & Mccort, Barclay. (1985) . A Learner Analysis Experiment: Cocnotive Style Versus
Learning Style in Undergraduate Nursing Education. **The Journal of Nursing Education**. 24: 136-138.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. 5th ed., New York: Harper Collins Publishers: 204.

Gardner, R. C. (1973). *Focus on the Learner: Pragmatic Perspectives for the Language Teacher*. Rowley:
Newbury House.

Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed., New York: McGraw-Hill.

Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and
Psychological Measurement**. 30(3): 607-610.

McCelland, D.C.; et al. (1953). *The Achievement Motive*. New York: Appleton Century Crofts, Inc.

Moors, Rudolf H.; & Bemice S Moors. (1978). Classroom Social Climate and Essences and Grades.
Journal of Educational Psychology. 70(4): 263-269.

E086S: การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

PARTICIPATION OF TEACHERS IN ACADEMIC ADMINISTRATION IN SCHOOL UNDER THE BUENG KUM DISTRICT OFFICE BANGKOK

สุวิทย์ พรหมรับ¹ เบญจรัตน์ ราชดวง²

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ประชากรทั้งหมด 336 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำนวน 180 คน ได้จากการกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ เครซี่ และ มอร์แกน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดของสถานศึกษา และวิธีการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงครูผู้รับผิดชอบฝ่ายงานวิชาการ จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .899 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่าง ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน
3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบฝ่ายงานวิชาการ ได้แนวทางการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการทั้ง 7 ด้าน รวมทั้งหมด 33 ข้อ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การบริหารงานวิชาการ, การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา, การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

Abstract

The objectives of this research are 1) to study teachers' participation in academic administration in schools; Under the Bueng Kum District Office Bangkok 2) To compare the participation in academic administration of teachers in schools. Under the Bueng Kum District Office Bangkok classified by gender, educational background, work experience and size of educational institution 3) To study guidelines for developing participation in academic administration of teachers in schools. Under the Bueng Kum District Office Bangkok has a total population of 336 people. The sample group used in this research is divided into 2 groups: the quantitative sample group is Teachers who teach in schools Under the Bueng Kum District Office Bangkok, numbering 180 people, was obtained by determining the sample size from Krejci and Morgan's ready-made tables using a stratified random sampling method according to the size of the educational institution. and a simple random method Qualitative sample groups include: School administrators including five teachers responsible for academic affairs used a purposive selection method. The tools used to collect data include: The 5-level rating scale questionnaire has a reliability of .899 and the semi-structured interview. Statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation, t-test and one-way analysis of variance (One-way ANOVA). If found different Paired means were compared using the Scheffe method and content analysis.

The results of the research found that

1. Teachers' participation in academic administration in schools. Under the Bueng Kum District Office Bangkok Overall and each aspect is at a high level.
2. Comparison of teachers' participation in academic administration in schools. Under the Bueng Kum District Office Bangkok classified by gender, education level Operating experience and size of educational institutions overall are not different.
3. Guidelines for developing participation in academic administration of teachers in schools. Under the Bueng Kum District Office Bangkok From interviews with educational institution administrators and teachers responsible for academic affairs. Obtained guidelines for developing participation in academic administration in all 7 areas, totaling 33 items.

Keywords: Participation, Academic administration, Curriculum development, Learning process development

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารวิชาการถือเป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ (อัครินทร์ แก่นจันทร์. 2562: 11) โดยต้องอาศัยการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมซึ่งเป็นการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับการบริหารงานวิชาการ (ปาริชาติ สุนทร. 2560: 16) ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้นเป็นการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบของผู้บริหารไปยังผู้ได้บังคับบัญชา หรือกลุ่มงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กลุ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา พร้อมทั้งร่วมดำเนินการให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างเต็มที่ (สุนทรี่ แสงอุไร. 2559: 92)

จากผลคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560-2564 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นถึงผลการสอบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 1 วิชา คือ ภาษาอังกฤษ และมีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 3 วิชา คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ (แผนปฏิบัติการประจำปีสำนักงานการศึกษา. 2566: 36) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของนักเรียนที่มีแนวโน้มว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะลดต่ำลง ทั้งนี้สาเหตุอาจเกิดจากผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูผู้สอนที่ไม่ให้ความสำคัญและความสนใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการเท่าที่ควร หรืออาจเป็นผลมาจากครูไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดหน้าที่ในการจัดการศึกษาและมีการมอบหมายงานให้ครูไม่ตรงกับความรู้ความสามารถจึงไม่สามารถมีส่วนร่วมในการตัดปัญหาต่าง ๆ ได้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาอาจใช้อำนาจหน้าที่ตัดสินใจเองเป็นส่วนใหญ่ มากกว่าที่จะเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในสถานศึกษา (กนกรัตน์ ทาจะดี. 2560: 3)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร เพื่อทราบถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูว่าอยู่ในระดับใด มีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไข พัฒนา และส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู จากการดำเนินงานด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

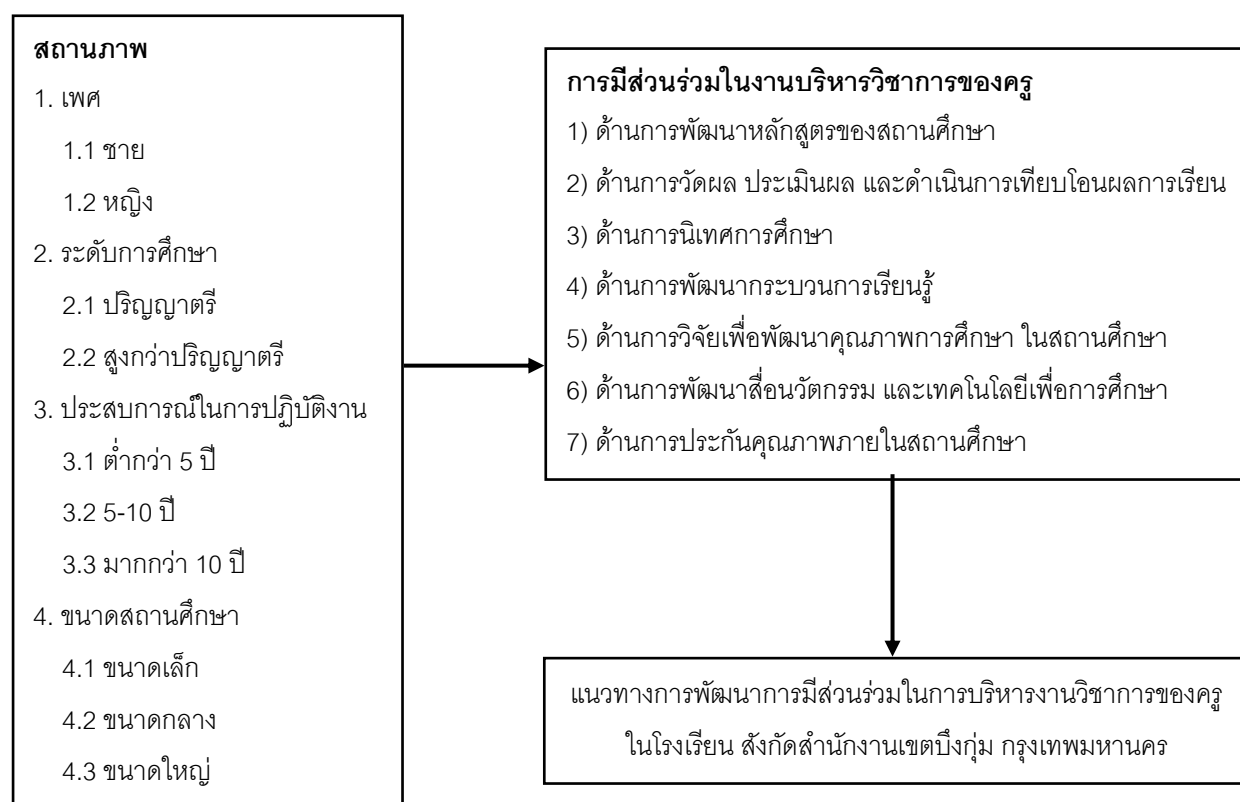
1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. คำนวณผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน
2. ผู้บริหารนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาบุคลากร และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบในการหาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการ จากหน่วยงานต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552: 29-30), (วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์. 2557: 8), (วิมลสิริ มั่งธานี. 2559: 13), (ปาริชาติ สุนทร. 2560: 5), (สาธิตา เรือนทัพ. 2560: 7), (ศิวพร ละหารเพชร. 2562: 6), (อัครวิรินทร์ แก่นจันทร์. 2562: 5), (จิตรา แก้วมะ. 2563: 12), (พิชา ก้วพรม. 2563: 7), (นันทวัน เทียงธรรม. 2565: 5) ได้ผลการวิเคราะห์ทั้งหมด 7 ด้าน ดังแสดงในภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน
2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน
3. ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน
4. ครูที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 8 โรงเรียน ประชากรทั้งหมด 336 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จากโรงเรียน 8 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการหาขนาดโดยใช้ตารางของ เครจซี และ มอร์แกน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดสถานศึกษา แล้วใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 8 คน โรงเรียนขนาดกลาง 40 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 132 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 180 คน และเลือกสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษารวมถึงครูผู้รับผิดชอบฝ่ายงานวิชาการ โดยการคัดเลือกจากโรงเรียนที่มีความสามารถ มีผลงาน และมีความความโดดเด่นในการบริหารงานด้านวิชาการ จำนวน 5 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน และครูผู้รับผิดชอบฝ่ายงานวิชาการ 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ และคุณภาพ ใช้แบบสอบถามจำนวน 180 ชุด มีการทดสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6-1 อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ มีการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .899 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จำนวน 5 ชุด โดยเครื่องมือในการวิจัยมีการทดสอบความเที่ยงตรง ด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์สถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ร้อยละ (Percentage)
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
 - 1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item of Objective

Congruence: IOC)

2.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Conbach, 1990: 202-204)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบที (t-test)

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe' test)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมเป็นรายด้าน ดังนี้

การบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร	การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.29	0.57	มาก	2
2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.19	0.59	มาก	7
3. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.20	0.59	มาก	5
4. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.50	0.48	มาก	1
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา	4.20	0.55	มาก	4
6. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.21	0.60	มาก	3
7. ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.20	0.61	มาก	6
รวม	4.25	0.47	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยรวม 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.48) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.57) และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 จำแนกตามเพศ พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าครูที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างแตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาแตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5-10 ปี และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนแตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5-10 ปี และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี 3) ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5-10 ปี และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี

2.4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาแตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ ได้แก่ สถานศึกษานขนาดกลาง กับสถานศึกษาขนาดใหญ่

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

3.1 แนวทางในการบริหารจัดการให้ครูมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานั้น ผู้บริหารต้องให้ครูทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร มีการประชุมปรึกษาหารือให้ข้อเสนอแนะถึงข้อดีและข้อด้อยของหลักสูตร และร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรให้เหมาะสมตรงกับความต้องการของสถานศึกษา สังคม ชุมชน ท้องถิ่นและบริบทของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา มีการวัดประเมินผลให้ครบถ้วนตามสภาพจริง สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิทยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา มีการนำหลักสูตรไปใช้ มีการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร ประเมินการใช้หลักสูตรด้วยเครื่องมือที่มีคุณภาพ และหลากหลาย โดยผู้บริหารต้องมีการกำกับติดตาม อำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำในการใช้หลักสูตรของครู

3.2 แนวทางในการบริหารจัดการให้ครูมีส่วนร่วมด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนนั้น ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วม มีการประชุมปรึกษาหารือในการเป็นคณะกรรมการจัดทำ และกำหนดระเบียบวิธีการวัดประเมินผลตามตัวชี้วัดทั้ง 8 กลุ่มสาระโดยให้ครูเป็นผู้ออกแบบเครื่องมือที่มีความหลากหลาย

เน้นการประเมินตามสภาพจริง สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน โดยมีการวัดและประเมินผลที่ยึดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการเทียบโอนผลการเรียน เป็นไปตามหลักการและแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ โดยพิจารณาจากหลักฐานการศึกษา ซึ่งแสดงถึงความรู้ความสามารถของนักเรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งผู้บริหารต้องเป็นผู้ประสานงานและเป็นผู้ให้บริการสนับสนุน ส่งเสริมให้ครู และฝ่ายบริหารงานวิชาการนั้นดำเนินการตามภารกิจ ด้วยความเรียบร้อย โดยให้ข้อมูลที่ถูกต้อง รวดเร็ว และมีคุณภาพ

3.3 แนวทางการบริหารจัดการให้ครูมีส่วนร่วมด้านการนิเทศการศึกษานั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดเกณฑ์การนิเทศการศึกษา โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน มีการประชุมปรึกษาหารือ กำหนดวันประเมิน ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ประเมิน และผู้ถูกประเมินเพื่อสะท้อนปัญหาและข้อบกพร่องในรูปแบบ PLC มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็น ร่วมแก้ปัญหา มีการกำกับ ติดตาม สรุปผลการนิเทศ ดำเนินการปรับปรุงให้มีความเหมาะสม เพื่อนำผลการนิเทศไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

3.4 แนวทางการบริหารให้ครูมีส่วนร่วมด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารต้องให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ ร่วมกันจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้ตรงตามจุดประสงค์ มีการวางแผนจัดหา พัฒนาสื่อ ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูในการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จัดทำแหล่งเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน โดยประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการ นิเทศ ติดตามตรวจสอบและประเมินผล โดยมีการวัดประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงต้องมีการชื่นชมยกย่องครูผู้มีเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนที่ดี เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ครูมีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ต่อไป

3.5 แนวทางการบริหารจัดการให้ครูมีส่วนร่วมด้านการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษานั้น ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน การทำวิจัยในชั้นเรียนในแต่ละภาคเรียน หรือในแต่ละปีการศึกษา โดยมีแนวทาง และรูปแบบที่ชัดเจน ส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนให้เป็นการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ โดยนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน รวมถึงมีการติดตามผล ให้คำแนะนำ และสนับสนุนการเผยแพร่งานวิจัยในชั้นเรียนของครูต่อสาธารณชน

3.6 แนวทางการบริหารจัดการให้ครูมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้บริหารต้องส่งเสริมและกระตุ้นให้ครูทุกคนร่วมกันผลิตสื่อการเรียนการสอน มีการจัดหาอุปกรณ์ในการผลิตสื่อหรือจัดหาสื่อที่มีคุณภาพเพื่อให้ครูนำมาใช้ในการผลิตสื่อที่มีคุณภาพ มุ่งเน้นให้ครูพัฒนาสื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ที่เสริมการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีการจัดประเมินคุณภาพสื่อร่วมกัน มีการจัดการประกวดเผยแพร่สื่อที่ครูจัดทำขึ้นกระตุ้นให้มีการแสดงผลงานทุกปีการศึกษา มีเวทีเพื่อนำเสนอผลงานการจัดแสดงสื่อสู่สายตาสาธารณชน สนับสนุน ให้กำลังใจ จัดหารางวัลสำหรับสื่อที่มีคุณภาพ และส่งเสริมสื่อการเรียนรู้อันสร้างสรรค์ประกวดในการแข่งขันระดับสูงขึ้นต่อไป

3.7 แนวทางการบริหารจัดการให้ครูมีส่วนร่วมด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้น ผู้บริหารต้องจัดให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายใน โดยร่วมกันวางแผนงาน มีเป้าหมายชัดเจนมีการจัดการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจแก่ครูทุกคน เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กระบวนการ PLC เปิดโอกาสให้ครูได้เสนอแนะและร่วมกำหนดแนวทางในการประกันคุณภาพภายใน มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบในแต่ละมาตรฐาน แต่ละประเด็นอย่างชัดเจนและเหมาะสม มีการกระจายอำนาจการบริหารให้หัวหน้ากลุ่มงาน ครูที่รับผิดชอบในหน่วยงานด้านต่าง ๆ ให้ร่วมกันดำเนินงานโดยมีเป้าหมายเดียวกันตามวิสัยทัศน์และบริบทของโรงเรียน รวมถึงการดำเนินการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง มีการสรุปประเมินผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น โดยให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมให้คุณครูทุกท่านมีส่วนร่วมและเห็นถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน

สรุปผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยรวม 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามเพศในรายด้าน พบว่าครูที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาในรายด้าน พบว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในรายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาแตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5-10 ปี และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี แตกต่างกัน ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน แตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5-10 ปี และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี แตกต่างกัน และด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5-10 ปี และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาตามขนาดสถานศึกษาในรายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาแตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดกลาง กับสถานศึกษาขนาดใหญ่ แตกต่างกัน

3. ได้แนวทางการบริหารจัดการให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบฝ่ายงานวิชาการ ได้แนวทาง 7 ด้าน รวมทั้งหมด 33 ข้อ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ทั้ง 7 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานวิชาการนั้นถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งทั้งหมดนั้นขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในด้านต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งแก้ว เฟื่องศิลา (2558:18) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการนั้นถือเป็นภารกิจสำคัญของการจัดการศึกษา ซึ่งทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องประสานและร่วมมือกัน พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพและให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน จึงจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกรัตน์ ทำจะดี (2560: 91-101) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ สุนทร (2560: 80-87) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ทั้ง 7 ด้าน พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า

2.1 ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารเปิดโอกาสในการทำงานให้ครูทุกเพศเท่าเทียมกัน และครูที่มีเพศต่างกันมีความรู้ความเข้าใจว่าการบริหารวิชาการถือเป็นงานที่สำคัญอย่างมากในการบริหารสถานศึกษา และถือเป็นงานหลักเพราะคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นครูที่มีเพศต่างกันจึงมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อจำกัดบางอย่างในเรื่องเพศ เช่น การจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาที่มีการปฏิบัติครูเพศชายอาจมีความถนัดและมีความคล่องตัวมากกว่าครูเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สักรี ดอเลาะ (2560: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในเครือข่าย 45 (7) สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูในเครือข่าย 45 (7) สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน

มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายด้านไม่ต่างกัน เพราะผู้บริหารสามารถบริหารจัดการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการทำงานด้าน วิชาการอย่างเท่าเทียมทั้งเพศชายและเพศหญิง

2.2 ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริบทของการทำงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการของในโรงเรียน ซึ่งทุกคนมีหน้าที่และมีส่วนร่วมในการทำงานในหน้าที่รับผิดชอบของตนอยู่แล้ว โดยผู้บริหารหรือหัวหน้างานวิชาการมีการมอบหมายงานที่ชัดเจน ดังนั้นครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันจึงมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี นั้นมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นผลมาจากการเรียนต่อในระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี ในสายการศึกษามักจะมีเนื้อหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในหลักสูตรของการเรียน รวมถึงประสบการณ์ในระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี จึงทำให้ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีนั้น อาจมีความรู้ความเข้าใจที่มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2557: 97-105) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษานั้นเน้นให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ ซึ่งมีการกระจายงานที่มีความเหมาะสมให้กับครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติแตกต่างกันได้มีส่วนร่วมในการทำงานเท่าเทียมกัน ดังนั้นครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันจึงมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5-10 ปี และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5-10 ปี และ 10 ปี ขึ้นไป นั้น มีความรู้ความเข้าใจในการทำงาน และมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัสวรินทร์ แก่นจันทร์ (2562: 142-154) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน

2.4 ครูผู้สอนที่ขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนแต่ละโรงเรียนในสำนักงานเขตบึงกุ่มนั้น ไม่มีความแตกต่างกันมาก ดังนั้นครูผู้สอนที่สอนอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน จึงมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความแตกต่างระหว่างสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่ นั้น มีการให้ความสำคัญด้านการพัฒนาหลักสูตรที่แตกต่างกัน เช่นการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำหลักสูตรโครงสร้างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศติดตาม จึงอาจจะมีผลแตกต่างกันในทางปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ สุนทร (2560: 80-87) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ที่ตั้ง และผลการทดสอบระดับชาติ พบกว่ามีการปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ใน 7 ด้าน ดังนี้

3.1 แนวทางในการบริหารจัดการให้ครูมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 1) ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจ ประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร 2) ร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรให้เหมาะสมตรงกับความต้องการของสถานศึกษา สังคม ชุมชน ท้องถิ่น และบริบทของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง 3) วัดประเมินผลให้ครบถ้วนตามสภาพจริง สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา 4) นำหลักสูตรไปใช้ มีการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร ประเมินการใช้หลักสูตรด้วยเครื่องมือที่มีคุณภาพ และหลากหลาย 5) ผู้บริหารกำกับติดตาม อำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำในการใช้หลักสูตรของครู ซึ่งสอดคล้องกับ ภูษิต บัวสวัสดิ์ (2560: 11) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร เป็นการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่หรือปรับปรุง หลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องจากการนำหลักสูตรไปใช้แล้วเกิดปัญหา โดยการแก้ไขนั้นมีความสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ หรือเทคโนโลยี เพื่อที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในหลักสูตร

3.2 แนวทางในการบริหารจัดการให้ครูมีส่วนร่วมด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 1) ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วม ประชุมปรึกษาหารือกำหนดระเบียบวิธีการวัดประเมินผลตามตัวชี้วัดโดยครูเป็นผู้ออกแบบเครื่องมือที่หลากหลาย 2) เน้นการประเมินตามสภาพจริง สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน โดยยึดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) มีการเทียบโอนผลการเรียน เป็นไปตามหลักการและแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ 4) สนับสนุนให้ครู และฝ่ายบริหารงานวิชาการนั้นดำเนินการตามภารกิจ ด้วยความเรียบร้อย โดยให้ข้อมูลที่ถูกต้อง รวดเร็ว และมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ สุชาติ ถาวรชาติ (2559: 59) กล่าวว่า งานวัดผลและประเมินผล เป็นกระบวนการที่นำผลการเรียนการสอนมาพิจารณาตัดสินเป็นระบบอย่างครอบคลุม โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวัดผลและประเมินนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

3.3 แนวทางการบริหารจัดการให้ครูมีส่วนร่วมด้านการนิเทศการศึกษา 1) ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดเกณฑ์การนิเทศการศึกษา 2) กำหนดบทบาทหน้าที่ในการนิเทศให้ชัดเจน 3) ประชุมปรึกษา

หรือให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ประเมิน และผู้ถูกประเมินเพื่อสะท้อนปัญหาและข้อบกพร่องในรูปแบบ PLC

4) ส่งเสริมให้ครูร่วมแก้ปัญหา มีการกำกับติดตาม สรุปผล ปรับปรุงให้เหมาะสม เพื่อนำผลการนิเทศไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ สิริดา สายมายา (2565:48) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการร่วมมือกันระหว่างครูกับผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดวิธีการการควบคุมและส่งเสริมให้มีการดำเนินการนิเทศภายในและการแนะแนวทางเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

3.4 แนวทางการบริหารให้ครูมีส่วนร่วมด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 1) ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ 2) ร่วมจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ตรงตามจุดประสงค์ วางแผนจัดหาพัฒนาสื่อ ส่งเสริมบรรยากาศในชั้นเรียน 3) จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูในการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จัดทำแหล่งเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน 4) ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน 5) ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตามตรวจสอบและประเมินผล โดยมีการวัดประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคล 6) ชื่นชมยกย่องครูผู้มีเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนที่ดี เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ครูมีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ คมกฤษ นูราช (2563: 38-39) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยงานการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยามิตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

3.5 แนวทางการบริหารจัดการให้ครูมีส่วนร่วมด้านการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 1) ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินงานทำวิจัยในแต่ละภาคเรียนหรือในแต่ละปีการศึกษา โดยมีแนวทางและรูปแบบที่ชัดเจน 2) ส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยให้เป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน รวมถึงเป็นการส่งเสริมผู้เรียน 3) นำผลการวิจัยมาปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม 4) ติดตามผล ให้คำแนะนำ และสนับสนุนการเผยแพร่งานวิจัยของครูต่อสาธารณชน ซึ่งสอดคล้องกับ มนต์ฤดี ถีอสมบัติ (2556: 42) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้จัดให้มีการให้ความรู้ ให้มีการทำวิจัย ส่งเสริม พัฒนา อำนวยความสะดวกในการทำวิจัย เผยแพร่งานวิจัย ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจในการทำวิจัย โดยมุ่งหวังเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและหวังผลเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

3.6 แนวทางการบริหารจัดการให้ครูมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 1) ส่งเสริมและกระตุ้นให้ครูทุกคนร่วมกันผลิตสื่อการเรียนการสอน 2) จัดหาอุปกรณ์ในการผลิตสื่อหรือจัดหาสื่อที่มีคุณภาพเพื่อให้ครูนำมาใช้ในการผลิตสื่อที่มีคุณภาพ 3) เน้นให้ครูพัฒนาสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ที่เสริมการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ 4) จัดประกวดเผยแพร่สื่อ กระตุ้นให้มีการแสดงผลงานทุกปีการศึกษา มีเวทีเพื่อนำเสนอผลงานการจัดแสดงสื่อสู่สายตาสาธารณชน 5) สนับสนุนให้กำลังใจ จัดหารางวัลสำหรับสื่อที่มีคุณภาพ และส่งเสริมสื่อการเรียนรู้ของครูสู่การประกวดในการแข่งขันระดับสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ จิรพงศ์ ไมตรีจิตร (2565: 43) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อและการนำไปใช้ เป็นการจัดหาและพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการ

จัดการเรียนการสอนและส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา และประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3.7 แนวทางการบริหารจัดการให้ครูมีส่วนร่วมด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 1) ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายใน ร่วมกันวางแผนงาน มีเป้าหมายชัดเจน จัดการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ 2) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กระบวนการ PLC เปิดโอกาสให้ครูได้เสนอแนะและร่วมกำหนดแนวทางในการประกันคุณภาพภายใน 3) มอบหมายผู้รับผิดชอบในแต่ละมาตรฐาน แต่ละประเด็นอย่างชัดเจน และเหมาะสม ร่วมกันดำเนินงานโดยมีเป้าหมายเดียวกัน 4) ดำเนินการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา มีการสรุปประเมินผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น 5) ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งสอดคล้องกับ มาหะมะบาคอรี มาซอ (2564: 28) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการบริหารจัดการที่มีคุณภาพทั้งองค์กรโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในโรงเรียนตระหนักถึงเป้าหมายและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสำคัญ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงหลักการ 3 ประการ คือ หลักการกระจายอำนาจหลักการมีส่วนร่วมและการแสดงภาระรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้กับผลการดำเนินงานของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยเพื่อนำไปปรับใช้สำหรับครู ผู้บริหาร และสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

1. ผู้บริหารควรให้ครูทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
2. ผู้บริหารควรให้ครูทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษา ไปยังสถานศึกษาอื่น
3. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการนิเทศ
4. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูทุกคนนำผลการนิเทศการเรียนการสอน มาปรับปรุงพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้
5. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูทุกคนเผยแพร่ผลการวิจัย ให้แก่สถานศึกษาอื่น
6. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูทุกคน มีส่วนร่วมในการผลิต หรือพัฒนาสื่อ และนวัตกรรมเพื่อใช้ประกอบการแข่งขัน
7. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูทุกคนร่วมกันกำหนดเป้าหมายความสำเร็จและเกณฑ์ การประเมินของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของ สมศ.

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร
2. ควรศึกษาปัญหาการพัฒนางานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ ทำจะดี. (2560). การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสยาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กิ่งแก้ว เพ็ญศิลา. (2558). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร). การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คมกริช นุราช. (2563). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิตรรา แก้วมะ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จิรพงศ์ ไมตรีจิตร. (2565). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- นันทวัน เทียงธรรม. (2565). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูวิทยาลัยเทคนิคพัทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. พัทยา: วิทยาลัยเทคนิคพัทยา.
- ปาริชาติ สุนทร. (2560). การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พิชา ก้วพรม. (2563). การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ภูษิต บัวสวัสดิ์. (2560). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่องการเล่นสเปกบอลของจังหวัดจันทบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสฤติเดช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- มนต์ฤดี ถิ่นสมบัติ. (2556). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มาหะมะบาออี มาซอ. (2564). การบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราวิวาส เขต 3. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- วิมลสิริ มั่งธานี. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์. (2557). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศิวพร ละหารเพชร. (2562). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สักรี ดอเลาะ. (2560). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในเครือข่าย 45 (7) สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. การศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สาลิตา เรียนทพ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในอำเภอสรคบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เขต 1. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2566 สำนักการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักฯ.
- สิรดา สายมายา. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุชาดา ถาวรชาติ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุนทรี แสงอุไร. (2559). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- อัศวรินทร์ แก่นจันทร์. (2562). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.

E087S: สภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1

CURRENT CONDITION OF QUALITY ASSURANCE MANAGEMENT IN EDUCATIONAL
INSTITUTIONS UNDER SA KAE0 PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

วิสุพร พันนาดี¹ สมนึก การ์เวท²

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามเพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน ขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 340 คน โดยใช้สูตร ของยามาเน่ (Yamane, 1973; อ้างถึงใน ผ่องศรี วาณิชยศกุลวงศ์, 2546: 100) โดยการสุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) ตามสัดส่วน เป็นอำเภอนั้นและดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 340 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ได้แก่ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67-1 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบค่าที่ t (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตาม เพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน ขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหาร, การประกันคุณภาพ, สถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study current condition of quality assurance management in educational institutions, 2) to compare current condition of quality assurance management in educational institutions under Sa Kaeo Primary Educational Service Area Office 1 classified according to genders, job position, work experience and educational institution sizes, The sample group used in this research included educational institution administrators, teachers and educational personnels in the educational institutions under Sa Kaeo Primary Educational Service Area Office 1 in total of 340 people. Yamane's Formula (Yamane. 1973) cited in Phongsri Wanitsupawong. 2003: 100) was used to study by random sampling. The stratification method was proportionally divided into district stratification and carried out by simple random sampling again by using the method of drawing lots without replacement, resulting in a sample size of 340 people. The tools used to collect data was a 5-level rating scale check list questionnaire asking about current condition of quality assurance management in educational institutions Statistics used to analyze data were Index of Conformity (IOC) about 0.67-1, percentage, mean, standard deviation, t-test and One-way Analysis of Variance.

The findings revealed that:

1. Current condition of quality assurance management in educational institutions under Sa Kaeo Primary Educational Service Area Office 1 overall was at a high level. When considering each aspect It was found that the operation according to the educational development plan of the educational institution had the highest average, Secondary is the provision of monitoring and inspection of educational quality, In terms of providing internal quality assessment according to educational standards of educational institutions, Providing continuous development of educational quality, In terms of creating educational development plans for educational institutions that focus on educational quality, Organization of management and information systems, Setting educational standards for educational institutions and the preparation of annual reports which are internal quality assessment reports. has the lowest average.

2. Comparison of current condition of quality assurance management in educational institutions under Sa Kaeo Primary Educational Service Area Office 1 classified according to genders, job position, work experience and educational institution sizes was not different overall.

Keywords: Management, Quality assurance, Educational institutions

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการต่าง ๆ รวมไปถึงเทคโนโลยีและการสื่อสารในสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และวิถีชีวิต ของมนุษยชาติ ในขณะที่เดียวกันกระแสการเปลี่ยนแปลงหลักของโลกเป็นทั้งโอกาสและภัยคุกคาม ต่อการพัฒนาประเทศ มีระบบที่ซับซ้อน

และมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น การแข่งขันเพื่อความอยู่รอดของประเทศต่าง ๆ จึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับระบบทุนหรือทรัพยากรที่มีอยู่อีกต่อไปแต่ขึ้นอยู่กับศักยภาพ และคุณภาพของประชากรเป็นสำคัญ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งจะต้องมีการเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง การสร้างคนให้มีคุณภาพจึงจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลกตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อวางรากฐานของประเทศในระยะยาวให้มั่งคั่งอดผลสัมฤทธิ์ของแผน ที่สอดคล้องเชื่อมโยงและรองรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องกันไปตลอด 20 ปีตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2560-2579) ที่จะต้องเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัย เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคมเป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม การพัฒนาทักษะ ที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560: 6)

การประกันคุณภาพในสถานศึกษา จึงเป็นกลไกสำคัญที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและผลักดัน ให้กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในทุกระดับของวงการศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ มุ่งไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม รวมไปถึง ผู้ประกอบการและสถานประกอบการที่จะรองรับผู้ที่สำเร็จการศึกษา ในขณะที่สถานศึกษาที่มีคุณภาพก็จะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการ นอกจากนั้นระบบการจัดการศึกษานับเป็นระบบที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคนไทย ให้ นำความรู้ ความสามารถมาใช้ในการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้น การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคนไทยเพื่อรองรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

การประกันคุณภาพการศึกษาของไทยที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ อันได้แก่ วิฤตทางการศึกษาที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับไม่มีคุณภาพ ทักษะ ความสามารถตามหลักสูตรกำหนดและไม่เป็นไปตามที่สังคมคาดหวัง การแข่งขันทางธุรกิจ การศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีคุณภาพค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัย ในกลุ่มประเทศเดียวกัน อีกทั้งผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการรู้ว่าบุตรหลานของตนเมื่ออยู่ในโรงเรียน สามารถทำอะไรได้ดีมากน้อยเพียงใดและชุมชนก็ต้องการความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ของโรงเรียน ได้ตามมาตรฐานโรงเรียนที่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษานั้น จะต้องเป็นโรงเรียนที่มุ่งมั่นที่จะ สร้างระบบคุณภาพให้ผลผลิต (นักเรียน) สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า (ผู้ปกครอง) โรงเรียน ที่ไม่มีนักเรียนเข้าเรียน โรงเรียนที่ผู้บริหารไม่อยู่โรงเรียน ผู้บริหารเผด็จการ ฯลฯ เหล่านี้ล้วนแต่ทำให้ ขาดความมั่นใจในโรงเรียนและบั่นทอนคุณภาพการศึกษาแทบทั้งสิ้น มีปัญหาในการดำเนินงาน ได้แก่ การขาดข้อมูลในการจัดทำ สารสนเทศ ครู ผู้ปกครองไม่เข้าใจรูปแบบและระบบการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษา อีกทั้งขาดความเป็นจริงในการประเมินเนื่องจากต้องการเพียงตัวเลขที่ได้จากการประเมินผลเท่านั้น

จากสภาพปัญหาตลอดจนความสำคัญดังกล่าว ผวนกับการบริหารงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา เป็นแนวทางหลักในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานทั้งด้าน คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหาร

จัดการด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ค้นคว้าอิสระจึงสนใจที่จะศึกษา สภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ว่ามีการบริหารจัดการมีการดำเนินงานอย่างไรและเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโดยจำแนกตามสถานะเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและขนาด ของสถานศึกษาว่าแตกต่างกันอย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้วางแผนการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตาม เพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน ขนาดสถานศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

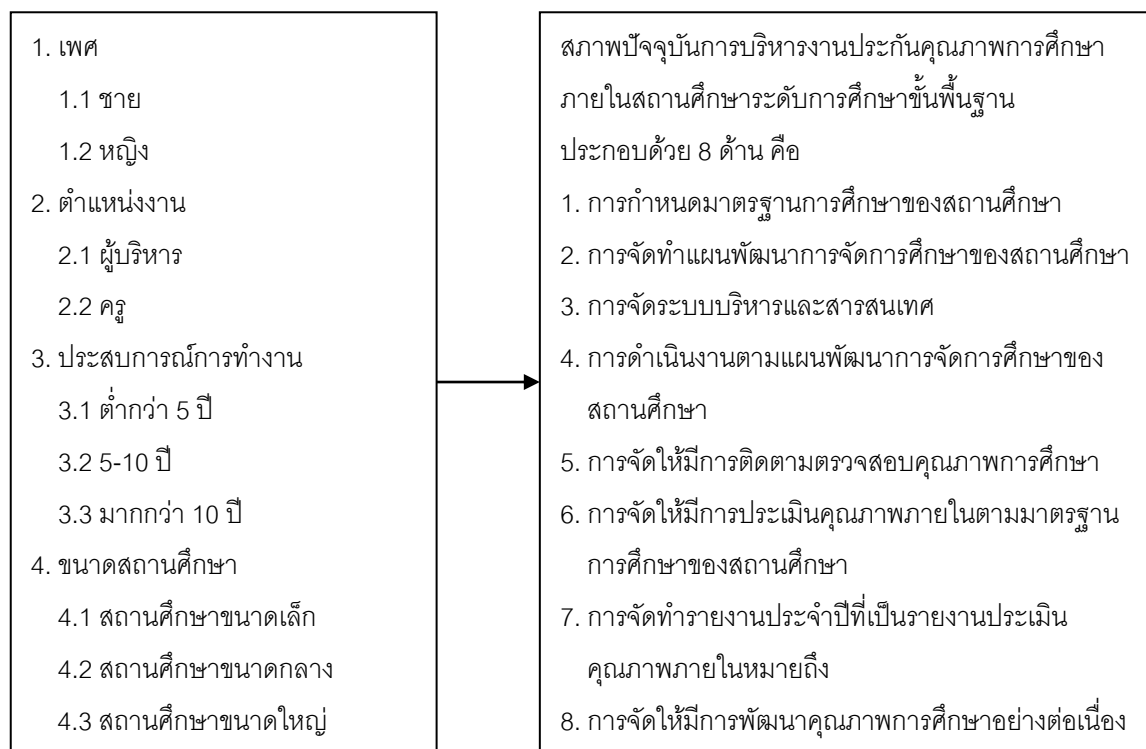
1. ทราบถึงสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
2. ทราบถึงทัศนะของผู้บริหารครูที่มีต่อการบริหารงานประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
3. ผลการวิจัยเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา นำไปประกอบพิจารณาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการวางแผนและการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
5. ผู้บริหารและครูเข้าใจแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษามากขึ้นส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง สภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 โดยการสังเคราะห์จากแนวคิดของ ธนพล วงศ์ฉลาด (2564), วันทนา เนื่อน้อย (2560), อังคณา ฝอยทอง (2560), มยุรี วรรณ (2563) และ มาหะมะบาคอรี มาซอ (2564) จากการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐาน

1. ผู้บริหารและครูที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 แตกต่างกัน
4. ผู้บริหารและครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากร คือ ประชากรในการศึกษาได้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 145 โรงเรียน ปีการศึกษา 2565 มีประชากรทั้งหมดจำนวน 2,244 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำนวน 340 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) สุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามสัดส่วนเพื่อให้ได้จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ในตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่นำเสนอโดย ยามาเน่ (Yamane, 1973) เป็นฐานในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยยึดหลักตามกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2564

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม
2. กำหนดจุดประสงค์ เกณฑ์การประเมินของแบบสอบถาม
3. สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยยึดหลักตามกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2564 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่งงาน และประสบการณ์การทำงานของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 ด้าน รวมทั้งฉบับจำนวน 61 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของ ลิเคิร์ต (Likert's five Rating Scale)

4. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67-1

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) โดยใช้เกณฑ์การเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ซึ่งผลการหาค่าอำนาจจำแนก พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.97-0.98

6. ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ได้ถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามที่เป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจพิจารณาเป็นขั้นตอนสุดท้าย เพื่อจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (Standard Deviation)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ทดสอบค่าที t (t-test) ทดสอบค่าเอฟ F (F-test) กรณีพบความแตกต่างให้พิจารณาหาความแตกต่างโดยเปรียบเทียบ พหุคูณด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's Method) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2552: 335)

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน

ที่	สภาพปัจจุบันของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1	ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.11	.172	มาก	7
2	ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา	4.17	.369	มาก	5
3	ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	4.14	.189	มาก	6
4	ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.29	.213	มาก	1
5	ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.28	.253	มาก	2
6	ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.22	.243	มาก	3
7	ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน	4.09	.287	มาก	8
8	ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.22	.274	มาก	4
รวม		4.19	.147	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ระดับสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.147) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.231) รองลงมาด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.253) ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.243) ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.243) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.274) ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.189) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.172) และด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.287)

2. เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามเพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามเพศ ในภาพรวมและรายด้าน

ที่	สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา	เพศ				t	Sig.
		ชาย		หญิง			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.10	.177	4.11	.170	.746	.456
2	ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา	4.16	.365	4.16	.372	.092	.927
3	ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	4.14	.196	4.13	.186	.616	.539
4	ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา	4.29	.212	4.28	.214	.177	.860
5	ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.26	.262	4.28	.249	.522	.602
6	ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.22	.243	4.21	.244	.232	.817
7	ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมิน คุณภาพภายใน	4.09	.279	4.09	.291	.066	.948
8	ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง	4.21	.266	4.21	.278	.037	.971
รวม		4.18	.144	4.18	.148	.111	.912

จากตาราง 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่งงานในภาพรวมและรายด้าน

ที่	สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา	ตำแหน่งงาน				t	Sig.
		ผู้บริหาร		ครู			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.10	.178	4.11	.168	.503	.615
2	ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา	4.18	.369	4.16	.370	.436	.663
3	ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	4.15	.193	4.12	.186	1.199	.231
4	ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา	4.29	.212	4.28	.214	.286	.775
5	ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา	4.29	.257	4.27	.251	.519	.604
6	ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.23	.241	4.20	.244	1.036	.301
7	ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมิน คุณภาพภายใน	4.09	.277	4.09	.293	.284	.777
8	ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง	4.21	.257	4.22	.284	.324	.746
รวม		4.19	.144	4.18	.148	.652	.515

จากตาราง 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตามตัวแปรตำแหน่งงานโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตามประเภทการทำงานในภาพรวมและรายด้าน

สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p- value
1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.008	0.004	0.141	0.868
	ภายในกลุ่ม	337	10.032	0.030		
	รวม	339	10.041			
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.022	0.011	0.079	0.924
	ภายในกลุ่ม	337	46.343	0.138		
	รวม	339	46.365			
3. ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.007	0.003	0.096	0.909
	ภายในกลุ่ม	337	12.119	0.036		
	รวม	339	12.126			
4. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัด การศึกษาของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.016	0.008	0.172	0.842
	ภายในกลุ่ม	337	15.444	0.046		
	รวม	339	15.459			
5. ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.025	0.012	0.192	0.825
	ภายในกลุ่ม	337	21.690	0.064		
	รวม	339	21.715			
6. ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.004	0.002	0.030	0.970
	ภายในกลุ่ม	337	20.117	0.060		
	รวม	339	20.121			
7. ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงาน ประเมินคุณภาพภายใน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.022	0.011	0.133	0.876
	ภายในกลุ่ม	337	28.068	0.083		
	รวม	339	28.090			
8. ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง	ระหว่างกลุ่ม	2	0.019	0.009	0.125	0.883
	ภายในกลุ่ม	337	25.575	0.076		
	รวม	339	25.594			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.004	.002	.093	0.911
	ภายในกลุ่ม	337	7.347	.022		
	รวม	339	7.351			

จากตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้าน

สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.028	0.014	0.477	0.621
	ภายในกลุ่ม	337	10.012	0.030		
	รวม	339	10.041			
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.057	0.028	0.207	0.813
	ภายในกลุ่ม	337	46.308	0.137		
	รวม	339	46.365			
3. ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.028	0.014	0.386	0.680
	ภายในกลุ่ม	337	12.098	0.036		
	รวม	339	12.126			
4. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.003	0.001	0.030	0.970
	ภายในกลุ่ม	337	15.457	0.046		
	รวม	339	15.459			
5. ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.230	0.115	1.808	0.166
	ภายในกลุ่ม	337	21.484	0.064		
	รวม	339	21.715			
6. ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.070	0.035	0.592	0.554
	ภายในกลุ่ม	337	20.051	0.059		
	รวม	339	20.121			
7. ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.041	0.020	0.245	0.783
	ภายในกลุ่ม	337	28.049	0.083		
	รวม	339	28.090			
8. ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	ระหว่างกลุ่ม	2	0.016	0.008	0.107	0.898
	ภายในกลุ่ม	337	25.578	0.076		
	รวม	339	25.594			

ตาราง 5 (ต่อ)

สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p- value
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.034	0.017	0.774	0.462
	ภายในกลุ่ม	337	7.317	0.022		
	รวม	339	7.351			

จากตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตามตัวแปรขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.147) เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.231) รองลงมาด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.253) ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.243) ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.243) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.274) ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.189) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.172) และด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.287)

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ที่มีเพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ซึ่งสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานได้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1

ผลการศึกษา พบว่า ระดับสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่ง คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาด้านจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ด้านจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา ฝอยทอง (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและข้าราชการครูในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 พบว่า การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและข้าราชการครู ในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนา เนื่อน้อย (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 พบว่า ระดับการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาหะมะบาคอรี มาซอ (2564) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 พบว่า ระดับการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตามเพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน ขนาดสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตาม เพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน ขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตาม เพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน ขนาดสถานศึกษา ภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนา เนื่อน้อย (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศ ตำแหน่งงาน และ ประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีระดับการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาหะมะบาคอรี มาซอ (2564) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 พบว่า เปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจำแนกตามตัว แปรเพศ ประสบการณ์ ตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นตัวแปรเพศในด้านการ

ประเมินผลตรวจสอบคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรตำแหน่งภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ได้แก่ สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมในการใช้มาตรฐานการศึกษาเป็นเป้าหมายการพัฒนา
2. ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ ครูบุคลากรมีส่วนร่วมร่วมใจจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ชัดเจน
3. ด้านจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ครอบคลุมและเพียงพอต่อการนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษา สามารถสืบค้นได้ง่ายและมีความรวดเร็ว
4. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษามีการปฏิบัติตามวิธีการดำเนินงานที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นชุมชนแห่งกัลยาณมิตร โดยครอบคลุมด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป
5. ด้านจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ได้แก่ สถานศึกษามีการประชุม ชี้แจง มีวิสัยทัศน์ร่วมเพื่อสร้างความเข้าใจ ให้แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
6. ด้านจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการเป็นภาวะผู้นำร่วมประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและทำการประเมิน แบบข้ามฝ่ายกลุ่มงาน
7. ด้านจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ได้แก่ สถานศึกษาใช้ฐานข้อมูลของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในแต่ละปีทั้งในจุดเด่น จุดควรพัฒนา โอกาส และข้อจำกัดตลอดจนผลที่เกิดขึ้น ข้อมูลจากผลการดำเนินงานในปีปัจจุบันไปใช้ประโยชน์ในการนำไปใช้ปรับปรุง
8. ด้านจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ สถานศึกษามีการพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ มาตรฐานที่กำหนดไว้ให้มีประสิทธิภาพเพื่อการบริหารจัดการชุมชนที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยการดำเนินงานด้านอื่นของสถานศึกษา เช่น ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา
2. ควรมีการวิจัยสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนที่ผ่าน การประเมินภายในและภายนอก ซึ่งประสบความสำเร็จสามารถเป็นแบบอย่างได้โดยใช้วิธีการวิจัย ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ควรวิจัยเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2552). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย ฉบับปรับปรุง. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: ไทเนรมิตกิจ
อินเตอร์ โปรเกรสซีฟ.
- ธนพล วงศ์ฉลาด. (2564). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
โดยประยุกต์ใช้ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต.มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มยุรี วรรณ. (2563). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมวัด
หนองแขม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มาหะมะบาคอรี มาซอ. (2564). การบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ยะลา: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏยะลา.
- วันทนา เนื่อน้อย. (2560). การดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.
ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- _____. (2560). ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20ปี (พ.ศ. 2560-2579). กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- อัครณา ฝอยทอง. (2560). การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและข้าราชการ
ครูในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Yamane, Taro. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. New York: New York: Harper & Row.

E090S: แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1

PERFORMANCE MOTIVATION OF TEACHERS UNDER NONTHABURI PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICER 1

วุฒิกาล วรบัณฑิตย์¹ สมนึก การิเวท²

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจของครูที่มีต่อปัจจัยในการปฏิบัติงาน วิธีการศึกษาได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และการทดสอบเอฟ (F-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยภาพรายด้านในระดับมาก
2. ครูที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านสภาพแวดล้อมด้าน และความมั่นคงในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานและสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ด้านผลสำเร็จในการทำงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และด้านความมั่นคงในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: แรงจูงใจ, ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1

Abstract

The purpose of this study was to study the level of motivation in the work of teachers under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office, Area 1 and to compare the level of motivation of teachers with factors in their work. The study method was based on a sample group of teachers in

educational institutions. Under the jurisdiction of the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office, Area 1, 250 instruments were used in this research. It is a 5-level rating scale questionnaire, statistics, mean, standard deviation, t-test and F-test, One-way ANOVA test.

The research results found that

1. The work motivation of teachers under the jurisdiction of the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office, Area 1, overall, is at a high level.

2. Different genders There is a level of motivation in the work of teachers under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office, Area 1, in terms of work environment. They were significantly different at the .05 level for different ages. There is a level of motivation in the work of teachers under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office, Area 1, in terms of salary and benefits. Environmental aspects and job security are significantly different at the .05 level. Work experience and marital status are different. There is a level of motivation in the work of teachers under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office, Area 1, in terms of work success. Salary and benefits Working environment Advancement in career and stability in work Not different. Key words: motivation, teachers under the jurisdiction of the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1.

Keywords: Motivation, Teachers under the jurisdiction of the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สู่การเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษาของไทย โดยได้เน้นการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ ได้มีการกำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา การปฏิรูปครู บุคลากรทางการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น

จากปัญหาวิกฤตของการศึกษาไทยที่สะสมมานานนั้น ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างของคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระหว่างสถานศึกษา ทั้งปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ปัญหาสถานศึกษาขนาดเล็กในชนบท หรือแม้กระทั่งปัญหาการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษา ที่มีการบริหารจัดการที่ขาดความรับผิดชอบต่อผู้เรียน มุ่งผลิตในเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ และการผลิตกำลังคนซึ่งไม่สนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในการพัฒนาประเทศ ผู้ที่สำเร็จการศึกษายังขาดทักษะการคิด การวิเคราะห์ การใช้เหตุผล รวมถึงทักษะการเรียนรู้ และสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลิตภาพแรงงานภายใต้ระบบเศรษฐกิจที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้ ทั้งนี้ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับความท้าทายในศตวรรษที่ 21 อาทิเช่น กระแสการเปลี่ยนแปลงสู่ศตวรรษแห่งการขับเคลื่อนที่เกิดขึ้นในระดับภูมิภาค เป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ภายใต้กรอบความร่วมมือทวิภาคีและพหุภาคี การรวมกลุ่มของประชาคมอาเซียน การเปลี่ยนแปลงอำนาจจากภาครัฐและเอกชนสู่ภาคประชาชน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและทั่ว

โลก อย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ความเหลื่อมล้ำของโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อ การกระจายรายได้ ปัญหาวิกฤตด้านความมั่นคง ปัญหาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและครัวเรือนรวมทั้งปัญหา การก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลาง ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงไปตามพลวัตแบบก้าวกระโดดของเทคโนโลยี สารสนเทศและนวัตกรรมใหม่ ที่สามารถยกระดับการพัฒนาการศึกษาแบบก้าวกระโดดซึ่งเสมือนหนึ่งเป็นสะพาน เชื่อมและนำพาองค์ความรู้อันมากมายมหาศาลมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการศึกษาได้อย่างรอบด้าน ที่ทุก ภาคส่วนของสังคมต้องร่วมมือกันค้นหาทางออกเพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและในทุกช่วงวัยสามารถได้รับการ พัฒนาและยกระดับได้เต็มศักยภาพและเหมาะสม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากร มนุษย์ จึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นทั้งการแก้ไขปัญหาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบันและการ เสริมสร้างและยกระดับการพัฒนา ที่ให้ความสำคัญที่ครอบคลุมทั้งในส่วนของทุนมนุษย์ บัณฑิตและ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างครอบคลุม ประกอบด้วย การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ควบคู่กับการปฏิรูปที่สำคัญทั้งในส่วนของการปรับเปลี่ยนค่านิยมและ วัฒนธรรม เพื่อให้คนมีความดีอยู่ในวิถี การดำเนินชีวิตและมีจิตสำนึกร่วมในการสร้างสังคมที่น่าอยู่ และมีการปฏิรูป การเรียนรู้แบบพลิกโฉม ในทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อ พัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่องแม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว รวมถึงความตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย ตลอดจนพัฒนาและรักษากลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษ ของพหุปัญญาแต่ละประเภทเพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการกำหนดแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติขึ้นเพื่อให้เห็นกรอบแนวทางในการดำเนินการที่ชัดเจนขึ้น (ยุทธศาสตร์ชาติ. 2561-2580)

กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยศึกษาประเด็นปัญหาหลักในการศึกษาและการเรียนรู้ที่ยึดโยงกัน และเน้นการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ พัฒนาคอนไทยยุคใหม่ ปรับกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเสนอแนวทางปฏิรูประบบอย่างเป็นขั้นตอน โดยกำหนดประเด็นสำคัญของ ระบบการศึกษาและเรียนรู้ที่ต้องการปฏิรูปอย่างเร่งด่วนได้ 3 ประการ ดังนี้ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ ใฝ่เรียนรู้ เรียนรู้ด้วยตนเอง แสวงหาความรู้ มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและมีความภูมิใจในความเป็นคนไทย 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ ปรับระบบการผลิต การคัดสรร ค่าตอบแทนและสวัสดิการ ดึงดูดคนเก่งและดี มีใจรักใน วิชาชีพมาเป็นครู มีระบบทุนการศึกษาและรับประกันการบรรจุเป็นข้าราชการครู 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและ แหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา พัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ สำหรับการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ และ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน เข้ามามีบทบาทและ หน้าที่ในการจัดการศึกษา

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าสิ่งหนึ่งที่มีการปฏิรูปการศึกษา ได้ให้ความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการปฏิรูป การเรียนรู้ ก็คือ การปฏิรูปครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เพราะในโลกยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว องค์การต่าง ๆ ได้หันมาสนใจและตระหนักถึงการจัดการมนุษย์ เพราะมนุษย์คือพลังขับเคลื่อนที่สำคัญ

ที่สุด ที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ แต่การที่จะทำให้มนุษย์เป็นพลังขับเคลื่อนที่มีคุณภาพได้นั้น เป็นเรื่องที่ยากต่อการบริหารจัดการ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารว่าจะใช้เทคนิควิธีในการบริหารจัดการมนุษย์ได้อย่างไร จึงจะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างแรงจูงใจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาและส่งเสริมองค์การให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

วัตถุประสงค์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย

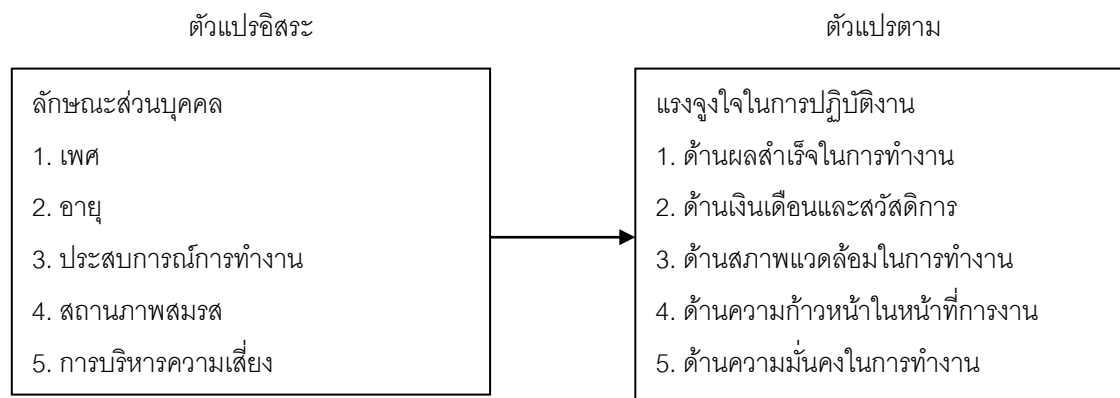
1. ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ และสถานภาพสมรสแตกต่างกัน
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อปัจจัยในการปฏิบัติงาน 5 ด้าน แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
2. เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนด้านการบริหารงานบุคคลเพื่อรักษาคุณภาพและมาตรฐานในการบริหารงานของผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1” ผู้วิจัย กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาไว้ดังนี้ ใช้แนวคิดแรงจูงใจที่ได้จากการสังเคราะห์ของเฮอิร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1959), อิศริยา รัชกิจวิจารณ์ (2557), สุนิดา วงศ์ชารี (2559), ธีรดา ไชยบรรดิษฐ์ (2562), กอบกุล ต๊ะปะแสง (2563), มัณฑนา ชุมปัญญา (2563), มนัสนันท์ มีทรัพย์ทอง (2563) และ สุพรรณิการ์ จิวณิษฐ์กุล (2564) โดยนำแนวคิดดังกล่าวเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งได้กรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู จำนวน 32 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1 จำนวน 714 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 250 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie; & Morgan (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ 2555) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ตามขนาดของโรงเรียน 4 ขนาด ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก 25 คน โรงเรียนขนาดกลาง 75 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 75 คน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 75 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ และสถานภาพ คำถามที่ใช้เป็นแบบเลือกตอบ (Check Lists)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1 เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบที (t-test) และการทดสอบเอฟ (F-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference Test)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย

2. กำหนดรูปแบบ โครงสร้างและเนื้อหาแบบสอบถามให้ครอบคลุมการศึกษาระดับที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1
3. ศึกษาวิธีการสร้างประยุกต์จากแบบสอบถามตัวแปรอิสระประสพการณ์ทำงาน, ตำแหน่ง, สถานภาพและตัวแปรตามแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านผลสำเร็จในการทำงาน 2) ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ 3) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน 4) ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และ 5) ด้านความมั่นคงในการทำงาน
4. ประมวลข้อมูลและความรู้ที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย
5. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
7. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1 ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
8. นำแบบสอบถามจากการทดลองใช้มาคำนวณหาความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ Cronbach โดยแบบสอบถามฉบับนี้มี 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ดำเนินการวิเคราะห์แยกเป็นรายด้าน จำนวน 5 ด้าน ดังนี้ ด้านผลสำเร็จในการทำงาน จำนวน 3 ข้อ ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ จำนวน 6 ข้อ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน จำนวน 4 ข้อ ด้านในความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน จำนวน 4 ข้อ และด้านความมั่นคงในการทำงาน จำนวน 7 ข้อ รวมทั้งสิ้น 24 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .934

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยส่งถึงผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บตัวอย่าง
2. ขอความอนุเคราะห์และขอหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 250 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ ครอนบาค

ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 46.40 รองลงมาคือ มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 36.40 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 41- 55 ปี จำนวน

31 คน คิดเป็นร้อยละ 12.40 และมีอายุ 50 ปี ขึ้นไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 42.40 รองลงมาคือ ประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 29.60 รองลงมา ประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 18.40 และประสบการณ์ในการทำงาน 15 ปี ขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 9.60 ส่วนใหญ่มีสถานภาพ โสด จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 66.80 รองลงมาคือ มีสถานภาพ สมรส จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 31.60 และมีสถานภาพ หย่าร้าง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1

แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	n = 250			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
ด้านผลสำเร็จในการทำงาน	4.35	0.556	มาก	1
ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ	4.06	0.742	มาก	5
ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	4.10	0.711	มาก	4
ด้านในความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	4.19	0.619	มาก	2
ด้านความมั่นคงในการทำงาน	4.19	0.658	มาก	3
ภาพรวม	4.18	0.532	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.532) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลสำเร็จในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.556) รองลงมาคือ ด้านในความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.619) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.742) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับแรงจูงใจของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และสถานภาพสมรส ดังนี้

แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	t	p-value	F	p-value	F	p-value	F	p-value
ด้านผลสำเร็จในการทำงาน	0.247	0.258	0.680	0.565	1.061	0.366	2.871	0.059
ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ	1.738	0.681	3.688	0.013	2.544	0.057	0.869	0.421
ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	1.052	0.016	2.721	0.045	2.321	0.076	0.037	0.963
ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	1.876	0.140	0.932	0.426	1.788	0.150	1.353	0.260
ด้านความมั่นคงในการทำงาน	3.301	0.087	2.949	0.033	2.307	0.077	0.560	0.572
ภาพรวม	2.056	0.080	2.237	0.084	2.276	0.080	0.191	0.826

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า เพศที่ต่างกัน มีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 1 ด้านผลสำเร็จในการทำงาน ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุที่ต่างกัน มีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 1 ด้านผลสำเร็จในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านสภาพแวดล้อมด้าน และความมั่นคงในการทำงาน ในการทำงาน ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน มีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 1 ด้านผลสำเร็จในการทำงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และด้านความมั่นคงในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

สถานภาพสมรสที่ต่างกัน มีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 1 ด้านผลสำเร็จในการทำงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และด้านความมั่นคงในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการศึกษา

1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.532) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผลสำเร็จในการทำงาน ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.556) ด้านในความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.619) ส่วนด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.742) ต่ำที่สุด

2. เพศที่ต่างกัน มีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้านผลสำเร็จในการทำงาน ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุที่ต่างกัน มีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้านผลสำเร็จในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านสภาพแวดล้อมด้าน และความมั่นคงในการทำงาน ในการทำงาน ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประสบการณ์ในการทำงานและสถานภาพสมรสที่ต่างกัน มีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้านผลสำเร็จในการทำงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และด้านความมั่นคงในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนัย ขวณขวาย (2557) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนวัดจันทนาราม อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศริยา รัฐกิจวิจารณ์ ณ นคร (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 (จันทบุรี-ตราด) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชติกา ระโส (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครสวรรค์ อาจเป็นเพราะว่า ครูสามารถใช้สติ ปัญญาในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้สำเร็จลุล่วงไปได้ นั่นเป็นเพราะว่าสถานศึกษาของครูมีการสนับสนุนให้เข้าร่วมฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้มาเสมอ ทำให้ครูรับมือกับสถานการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี อีกอย่างคือสถานศึกษาของครูเสริมสร้างบรรยากาศในการปฏิบัติงานให้เป็นไปด้วยความสุขส่งผลให้ครูทุกคนในสถานศึกษาเข้าใจลักษณะหน้าที่งานของตนเองและของเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี และอีกสิ่งที่สำคัญในการปฏิบัติงานคือครูจะต้องได้รับสวัสดิการที่ดีที่สามารถให้ครูมีสิทธิในการลาป่วย ลาภักได้ตามกฎหมายที่กำหนด เพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงาน ทำให้ครูรู้สึกมั่นคงในอาชีพการงานสามารถทำให้ดำรงชีวิตได้อย่างง่ายดาย และมีความยุติธรรมในการปฏิบัติงานตามสิทธิที่ควรได้รับ ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีสองปัจจัยของ เฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1959) ที่ได้กล่าวถึง ผลสำเร็จในการทำงาน หมายถึง การที่บุคคลใช้พลังและความสามารถทำงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ ใช้สติปัญญาจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจะทำให้บุคคลเกิดความภาคภูมิใจและความพึงพอใจ เมื่อบุคคลได้รับรู้ถึงความสำเร็จของตนเองก็จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานต่อไป อุทุมพร รุ่งเรือง (2555) กล่าวว่าความมั่นคงในการทำงาน เป็นความรู้สึกที่มีต่องานในด้านความมั่นคง คือ การทำงานในบริษัททำให้รู้สึกมั่นคง อาชีพการงานสามารถทำให้ดำรงชีวิตได้อย่างง่ายดาย ความยุติธรรมในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน และปฏิบัติงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ และซื่อสัตย์ และยังมีผลสอดคล้อง ปฐมวงศ์ สีหาเสนา (2557) กล่าวว่า ความมั่นคงในงาน แม้กระทั่งสวัสดิการ จะทำ

ให้เกิดความรู้สึกมั่นใจว่างานที่ปฏิบัติอยู่นั้นสามารถยึดเป็นอาชีพได้ตลอดไป และงานที่ปฏิบัติทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้น ศิริพร โอฬารธรรมรัตน์ (2546) กล่าวว่า การกระตุ้น หรือโน้มน้าวเพื่อให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำตามทิศทางที่กำหนดไว้ด้วยความร่วมมืออย่างยินดีและเต็มใจ ทั้งนี้เพื่อที่จะนำมาซึ่งการทำงานที่มีประสิทธิภาพให้กับองค์กรเพิ่มมากขึ้น สุพจน์ จิตวิธการณกุล (2559) กล่าวว่า ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ หมายถึง การที่ครูมีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้นด้วยความเป็นธรรม รวมถึงโอกาสได้รับความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานสูงขึ้น และมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เพราะฉะนั้นผู้บริหารควรสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคน เพิ่มความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานสูงขึ้น เพื่อให้สามารถดำรงตำแหน่งที่เหมาะสมและสูงขึ้น อันจะส่งผลทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน บังเกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานในองค์กรมากยิ่งขึ้น

2. เพศที่ต่างกัน มีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ด้านผลสำเร็จในการทำงาน ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ นูริยะห์ หะแว (2564) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 2 ผลวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่าครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 2 ที่มีเพศต่างกัน มีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศริยา รัชกิจวิจารณ์ ณ นคร (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 (จันทบุรี-ตราด) ผลวิจัยพบว่าครูที่มีเพศต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 (จันทบุรี-ตราด) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุที่ต่างกัน มีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ด้านผลสำเร็จในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ทศนัย ขวนขวย (2557) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนวัดจันทนาราม อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่มีเพศและอายุต่างกัน มีแรงจูงใจแตกต่างกัน ส่วนข้าราชการที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีแรงจูงใจไม่แตกต่างกัน แต่ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านสภาพแวดล้อมด้าน และความมั่นคงในการทำงาน ในการทำงาน ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ กฤตติยา ชินเดช (2564) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมธนารักษ์ ผลวิจัยพบว่า อายุของเจ้าหน้าที่กรมธนารักษ์ที่แตกต่างกันมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประสบการณ์ในการทำงานและสถานภาพสมรสที่ต่างกัน มีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ด้านผลสำเร็จในการทำงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และด้านความมั่นคงในการทำงาน

ไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชติกา ระโส (2555) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผลวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ นุริยะห์ หะแว (2564) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชายะลา เขต 2 ผลวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 1-5 ปี และ 6-10 ปี มีความคิดเห็นต่อระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในทุกด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ กฤตติยา ชินเดช (2564) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมธนารักษ์ ผลวิจัยพบว่า สถานภาพของเจ้าหน้าที่กรมธนารักษ์เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ในการจำแนกตามเพศ พบว่าด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานมีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ด้วยด้วยปัจจัยของสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ควรมีการปรับปรุงด้านสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น เช่น ควรมีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอ มีต้นไม้เพิ่มความร่มรื่น มีสนามกีฬาเพื่อออกกำลังกาย มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การจำแนกตามอายุ อายุที่ต่างกันส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยค่าเฉลี่ยที่น้อยสุดส่วนมากจะอยู่ที่ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ โดยด้านนี้นับเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานของครูอย่างมาก เนื่องจากยังถูกมองว่าเงินเดือนและสวัสดิการนั้นยังไม่คุ้มค่าหรือมากเพียงพอเมื่อเทียบกับเงินเดือนที่ได้รับ จึงเห็นว่าควรมีการปรับฐานเงินเดือนให้เหมาะสมและเพียงพอ การจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และการจำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกับการจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

2. จากการศึกษาพบว่าระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐจะต้องให้ความสำคัญกับสวัสดิการและเงินเดือนของครู ควรมีการปรับฐานเงินเดือนให้เหมาะสมกับภาระงานที่ได้รับมอบหมาย มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดสรรไว้อย่างเพียงพอโดยที่ครูไม่ใช้เงินส่วนตัวจ่ายทำให้เกิดความไม่เชื่อมั่นและรู้สึกไม่มั่นคงในองค์กร เพราะงานจะสำเร็จลุล่วงได้ย่อมเกิดจากความพร้อมในการสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอ รวมถึงด้านเงินเดือนและสวัสดิการที่ดีอย่างเหมาะสม ผู้บังคับบัญชาสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนได้ทำวิทยฐานะให้ตรงตามกรอบเวลาที่กำหนด มีการใส่ใจให้ความรู้และคำปรึกษาแก่ครู สนับสนุนให้ครูมีรายได้ที่นอกเหนือจากเงินเดือนประจำ ให้มีรายได้พิเศษที่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพตามภาระค่าเงินในปัจจุบัน หรือมีการจัดกองทุนไว้ให้กู้ยืมเมื่อเกิดความจำเป็นได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดสวัสดิการที่มั่นคงต่อการทำงานรวมทั้งตอบสนองต่อการดำรงชีวิตของครูในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยด้านเงินเดือนและสวัสดิการที่ส่งผลต่อการทำงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1
2. ควรศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กฤตติยา ชินเดช. (2564). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมธนารักษ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. กรุงเทพฯ: คณะบริหารธุรกิจเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กอบกุล ต๊ะปะแสง. (2562). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร โรงเรียนเบญจมราชูทิศราชบุรี. วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- โชติกา ระโส. (2555). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทัศนัย ขวนขวาย. (2557). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนวัดจันทนาราม อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี. งานนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีรดา ไชยบรรดิษฐ์. (2562). แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- นุริยะห์ หะแว. (2564). พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ยะลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ปฐมวงศ์ สีหาเสนา. (2557). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลค่ายเนินวง ตำบลบางกะจะ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระราชบัญญัติ. (2547). ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. จาก <https://otepc.go.th/otepc09/km-otepc09/item/3003-2547.html>.
- มนัสนันท์ มีทรัพย์ทอง. (2563). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- มัทธนา ชุมปัญญา. (2563). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ยุทธศาสตร์ชาติ. (2561-2580). สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. จาก <https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/544434>.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ สุภมาส อังศุโชติ และ อัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2555). สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิค
การใช้ SPSS (Statistics For Research and SPSS Application Techniques) (ฉบับปรับปรุงครั้งที่
2). กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- ศิริพร โอฬารธรรมรัตน์. (2546). การเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงาน: ศึกษากรณีบริษัท อดินพ จำกัด.
วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป. ชลบุรี: วิทยาลัยการ
บริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุนิดา วงศ์ขารี. (2559). การศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูศูนย์วิชาการวังโบสถ์-บ่อไทย สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุพจน์ วิถีธรรมการณกุล. (2559). คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของ
ครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุพรรณิกา รุจิณชัยกุล. (2564). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 12. วารสารนาครบุตริพรตสน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. 13(1): 30-38.
- อิสริยา รัฐกิจวิจารณ์ ณ นคร. (2557). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียน มัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 (จันทบุรี-ตราด). งานนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุทุมพร รุ่งเรือง. (2555). ความพึงพอใจในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท
อุตสาหกรรมแปรรูปโครงสร้างเหล็ก. ปริญญานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
จัดการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and
Psychological Measurement*. 30(3): 608-610.
- Herzberg, Frederick; Bernard, Mausner; & Barbara, Snyderman. (1959). *The Motivation to Work*. 2nd ed.,
New York: John Willey & Sons.

E091S: การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) จากการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน
A STUDY ON LEARNING ACHIEVEMENT IN GEOGRAPHY UNITS OF PRATHOMSUKSA 4 STUDENTS AT WATRATNIYOMTHAM (PIBULSONGKRAM) SCHOOL THROUGH PROBLEM-BASED LEARNING MANAGEMNT

ธัญชนก ภูดินขาว¹ สุนันท์ ศลโกสุม²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วย ภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) จากการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน และ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วย ภูมิศาสตร์ ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 25 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม(Cluster sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยภูมิศาสตร์โดยการประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 20 แผน ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากับ 4.62 และ 2) แบบทดสอบหน่วยภูมิศาสตร์ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ ที่มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์กับจุดประสงค์การเรียนรู้อยู่ระหว่าง .67-1 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .44 - .85 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .21 - .75 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .794 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานใช้ค่าสถิติค่า (t-test) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) จากการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 84.00 ของนักเรียนทั้งหมด อยู่ในเกณฑ์ระดับดีและสูงกว่าสมมติฐานที่กำหนดไว้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) จากการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์, การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the achievement of geography units of students in prathomsuksa 4 of Wat Ratniyomtham (Phibunsongkram) school from problem-based learning management and 2) to compare the achievement of geography units between before and after learning management by applying problems as a base of prathomsuksa 4 students at Wat Ratniyomtham (Phibunsongkram) school studying in the second semester of the academic year 2024 in a classroom with 25 students by cluster sampling. Use the classroom as a random unit. The instruments used in the research are 1) The management plan learns geography units by applying the problem as a base. 20 plans with a suitability average of 4.62 and 2) a geography test. The consistency between the Geography Unit Learning Achievement Test and the learning objectives is between .67-1, the classification power (r) is between .44 - .85, the difficulty (p) is between .21 - .75, the confidence is .794. Percentage, mean, standard deviation and test hypothesis using statistical values (t-test)

The research results found that:

1. Achievement of Geography Unit of Prathomsuksa 4 students at Wat Ratniyomtham (Phibunsongkram) School from problem-based learning management. It was found that 84.00 percent of students achieved good academic achievement and was statistically significantly higher than the established.
2. Achievement of Geography Unit of Prathomsuksa 4 Students at Wat Ratniyomtham (Phibunsongkram) School from learning management by applying problems as a base. After the learning, students achieved statistically significantly higher academic achievement than before at the .05 level.

Keywords: Geography Unit Achievement, Problem-based learning management

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้ผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตน ตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม พระราชบัญญัติการประถมศึกษาและตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 (ฉบับที่ 4) การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาทั้งสามรูปแบบในหมวด 3 ต้องเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ ในเรื่องสาระความรู้ ให้นุรณาการความรู้และทักษะด้าน

ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษา ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาด้านภาษา โดยเฉพาะการใช้ภาษาไทย ด้านคณิตศาสตร์ ด้านการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งให้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล และปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง จึงต้องรู้จักนำวิธีการสอน หรือเทคนิคที่หลากหลายมาใช้ในการสอน ต้องจัดเนื้อหา สาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และจะต้องรู้จักวิธีการฝึกผู้เรียนให้มีทักษะการคิดการจัดการ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ (หลักสูตรแกนกลางฉบับปรับปรุง 2560) โดยสภาพปัจจุบันการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ยังประสบปัญหาสำคัญอยู่หลายประการ โดยเฉพาะในหน่วยภูมิศาสตร์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งเนื้อหาหน่วยภูมิศาสตร์เป็นเนื้อหาที่ยากและซับซ้อนต้องใช้การวิเคราะห์ และการตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลต่อสังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม จึงต้องใช้เทคนิคและวิธีการ เทคโนโลยี สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม โดยจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เทคนิคและวิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งปัจจุบันการสอนส่วนใหญ่จะใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยโดยครูผู้สอนพยายามบอความรู้ให้นักเรียนมากเกินไป ทำให้นักเรียนเกิดความเครียด และรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาของนักเรียนเป็นอย่างมาก

จากสภาพปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นเทคนิควิธีการหนึ่งที่เน้นการเรียนรู้โดยผ่านความเข้าใจพื้นฐาน เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เสาวลักษณ์ สุวรรณรงค์ และคณะ (2558), พัทธภาพรณ แสงตะวัน (2558) และ สิริกานต์ มุ่ยจันตา (2563) อธิบายว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนแบบกลุ่ม โดยใช้ประเด็นปัญหา ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย สร้างความรู้จากกระบวนการทำงานกลุ่ม ให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและกลุ่ม และปฏิบัติตามกระบวนการทำงานกลุ่ม เพื่อผลประโยชน์และเกิดความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม ครูผู้สอนเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน คอยให้ความช่วยเหลือกับผู้เรียนที่ต้องการคำชี้แนะ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างมีศักยภาพ (ทรงธรรม พลัฒา. 2553: 50) ซึ่งแจ้งว่าขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้นประกอบด้วย ดังนี้ 1) นำเสนอสถานการณ์ปัญหาและระบุปัญหา 2) วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น 3) กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา 4) รวบรวมข้อมูลและเสนอวิธีการแก้ไขปัญหา และ 5) สรุปผล/ประเมินผล

การจัดการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ ควรได้รับการพัฒนา โดยการนำเอารูปแบบการเรียนการสอนแบบปัญหาเป็นฐาน มาใช้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยภูมิศาสตร์ จึงได้ทำวิจัย เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) จากการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน

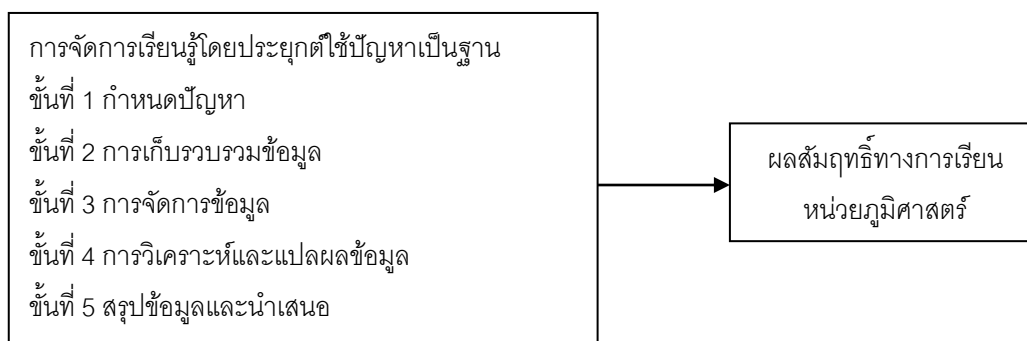
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) จากการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) ระหว่างก่อนและหลังการเรียนการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูได้แนวทางในการสอนวิชาสังคมศึกษาและผู้สนใจได้นำกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. ครูได้แนวทางพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากการประยุกต์ใช้แนวคิดของการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน
3. ครูในกลุ่มสาระอื่นและผู้สนใจได้แนวทางในการนำไปบูรณาการใช้ในวิชาของตนเอง

กรอบแนวคิด



สมมติฐาน (ถ้ามี)

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) ภายหลังจากการสอนแบบการประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสามารถผ่านเกณฑ์มาตรฐานของการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับดี จำนวนร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) ภายหลังจากการสอนแบบการประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐานสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) จังหวัดกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาอยู่ใน

ปีการศึกษา 2566 แบ่งเป็นห้องเรียนโดยจัดนักเรียนแต่ละตามคะแนนทั้ง เก่ง ปานกลาง อ่อน จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวน 100 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่มได้ 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือทดลอง ประกอบด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยภูมิศาสตร์ โดยการสอนแบบการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 20 แผน รวม 20 ชั่วโมง ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากับ 4.62

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ ชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ระหว่าง .67-1 ค่าอำนาจจำแนก (R) ระหว่าง .44 - .85 ค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง .21 - .75 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .794 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานใช้ค่าสถิติค่า (t-test) เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเทียบกับเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยใช้เวลาในการทดลอง 20 ชั่วโมง จำนวน 20 แผน แผนการจัดการเรียนรู้ทั้งนี้ไม่รวมเวลาในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้ศึกษาดำเนินการสอนเอง

ผลการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) จากการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม(พิบูลสงคราม) จากการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอ ดังนี้

ตาราง 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐานกับเกณฑ์ระดับดี (19 คะแนน)

เกณฑ์ประเมิน (ร้อยละ)	ระดับคะแนน	คะแนน (30)	จำนวน (25)	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
80-100	ดีเยี่ยม	25-30	4	16	16
75-79	ดีมาก	22-24	7	28	44
70-74	ดี	19-21	10	40	84
65-69	ค่อนข้างดี	16-18	3	12	96
50-64	พอใช้	15	1	4	100
0-49	ปรับปรุง	0-14	0	0	100

จากตาราง 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับดีร้อยละ 84.00 ของนักเรียนทั้งหมด

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) ระหว่างก่อนและหลังการเรียนการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน

ตาราง 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) ระหว่างก่อนและหลังการเรียนการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน

จำนวนนักเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t	p-value (1-tailed)
ก่อนการจัดการเรียนรู้	25	14.04	4.02	24	20.821*	.00
หลังการจัดการเรียนรู้	25	20.84	3.35			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วย ภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยและดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) จากการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 84.00 ของนักเรียนทั้งหมด อยู่ในเกณฑ์ระดับดีและสูงกว่าสมมติฐานที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) จากการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนนักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชวรนิยมธรรม (พิบูลสงคราม) จากการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนอยู่ในเกณฑ์ระดับดี สูงกว่าสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนรู้จากการประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้มีการกำหนดปัญหา แสวงหาความรู้และอภิปรายสรุปองค์ความรู้ร่วมกันในรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้จากการประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้แสดงความคิดเห็นมีความรับผิดชอบตนเองและกลุ่มและปฏิบัติ ตามกระบวนการทำงานกลุ่ม เพื่อผลประโยชน์และเกิดความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม ครูผู้สอน เป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน คอยให้ความช่วยเหลือกับผู้เรียนที่ต้องการคำชี้แนะ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างมีศักยภาพโดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (ทรงธรรม พลัฒา. 2553: 50; และ ยุรวรรณ คล้ายมงคล. 2545: 79) มาบูรณาการจึงได้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้จากการประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) กำหนดปัญหา 2) เก็บรวบรวมข้อมูล 3) การจัดการข้อมูล 4) การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล และ 5) สรุปข้อมูลและนำเสนอ ซึ่งเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เป็นการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ การสืบค้นด้วยตนเองสรุปองค์ความรู้แล้วนำเสนอในรูปแบบที่หลากหลายจึงให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น (ทรงธรรม พลัฒา. 2553: 46) ซึ่งแจ้งว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) หมายถึง การกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถหาวิธีการแก้ปัญหาโดยใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา โดยผู้เรียนจะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นปัญหาที่ผู้เรียนรับรู้ด้วยตนเองและสามารถแก้ไขปัญหได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550: 1) ซึ่งแจ้งว่า การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหาที่เกิดขึ้น โดยสร้างความรู้จากกระบวนการทำงานกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหาหรือสถานการณ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวันและมีความสำคัญต่อผู้เรียนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนี้ เกษศิริ (2559) ได้ทำการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศึกษานารีวิทยา ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .01 และผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยภูมิศาสตร์ของนักเรียนระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า หลังเรียนนักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้จากการประยุกต์ใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นยุทธวิธีในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ เรียนรู้ร่วมกัน และสามารถประเมินผลการเรียนด้วยตนเองเป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนคิดและลงมือปฏิบัติเองพัฒนาทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา จึงส่งผลให้หลังเรียนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ ทิพนตร (2560) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยสรุปว่ากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 51.07 และ 62.08 ตามลำดับผู้เรียกลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครูผู้สอนสามารถนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ การสอนวิชาอื่น ๆ เพราะเน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันและสรุปเป็นองค์ความรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
2. การนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ครูผู้สอน ควรดูแลการให้เวลาในการทำกิจกรรมให้เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้
3. การกำหนดปัญหาในศึกษาควรเป็นเรื่องใกล้ตัวเพื่อให้ผู้เรียนเห็นภาพชัดเจนและสามารถนำไปปรับ ใช้ในชีวิตประจำวันได้
4. ครูผู้สอนที่นำเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานควบคู่กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณควร เน้นในเรื่องการประเมินข้อโต้แย้งให้กับผู้เรียนก่อน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาความสามารถ ทักษะ/กระบวนการทางภูมิศาสตร์ด้านอื่น ๆ ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร การนำเสนอและทักษะความคิดสร้างสรรค์ ให้กับนักเรียนในแต่ละระดับชั้น และในเนื้อหาอื่น ๆ
2. ควรจะพัฒนา ความสามารถในการแก้ปัญหาทางภูมิศาสตร์ของนักเรียน โดยใช้วิธีการสอนแบบอื่น ๆ เช่น การสอนแบบแก้ปัญหาการสอนแบบการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น เพื่อให้ให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้และ พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จุฑาทิพย์ ทิพนตร. (2560). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทรงธรรม พลปลลา. (2553). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัชราพรรณ แสงตะวัน. (2558). **การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์แนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐาน ประกอบกลุ่มร่วมมือ วิชาการบัญชีเบื้องต้น เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยุรวัดณ์ คล้ายมงคล. (2545). **การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยการประยุกต์แนวคิดการใช้ปัญหาเป็นหลัก ในการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสมรรถภาพทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชณี เกษศิริ. (2559). **ผลการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศึกษานารีวิทยา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สิริกานต์ มุ่ยจันตา. (2563). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับเกมกระดาน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง การเคลื่อนที่แบบโพรเจกไทล์และการเคลื่อนที่แบบวงกลม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เสาวลักษณ์ สุวรรณรงค์, อัศพงษ์ สุขมาตย์ และไพฑูรย์ พิมพ์ดี. (2558). **การพัฒนาชุดการสอนเพื่อเสริมสร้างการคิดอย่างเป็นระบบ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและใช้ปัญหาเป็นฐานชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)**. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม. (14)3: 77-84.

E093S: การศึกษาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเสริมมิตรวิทยา (大城育侨公学) จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย

A STUDY ON THE CHINESE COMMUNICATION ABILITY OF PRATOMSUKSA 6 STUDENTS AT SERMMITWITTAYA SCHOOL THROUGH ORGANIZE LEARNING EXERCISE WITH MULTIMEDIA

จันทร์หา เพ็งแจ่ม¹ สุพันธ์ ศลโกสม²

¹ นักศึกษานิสิตศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเสริมมิตรวิทยา (大城育侨公学) ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 1) แผนจัดการเรียนวิชาภาษาจีน จำนวน 11 แผน มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากับ 4.55 และ 2) แบบทดสอบความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน จำนวน 4 ฉบับ แบ่งเป็น ความสามารถในการฟัง 1 ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .26 - .79 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .25 - .29 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .719 ความสามารถในการพูด 1 ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .43 - .78 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .24 - .93 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .814 ความสามารถในการอ่าน 1 ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .37 - .79 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .31 - .87 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .774 และความสามารถการเขียน 1 ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .21 - .57 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .24 - .87 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .844 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที (one-sample t-test, paired t-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเสริมมิตรวิทยา (大城育侨公学) หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ผ่านเกณฑ์ขั้นพื้นฐานในระดับดีขึ้น ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จากนักเรียนทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ระดับดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
2. ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเสริมมิตรวิทยา (大城育侨公学) หลังจากจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดียสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน, แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย

Abstract

The purpose of this research to study and compare the Chinese communication ability of Pratomsuksa 6 students before and after learning by organizing learning using skill exercises combined with multimedia. The sample group used in the research is students in Pratomsuksa 6 of Sermmit Witthaya School (大城育侨公学), academic year 2023, 1 classroom, 35 students. The tools used in the research are 1) Chinese language lesson management plan. A total of 11 plans had an appropriateness mean of 4.55 and 2) 4 versions of the Chinese communication ability test, divided into listening ability, 1 version with an index of concordance (IOC) between .67-1.00, difficulty level. (p) between .26 - .79. Discriminant power (r) between .25 - .29. Reliability value is .719. Speaking ability 1 copy. Index of Conformity (IOC) value is between .67-1.00. Difficulty value. Easy (p) between .43 - .78. Discriminant power (r) between .24 - .93. Reliability value is .814. Reading ability 1 edition has index of consistency (IOC) value between .67-1.00. Difficulty (p) between .37 - .79, discriminatory power (r) between .31 - .87, reliability value equal to .774, and writing ability 1 document has an index of consistency (IOC) value between .67. -1.00 Difficulty value (p) between .21 - .57 Discriminant power value (r) between .24 - .87 Reliability value equal to .844 Statistics used in data analysis include number, percentage, mean, deviation. standard and t-test (one-sample t-test, paired t-test)

The research results found that

1. Chinese communication ability of Pratomsuksa 6 students at Sermmit Witthaya School (大城育侨公学) after organizing learning using skill exercises combined with multimedia. Passed the basic criteria at a good level with no less than 80 percent of all students being at a good level with statistical significance at the .05 level.

2. Chinese communication ability. A study of the Chinese listening ability of Pratomsuksa 6 students at Sermmit Witthaya School (大城育侨公学) after organizing learning by using skill exercises combined with media. Higher multimedia Statistically significant at the .05 level.

Keywords: Chinese communication ability, Exercises with multimed

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย เพื่อสร้างสังคมฐานเศรษฐกิจที่อาศัยภาษาจีนเป็นเครื่องมือของการสื่อสาร จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาจีนมี ประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการและก้าวสู่มาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ในการพัฒนาระบบการเรียนการสอนภาษาจีนให้มี

ประสิทธิภาพ หลักสูตรที่ได้มาตรฐานจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาจึงได้จัดทำสาระการเรียนรู้ภาษาจีน ระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ โดยกำหนดมาตรฐานการวัดและสาระการเรียนรู้ภาษาจีนเป็นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาในการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันเนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร กระบวนการศึกษาธิการ (2551) โดยสำหรับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาจีนนั้น การจัดการเรียนการสอนภาษาที่ดีผู้เรียนจะต้องมีโอกาสได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาให้มากที่สุด ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การจัดการกระบวนการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของภาษา การจัดการเรียนการสอนภาษาจึงควรจัดกิจกรรมให้หลากหลาย ทั้งกิจกรรมการฝึกทางภาษาและกิจกรรมการฝึกผู้เรียนให้รู้วิธีการเรียนภาษาด้วยตนเองควบคู่ไปด้วย (กรมวิชาการ. 2545: 2)

จากงานวิจัยการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย พบว่าประเทศไทยนั้นมีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนมาอย่างยาวนาน แต่ยังมีปัญหาต่าง ๆ หลายประการซึ่งส่วนหนึ่งของปัญหาที่พบคือ ประสิทธิภาพการเรียนต่ำ ผู้เรียนจำนวนมากไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและแบบเรียนที่ใช้ในประเทศไทยขาดความเหมาะสม (Nuansri. 2015) การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยี Multimedia ในปัจจุบันมีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทำให้มีวัสดุ อุปกรณ์ และเทคนิควิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์อย่างไม่มีขีดจำกัดในทุกวงการ เช่นเดียวกับวงการศึกษาที่นำเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนและการบริหารจัดการการนำเอาเทคโนโลยี เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนเป็นการเพิ่มพูน ประสิทธิภาพทางการเรียนรู้แก่ผู้เรียน (ดิเรก พรสีมา. 2559) ซึ่งในปัจจุบันสื่อมัลติมีเดียเข้ามามีส่วนร่วมที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนอย่างมากเป็นส่วนใหญ่ที่กระตุ้นให้เกิดทักษะการเรียนรู้สามารถนำเทคโนโลยีสื่อมัลติมีเดียเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ภคณัฐ บุญนอม. 2553)

จากสภาพปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้นนักการศึกษาได้พยายามค้นหาวิธีแก้ปัญหา พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เป็นเทคนิควิธีการหนึ่งที่เน้นการฝึกทักษะของผู้เรียนทั้ง 4 ด้าน ทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ทศนวิทย์ ศรีมันตะ (2560: 34-42) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนภาษาจีนสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาจีน ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนภาษาจีน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจ ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนภาษาจีน และ คุณาพร มีเจริญ (2560: 70-89) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการฟัง-พูดภาษาจีน ด้วยการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นภาระงานร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 11) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลัง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นภาระงานร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการ ฟัง-พูดภาษาจีน ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นภาระงานร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นภาระงานร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ได้ศึกษาเรื่อง และ สุกัญญา แดนแก้วรัตนสกุล (2564: 16-25) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการออกเสียงพินอินโดยใช้สื่อมัลติมีเดียเพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการออกเสียงพินอิน โดยใช้สื่อ

มัลติมีเดีย รายวิชาภาษาจีนการสร้างสื่อมัลติมีเดีย ภัคธีมา ก่อนกำเนิด (2561: 21-37) เรื่อง การสร้างสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง คำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การนำวิธีการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดียมาใช้ในการสอนวิชา ภาษาจีน เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนเป็นวิธีการสอนที่น่าสนใจอย่างมาก เนื่องจากการใช้แบบฝึกทักษะ ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียเป็นการฝึกทักษะให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสาร สามารถใช้ภาษาสื่อความหมายได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ รวมทั้งเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน ที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีการใช้ภาษาจีนในการสื่อสารจริง เพื่อนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีการวิจัยเพื่อที่จะพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนโดยใช้แบบฝึก ทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย

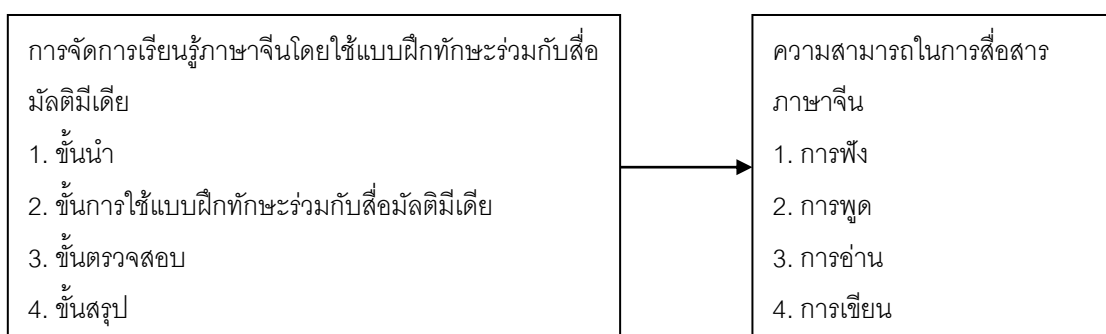
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเสริมมิตร วิทยา (大城育侨公学) จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเสริม มิตรวิทยา (大城育侨公学) ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อ มัลติมีเดีย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อส่งเสริมความสามารถใน การสื่อสาร ภาษาจีนทั้ง 4 ด้าน การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนนำไปสู่ความสามารถในการ สื่อสารภาษาจีนที่ สูงขึ้นร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย
2. เป็นข้อมูลที่จะช่วยให้ทราบถึงความแตกต่างของความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนทั้ง 4 ด้าน การ ฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย
3. เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการส่งเสริมความสามารถในการสื่อสาร

กรอบแนวคิด



สมมติฐาน

1. ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ผ่านเกณฑ์ขั้นพื้นฐานในระดับดีขึ้นไป ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จากนักเรียนทั้งหมด
2. ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดียสูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็น นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเสริมมิตรวิทยา (大城育侨公学) ถนนพหลโยธิน ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เทอม 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียน 70 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เลือกมาจากประชากรเป้าหมาย นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเสริมมิตรวิทยา (大城育侨公学) ถนนพหลโยธิน ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เทอม 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 35 คนได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือทดลอง ประกอบด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย รายวิชาภาษาจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 11 แผน รวม 20 ชั่วโมง โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากับ 4.55

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบทดสอบความสามารถการสื่อสารภาษาจีน จำแนกเป็น 4 หัวข้อ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน รวมทั้งสิ้น 4 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบความสามารถการฟัง เป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .26 - .79 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .25 - .29 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .719

ฉบับที่ 2 แบบทดสอบความสามารถการพูด เป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .43 - .78 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .24 - .93 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .814

ฉบับที่ 3 แบบทดสอบความสามารถการอ่าน เป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .37 - .79 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .31 - .87 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .774

ฉบับที่ 4 แบบทดสอบความสามารถการเขียน เป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .21 - .57 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .24 - .87 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .844

ผลการวิจัย

การศึกษาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย

การศึกษาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย โดยความสามารถในการสื่อสาร จำแนกเป็นความสามารถในการฟัง ความสามารถในการพูด ความสามารถในการอ่านและความสามารถในการเขียน มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดียกับเกณฑ์ระดับดี

เกณฑ์ประเมิน (ร้อยละ)	ระดับคะแนน	คะแนน (20)	จำนวน (70)	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
80-100	ดีเยี่ยม	18-20	44	62.86	62.86
75-79	ดีมาก	16-17	3	4.29	67.15
70-74	ดี	14-15	23	<u>32.86</u>	<u>100</u>
65-69	พอใช้	12-13	0	0	100
0-64	ควรปรับปรุง	0-11	0	0	100

จากตาราง 1 พบว่าความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนโดยรวมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเสริมมิตรวิทยา (大城育侨公学) หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในเกณฑ์ระดับดีขึ้นไปตามเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นร้อยละ 100 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ที่ว่าความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียน จากการจัดการเรียนรู้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ผ่านเกณฑ์ขั้นพื้นฐานในระดับดีขึ้นไป ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จากนักเรียนทั้งหมด

การเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย

การเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตาราง 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย

ความสามารถในการสื่อสาร	เปรียบเทียบก่อน-หลังเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	df	t	p-value (1-tailed)
การฟัง 听	ก่อนจัดการเรียนรู้	35	7.09	1.82	34	22.30	0.00
	หลังจัดการเรียนรู้	35	16.46	1.65			
การพูด 说	ก่อนจัดการเรียนรู้	35	7.00	1.85	34	20.37	0.00
	หลังจัดการเรียนรู้	35	16.23	2.00			
การอ่าน 读	ก่อนจัดการเรียนรู้	35	6.49	1.01	34	37.31	0.00
	หลังจัดการเรียนรู้	35	16.37	1.52			
การเขียน 写	ก่อนจัดการเรียนรู้	35	7.00	1.85	34	20.37	0.00
	หลังจัดการเรียนรู้	35	16.23	2.00			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเสริมมิตรวิทยา (大城育侨公学) หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ที่ว่าความสามารถในการฟังภาษาจีนของนักเรียนหลังจากการจัดการเรียนรู้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สูงกว่าก่อนเรียน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยที่ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน ผู้ศึกษาได้นำมาสรุปผลโดยเรียงตามลำดับ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเสริมมิตรวิทยา (大城育侨公学) หลังจากจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ ผ่านเกณฑ์ขั้นพื้นฐานในระดับดีขึ้นไป ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จากนักเรียนทั้งหมด อยู่ในเกณฑ์ระดับดีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
2. ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดียสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียน หลังจากการจัดการเรียนรู้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดียสูงขึ้น

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเสริมมิตรวิทยา (大城育侨公学) จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดียสามารถอภิปรายผล ดังนี้

ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเสริมมิตรวิทยา (大城育侨公学) จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ผลการวิจัยพบ ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเสริมมิตรวิทยา (大城育侨公学) จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดียนั้นอยู่ในเกณฑ์ระดับดีขึ้นไป ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จากนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถเลือกใช้คำศัพท์ วลีและประโยคได้สอดคล้องตามสถานการณ์ต่าง ๆ จากการใช้แบบฝึกทักษะมากขึ้น มีพัฒนาการในการสื่อสารภาษาจีนที่ดีในการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนิวัลย์ ศรีมันตะ (2560: 34-42) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนภาษาจีนสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อเปรียบเทียบ ความสามารถในการเขียนภาษาจีน ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนภาษาจีน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจ ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนภาษาจีน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชา ภาษาจีน จำนวน 104 คน โดยใช้เนื้อหาในแบบฝึกทักษะการเขียนภาษาจีน จำนวนทั้งหมด 5 บท ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้ 1) ผลการพัฒนา แบบฝึกทักษะการเขียนภาษาจีนสำหรับนักศึกษาสาขาวิชา ภาษาจีน คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า ในภาพรวมนั้นแบบฝึกทักษะมี ประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการเขียนภาษาจีนซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ (1 2 E E/) เท่ากับ 82.98/89.30 2) ผลการเปรียบเทียบความสามารถใน การเขียนภาษาจีน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษา สาขา ภาษาจีน ที่เรียนด้วย แบบฝึกทักษะ การเขียนภาษาจีน จากคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลัง เรียน พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนนั้นสูงกว่าการทดสอบก่อนเรียน โดยมีคะแนนเฉลี่ยการ เขียนภาษาจีน ก่อนเรียนเท่ากับ 15.49 คิดเป็นร้อยละ 51.63 การทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 20.01 คิดเป็นร้อยละ 67.01 และ 3) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อ แบบฝึกทักษะ การเขียนภาษาจีน พบว่าใน ภาพรวมมีระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีค่าเท่ากับ .72

ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดียสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดียในการสอนภาษาจีน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สนใจภาษาจีนจากสื่อมัลติมีเดียและสามารถสื่อสารภาษาจีนได้ดีขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ที่มีการฝึกฝนแบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดียที่มีความทันสมัยดึงดูดความสนใจ และเพิ่มความสนใจในการเรียนภาษาจีนให้กับนักเรียนผ่านการที่นักเรียนได้เรียนรู้การสื่อสารผ่านสื่อมัลติมีเดียในการใช้คำศัพท์ วลี ประโยคและบทสนทนาในการสื่อสารอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คุณาพร มีเจริญ (2560: 70-89) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการฟัง-พูดภาษาจีน ด้วยการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นภาระงานร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 11) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลัง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นภาระงานร่วมกับสื่อ
มัลติมีเดีย 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการ ฟัง-พูดภาษาจีน ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้น
ภาระงานร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นภาระงานร่วมกับ
สื่อมัลติมีเดีย กลุ่ม ตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 37 คน ของโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัด
เพชรบุรี ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลการ เรียนรู้รายวิชาภาษาจีน
และ 3) แบบวัดความสามารถในการฟัง-พูดภาษาจีน และ 4) แบบสอบถามความ พึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้น
ภาระงานร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติทดสอบ
ที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเรียนรู้รายวิชาภาษาจีนของนักเรียนหลัง
ได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นภาระงาน ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 2) ความสามารถในการฟัง-พูดภาษาจีนของนักเรียน หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นภาระ งานร่วมกับสื่อ
มัลติมีเดียสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มี
ต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นภาระงานร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียน หลังจากจัดการเรียนรู้โดยใช้
แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดียสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรพิจารณานำเอาแบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อ
มัลติมีเดียมาประยุกต์ในการประกอบการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียน
2. แบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อมัลติมีเดียต้องคำนึงถึงความทันสมัยของสื่อมัลติมีเดียในการจัดการเรียนรู้
เพราะต้องมีความทันสมัยของสื่อมัลติมีเดีย นั้นเพื่อเป็นการสร้างความสนใจในการทำแบบฝึกทักษะร่วมกับสื่อ
มัลติมีเดียจึงสำคัญ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรจะพัฒนา ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียน โดยใช้วิธีการสอนแบบอื่น ๆ เช่น การ
สอนแบบเน้นภาระงานร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย การสอนโดยใช้บทบาทสมมติร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เป็นต้น เพื่อให้
นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คุณาพร มีเจริญ (2563). **การพัฒนาความสามารถในการฟัง-พูดภาษาจีน ด้วยการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นภาระ
งานร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดิเรก พรสีมา. (2559). **ครูไทย 4.0. มติชน**. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2565, จาก <https://www.matichon.co.th/news/345042>.

ทัศนวิทย์ ศรีมันตะ. (2560). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนภาษาจีนสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ภคณัฐ์ บุญถนอม. (2553). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
และเทคโนโลยี เรื่อง เทคโนโลยี สารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรี
ศรีสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภคิมา ก่อนกำเนิด. (2561). การสร้างสื่อมัลติมีเดียเรื่อง คำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่
ที่ 5. สารนิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Nuansri, A. (2015). The Communicative Approach for Learning Chinese with the Total Physical Response
(TPR) Method for the Grade 4 Students of Way Khu-yang, Kampheng Phet Primary Education
Area Office 1. *Panyapiwat Journal*. 149-159.

E094S: การศึกษาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
เสนา “เสนาประสิทธิ์” จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ

A STUDY ON CHINESE COMMUNICATION ABILITY OF MATHAYOMSUKSA 5 STUDENTS
AT SENA “SENAPRASIT” SCHOOL THROUGH ROLE PLAY ACTIVITY LEARNING MANAGEMENT

อุษณีย์ ไตวิทยาการ¹ สุนันท์ ศลโกสม²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ประชากรเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 1) แผนจัดการเรียนวิชาภาษาจีน จำนวน 11 แผน มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากับ 4.55 และ 2) แบบทดสอบความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน จำนวน 4 ฉบับ แบ่งเป็น ความสามารถในการฟัง 1 ฉบับ ความสามารถในการพูด 1 ฉบับ ความสามารถในการอ่าน 1 ฉบับและความสามารถในการเขียน 1 ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .67-1.00 ค่าความเชื่อมั่นแต่ละฉบับเท่ากับ .924 .850 .820 .893 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (one-sample t-test, paired t-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” โดยรวมและแยกเป็นด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ผ่านเกณฑ์ขั้นพื้นฐานในระดับดีตามเกณฑ์การศึกษาขั้นพื้นฐานร้อยละ 84.61 ของนักเรียนทั้งหมด
2. ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” หลังจากจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติโดยรวมและแยกเป็นด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน, กิจกรรมบทบาทสมมติ

Abstract

This research aims to study and compare the Chinese communication ability of Mathayomsuksa 5 students before and after role play activity learning management. The samples were the students in Mathayomsuksa 5 at Sena School "Sena Prasit", academic year 2023, 1 classroom, 39 students. The instruments used in the research were 1) 11 Chinese language lesson plans with value. The average

appropriateness was equal to 4.55 and 2) 4 Chinese communication ability test, divided into 1 listening ability test, 1 speaking ability test, 1 reading ability test and 1 writing ability test, had an index of concordance (IOC) of .67-1 and the reliability coefficients were .924, .850, .820, .893 respectively. Statistics used in data analysis include number, percentage, mean, standard deviation, and t-test (one-sample t-test, paired t-test).

The research results found that

1. Chinese communication ability of Mathayomsuksa 5 students at Sena "Sena Prasit" School after role play activity learning management in listening, speaking, reading, writing and as a whole were pass the basic criteria at a better level 84.61 percent of all students.
2. Chinese communication ability, a study of Chinese listening ability of Mathayomsuksa 5 students at Sena "Sena Prasit" School after role play activities learning management in listening, speaking, reading, writing and as a whole were higher than statistically significant at the .05 level.

Keywords: Chinese communication ability, Role Play

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมโลกอนาคตทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศถือเป็นปัจจัยที่สำคัญของการสื่อสารภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศที่มีความสำคัญตามอิทธิพลทางเศรษฐกิจ ซึ่งคนทั่วโลกนิยมเรียนรู้ อีกทั้งยังเป็นภาษาหนึ่งขององค์กรสหประชาชาติ การเรียนรู้ภาษาจีนของคนไทยจึงมีความจำเป็นในการเพิ่มศักยภาพการสื่อสารกับประชากรในประเทศจีนและในประชาคมโลก การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศที่สองในประเทศไทยได้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น เมื่อกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เพิ่มการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมากขึ้น ทันกับการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วของโลกาภิวัตน์ โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งของรัฐและเอกชนจำนวนมากจัดการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นวิชาเพิ่มเติม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และเป็นไปตามมาตรฐานสากลของเจ้าของภาษา รวมทั้งเพื่อให้การสื่อสารภาษาจีนของคนไทยมีประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำมาตรฐานสาระการเรียนรู้ภาษาจีน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาในการนำไปออกแบบบทเรียนและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาจีนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551) โดยสำหรับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาจีนนั้น การจัดการเรียนการสอนภาษาที่ดีผู้เรียนจะต้องมีโอกาสได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาให้มากที่สุด ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การจัดการกระบวนการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของภาษา การจัดการเรียนการสอนภาษาจึงควรจัดกิจกรรมให้หลากหลาย ทั้งกิจกรรมการฝึกทางภาษาและกิจกรรมการฝึกผู้เรียนให้รู้วิธีการเรียนภาษาด้วยตนเองควบคู่ไปด้วย (กรมวิชาการ. 2545: 2)

จากงานวิจัยการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย พบว่า ประเทศไทยนั้นมีประวัติการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนมาอย่างยาวนาน แต่ยังมีปัญหาต่าง ๆ หลายประการ ซึ่งส่วนหนึ่งของปัญหาที่พบคือ ประสิทธิภาพการเรียนต่ำ ผู้เรียนจำนวนมากไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและแบบเรียนที่ใช้ในประเทศไทยขาดความเหมาะสม (Nuansri. 2015) นอกจากนี้เรื่องของการใช้แบบเรียนที่ไม่ตรงกับพื้นฐานความสามารถทางภาษาของนักเรียนแล้ว ความแตกต่างของการให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยแต่ละระดับชั้นของโรงเรียนต่าง ๆ ก่อให้เกิดปัญหา และความสูญเสียทางทรัพยากร กล่าวคือการเรียนไม่มีความต่อเนื่อง โรงเรียนจีนและโรงเรียนเอกชนจะให้ความสำคัญในระดับประถมศึกษา ส่วนในโรงเรียนรัฐบาลจะเน้นที่ระดับมัธยมตอนปลาย การเรียนขาดหายไปในช่วงระดับชั้นมัธยมตอนต้น ซึ่งจะนำไปสู่การเสียเวลาต้องมาเริ่มต้นเรียนใหม่เมื่อเปลี่ยนระดับชั้นหรือเปลี่ยนโรงเรียน ทำให้นักเรียนไม่สามารถพัฒนาต่อยอดความรู้หรือต่อยอดทางการศึกษาได้ (รณพล มาสันดิสุข. 2551: 3) จากงานวิจัยของ ปิยะพงศ์ มะลิวัลย์ (2563: 53) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยภาคเหนือตอนบนนั้น ได้มีข้อเสนอแนะถึงการจัดการปัญหาในเรื่องของการเรียนการสอนภาษาจีนว่าควรศึกษาผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียนที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพในอนาคต และควรมีการศึกษาเปรียบเทียบทักษะการสื่อสารภาษาจีนกับรูปแบบการสอนต่าง ๆ เช่น การใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป การสอนโดยใช้ชุดกิจกรรม เป็นต้น

นักการศึกษาได้พยายามค้นหาวิธีแก้ปัญหา หนึ่งในวิธีที่สามารถส่งผลให้เกิดการเรียนรู้คำศัพท์และการสื่อสารได้ดี คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาท (Role Play) ซึ่งเป็นกิจกรรมการละครประเภทหนึ่งที่ยิมนำมาใช้ในการเรียนการสอนภาษา เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้เรียนภาษาด้วยการเลียนแบบและแสดงท่าทางจินตนาการ รวมทั้งความจำ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือเน้นฝึกให้นักเรียนใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารกันมากกว่าจะเน้นด้านไวยากรณ์ โดย สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545: 53-59) สรุปไว้ว่า วิธีสอนโดยใช้การแสดงกิจกรรมบทบาทสมมติ เป็นกระบวนการที่ผู้สอนกำหนดหัวเรื่องปัญหาหรือสร้างสถานการณ์ขึ้นมาให้คล้ายกับสภาพความเป็นจริงแล้วให้ผู้เรียนสวมบทบาท หรือแสดงบทบาทนั้นตามความรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ของผู้เรียนที่คิดว่าควรจะเป็น ภายหลังของการแสดงบทบาทสมมติจะต้องมีการอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงออกทั้งด้านความรู้และพฤติกรรมของผู้แสดงเพื่อการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ จากผลวิจัยในประเทศและต่างประเทศ กิจกรรมบทบาทสมตินั้นส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการในการเรียนภาษาสูงขึ้น และยังส่งเสริมความมั่นใจในการสื่อสาร ตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ กรรณิกา สร้อยบุตตา (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ในการพัฒนาความสามารถด้านการ ภาษากายเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีสุทโธปิตยา โดย กิจกรรมบทบาทสมมติของนักเรียน หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจในกิจกรรมบทบาทสมมติระดับมาก ปาริชาติ เตชะ (2553) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการฟังพูดภาษาอังกฤษของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้บทบาทสมมติ ผลการศึกษาพบว่า จากการทดสอบจากแบบทดสอบ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80.00 และ 80.25 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70.00 พิชญ์ภวิศ ภูมิณณ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการพูด ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้บทบาทสมมติ ผลการศึกษาพบว่า ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยบทบาทสมมติ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.83/84.83 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์

ที่ตั้งไว้ ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 บทบาทสมมติ มีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 74.15 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีเจตคติต่อการพูดภาษาอังกฤษหลังจากเรียนรู้ด้วยบทบาทสมมติ โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ในงานวิจัยของต่างประเทศนั้น คีเรียโคโพลอส (Kyriakopoulos, 2009) ได้ศึกษาการใช้รูปแบบของการฝึกพูดกลอนสดและการ เล่นบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารด้านการพูดสำหรับผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็น ภาษาที่สอง โดยกลุ่มตัวอย่างของผู้เข้าร่วมการวิจัยจะได้รับมอบหมายให้แสดงบทบาทของตัวละคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้าร่วมในการวิจัยสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีความคล่องแคล่วและถูกต้องมากขึ้น สามารถใช้คำศัพท์และคำแสดงความรู้สึกที่เป็นภาษาอังกฤษได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ จากงานวิจัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมบทบาทสมมตินั้น สามารถเสริมสร้างความสามารถในการสื่อสารให้มีความคล่องแคล่วมากขึ้นและถูกต้องมากขึ้น และยังสามารถทำให้นักเรียนนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม รวมถึงสามารถเสริมสร้างความมั่นใจและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การนำวิธีสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติมาใช้ในการสอนวิชาภาษาจีน เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนเป็นวิธีการสอนที่น่าสนใจอย่างมาก เนื่องจากกิจกรรมบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่จำลองสถานการณ์ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสาร สามารถใช้ภาษาสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ รวมทั้งเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน ที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีการใช้ภาษาจีนในการสื่อสารจริง เพื่อนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีการวิจัยเพื่อที่จะพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ

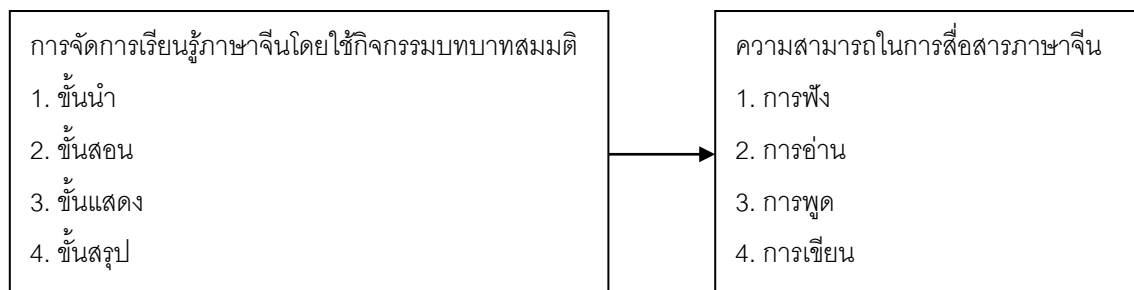
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในรายวิชาอื่นที่สนใจการจัดการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่น ๆ

กรอบแนวคิด



สมมติฐาน

1. ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียน จากการจัดการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ ผ่านเกณฑ์ขั้นพื้นฐานในระดับดีขึ้น ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จากนักเรียนทั้งหมด
2. ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียน หลังจากการจัดการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติสูงกว่าหลังเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 39 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือทดลอง ประกอบด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ รายวิชาภาษาจีน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีการจัดการเรียนการสอนตาม 4 ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ คือ ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นแสดงและขั้นสรุปในทุกแผน จำนวน 11 แผน รวม 22 ชั่วโมง โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากับ 4.55

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบทดสอบความสามารถการสื่อสารภาษาจีน จำแนกเป็น 4 หัวข้อ คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน รวมทั้งสิ้น 4 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบความสามารถในการฟัง เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก 20 ข้อ ที่มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) มีค่าความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบความสามารถในการฟังกับจุดประสงค์การเรียนรู้อยู่ระหว่าง .67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .61 - .82 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .21 - .63 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .924

ฉบับที่ 2 แบบทดสอบความสามารถในการพูด เป็นแบบทดสอบอัตนัย 10 ข้อ ที่มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) มีค่าความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบความสามารถในการพูดกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ระหว่าง .67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .63 - .76 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .26 - .53 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .850

ฉบับที่ 3 แบบทดสอบความสามารถในการอ่าน เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก 30 ข้อ ที่มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) มีค่าความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบความสามารถในการพูดกับจุดประสงค์การเรียนรู้ระหว่าง .67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .63 - .84 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .26 - .68 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .820

ฉบับที่ 4 แบบทดสอบความสามารถในการเขียน เป็นแบบทดสอบอัตนัย 10 ข้อ ที่มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) มีค่าความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบความสามารถในการพูดกับจุดประสงค์การเรียนรู้ระหว่าง .67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .61 - .79 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .21 - .58 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .893

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยใช้เวลาในการทดลอง 22 ชั่วโมง จำนวน 11 แผนการจัดการเรียนรู้ทั้งนี้ไม่รวมเวลาในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้ศึกษาดำเนินการตนเอง

ผลการวิจัย

การศึกษาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ

การศึกษาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ โดยความสามารถในการสื่อสาร จำแนกเป็นความสามารถในการฟัง ความสามารถในการพูด ความสามารถในการอ่านและความสามารถในการเขียน มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติกับเกณฑ์ระดับดี

เกณฑ์ประเมิน (ร้อยละ)	ระดับคะแนน	คะแนน (70)	จำนวน (39)	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
80-100	ดีเยี่ยม	56-70	13	33.33	33.33
75-79	ดีมาก	53-55	10	25.64	58.97
70-74	ดี	48-52	10	25.64	84.61
65-69	พอใช้	45-47	3	7.69	92.30
0-64	ควรปรับปรุง	0-44	3	7.69	100

จากตาราง 1 พบว่า ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนโดยรวมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในเกณฑ์ระดับดีขึ้นไปตามเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นร้อยละ 84.61

การเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ

การเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนโดยรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ

จำนวนนักเรียน	N	μ	S.D.
ก่อนจัดการเรียนรู้	39	22.34	7.69
หลังจากการเรียนรู้	39	48.34	8.88

จากตาราง 2 พบว่า ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยที่ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนจำแนกเป็น ความสามารถในการฟัง ความสามารถในการพูด ความสามารถในการอ่านและความสามารถในการเขียน ผู้ศึกษาได้นำมาสรุปผลโดยเรียงตามลำดับดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ผ่านเกณฑ์ขั้นพื้นฐานในระดับดีขึ้นไป ร้อยละ 84.61 จากนักเรียนทั้งหมด อยู่ในเกณฑ์ระดับดีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2. ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนการศึกษาความสามารถในการฟังภาษาจีนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 10 ที่ว่า ความสามารถในการฟังภาษาจีนของนักเรียน หลังจากการจัดการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติสูงขึ้น

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ สามารถอภิปรายผล ตามลำดับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ผลการวิจัยพบ ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมตินั้นอยู่ในเกณฑ์ระดับดีขึ้นไป ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จากนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถเลือกใช้คำศัพท์ วลีและประโยคได้สอดคล้องตามสถานการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น มีพัฒนาการในการสื่อสารภาษาจีนที่ดีขึ้น รวมถึงนักเรียนมีความกล้าแสดงออก กล้าที่จะใช้ภาษาจีนในการสื่อสารได้อย่างมีความมั่นใจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิกา สร้อยบุตตา (2553) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ ผลการวิจัย พบว่า พัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.30/77.16 กว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรม บทบาทสมมติ มีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 60.17 ทักษะการหา โดยกิจกรรมบทบาทสมมติของนักเรียน ค่าดัชนีประสิทธิผล หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจในกิจกรรมบทบาทสมมติระดับมาก และสอดคล้องกับ มลลิตรา ชุมแสงวาปี (2554) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้บทบาทสมมติ (Role Play) ในการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยบทบาทสมมติ มีประสิทธิภาพ ร้อยละ 75.36 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คือ 70/70 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยบทบาทสมมติอยู่ในระดับมาก

ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังจากจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติในการสอนภาษาจีน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถสื่อสารภาษาจีนได้ดีขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลองฝึกใช้ภาษาจีนในสถานการณ์สมมติภายในห้องเรียน และเพิ่มความสนใจในการเรียนภาษาจีนให้กับนักเรียนผ่านการที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมภายในกิจกรรมบทบาทสมมติภายในห้องเรียน การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีกล้าแสดงออกมากขึ้น จากที่ไม่กล้าใช้ภาษาจีนในการสื่อสารภายในห้องเรียนก็เริ่มมีความกล้าที่จะพูดภาษาจีนมากขึ้น รวมถึงกล้าที่จะท้าทายตัวเองในการใช้ศัพท์ที่ยากขึ้นในการแสดงบทบาทสมมติอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ สุพัฒน์ ดุลนัย (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้อำนาจภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบบทบาทสมมติ พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาการเรียนรู้อำนาจภาษาต่างประเทศชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบบทบาทสมมติ มีค่าเพิ่ม 0.6901 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 69.01 และเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบความสามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียน โดยเทคนิคการสอนแบบ บทบาทสมมติ หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาการเรียนรู้อำนาจภาษาต่างประเทศ คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่า

คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ Hatcher-Keene (2010) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติกับนักเรียนกลุ่มย่อย ที่มีผลต่อการเรียนภาษาสเปนและทักษะการใช้ภาษาในการสื่อสาร ทั้งการเขียนและการพูด พบว่า นักเรียนสามารถพัฒนา ทักษะการพูดจาก 50% เป็น 100% รวมถึงความเชื่อมั่นในการพูด ทั้งตัวต่อตัวและหน้าชั้นเรียน รวมถึง ยังช่วยพัฒนาทักษะการเขียนและการพูด โดยวัดจากตารางรูบรีค 1-4 จากระดับ 2.4 เป็น 3.3 รวมทั้งนักเรียนมีความมั่นใจในการใช้ไวยากรณ์ด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียน หลังจากจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรพิจารณานำกิจกรรมบทบาทสมมติประยุกต์ในการประกอบการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียน
2. กิจกรรมบทบาทสมมติต้องคำนึงถึงเวลาในการจัดการเรียนรู้ เพราะต้องมีการเตรียมตัวในการแสดง โดยครูผู้สอนต้องให้เวลาในการสอนและเตรียมเนื้อหาการแสดง ดังนั้นการจัดการเวลาในชั้นเรียนให้มีความเหมาะสมจึงสำคัญ
3. ควรมีการปรับการจัดกลุ่มกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในภาษาจีน ให้นักเรียนที่มีความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนไม่ถึงเกณฑ์มาอยู่ด้วยกัน เพื่อผลักดันให้มีการใช้ภาษาจีนด้วยตนเอง จะได้เสริมสร้างความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนให้กับนักเรียนที่ไม่ถึงเกณฑ์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรจะพัฒนา ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียน โดยใช้วิธีการสอนแบบอื่น ๆ เช่น การสอนแบบแก้ปัญหาการสอนแบบการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การใช้เกมมาประกอบการสอน เป็นต้น เพื่อให้ นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนได้ดียิ่งขึ้น
2. ควรจะปรับปรุงการเก็บข้อมูล เพราะแบบทดสอบไม่สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครอบคลุมและตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดอย่างความสามารถในการสื่อสารที่แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารจะสามารถเก็บข้อมูลส่วนนี้ได้ครอบคลุมมากกว่า

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา สร้อยบุตตา. (2553). การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ปาริชาติ เตชะ. (2553). การพัฒนาทักษะการฟังพูดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้บทบาทสมมติ. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ปิยะพงศ์ มลิวัลย์. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาจีน เพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยภาคเหนือตอนบน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 12, 53.
- พิชญ์ภวิศ ภูมิภณี. (2554). การพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้บทบาทสมมติ. การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มลธิรา ชุมแวงวาปี. (2554). การใช้บทบาทสมมติในการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รณพล มาสันติสุข. (2551). การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ระดับประถม-มัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัฒน์ ดุณเีย์. (2555). การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบบทบาทสมมติ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. (2546). การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: ที.พี พรินท์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Hatcher-Keene, Caralyn. (2010). Hablamos Espanol: An Inquiry into the Use of Role-plays in a Spanish Middle School Classroom. *Masters Abstracts International*. 48(01).
- Kyriakopoulos, Pelagia. (2009). Using Practiced Improvisation and Role-play to Improve Oral Communication Skills for English Second Language Learners. *Masters Abstracts International*. 47(2).
- Nuansri, A. (2015). The Communicative Approach for Learning Chinese with the Total Physical Response (TPR) Method for the Grade 4 Students of Way Khu-yang, Kampheng phet Primary Education Area Office 1. *Panyapiwat Journal*. 149-159.

E095S: การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps

A STUDY OF LEARNING ACHIEVEMENT IN CHINESE SUBJECT FOR MATHAYOMSUKSA 1 STUDENTS USING BY ACTIVE LEARNING THROUGH ADVANCED SYSTEMATIC THINKING PROCESSES GPAS 5 STEPS

ภาณุชนารถ กำมังหวังษ์¹ เบญจรัตน์ ราชฉวาง²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนนครนายกวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 40 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาจีน โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test for dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในภาพรวมนักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนอยู่ในระดับดี โดยมีนักเรียนที่ได้คะแนนระหว่าง 27-30 ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 นักเรียนที่ได้คะแนนระหว่าง 23-26 ซึ่งอยู่ในระดับดี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 40 นักเรียนที่ได้คะแนนระหว่าง 19-22 ซึ่งอยู่ในระดับพอใช้ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 20 นักเรียนที่ได้คะแนนระหว่าง 15-18 ซึ่งอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps, ความพึงพอใจ

Abstract

This Objectives is to 1) study the academic achievement of the Chinese subject on Chinese phonetics or pinyin 2) compare the academic achievement and 3) research study of students from active learning. With the GPAS 5-Steps advanced systematic thinking program. The sample consisted of 40 students who studying in Mathayomsuksa 1/3, at Nakhonnayokwithhayakom school in Nakhonnayok Province. 40 students from the simple random sampling method. Using Simple Random Sampling method and using the classroom as a randomized unit. Research tools are 1) Learning management plan, subject and application of timetable program for accounting work. By using Active Learning with advanced systematic thinking processes (GPAS 5 Steps). 2) Achievement test in subjects, application of work schedule program for accounting work. 3) Student Satisfaction Achievement in Chinese subject of Mathayomsuksa 1 students using by Active Learning with advanced systematic thinking processes (GPAS 5 Steps). Statistics used for data analysis include Percentage, mean, standard deviation and t-test for dependent Samples.

The results of this research were as follows:

1. Achievement in learning Chinese language subjects: Chinese phonetics or Pinyin of Mathayom 1 students from Active Learning using the GPAS 5 Steps system of advanced thinking. Overall, most students had good scores. There was a total of 40 students out of a full score of 30. Students who received scores between 27-30, which is at a very good level, were 13 people, accounting for 32.5 percent. Students who received scores between 23-26, which is at a good level, were 16 people, accounting for 40 percent. Students who received scores between 19-22, which were at a fair level, were 8 people, accounting for 20 percent. Students who received scores between 15-18, which is at the passing level, were 3 people, accounting for 7.5 percent.
2. A comparison of learning Achievement After school scores are higher than before. Statistically significant at the .05 level.
3. Student satisfaction with the teaching of the Chinese language course on Chinese phonetics or Pinyin of Mathayomsuksa 1 students from Active Learning with advanced systematic thinking processes GPAS 5 Steps was at a high level.

Keywords: Learning achievement, Active Learning, GPAS 5 Steps, Satisfaction

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 ทำให้การศึกษาถูกเร่งเสริมสร้างผู้เรียน เรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ (Learning by Doing) ครูจึงต้องยึดหลัก สอนน้อย เรียนมาก (Teach Less Learn More) เป็นผู้อำนวยความสะดวก และเป็นผู้ชี้แนะในกระบวนการเรียนรู้เป็น “Active Learning” เพื่อเชื่อมโยงนักเรียนกับบริบทที่ท้าทายของ

สังคมและการแก้ปัญหาหรือพัฒนาโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.). 2562: 8) พื้นฐานการเรียนรู้ภาษาจีนคือการอ่านสัทอักษรจีน หรือพินอิน (อาเมย์หลิง. 2566: 7) เนื่องจากระบบการเขียนของภาษาจีน เป็นระบบการเขียนที่ไม่แสดงเสียงในตัวอักษร ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาจีนจึงต้องอาศัยเครื่องหมายกำกับการออกเสียงชุดหนึ่งเป็นตัวช่วยในการแยกแยะเสียง ซึ่งเครื่องมือที่จำเป็นนั้น เรียกว่า สัทอักษรภาษาจีน หรือพินอิน (เหยิน จิ่งเหวิน. 2559: 1)

จากการศึกษาสภาพปัญหาในการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย พบว่า การออกเสียงภาษาจีนนั้น ระบบสัทอักษรจีนหรือพินอิน ถือเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งสำหรับผู้เรียนระดับเริ่มต้น หากว่าไม่เริ่มเรียนจากระบบสัทอักษรภาษาจีนหรือพินอินก่อนแล้วเรียนเพียงตัวอักษรภาษาจีนอย่างเดียว นั้น จะทำให้ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการอ่านออกเสียงภาษาจีนที่ถูกต้อง (ธนพล มงคลสิริวงศ์. 2562: 3) ซึ่งปัญหาในการออกเสียงภาษาจีน คือ ผู้เรียนไม่สามารถออกเสียงพยัญชนะ x zh ch sh r z c และเสียงสระ üe üan และ ün (ตุลยณัฐสรณ์ สุภาษา และ ฉวี เสวียง. 2560: 120) อีกทั้งปัญหาในการเรียนการสอนภาษาจีน คือ ผู้เรียนมีปัญหาด้านความรู้ ความเข้าใจในด้านภาษาจีน ไม่มีความถนัดในการเรียนวิชาภาษาจีน ไม่รู้วิธีการเรียนวิชาภาษาจีนที่ถูกต้อง การจัดการเรียนการสอนไม่ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร (ธัญญารัตน์ มะลาศรี. 2563: 36)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น มีความสอดคล้องกับปัญหาในการเรียนการสอนรายวิชาภาษาจีน โรงเรียนนครนายกวิทยาคม คือ วิธีการสอนไม่หลากหลาย ขาดความน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความสนใจเรียน ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน ขาดการฝึกฝนทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร ไม่มีความรู้พื้นฐานในด้านภาษาจีน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไม่สามารถออกเสียงเสียงพยัญชนะ zh ch sh r ได้ ไม่สามารถแยกเสียงพยัญชนะ ch sh c s ได้ นอกจากนี้ ไม่สามารถออกเสียงสระเดี่ยว ü หรือสระผสมที่ขึ้นต้นด้วยสระดังกล่าวได้ อีกทั้งไม่สามารถออกเสียงวรรณยุกต์เสียงที่ 2 และ 3 ได้ชัดเจน (โรงเรียนนครนายกวิทยาคม, 2565) ซึ่งจากการค้นคว้า พบว่า วิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่สุดสำหรับศตวรรษที่ 21 คือ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง พัฒนาทักษะการคิด โดยเน้นการสร้างและใช้เพื่อผลิตผลงาน โดยมี 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการรวบรวมข้อมูล (Gathering) 2) ขั้นการคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing) 3) ขั้นการปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and Constructing the Knowledges) 4) ขั้นการสื่อสารและนำเสนอ (Applying the Communication Skill) และ 5) ขั้นการประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Self-Regulation) (กระทรวงศึกษาธิการ. 2564) ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าว อีกทั้งสามารถพัฒนาทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบให้กับผู้เรียน ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนใช้องค์ความรู้ของตนเองสร้างสรรค์นวัตกรรม และฝึกฝนทักษะการสื่อสาร ประกอบการทำงานร่วมกับผู้อื่น จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาจีนให้สูงขึ้น อีกทั้งสามารถนำทักษะการคิดอย่างเป็นระบบไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน และการทำงานได้

วัตถุประสงค์

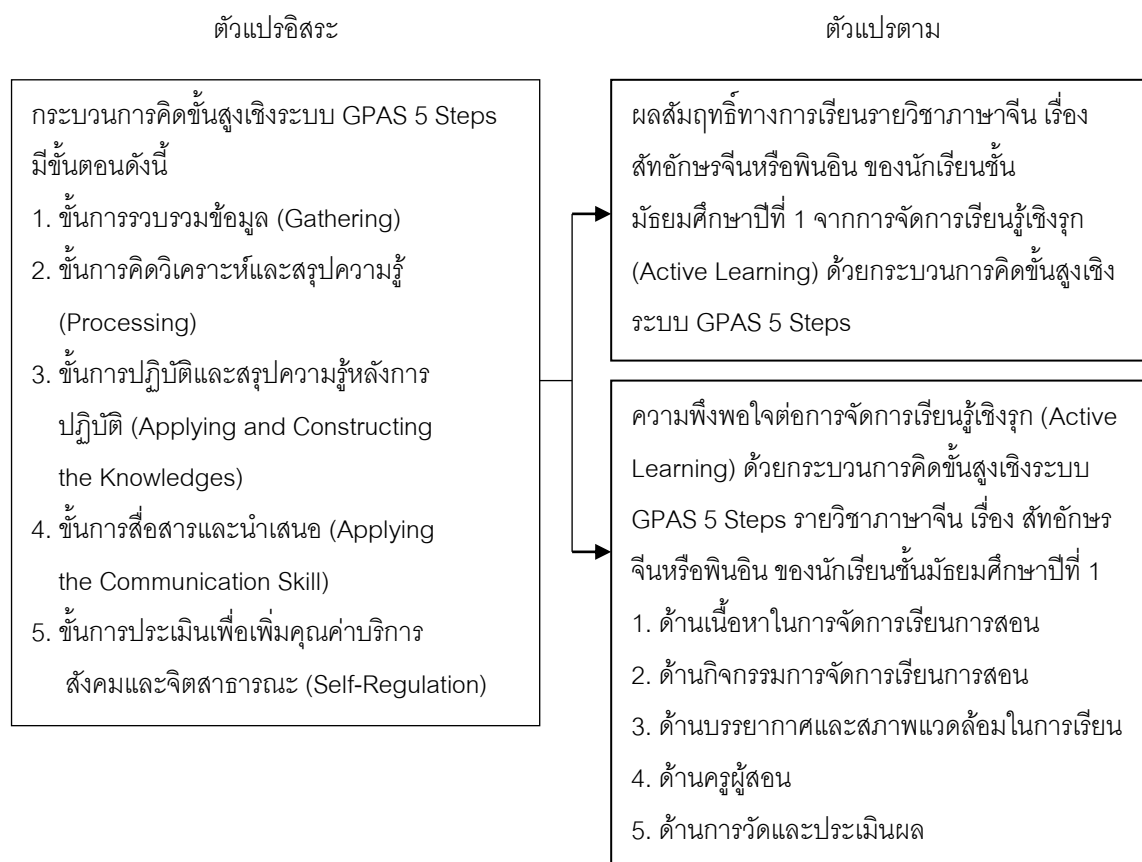
1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษวจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษวจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps รายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษวจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียนได้แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps เรื่อง สัทอักษวจีนหรือพินอิน ที่ส่งผลให้นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ในภาษาจีนได้อย่างถูกต้อง
2. ครูผู้สอนได้แนวทางการพัฒนาของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps เรื่องสัทอักษวจีนหรือพินอิน เพื่อนำไปประยุกต์ในการจัดการเรียนรู้เรื่องดังกล่าวต่อไป
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปวช.นบุรี นครนายก สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการส่งเสริม พัฒนา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นหลักปฏิบัติในการพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิด

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2561: 10-13) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (พิชิตฤทธิ์จรูญ. 2564; สมนึก ภัททิยธนี. 2565; ประสาท เนื่องเฉลิม. 2564) และศึกษาความพึงพอใจ จากการสังเคราะห์งานวิจัยของ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2565; มัทนา โทปฐนทร์. 2565; และ พัฒนา พรหมณี และคณะ (2563) ผู้วิจัยจึงนำมาจัดทำเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐาน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรภาษาจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนครนายกวิทยาคม หลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนครนายกวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โดยแต่ละห้องจัดนักเรียนแบบคละความสามารถจำนวนใกล้เคียงกันจำนวน 12 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 450 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนนครนายกวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 40 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. แบบแผนการวิจัย ใช้แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) (มาเรียม นิมพันธุ์, 2558: 144) ดังตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

Pretest	Treatment	Posttest
T_1	X	T_2

เมื่อ T_1 แทน การทดสอบก่อนเรียน

T_2 แทน การทดสอบหลังเรียน

X แทน การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ

(GPAS 5 Steps)

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาจีน โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps 2)แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีน หรือพินอิน 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชาภาษาจีน จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps โดยมีขั้นตอนในการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาจีน โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps ตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) วิเคราะห์หลักสูตร วิชาภาษาจีน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ โครงสร้างรายวิชา และขอบข่ายเนื้อหา ศึกษารูปแบบวิธีการ ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps และวิธีการสร้างและองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

1.2 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาจีน โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ โดยแต่ละหน่วยการเรียนรู้เป็น 1 แผน รวมเป็น 3 แผน จำนวน 13 คาบเรียน ประกอบไปด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ เวลา โดยมีการปรับแผนการเรียนรู้ให้เหมาะกับการสอน

1.3 นำร่างแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ จำนวน 3 คน ทำการประเมินและตรวจสอบความถูกต้อง

เหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ และนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาหาค่าเฉลี่ย ผลการประเมินโดยภาพรวมมีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.98

1.4 ทำการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป โดยผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำว่า ภาษาที่ใช้ควรปรับภาษาที่ใช้ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้เป็นภาษาที่ทางการมากกว่าภาษาพูด และแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรขึ้นต้นด้วย นักเรียนหรือผู้เรียน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษวจินหรือพินอิน โดยดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษวจินหรือพินอิน ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เกี่ยวกับประเภท หลักในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ขั้นตอนการสร้าง และการหาคุณภาพแบบทดสอบ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษวจินหรือพินอิน

2.2 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สัทอักษวจินหรือพินอิน โดยจุดมุ่งหมายเพื่อทดสอบความรู้ ความสามารถทางการเรียน เรื่อง สัทอักษวจินหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และกำหนดตารางโครงสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาจีน เรื่อง สัทอักษวจินหรือพินอิน

2.3 ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ภาษาจีน เรื่อง สัท-อักษวจินหรือพินอิน โดยข้อสอบเป็นแบบปรนัยจำนวนทั้งหมด 30 ข้อ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่1 แบบถูก-ผิด จำนวน 10 ข้อ ตอนที่2 แบบจับคู่ จำนวน 10 ข้อ ตอนที่3 แบบเติมคำ จำนวน 10 ข้อ

2.4 นำร่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาจีน เรื่อง สัทอักษวจินหรือพินอิน ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ทำการตรวจสอบเพื่อประเมินความถูกต้องเหมาะสม และนำร่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาจีน เรื่อง สัทอักษวจินหรือพินอินที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อทำการตรวจสอบและประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และทำการปรับปรุงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาจีน เรื่อง สัทอักษวจินหรือพินอิน ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาจีน เรื่อง สัทอักษวจินหรือพินอิน ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1/4 โรงเรียนนครนายกวิทยาคม ที่ผ่านการเรียนเนื้อหาแล้ว จำนวน 40 คน โดยนำผลจากการทดสอบมาวิเคราะห์คำนวณหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) และนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาจีน เรื่อง สัทอักษวจินหรือพินอินมาทำการปรับปรุง ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาจีน เรื่อง สัทอักษวจินหรือพินอิน นำไปทดสอบหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรความเชื่อมั่น ของ Kuder-Richardson คือ สูตร KR-20 ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบทั้งฉบับ พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาจีน

เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน เท่ากับ 0.94 สามารถนำไปใช้เป็นแบบทดสอบได้ จึงนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน จำนวน 30 ข้อ ที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญและการหาคุณภาพแล้ว มาจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน วิชา ภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมายของความพึงพอใจ ประเภทแบบสอบถามหลักในการสร้างแบบสอบถาม ปัจจัยแบบสอบถามที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน และขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ปัจจัยแบบสอบถามที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกับความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอน

3.2 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน วิชา ภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps โดยจำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียน และด้านการวัดและประเมินผล โดยการร่างและนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบและประเมินความถูกต้อง โดยแบบสอบถามความพึงพอใจ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบเลือกตอบ (Check list) ได้สอบถามเกี่ยวกับ เพศ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน วิชา ภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps โดยผ่านกระบวนการสังเคราะห์ ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ดังนี้ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียน และด้านการวัดและประเมินผล

3.3 นำร่างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน วิชา ภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง เชิงเนื้อหา (Item Objective Congruency: IOC) พบว่า ค่าที่ได้มีความสอดคล้องเท่ากับ 1

3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน วิชา ภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน มาทำการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน วิชา ภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps ให้เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps ดังแสดงตาราง 2

ตาราง 2 คะแนน ระดับ จำนวน ร้อยละ ร้อยละสะสม ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภาษาจีน

คะแนน	ระดับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ร้อยละสะสม	$\bar{X}$	S.D.
27-30	ดีมาก	13	32.5	32.5	28.31	1.18
23-26	ดี	16	40	72.5	24.5	0.97
19-22	พอใช้	8	20	92.5	21.38	0.92
15-18	ผ่านเกณฑ์	3	7.5	100	15.67	0.58
0-15	ไม่ผ่านเกณฑ์	-	-	-	-	-
รวม		40	100	100		-

จากตาราง 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps นักเรียนที่ได้คะแนนระหว่าง 27-30 อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 28.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.18 นักเรียนที่ได้คะแนนระหว่าง 23-26 อยู่ในระดับดี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.5 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.97 นักเรียนที่ได้คะแนนระหว่าง 19-22 อยู่ในระดับพอใช้ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.92 นักเรียนที่ได้คะแนนระหว่าง 15-18 อยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 โดยภาพรวมนักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนอยู่ในระดับดี

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนและหลังเรียน จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps

คนที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	คนที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน
1	12	20	21	8	22
2	7	24	22	18	28
3	19	28	23	20	29
4	4	27	24	0	23

ตาราง 3 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	คนที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน
5	0	21	25	0	25
6	6	15	26	12	22
7	11	16	27	13	22
8	16	25	28	5	28
9	5	24	29	10	22
10	6	20	30	9	25
11	9	25	31	9	26
12	8	27	32	14	29
13	12	28	33	11	27
14	7	24	34	10	30
15	0	25	35	16	22
16	10	26	36	10	30
17	8	24	3	10	23
18	7	25	38	10	27
19	0	30	39	14	16
20	10	23	40	7	25
$\bar{X}$				9.08	24.45
S.D.				5.08	3.71

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนครนายกวิทยาคม ก่อนจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps มีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 20 คะแนน คะแนนต่ำสุด เท่ากับ 0 คะแนน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 9.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.08 หลังจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps มีคะแนนสูงสุด เท่ากับ 30 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 15 คะแนน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 24.45 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.71

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนและหลังจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps ดังแสดงตาราง 4

ตาราง 4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนและหลังจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ก่อนเรียน	40	30	9.07	5.08	16.13*	.000
หลังเรียน	40	30	24.45	3.71		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียน เท่ากับ 9.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนเรียน เท่ากับ 5.08 และค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียน เท่ากับ 24.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังเรียนเท่ากับ 3.71 โดยมีค่า p-value เท่ากับ .000 จึงสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 16.13$)

ตอนที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน รายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps ดังแสดงตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนรายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps ในภาพรวม

ลำดับ	รายการประเมิน		S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	ด้านเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน	3.60	0.80	มาก
2	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.25	0.74	มาก
3	ด้านครูผู้สอน	4.32	0.57	มาก
4	ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียน	4.62	0.48	มากที่สุด
5	ด้านการวัดและประเมินผล	4.64	0.49	มากที่สุด
รวม		4.28	0.42	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนรายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้น

สูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.49) รองลงมา ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.48) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.04)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps) สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps ภาพรวมนักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนอยู่ในระดับดี
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ศึกษาความพึงพอใจ รายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps

1. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนอยู่ในระดับดี โดยมีนักเรียนจำนวน 16 คน อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 40 มีนักเรียนจำนวน 13 คน อยู่ในระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 32.5 มีนักเรียนจำนวน 8 คน อยู่ในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 20 และมีนักเรียนจำนวน 3 คน อยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 7.5 ทั้งนี้เนื่องจากวิธีการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักการคิด วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหา ผ่านกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ส่งเสริมด้านการออกเสียงและการพูดของผู้เรียน จนไปถึงการนำองค์ความรู้ของตนมาสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชีรา จันครา (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการ GPAS และการประเมินเพื่อการเรียนรู้ในรายวิชาพื้นฐานคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้กระบวนการ GPAS และการประเมินเพื่อการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 0.4877 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมี

ทักษะการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้นร้อยละ 48.77 จากการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการ GPAS และการประเมินเพื่อการเรียนรู้ นอกเหนือจากนั้น การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps เสริมสร้างผู้เรียนให้นำองค์ความรู้ของตนมาสร้างสรรค์นวัตกรรมหรือผลงาน ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม เป็นนวัตกรรมได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วารินทร์ พงษ์พัฒน์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น โดยการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ความน่าจะเป็น ด้วยวิธีสอนแบบ GPAS 5 Steps หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ย 10.16 อีกทั้งการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps ยังฝึกฝนให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มุ่งมั่นในการเรียนและการทำงาน และมีจิตสาธารณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมยกระดับคุณภาพการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิด GPAS 5 Steps เพื่อพัฒนาพหุปัญญาและสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ชั้นเคลื่อนสู่ไทยแลนด์ 4.0 พบว่า นักเรียนระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา จำนวนทั้งหมด 2,185 คน มีทักษะทางนวัตกรรม ประกอบด้วย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นคนช่างสังเกตใฝ่รู้มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลได้ มีความสามารถเชื่อมโยงความคิดสามารถวางแผนการทำงานได้มีความมุ่งมั่น ปฏิบัติงานจนสำเร็จตามแผน สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี จำนวน 998 คน คิดเป็นร้อยละ 45.69 อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 728 คน คิดเป็นร้อยละ 33.34 และอยู่ในระดับพอใช้ จำนวน 459 คน คิดเป็นร้อยละ 20.99

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษวจินหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนรู้จักการคิด วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหา ผ่านกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมไปถึงทำให้ผู้เรียนนำองค์ความรู้ของตนมาสร้างสรรค์นวัตกรรมได้อีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ ศรีมหาวงค์ (2562: 89-90) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS พบว่า 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้วยการจัดการเรียนรู้กระบวนการ GPAS ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้กระบวนการ GPAS ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์พิรุณ วดีศิริศักดิ์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน พบว่า กลุ่มทดลองมีความเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม ทั้งรายด้าน ภาพรวม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐพงษ์ ศิริวิริยานันท์ และคณะ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เรื่องทวีปยุโรป สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดย

ใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องทวีปยุโรป ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารินทร์ พงษ์พัฒน์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น โดยการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ความน่าจะเป็น ด้วยวิธีสอนแบบ GPAS 5 Steps หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การศึกษาความพึงพอใจ รายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจต่อความสำเร็จในนวัตกรรมหรือผลงานที่ตนเองได้สร้างสรรค์ขึ้นมา ส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 Steps และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาจีน สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณินดิษฐ์ ดีพันธ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ GPAS ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมเทพวิทยาคาร จังหวัดเพชรบุรี พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวารินทร์ พงษ์พัฒน์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น โดยการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดศรีสุทธธรรม จังหวัดสมุทรสาคร มีความพึงพอใจในการเรียนเรื่องความน่าจะเป็น ด้วยวิธีสอนแบบ GPAS 5 Steps อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวิชาภาษาจีนเป็นวิชาที่เข้าใจยากเป็นสิ่งที่ใหม่สำหรับนักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานมาก่อน ทำให้เกิดความรู้สึกยากต่อการเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ อรรถมนาม (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำยากในภาษาจีนกลางของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำตามระบบสัทอักษรจีน (พินอิน) พบว่า ผลของความคิดเห็นที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านวิชาภาษาจีนเป็นวิชาที่เข้าใจยาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.40

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภาษาจีน เรื่อง สัทอักษรจีนหรือพินอิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps โดยภาพรวมนักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนอยู่ในระดับดี เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้อยู่ในระดับดีมาก ครูผู้สอนจึงควรพัฒนาและส่งเสริมจุดด้อยของนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ ด้วยการบูรณาการเข้ากับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ใช้วิธีการสอนและเทคนิคที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มโอกาสในการฝึกฝนของนักเรียน สร้าง

บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สนุกสนานมากขึ้น พร้อมทั้งพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้น่าสนใจ หลากหลาย และสามารถให้นักเรียนเรียนรู้นอกห้องเรียนได้ด้วยตนเอง เพื่อกระตุ้นแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มเติมของนักเรียนให้มากขึ้น และมีการวัดผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการติดตามพัฒนาการของนักเรียน

2. จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps ในด้านเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน ข้อความยากง่ายมีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ครูผู้สอนจึงควรใช้เทคนิค หรือวิธีการสอนรูปแบบอื่น ๆ ที่หลากหลายในกระบวนการจัดการเรียนรู้มาสอดแทรกเพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเชิงบวก และเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายมากขึ้น ในด้านกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน ข้อนักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด อยู่ในระดับมาก มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ครูผู้สอนจึงควรเป็นผู้คลุกคลีตามความสามารถและความเหมาะสมให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมกันลงมือปฏิบัติ ในด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียน ข้อบรรยากาศภายในชั้นเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ครูผู้สอนจึงควรสร้างบรรยากาศภายในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การเล่นเกมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้บรรยากาศภายในชั้นเรียนมีความสนุกสนานและดึงดูดความสนใจของผู้เรียนมากขึ้น ในด้านครูผู้สอน ข้อให้ความสนใจ ดูแลนักเรียนในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง อยู่ในระดับมาก มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ครูผู้สอนจึงควรมีการอธิบายขั้นตอนการทำกิจกรรมก่อนเข้าสู่บทเรียนอย่างชัดเจน และในด้านการวัดและประเมินผล ข้อมีการแจ้งเกณฑ์การให้คะแนนให้นักเรียนทราบล่วงหน้า อยู่ในระดับมากที่สุด มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ครูผู้สอนจึงควรเน้นย้ำให้ผู้เรียนอ่านเกณฑ์การวัดและการประเมินผลที่ได้แจ้งไปล่วงหน้าก่อนการประเมินอีกครั้ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนา โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม (Games) เป็นต้น
2. ควรมีการพัฒนาแบบการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนตามแนวคิด GPAS 5 Steps ในการพัฒนาทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
3. ควรมีการพัฒนาแบบการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- คณินันท์ ดิพันธ์. (2561). ผลการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ตุลยนุสรณ์ สุภาฯ และ ฉวี เสวียง. (2560, มกราคม-มิถุนายน). การศึกษาปัญหาการออกเสียงภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. วารสารบัณฑิตวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. 8(1): 115-124.

- พงษ์พิรุณ วดีศิริศักดิ์. (2563). การพัฒนาความเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรพรรณ ศรีหาวงค์. (2562). การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ GPAS. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัฒนา พรหมณี ยูพิน พิทยาวัฒน์ชัย และ จีระศักดิ์ ทัพพา. (2563). แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจและการสร้าง
แบบสอบถามความพึงพอใจในงาน. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย
ไทย (สสอท.). 26(1): 59-66.
- มัทนา ไทบุรินทร์. (2565). ความพึงพอใจและความต้องการของนิสิตที่มีต่อหลักสูตร ศศ.บ.สารสนเทศศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
<https://ir.swu.ac.th/jspui/handle/123456789/27844>.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). วิธีวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัฐพงษ์ ศิริวิริยานันท์ และคณะ. (2563). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เรื่อง ทวีปยุโรป สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps. ใน กนกกาญจน์ ศรีสุนทร (บ.ก.), การ
วิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Reserch to Make A CHANGE). การประชุมวิชาการและนำเสนอ
ผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 5 (น. 496-505). มหาวิทยาลัยราชธานี.
- โรงเรียนนครนายกวิทยาคม. (2565). บันทึกผลการจัดการเรียนรู้. นครนายก: โรงเรียนนครนายกวิทยาคม.
- วาวรินทร์ พงษ์พัฒน์. (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็นโดยการ
จัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดศรีสุทธาราม จังหวัด
สมุทรสาคร. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. http://www.edu-journal.ru.ac.th/AbstractPdf/2561-3-1_1557111013_5914622071.pdf.
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.). (2561). หลักสูตรพัฒนาสมรรถนะครู สร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้สู่
THAILAND 4.0 ด้วยทักษะกระบวนการคิด GPAS แบบ Active Learning และกิจกรรม PLC.
กรุงเทพฯ: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- สุชีรา จันครา. (2561, มกราคม-มีนาคม). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการ GPAS และการประเมิน
เพื่อการเรียนรู้ในรายวิชาพื้นฐานคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดดอนเมือง
(ทหารอากาศอุทิศ) สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 20(1): 196-210.
- สุรางค์ ไควดระกุล. (2565). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เหิน จิงเหวิน. (2559). ภาษาจีนระดับต้น 1 (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- อรทัย ธรรมนาม. (2561). การพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำยากในภาษาจีนกลางของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำตามระบบสัทอักษรจีน (พินอิน).
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อาเมย์หลิง. (2566). Better Chinese Grammar แกรมมาร์ภาษาจีน. กรุงเทพฯ: พราว โพเอท.

E096S: การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดชนชะโงก (เขี้ยววิลราชฐ์อุปถัมภ์)

DEVELOPING A RECREATION PROGRAM TO ENHANCE THE EMOTIONAL INTELLIGENCE
OF PRATHOMSUKSA 6 STUDENTS AT WAT KHON CHA NGOK SCHOOL (KHIW WIMON
RAT UPATHAM)

อำนาจ ตุ่นสมบัติ¹ เบญจรัตน์ ราชดวง²

¹ นักศึกษานิสิตศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพโปรแกรมนันทนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ 2) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน และ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนวัดชนชะโงก (เขี้ยววิลราชฐ์อุปถัมภ์) อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำนวนนักเรียน 20 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมนันทนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา และแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test

ผลการวิจัย พบว่า

1. การพัฒนาและหาประสิทธิภาพโปรแกรมนันทนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกิจกรรม (E_1) มีค่าเท่ากับ 75.07 และร้อยละของคะแนนค่าเฉลี่ยการทดสอบหลังกิจกรรม (E_2) มีค่าเท่ากับ 85.89 แสดงว่าโปรแกรมนันทนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 75.07/85.89 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 75/75
2. ผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้โปรแกรมนันทนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปกติ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ระดับปกติจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00
3. การเปรียบเทียบผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้โปรแกรมนันทนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนหลังการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: โปรแกรมนันทนาการ, ความฉลาดทางอารมณ์, การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์, ประสิทธิภาพของโปรแกรม

Abstract

This study aimed to 1) develop and evaluate the effectiveness of a recreational program for enhancing emotional intelligence, 2) investigate the effects of the program on students' emotional intelligence development, and 3) To compare the results of developing students' emotional intelligence between before and after participating in the recreation program the sample group of Primary 6th students at Watkhonchangok School (Khiaw Wimonrat Uppatham), Nong Khae District, Saraburi Province. Number of students: 20 people. Cluster random sampling was used, with the classroom as the unit of randomization. The research instruments included a recreational program for enhancing emotional intelligence, a lesson plan for health and physical education, and an emotional intelligence (EQ) assessment. The statistical analysis included percentages, means, standard deviations, and a t-test for dependent samples.

The results showed that:

1. The development and evaluation of the recreational program for enhancing emotional intelligence in sixth-grade students had a percentage of mean scores during the activities (E1) of 75.07 and a percentage of mean scores for the post-activity test (E2) of 85.89. This indicates that the recreational program for enhancing emotional intelligence in sixth-grade students was effective at 75.07/85.89, which met the established criteria of 75/75.
2. The results of emotional intelligence development using the recreational program for enhancing emotional intelligence in sixth-grade students were higher than normal for 16 students or 80.00%, and normal for 4 students, or 20.00%.
3. The comparison of the results of emotional intelligence development using the recreational program for enhancing emotional intelligence in sixth-grade students showed that the scores after participating in the program were significantly higher than before participating in the program at the .05 level.

Keywords: Recreational program, Emotional intelligence, Emotional intelligence development, Program Effectiveness

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้นเป็นหลักสูตรที่เร่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม และมีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งกิจกรรมนันทนาการนั้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์อย่างมาก เนื่องด้วยวิถีการดำเนินชีวิตของคนเรานั้นได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในเยาวชนรุ่นใหม่ มัก

มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงได้อยู่เสมอ ยังมีการใช้อารมณ์ทำร้ายร่างกายกัน มีพฤติกรรมก้าวร้าว มีสาเหตุหลายประการ อันเกิดจากความเครียดอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง ก่อให้เกิดปัญหา พฤติกรรมทางสังคมที่ไม่พึงประสงค์มากขึ้น ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาต่อเนื่องในสังคมทำให้การปรับตัวของบุคคลไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เกิดปัญหาอาชญากรรมขึ้น วัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษากำลังประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องการเรียน ปัญหาสิ่งเสพติด ปัญหาเรื่องเพศ ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาเรื่อง ความเครียด และทั้งปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นทำให้การศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมาย สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กและเยาวชนมีแนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง เข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความสามารถดำเนินชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข พ่อแม่ผู้ปกครองหรือผู้ที่ใกล้ชิดเด็กวัยรุ่นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชีวิตเด็ก ไม่ที่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงจากสังคมและสภาพแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กเอง ครอบครัวและโรงเรียนเป็น สถาบันทางสังคมที่มีส่วน สนับสนุนให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ตนเองและสังคม อารมณ์จึงเป็นปัจจัย สำคัญต่อกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 1-2)

การพัฒนาประเทศในปัจจุบันเน้นการพัฒนาคนโดยเฉพาะในเรื่องการให้การศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 ที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา มีความรู้คุณธรรมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างดีและมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553: 4)

ปัจจุบันสังคมไทยมีปัจจัยหลายด้านที่ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการสร้างและพัฒนา คุณภาพชีวิตที่ดีของเยาวชนไทย ปัญหาวัยรุ่นและเยาวชนที่พบ คือ วัยรุ่นไทยยังติดเกมและมีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวนมากขึ้นและทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้ ยังมีพฤติกรรมเสี่ยงซึ่งทำให้เกิดปัญหาสุขภาพที่เด็กวัยรุ่นเข้าถึงได้ ง่าย เช่น การสูบบุหรี่และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งปัญหาต่าง ๆ สามารถป้องกันได้หากมีการพัฒนาความ ฉลาดทางอารมณ์ในเรื่องการควบคุมอารมณ์ตนเอง การรู้กฎรู้ผิด รู้ถึงอารมณ์ของตนเองและอารมณ์ผู้อื่น การ ตัดสินใจแก้ปัญหาซึ่งจะช่วยให้มีสติ คิดถึงผลที่จะตามมาเมื่ออยู่ในสถานการณ์เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ การใช้ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาอื่น ๆ (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2561: ก)

ซึ่งผู้วิจัยได้มีการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) กับคุณครูในสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ เล็งเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรได้รับการส่งเสริมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ที่จะส่งผลต่อการ ดำเนินชีวิตในด้านต่าง ๆ จึงได้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมนันทนาการที่จะช่วยเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดชนอง (เขี้ยววิมลราชราษฎร์อุปถัมภ์)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะใช้โปรแกรมนันทนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทาง อารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดชนอง (เขี้ยววิมลราชราษฎร์อุปถัมภ์) อำเภอหนองแค จังหวัด สระบุรี เพื่อเสริมสร้างพัฒนาให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีความสามารถในการ ควบคุมอารมณ์ มีจิตใจที่มั่นคง การมองโลกในแง่ดี รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีความมุ่งมั่น แน่วแน่ มีเหตุผล มีสติสามารถควบคุมตนเองมีความสามารถในการรับรู้ถึงความต้องการของคนอื่น รู้จักมารยาททาง สังคม และ มีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นถ้าเด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ ก็จะสามารถส่งผลดีทั้งต่อตน ต่อผู้รอบข้าง ต่อสังคมส่วนรวม ส่งผลดีต่อตนเองคือทำให้ตัวเองมีความสุข เนื่องจากมอง

โลกในแง่ดี รู้จักจัดการกับอารมณ์ตนเอง แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยสติ รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถสร้างประโยชน์ให้กับตนเอง ผู้อื่น และสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ สิ่งเหล่านี้เป็นแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งจะส่งผลดีต่อตัวนักเรียนและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพโปรแกรมแนะนันทนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมแนะนันทนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยการใช้โปรแกรมแนะนันทนาการ เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม

สมมติฐานในการวิจัย

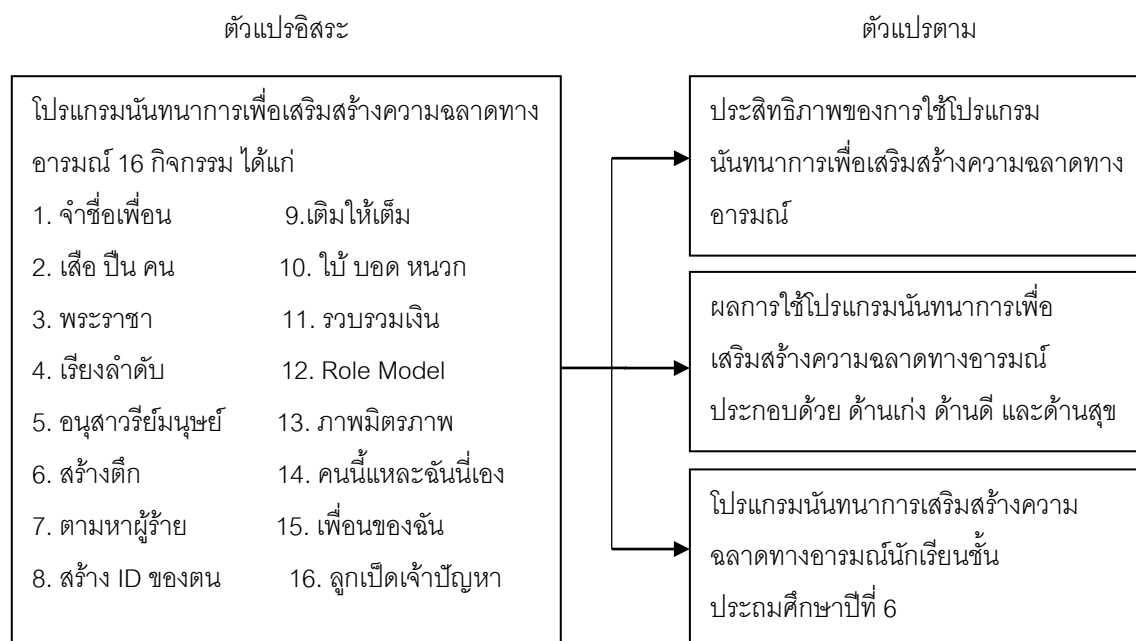
1. โปรแกรมแนะนันทนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. ผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยการใช้โปรแกรมแนะนันทนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปกติ
3. ผลของการเข้าร่วมโปรแกรมแนะนันทนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์หลังการใช้โปรแกรมสูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียน มีความฉลาดทางอารมณ์ในเรื่องต่าง ๆ สูงขึ้น เช่น การตัดสินใจและแก้ปัญหา ความรับผิดชอบ การเห็นคุณค่าในตนเอง การควบคุมอารมณ์อีกทั้งความมุ่งมั่นไปสู่ความสำเร็จและการรู้จักสร้างแรงจูงใจให้กับตัวเอง
2. ครูผู้สอนนำโปรแกรมแนะนันทนาการไปใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้เรียนและนำแนวทางหรือรูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้ไปพัฒนาต่อยอดเป็นสื่อการสอนในรายวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

กรอบแนวคิด

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาโปรแกรมแนะนันทนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดชนชะโงก (เขี้ยววิลราชบุรีอุปถัมภ์) ผู้วิจัยได้ ศึกษาการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (กรมสุขภาพจิต. 2543: 30-32) แนวทางการจัดกิจกรรมแนะนันทนาการกรมสุขภาพจิต (2543: 55-56) การประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (วีระวัฒน์ บัณฑิตามัย. 2542: 82) การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2556: 8) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดชนนชะงัก (เขี้ยววิลราชวรารูปถัมภ์) อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 40 คน โดยทุกห้องเรียนมีสภาพเหมือนกันคือ มีนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อนอยู่ในห้องเดียวกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดชนชะโงก (เขี้ยววิลลราชวรานุพัฒน์) อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 20 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) โปรแกรมบันทึกการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ จำนวน 16 กิจกรรม 2) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา และ 3) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) จำนวน 52 ข้อ มีการประเมิน ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ระหว่างเข้าร่วมโปรแกรม และหลังเข้าร่วมโปรแกรม ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. โปรแกรมนี้เน้นหนักการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1.1 ศึกษาอุปแบบโปรแกรมการส่งเสริมสุขภาพตามทฤษฎีความสามารถแห่งตนและกิจกรรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์จากตำรา เอกสาร ตัวอย่างการสร้างโปรแกรมนั้นนทาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดโปรแกรมนั้นนทาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสม

1.2 กำหนดโครงสร้างโปรแกรมสนับสนุนการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ให้สอดคล้องกับ ทฤษฎีและหลักการ โดยเป็นกิจกรรมที่เน้นให้สอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ในเรื่องการควบคุม อารมณ์ การเห็นใจผู้อื่น ความรับผิดชอบ การสร้างแรงจูงใจ การตัดสินใจและแก้ปัญหา การมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ความภูมิใจในตนเองความพึงพอใจในชีวิตและความสุขสงบทางใจโดยใช้ประเภทของกิจกรรมสนับสนุนการ ดังนี้ เกมกีฬา ดนตรี ร้องเพลง และกิจกรรมทางสังคม กิจกรรมพูด ฟัง อ่าน เขียน กำหนดการใช้โปรแกรมสนับสนุนการ จำนวน 8 สัปดาห์ 16 ชั่วโมง โดยมีโครงสร้าง ดังนี้ 1) หน้าปก 2) คำนำ 3) สารบัญ 4) คำชี้แจงการใช้โปรแกรมสำหรับ ครู 5) ตารางโปรแกรมสนับสนุนการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ 6) รายละเอียดแต่ละกิจกรรม 7) แบบ ประเมินความฉลาดทางอารมณ์ 8) บรรณานุกรม และ 9) ปกหลัง

1.3 ดำเนินการสร้างโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ที่กำหนดในข้อ 1.2

1.4 พัฒนาโปรแกรมสนับสนุนการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ตามขั้นตอน ดังนี้

1.4.1 นำโปรแกรมสนับสนุนการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา สารนิพนธ์ เพื่อพิจารณา และข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.4.2 นำโปรแกรมสนับสนุนการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เรียบร้อยแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความ เทียบตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของโปรแกรมสนับสนุนการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ผลการ ประเมินโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.91

1.4.3 นำโปรแกรมสนับสนุนการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ที่ผ่านการตรวจสอบจาก ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ระบุด้านขั้นตอนในการทำกิจกรรมในบางกิจกรรมให้ชัดเจน จากนั้น นำไปหาประสิทธิภาพ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดดอนชะโด (เขียววิมลราษฎร์ อุปถัมภ์) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 ใช้ทดลองใช้กับนักเรียน 3 คน พบว่า นักเรียนให้ความสนใจ ในโปรแกรมสนับสนุนการ แต่มีบางกิจกรรมในโปรแกรมสนับสนุนการที่ขั้นตอนยังไม่มีความชัดเจน จึงทำการปรับปรุง แก้ไขโปรแกรมสนับสนุนการ ก่อนนำไปใช้ครั้งที่ 2 ครั้งที่ 2 ใช้ทดลองกับนักเรียน 9 คน พบว่า นักเรียนให้ความสนใจใน โปรแกรมสนับสนุนการ และสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมตามโปรแกรมได้ แต่ยังมีนักเรียนบางคนไม่สนใจในการทำกิจกรรม ที่ได้จัดขึ้น จึงทำการปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้ครั้งที่ 3 และ ครั้งที่ 3 ใช้ทดลองกับนักเรียน 20 คน พบว่า นักเรียน เข้าใจและสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมตามโปรแกรมได้ เพื่อนำผลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้วัดความฉลาด ทางอารมณ์ของนักเรียนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมสนับสนุนการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ โดยมีการประเมิน ระหว่างเข้าร่วมโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ (E_1) คิดเป็นร้อยละ 75.07 และหลังเข้าร่วมโปรแกรม เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ (E_2) คิดเป็นร้อยละ 85.89 ดังนั้น โปรแกรมสนับสนุนการเพื่อเสริมสร้างความ ฉลาดทางอารมณ์ มีประสิทธิภาพ / เท่ากับ 75.07/85.89 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 75/75

1.5 จัดทำโปรแกรมสนับสนุนการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย

2. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) การหาประสิทธิภาพของสื่อการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โปรแกรมเน้นพัฒนาการ เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์

2.2 กำหนดการสอนจากเนื้อหาและแนวคิดจากหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ 16 ชั่วโมง

2.3 เขียนโครงสร้างแผนจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยมาตรฐาน ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และเวลาเรียนรู้

2.4 นำร่างแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาสุขศึกษาและพลศึกษาไปเสนอให้ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อทำการตรวจประเมินความถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้

2.5 นำร่างแผนการจัดการเรียนรู้ ไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดโปรแกรมเน้นพัฒนาการ ด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 3 คน เพื่อทำการตรวจประเมินความถูกต้อง

2.6 ทำการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ โปรแกรมเน้นพัฒนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญโดยผู้เชี่ยวชาญแนะนำว่า ปรับชื่อกิจกรรมในบางกิจกรรมให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่จัดขึ้น

2.7 นำแผนจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ตามแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2.8 นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาหาค่าเฉลี่ย ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93

2.9 ทำการปรับปรุงให้สมบูรณ์และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องโปรแกรมเน้นพัฒนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ต่อไป

3. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาตัวอย่างแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ศึกษาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์แหล่งอื่น ๆ แนวคิดการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ทฤษฎี เกี่ยวข้องกับการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และหลักการสร้างแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)

3.2 กำหนดโครงสร้างของแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข

3.3 ดำเนินการเรียบเรียงแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) โดยแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข โดยแบ่งแบบประเมินเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐาน ของนักเรียน ตอนที่ 2 การประเมินความฉลาดทางอารมณ์ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ได้แก่ ไม่จริง จริงบางครั้ง ค่อนข้างจริง จริงมาก โดยยึดเกณฑ์การใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับผู้ใหญ่ (อายุ 12- 60 ปี) ของคู่มือความฉลาดทางอารมณ์ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2543: 39) มี

ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน (Cronbach Coefficient alpha) ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข และภาพรวมเท่ากับ 0.95 โดยมีคำถามจำนวนทั้งสิ้น 52 ข้อ

3.4 นำร่างแบบประเมินเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบความเหมาะสมของแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

3.5 นำร่างแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ทำการตรวจเพื่อประเมินความถูกต้องและสอดคล้อง

3.6 นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาหาค่าความสอดคล้อง ผลการประเมินความสอดคล้องได้ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1

3.7 จัดทำแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ไปใช้ในการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนต่อไป

4. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

4.1 ดำเนินการประเมินก่อนทดลอง (Pretest) กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.2 ดำเนินการใช้โปรแกรมเน้นหนทางการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดดอนชะโงก (เขี้ยววิมลราชวรารูปถัมภ์) จำนวน 8 สัปดาห์ 16 ชั่วโมงดำเนินการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

4.3 ดำเนินการประเมินหลังการทดลอง (Post-test) กับนักเรียนที่กลุ่มตัวอย่าง จากการใช้โปรแกรมเน้นหนทางการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ด้วยแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ โดยยึดเกณฑ์คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข คือ คะแนนต่ำกว่า 140 อยู่ในระดับต่ำกว่าปกติ คะแนนระหว่าง 140 -170 อยู่ในระดับปกติ และคะแนนมากกว่า 170 อยู่ในระดับสูงกว่าปกติ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาและหาประสิทธิภาพโปรแกรมเน้นหนทางการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัยได้ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนวัดดอนชะโงก (เขี้ยววิมลราชวรารูปถัมภ์) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวนนักเรียน 20 คน โดยมีการทดสอบระหว่างการจัดการเรียนรู้ เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมแล้วจึงทดสอบหลังเรียน หลังจากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาประสิทธิภาพของโปรแกรมเน้นหนทางการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพโปรแกรมค้นหาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การทดสอบ	จำนวน (n)	คะแนนเต็ม	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ ประสิทธิภาพ
ระหว่างกิจกรรม (E_1)	20	208	75.07	156.15	5.01	75
หลังกิจกรรม (E_2)	20	208	85.89	178.65	7.19	75

จากตาราง 1 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพโปรแกรมค้นหาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการทดสอบหาประสิทธิภาพ พบว่า มีค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียน (E_1) มีค่าเท่ากับ 75.07 และร้อยละของคะแนนค่าเฉลี่ยการทดสอบหลังเรียน (E_2) มีค่าเท่ากับ 85.89 แสดงว่าโปรแกรมค้นหาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 75.07/85.89 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75

2. การศึกษาผลการใช้โปรแกรมค้นหาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมค้นหาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังแสดงในตาราง 2

นักเรียน คนที่	คะแนนก่อน ทดลอง (208)	ร้อยละ	ระดับ	คะแนนหลัง ทดลอง (208)	ร้อยละ	ระดับ
1	112	53.85	ต่ำกว่าปกติ	178	85.58	สูงกว่าปกติ
2	108	51.92	ต่ำกว่าปกติ	182	87.50	สูงกว่าปกติ
3	96	46.15	ต่ำกว่าปกติ	165	79.33	เกณฑ์ปกติ
4	98	47.12	ต่ำกว่าปกติ	179	86.06	สูงกว่าปกติ
5	115	55.29	ต่ำกว่าปกติ	185	88.94	สูงกว่าปกติ
6	106	50.96	ต่ำกว่าปกติ	180	86.54	สูงกว่าปกติ
7	100	48.08	ต่ำกว่าปกติ	179	86.06	สูงกว่าปกติ
8	94	45.19	ต่ำกว่าปกติ	164	78.85	เกณฑ์ปกติ
9	98	47.12	ต่ำกว่าปกติ	168	80.77	เกณฑ์ปกติ
10	112	53.85	ต่ำกว่าปกติ	181	87.02	สูงกว่าปกติ
11	107	51.44	ต่ำกว่าปกติ	184	88.46	สูงกว่าปกติ

ตาราง 2 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนก่อน ทดลอง (208)	ร้อยละ	ระดับ	คะแนนหลัง ทดลอง (208)	ร้อยละ	ระดับ
12	105	50.48	ต่ำกว่าปกติ	183	87.98	สูงกว่าปกติ
13	94	45.19	ต่ำกว่าปกติ	178	85.58	สูงกว่าปกติ
14	115	55.29	ต่ำกว่าปกติ	183	87.98	สูงกว่าปกติ
15	118	56.73	ต่ำกว่าปกติ	185	88.94	สูงกว่าปกติ
16	105	50.48	ต่ำกว่าปกติ	185	88.94	สูงกว่าปกติ
17	94	45.19	ต่ำกว่าปกติ	168	80.77	เกณฑ์ปกติ
18	116	55.77	ต่ำกว่าปกติ	189	90.87	สูงกว่าปกติ
19	98	47.12	ต่ำกว่าปกติ	183	87.98	สูงกว่าปกติ
20	101	48.56	ต่ำกว่าปกติ	174	83.65	สูงกว่าปกติ
ค่าเฉลี่ยร้อยละ		50.29	ต่ำกว่าปกติ		85.89	สูงกว่าปกติ

จากตาราง 2 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมเน้นพัฒนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ จำนวน 20 คน ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยคะแนนโดยรวมคิดเป็นร้อยละ 50.29 และหลังเข้าร่วมกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยคะแนนโดยรวมคิดเป็นร้อยละ 85.89

ตาราง 3 จำนวน ร้อยละ และระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยการใช้โปรแกรมเน้นพัฒนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์

เกณฑ์ กรมสุขภาพจิต	ระดับ	คะแนน (208)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากกว่า 170	สูงกว่าปกติ	>170	16	80.00
140-170	ปกติ	140-170	4	20.00
น้อยกว่า 140	ต่ำกว่าปกติ	<140	-	-
รวม			20	100.00

จากตาราง 3 พบว่า ผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในเกณฑ์ระดับสูงกว่าปกติ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และระดับปกติ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00

3. การเปรียบเทียบผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้โปรแกรมเน้นหนทางการ เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 การเปรียบเทียบผลการพัฒนาความฉลาดทางด้านอารมณ์โดยใช้โปรแกรมเน้นหนทางการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม

การทดสอบ	จำนวน (n)	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ก่อนเรียน	20	208	104.60	8.05	58.689*	0.000
หลังเรียน	20	208	178.65	7.19		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 การเปรียบเทียบผลการพัฒนาความฉลาดทางด้านอารมณ์โดยใช้โปรแกรมเน้นหนทางการ เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า คะแนนหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาและหาประสิทธิภาพโปรแกรมเน้นหนทางการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า มีค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกิจกรรม (E_1) มีค่าเท่ากับ 75.07 และร้อยละของคะแนนค่าเฉลี่ยการทดสอบหลังกิจกรรม (E_2) มีค่าเท่ากับ 85.89 แสดงว่าโปรแกรมเน้นหนทางการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 75.07/85.89 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75

2. การศึกษาผลการใช้โปรแกรมเน้นหนทางการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนมีผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ตามเกณฑ์ร้อยละ 75 มีจำนวน 20 คน โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมคิดเป็นร้อยละ 85.89 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับสูงกว่าปกติ จำนวน 16 คน คิดเป็น ร้อยละ 80.00 และระดับปกติ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00

3. การเปรียบเทียบผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้โปรแกรมเน้นหนทางการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า คะแนนหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการพัฒนาโปรแกรมเน้นหนทางการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดชนชะโก (เขียววิมลราชวรานุรักษ์) ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลดังนี้

1. โปรแกรมเน้นพัฒนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ประสิทธิภาพ E1/ E2 เท่ากับ 75.07/ 85.89 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโปรแกรมเน้นพัฒนาการที่สร้างขึ้นมีความหลากหลายและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556: 8) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน เพื่อให้แน่ใจว่าต้นแบบชิ้นงานของผลิตภัณฑ์และบริการใหม่นั้นมีประสิทธิภาพจริง เรียกว่า การทดสอบประสิทธิภาพ(Developmental Testing) การผลิตสื่อและชุดการสอนที่เป็นต้นแบบชิ้นงานใหม่ก็เช่นเดียวกัน จำเป็นที่ต้องผ่านการทดสอบประสิทธิภาพก่อนที่จะให้ครูนำไปใช้กับนักเรียน โดย การใช้สูตร E_1/E_2 สำหรับการทดสอบประสิทธิภาพของกระบวนการ (Process- E_1) และทดสอบประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (Product- E_2) และการนำสื่อหรือชุดการสอนที่ทดสอบผ่านเกณฑ์ความก้าวหน้าทางการเรียน เกณฑ์ประสิทธิภาพ E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 90/90, 85/85 สำหรับวิทยุพิสัยหรือพุทธิพิสัย 80/80 และ 75/75 เพื่อช่วยให้นักการศึกษาและครูสามารถทดสอบประสิทธิภาพสื่อและชุดการสอนก่อนนำผลิตเป็นจำนวนมากและเผยแพร่ต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตรตา ปะยะง และ สุพัตรา พักอ่อน (2564) ศึกษาการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อ 1) พัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และ 2) เพื่อศึกษาผลการใช้สื่อที่ใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับปฐมวัยชั้นอนุบาล 1-2 โรงเรียนวัดบ้านอ้อ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งหมด จำนวน 18 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อนวัตกรรม และผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล จำนวน 8 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานกิจกรรม จำนวน 12 กิจกรรม และแบบบันทึกพฤติกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ประสิทธิภาพ E_1/E_2 และวิเคราะห์ความแตกต่างของพัฒนาการก่อนและหลังการจัดกิจกรรมฯ โดยใช้สถิติ t-test แบบ dependent ผลการวิจัย พบว่า 1) กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน สำหรับเด็กปฐมวัย ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.55/86.29 และ 2) นักเรียนมีพัฒนาการหลังการจัดกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานสูงขึ้นจากก่อนการจัดกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการใช้โปรแกรมเน้นพัฒนาการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับสูงกว่าปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรมเน้นพัฒนาการนี้ทำให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกในการเรียนรู้จึงส่งผลให้เกิดการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ที่สูงขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ วริษฐา คมขำ และ มฤษฎี แก้วจินดา (2558) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน จำนวน 11 คน ซึ่งมีผลคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าช่วงคะแนนปกติ พบว่า 1) นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมตามทฤษฎีเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ มีผลคะแนนความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้น และ 2) นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ มีความพึงพอใจ และมีความสุขในชีวิตมากขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พีรวัฒน์ ชลเจริญ และ สุธนะ ติงศภักย์ (2558) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมพลศึกษาโดยใช้เกมการเล่นพื้นบ้านอาเซียนที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนประถมศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายและหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้

ในการวิจัยได้มาจากวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมพลศึกษา โดยใช้เกมการเล่นพื้นบ้านอาเซียนที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ กับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อาเซียนพลศึกษาตามปกติ มีค่าคะแนนความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยแสดงว่า กิจกรรมพลศึกษาโดยใช้เกมการเล่นพื้นบ้านอาเซียนสามารถพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนประถมศึกษาได้ โดยจัดกิจกรรม 16 เกมให้สอดคล้องกับด้านดี เก่ง สุข ซึ่งการเล่นพื้นบ้านในอาเซียน เป็นการเล่นเพื่อความสนุกสนานถ่ายถอดการเล่นตามแบบวัฒนธรรมหรือการดำเนินชีวิต

3. เปรียบเทียบผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โดยการใช้โปรแกรมเน้นหนทางการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า คะแนนหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โปรแกรมเน้นหนการมีส่วนทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของตัวผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนา ดุริยางคเศรษฐ์ และ สุนันทา ศรีศิริ (2562) ศึกษาและเปรียบเทียบผลของโปรแกรมกิจกรรมเน้นหนการโดยใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โปรแกรมกิจกรรมเน้นหนการโดยหลักอริยสัจ 4 เป็นกิจกรรมสร้างคุณธรรม ประเภทกลุ่มสัมพันธ์ ประเภทเกมกีฬา ประเภทนิทาน ประเภทศิลปะภาพวาด ประเภทดนตรี การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์เปรียบเทียบ ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่า “ที” (t-test) ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1) โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กลุ่มทดลองระหว่างก่อนกับหลังการทดลอง พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านความดี องค์ประกอบย่อย เรื่องเห็นใจผู้อื่น และในด้านความเก่ง องค์ประกอบย่อย เรื่องสัมพันธ์ภาพ โดยมีค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มลักษ์ เลิศวิทย์ (2564) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมเน้นหนการที่มีต่อการพัฒนาความสามารถทางด้านอารมณ์และเปรียบเทียบผลของการใช้กิจกรรมเน้นหนการที่มีต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักกีฬาฟุตบอลชายมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต โดยใช้แผนการทดลองแบบ control group design pretest posttest design เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าสถิติค่าเอฟ (F-test) แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสาร วรรณกรรม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก แบบสังเกต มาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า นักกีฬาฟุตบอลชายมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมเน้นหนการ มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมเน้นหนการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเน้นหนการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้เรียนให้มีระดับสูงขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนควร

นำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและพลศึกษาในระดับต่าง ๆ หรือรายวิชาอื่น ๆ ที่มีธรรมชาติหรือเนื้อหาสาระลักษณะเดียวกัน

2. ก่อนนำโปรแกรมนี้มาใช้ในการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้ ครูผู้สอนควรศึกษาทำความเข้าใจ วางแผนการจัดกิจกรรม และเตรียมสื่อต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดในโปรแกรมนี้มาใช้ในการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อให้การจัดกิจกรรมเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ถ้าครูไม่ได้ทำความเข้าใจและไม่ได้เตรียมการจะทำให้ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมมากขึ้น และอาจทำให้ไม่บรรลุจุดมุ่งหมายของกิจกรรมที่จัดขึ้นได้

3. ในการดำเนินกิจกรรมโปรแกรมนี้มาใช้ในการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมต่อกิจกรรม ครูผู้สอนต้องเอาใจใส่ผู้เรียนในทุกขั้นตอนของกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมในทุกกระบวนการ และนำไปสู่การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้เรียน

4. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อาจไม่เป็นไปตามที่กำหนดเวลา ในแผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรยืดหยุ่นเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสถานการณ์และความเหมาะสม เนื่องจากบางกิจกรรมเป็นการให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงอาจจะไม่เป็นไปตามกำหนดการ หรือเวลาที่กำหนดไว้

5. ก่อนนำโปรแกรมนี้มาในการไปใช้จัดกิจกรรม ครูผู้สอนควรเลือกใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน โดยควรเริ่มต้นจากการใช้กิจกรรมที่ส่งเสริมเกี่ยวกับสัมพันธภาพให้กับผู้เรียนก่อน เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพร่วมกันของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการติดตามผลการใช้โปรแกรมนี้มาในการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์เพื่อให้เห็นความยั่งยืนและแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนในช่วงวัยต่าง ๆ

2. ควรมีการประเมินผู้เรียนโดยใช้แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรมเป็นรายบุคคล เพราะจะช่วยทำให้ครูผู้สอนสามารถสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมได้ชัดเจนมากขึ้น

3. ควรมีการประเมิน ความฉลาดทางสติปัญญา (IQ) ควบคู่กันไป เพราะเป็นการพัฒนาทักษะความสามารถในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนเช่น การคิดวิเคราะห์ การคำนวณ เป็นต้น ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสติปัญญาควบคู่กันไป

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2561). คู่มือกิจกรรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในวัยรุ่น อายุ 12-16

ปี. กรุงเทพฯ: ปิยะนงค์ พับลิชชิ่ง.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ชนา ดุริยางคเศรษฐ์ และ สุนันทา ศรีศิริ. (2564). ผลของโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการโดยใช้หลักอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. รายงานการประชุมสวนสุนันทาวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 9 เรื่อง การยกระดับงานวิจัยสู่นวัตกรรม. 9(1): 806-819.

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อการเรียนการสอน. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย**. 5(1): 5-20.
- พีรวัฒน์ ชลเจริญ และ สุธนะ ติงศภัทิย์. (2558). ผลของการจัดกิจกรรมพลศึกษาโดยใช้เกมการเล่นพื้นบ้าน อาเซียนที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนประถมศึกษา. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา**. 10(2): 322-334.
- มลรักษ์ เลิศวิลัย. (2564). การใช้กิจกรรมนันทนาการที่มีต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักกีฬาฟุตบอล ชายมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. **วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม**. 5(2): 35-42.
- วิรัชฐา คมขำ และ มณีย์ แก้วจินดา. (2558). ผลของการใช้โปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเหตุผลอารมณ์ และพฤติกรรมต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. **วารสารครุ ศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี**. 3(1): 121-140.
- วิจิตรตา โป๊ะสง และ สุพัตรา พักอ่อน. (2564). การพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน สำหรับเด็ก ปฐมวัย. **วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. 38(103): 195-204.
- วีระวัฒน์ บันนิตมัย. (2542). **เชาวน์อารมณ์ (EQ): ดัชนีวัดความสุขและความสำเร็จของชีวิต**. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

E097S: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2

TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF ADMININISTRATORS AFFECTING THE
EFFECTIVENESS OF SCHOOLS UNDER THE RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE, AREA 2

อติภา สารพานิช¹ นิษฐา พรสุวิงษ์² อมรรัตน์ ประวัติรุ่งเรือง³

¹ นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 และ 4) เพื่อศึกษา
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาระยอง เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 281 คน
กำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรยามาเน โดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิและสุ่มแบบง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์
สัน และการวิเคราะห์สถิติการถดถอยพหุคูณ แบบ Stepwise

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มี
ความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูง ($r_{xy} = .795$) กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาระยอง เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) โดยตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มีทั้งหมด 3 ตัวแปร เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_2)
ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X_4) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_1) ซึ่งตัวแปรพยากรณ์ที่ดีทั้ง 3 ตัวแปรกับ
ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .992 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้ร่วมกันสามารถ
พยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ได้ร้อยละ 98.40
ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ]

$$Y = .115 + .436(X_2) + .339(X_4) + .204(X_1)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$ZY = .428(X_2) + .389(X_4) + .236(X_1)$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ,ประสิทธิผลของสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the level of transformational leadership of executives. Under the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 2. 2) to study the effectiveness level of the under the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 2. 3) to study the relationship between the transformational leadership of administrators and the effectiveness of the the under the Rayong Primary educational service Area Office, Area 2. and 4) to study the transformational leadership of administrators that affected the effectiveness of the under the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 2. The sample group used in research is teachers. Under the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 2. The sample group used in research is the administrators and teachers of the school in were 281 persons. The sample was determined using the Yamane formula. By stratified random sampling method and the simple random sampling by drawing lots. The research instrument was a questionnaire. Statistics used in the research include percentages value average standard deviation Pearson correlation coefficient and Stepwise multiple regression statistical analysis.

The research were as follows: 1) Transformational leadership of administrators that affects the effectiveness of the under the Rayong Primary educational service Area Office, Area 2, Overall the opinions were at the high level. 2) The effectiveness of the under the Rayong Primary educational Service Area Office, Area 2, Overall opinions were at the high level. 3) Transformational leadership of administrators there is a high level of positive relationship ($r_{xy} = .795$) with the effectiveness of the under the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 2, Statistically significant at the .01 level. By good predictive variables of the transformational leadership of executives. There are 3 variables in total. Arranged in order of importance as follows: Inspirational aspect (X_2) Consideration of the individual (X_4) Ideological influence (X_1). Which are all 3 good predictive variables with the effectiveness of the school. Under the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 2. Statistically significant at the .01 level. With a multiple correlation coefficient of .992. It shows that this set of predictive variables together can predict the effectiveness of the school. Under the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 2, got 98.40 percent as follows:

Forecasting equations in raw score:

$$Y = .115 + .436(X_2) + .339(X_4) + .204(X_1)$$

Forecasting equations in standard score:

$$ZY = .428(X_2) + .389(X_4) + .236(X_1)$$

Keywords: Transformational leadership, Effectiveness of the school

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและเกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม สังคมที่มีคุณภาพจะสามารถเกื้อหนุนให้เกิดการพัฒนาประเทศได้อย่างต่อเนื่อง เหมาะสม รวดเร็ว เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะประเทศที่มีประชากรที่ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ จะช่วยให้เกิดการพัฒนาในระบบเศรษฐกิจ และสังคมรวมทั้งความได้เปรียบของประเทศ เพื่อยืนหยัด ในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญ กับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤติที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และเพื่อให้ประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศ ที่มีรายได้ปานกลาง ไปสู่ประเทศ ที่พัฒนาแล้ว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2560: 1)

ฉะนั้นภาวะผู้นำทางการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นและเกี่ยวข้องกับการศึกษา เนื่องจากการบริหารจัดการสถานศึกษาในแต่ละโอกาสแต่ละเรื่อง ผู้บริหารต้องคำนึงถึงคุณลักษณะของผู้ร่วมงาน ในขณะที่ผู้ร่วมงานจะตัดสินใจหรือเสนอแนะข้อมูลต่าง ๆ ผู้บริหารต้องรับรู้ถึงคุณลักษณะของผู้บริหารและต้องรู้ถึงลักษณะของทฤษฎีภาวะผู้นำเพื่อทำความเข้าใจสามารถนำมาปรับใช้ให้เหมาะสม ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการ ดังนั้นผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญที่จะนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ (พัฒน์รพี ภูมิพันธุ์. 2565: 115) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ เพื่อบริหารจัดการการศึกษาในรูปแบบใหม่ และยังมีภาระประกาศใช้กฎกระทรวงที่จัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับดังกล่าว ซึ่งจากทั้งสองส่วนได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนรูปแบบ และวิธีการบริหารการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวางโดยมีผู้บริหาร หรือผู้นำที่มีภาวะผู้นำสูง โดยเฉพาะต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนสาระสำคัญตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนด ผู้นำจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในทุก ๆ ระดับของสังคม คือผู้นำเป็นผู้มีความสำคัญต่อความอยู่รอดในสวัสดิภาพ สันติสุขของสังคม และประเทศชาติ (ปญญิตา จันทรแก้ว. 2564: 2)

สถานศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานทางการศึกษา เป็นองค์กรที่มีความสำคัญสูงสุดและถือเป็นหน่วยที่ก่อให้เกิดผลทางการศึกษาที่มีคุณภาพทั้งในด้านปัจจัยนำเข้า (Output) กระบวนการจัดการ (Process) และด้านผลผลิต (Input) สถานศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบให้เป็นไปตามกระแสของการเปลี่ยนแปลง จึงจะทำให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด และปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารงานจะประสบความสำเร็จได้ผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำ เป็นตัวอย่างในด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความศรัทธา ความเชื่อมั่น และความเลื่อมใสในตัวผู้บริหาร ประสิทธิภาพของสถานศึกษาเกิดจากการที่สถานศึกษา มีสภาพทางสังคม บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวผู้เรียน ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีความพร้อมในด้านทรัพยากรต่าง ๆ เอกสาร สื่อวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีงบประมาณ ทรัพยากรมนุษย์เพียงพอ มีการบริหารจัดการควบคุมเพื่อให้งานทั้งหมดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ ฉะนั้น ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ถือเป็นผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนาหน่วยงานโดยผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดการ

เปลี่ยนแปลง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาจนเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย ทำให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจในการทำงานร่วมกัน ตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ส่งผลต่อสถานศึกษาให้เกิดความมั่นคง และเกิดผลผลิตเป็นที่ยอมรับและตรงความต้องการของสังคม การพิจารณาสถานศึกษามีประสิทธิผลหรือไม่นั้น มอท์ (Mott, 1985; cited in Hoy; & Miskel, 1991) ได้ระบุว่า โรงเรียนจะมีประสิทธิผลพิจารณาได้จาก 1) การผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) การปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และ 4) การแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา นอกจากนี้การที่สถานศึกษามีประสิทธิผลหรือประสบความสำเร็จนั้นต้องอาศัยความทุ่มเท ความพยายามในทุกด้านจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องอาศัยความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันต้องอาศัยทรัพยากรที่เพียงพอ และมีคุณภาพรวมถึงภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ดังนั้นประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีฐานะเป็นนักบริหาร มีหน้าที่ทำให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ มีหน้าที่ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และสร้างแรงจูงใจเพื่อก่อให้เกิดผลในการปฏิบัติงานและเสริมสร้างความก้าวหน้าของสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลภาพและประสิทธิผลตามนโยบายที่กำหนดไว้ จึงกล่าวได้ว่าภาวะผู้นำส่งผลให้สมาชิกในองค์กรเกิดความศรัทธา ให้การยอมรับ พร้อมที่จะปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ ภาวะผู้นำจึงเป็นส่วนสำคัญ ที่จะทำให้การบริหารมีความเติบโต ก้าวหน้า ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาและนำองค์กรให้บรรลุสู่จุดมุ่งหมายและมีประสิทธิภาพ (เนตรนภา เจตนจำนงค์, 2564: 2)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เป็นหน่วยงานการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานทางการศึกษาในระดับพื้นที่ มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการและนํานโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ โดยรับผิดชอบสถานศึกษาทั้งสิ้น 87 โรงเรียน เป็นหน่วยงานที่ได้รับประเมินตัวชี้วัดตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการในระดับชั้นสูง เนื่องจากทางหน่วยให้ตระหนักและให้ความสำคัญในกระบวนการวางแผนการดำเนินการผ่านการสังเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน และโอกาสขององค์กรอยู่เสมอ โดยเฉพาะในสถานการณ์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ทางหน่วยงานได้มีการวางแผนและปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนองค์กรให้สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ อีกทั้งเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลง กล่าวคือมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการจัดการศึกษาตามภารกิจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ผ่านมา ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ถึงสถานการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและนโยบาย ยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน ทุกระดับตลอดจน สภาพปัญหาปัจจุบัน และความต้องการดำเนินงาน โดยกำหนดเป็นแนวทางการขับเคลื่อน การบริหารจัดการศึกษาตามภารกิจให้เกิดความสำเร็จ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ภายใต้การเปลี่ยนแปลงสภาวการณ์ในปัจจุบัน ระบบและกลไกการบริหารจัดการที่เปลี่ยนไป อาทิเช่น การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โครงการ พัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) แผนยุทธศาสตร์ภายใต้ไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่ต่อยอดความสำเร็จมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก เป็นต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จึงมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนารูปแบบนวัตกรรมส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น การพัฒนานวัตกรรมที่จะดำเนินโครงการ/กิจกรรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสร้างกลไกส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ กำกับดูแลสถานศึกษาที่มีสภาพและบริบทที่แตกต่างกันให้

มีความพร้อมจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล และเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยคาดหวังว่า ผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษานี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแนวทางการบริหารต่อไปซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

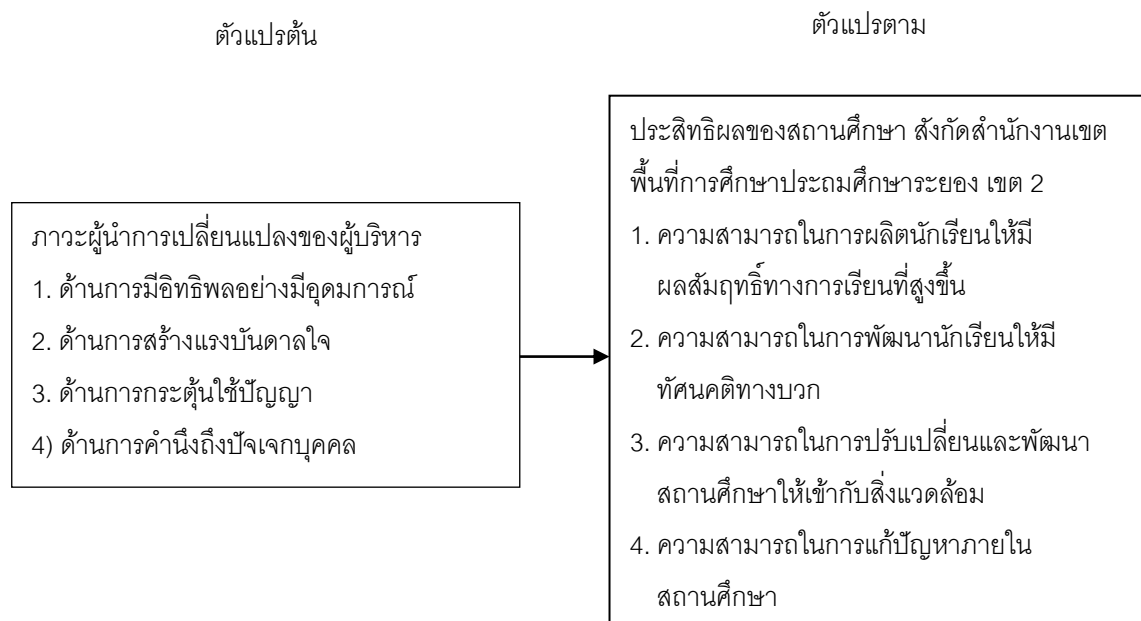
1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการดำเนินงานเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการบริหารภายในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากขึ้น
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำสารสนเทศจากงานวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการบริหารงานที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการบริหารภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษา เรื่อง “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2” ผู้วิจัย กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยใช้แนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ได้จากการสังเคราะห์ของ เฮาส์ (House, 1977), เบส และ ริจจิโอ (Bass; & Riggio, 2006), โอเกะ มันชิ และ วาลัมบิวา (Oke; Munshi; & Walumbwa, 2009), ชิเอลท์ซ์ (Schlietz, 2019), ละออ จันทรัฐม (2560), สุนทร โคตรบรรเทา (2560), เกตุสุดา วรรณสิทธิ์ (2562), อัมรินทร์ ไต้ะลง (2562), ชด้นันท์สร์ ปิยะภัทรวีรัตน์ (2565), สุริยวรรณ พรหมขุนทอง และ รัตนา กาญจนพันธุ์ (2565) และประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดของ มอท์ (Mott, 1972)



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐาน

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2
2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นใช้ปัญญา และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการศึกษา

ประชากรที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 945 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2, 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลักการคำนวณของ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 218 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม สร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้ออกแบบสอบถามให้สอดคล้องกับการวิจัย โดยมีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้ 1) ศึกษา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม 3) สร้างแบบสอบถามฉบับร่างเป็นการสร้างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) มาปรับและพัฒนาให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษาและครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะ 4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแนะนำในการปรับปรุงและปรับแก้ตามที่เสนอแนะ 5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของการใช้ภาษาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index Of Item Objective Congruence หรือ IOC) แล้วนำมาหาค่า IOC ได้ค่า IOC = .80-1 แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .80 ขึ้นไป 6) นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำข้อมูลหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .984 และ 7) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์สถิติการถดถอยพหุคูณ แบบ Stepwise

ผลการศึกษา

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 โดยภาพรวม ดังนี้

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	3.96	1.013	มาก
ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	3.98	0.861	มาก
ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา	4.06	0.927	มาก
ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล	3.87	1.005	มาก
รวม	3.97	0.876	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
 ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ
 มาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.876) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา
 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.927) รองลงมาคือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีความคิดเห็น
 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.861) และด้านที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล มีความ
 คิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 1.005) ตามลำดับ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 โดยภาพรวม ดังนี้

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนที่สูงขึ้น	3.95	0.921	มาก
ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก	4.00	0.896	มาก
ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้ เข้ากับสิ่งแวดล้อม	3.93	0.933	มาก
ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	3.96	0.975	มาก
รวม	3.96	0.818	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของ
 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ

มาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.818) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.896) รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.975) และด้านที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.933) ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวม ดังนี้

	X_1	X_2	X_3	X_4	X	Y
X_1	1.000					
X_2	.820**	1.000				
X_3	.663**	.853**	1.000			
X_4	.780**	.856**	.818**	1.000		
X	.890**	.954**	.901**	.939**	1.000	
Y	.727**	.725**	.683**	.785**	.795**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{XY} = .795$) กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X_4) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{X_4Y} = .785$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_1) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{X_1Y} = .727$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_2) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{X_2Y} = .725$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา (X_3) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{X_3Y} = .683$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

ตัวแปร	ประสิทธิผลของสถานศึกษา				
	B	SE	Beta	t	Sig
ค่าคงที่	.115	.032		3.614**	0.000
X ₂	.436	.017	.428	25.518**	0.000
X ₄	.339	.013	.389	25.391**	0.000
X ₁	.204	.012	.236	17.013**	0.000
R = .992c	R ² _{adj} = .9840	SE = .112	F = 5610.952	Sig. = .000	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ผลของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระดับขั้นตอน (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise พบว่า ตัวพยากรณ์ทั้ง 3 ประกอบด้วย ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X₂) ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X₄) และด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X₁) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .992 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้รวมกันสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ร้อยละ 98.40 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .112

โดยตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลของสถานศึกษา เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X₂) ($\beta = .436$) ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X₄) ($\beta = .339$) และด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X₁) ($\beta = .204$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตัวแปรพยากรณ์ที่ดีทั้ง 3 ตัวแปรกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ดังนั้น จึงสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและรูปแบบมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = .115 + .436X_2 + .339X_4 + .204X_1$$

สมการในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$ZY = .428X_2 + .389X_4 + .236X_1$$

สรุปผลการศึกษา

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูง ($r_{xy} = .795$) กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ของ เขต 2 ดังนี้ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_2) ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X_4) และด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าวได้ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ของ เขต 2 ได้ร้อยละ 98.40 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = .115 + .436X_2 + .339X_4 + .204X_1$$

สมการในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$ZY = .428X_2 + .389X_4 + .236X_1$$

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ของ เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก สอดคล้องงานวิจัยของ ธัญญมาศ แดงสีดา (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องงานวิจัยของ เนตรนภา เจตนจำนงค์ (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธกานต์ สกุลทอง (2558) ได้ศึกษาภาวะการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารกระตุ้นให้ครูตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แนวทางใหม่ ๆ หรือนวัตกรรม มาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงาน ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมองปัญหาต่าง ๆ ให้เป็นสิ่งที่ท้าทาย ความสามารถ และปรับเปลี่ยนแก้ไขได้ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมองปัญหาต่าง ๆ ให้เป็นสิ่งที่ท้าทาย ความสามารถ และปรับเปลี่ยนแก้ไขได้ สอดคล้องแนวคิดของ สุนทร โคตรบรรเทา (2560) กล่าวว่า กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ คือการมีอิทธิพลต่อการคิดและการจินตนาการของผู้ใต้บังคับบัญชา

2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ของ เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณภา ไทยประยูร (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านเจตคติทางบวก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญารัตน์ คำแพง (2565) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้าน ประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ด้านที่มี

ประสิทธิผลสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูและด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงตามลำดับ ซึ่งและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิเนตร คำจ้อย และ สาโรจน์ เผ่าวงศ์กุล (2566) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะว่าประสิทธิผลของโรงเรียนคือผลสำเร็จของโรงเรียน โดยอาศัยความสามารถ และประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูหากโรงเรียนสามารถดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ถือว่าเป็นประสิทธิผลของโรงเรียนและเป็นตัวชี้วัดความสามารถและความสำเร็จของผู้บริหารศึกษาได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและครู ส่งเสริมให้นักเรียนจริงจัง มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย ยอมรับและเคารพความคิดเห็นของส่วนรวม มีการดำเนินการให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองและมีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาล่าเรียน สอดคล้องแนวคิดของ มัทนิตา คงช่วย (2563) กล่าวว่า ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีผลสำเร็จด้านการจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนเป็นคนดีของสังคม นักเรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้ที่มีเหตุผล สามารถยอมรับนับถือตนเองและผู้อื่นด้วยความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและมีการพัฒนาตนเองให้มีความคิดที่เหมาะสมกับวัยและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอย่างเหมาะสม

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 มีความสัมพันธ์ในทางบวกและอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .795$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธกานต์ สกุลทอง (2558) ได้ศึกษาภาวะการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และมีความสัมพันธ์ทางบวก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกับ เนตรนภา เจตน์จางค์ (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับครูและเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้ร่วมงาน แสดงความสามารถเป็นที่ไว้วางใจของครูและมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ เต็มความสามารถและเต็มเวลา สอดคล้องแนวคิดของ อัมรินทร์ ไต้ะลง (2562) กล่าวว่า การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ยึดหลักคุณธรรมประกอบการศึกษาตัดสินใจ การมีวิสัยทัศน์ที่สามารถถ่ายทอดไปยังผู้ร่วมงานได้อย่างชัดเจน และความสามารถทำให้ผู้ร่วมงานมีความคิดเห็นเป็นหนึ่งเดียวกันได้อย่างเหมาะสม

4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารทั้ง 3 ด้าน พยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ได้ร้อยละ 98.40 เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล และด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ เนตรนภา เจตน์จางค์ (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ

ผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครราชบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้าน ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องงานวิจัยของ ภัคพิศดา แทนศิลป (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรพยากรณ์มีค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) และคะแนนมาตรฐาน (β) คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ($B = .874$, $\beta = .823$, $P = .001$) ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนและให้กำลังใจครูในการทำงาน ส่งเสริมและกระตุ้นครูให้ตระหนักถึงความสำคัญขององค์กรและสร้างแรงจูงใจให้ครูเกิดความเชื่อมั่นในการทำงาน สอดคล้องแนวคิดของโอเกะ มันทิและวาลัมปวา (Oke; Munshi; & Walumbwa. 2009) กล่าวว่า ผู้นำจะต้องกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจกับสิ่งที่ท้าทายในองค์กรโดยจะต้องทำให้กลุ่มผู้ตามเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นและคาดหวังทางที่ดี และทำการเชื่อมระหว่างความคาดหวังกับความรับผิดชอบวิสัยทัศน์ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ดีในองค์กรโดยให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนและให้คำแนะนำครูในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหาร นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและดูแลเอาใจใส่ต่อครูในสถานศึกษาทุกคนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารบริหารงานด้วยความยุติธรรมและโปร่งใส และผู้บริหารมอบหมายงานให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคล
2. ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถทางวิชาการในระดับดีเยี่ยมและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ที่สูงขึ้น สามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าที่สถานศึกษากำหนด มีแนวทางในการสร้างความสนใจในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ักเรียน มีการส่งเสริมพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนอย่างครอบคลุม และ มีการส่งเสริมให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขพึงพอใจต่อการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขพึงพอใจต่อการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
2. ควรศึกษามีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กัญญารัตน์ คำแพง. (2565). การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. หนองบัวลำภู: วิทยาลัยศึกษาศาสตร์.
- เกตุสุดา วรรณสินธ์. (2562). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชณันท์ ปิยะภัทรวิรัตน์. (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษานานาชาติพิเศษจังหวัดยะลา. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ธนภรณ์ แซ่ลิ้ม วรวิมล พุดศรี จำรัส มุ่งเผือกกลาง สุนทร โคตรบรรเทา และ สุวัฒน์ อาษาสิงห์. (2560). การบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี. วารสารนิตยสารเสียงธรรมจากมหายาน วิทยาลัยนครราชสีมา. 9(2): 132-144.
- ธัญญา มาศแดงสีดา. (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ปีการศึกษา 2565. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- เนตรนภา เจตนจำนงค์. (2564). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2564. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- บุญญา จันทร์แก้ว. (2564). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต 1. สารนิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- พัฒน์พี ภูมิพันธุ์ และ นิษฐ์สินี กู้ประเสริฐ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธนบุรี.
- พันธกานต์ สกุลทอง. (2558). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- ภาคพิศดา แทนศิลปะ. (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- มัทนิตา คงช่วย. (2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

- ลอบ จันทรัฐม. (2560). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับสภาพการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วรรณภา ไทยประยูร. (2564). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ศศิเนตร คำจ้อย และ สาโรจน์ เผ่าวงศากุล. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. (2566). สืบค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2566, จาก www.ita.rayong2.go.th.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สุรีย์วรรณ พรหมขุนทอง. (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตทวีวัฒนา สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อัมรินทร์ ไต้ะลง. (2562). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนอิสลาม สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 47(1): 450-470.
- Molt, P. E. (1991). *The Characteristic of Effective Organization*. New York: Harper and Row.
- Russell, D. W.; Altmaier, A.; & Velzen, D. V. (1987). Job-related Stress, Social Support and Burnout among Classroom Teachers. *Journal of Applied Psychology*. 72(2): 269-274.
- House, R. J. (1977). *Theory of Charismatic Leadership*. In J. G. Hunt and L. L. Larson (Eds.), *Leadership: The Cutting Edge*. Carbondale: Southern Illinois University Press.
- Bass, B. M.; & Riggio, R. E. (2006). *Transformational Leadership*. 2nd ed., New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Oke, A.; Munshi, N.; & Walumbwa, F. O. (2009). The Influence of Leadership on Innovation Processes and Activities. *Organizational Dynamics*. 38(1): 64-72.
- Schieltz, M. (2019). *Evaluation of Alpha and Beta Commands on Latency to Comply During Transitions with Young Children*. West Virginia University Press.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harper.

E098S: สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่องานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

CREATIVE LEADERSHIP AFFECTING THE AFFECTIVENESS OF SCHOOL ADMINISTRATORS
BANGKOK SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

หทัยรัตน์ ไกรมย์¹ นิษฐา พรสุริวงษ์² อมรรัตน์ ประวัติรุ่งเรือง³

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา และงานบริหารบุคคลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 และ 4) เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่องานบริหารบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 281 คน โดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิและสุ่มแบบง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ตัวแปรพหุคูณที่ใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ แบบ Stepwise

ผลการวิจัยพบว่า 1. สมรรถนะผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. งานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .992$) กับงานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4. โดยตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด เรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้ ด้านสมรรถนะในการวางแผน (X_2) ($\beta = .270$) ด้านสมรรถนะในการบริหารตนเอง (X_5) ($\beta = .242$) ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ (X_4) ($\beta = .248$) ด้านสมรรถนะในการสื่อสาร (X_1) ($\beta = .243$) และด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม (X_3) ($\beta = .227$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 ตัว กับงานบริหารบุคคลของสถานศึกษา อยู่ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = .287 + .200X_2 + .174X_5 + .191X_4 + .212X_1 + .165X_3$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$ZY = .270X_2 + .242X_5 + .248X_4 + .243X_1 + .227X_3$$

คำสำคัญ: สมรรถนะผู้บริหาร, งานบริหารบุคคลของสถานศึกษา

Abstract

This research has the objective 1) To study the competency level of educational institution administrators. Under the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 2. 2) To study the level of personnel management in educational institutions under the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 2 3) To study the relationship between the competencies of educational institution administrators and personnel management. Under the Rayong Primary Educational Service Area Office, Areas 2 and 4) To study the competencies of administrators that affect the personnel management work of educational institutions under the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 2. The sample group includes educational institution administrators and teachers. teach Under the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 2, academic year 2023, a total of 281 people, using stratified random sampling and simple random sampling using lottery methods. Tools used in this research It's a questionnaire. Statistics used in research include mean, standard deviation. Pearson's correlation coefficient and analyze the predictive variables that can predict using multiple regression statistics.

The results of the research found that: 1. Executive competencies Under the jurisdiction of the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 2, overall the opinions were at the highest level. 2. Personnel management of the educational institution. Under the jurisdiction of the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 2, overall, the opinion level was at the highest level. 3. Competency of educational institution administrators. Under the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 2, there is a high level of positive relationship ($r_{xy} = .992$) with the personnel management work of the educational institution. Under the jurisdiction of the Rayong Primary Educational Service Area Office, Area 2, with statistical significance at the .01 level 4. by the best predictive variable Arranged in order of importance as follows: Competency in planning (X_2) ($\beta = .270$) Competency in self-management (X_5) ($\beta = .242$) Competency in strategic practice (X_4) ($\beta = .248$) Competency in communication (X_1) ($\beta = .243$) and in teamwork competency (X_3) ($\beta = .227$) with statistical significance at the .01 level, which all 5 variables are related to the personnel management work of educational institutions. In the form of raw scores and standard scores as follows.

Predictive equations in the form of raw scores

$$Y = .287 + .200X_2 + .174X_5 + .191X_4 + .212X_1 + .165X_3$$

Predictive equations in the form of standard Forecasting equations in standard score:

$$ZY = .341X_6 + .228X_3 + .163X_4 + .160X_1$$

Keywords: Executive competency, Personnel management work

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพแวดล้อมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทำให้บุคลากร ผู้บริหารหรือองค์กรต่าง ๆ ต้องเผชิญกับความผันแปรที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคม เป็นต้น ส่งผลให้องค์กรต้องมีการปรับปรุง และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อความอยู่รอดและสามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ในยุคที่มีการแข่งขันที่รุนแรง ทุกองค์การจะต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ต่าง ๆ และพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้ บุคลากรในองค์กรก็ต้องได้รับการพัฒนาอย่างมีระบบ มีระเบียบแบบแผนในทุก ๆ ระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับผู้บริหาร ระดับหัวหน้างาน และระดับผู้ปฏิบัติการ และ จันทรทา มั่งคั่ง (2562) อธิบายอีกว่าการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร เป็นกระบวนการสำคัญของการบริหารทรัพยากรบุคคล เป็นการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มสมรรถนะ (Competency) ของบุคลากรให้มีความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะ (Attribute) ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตลอดจนทำให้บุคลากร มีความเจริญก้าวหน้า และทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งความเห็นดังกล่าวมีความสอดคล้องกับ พิมพ์ลักษณ์ อยู่วัฒนา (2557) ได้กล่าวว่าการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรนับว่าเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในกระบวนการบริหารงานบุคคล เพราะการดำเนินงานขององค์กรจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทศนคติและพฤติกรรมของบุคลากรที่ปฏิบัติงานให้กับองค์กร เนื่องจากสภาพแวดล้อมขององค์กรมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา บุคลากรจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นทั้งจากสภาพแวดล้อมภายใน ได้แก่ นโยบาย ระเบียบปฏิบัติ การขยายงาน การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง โครงสร้าง ฯลฯ และสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง หากไม่มีการพัฒนา บุคลากรในองค์กร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้วย่อมส่งผลกระทบต่อองค์กรได้ การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร และได้ผลลัพธ์เป็นที่น่าพึงพอใจได้นั้น องค์กรจะต้องส่งเสริมการพัฒนาตนให้กับบุคลากรในองค์กร อีกทั้งองค์กรต้องมีการนำเอากิจกรรมต่าง ๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ ในการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรภายในองค์กรเพื่อเป็นการส่งเสริม และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากร และองค์กรเมื่อบุคลากรได้นำกิจกรรมต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ จะส่งผลดีต่อการปฏิบัติงาน และช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการวางแผนดำเนินการในการตัดสินใจ และการดำเนินงานภายในองค์กรซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สิริวดี ชูเชิด (2565) ได้กล่าวว่า องค์กรควรให้ความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรภายในองค์กร การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ และแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานของพนักงาน เพื่อที่จะสามารถนำมาใช้กับการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมีแนวทางในการเรียนรู้และรู้จักตนเองเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล ซึ่งจะทำให้สามารถประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรได้

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา สถานศึกษาจึงมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญและ จำเป็นต้องจัดทำแผนคัดเลือก สรรหาบรรจุ แต่งตั้งบุคลากร โดยการ

วิเคราะห์วางแผนอัตรากำลังคน วิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา จัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษากำหนดภาระงานสำหรับ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เหมาะสมกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา การบริหารงานในสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคลากรให้เกิดความคล่องตัวอิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการศึกษาและมีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ มีความรู้ความสามารถในการใช้ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหาร การศึกษาต้องเป็นผู้มีคุณลักษณะ คุณสมบัติและความสามารถอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการบริหารงานบุคลากรใน สถานศึกษาเป็นพิเศษเพราะคนเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุดจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องหัน มาดูแลเอาใจใส่ ช่วยเหลือ กระตุ้นให้บุคลากรที่มีอยู่ในสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีศักยภาพ และประสิทธิภาพก่อให้เกิดประสิทธิผลตลอดจนบุคลากรในสถานศึกษาเกิดมีพลัง มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ย่อมที่จะส่งผลให้งานในสถานศึกษาสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เป็นหน่วยงานการศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานทางการศึกษาในระดับพื้นที่ มีอำนาจหน้าที่ใน การบริหารจัดการและนํานโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ โดยรับผิดชอบ สถานศึกษาทั้งสิ้น 87 โรงเรียน เป็นหน่วยงานที่ได้รับประเมินตัวชี้วัดตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติราชการในระดับชั้นสูง เนื่องจากทางหน่วยให้ตระหนักและให้ความสำคัญในกระบวนการวางแผนการ ดำเนินการผ่านการสังเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน และโอกาสขององค์กรอยู่เสมอ โดยเฉพาะในสถานการณ์ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ทางหน่วยงานได้มีการวางแผนและปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนองค์กรให้ สอดรับกับนโยบายของภาครัฐ อีกทั้งเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการจัดการศึกษาตามภารกิจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ผ่านมาได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ถึงสถานการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง และ นโยบาย ยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน ทุกระดับตลอดจน สภาพปัญหาปัจจุบัน และความต้องการดำเนินงาน โดยกำหนด เป็นแนวทางการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาตามภารกิจให้เกิดความสำเร็จครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ภายใต้ การเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ในปัจจุบัน ระบบและกลไกการบริหารจัดการที่เปลี่ยนไป อาทิเช่น การปฏิรูปการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) แผนยุทธศาสตร์ภายใต้ ไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่ต่อยอดความสำเร็จมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก เป็นต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จึงมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการส่งเสริม คุณภาพการศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น การพัฒนานวัตกรรมที่จะดำเนินโครงการกิจกรรมให้เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ โดยสร้างกลไกส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ กำกับดูแลสถานศึกษาที่มีสภาพและบริบทที่แตกต่างกันให้ มีความพร้อม

ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นการสร้างขีดสมรรถนะการบริหารจัดการให้มีศักยภาพ ปรับปรุง บทบาท วิธีการทำงานให้เชื่อมโยงประสานกัน การพัฒนาบุคลากร และการสร้างทีมงานคุณภาพ ตลอดจนการสร้าง

เครือข่ายการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาให้บูรณาการทำงานร่วมกันทุกด้านโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อสร้างขีดสมรรถนะการใช้ความสามารถและศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาได้สูงสุด ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพตามศักยภาพอย่างเท่าเทียมกัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2, 2566: ออนไลน์)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงสมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เกิดปัญหาการขาดแคลนครูตรงตามวิชาเอกทำให้การสรรหาและการบรรจุครูไม่ทันกับความต้องการของโรงเรียนและไม่ตรงวิชาเอก ซึ่งส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เพราะโรงเรียนไม่สามารถหาครูใหม่ที่มีความรู้ความสามารถตรงตามความต้องการมาทดแทนได้ทันเวลา ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ปัญหาการบริหารงานบุคคลโรงเรียนยังพบว่าครูต้องสอนหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ จากสาเหตุที่ครูไม่เพียงพอและครูสอนไม่ตรงสาขาวิชาเอกทำให้เตรียมการสอนไม่ทัน สืบเนื่องจากการที่ครูได้รับมอบหมายให้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูไม่มีความถนัด ขาดการนิเทศติดตามและประเมินผลการพัฒนา ปัจจุบันศึกษานิเทศก์ไม่ค่อยมีบทบาทเข้ามานิเทศครู ทำให้ครูไม่ได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะสาขาวิชา มีเฉพาะการนิเทศภายในที่โรงเรียนดำเนินการเอง พัฒนาความรู้ความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ไม่มากเท่าที่ควร จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมด เห็นได้ว่าถึงแม้จะมีการพัฒนาในการบริหารงานด้านต่าง ๆ อย่างดีอยู่แล้ว แต่ปัญหา ด้านการบริหารงานบุคคลยังคงอยู่ ย่อมส่งกระทบไปถึงการบริหารงานอื่น ๆ ได้เช่นกัน เนื่องจากการบริหารงานบุคคลนั้นมีการดำเนินงานในแต่ละงานโดยระบบซึ่งงานจะประสบความสำเร็จและโรงเรียนจะเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพได้หรือไม่นั้น ส่วนสำคัญที่สุดคือการขับเคลื่อนโดยฝ่ายบริหารงานบุคคล แต่จากอุปสรรคในการบริหารงานบุคคลคือ 1) การปรับพฤติกรรมการบริหารที่เคยมุ่งให้ความสำคัญกับผู้บังคับบัญชาเปลี่ยนมาเป็นการให้ความสำคัญแก่ผู้รับบริการและเพื่อนร่วมงาน และการปรับเปลี่ยนจากการบริหารแบบควบคุมมาเป็นการบริหารแบบทุกคนมีส่วนร่วม 2) วัฒนธรรมองค์กรซึ่งเป็นลักษณะของการทำงานตามระบบราชการมีกฎระเบียบ ขั้นตอนการปฏิบัติงานมาก การมุ่งผลประโยชน์ของตนเองของกลุ่มมากกว่าผลประโยชน์ขององค์กร ทำให้มีการทำงานในลักษณะต่างคนต่างทำ หน่วยงานต่างสังกัดขาดการประสานงานที่ดี 3) ความไม่เข้าใจและความไม่ไว้วางใจของผู้บริหารบางส่วนในการนำแนวคิดทางการบริหารแบบใหม่มาพัฒนาวิธีการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ ลักษณะของการบริหารจึงเป็นการบริหารแบบอาศัยประสบการณ์ หรือการทำตามกัน และไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง และ 4) ขาดการทำงานเป็นทีม มีการแบ่งชนชั้นตามตำแหน่งและตามลักษณะของหน้าที่ หน่วยงานทำให้การทำงานร่วมกันไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการขาดความรู้ ความเข้าใจในการวางแผน การวางแผนการศึกษาที่เป็นระบบ ขาดความรู้ ทักษะที่จำเป็นในการบริหารงาน จึงทำให้คุณภาพการจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านต่าง ๆ องค์กรจะดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานบุคคลจึงต้องพยายามสร้างความรู้สึกรักใคร่เพื่อให้นักครูรู้สึกผูกพันกับองค์กร รวมถึงการธำรงรักษาคนดีไว้เพื่อให้อยู่ในองค์กรพยายามปรับปรุงพัฒนาคนเพื่อให้สามารถทำงานได้ ส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น และพัฒนาให้ก้าวหน้าในหน้าที่การงานต่อไป ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องตระหนัก และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปพัฒนาแก้ไขปัญหาไปสู่การขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ เชื่อมโยงงานบริหารบุคคลให้เกิดคุณภาพต่อการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและงานบริหารบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2
4. เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่องานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2

สมมติฐานในการวิจัย

1. สมรรถนะผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับงานบริหารบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2
2. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสื่อสาร ด้านการวางแผน และการบริหารจัดการ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ ด้านการตระหนักรู้โลกาภิวัตน์ ด้านการบริหารตนเอง สามารถร่วมกันพยากรณ์งานบริหารบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2

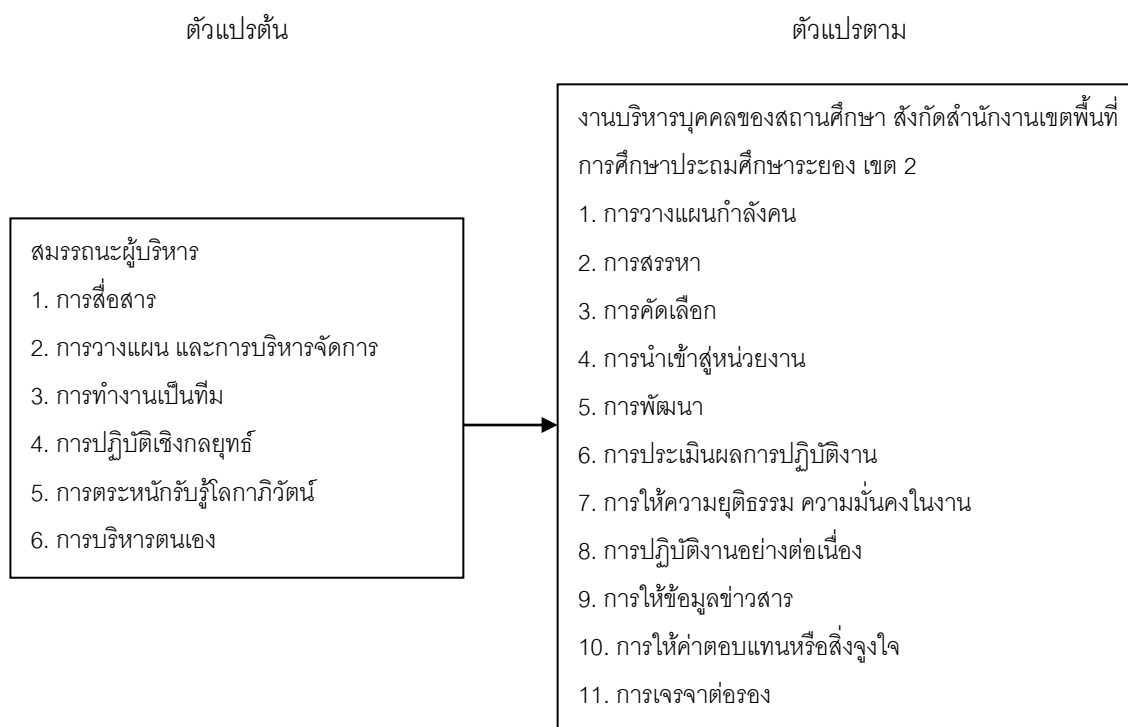
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการดำเนินงานเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่องานบริหารบุคคลของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการบริหารภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำสารสนเทศจากงานวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการบริหารงาน ที่เกี่ยวกับงานบริหารบุคคลของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการบริหารภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาระดับสมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่องานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด สมรรถนะผู้บริหาร โดยผู้วิจัยใช้แนวคิดของ เฮลริเกิล (Hellriegel. 2005: 6) ได้แบ่งสมรรถนะของผู้บริหารออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) การสื่อสาร 2) การวางแผน และการบริหารจัดการ 3) การทำงานเป็นทีม 4) การปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ 5) การตระหนักรู้โลกาภิวัตน์ และ 6) การบริหารตนเอง การบริหารงานบุคคล ผู้วิจัยใช้ แนวคิดของ คาสเต็ตเตอร์ (Castetter. 1996: 5) กล่าวถึง กระบวนการบริหารงานไว้ 11 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนกำลังคน 2) การสรรหา 3) การคัดเลือก 4) การนำเข้าสู่หน่วยงาน 5) การพัฒนา 6) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 7) การให้ความยุติธรรม ความมั่นคงในงาน 8) การปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง 9) การให้ข้อมูลข่าวสาร 10) การให้ค่าตอบแทนหรือสิ่งจูงใจ และ 11) การเจรจาต่อรอง ผู้วิจัยจึงสรุปกรอบแนวคิดในการ

ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่องานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 2 ดังภาพประกอบ 1 ดังนี้



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการศึกษา

ประชากรที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 จำนวน 945 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2, 2566: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลักการคำนวณของ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเท่ากับ 281 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Random sampling) โดยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม สร้างขึ้นจากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้ออกแบบสอบถามให้สอดคล้องกับการวิจัย โดยมีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

- 1) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลการ

บริหารงานบุคคล 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม 3) สร้างแบบสอบถามฉบับร่างเป็นการสร้างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับของ ชูศรี วงศ์รัตนะ (2564: 19) มาปรับและพัฒนาให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษาและครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะ 4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแนะนำในการปรับปรุงและปรับแก้ตามที่เสนอแนะ 5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของการใช้ภาษาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index Of Item Objective Congruence หรือ IOC) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป 6) นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำข้อมูลหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach; บุญชม ศรีสะอาด. 2546: 96) 7) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklists) ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ และตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) นำความรู้ที่ได้จากข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถาม 3) นำแบบสอบถามจากข้อ 2 เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่า IOC ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1 4) นำแบบสอบถามจากข้อ 3 มาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน 5) นำแบบสอบถามจากข้อ 4 มาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร α -Coefficient ของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่า $\alpha = 0.992$ นำแบบสอบถามที่ได้จากขั้นที่ 5 มาปรับปรุงแก้ไข และนำไปใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ตัวแปรพหุคูณที่สามารถพยากรณ์โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ แบบ Stepwise

ผลการศึกษา

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่องานบริหารบุคคลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ดังนี้

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การสื่อสาร (X_1)	4.70	0.274	มากที่สุด
2. การวางแผน และการบริหารจัดการ (X_2)	4.65	0.321	มากที่สุด

ตาราง 1 (ต่อ)

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
3. การทำงานเป็นทีม (X_3)	4.62	0.328	มากที่สุด
4. การปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ (X_4)	4.67	0.308	มากที่สุด
5. การตระหนักรู้โลกาภิวัตน์ (X_5)	4.60	0.332	มากที่สุด
6. การบริหารตนเอง (X_6)	4.67	0.247	มากที่สุด
รวม	4.67	0.238	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.238) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสื่อสาร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.274) รองลงมาคือ ด้านการบริหารตนเอง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.247) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการตระหนักรู้โลกาภิวัตน์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.332) ตามลำดับ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับงานบริหารบุคคลในสถานศึกษาดังนี้

งานบริหารบุคคลในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการวางแผนกำลังคน (Y_1)	4.63	0.279	มากที่สุด
2. ด้านการสรรหา (Y_2)	4.67	0.287	มากที่สุด
3. ด้านการคัดเลือก (Y_3)	4.67	0.307	มากที่สุด
4. ด้านการนำเข้าสู่หน่วยงาน (Y_4)	4.65	0.310	มากที่สุด
5. ด้านการพัฒนา (Y_5)	4.68	0.334	มากที่สุด
6. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Y_6)	4.75	0.259	มากที่สุด
7. ด้านการให้ความยุติธรรม ความมั่นคงในงาน (Y_7)	4.67	0.296	มากที่สุด
8. ด้านการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง (Y_8)	4.65	0.324	มากที่สุด
9. ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร (Y_9)	4.69	0.291	มากที่สุด
10. ด้านการให้คำตอบแทนหรือสิ่งจูงใจ (Y_{10})	4.61	0.347	มากที่สุด
11. ด้านการเจรจาต่อรอง (Y_{11})	4.61	0.379	มากที่สุด
รวม	4.66	0.236	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับงานบริหารบุคคล ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.236) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.259) รองลงมาคือ ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.291) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการให้ค่าตอบแทนหรือสิ่งจูงใจ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.347) ตามลำดับ

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับงานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X	Y
X1	1.000							
X2	.747**	1.000						
X3	.704**	.722**	1.000					
X4	.669**	.690**	.724**	1.000				
X5	.700**	.717**	.761**	.768**	1.000			
X6	.712**	.756**	.762**	.757**	.801**	1.000		
X	.823**	.853**	.848**	.869**	.902**	.903**	1.000	
Y	.688**	.742**	.771**	.751**	.809**	.824**	.892**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า สมรรถนะผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับงานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .892$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีรายละเอียดดังนี้ 1) ด้านการสื่อสาร (x_1) มีความสัมพันธ์กับงานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .688$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ด้านการวางแผน และการบริหารจัดการ (x_2) มีความสัมพันธ์กับงานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .742$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ด้านการทำงานเป็นทีม (x_3) มีความสัมพันธ์กับงานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .771$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ด้านการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ (x_4) มีความสัมพันธ์กับงานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .751$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) ด้านการตระหนักรู้โลกาภิวัตน์ (x_5) มีความสัมพันธ์กับงานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .809$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 และ 6) ด้านการบริหารตนเอง (X_6) มีความสัมพันธ์กับงานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .824$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่องานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ตัวแปร	สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่องานบริหารบุคคล				
	B	SE	Beta	t	Sig
ค่าคงที่	.287	.035		8.101**	.000
X_2	.200	.010	.270	20.744**	.000
X_5	.174	.007	.242	24.027**	.000
X_4	.191	.008	.248	23.914**	.000
X_1	.212	.010	.243	20.256**	.000
X_3	.165	.008	.227	20.081**	.000
R = .992e $R^2_{adj} = .9833$ SE = .031 F = 3294.280 Sig. = .000f					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression analysis) พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ประกอบด้วย ด้านการวางแผน และการบริหารจัดการ (X_2) ด้านการบริหารตนเอง (X_5) ด้านการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ (X_4) ด้านการสื่อสาร (X_1) และด้านการทำงานเป็นทีม (X_3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .992 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้ร่วมกันสามารถพยากรณ์งานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ได้ร้อยละ 98.33 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .031

โดยตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด เรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้ ด้านการวางแผน และการบริหารจัดการ (X_2) ($\beta = .270$) ด้านการบริหารตนเอง (X_5) ($\beta = .242$) ด้านการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ (X_4) ($\beta = .248$) ด้านการสื่อสาร (X_1) ($\beta = .243$) และด้านการทำงานเป็นทีม (X_3) ($\beta = .227$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 ตัว กับงานบริหารบุคคลของสถานศึกษา อยู่ในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = .287 + .200X_2 + .174X_5 + .191X_4 + .212X_1 + .165X_3$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$ZY = .270X_2 + .242X_5 + .248X_4 + .243X_1 + .227X_3$$

สรุปผลการศึกษา

1. สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
2. งานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับงานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มีค่าอยู่ระหว่าง .824 ถึง .688 โดย ด้านการวางแผนและการบริหารจัดการ (X_2) ด้านการบริหารตนเอง (X_5) ด้านการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ (X_4) ด้านการสื่อสาร (X_1) และด้านการทำงานเป็นทีม (X_3) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับงานบริหารบุคคลของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของงานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ดังนี้ ด้านการวางแผน และการบริหารจัดการ (X_2) ด้านการบริหารตนเอง (X_5) ด้านการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ (X_4) ด้านการสื่อสาร (X_1) และด้านการทำงานเป็นทีม (X_3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทั้ง 5 ปัจจัยดังกล่าวได้ร่วมกันพยากรณ์งานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ได้ร้อยละ 98.33 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = .287 + .200X_2 + .174X_5 + .191X_4 + 212X_1 + 165X_3$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$ZY = .270X_2 + .242X_5 + .248X_4 + 243X_1 + 227X_3$$

อภิปรายผล

1. สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่องานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลวิจัยของ นลพรรณ ศรีสุข (2558) ที่ได้วิจัยเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ชวีวรรณ ฉัตรวิไล (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลวิจัยของ พิชามญช์ ลาวชัย (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม อยู่ในระดับมากที่สุด วายุกฤษ์ สิริกาญจนสกุล (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า

สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องแนวคิดของ เฮลรีเกิล (Hellriegel) ได้กล่าวว่าสมรรถนะผู้บริหารความสามารถในการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้บริหารกับผู้อื่น มีการวางแผนกำหนดแนวทางการดำเนินงานจัดลำดับความสำคัญของงาน กำหนดเป้าหมาย บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบที่ชัดเจน ปรับโครงสร้างของการทำงานให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม รวมถึงสามารถรับรู้ถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ของโลก ผลกระทบต่อโลกที่มีต่อการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ต้องสร้างความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว รับบทบาทหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่อองค์กรต่อตนเอง ผู้บังคับบัญชา และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2. งานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลวิจัยของ ปทุมพร กาญจนรัตน์ (2561) ที่ได้วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า งานบริหารบุคคลของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลวิจัยของ สิริวรรณ ไชยกุล (2562) ที่ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 3 พบว่า งานบริหารบุคคลของสถานศึกษาโดยภาพรวม และรายด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลวิจัยของ สงกรานต์ ตะโคตร (2563) ที่ได้วิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสกลนคร พบว่างานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องแนวคิดของ คาสเต็ตเตอร์ (Castetter, 1976) ได้กล่าวว่า บทบาทของการบริหารงานบุคคลต้องเกี่ยวกับการวางแผนการจัดองค์การ การวินิจฉัยสั่งการ และการควบคุม ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติ คือ การวางแผนกำลังคน การสรรหา การคัดเลือก การนำเข้าสู่หน่วยงาน การพัฒนา การประเมินผลการปฏิบัติงาน การให้ความยุติธรรม ความมั่นคงในงาน การปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง การให้ข้อมูลข่าวสาร และการให้คำตอบแทนหรือสิ่งจูงใจ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับงานบริหารบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก และอยู่ในระดับสูง ($r_{xy}=.892$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ ทศนันท์ ชุ่มชื่น (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกกับงานบริหารบุคคลในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภคินี มีวรา (2559) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองตามมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา พบว่า สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ตามมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับงานบริหารบุคคลในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลวิจัยของ วาญักขสิทธิ์กาญจนสกุล (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับงานบริหารบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม ค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านและมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องแนวคิดของ คาสเต็ตเตอร์ (Castetter. 1976) ได้กล่าวว่า การวางแผนกำลังคน เป็นกิจกรรมขั้นแรก ของกระบวนการบริหารงานบุคคล โดยการวางแผนกำลังคนเป็นการวางแผน การตัดสินใจถึงสิ่งที่ต้องทำในอนาคตเพื่อระบุนความคาดหวังขององค์กร โดยใช้การพัฒนาการวางแผนบุคลากรในการปฏิบัติงานฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญในกระบวนการบริหารงานบุคคล 2 ประการ ได้แก่ ตำแหน่งและบุคคล ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนหรือหน่วยงานและสอดคล้องแนวคิดของ แอปเพลย์ (Appley. 1942) ได้กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล คือ การดำเนินการในการวางแผน และกำหนดกระบวนการเกี่ยวกับตัวบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านศึกษาและวิจัยในอันที่จะปรับปรุงนโยบายด้านบุคคล เทคนิคในการบริหารบุคคลและการพัฒนาความสามารถของบุคคลในองค์กร

4. ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่สามารถพยากรณ์งานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ซึ่งประกอบด้วย ด้านการวางแผน และการบริหารจัดการ (X_2) ด้านการบริหารตนเอง (X_5) ด้านการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ (X_4) ด้านการสื่อสาร (X_1) และด้านการทำงานเป็นทีม (X_3) โดยตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้ร่วมกันสามารถพยากรณ์งานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ได้ร้อยละ 98.33 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ สถิตกา (2558) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะมีความสัมพันธ์กับงานบริหารบุคคลของสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านวินัยและการรักษาวินัย 2) ด้านการวางแผนบุคลากร 3) ด้านการประเมินของบุคลากร 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร และ 5) ด้านการให้ผลตอบแทนแสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวให้มีอยู่ในตัวของผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนอันจะนำมาซึ่งความสำเร็จของสถานศึกษาและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิชาพัชญ์ โหนา (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์มีจำนวน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ 2) ด้านความรู้ 3) ด้านบุคลิกภาพ 4) ด้านการพัฒนาทีมงาน 5) ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง และ 6) ด้านการบริหารบุคคล ตัวแปรทั้ง 6 ตัวโดยตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชามญช์ ลาวชัย (2562) ที่ได้วิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปร จำนวน 5 ตัว ได้แก่การเจรจาต่อรอง การให้ข้อมูลข่าวสาร การปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง การให้คำมยุติธรรม ความมั่นคงในงาน สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของงานบริหารบุคคลของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สอดคล้องกับแนวคิด สเปนเซอร์ และ สเปนเซอร์ (Spencer; & Spencer. 1993) ได้กล่าวว่า สมรรถนะผู้บริหารเป็นทักษะสำคัญของผู้บริหารที่ต้องอาศัยความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ อาจจะต้องมีการวางแผนบริหารงานในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลรวมทั้งการแก้ปัญหา มีความเข้าใจในบริบทขององค์กร รับรู้ถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ในกระแสโลกาภิวัตน์ได้ ตลอดจนมีการสร้างงานในทีมเพื่อกำหนดบทบาทในการทำงานแก่สมาชิก การเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงความเข้มข้นหรือความสมบูรณ์ของพฤติกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. การวางแผน และการบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดลำดับความสำคัญของงาน ต้องสามารถบริหารจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพภายในระยะเวลาที่กำหนด และวิเคราะห์นโยบายขององค์กรเพื่อกำหนดแผนงานของฝ่ายงาน ทั้งนี้เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายที่สถานศึกษาสูงสุด
2. การบริหารตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรยอมรับในจุดด้อยและนำไปพัฒนา แก้ไขปรับปรุง และเสริมจุดเด่นที่มีอยู่ รู้จักตัวตนของตนเอง มีความกระตือรือร้นและแรงจูงใจในการทำงาน และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์
3. การปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับโครงสร้างการทำงานของบุคลากรและวัฒนธรรมขององค์กรได้อย่างเหมาะสม วิเคราะห์กลยุทธ์ขององค์กร เพื่อนำสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และสามารถควบคุม ติดตามและประเมินผลกลยุทธ์ให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
4. การสื่อสาร ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแนวทาง ขั้นตอนวิธีการทำงาน ระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้ทักษะการสื่อสารด้านการเขียนสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำทักษะการสื่อสารด้านการพูดสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสม
5. การทำงานเป็นทีม ผู้บริหารควรมอบหมายงานให้สมาชิกในทีมได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารสามารถมอบหมายงานให้สมาชิกในทีมได้ มีภาวะผู้นำสามารถสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาทักษะการบริหารจัดการยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่องานบริหารบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
2. ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
3. ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสื่อสาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จันทร์ทา มั่งคามี. (2562). การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรสำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภายใต้แนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ฉวีวรรณ ฉัตรวิไล. (2560). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณดุสิต.

- ทัศนันท ชุ่มชื่น. (2555). องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเอกชนใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นลพรรณ ศรีสุข. (2558). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ปทุมพร กาญจนอัฒ. (2561). แนวทางการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปาริชาติ สติกา. (2558). การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พิชามญช์ ลาวชัย. (2562). สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิมพ์ลักษณ์ อยู่วัฒนา. (2557). แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุนเครือข่ายบริการสาธารณสุข. สมุทรสงคราม: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสงคราม.
- ภคินี มีวารา. (2559). สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ตาม มาตรฐานวิชาชีพของครูสภา. วารสารบัณฑิตศึกษา.
- ภิชาพัชญ์ โหน. (2561). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วายุภักษ์ สิริกาญจนสกุล. (2564). สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานบุคคลโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สงกรานต์ ตะโคตม. (2563). ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สิริวดี ชูเชิด. (2565). การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ. วารสารวไลยอลงกรณ์ ปรีทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 12(1): 223-238.
- สิ่ววรรณ ไชยกุล. (2562). การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Castetter, William Benjamin. (1996). The human resource function in educational Administration. 6th ed., New Jersey: Prentice-Hall.
- Hellriegel. (2005). A Competency-Based Approach. 10th ed., Singapore: Thomson South Western.

E099S: การมีส่วนร่วมของครู ในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา กลุ่ม
เครือข่ายนฤปดินทรจินดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ปราจีนบุรี นครนายก

TEACHERS' PARTICIPATION IN EDUCATION QUALITY ASSURANCE ADMINISTRATION
OF NARUEBODINDRACHINTA SCHOOL GROUP UNDER THE OFFICE OF PRACHINBURI
SECONDARY EDUCATION SERVICE PRACHINBURI NAKHONNAYOK

สุธิตา คงเปี่ยม¹ เพชรวัลย์ ธีระวรรณพงศ์² วิโรจน์ หมั่นเทพ³

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

^{2,3} อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพ
การศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การสอน และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในกลุ่ม
เครือข่ายนฤปดินทรจินดา จำนวน 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็น
แบบมาตราประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.957 ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของครู ในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมและราย
ด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครู ในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การสอนและระดับการศึกษา ผลปรากฏดังนี้

2.1 ครูที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา ใน
ภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมไม่
แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐาน
การศึกษาของสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา

Abstract

The objective of this research were to study and to compare the participation of teachers in quality assurance administration, classified by gender, teaching experience and education level. The sample were 144 teachers of Naruebodindrachinta school group under the office of Prachinburi Secondary Education Service Prachinburi Nakhonnayok, by simple random sampling. Research instruments was 5-level Rating Scale of questionnaire which reliability was .957. The statistics for analyzing data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The results were as follows:

1. Participation of teachers in quality assurance administration, in the overall and in each aspect were at the high level.

2. The results of comparing the participation of teachers in quality assurance administration, classified by gender, teaching experience and education level, as follows:

2.1 The participation in quality assurance administration of teachers of different genders, in the overall was no different. When considering each aspect, it was found that the participation of teacher of different genders, in quality assurance administration in Creating educational development plans and evaluating and inspecting the quality of education within educational institutions. was statistically significant different at the 0.1 level. The participation of teacher on the other aspects were no different.

2.2 The participation in quality assurance administration of teachers of different teaching experiences, in the overall and in each aspect were no different.

2.3 The participation in quality assurance administration of teachers of different education levels, in the overall was no different. When considering each aspect, it was found that the participation of teacher of different education levels, in quality assurance administration in Setting educational standards for educational institutions was statistically significant different at the 0.1 level. The participation of teacher on the other aspects were no different.

Keywords: Participation, Educational quality assurance

บทนำ

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้การศึกษามีคุณภาพที่ดีจึงได้มีการกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพ โดยมาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก และมาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่การพัฒนา

คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2562) ต่อมา กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เพื่อให้มีกลไกการปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับและเกิด ประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา. 2561) ดังนั้น สถานศึกษาทุกแห่งจึงได้ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยจัดทำรายงานประจำปีเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าการรับรองในภาพรวมของโรงเรียนทั้งหมด 7,791 แห่ง ได้รับการรับรองจำนวน 4,185 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 53.72 และไม่ได้รับการรับรอง จำนวน 3,606 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 46.28 ซึ่งผลการประเมินคุณภาพภายนอกไม่ผ่านการรับรองสืบเนื่องมาจากการประกันคุณภาพภายในไม่ได้ตามมาตรฐาน สาเหตุที่สำคัญที่สุด คือบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2557) เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพ สิ่งหนึ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ ความรู้ความเข้าใจของเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการประกันคุณภาพภายในการดำเนินงานประกันคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในกระบวนการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของหลักการบริหาร คือ ทฤษฎีวงจรมคุณภาพของเดมมิง (Deming) หรือวงจร PDCA ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การวางแผน (Plan) 2) การดำเนินงานตาม แผน (Do) 3) การตรวจสอบการประเมินผล (Check) และ 4) การพัฒนาและปรับปรุง (Act) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2554) และการจัดดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของทุกฝ่าย ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน โดยครูเป็นทรัพยากรหลักในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ครูควรมีการเตรียมความพร้อมของตนเอง โดยศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วิธีการ ขั้นตอนในการประเมินผลการศึกษา รวมทั้งสร้างเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน การให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในการจัดดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ (นิรดา เวชญาลักษณ์. 2559) โลกในยุคปัจจุบันเป็นโลกแห่งการแข่งขัน ทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละประเทศเป็นปัจจัยสำคัญของการแข่งขันคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ขึ้นอยู่กับคุณภาพของการศึกษา อนาคตของเด็กไทยอยู่ในสภาพที่ต้องการการแก้ไขอย่างรวดเร็วยิ่ง ผลการประเมินจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ประเทศไทยอยู่ในระดับท้ายของโลก ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพการประถมศึกษาคุณภาพการศึกษาด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และคุณภาพระบบการศึกษา (วิจิตร ศรีสอาน. 2562) โดยประเทศไทยได้ถูกนำไปจัดอันดับในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ โดยหน่วยงานหนึ่งที่นำเชื่อถือ คือ International Institute for Management Development (IMD) ได้นำข้อมูลของประเทศต่าง ๆ จำนวน 63 ประเทศ มาจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่าความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทยในปี 2563 ถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่ 55 (International Institute for Management Development. 2020)

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายนฤปดินทร จินดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก พบว่า 1) ข้าราชการครูไม่มีความรู้เพียงพอในการดำเนินการเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา 2) ข้าราชการครูไม่เห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา 3) ไม่มีการเก็บข้อมูล เอกสารที่เป็นระบบ ทำให้การจัดทำการประกันคุณภาพการศึกษาไม่

มีประสิทธิภาพ 4) มีการปรับเปลี่ยนข้าราชการครูทำให้มีการทำงานที่ไม่ต่อเนื่อง 5) มีการปรับเปลี่ยนเกณฑ์การประเมินบ่อยครั้งทำให้ต้องมีการศึกษาเกณฑ์อย่างต่อเนื่อง

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายนฤปดินทรจินดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก โดยต้องการทราบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายนฤปดินทรจินดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ให้งานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายนฤปดินทรจินดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายนฤปดินทรจินดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี นครนายก จำแนกตามเพศ ประสิทธิภาพสอนและระดับการศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับ

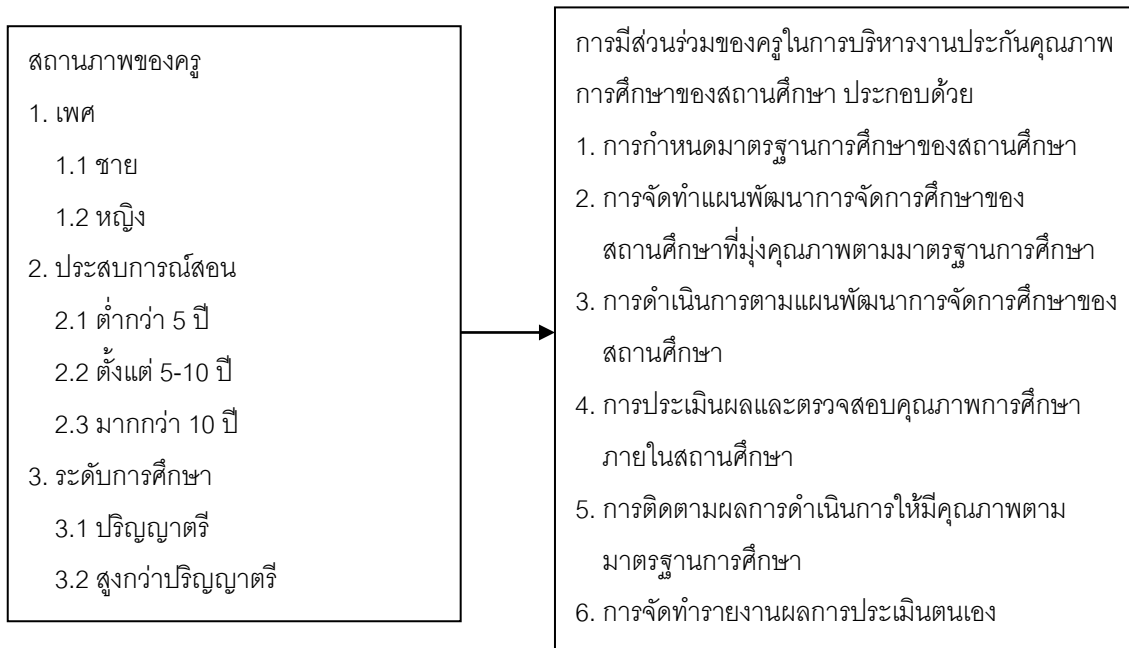
1. เป็นแนวทางที่ผู้บริหาร สามารถนำไปพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและส่งผลให้การบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายนฤปดินทรจินดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐาน

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายนฤปดินทรจินดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก แตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายนฤปดินทรจินดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก แตกต่างกัน
3. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายนฤปดินทรจินดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายนฤปดินทรจินดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก

ตัวแปรที่ศึกษาวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ประสบการณ์การสอน และระดับการศึกษา

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 6 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 3) การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) การ ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษากายในสถานศึกษา 5) การติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา และ 6) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู กลุ่มเครือข่ายนฤปดินทรจินดา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษามัธยมศึกษาปวราจีนบุรี นครนายก ปีการศึกษา 2566 จำนวน 230 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูในสถานศึกษาของกลุ่มเครือข่ายนฤปดินทรจินดา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปวราจีนบุรี นครนายก โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970) และสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นครู จำนวน 144 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายนฤปดินทรจินดา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปวราจีนบุรี นครนายก แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.957 และ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ของข้อคำถาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67-1

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1.1) ความถี่ 1.2) ค่าร้อยละ 1.3) ค่าเฉลี่ย และ 1.4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ 2.1) หาความเที่ยงตรง โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ 2.2) หาค่าอำนาจจำแนก ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยการหาค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม และ 2.3) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการ หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

- 3.1 ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
- 3.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
- 3.3 สถิติทดสอบที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในกรณี 2 กลุ่ม
- 3.4 สถิติทดสอบเอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ใช้เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม เมื่อพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ จึงทำการทดสอบจำแนกเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวม ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วม และอันดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา	n = 144		ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.44	0.42	มาก	2
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.30	0.49	มาก	5
3. การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.37	0.40	มาก	4
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.27	0.80	มาก	6
5. การติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.40	0.45	มาก	3
6. การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.55	0.32	มากที่สุด	1
รวม	4.39	0.36	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.32) ด้านที่ครูมีส่วนร่วมมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.42) ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.45) และด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.40) ตามลำดับ ด้านที่ครูมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.80)

การวิเคราะห์ เปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์การสอน และระดับการศึกษา ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตาราง 2-4

ตาราง 2 การวิเคราะห์ เปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
 ตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพ การศึกษา	ชาย		หญิง		t	Sig
	(n = 48)		(n = 96)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.43	0.45	4.45	0.41	-0.30	.83
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.34	0.60	4.28	0.42	0.76*	.00
3. การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา	4.45	0.33	4.33	0.43	1.89	.25
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา	4.36	0.40	4.22	0.51	1.66*	.01
5. การติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา	4.54	0.40	4.33	0.47	2.82	.12
6. การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.56	0.32	4.55	0.32	0.92	.71
รวม	4.45	0.37	4.36	0.36	1.33	.40

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 โดยภาพรวม พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา
 ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจ้ด
 การศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
 ภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูเพศชาย มีส่วนร่วมมากกว่าครูเพศหญิง
 ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 การวิเคราะห์ เปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
 ตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การสอน

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานประกัน คุณภาพการศึกษา	ระดับความ แปรปรวน	ประสบการณ์การสอน				
		SS	df	MS	F	Sig
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.14	2.00	0.07	0.38	.68
	ภายในกลุ่ม	25.19	141	0.18		
	รวม	25.33	143			
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการ ศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.21	2.00	0.11	0.44	.65
	ภายในกลุ่ม	33.74	141	0.24		
	รวม	33.95	143			
3. การดำเนินการตามแผนพัฒนาการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.14	2.00	0.07	0.42	.66
	ภายในกลุ่ม	23.31	141	0.17		
	รวม	23.45	143			
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.25	2.00	0.13	0.54	.58
	ภายในกลุ่ม	32.67	141	0.23		
	รวม	32.92	143			
5. การติดตามผลการดำเนินการให้มี คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.35	2.00	0.18	0.85	.43
	ภายในกลุ่ม	29.17	141	0.21		
	รวม	25.52	143			
6. การจัดทำรายงานผลการประเมิน ตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	0.06	2.00	0.03	0.28	.76
	ภายในกลุ่ม	14.46	141	0.10		
	รวม	14.52	143			
Total	ระหว่างกลุ่ม	0.09	2.00	0.05	0.3	.71
	ภายในกลุ่ม	18.88	141	0.13		
	รวม	18.97	143			

จากตาราง 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพ
 การศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
 ตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพ การศึกษา	ปริญญาตรี (n = 119)		สูงกว่าปริญญาตรี (n = 25)		t	Sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.43	0.45	4.49	0.27	-0.62*	.01
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา	4.27	0.48	4.43	0.51	-1.41	.41
3. การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัด การศึกษาของสถานศึกษา	4.39	0.39	4.28	0.46	1.10	.43
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา	4.30	0.47	4.15	0.51	1.35	.51
5. การติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา	4.41	0.47	4.35	0.47	0.64	.06
6. การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.58	0.31	4.45	0.35	1.68	.41
รวม	4.40	0.37	4.36	0.36	0.47	.70

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา
 โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
 กลุ่มเครือข่ายนฤปดินทวารจันดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก
 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่าย
 นฤปดินทวารจันดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก ในภาพรวม
 และรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
 กลุ่มเครือข่ายนฤปดินทวารจันดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก
 จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การสอน และระดับการศึกษา ผลปรากฏดังนี้

2.1 ครูที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้มีข้อค้นพบที่นำมาอภิปรายผลในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่าย ณ ถิ่นดินทรจินดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา เป็นงานที่มีความสำคัญ เป็นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้สามารถพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้อย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีเจตคติดีวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข นั่นคือครูผู้สอนทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการบริหารงาน เพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยการให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประสาร แสงเพชร (2548) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญพักตร์ พรหมดีราช (2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางนา เขตบางนา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางนา มีส่วนร่วมโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงศ์ภักดิ์ ทิพย์วันทน (2552) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สงกรานต์ทอง มาลัยเลิศ (2552) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายนฤปดินทวารจินดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การสอน และระดับการศึกษา ผลปรากฏดังนี้

2.1 ครูที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก จำนวนครูเพศชายและครูเพศหญิง ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายนฤปดินทวารจินดา มีจำนวนที่ต่างกัน ส่งผลให้การมีส่วนร่วมของครูเพศชายและครูเพศหญิงในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน ในด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญพักตร์ พรหมดีราช (2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางนา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางนา จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายนฤปดินทวารจินดา มีการดำเนินงานภายใต้กรอบวิสัยทัศน์ และนโยบายในการพัฒนาการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุ่งเรือง สิทธิจันทร์ (2561) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูในสถานศึกษาของกลุ่มเครือข่ายนฤปดินทวารจินดาที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวนมากกว่าครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี และขนาดของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายนฤปดินทวารจินดา มีความต่างกันทำให้มีจำนวนครูไม่เท่ากัน สถานศึกษาขนาดใหญ่จะมีจำนวนครูมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก แต่สถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายนฤปดินทวารจินดา จะมีการดำเนินงานภายใต้กรอบวิสัยทัศน์ และนโยบายในการพัฒนาการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จีรภา เพชรสงคราม (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา จัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาตามที่กำหนดในแผนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริม พัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพและเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา
2. การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษามีการมอบหมายให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และมีการติดตามผลการดำเนินงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและสร้างความมั่นใจในคุณภาพการศึกษาในการรองรับการประเมินภายนอกต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรศึกษาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อนำมาทำวิจัยในครั้งต่อไปที่ส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพการศึกษาที่มั่นคงและต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกระตุ้นให้ครูมีการปฏิบัติงานตามขอบข่ายของภาระงาน ในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อย่างเคร่งครัดเพื่อให้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ตลอดจนให้ความสำคัญแก่ครูในสถานศึกษา เพื่อให้ครูมีส่วนร่วมในพัฒนาและแก้ไขปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาของตนเอง
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). การประกันคุณภาพของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จิราภา เพชรสงคราม. (2554). การมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2559). การศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 1. วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
11(1): 185-197.
- ประสาร แสงเพชร. (2548). การมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต.
กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- พงศ์ภักดิ์ ทิพย์วันทน. (2552). การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี:
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญพักตร์ พรหมดีราช. (2560). การมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน
ในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางนา. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รุ่งเรือง ลิทธิจันทร์. (2560). การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สงกรานต์ทอง มาลัยเลิศ. (2552). การมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิทยา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2546). ระบบประกันคุณภาพ
การศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sampling Size for Research Activities. Educational
and Psychological Measurement. 30(3): 607-610.

E100S: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

FACTORS AFFECTING ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOLS UNDER THE
SARABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ณัฐวุฒิ หอดขุนทด¹ นิษฐา พรสุริวงษ์² อมรรัตน์ ประวัติรุ่งเรือง³

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษา
ระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษา 4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนของ
สถานศึกษา จำนวน 303 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรยามาสุ่มกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ
ชั้นภูมิ (Stratified sampling) และวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลาก ตามสัดส่วน
จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ค่าเฉลี่ย ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์สถิติการถดถอยพหุคูณ แบบ Stepwise

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่
ในระดับมาก 2) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยทางการบริหาร
งานวิชาการของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .919$) กับการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
ดังนี้ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา (X_6) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (X_3) ปัจจัยด้านงบประมาณ
(X_4) ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยด้านอาคารและสถานที่ (X_5) ปัจจัย
ด้านผู้บริหาร (X_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.928
สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ได้ร้อยละ 85.90 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = .710 + .243X_6 + .188X_3 + .151X_4 + .128X_2 + .071X_5 + .068X_1$$

สมการในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$ZY = .348X_6 + .301X_3 + .162X_4 + .144X_2 + .091X_5 + .082X_1$$

คำสำคัญ: ปัจจัยทางการบริหาร, การบริหารงานวิชาการ, ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ

Abstract

The purpose of this research were: 1. Study the level of academic administration of school 2. Study the level of academic administration of school 3. Study the relationship between factors affecting the academic administration of school and. 4. Study the factors affecting the academic administration of school, totaling 303 people from multi-stage random sampling, stratified sampling and simple random sampling. The research instrument was a questionnaire. The statistics for data analysis were mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient and multiple regression analysis.

The research findings were as follows: 1. The level of factor affecting academic administration in school was at a high level. 2. The level of academic administration in school was at a high level. 3. The factors affecting the academic administration in school overall has a high level of positive relationship ($r_{xy}=.919$) with statistically significance at .01 level. 4. The factor affecting academic administration in schools were the factors in the aspect of educational technology (X_6), parents and community (X_3), budget (X_4), teacher (X_2), affected the academic administration in school with statistically significance at .01 level and environment (X_5), administrator (X_1), affected the academic administration in school with statistically significance at .05 level. The cumulative correlation coefficient was at 0.928. The prediction of academic administration of school was 85.90 percent and can be written in a prediction equation as follows:

Forecasting equations in raw score:

$$Y = .710 + .243X_6 + .188X_3 + .151X_4 + .128X_2 + .071X_5 + .068X_1$$

Forecasting equations in standard score:

$$ZY = .348X_6 + .301X_3 + .162X_4 + .144X_2 + .091X_5 + .082X_1$$

Keywords: Administrative factors, Academic administration, Factors affecting to academic administration

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายการศึกษาฉบับแรกของไทย ได้กระจายอำนาจในการบริหารงานสถานศึกษา ออกเป็น 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งงานวิชาการเป็นงานหลักและภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการโดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ

การดำเนินงานจัดการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ตามแผนปฏิบัติการปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จะมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาคณาจารย์และระบบการบริหารให้มีประสิทธิภาพ

(กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. 2566: 64) และสภาพปัจจุบันบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ยังพบปัญหาในการดำเนินงานบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด เนื่องจากในปัจจุบันการบริหารงานวิชาการปรับเปลี่ยนแบบค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอน สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม ทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานโดยที่มีแนวปฏิบัติไม่ชัดเจน บุคลากรขาดความพร้อมในด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานวิชาการซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนต้องได้รับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. และจากรายงานข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-Net) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 36.34 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 30.72 โดยมีผลคะแนนเฉลี่ยทั้งสองชั้นต่ำกว่าระดับประเทศคือ 40.19 และ 34.56 ตามลำดับ (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. 2566: 14-15) ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดประสิทธิภาพการจัดการศึกษา สถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการพัฒนางานด้านวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงทรัพยากรต่าง ๆ กระบวนการบริหารจัดการและกระบวนการจัดการเรียนรู้ สิ่งเหล่านี้จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน เพราะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการสถานศึกษา

จากสภาพการดำเนินการดังกล่าว มีผู้วิจัยหลายท่านนำปัญหาในการดำเนินงานด้านการบริหารวิชาการมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและเพื่อนำเป็นข้อมูลในการสร้างคุณภาพขององค์กรให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับนักการศึกษาหลายท่านที่ได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เช่น สุชาติ ถาวรชาติ (2559: 6) ได้กล่าวถึงปัจจัยในการบริหารงานวิชาการ มี 6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) ด้านผู้บริหาร 2) ด้านครูผู้สอน 3) ด้านผู้ปกครองและชุมชน 4) ด้านงบประมาณ 5) ด้านอาคารสถานที่ และ 6) ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งคล้ายกันกับ ไชตริส จิโนรส (2565: 76) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาพบว่ามี 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร 2) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน 3) ปัจจัยด้านครู 4) ปัจจัยด้านงบประมาณ 5) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และ 6) ปัจจัยด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี ซึ่งในปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จได้เช่นกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ซึ่งอาจเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ หรือสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพ และสามารถเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพของงานวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยด้านผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและชุมชน งบประมาณ อาคารสถานที่ สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
2. ปัจจัยด้านผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและชุมชน งบประมาณ อาคารสถานที่ สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 นำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดทำแผน นโยบาย เพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
3. เพื่อพัฒนาตนเองให้มีปัจจัยทางการบริหารงานวิชาการที่ดี พัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

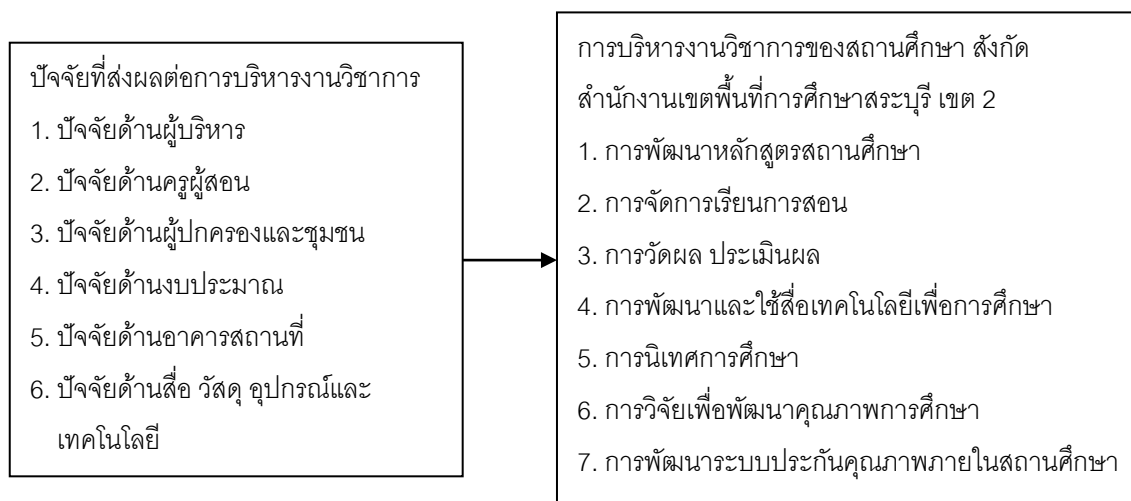
กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการตาม สุชาติ (2559), ณัฐธิดา งามตา (2561), ดาราวรรณ กลั่นเขตร์การณ (2561), ดวงแข มานะปรีชางามเลิศ (2562), อธิวัฒน์ พันธุ์รัตน์ (2562), กรรณิกา อรรถชัยยะ (2565), กัลป์ธิญา ทองหัตถา (2565), โชติรส จิโนรส (2565), พิรญาณ์ แร่ทอง (2565), นงนุช อินทรโคกสูง (2565), ยมลพร ศรีพลอย (2565) และ สุภัคดีศิริ แก้วมาพะเนา (2565) ทำให้สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการมี 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร 2) ปัจจัยด้านครูผู้สอน 3) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน 4) ปัจจัยด้านงบประมาณ 5) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ และ 6) ปัจจัยด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา และเนื้อหาขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การวัดผลและประเมินผล 3) การนิเทศการศึกษา 4) การจัดการเรียนการสอน 5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 7) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ดังนั้น กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 มีดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการศึกษา

ประชากร คือ ครูผู้สอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 1,259 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 303 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรยามาสุ่มกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) และวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลาก ตามสัดส่วนจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม สร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้ออกแบบสอบถามให้สอดคล้องกับการวิจัย โดยมีการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างเป็นการสร้างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับของ ทูตริ วังศรีตนะ (2564: 19) มาปรับและพัฒนาให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษาและครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแนะนำในการปรับปรุงและปรับแก้ตามที่เสนอแนะ

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1 (.992) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำข้อมูลหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach; อ้างอิงจาก บุญชม ศรีสะอาด.2546: 96) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .988

7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check Lists) ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์สถิติการถดถอยพหุคูณ แบบ Stepwise

ผลการศึกษา

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวม ดังนี้

ปัจจัยการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านผู้บริหาร	4.31	0.574	มาก	3
2. ด้านครูผู้สอน	4.42	0.533	มาก	2
3. ด้านผู้ปกครองและชุมชน	3.96	0.758	มาก	6
4. ด้านงบประมาณ	4.43	0.508	มาก	1

ตาราง 1 (ต่อ)

ปัจจัยการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
5. ด้านอาคารและสถานที่	4.25	0.607	มาก	4
6. ด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.09	0.678	มาก	5
รวมเฉลี่ย	4.24	0.493	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับของปัจจัยการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.493) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านงบประมาณ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.508) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.533) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.758) ตามลำดับ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวม ดังนี้

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.32	0.519	มาก	4
2. การวัดผลและประเมินผล	4.33	0.479	มาก	3
3. การนิเทศการศึกษา	4.16	0.627	มาก	5
4. การจัดการเรียนการสอน	4.46	0.462	มาก	2
5. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.09	0.655	มาก	7
6. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.10	0.664	มาก	6
7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.47	0.478	มาก	1
รวม	4.28	0.474	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.474) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.478) รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.462) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ

ด้าน การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.655) ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวม ดังนี้

	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X	Y
X ₁	1.000							
X ₂	.664**	1.000						
X ₃	.565**	.555**	1.000					
X ₄	.530**	.610**	.559**	1.000				
X ₅	.555**	.499**	.588**	.550**	1.000			
X ₆	.594**	.467**	.732**	.462**	.713**	1.000		
X	.800**	.766**	.851**	.747**	.812**	.842**	1.000	
Y	.690**	.671**	.825**	.672**	.722**	.823**	.919**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .919$) กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

ด้านผู้บริหาร (X₁) มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .690$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านครูผู้สอน (X₂) มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .671$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านผู้ปกครองและชุมชน (X₃) มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r = .825$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านงบประมาณ (X₄) มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .672$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านอาคารสถานที่ (X₅) มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r = .722$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา (X₆) มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับสูง ($r = .823$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยทางการบริหารงานวิชาการที่สามารถพยากรณ์การบริหารงาน
 วิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

ตัวแปร	การบริหารงานวิชาการ				
	B	SE	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	.710	.103		6.917**	.000
X ₆	.243	.027	.348	9.104**	.000
X ₃	.188	.022	.301	8.616**	.000
X ₄	.151	.028	.162	5.370**	.000
X ₂	.128	.029	.144	4.469**	.000
X ₅	.071	.026	.091	2.727*	.004
X ₁	.068	.027	.082	2.533*	.012
R = .928f Adjusted R2 = .859 SE(est.) = .179 F = 307.212 Sig. = .000					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ผลของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise พบว่า ตัวพยากรณ์ทั้ง 6 ตัว ประกอบด้วย ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา (X₆) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (X₃) ปัจจัยด้านงบประมาณ (X₄) ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X₂) ปัจจัยด้านอาคารและสถานที่ (X₅) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยด้านผู้บริหาร (X₁) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.928 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้ร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 85.90 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .179

โดยตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา มีทั้งหมด 6 ตัวแปร เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา (X₆) ($\beta = .348$) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (X₃) ($\beta = .301$) ปัจจัยด้านงบประมาณ (X₄) ($\beta = .162$) ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X₂) ($\beta = .144$) ปัจจัยด้านอาคารและสถานที่ (X₅) ($\beta = .091$) และปัจจัยด้านผู้บริหาร (X₁) ($\beta = .082$) ซึ่งตัวแปรพยากรณ์ที่ดีทั้ง 6 ตัวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ดังนั้น จึงสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในรูปคะแนนดิบและรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = .710 + .243X_6 + .188X_3 + .151X_4 + .128X_2 + .071X_5 + .068X_1$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$ZY = .348X_6 + .301X_3 + .162X_4 + .144X_2 + .091X_5 + .082X_1$$

สรุปผลการศึกษา

1. ปัจจัยทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีค่าอยู่ระหว่าง .671 ถึง .919 โดยปัจจัยด้านผู้บริหาร (x_1) ปัจจัยด้านครูผู้สอน (x_2) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (x_3) ปัจจัยด้านงบประมาณ (x_4) ปัจจัยด้านอาคารและสถานที่และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา (x_5) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ดังนี้ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา (X_5) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (X_3) ปัจจัยด้านงบประมาณ (X_4) ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านอาคารและสถานที่ (X_6) ปัจจัยด้านผู้บริหาร และ X_1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .928 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้ร่วมกันสามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ได้ร้อยละ 85.90 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .179 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = .710 + .243X_5 + .188X_3 + .151X_4 + .128X_2 + .071X_6 + .068X_1$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$ZY = .348X_5 + .301X_3 + .162X_4 + .144X_2 + .091X_6 + .082X_1$$

อภิปรายผล

1. ปัจจัยทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลวิจัยของ สุชาติดา ถาวรชาติ (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 สอดคล้องกับผลวิจัยของ ดาราวรรณ กลั่นเขตรัตน์ (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในด้านผู้บริหาร ในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดจิตสำนึกด้านการพัฒนาในการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน มีความรู้ความสามารถ มีภาวะผู้นำทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพทำงานสูง สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สอดคล้องกับ ณัฐธิดา งามตา (2561) กล่าวว่า สถานศึกษามีการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นการจัดการที่เน้นผลผลิต ผลลัพธ์และการวัดผลการดำเนินงานระบบการบริหารควบคุม กำกับงบประมาณที่ชัดเจนมี

ระบบการตรวจสอบและรายงานผลการบริหารงบประมาณที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ โดยการมีส่วนร่วมของครูผู้สอน บุคลากรและชุมชนในการบริหารงานงบประมาณ ด้านอาคารและสถานที่ โรงเรียนมีการวางแผนอย่างเหมาะสม มีอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีการลงทะเบียนและระเบียบการใช้อาคารสถานที่ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมแหล่งการเรียนรู้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และจัดเจ้าหน้าที่ดูแลอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก พัสตุ คุรุภัณฑ์

2. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลวิจัยของ ณัฐธิดา งามตา (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 สหวิทยาเขตอิง สอดคล้องกับผลวิจัยของ อธิวัฒน์ พันธุ์รัตน์ (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเร่งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวัดผลและประเมินผล การนิเทศการศึกษา การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับ สุชาดา ถาวรชาติ (2559) กล่าวว่า การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทของสถานศึกษาเพื่อสนับสนุน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นมีคุณภาพ และมีมาตรฐานสูงสุด เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน โดยพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ประกอบไปด้วย งานหลักสูตรและการบริหารงานหลักสูตร งานจัดการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานวิจัยในชั้นเรียน งานพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา งานนิเทศภายใน และงานประกันคุณภาพการศึกษา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก และอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .919$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลวิจัยของ พิรญาณี แร่ทอง (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 สอดคล้องกับผลวิจัยของ ยมลพร ศรีพลอย (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการนำไปสู่การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ และปัจจัยด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี สอดคล้องกับ ดาราวรรณ กลั่นเขตรัการณ (2561) กล่าวว่า สิ่งที่เป็นเหตุให้การบริหารงานด้านวิชาการ ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

4. ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยปัจจัยทางการบริหารทั้ง 6 ด้าน สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ได้ร้อยละ 85.90 อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา(X_6) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (X_3) ปัจจัยด้านงบประมาณ (X_4) ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X_2) ปัจจัยด้านอาคารและสถานที่ (X_5) และปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1) สอดคล้องกับผลวิจัยของ ยมลพร ศรีพลอยวิ (2565) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารงานวิชาการส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ได้ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องผลวิจัยของ นงนุช อินทรโคกสูง (2559) ได้ศึกษาปัจจัยการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ พบว่า ปัจจัยทางการบริหารงานวิชาการส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ได้ร้อยละ 64 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากสาเหตุดังกล่าวจึงส่งผลให้ ปัจจัยทางการบริหารงานวิชาการส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านผู้ปกครองและชุมชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการคิด เสนอแนะ ตัดสินใจ และร่วมกันดำเนินการในการจัดการศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองมีการเอาใจใส่นักเรียนสนใจในการเรียนของบุตรมากขึ้น รวมทั้งให้การสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาทั้งการให้คำปรึกษาชี้แนะและการบริจาคทุนทรัพย์
2. ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหาร และครูผู้สอนควรศึกษา วิเคราะห์คุณภาพ จัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างหลากหลาย รวมถึงเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ผ่านการประเมินคุณภาพทางวิชาการ การผลิตพัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอน ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ประเมินผลการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม
3. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์เชิงบวก ซึ่งปัจจัยด้านผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นลำดับที่ต่ำที่สุดจากตัวแปรปัจจัยทางการบริหารงานวิชาการทั้งหมด 6 ด้าน ดังนั้นผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีการวางแผนและการปฏิบัติตามแผน มีการกำกับติดตาม มุ่งความสำเร็จของงานอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการพัฒนางาน พัฒนาบุคลากรและส่งเสริมการทำงานของฝ่ายวิชาการ มีคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดี มีการประยุกต์ใช้ความรู้ ความสามารถในการนำแนวคิดวิธีการ ตลอดจนการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์กับครูและนักเรียน มีมนุษยสัมพันธ์ และมีวิสัยทัศน์ก้าวไกล

4. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งด้านผู้บริหาร ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีการวางแผนและการปฏิบัติตามแผน มีการกำกับติดตาม มุ่งความสำเร็จของงานอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการพัฒนางาน พัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการทำงานของฝ่ายวิชาการ มีคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดี มีการประยุกต์ใช้ความรู้ ความสามารถในการนำแนวคิดวิธีการ ตลอดจนการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์กับครูและนักเรียน มีมนุษยสัมพันธ์ วิสัยทัศน์ก้าวไกล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามากที่สุด ดังนั้นการที่จะพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพ จึงควรศึกษาแนวทางการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา
2. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน เป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดจึงควรศึกษาแนวทางการพัฒนาด้านผู้ปกครองและชุมชน เพื่อพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ
3. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงควรศึกษาแนวทางการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จตามที่สถานศึกษากำหนดไว้
4. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก จึงควรมีการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา อรรถชัยยะ. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. (2566). แนวปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2566, จาก https://saraburi2.org/web/?module=tab_2_view&cluster_id=&id=200.
- กัลชญา ทองหัตถา. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ชนกานต์ เข้มสะอาด. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ชาญวุฒิ เจริญบุญ. (2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ชุตติกาญจน์ หลวงแสน. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิษฐ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุดรดิษฐ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2564). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: อมรรการพิมพ์.
- โชติรส จิโนรส. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ณัฐธิดา งามตา. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 สหวิทยาเขตอิงโขง. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ดวงแข มานะปรีชางามเลิศ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ดาราวรรณ กลิ่นเขตรการณ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- นงนุช อินทรโคกสูง. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิรญาณ์ แร่ทอง. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ยมลพร ศรีพลอย. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ 2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุชาดา ถาวรชาติ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

อริวัฒน์ พันธุ์รัตน์. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

Yamane, Taro. (1970). *Statistic: An Introductory Analysis*. 2nd ed., New York: Harper & Row.

E101S: การดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาของสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

INTERNAL SUPERVISION IMPLEMENTATION OF SCHOOLS IN BENCHAWIROJ CAMPUS
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE BANGKOK AREA 2

อภิษฎาภรณ์ บุญโต¹ ทรงยศ แก้วมงคล²

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารและครู จำนวน 243 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Krejcie & Morgan) สุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม มีความเที่ยงตรง อยู่ระหว่าง 0.80-1 และความเชื่อมั่น .913 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) t-test และ F-test ถ้าพบความแตกต่างทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวม ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง และด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตาม เพศ พบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การดำเนินงานนิเทศภายใน, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research has the objective to study and compare the internal supervision operations of schools in Benchawiroj Campus. Under the jurisdiction of the Bangkok Secondary Educational Service Area Office Area 2, the sample consisted of 243 administrators and teachers. The sample was

determined using the sample size table of (Krejcie and Morgan), stratified random sampling. and simple random. The research instrument was a questionnaire. It has a precision value between 0.80-1 and a confidence value of .913 Statistics used in the research include frequency, percentage, mean and standard deviation, t-test and F-test. If differences are found, test each pair using Scheffe's method.

The research results found that

1. Internal supervision operations of schools in the Benjawiroth Campus Under the jurisdiction of the Bangkok Secondary Educational Service Area Office Area 2, overall, the development of group work skills Curriculum development and action research in the classroom at the highest level as for providing direct assistance to teachers and professional development at a high level.

2. Compare the internal supervision operations of schools in the Benjawiroth Campus under the jurisdiction of the Bangkok Secondary Educational Service Area Office Area 2, classified by gender, it was found that the development of group work skills was significantly different at the .05 level. Other than that, there was no difference. Classified by educational level It was found that the aspect of providing direct assistance to teachers and action research, they are significantly different at the .05 level, while other aspects are not different and when classified according to work experience and the school size, it was found that overall and in each aspect were not different.

Keywords: Internal Management Practices, School Administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี เป็นแผนที่มีความสำคัญในการวางรากฐานการพัฒนาประเทศไปสู่สังคมที่มีความสุขอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่เป็นกรอบการพัฒนาประเทศในระยะยาว รัฐบาลมีนโยบายในการสร้างความมั่นคงและเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งเร่งสร้างสังคมที่มีคุณภาพ โดยการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ตลอดจนการวางแผนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในระยะยาว ครอบคลุมถึงการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การสร้างความมั่นคง มั่งคั่งทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เป็นสิ่งสำคัญที่ประเทศจะต้องมีทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาในระยะยาวที่ชัดเจน เป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2563) การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ ที่จะพัฒนาผู้เรียนที่เป็นเยาวชนในยุคใหม่ได้อย่าง

ต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาตาม มาตรา 22 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ นโยบายหลักเพื่อขับเคลื่อนในประเด็นหลักที่ 1 คือ กระบวนการเรียนรู้ใหม่ เช่น นโยบายพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี ภาษาไทย อังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น และเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาครูประจำการให้เป็นครูยุคใหม่ จะเห็นได้ว่าประเด็นหลักการพัฒนาครู จึงเป็นประเด็นหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนส่งผลให้การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนโดยกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ร่วมมือกันในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอน จึงทำให้การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพการสอนของครู รวมทั้งพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน การนิเทศถือว่าเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่จัดว่าเป็นศาสตร์เพราะกระบวนการนี้เป็นปรัชญาที่แสวงหา ความจริงความรู้และคุณค่าในสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาส่วนที่ว่าเป็นศิลป์ก็เพราะต้องอาศัยเทคนิควิธีการ และมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับผู้เกี่ยวข้องติดต่อประสานงานการจูงใจเพื่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่ เป้าหมายของการจัดการศึกษา ส่วนกลุ่มผู้รับการนิเทศการ จำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ลักษณะการรวมเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม ซึ่งมีหัวหน้ากลุ่มและข้าราชการครูในกลุ่ม 2) ข้าราชการครูเป็นรายบุคคล การนิเทศลักษณะนี้เป็นกรณินิเทศที่เน้นให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเรียนการสอนภายในชั้นเรียนเพื่อให้ครูสามารถแก้ปัญหาได้ โดยกำหนดให้ผู้บริหารทุกสถานศึกษาในสังกัดดำเนินโครงการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูให้มีประสิทธิภาพ หัวใจสำคัญของการนิเทศ คือ การให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นผลสะท้อนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้การสนับสนุนข้อมูลและทรัพยากรต่าง ๆ ในการพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด การนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นยุทธวิธีที่ผู้เกี่ยวข้องควรหาแนวทางดำเนินการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับ กลิดแมน กอร์ดอน และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 299-300) ได้กล่าวถึง จุดเน้นการนิเทศภายในโรงเรียนว่าจะคำนึงถึงทุกองค์ประกอบทางการศึกษาที่จะทำการสอนของครูมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าว ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ให้มีการปรับปรุงการสอนด้วยตัวครูเองอย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู ทำให้นักเรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการเรียนการสอนได้รับผลประโยชน์จากการสอนของครู

ดังนั้น การสอนของครูจำเป็นต้องพัฒนาให้มีคุณภาพมากขึ้น สิ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้มีการพัฒนาก็คือ การนิเทศทางการศึกษา ในการนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับสถานศึกษา ซึ่งจะต้องตั้งอยู่บนหลักการด้านวิชาการ มีจุดมุ่งหมายชัดเจน เป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งการให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้อง ดำเนินการในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูประสบความสำเร็จในการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอน โดยการเพิ่มพูน ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการทำงาน รวมทั้งเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจให้ครูสามารถพัฒนาการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการ ดังนั้นผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทในการนิเทศ ภายในเป็นอย่างดี

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาซึ่งอยู่ในฐานะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงในปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความสนใจ ศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 และผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาบทบาทการนิเทศภายใน สถานศึกษาให้การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการวางแผนในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนของครูอันจะส่งผลให้ครูผู้สอนปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

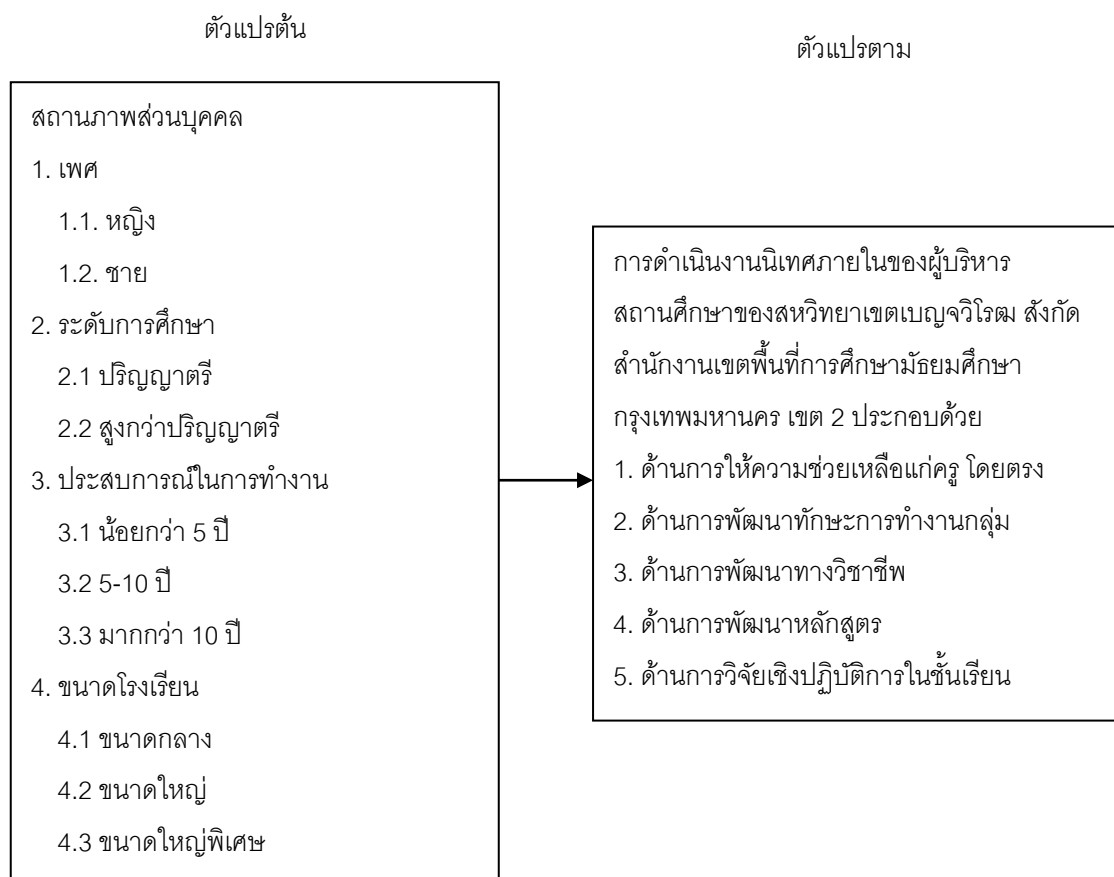
1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยครั้งนี้อาจเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนา การดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา ให้มีศักยภาพมากขึ้น อันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาในการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนของครูในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนและโรงเรียนมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของการศึกษาอย่างแท้จริง

กรอบแนวคิด

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จากการศึกษาและอาศัยหลักการตามแนวคิด กลิคแมน กอร์ดอน และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 6) ได้ให้ความหมายของการนิเทศไว้ว่า การนิเทศการศึกษาหมายถึง หน้าที่ของ ทางโรงเรียนที่จะต้องปรับปรุงการสอน โดยการให้ความช่วยเหลือโดยตรงกับครูการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาการ ทำงานร่วมกัน การพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่มและการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุง การสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น การนิเทศภายในโรงเรียนตามแนวคิด กลิคแมน กอร์ดอน และ รอส-กอร์ดอน มี ขอบข่ายการนิเทศ 5 ด้าน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 10-11) ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ผู้บริหารและครูโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ในปีการศึกษา 2566 รวมประชากร 660 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 243 คน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ (Krejcie; & Morgan) สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาของสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาของสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วย ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ด้านพัฒนาหลักสูตร ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert, 1967)

ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามชุดนี้ คือ 0.933 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .913

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือและแบบสอบถามในการทำวิจัยส่งสถานศึกษาโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 243 คน เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยกำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 100
4. ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามชุดนี้คือ 0.933 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .913
5. การประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ ได้แก่ การหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) และการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1990: 202-204)
3. ใช้สถิติในการวิเคราะห์ค่า t (Independent t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกเป็นโดยรวมและรายด้าน

ข้อ	การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ระดับ
1.	ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	4.50	0.555	มาก	4
2.	ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	4.54	0.464	มากที่สุด	3
3.	ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	4.44	0.524	มาก	5
4.	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.61	0.512	มากที่สุด	2
5.	ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	4.62	0.544	มากที่สุด	1
ค่าเฉลี่ยรวม		4.54	0.382	มากที่สุด	

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.382) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.544) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.512) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.524) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามเพศ

การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา	เพศ				t	p-value
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	4.54	0.545	4.45	0.570	1.165	0.363
ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	4.59	0.445	4.48	0.486	1.932	0.038*
ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	4.43	0.539	4.46	0.504	-0.385	0.678
ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.67	0.494	4.54	0.535	1.834	0.383
ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	4.61	0.573	4.64	0.501	-0.402	0.397

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้านแตกต่างกัน ได้แก่ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม โดยคะแนนเฉลี่ยรวมของความเห็นของครูที่เป็นเพศชายมากกว่าคะแนนเฉลี่ยของครูที่เป็นเพศหญิง

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา

การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	p-value
	ระดับปริญญาตรี		สูงกว่าระดับปริญญาตรี			
	(n = 163)		(n = 80)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	4.53	0.526	4.47	0.614	0.736	0.006*
ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	4.54	0.462	4.56	0.472	-0.217	0.534
ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	4.44	0.518	4.45	0.540	-0.216	0.118
ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.58	0.540	4.69	0.449	-1.481	0.169
ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	4.57	0.574	4.72	0.467	-2.167	0.027*
รวม	4.53	0.388	4.58	0.373	-0.853	0.361

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาที่ต่างกัน พิจารณาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับการศึกษาต่างกันมีผลต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ($t = 0.736$, $p\text{-value} = 0.006$) และ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ($t = -2.167$, $p\text{-value} = 0.027$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
1. ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรง	ระหว่างกลุ่ม	2	0.746	0.373	1.209	0.300
	ภายในกลุ่ม	240	73.995	0.308		
	รวม	242	74.741			
2. ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.200	0.100	0.462	0.631
	ภายในกลุ่ม	240	51.911	0.216		
	รวม	242	52.111			
3. ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.946	0.473	1.730	0.179
	ภายในกลุ่ม	240	65.590	0.273		
	รวม	242	66.535			
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	0.234	0.117	0.443	0.643
	ภายในกลุ่ม	240	63.446	0.264		
	รวม	242	63.680			
5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.242	0.121	0.406	0.667
	ภายในกลุ่ม	240	71.568	0.298		
	รวม	242	71.810			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.137	0.068	0.465	0.629
	ภายในกลุ่ม	240	35.335	0.147		
	รวม	242	35.472			

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน
 พิจารณาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
1. ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	ระหว่างกลุ่ม	2	0.037	0.019	0.060	0.942
	ภายในกลุ่ม	240	74.704	0.311		
	รวม	242	74.741			
2. ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.284	0.142	0.657	0.519
	ภายในกลุ่ม	240	51.827	0.216		
	รวม	242	52.111			
3. ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.007	0.003	0.012	0.988
	ภายในกลุ่ม	240	66.528	0.277		
	รวม	242	66.535			
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	1.122	0.561	2.152	0.119
	ภายในกลุ่ม	240	62.559	0.261		
	รวม	242	63.680			
5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.967	0.494	1.673	0.190
	ภายในกลุ่ม	240	70.822	0.295		
	รวม	242	71.810			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.225	0.112	0.764	0.4667
	ภายในกลุ่ม	240	35.248	0.147		
	รวม	242	35.472			

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พิจารณาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

การดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาของสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 วิเคราะห์ผลโดยสรุป ดังนี้

1. การดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาของสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย เรียง 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนรองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและน้อยสุด คือ ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ

2. การดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาของสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยสรุปเป็นรายด้านดังนี้

2.1 ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามเพศมีด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

2.2 ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาที่ต่างกัน พิจารณาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับการศึกษาต่างกันมีผลต่อระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ($t = 0.736$, $p\text{-value} = 0.006$) และ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ($t = -2.167$, $p\text{-value} = 0.027$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน พิจารณาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.4 ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พิจารณาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาของสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน สามารถนำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนครั้งต่อไปโดยให้ความช่วยเหลือแก่ครู รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูได้รับการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ วิธีการจัดการเรียนการสอน โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานชัดเจน กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน และเป็นการช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงาน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ครูจึงควรได้รับการช่วยเหลือในด้านความรู้และวิธีการ ด้วยการจัดอบรม และทำเอกสารคู่มือการ

นิเทศแจกครู ซึ่งสอดคล้องกับ เจอรัน (ศรีสุตา แสงพันธ์. 2550: 53; อ้างอิงจาก Jerun. n.d.: 604) ว่าการให้บริการและให้ความช่วยเหลือต้องมาก่อน การให้ผู้นิเทศและผู้บริหารนิเทศเข้าใจกันอย่างชัดเจน เพื่อจะได้ปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อนำผลไปใช้วางแผนปรับปรุงการสอนต่อไปตามความจำเป็นและเหมาะสมกับครูตามความสามารถของครู

2. ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูเน้นบทบาทของสมาชิก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แก้ไขปัญหาร่วมกันและนำไปพัฒนากระบวนการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนและเสริมแรงโดยการสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู อยู่ในระดับมากที่สุด และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานที่เน้นการสร้างหรือพัฒนาการทำงานกลุ่มของครู อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีการพัฒนาให้ครูมีทักษะการทำงานกลุ่มเข้าใจบทบาทของตน รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตามโครงสร้างการบริหารงาน ครูในโรงเรียนมีความรู้และประสบการณ์ มีวิธีการทำงานกลุ่มโดยยึดวัตถุประสงค์ของกลุ่ม มีความเข้าใจบทบาทของสมาชิก มีการแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่ม มีผู้นำ ผู้ตาม มีฝ่ายสนับสนุน มีการวางแผนร่วมกัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับ กลิคแมน กอร์ดอน และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 322) กลุ่มที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความกลมเกลียวสามัคคีในกลุ่มคือกลุ่มที่มีผู้นำที่ดี สามารถทำให้กลุ่มดำเนินการได้ดี

3. ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู มีบุคลิกภาพดี มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจหลักการและเทคนิคการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อให้ระดับที่สูงขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับการอบรมครูเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพทั้งด้านเทคนิคการสอนและการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้มีความรู้ด้วยการจัดอบรม สัมมนาและพาครูไปศึกษาดูงาน แล้วนำเทคนิคการสอนตรงกับวิชาที่สอน ทั้งจัดภายในและภายนอกโรงเรียน และ กลิคแมน กอร์ดอน และ รอส-กอร์ดอน (Glickman; Gordon; & Ross-Gordon. 2007: 351-368) ได้เสนอแนวความคิดในการจัดกิจกรรมพัฒนาครูในการพัฒนาทางวิชาชีพ เพื่อปรับปรุงการสอนของครูให้ส่งผลไปสู่ให้นักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารร่วมในการรายงานสรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารร่วมมือกับครูในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ท้องถิ่น ชุมชนและสถานการณ์ในปัจจุบัน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหารสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และจัดการประชุม อบรม ติดตามและประเมินหลักสูตรมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและก็นำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับ เกชา กลั่นเพ็ง (2545: 12-13) ได้สรุปความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งช่วยให้ครูและบุคลากรของโรงเรียนมีความรู้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา และการที่ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน ด้วยการจัดอบรมการจัดทำหลักสูตร ติดตามผลการดำเนินการพัฒนา

และติดตามการนำไปใช้ และประเมินหลักสูตรร่วมกับโรงเรียนอื่น ที่เป็นดังนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความเข้าใจในบทบาทของผู้บริหารต่อการมีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวก

5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน จัดเวทีวิชาการ หรือนำเสนอวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้เผยแพร่วิจัยและผลที่เกิดจากการนิเทศภายในที่ประสบผลสำเร็จ อยู่ในระดับมากที่สุด และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหาร ส่งเสริมครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการกระบวนการวิจัยที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียนส่วนใหญ่ นำการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนภาคเรียนละ 1 เรื่อง และครูได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องส่งเสริมและสนับสนุนทั้งด้านความรู้ เครื่องมือและวิธีการดำเนินการ การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนวัดประดิษฐ์มลิศอดคล้องกับ สุทธนู ศรีไสย์ (2537: 349) ว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ผู้สอนบรรลุเป้าหมายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลไปสู่ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา

6. ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามเพศโดยรวมไม่แตกต่างกันมีด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการพัฒนาให้ครูมีทักษะการทำงานกลุ่มเข้าใจบทบาทของตน รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตามโครงสร้างการบริหารงาน ครูในโรงเรียนมีความรู้และประสบการณ์ มีวิธีการทำงานกลุ่มโดยยึดวัตถุประสงค์ของกลุ่ม มีความเข้าใจบทบาทของสมาชิก มีการแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่ม มีผู้นำ ผู้ตาม มีฝ่ายสนับสนุน มีการวางแผนร่วมกัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธินี สะไร (2560) ได้ศึกษาการทำวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในของผู้บริหาร กลุ่มสหพัฒนา อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหพัฒนา อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตาม เพศ ภาพรวมไม่แตกต่างกัน

7. ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ที่ต่างกันพบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่เข้าร่วมงานวิจัยโดยรวมมีระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานที่ใกล้เคียงกันจึงไม่ได้เห็นความแตกต่างที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิสร่า กังสังข์ (2561) ศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอสบไถ่ จังหวัดสงขลา ในทางกลับกันถ้าจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ เมธินี สะไร (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหพัฒนา อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ในด้านของการที่ไม่เห็นความแตกต่างในการศึกษาตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานที่ต่างกันหากต้องการศึกษาความแตกต่างที่ชัดเจนมากขึ้นสามารถเพิ่มจำนวนประชากรที่เข้าร่วมงานวิจัยได้ อีกด้านหนึ่งคือปัจจัยด้านขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน สาเหตุที่เกิดความแตกต่างอาจจะเป็นเพราะว่าในสถานศึกษามีขนาดใหญ่มากขึ้นจะมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานมีจำนวนมากขึ้นซึ่งจะทำ

ให้เห็นความแตกต่างได้ชัดเจนมากขึ้น เพื่อประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะกรณีศึกษาในของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า กรณีศึกษาในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหพัฒนาอำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกขนาดสถานศึกษา ภาพรวมไม่แตกต่างกัน

8. ในภาพรวมอยู่ในระดับที่มากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามปัจจัยแล้วพบว่ามีความแตกต่างกันในด้านความต่างกันของระดับการศึกษาโดยผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีค่าสูงกว่าระดับสูงกว่าระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยยะสำคัญ ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่าผู้บริหารที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีเข้าใจในการดำเนินงานของครูที่ปฏิบัติหน้าที่มากกว่าจึงทำให้สามารถช่วยเหลือครูโดยตรงได้มากกว่าผู้บริหารที่มีการศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี ทั้งนี้อาจจะมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมด้วย เช่น การที่ผู้บริหารที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีอายุที่มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ในการจำแนกปัจจัยอื่น ๆ คือ เพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียนพบว่าไม่มีความแตกต่างกันทางด้านสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจัยดังกล่าว ไม่ได้ส่งผลต่อการตัดสินใจในการช่วยเหลือครูโดยตรง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. ด้านการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง ได้แก่ ผู้บริหารควรเสริมแรงให้ครู ลดภาระงานของครู ให้อบรมกับผู้ที่จะต้องทำหน้าที่นี้เทศ จัดประชุมเพื่อติดตามผลการนิเทศ
2. ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ได้แก่ ลดภาระงานของครูมีการสื่อสารการภายในกลุ่มเป็นประจำ ปลุกฝังให้ครูยอมรับฟังความคิดของคนส่วนใหญ่
3. ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ได้แก่ สำรวจความต้องการของบุคลากรก่อนจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ ส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงวิชาการให้กับครู
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ จัดอบรมและให้คำปรึกษาแก่ครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร กำกับและติดตามการนำหลักสูตรไปใช้ จัดสรรบุคลากรให้เหมาะสม
5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ได้แก่ ให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดทำวิจัยที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูที่สอนวิชาเดียวกันทั้งในและนอกโรงเรียน ส่งเสริมการนำผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้ในการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความต้องการของครูเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาของสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. ควรศึกษารูปแบบการนิเทศที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาของสหวิทยาเขตเบญจวิโรฒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกษรา กลิ่นเพ็ง. (2545). การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนบ้านใหม่ทอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- เมธีณี สะไร. (2560). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหพัฒนา อำเภอหรือเสาะสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราสาริวาส เขต 1. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ยะลา:
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ศรีสุดา แสงพันธ์. (2550). ผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการ จัด
กิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุทนต์ ศรีไธย. (2537). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิสร กังสังข์. (2561). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอ
สบ้าย้อย จังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. 5th ed., New York: Harper & Row.
- Glickman, Carl D. (1990). *Developmental Supervision: Alternative Practice for Helping Teachers Improve
Instruction*. Washington D.C.: Association for Supervision and Curriculum Development, 1981.
Supervision of Instruction: A Developmental Approach, 2nd ed. Massachusetts: Allyn and
Bacon, Inc.
- Glickman, Carl D.; Stephen, P. Gordon; & Jovita, M. Ross-Gordon. (2007). *Supervision and Instructional
Leadership: A Developmental Approach*. 7th ed., Boston: Allyn & Bacon.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and
Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.
- Likert, Rensis. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. *Attitude Theory and Measurement*.
Fishbein, Martin, Ed. New York: Wiley & Son.

E102S: การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสาร ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดรัตนาราม จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

A STUDY ON SCIENCE LEARNING ACHIEVEMENT IN MATERIAL AND MATTER OF
PRATHOMSUKSA 4 STUDENTS AT WATRATTANARAM SCHOOL THROUGH ACTIVITY-
BASED LEARNING MANAGEMENT

ณิชนัน แก้วประไพ¹ สุนันท์ ศลโกสม²

¹ นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องวัสดุและสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดรัตนาราม จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน และ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องวัสดุและสารระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์เรื่องวัสดุและสารโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน จำนวน 9 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ จำนวน 2 ฉบับ แบ่งเป็นความรู้ความเข้าใจ แบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ 1 ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .67-1.00 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .25 - .88 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .31 - .75 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .824 และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ แบบปรนัย จำนวน 10 ข้อ 1 ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .67-1.00 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .25 - .88 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .44 - .69 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .714 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดรัตนาราม จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ผ่านเกณฑ์ขั้นพื้นฐานในระดับดีตามเกณฑ์การศึกษาขั้นพื้นฐานร้อยละ 87.50 ของนักเรียนทั้งหมด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดรัตนาราม หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์, การจัดการเรียนรู้กิจกรรมเป็นฐาน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study on science learning achievement in material and matter of prathomsuksa 4 students at Wat Rattanaram School through activity-based learning management

and, 2) to compare the achievement of science subjects on material and matter of students in Grade 4 at Wat Rattanam School. Between before and after studying activity-based learning management that is being studied in the second semester of the academic year 2023, Wat Rattanam School, 1 classroom has 16 students. The tools used in the research are 1) a science learning management plan on Materials and substances through the application of activities as bases, 9 plans. 2) Achievement tests, 2 versions, divided into knowledge and understanding, multiple choice, 20 questions, 1 version, with an index of consistency (IOC) between .67-1.00. Discriminant power value (r) between .25 - .88, difficulty value (p) between .31 - .75, reliability value equal to .824 and scientific process skills, multiple choice, 10 questions, 1 version, has a consistency index value (IOC) is between .67-1.00, the discriminatory power value (r) is between .25 - .88, the difficulty value (p) is between .44 - .69, the confidence value is .714. Statistics used in data analysis include percentage, value Average standard deviation.

The research results found that

1. Science learning achievement in material and matter of prathomsuksa 4 students at Wat Rattanam School through activity-based learning management were pass the basic criteria at a better level 87.50 percent of all students.
2. Science learning achievement in material and matter of prathomsuksa 4 students at Wat Rattanam School after activity-based learning management were higher than statistically significant at the .05 level.

Keywords: Academic achievement in science, Activity-based learning management

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยาศาสตร์ มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต การเรียนรู้วิทยาศาสตร์เป็นกระบวนการสำคัญเพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องใช้และผลผลิตต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงาน วิทยาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาวิธีคิดทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจัย มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบสามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพที่ตรวจสอบได้ วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge-Based Society) ดังนั้น ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม โดยเน้นการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้โดยใช้กระบวนการในการสืบเสาะหาความรู้และการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มี การทำกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริงอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับระดับชั้นซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียน

ให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้เกิดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคือ ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีซึ่งสมรรถนะดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นด้วยการส่งเสริมประสบการณ์จากการเรียนรู้และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้ และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องของการจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน (ราชกิจจานุเบกษา. 2543: 3) ดังนั้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเองมากที่สุด เพื่อให้ได้ทั้งกระบวนการและความรู้ จากวิธีการสังเกต การสำรวจ ตรวจสอบ การทดลอง แล้วนำผลที่ได้มาจัดระบบเป็นหลักการ แนวคิด และองค์ความรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560: 3)

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 รวมถึงสร้างความรู้ ความเข้าใจ และส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานในการนำเทคโนโลยีไปสร้างนวัตกรรมอย่างมีความคิดสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองต่อโมเดลประเทศไทย 4.0 ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการก้าวไปสู่ประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน จึงได้ปรับเปลี่ยนหลักสูตรสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและกิจกรรมในหนังสือเรียนกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตลอดจนแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะรอบด้าน ทั้งการอ่าน การฝึกปฏิบัติ การสำรวจ ตรวจสอบ การปฏิบัติการทดลอง การสืบค้นข้อมูล และการอภิปราย จะเห็นได้ว่าความรู้และทักษะดังกล่าวนี้ล้วนมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งยังเป็นการเตรียมเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่มีความพร้อมในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปได้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2560: 2)

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ออกเป็น 4 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพ สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ และสาระที่ 4 เทคโนโลยี มีสาระเพิ่มเติม 4 สาระ ได้แก่ สาระชีววิทยา สาระเคมี สาระฟิสิกส์ และสาระโลก ดาราศาสตร์ และอวกาศซึ่งองค์ประกอบของหลักสูตรทั้งในด้านของเนื้อหา การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ล้วนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวางรากฐานการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ให้มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ได้กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนเป็นพื้นฐาน เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้

ในการดำรงชีวิตหรือศึกษาต่อในวิชาชีพที่ต้องใช้วิทยาศาสตร์ได้ โดยจัดเรียงลำดับความยากง่ายของเนื้อหาแต่ละสาระในแต่ละระดับชั้นให้มีการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์วิจารณ์ มีทักษะที่สำคัญทั้งทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และทักษะในศตวรรษที่ 21 ในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจ โดยใช้ข้อมูลหลากหลายและประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560: 1)

จากการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนวัดรัตนารามผลคะแนนของวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 66 และจากผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 ระดับประเทศ พบว่า วิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ เท่ากับ 39.34 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนค่อนข้างต่ำกว่าร้อยละ 50 (สถานบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). 2566: 7) จากปัญหาที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างต่ำเช่นนี้ เป็นสิ่งสำคัญที่ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกระดับควรตระหนักร่วมกันรับผิดชอบ และคิดหาแนวทางแก้ไขปัญหาค่าที่เกิดขึ้น จากหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานที่กำหนดให้นักเรียนได้เรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ รู้จักการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งจำเป็นต้องเลือกให้เหมาะสมกับผู้เรียนในเรื่องทักษะการคิดวิเคราะห์ ให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิด การพัฒนาทักษะการคิดและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การจัดการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่า สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้เป็นอย่างดีคือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างแท้จริง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนผ่านกิจกรรม กิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองผ่านการเล่น เกม กิจกรรมกลุ่มและผ่านประสบการณ์ การพัฒนาความคิดขั้นสูงนี้ทำได้ในกิจกรรมการเรียนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เพราะผู้สอนเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมโดยการจัดสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ที่เหมาะสม กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถาม เกิดความคิด และลงมือสืบเสาะแสวงหาความรู้เพื่อนำมาหาคำตอบหรือข้อสรุปด้วยตนเอง (ภัทรสร นรเหรียญ. 2562: 1)

ประโยชน์ของการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานก็คือ นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกพัฒนาความคิดอย่างเต็มที่ ได้เรียนรู้ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จึงมีความอยากเรียนรู้ตลอดเวลา นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกการคิด ฝึกการกระทำ ทำให้ได้เรียนรู้วิธีการจัดการระบบความคิดและวิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ความรู้คงทนและถาวรโดยการเรียนรู้ได้ กล่าวคือ ทำให้สามารถจดจำได้นานและนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ นักเรียนสามารถเรียนรู้มนต์ และหลักการได้เร็วขึ้น รวมทั้งมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ข้อดีของแต่ละขั้นมีดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนประสบการณ์ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม เป็นการฝึกทักษะการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ขั้นที่ 3 ขั้นสะท้อนความคิด เป็นการสะท้อนความคิดและองค์ความรู้ของผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรม ฝึกการนำเสนอผลงาน ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล เป็นการประเมินการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มา และขั้นที่ 5 ขั้นประยุกต์ใช้ เป็นการให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับที่เรียนรู้มาได้ (ภัทรสร นรเหรียญ. 2562: 8-9)

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดรัตนาราม จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเพื่อนำผลมาพัฒนาทางเรียนการสอนของนักเรียนให้ดีขึ้นต่อไป

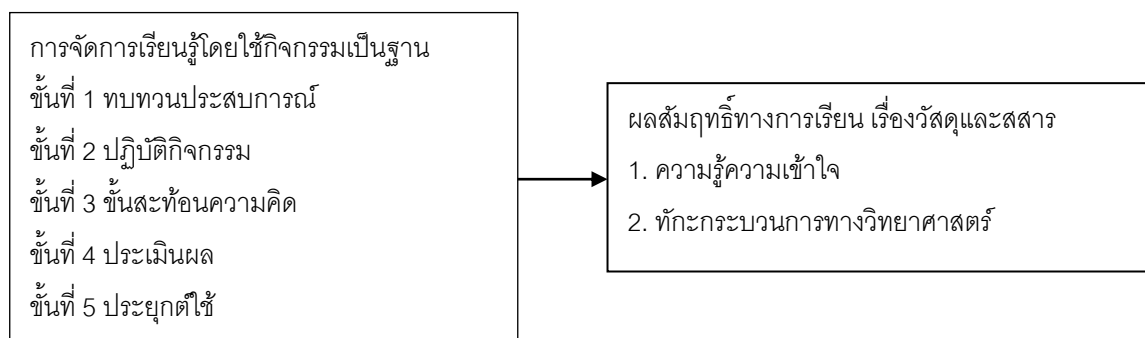
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องวัสดุและสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดรัตนาราม จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องวัสดุและสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดรัตนาราม ระหว่างก่อนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการปรับปรุงรายวิชาวิทยาศาสตร์ และอื่น ๆ ให้รองรับกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนส่งเสริมให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออกและมีทักษะการทำงานเป็นทีม
3. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในรายวิชาอื่นที่สนใจการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่น ๆ

กรอบแนวคิด



วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการทดลอง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดรัตนาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์เรื่องวัสดุและสาร โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน มีการจัดการเรียนการสอนตาม 5 ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 1 ทบทวนประสบการณ์ ขั้นที่ 2 ปฏิบัติกิจกรรม ขั้นที่ 3 สะท้อนความคิด ขั้นที่ 4 ประเมินผล ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ในทุกแผนจำนวน 9 แผน รวม 20 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ โดยทดสอบกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 30 คน โรงเรียนวัดรัตนารามที่เคยได้รับการเรียนรู้เรื่องวัสดุและสาร

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ จำแนกเป็น 2 หัวข้อ คือ ความรู้ความเข้าใจและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งสิ้น 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก 20 ข้อ มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) มีค่าความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบความสามารถในการฟังกับจุดประสงค์การเรียนรู้ อยู่ระหว่าง .67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .61 - .82 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .21 - .63 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .924

ฉบับที่ 2 แบบทดสอบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นแบบทดสอบอัตนัย 10 ข้อ ที่มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) มีค่าความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบความสามารถในการพูดกับจุดประสงค์การเรียนรู้ อยู่ระหว่าง .67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .63 - .76 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .26 - .53 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .850

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยใช้เวลาในการทดลอง 20 ชั่วโมง จำนวน 9 แผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ไม่รวมเวลาในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้ศึกษาดำเนินการสอนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสถิติ และ สถิติทดสอบที่

ผลการวิจัย

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดรัตนาราม จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดรัตนาราม จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานกับเกณฑ์ระดับดี

เกณฑ์ประเมิน (ร้อยละ)	ระดับคะแนน	คะแนน (30)	จำนวน (16)	ร้อยละ	ร้อยละ สะสม
80-100	ดีเยี่ยม	25-30	9	56.25	56.25
75-79	ดีมาก	22-24	4	25.00	81.25
70-74	ดี	19-21	1	<u>6.25</u>	<u>87.50</u>
65-69	พอใช้	16-18	1	6.25	93.75
0-64	ควรปรับปรุง	0-15	1	6.25	100.00

จากตาราง 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในเกณฑ์ระดับดีขึ้นไปตามเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นร้อยละ 87.50

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดรัตนาราม ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

จำนวนนักเรียน	N	μ	σ
การจัดการเรียนรู้			
ก่อนการจัดการเรียนรู้	16	12.06	3.25
หลังการจัดการเรียนรู้	16	24.13	3.94

จากตาราง 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยและดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดรัตนาราม จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี เป็นร้อยละ 87.50
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดรัตนาราม หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดรัตนาราม จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน การวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผล ตามลำดับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

การศึกษาลักษณะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดรัตนาราม จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน อยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยม สูงกว่าสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ให้นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกพัฒนาความคิดอย่างเต็มที่ ได้เรียนรู้ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จึงมีความอยากเรียนรู้ตลอดเวลา นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกการคิด ฝึกการกระทำ ทำให้ได้เรียนรู้วิธีการจัดการระบบความคิดและวิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ความรู้คงทนและถ่ายโยงการเรียนรู้ได้โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวทางการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานของ ภัทรสร นรเหรียญ (2562: 8-9) ที่ประกอบด้วย 1) ขึ้นทบทวนประสบการณ์ คุ้ให้คำแนะนำการเรียนรู้แก่นักเรียน ทบทวนและ สำนวนความรู้เดิม กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ 2) ขึ้นกิจกรรม นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทำงานร่วมกันตามกิจกรรมที่ ครูจัดเตรียมไว้โดยกิจกรรมที่จัดเตรียมสามารถเป็นได้ทั้งกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่ม 3) ขึ้นสะท้อนความคิด ให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดและองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมโดยคิดวิเคราะห์สถานการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรม และนำเสนอผลงานของตนเองหรือของกลุ่ม 4) ขึ้นประเมินผล ประเมินผลการเรียนรู้จากสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนมา 5) ขึ้นประยุกต์ใช้ นำสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้นำมาใช้ในสถานการณ์ใหม่หรือ สถานการณ์ใกล้เคียงกับสิ่งที่ได้เรียนรู้มา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดรัตนาราม จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 81.25 อยู่ในเกณฑ์ระดับดี และสูงกว่าสมมติฐานที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ฐิรี วงศ์วิเชียร (2560) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานว่า เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและมีการพูดคุยแลกเปลี่ยน แบ่งปันความรู้ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้เพิ่มเติมและเป็นการทบทวนเนื้อหาในบทเรียนอีกด้วย ผู้เรียนจึงสามารถจดจำและเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ฐิรี วงศ์วิเชียร (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะและทัศนคติในการเรียนรู้ด้านการวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันพัฒนาศิลปิน ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับปริญญาตรีที่ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเทียบเท่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับปริญญาตรีภายหลังการผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โทมัส Thomas (2020) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาสังคมศึกษา พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างผลการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยพบว่าผลการเรียนของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสูงกว่ากลุ่มควบคุม และพบว่านักเรียนมีทักษะการคิดขั้นสูงและทักษะในการแก้ปัญหาสูงกว่ากลุ่มควบคุม

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดรัตนาราม ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานพบว่า หลังเรียนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้จากการใช้กิจกรรมเป็นฐาน เป็นยุทธวิธีในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ร่วมกัน และสามารถประเมินผลการเรียนด้วยตนเองเป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนคิดและลงมือปฏิบัติเอง พัฒนาทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา จึงส่งผลให้หลังเรียนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของของ ชีราภรณ์ พลายเล็ก (2561) ได้ศึกษาเรื่อง 1) เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงมโนทัศน์เรื่องสรีรศาสตร์ของนักศึกษา หลังจาการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานโดยให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษา ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 1 กลุ่มเรียน ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ผลการวิจัย พบว่า หลังจาการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน นักศึกษามีความสามารถในการคิดเชิงมโนทัศน์เรื่องสรีรศาสตร์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยนักศึกษา มีความสามารถในการคิดเชิงมโนทัศน์เฉลี่ยร้อยละ 79.33 ในด้านความพึงพอใจของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดคือ การได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ รองลงมาคือ นักศึกษามีโอกาสศึกษาค้นคว้าหาความรู้และได้ใช้กระบวนการคิด การวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา ระหว่างการทำกิจกรรมต่าง ๆ และข้อที่นักศึกษามีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ การจัด สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะนุช แจ่มหม้อ (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 33 คน 2) ใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเป็น 76.05/81.08 หมายความว่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยในระหว่างเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 5 แผน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 76 และมีร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ เฉลี่ยร้อยละ 81.08 2) นักเรียนที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่ามีการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการ

สื่อการสอนขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาเหม็ด Ahmed (2019) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่งในประเทศโอมาน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบดั้งเดิม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครูผู้สอนสามารถนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้การสอนวิชาอื่น ๆ เพราะเน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันและสรุปเป็นองค์ความรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
2. การนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ครูผู้สอนควรดูแลการให้เวลาในการทำกิจกรรมให้เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้
3. การกำหนดปัญหาในศึกษาควรเป็นเรื่องใกล้ตัวเพื่อให้ผู้เรียนเห็นภาพชัดเจนและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้
4. ครูผู้สอนที่นำเทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานควบคู่กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณควรเน้นในเรื่องการประเมินข้อโต้แย้งให้กับผู้เรียนก่อน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานขยายผลไปยังรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป
2. ควรศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ไปใช้กับเนื้อหาอื่นในวิชาอื่นในวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นต่าง ๆ เพื่อศึกษาวิธีการสอน เหมาะสมกับเนื้อหาใดและระดับชั้นใด
3. ควรจะปรับปรุงการเก็บข้อมูล เพราะแบบทดสอบไม่สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครอบคลุมและตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดอย่างทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่แบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จะสามารถเก็บข้อมูลส่วนนี้ได้ครอบคลุมและเหมาะสมมากกว่า

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- _____. (2560). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- _____. (2562). **แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

ปิยะนุช แจ่มหม้อ. (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา. พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ภัทสร นรเหรียญ. (2562). การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน ร่วมกับสื่อประสม เพื่อพัฒนาความสามารถในการฟัง การพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วितยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2566). ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบ O-NET ชั้น ป. 6 ปีการศึกษา 2565 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: สถาบันฯ.

Ahmed, A. (2019). The Impact of Activity Based Learning on Students Motivation and Academic Achievement: A study among 12th Grade in A Public School in Oman. *Dissertation Abstracts International*. 4(4): 44-53.

Thomas, S. (2020). The Influence of Activity-Based Teaching Method Used in Teaching Social Studies on Students Retention and Academic Performance in Ashanti Region Ghana. *Dissertation Abstracts International*. 4(8): 238-254.

E103S: การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2

TEACHERS' PARTICIPATION IN ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF SMALL
SCHOOLS UNDER CHACHOENGSAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ธนัชพร บุญรอด¹ ทรงยศ แก้วมงคล²

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ จำนวน 157 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง เครจซี่ และ มอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยคือแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และมีความเชื่อมั่น (Reliability) 0.987 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่าง ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากมากไปน้อย ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและด้านการวัดผลประเมินผล

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การบริหารงานวิชาการ

Abstract

The objectives of this research were to 1) to study the participation of teachers in academic affairs administration of small schools under Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 2

classified by gender, age, education level and teaching experience. 2) to compare the participation level of teachers in academic affairs administration of small schools under Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 2 classified by gender, age, education level and teaching experience. The sample was 157 teachers of small schools under Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 2 by using Krejcie and Morgan table. Research instruments was 5-level rating scale of questionnaire with 0.987 reliability. The statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, Standard Deviation, t-test, F-test, One-way ANOVA and Scheffe'.

The results were as follows:

1. Teachers' participation in academic affairs administration of small schools under Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 2 in overall was at the high level. Considering in each aspect from the highest to the lowest level of participation was as follows: the development of an internal quality assurance, the development of the innovation and information technology for education, school curriculum development, learning process development, the research for developing educational quality and evaluation and assessment.

2. The results of comparing teachers' participation in academic affairs administration of small schools under Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 2 classified by gender, age, education level and teaching experience were revealed that there was no difference in the overall and individual aspect.

Keywords: Participation, Academic affairs administration

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารงานโรงเรียนนั้น งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารงานของสถานศึกษาทุกระดับ ผลงานด้านวิชาการจะเป็นสิ่งบ่งชี้ให้เห็นถึงมาตรฐาน และคุณภาพของสถาบันนั้น ๆ ว่ามีอยู่มากหรือน้อยเพียงใด งานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่นั้น ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับบทบาทและความรับผิดชอบของผู้บริหารว่าจะให้ความสำคัญและทุ่มเทมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ถ้าหากบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนให้ความร่วมมือ มีความตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ กำลังความสามารถ และมีความรับผิดชอบอย่างครบถ้วนสมบูรณ์แล้วนั้น ย่อมจะเป็นปัจจัยสำคัญอันที่จะทำให้งานวิชาการของสถานศึกษาพัฒนาต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน (ชัยวัฒน์ อุทธา. 2556: 576)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทนาเขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบดูแลการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้น

รับทราบและกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว รวมทั้งประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา สภาพปัญหาในการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (Ordinary National Education Test: O-NET) ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่ำกว่าร้อยละของผลการทดสอบระดับประเทศ ซึ่งทำให้เห็นว่าปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากครูขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการและการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งครูส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ในงานด้านวิชาการ ขาดความเข้าใจในเรื่องของกระบวนการในการบริหารงานวิชาการ เพราะครูส่วนใหญ่เป็นครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย ในปัจจุบันนี้ สถานศึกษาต้องทำการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนในสถานศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นทั้งในระดับชั้นเรียนและระดับชาติ เนื่องจากครูผู้สอนนั้นเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยตรง

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเขต 2 เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นจากการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

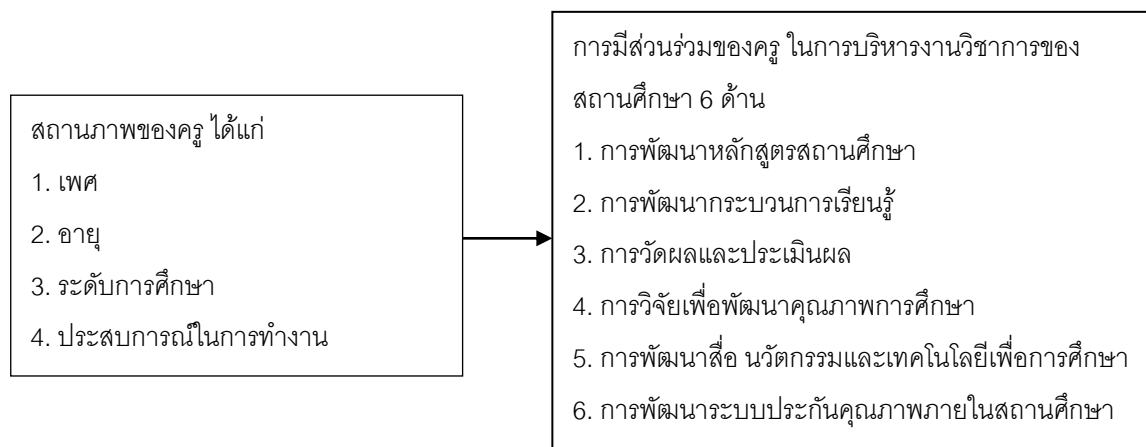
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยครั้งนี้อาจเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเขต 2
2. ผู้บริหารสามารถนำผลการวิจัยไปประกอบการวางแผน แก้ไขปัญหา อันนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น
3. ครูผู้สอนสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางที่ดีในการพัฒนาวิชาชีพต่อไป

กรอบแนวคิด

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเขต 2 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 125-136),

กระทรวงศึกษาธิการ (2556: 42-49), พงษ์ศักดิ์ ขอจดี (2552: 32), รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2555: 30) และ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 2) ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทราเขต 2 แตกต่างกัน
2. ครูที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทราเขต 2 แตกต่างกัน
3. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทราเขต 2 แตกต่างกัน
4. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทราเขต 2 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทราเขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 66 โรงเรียน จำนวนประชากร 263 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทราเขต 2 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970) ได้ และทำการสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวนครู 157 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

2. ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลและประเมินผล 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลและประเมินผล 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามแนวคิดของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121)

โดยเครื่องมือในการวิจัยมีการทดสอบความเที่ยงตรงโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านพบว่า มีค่าความเที่ยงตรง อยู่ระหว่าง 0.60-1 และมีการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.987

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือรับรองจากมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากครูในสถานศึกษา

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบออนไลน์ (Google Form) ไปให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 157 คน ได้รับการตอบแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแบบออนไลน์ (Google Form) มาวิเคราะห์หาค่าสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมทางคณิตศาสตร์สำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูล ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าและทดสอบสมมุติฐานดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ความถี่ (Frequency)

1.2 ร้อยละ (Percentage)

1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.4 ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ

(Index of Item-Objective Congruence: IOC)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบค่าที (t-test)

3.2 การทดสอบค่าเอฟ (F-test)

3.3 ใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 จำแนกเป็นรายด้าน

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2

(n = 157)

การบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.27	.42	มาก	3
2. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.26	.43	มาก	4
3. ด้านการวัดผลประเมินผล	4.18	.37	มาก	6
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.21	.34	มาก	5
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.30	.44	มาก	2
6. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.31	.36	มาก	1
รวม	4.26	.35	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.362) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.436) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวัดผลประเมินผล มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.366) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทราเขต 2 จำแนกตามเพศ ดังนี้

(n = 157)

การบริหารงานวิชาการ	เพศหญิง		เพศชาย		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.28	.43	4.22	.41	.795	.428
2. การพัฒนาระบบการเรียนรู้	4.27	.43	4.23	.43	.509	.612
3. การวัดผลประเมินผล	4.19	.37	4.16	.34	.396	.692
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.21	.33	4.22	.36	-.191	.849
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.31	.44	4.28	.43	.348	.729
6. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.32	.44	4.27	.34	.618	.538
รวม	4.26	.35	4.23	.36	.479	.633

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงาน
 วิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทราเขต 2 เมื่อพิจารณาโดย
 ภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทราเขต 2 จำแนกตามอายุ

(n = 157)

การมีส่วนร่วมของครู	แหล่งความ แปรปรวน	SS.	df.	MS.	F	p-value
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.187	2	.093	.523	.594
	ภายในกลุ่ม	27.502	154	.179		
	รวม	27.689	156			
การพัฒนาระบบการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.042	2	.021	.112	.895
	ภายในกลุ่ม	28.876	154	.188		
	รวม	28.918	156			
การวัดผลประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	.040	2	.020	.146	.865
	ภายในกลุ่ม	20.957	154	.136		
	รวม	20.996	156			

ตาราง 3 (ต่อ)

(n = 157)

การมีส่วนร่วมของครู	แหล่งความแปรปรวน	SS.	df.	MS.	F	p-value
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.076	2	.038	.327	.721
	ภายในกลุ่ม	17.792	154	.116		
	รวม	17.868	156			
การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.295	2	.148	.773	.463
	ภายในกลุ่ม	29.434	154	.191		
	รวม	29.729	156			
การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.250	2	.125	.953	.388
	ภายในกลุ่ม	20.192	154	.131		
	รวม	20.442	156			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.068	2	.034	.274	.761
	ภายในกลุ่ม	19.188	154	.125		
	รวม	19.256	156			

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์พบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

(n = 157)

การมีส่วนร่วมของครู	แหล่งความแปรปรวน	SS.	df.	MS.	F	p-value
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.066	2	.033	.184	.832
	ภายในกลุ่ม	27.623	154	.179		
	รวม	27.689	156			
การพัฒนาระบบการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.066	2	.033	.184	.832
	ภายในกลุ่ม	27.623	154	.179		
	รวม	27.689	156			

ตาราง 4 (ต่อ)

(n = 157)

การมีส่วนร่วมของครู	แหล่งความแปรปรวน	SS.	df.	MS.	F	p-value
การวัดผลประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	.061	2	.031	.163	.850
	ภายในกลุ่ม	28.857	154	.187		
	รวม	28.918	156			
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.587	2	.293	2.615	.076
	ภายในกลุ่ม	17.281	154	.112		
	รวม	17.868	156			
การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.508	2	.254	1.340	.265
	ภายในกลุ่ม	29.221	154	.190		
	รวม	29.729	156			
การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.103	2	.052	.390	.678
	ภายในกลุ่ม	20.339	154	.132		
	รวม	20.442	156			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.241	2	.120	.976	.379
	ภายในกลุ่ม	19.015	154	.123		
	รวม	19.256	156			

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากมากไปน้อย ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและด้านการวัดผลประเมินผล

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ

3. ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามปฏิทินของงานวัดผลและประเมินผลอย่างเคร่งครัด เพื่อให้การดำเนินการด้านการวัดผลประเมินผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานวิชาการถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา และคณะผู้บริหาร คณะครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจ ให้ความสำคัญร่วมกันเป็นอย่างดีในการวางแผนอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2562) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิวัฒน์ พิมพ์จันทร์ (2564) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายนฤปดินทรจินดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก มีรายละเอียดดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูมีส่วนร่วมในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษา และสถานศึกษานั้นมีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญพักตร์ พรหมดีราช (2560) ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางนา ผลการวิจัยพบว่าครูมีส่วนร่วมในด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

1.2 การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีการจัดให้มีสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และโรงเรียนมีการกำหนดแผนปฏิบัติงานในการบริหารจัดการสื่อ เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ พิมพ์สาร (2562) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ครูที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ซึ่งมุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษา การมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายจึงเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ พิมสาร (2562) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติทั้งในภาพรวมและรายด้าน

2.2 ครูที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาและมีขอบข่ายกว้างขวาง มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานทุกด้านของสถานศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วลีลา รุมาคม (2560) ศึกษาเรื่องระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เขต 4 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ

2.3 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาโดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2562) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามวุฒิการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ

2.4 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูวางแผนพัฒนางานวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิวัฒน์ พิมพันธ์ (2564) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายนฤปดินทรจินดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยการร่วมจัดทุกกิจกรรมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดไตร่ตรองสร้างสรรค์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามจุดหมายของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

2. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในด้านการวัดผลประเมินผล โดยปฏิบัติตามปฏิทินของงานวัดผลและประเมินผล

3. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยร่วมวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในงานวิชาการ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจัดทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานด้านอื่น ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). **คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ชัยวัฒน์ อุทธา. (2556). การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น**. 2(1): 573-588.

ณรงค์ พิมสาร. (2562). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี**. 7(2): 51-55.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

พงษ์ศักดิ์ ขอจดี. (2552). **ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านแหลมแท่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

เพ็ญพักตร์ พรหมดีราช. (2560). **การมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางนา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2555). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: นำคิดปิ โฆษณา.
- วลีสิกา รุมาคม. (2560). ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เขต 4. วารสารบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา. 11(3): 195-201.
- วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์. (2562). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏ รำไพพรรณี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุทธิวัฒน์ พิมพ์จันทร์. (2564). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษากลุ่มเครือข่าย นฤปดินทรจินดา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- อรุณทัย สงศรี. (2555). การมีส่วนร่วมในงานบริหารวิชาการของครู อำเภอบ้านฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัย บัรพา.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. (30)3: 607-610.

E104S: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตรารัต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรารัต

CREATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS THAT AFFECTS THE WORK MOTIVATION OF SCHOOL TEACHERS IN MUEANG TRAT DISTRICT UNDER THE JURISDICTION OF TRAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

วริทธิ์ธร สนิทพันธ์¹ ทรงยศ แก้วมงคล²

¹ นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู และ 4) เพื่อสร้างสมการทำนายภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตรารัต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรารัต กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตรารัต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรารัต ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่ม ตัวอย่างของ Krejcie; & Morgan ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เท่ากับ 221 คนโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิแล้วเทียบสัดส่วนและสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าที (t-test) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Correlation Coefficient) และการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมในอำเภอเมืองตรารัต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรารัต โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรารัตโดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรารัตโดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

4. ภาวะผู้นำที่สำคัญของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีทั้งหมด 4 ตัวแปรเรียงลำดับความสำคัญต่อไปนี้ด้านการไว้วางใจ (x_5 , = .354) ด้านวิสัยทัศน์ (x_1 , = .276) ด้านความยืดหยุ่น (x_3 , = .178) ด้านการจินตนาการ (x_1 , = .155) ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในอำเภอเมืองตรารัต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรารัตมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พหุคูณเท่ากับ .926 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้ ร่วมกันสามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูได้ร้อยละ 85.5

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

Abstract

This research has the objective 1) To study the level of creative leadership of school administrators. 2) To study teachers' work motivation 3. To study the relationship between the creative leadership of administrators and teachers' work motivation 4) To study the creative leadership of administrators that affects the teachers' work motivation in Mueang Trat District. Trat Primary Educational Service Area Office The sample group includes school administrators and teachers in Mueang District under the Trat Primary Educational Service Area Office, academic year 2023. The sample size was determined using the formula for calculating group size, Krejcie and Morgan's sample, which obtained the sample size used in the research. Equal to 221 people, the instrument used in the research was a questionnaire. Statistics used in the research include frequency, percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), t-test, Pearson's correlation coefficient (Correlation Coefficient) and multiple linear regression analysis. The research results found that

1. Creative leadership of primary school administrators in Mueang Trat District Trat Primary Educational Service Area Office, overall, the opinions were at a high level.
2. Teachers' work motivation Under the Trat Primary Educational Service Area Office, overall their opinions were at a high level.
3. Correlation coefficient between creative leadership and teachers' work motivation. Under the jurisdiction of the Trat Primary Educational Service Area Office, overall the opinions were at a high level with statistical significance of .01
4. The main creative leadership among school administrators includes all 4 variables, ranked in order of importance as follows: trust (x_5 , = .354), vision (x_1 , = .276), and flexibility (x_3 , = .178) and imagination (x_2 , = .155). All four variables and work motivation of teachers in Mueang Trat District, Trat Primary Educational Service Area Office has statistical significance at the .01 level with a multiple correlation coefficient of .926, showing that this set of predictive variables were able to predict 85.5% of teachers' performance motivation.

Keywords: Creative Leadership, Teachers' work motivation

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยทำให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงส่งผลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ที่สร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้บริหารต้องใช้ทั้งด้านศาสตร์และด้านศิลป์ในการบริหารเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จบรรลุในเป้าหมายที่องค์กรตั้งวางเป็นเป้าหมายขององค์กรไว้ ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ต้องมีลักษณะของผู้บังคับบัญชาไปด้วย ทั้งนี้ด้วยเหตุผลหลักคือ โลกเปลี่ยนแปลงตลอด

เวลา การจะรับมือและปรับเปลี่ยนสิ่งใด ๆ ในองค์กรต้องอาศัยหลักการเป็นผู้นำเข้ามาช่วย การเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้ง่าย ถ้าครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนต่างก็มีความเชื่อมั่นในตัวผู้นำ ในขณะที่เดียวกันการเป็นผู้นำแบบเดิม ๆ ก็ต้องเปลี่ยนไป จากการนำโดยการขายความคิดแล้วสั่งการ มาเป็นการหลอมแนวคิดของทุกคนเข้าด้วยกัน เป็นวัฒนธรรมองค์กรเป็นวิสัยทัศน์พันธกิจร่วมกันและเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

นอกจากผู้บริหารยุคใหม่จะต้องเป็นผู้นำด้านวิชาการนี้แล้วยังต้องเป็นผู้ที่ตระหนักถึงการนำผู้ปกครอง ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียนด้วยสอดคล้องกับ ริชาร์ด รุณเจริญ (2550: 41) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารต้องศึกษาและพัฒนาตนเองให้สมกับเป็นผู้บริหารมืออาชีพและเป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริงจึงจะสามารถบริหารและจัดการศึกษาได้มี “ประสิทธิภาพและประสิทธิผล” นอกจากนั้นยังได้ระบุลักษณะเด่นในการบริหารตามแนวปฏิบัติการศึกษาของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติไว้ ดังนี้ 1) เป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม/การบริหารโดยองค์คณะบุคคลหนึ่งส่วนกลาง ได้แก่ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการอุดมศึกษา คณะกรรมการอาชีวศึกษา ส่วนท้องถิ่น ได้แก่ คณะกรรมการการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา 2) เป็นการบริหารที่เน้นการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนเป็นการศึกษาให้ทุกคน ทุกฝ่าย ทุกองค์กรมีส่วนร่วม เป็นการศึกษาที่มีหลักการ แนวทางรูปแบบที่ชัดเจนเน้นการบริหารการเรียนการสอนใช้เทคโนโลยี 3) เป็นการบริหารคือใช้บุคลากรมืออาชีพ (Professional) มีลักษณะเฉพาะ เช่น วิสัยทัศน์ เป็นมนุษย์สัมพันธ์ ต้องมีพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีสำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 4) เป็นการบริหารที่ต้องมีการตรวจสอบ และประเมินตามมาตรฐานภายในโดยหน่วยงาน ภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 5) เป็นการบริหารที่เน้นเป็นพิเศษที่สถานศึกษาโรงเรียนโดยใช้การกระจายอำนาจจากการบริหาร 4 ด้าน คือ บริหารทั่วไป งบประมาณ บุคคล วิชาการ ส่วนการบริหารระดับท้องถิ่น ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา 6) เป็นการบริหารที่อาศัยองค์รววิชาได้แก่สภาครูและบุคลากรทางการศึกษาและองค์กรกลางบริหารงานบุคคล (อ.ก.ค.ศ.) เน้นคุณธรรมจริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพมากขึ้น 7) เป็นการบริหารที่เน้นความเท่าเทียมกันในด้านปริมาณ ประชากร จำนวนโรงเรียน ภูมิภาค การคมนาคม ในด้านงบประมาณ ค่าใช้จ่ายรายหัว และ 8) เป็นการบริหารที่ต้องประกันคุณภาพให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ผู้นำที่สร้างสรรค์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อสถานที่ทำงาน ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน พวกเขาสำรวจและใช้ประโยชน์จากโอกาสในการเปลี่ยนแปลงโดยการปรับเปลี่ยนและปฏิรูปความรู้เดิมเพื่อแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนและซ่อนเร้นอย่างมีประสิทธิภาพ (Burke, 1994; Mumford; et al. 2002; Sinlarat. 2010; Samad. 2012) พบว่า องค์กรต้องปรับตัวและปรับใช้กลยุทธ์ข่าวสารให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ผู้นำองค์กรจะต้องค้นหาวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์กรเพื่อรองรับและตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค ดังนั้น บริษัทธุรกิจในปัจจุบันกำหนดให้ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ต้องจูงใจพนักงานและเพิ่มขีดความสามารถให้พวกเขาทำงานเพื่อประสิทธิภาพขององค์กรจากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประถมศึกษา เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาต่อไป

ในยุคปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าแรงจูงใจเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญยิ่งของการบริหารองค์กร การที่มนุษย์จะทำงานได้เต็มความสามารถหรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับว่าเขาเต็มใจที่จะทำงานแค่ไหน ถ้ามีสิ่งล่อใจหรือจูงใจที่ดีตรงกับความพอใจของเขา สิ่งจูงใจนั้นก็จะเป็แรงกระตุ้นที่จะผลักดันให้เขาสนใจ และเอาใจใส่งานที่ทำมากขึ้น สอดคล้อง

กับ นิติพล ภูตะโชติ (2556: 212) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นพลังอันสำคัญและส่งผลต่อการทำงานของทุกคนในองค์กร ซึ่งจะให้องค์กร สามารถบรรลุผลตาม เป้าหมายที่กำหนดเอาไว้ จะเห็นได้ว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูจึงมีความสำคัญมากที่จะ ทำให้ครูและบุคลากรทุกคนในองค์กรปฏิบัติงานได้บรรลุผลตามเป้าหมาย ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา ควรจะต้องมีเทคนิคและวิธีการสร้างแรงจูงใจให้กับครูและบุคลากรในบังคับบัญชาโดยมีสิ่งจูงใจเพื่อกระตุ้นหรือช่วยให้ครูหรือผู้ใต้บังคับบัญชาดำเนินการต่าง ๆ ตามเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำในทางที่สร้างสรรค์เพื่อจะได้นำพาไปในทางที่ดีขึ้นและทันการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

เสาวณีย์ สมบุญศิริโรจน์ (2562) การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านจินตนาการค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาด้านการแก้ไขปัญหา ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความไว้วางใจ และภาวะผู้นำด้านความยืดหยุ่นตามลำดับ

จากความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมในอำเภอเมืองตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลที่ได้จากการศึกษาจะนำไปให้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในการปรับปรุงพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยครั้งนี้อาจเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในอำเภอเมืองตราดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู
2. ผู้บริหารโรงเรียนสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงของตนเอง เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด ให้ทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

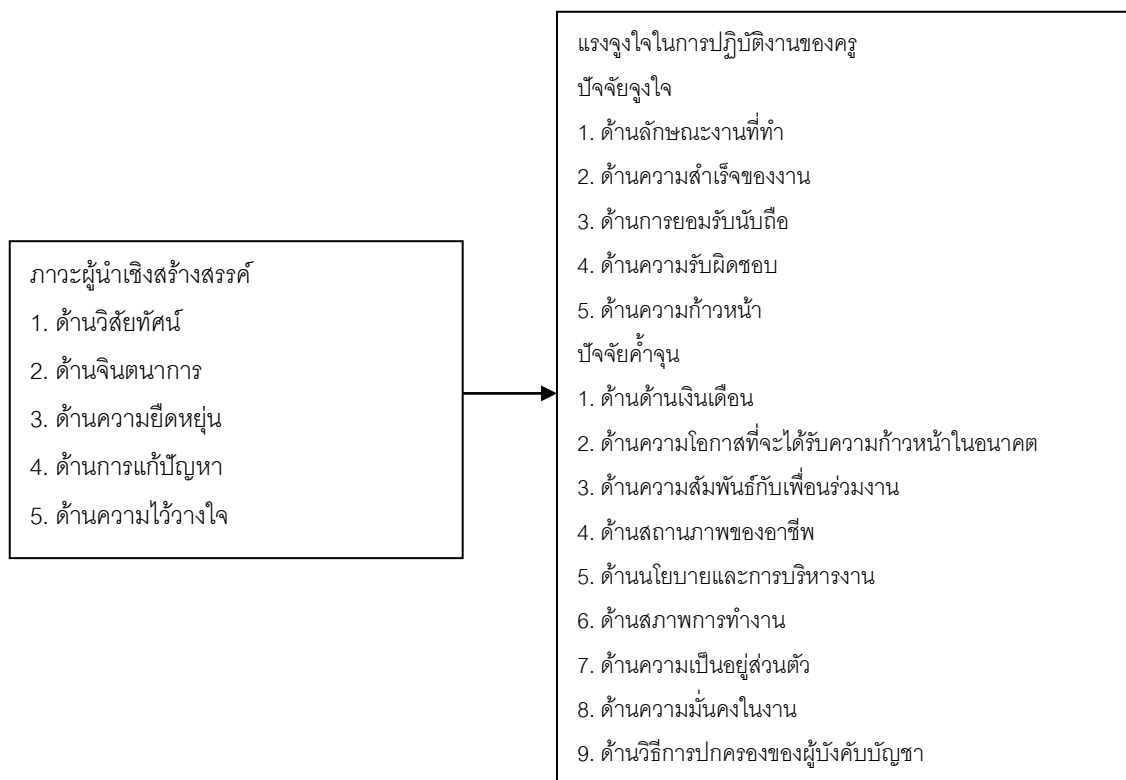
3. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการกำหนดนโยบายการวางแผนการปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

กรอบแนวคิด

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ได้สังเคราะห์แนวคิดที่สอดคล้องเพื่อนำมาจัดทำกรอบแนวคิด ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเขตอำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยสังเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย นักวิชาการ ดังนี้ พิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2560); Cherin (2001); Warren, Bennis (2002); Couto (2002); David A Sousa (2003); Stoll & Temperley (2009); Alma Harris (2009); Gottlieb Guntem (2004); Jeanette P. Parker (2004); Ubben, Hughes; & Norris (2010); Delich (2010); Casse; & Claudel (2007) และ Parker; & Begnaud (2004) โดยใช้เกณฑ์ในการสังเคราะห์ที่ระดับความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไป จะได้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน และทฤษฎีแรงจูงใจของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg. 1959)

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐาน

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
2. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมืองตราด ปีการศึกษา 2566 จำนวน 34 แห่ง มีผู้บริหารและครูผู้จำนวน 521 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองตราด 34 แห่ง รวมทั้งเป็นตัวอย่างทั้งหมด 221 คน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ (Krejcie; & Morgan) สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิแล้วเทียบสัดส่วนและสุ่มอย่างง่าย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านจินตนาการ 3) ด้านความยืดหยุ่น 4) ด้านการแก้ปัญหา 5) ด้านความไว้วางใจ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ปัจจัยจูงใจ 1) ด้านลักษณะงานที่ทำ 2) ด้านความสำเร็จของงาน 3) ด้านการยอมรับนับถือ 4) ด้านความรับผิดชอบ 5) ด้านความก้าวหน้า ปัจจัยค้ำจุล ได้แก่ 1) ด้านด้านเงินเดือน 2) ด้านความโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต 3) ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน 4) ด้านสถานภาพของอาชีพ 5) ด้านนโยบายและการบริหารงาน 6) ด้านสภาพการทำงาน 7) ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว 8) ด้านความมั่นคงในงาน และ 9) ด้านวิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในอำเภอเมืองตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

โดยเครื่องมือในการวิจัยมีการทดสอบความเที่ยงตรง ด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านพบว่า มีค่าความเที่ยงตรง อยู่ระหว่าง 0.60-1 และมีการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.978

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของ โรงเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบชนิดเลือกตอบ (checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเคิร์ท ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ยื่นหนังสือถึงคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในอำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
2. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในอำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำนวน 221 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. ประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมทางคณิตศาสตร์สำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูล ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าและทดสอบสมมุติฐานดังต่อไปนี้

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ ค่าที (t-test) การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment coefficient of correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ด้านด้านวิสัยทัศน์	3.60	0.929	มาก	3
ด้านจินตนาการ	3.60	0.980	มาก	5
ด้านความยืดหยุ่น	3.61	0.927	มาก	2
ด้านการแก้ไขปัญหา	3.60	0.972	มาก	4
ด้านความไว้วางใจ	3.62	0.930	มาก	1
รวม	3.60	0.947	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ความคิดเห็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.947) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านความไว้วางใจมีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.930) รองลงมา คือด้านความยืดหยุ่น มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.927) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ ยืดหยุ่น มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.929) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ปัจจัยจูงใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ด้านความสำเร็จในการทำงานของบุคคล	3.71	0.944	มาก	5
ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ	3.68	0.928	มาก	4
ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ	3.65	0.889	มาก	2
ด้านความรับผิดชอบ	3.55	0.938	มาก	1
ด้านความก้าวหน้า	3.67	0.929	มาก	3
รวม	3.65	0.925	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.925) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความสำเร็จในการทำงานของบุคคลมีค่าความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.944) รองลงมาคือ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือมีค่าความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.928) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความรับผิดชอบ มีค่าความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.938) ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ข้อ	แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ปัจจัยค่าจุน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.	ด้านเงินเดือน	3.71	0.944	มาก	1
2.	ด้านความโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต	3.68	0.928	มาก	2
3.	ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	3.65	0.889	มาก	5
4.	ด้านสถานภาพของอาชีพ	3.55	0.938	มาก	9
5.	ด้านนโยบายและการบริหารงาน	3.67	0.929	มาก	3
6.	ด้านสภาพการทำงาน	3.67	0.953	มาก	4
7.	ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว	3.63	0.954	มาก	8
8.	ด้านความมั่นคงในงาน	3.64	0.969	มาก	6
9.	ด้านวิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา	3.64	1.000	มาก	7
ค่าเฉลี่ยรวม		3.64	0.944	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.944) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเงินเดือนมีค่าความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.944) รองลงมาคือ ด้านความโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.928) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสถานภาพของอาชีพมีค่าความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.938) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	Y
X_1	1.00					
X_2	.860**	1.00				
X_3	.870**	.889**	1.00			
X_4	.832**	.841**	.851**	1.00		
X_5	.902**	.905**	.926**	.856**	1.00	
Y	.883**	.871**	.884**	.825**	.903**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นตัวแปรต้นมีความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .832 - .926 ซึ่งเป็นตัวแปรที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ทางบวกอยู่ระหว่าง .825 - .903 มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านวิสัยทัศน์ (X_1) มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดอยู่ในระดับมาก ($r_{X_1Y} = .883$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ด้านจินตนาการ (X_2) มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดอยู่ในระดับมาก ($r_{X_2Y} = .871$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ด้านความยืดหยุ่น (X_3) มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดอยู่ในระดับมาก ($r_{X_3Y} = .884$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ด้านการแก้ไขปัญหา (X_4) มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดอยู่ในระดับมาก ($r_{X_4Y} = .825$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ด้านความไว้วางใจ (X_5) มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดอยู่ในระดับมาก ($r_{X_5Y} = .903$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 5 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถพยากรณ์
 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 ตราด โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) ด้วยวิธี Stepwise

ตัวแปร	แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน				
	B	SE	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	.517	.090		5.722**	.000
ด้านการไว้วางใจ(X_5)	.322	.077	.354	4.153**	.000
ด้านวิสัยทัศน์(X_1)	.251	.057	.276	4.439**	.000
ด้านความยืดหยุ่น(X_3)	.163	.066	.178	2.447*	.015
ด้านการจินตนาการ(X_2)	.134	.056	.155	2.394*	.018
R = 0.926 ^a R Square = .857 Adjusted R ² = .855 SE (est.) = .323 F = 324.245 Sig. = .000					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 ผลของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise พบว่า ตัวพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว ประกอบด้วย ด้านวิสัยทัศน์ (x_1) ด้านจินตนาการ (x_2) ด้านความยืดหยุ่น (x_3) ด้านความไว้วางใจ (x_5) มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในอำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.926a แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้ร่วมกันพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูได้ร้อยละ 85.5 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .323

โดยตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มีทั้งหมด 4 ตัวแปร ด้านการไว้วางใจ (x_5 , $\beta = .354$) ด้านวิสัยทัศน์ (x_1 , $\beta = .276$) ด้านความยืดหยุ่น (x_3 , $\beta = .178$) ด้านการจินตนาการ (x_2 , $\beta = .155$) ซึ่งตัวแปรพยากรณ์ที่ดีทั้ง 4 ตัวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในอำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ดังนั้น จึงสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในรูปคะแนนดิบและรูปคะแนนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมในอำเภอเมืองตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดโดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดโดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($r_{xy} = 0.903$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

4. ตัวแทนพยากรณ์ที่ดีของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีทั้งหมด 4 ตัวแปรเรียงลำดับความสำคัญต่อไปนี้ ด้านการไว้วางใจ (x_5 , $\beta = .354$) ด้านวิสัยทัศน์ (x_1 , $\beta = .276$) ด้านความยืดหยุ่น (x_3 , $\beta = .178$) ด้านการเงินธนาคาร (x_4 , $\beta = .155$) ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในอำเภอเมืองตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .926 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้ ร่วมกันสามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูได้ร้อยละ 85.5

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในอำเภอเมืองตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทนา จอดนาค และ สุวิทย์ สลามเต๊ะ (2566) ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีกระบวนการสร้างภาพในจิตใจที่มีเป้าหมายโดยอาศัยความรู้สึกนึกคิดตามหลักการและเหตุผล มีความคิดใหม่ ๆ ที่จะนำไปสู่การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานและนวัตกรรม มีสติปัญญา ไหวพริบในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งผลให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รอชียะห์ ลาเต๊ะ (2561) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า การมีจินตนาการ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาถึงการมีความคิดสร้างสรรค์ มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มองโลกแง่ดี ให้โอกาสให้อภัยและมีความบริสุทธิ์ใจในการทำงาน เพื่อกระตุ้นให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในอำเภอเมืองตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยรวมและรายข้อทุกด้าน อยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในความสามารถของครูและบุคลากรในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง จนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้และได้รับการยกย่องชมเชยจากผู้บริหารทำให้ครูเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงกมล โถทอง (2563) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้การยกย่องชมเชยมีผลงานที่สร้างชื่อเสียงให้กับหน่วยงานเพื่อผลดีต่อตนเองและองค์กรด้านการยอมรับนับถือจากเพื่อนร่วมงานพบว่าโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐดนัย ไชยถาวร (2561) ผลการวิจัยพบว่า ด้านความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น พบว่าโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงกมล โถทอง (2563) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีความเอาใจใส่และเป็นกันเอง ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ให้การยอมรับความสามารถและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพรพร อนุเวช (2564) ผลการวิจัยพบว่า ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่ คือการที่ครูได้รับการเลื่อนขั้นตำแหน่งในการทำงานที่สูงขึ้นอย่างเป็นธรรม ได้รับโอกาสจากผู้บังคับบัญชาในการพัฒนาตนเองทั้งความรู้ความสามารถ ทักษะทางวิชาชีพ

ตลอดจนส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อนำความรู้และประสบการณ์มาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและองค์กร ด้านลักษณะงานที่ทำ พบว่าโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ซึ่งทำให้ครูเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเกิดความสุขในการทำงาน กระตือรือร้นในงานประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวานะรัตน์ จินรัตน์ (2561) ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะงานที่ปฏิบัติ หมายถึง การที่ครูได้ปฏิบัติงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถ เป็นงานที่สนใจและมีความถนัดเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ มีอิสระในการจัดการเรียนการสอนและมีอิสระในการปฏิบัติงาน งานที่ปฏิบัติต้องเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ซึ่งทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และเป็นแรงจูงใจให้ครูตั้งใจปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จ

3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอเมืองตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการคิดตามหลักการและเหตุผล สามารถกำหนดและวางแผนการดำเนินงานในสถานศึกษาที่ชัดเจนโดยเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและแก้ปัญหาการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรได้ โดยอาศัยกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณรวมทั้งเป็นที่ปรึกษาให้กำลังใจและยกย่องการกระทำของครูและบุคลากรซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพรรณ เทียนคันฉัตร (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู พบว่า ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอเมืองตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้านร่วมกันพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ได้ร้อยละ 85.5 เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ ด้านการไว้วางใจ วิสัยทัศน์ ความยืดหยุ่น และด้านการจินตนาการ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญอย่างมากที่จะทำให้อาจารย์มีความสามารถในการคิดได้หลายทิศทางอย่างมีระบบ มีความคิด แนวทางและทัศนคติใหม่ ๆ เข้าใจและมองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีวิธีการค้นหาคำตอบที่ดีที่สุดให้กับปัญหามีความสามารถในการบริหาร มีความเฉลียวฉลาดไหวพริบดี เป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงานสามารถคิดแก้ไขปัญหาได้หลากหลายวิธี รับมือและปรับตัวต่อสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคยมีการจัดการปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ รวมถึงมีความยืดหยุ่นและต้องอาศัยจินตนาการ ทั้งนี้จะทำให้เกิดความคิดที่เป็นระบบ เชื่อมโยงการถ่ายโอนความรู้จากสิ่งที่คุ้นเคยไปสู่สิ่งที่แปลกใหม่นำมาใช้ในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็วถูกต้องเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐพล ทองมูล (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการศึกษาพบว่ามี 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนี้คือ 1) ด้านวิสัยทัศน์ได้แก่ สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วม มองภาพความสำเร็จในอนาคต และตระหนักถึงเป้าหมายองค์กร 2) ด้านความยืดหยุ่นได้แก่ ปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการ ปรับตัวตามสถานการณ์ และเปิดโอกาสรับฟังความคิดเห็น และ 3) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับ ธิตีสุดา แก้วหาญ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย พบว่ามีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 3 ด้านคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์

และด้านการทำงานเป็นทีม โดยร่วมกันทำนายสมรรถนะครู ร้อยละ 66.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ จันจิรา น้ำขาว (2560) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำซึ่งสร้างสรรค์ด้านการแก้ปัญหา เป็นการแก้ปัญหา ร่วมกันของผู้บริหารและครูสามารถร่วมกันเลือกทางออกที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาที่ทำให้ทุกฝ่ายพอใจโดยมุ่งเน้น ประโยชน์สูงสุดของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. ควรพร้อมที่จะปรับปรุงจินตนาการพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนเรียนรู้เปิดรับสิ่งใหม่ ๆ และฟังความคิดเห็นให้ มากยิ่งขึ้น ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของครู และบุคลากรในการบริหารจัดการ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองเห็นและคาดการณ์ ถึงสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นต่อการพัฒนาขององค์กรในอนาคต เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำด้านวิสัยทัศน์
2. ผู้บริหารควรคิดพิจารณาในการแสวงหาวิธีการแนวทางในการแก้ไขปัญหา ที่จะสร้างความยุ่งยาก ลำบาก หรือก่อให้เกิดความวิตกกังวลในการปฏิบัติงานแก่ครู อย่างเป็นขั้นตอนกระบวนการ ใช้ความรู้และประสบการณ์ ร่วมในการแก้ไขปัญหา เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำด้านการแก้ไขปัญหา
3. ผู้บริหารควรสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา ซึ่งก่อให้เกิดมโนภาพในจิตใจ มีการแสดงออกถึงการสร้างสรรค์ การใช้จินตนาการที่เด่นชัดที่จะส่งผลในการบริหารโรงเรียน เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำด้านจินตนาการ
4. ผู้บริหารควรมีการปรับตัวให้เข้าสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างทันท่วงที สามารถที่จะสรรหากระบวนการ ต่าง ๆ ที่หลากหลายมาปรับประยุกต์ในการบริหารงานต่าง ๆ ในโรงเรียนเพื่อให้เกิดกระบวนการที่สร้างสรรค์ที่ หลากหลายในกระบวนการการทำงาน เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำด้านความยืดหยุ่น
5. ผู้บริหารควรสร้างความน่าเชื่อถือ ความศรัทธา ในองค์กร ผู้บริหารควรยึดหลักความสุจริตโปร่งใสใน การปฏิบัติงาน เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่สมาชิกในองค์กร เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำด้านความไว้วางใจ
6. ผู้บริหารควรที่จะส่งเสริมด้านสถานภาพในการปฏิบัติงานให้แก่ครูอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม เพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจและความเชื่อมั่นให้แก่ครูในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาแรงจูงใจด้านสถานภาพของอาชีพ ของครู

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่เน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเป็นหลัก ดังนั้นควรมี การทำวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในลักษณะของการแสดงความคิดเห็นแบบปลายเปิด มีอิสระในการ ตอบ โดยไม่มีกรอบของคำตอบเป็นตัวปิดกั้นเพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่ชัดเจนและแท้จริง
2. ควรศึกษาภาวะผู้นำด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเช่น ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เพื่อทราบปัญหาที่แท้จริงของโรงเรียนซึ่งจะสามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง
3. ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของครูโรงเรียนในอำเภอเมืองตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จันทนา จอดนาค และ สุวิทย์ สลามเต๊ะ. (2566). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จันทร์จิรา น้ำขาว. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฐานะรัตน์ จันรัตน์. (2561). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา ในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ณัฐนัย ไทยถาวร. (2561). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ณัฐพล ทองมูล เพลินพิศ ธรรมรัตน์ และ เทพรังสรรค์ จันทรังษี. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ดวงกมล โถทอง. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธนพรรธ อนุเวช. (2563). แนวทางการสร้างเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธิดิสุดา แก้วหาญ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย. Journal of Modern Learning Development.
- ธีระ รุณเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นิติพล ภูตะโชติ. (2556). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: วี พริ้นท์.
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2560). ภาวะผู้นำกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. วารสาร มจร.การพัฒนาสังคม. 2(1): 20-29.
- รอชียะห์ ลาเต๊ะ. (2561). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เสาวณีย์ สมบุญดิโรรัตน์. (2562). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

อรรถพรณ เทียนคันฉัตร. (2560). **ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จະเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

Bennis, Warren. (2002). **Creative Leadership**. [Abi]. Chulalongkorn University.

Burke, W. W. (1994). **Organizational Development: A Process of Learning and Changing**. 2nd ed., United States: Addison-Wesley.

Casse, P.; & Claudel, P. G. (2007). **Philosophy for Creative Leadership: How Philosophy Turn People into More Effective Leaders**. n.p.

Cherin, P. (2001). **Creative Leadership: The Strength of Ideas the Power of the Imagination**. Vital Speech of the Day.

Couto, R. A.; & Eken, S. C. (2002). **To Give Their Gifts: Health, Community and Democracy**. Nashville: Vanderbilt University Press

Delich, V. (2010). The Impact of Mercosur's Sanitary and Phytosanitary Regime on Its Members' Institutional Dynamics. **Journal of CMA Management**. 79(2): 3-3.

Gunter, G. (2004). **The Challenge of Creative Leadership**. [n.p.].

Harris, A. (2009). Creative leadership. **Journal of Management in Education**. 23(1): 9-11.

Herzberg, F. (1959). **The Motivation to Work**. New York: John Wiley and Sons.

Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3): 607-610.

Likert, Rensis. (1967). **The Method of Constructing and Attitude Scale**. **Attitude Theory and Measurement**. Fishbein, Martin, Ed. New York: Wiley & Son.

Mumford, Michael D.; et al. (2002). Leading Creative People: Orchestrating Expertise and Relationships. **The Leadership Quarterly**. 13: 705-750.

Parker, J. P.; & Begnaud, L. G. (2004). **Developing Creative Leadership**. Portsmouth, NH: Teacher Ideas Press.

Samad, S. (2012). The Influence of Innovation and Transformational Leadership on Organizational Performance. **Procedia-Social and Behavioral Sciences**. 57(1): 486-493. doi:10.1016/j.sbspro.2012.09.1215.

Sinlarat, P. (2010). **Creative and Productivity Leaders: New Paradigms and New Leaders in Education**. Chulalongkorn University Printing House.

Sousa, D. A. (2003). **The Leadership Brain: How to Lead Today's Schools More Effectively**. Thousand Oaks: Sage.

Stoll, L.; & Temperley, J. (2009). Creative Leadership Team. Published in **School Leadership and Management**. 29(1): 63-76.

Ubben, G. C.; Hughes, L. W.; & Norris, C. J. (2010). *Creative Leadership for Excellence in Schools: The Principal*. (7) Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Ubben, G. C.; Hughes, L. W.; & Norris, C. J. (2011). *Creative Leadership for excellence in Schools: The Principal*. (8) Boston: Pearson Sons.

E105S: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

FACTORS AFFECTING THE ACADEMIC ADMINISTRATION OF SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE NONTABURI SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

นนทวิทย์ คุรุเสถียร¹ สมนึก การิเวท²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี 2) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี และ 4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี วิธีการศึกษาได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จำนวน 318 คน จากนั้นดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบ่งชั้นและจำแนกตามอำเภอและสุ่มแบบง่าย เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .988 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นนทบุรี มีความสัมพันธ์กับการบริหารวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.75 - 0.93
4. ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ ($R = .890$) แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้ร่วมกันสามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นนทบุรี ได้ร้อยละ 78.9 ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{tot} = .575 + .536 (X_3) + .3370 (X_5)$$

สมการในรูปแบบมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .531 (X_3) + .379(X_5)$$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ,โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

The objectives of this study were to 1) study the levels of factors affecting academic administration. of secondary school Under the jurisdiction of the Nonthaburi Secondary Educational Service Area Office 2) to study Academic administration of secondary schools Under the jurisdiction of the Nonthaburi Secondary Educational Service Area Office 3) To study the relationship between each factor that affects the academic administration of secondary schools. Nonthaburi Secondary Educational Service Area Office 4) To study factors affecting academic administration. of secondary school Under the jurisdiction of the Nonthaburi Secondary Educational Service Area Office. The study method was based on a sample group of educational institution administrators. Teachers and educational personnel Under the jurisdiction of the Nonthaburi Secondary Educational Service Area Office The questionnaire was tested on 30 people to find the reliability of the questionnaire. By finding Cronbach's alpha coefficient. The reliability value was .988 and real questionnaires of 318 people were used to find the alpha correlation coefficient. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation. and the Pearson correlation coefficient.

The research results found that

1. Factors affecting the academic administration of secondary schools Under the jurisdiction of the Nonthaburi Educational Service Area Office Overall, it is at the highest level.
2. Academic administration of secondary schools Under the jurisdiction of the Nonthaburi Secondary Educational Service Area Office Overall, it is at the highest level.
3. Factors affecting the academic administration of secondary schools Under the jurisdiction of the Nonthaburi Secondary Educational Service Area Office Has a relationship with academic administration Statistically significant at the .01 level. The correlation coefficient is between 0.75 - 0.93.
4. Parental and community factors and media and technology factors affecting academic administration Statistically significant at the .01 level with a multiple correlation coefficient equal to (R = .890), showing that this set of predictive variables together can predict the academic administration of secondary schools. Under the Nonthaburi Educational Service Area Office, they received 78.9 percent as follows:

Equation Forecast in raw scores

$$\hat{Y}_{\text{tot}} = .575 + .536 (X_3) + .3370 (X_5)$$

Equation Forecast in standard form

$$\hat{Z} = .531 (X_3) + .379(X_5)$$

Keywords: Factors affecting academic administration, Secondary school

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาที่สำคัญ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถมีคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์แก่สังคมซึ่งเป็นกระบวนการสร้างและพัฒนาพฤติกรรมความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทุกด้าน สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุขและสร้างสรรค์จริยธรรมความเจริญก้าวหน้าของสังคมทุกด้าน จึงส่งผลให้การจัดการศึกษาต้องเร่งดำเนินการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษา ให้สามารถจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (สันติ บุญภิรมย์. 2552: 38-39)

การบริหารโรงเรียนนันทนวิสาหการถือว่ามีความสำคัญมากที่สุด เพราะจุดมุ่งหมายแรกของการจัดตั้งสถานศึกษา คือ เพื่อจัดการเรียนการสอน ส่วนงานอื่น ๆ คือ งานเสริมงานวิชาการ ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงนับว่าประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จและคุณภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน และงานวิชาการยังเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เน้นให้การบริหารจัดการศึกษาถูกกระจายอำนาจออกไปที่สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยต้องการที่จะให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างอิสระ มีความคล่องตัวและรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556:39-40)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มุ่งพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องของบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้องและเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะและสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยยึดมั่นในพันธกิจที่กล่าวว่า “4Bs” 1) Best Office (เขตพื้นที่ที่ดีที่สุด) 2) Best School (โรงเรียนที่ดีที่สุด) 3) Best Teacher (คุณครูที่ดีที่สุด) และ 4) Best Student (นักเรียนที่ดีที่สุด) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. 2556)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ซึ่งเป็งานที่มีขอบข่ายครอบคลุมหลายด้าน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ส่งเสริมประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การใช้วิธีการสอนและการใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การสอน การนิเทศ การสอน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก
2. ปัจจัยทางการบริหารงานวิชาการ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานและปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานเท่าเทียมกัน อันนำไปสู่ความเสมอภาคทางการศึกษา
2. ได้นำองค์ความรู้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการกิจกรรมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสำหรับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่ยุทธศาสตร์ในการบริหารงานวิชาการ

กรอบแนวคิด

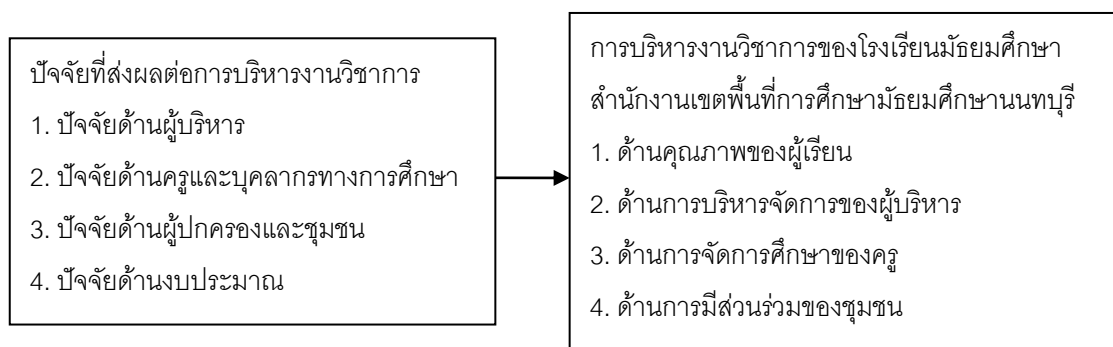
ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ ปวีณา เหล่าลาด (2557), ภาณุศกร หงษ์ทอง (2558), สุชาติ ถาวรชาติ (2559), กิตติพงษ์ อินสุทิน (2560), ดาราวรรณ กลั่นเขตร์การณ์ (2561), ปวีณา คำชมภู (2561), อาทิจิยา โชคดีวัฒนา (2561), ดวงแข มานะปรีชางามเลิศ (2562), ปราวรณา แสงคำ (2562), ศศิณัฐ ฐิตินันต์ (2562) และ ชุตติกาญจน์ หลวงแสน (2564) และวิเคราะห์ผลสามารถกำหนดตัวแปรที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ได้ปัจจัย 5 ด้าน

คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการสร้างตัวแปรของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านการบริหารจัดการของผู้บริหาร 3) ด้านการจัดการศึกษาของครู 4) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และ 5) ด้านผลงานของสถานศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก
2. ปัจจัยทางการบริหารงานวิชาการ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่รับผิดชอบกลุ่มบริหารงานวิชาการและครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,830 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่รับผิดชอบกลุ่มบริหารงานวิชาการและครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,830 คน (จากตารางเครจซี่ กลุ่ม 318 คน) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970)

จากนั้นดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร 2) ปัจจัยด้านบุคลากรทางการศึกษา 3) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน 4) ปัจจัยด้านงบประมาณ และ 5) ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี
2. ตัวแปรตาม คือ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 ประกอบด้วย 1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านการบริหารจัดการของผู้บริหาร 3) ด้านการจัดการศึกษาของครู 4) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และ 5) ด้านผลงานของสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ปัจจัย จำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร 2) ปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน 4) ปัจจัยด้านงบประมาณ 5) ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านการบริหารจัดการของผู้บริหาร 3) ด้านการจัดการศึกษาของครู 4) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 5) ด้านผลงานของสถานศึกษา

โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert) โดยให้คะแนนแต่ละข้อ (Best; & Khan. 1993: 47)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน 5 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนโดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
2. นำแบบสอบถามส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง จำนวน 5 ท่าน

จากนั้นนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) พบว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.6 ซึ่งทุกข้อคำถามสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้เนื่องจากผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .988

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. คำนวณค่าสถิติพื้นฐาน โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. คำนวณค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่เป็นมาตรประเมินค่า (Rating Scale) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา Alpha Coefficient (α -Coefficient) โดยใช้สูตรของ ครอนบาค (Cronbach, 1974)
3. ใช้สถิติทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้ด้วยค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. การศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตปทุมธานี โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตปทุมธานี โดยภาพรวม

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ปัจจัยด้านผู้บริหาร	4.58	.542	มากที่สุด	5
2. ปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.70	.420	มากที่สุด	1
3. ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน	4.67	.494	มากที่สุด	2
4. ปัจจัยด้านงบประมาณ	4.59	.622	มากที่สุด	4
5. ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.64	.590	มากที่สุด	3
รวม	4.63	.491	มากที่สุด	

จากตาราง 1 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตปทุมธานี พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านครูและบุคลากร

ทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = .420) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = .494) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = .542)

2. การศึกษาระดับในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวม

การบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านคุณภาพผู้เรียน	4.63	.562	มากที่สุด	3
2. ด้านการบริหารจัดการของผู้บริหาร	4.63	.527	มากที่สุด	4
3. ด้านการจัดการศึกษาของครู	4.69	.465	มากที่สุด	1
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	4.66	.566	มากที่สุด	2
5. ด้านผลงานของสถานศึกษา	4.60	.563	มากที่สุด	5
รวม	4.64	.496	มากที่สุด	

จากตาราง 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการศึกษาของครู ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = .465) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = .566) และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้าน ผลงานของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .563)

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

ตัวแปร	(X ₁)	(X ₂)	(X ₃)	(X ₄)	(X ₅)	(X _{tot})	(Y _{tot})
ปัจจัยด้านผู้บริหาร	(X ₁)	1.00					
ปัจจัยด้านครูและบุคลากร							
ทางการศึกษา	(X ₂)	0.79**	1.00				
ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน	(X ₃)	0.83**	0.90**	1.00			

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร		(X ₁)	(X ₂)	(X ₃)	(X ₄)	(X ₅)	(X _{tot})	(Y _{tot})
ปัจจัยด้านงบประมาณ	(X ₄)	0.87**	0.79**	0.93**	1.00			
ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี								
ทางการศึกษา	(X ₅)	0.75**	0.83**	0.91**	0.86**	1.00		
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศ								
ในการบริหารงานวิชาการ	(X _{tot})	0.93**	0.90**	0.96**	0.96**	0.88**	1.00	
ความเป็นเลิศในการบริหารงาน								
วิชาการ	(Y _{tot})	0.71**	0.80**	0.87**	0.80**	0.86**	0.84**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 ทุกปัจจัย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.75 - 0.93 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นต่อไป โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (X₃) และปัจจัยด้านงบประมาณ (X₄) มีความสัมพันธ์เท่ากับ (R = 0.93)

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	ß	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	.575	.122		4.692	.000
ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน X ₃	.536	.062	.531	8.660	.000
ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี X ₅	.337	.054	.379	6.185	.000
R = .890 R Square = .792 Adjusted R ² = .789 SE (est.) = .22951 F = 239.609** Sig. = .000					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise พบว่าตัวพยากรณ์ทั้ง 2 ตัว ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (X_3) และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา (X_5) ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ ($R = .890$) แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ชุดนี้ร่วมกันสามารถพยากรณ์ความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการได้ ร้อยละ 78.9 ในลักษณะนี้ แสดงว่า การประมวลผลข้อมูลโดยภาพรวม (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถเขียนเป็นรูปแบบสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{tot} = .575 + .536 (X_3) + .3370 (X_5)$$

สมการในรูปมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .531 (X_3) + .379(X_5)$$

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ผู้วิจัยได้สรุปผลดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด
2. การบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ประกอบด้วย ด้านการจัดการศึกษาของครู ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการของผู้บริหาร ด้านผลงานของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ผู้วิจัยได้อภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

2. การบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี มีค่าเฉลี่ย

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4. ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ
ภาคีทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

4.1 ปัจจัยด้านผู้ประกอบการและชุมชน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น หากมีการดำเนินการอย่าง

จริงจังและจริงจัง จะช่วยแก้ปัญหาการศึกษาได้เป็นอย่างดี โดยสนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับสถานศึกษา เช่น การติดตามนักเรียน การเข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนั้นผู้บริหารควรตระหนักเห็นถึงความสัมพันธ์ดังกล่าว นอกจากนี้ ชุมชนยังเป็นแหล่งความรู้อันเป็นตัวช่วยในการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เพราะการที่โรงเรียนจะสอนนักเรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนได้นั้น โรงเรียนจำเป็นต้องอาศัย

ความร่วมมือจากชุมชนอยู่ไม่น้อยเลย โรงเรียนต้องให้ชุมชนเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ เพราะว่าตามแนวการสอนตามหลักสูตรปัจจุบันนั้น มุ่งให้นักเรียนได้ศึกษาแหล่งวิชาต่าง ๆ ในชุมชนมากขึ้น นอกจากนั้นทางโรงเรียนยังต้องอาศัยบุคลากรในชุมชนที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุศักร หงษ์ทอง (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัจจัยเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อจะนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงการมีวิสัยทัศน์และนโยบายที่ชัดเจน มุ่งเน้นผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีทักษะในการแก้ไขปัญหา ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาทักษะความรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ผู้บริหารควรเป็นต้นแบบในด้านผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการสูงสุดคือ ปัจจัยด้านงบประมาณ ดังนั้น ผู้บริหารควรระดมทรัพยากรสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ และควรมีการวางแผนและจัดทำแผนปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ ควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณอย่างถูกต้องเหมาะสม คัดค้าน เป็นไปตามมาตรฐานและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีการตรวจสอบ กับกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้จ่ายอย่างต่อเนื่อง

3. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี ดังนั้นปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านผู้บริหาร เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารวิชาการ ผู้บริหารควรสนับสนุนและให้ความสำคัญกับบุคลากรทางการศึกษา รู้จักนำเอาทฤษฎีการบริหารมาใช้เพื่อบริหารการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ยึดมั่นในศีลธรรมอันดีงาม เห็นความสำคัญของการจัดสรรงบประมาณ มุ่งให้สถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใสตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ดังนั้น ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้บริหารกับสภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการ

2. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กิตติพงษ์ อินสุชิน. (2560). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ชุติกาญจน์ หลวงแสน. (2564). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ดวงแข มานะปรีชางามเลิศ. (2562). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ดาราวรรณ กลั่นเขตร์การณ์. (2560). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ปรารธนา แสงคำ. (2563). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่มตากสิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1**. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอิเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 10(3): 114-123.
- ปวีณา คำชมภู. (2561). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปวีณา เหล่าลาด. (2557). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภาณุศักร หงษ์ทอง. (2558). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศศิณัฐ์ จูติธินันต์. (2562). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสาธิตสนวิเทศชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- สุชาดา ถาวรชาติ. (2559). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

อาทิตยา โชคดีวัฒนา. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

Best, J. W.; & Kahn, James V. (1993). *Research in Education*. 7th ed., Boston: Allyn and Bacon.

Cronbach, Lee Joseph. (1974). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper and Row.

Krejcie, Robert V.; & Morgan, Daryle W. (1970). Determining Sampling Size for Research Activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*. 10(11): 308.

E107S: การดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

INTERNAL SUPERVISION OPERATION OF THE SCHOOL DIRECTOR. PATHUMTHANI
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

เอกดนัย เบ็ญจชัย¹ ทรงยศ แก้วมงคล² สมศักดิ์ คงเที่ยง³

¹ นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

^{2,3} อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 และ 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน จากโรงเรียนทั้งหมด 67 โรงเรียน จำนวน 295 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 การดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .929 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งหมด 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ รองลงมาคือ ด้านการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ด้านการประเมินผลการนิเทศและการรายงานผล ด้านการวางแผนการนิเทศและกำหนดทางเลือก และด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน

2. เปรียบเทียบการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีการดำเนินงานที่ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การดำเนินงานการนิเทศภายใน, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) to study the internal supervision operations of educational institution administrators. Under the jurisdiction of the Pathumthani Primary Educational Service Area Office, Area 2 2) to compare the internal supervision operations of educational institution administrators. Under the jurisdiction of the Pathumthani Primary Educational Service Area Office, Area 2 The sample group included teachers under the Pathumthani Primary Educational Service Area Office, Area 2, classified according to school size. From a total of 67 schools, a total of 295 students. The tools used in this research were divided into 2 parts as follows: Part 1: Questionnaire on the general status of the respondents as a check list. Part 2: Internal supervision operations of administrators. educational institution Under the jurisdiction of the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office, Area 2, it is a 5-level rating scale questionnaire with 40 questions. There is validity between 0.80-1 and reliability equal to .929 Data analysis is done with a ready-made computer program by finding the mean (Mean), standard deviation, t-test (t-test) and One-way ANOVA.

The results of the study found that

1. The internal supervision operations of administrators of educational institutions under the jurisdiction the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office, Area 2 are overall at a high level. When considering each aspect, it was found that all 5 aspects were at a high level, arranged in order from highest to lowest as follows: media creation and supervision tools. followed by education, problems and needs, Supervision evaluation and reporting Supervision planning and setting options and internal supervision operations

2. Comparative the internal supervision operations of school administrators under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office, Area 2, classified by work experience and the size of different school did not different.

Keywords: Internal supervision operations, School administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันทรัพยากรมนุษย์ทุกคนสามารถได้รับการพัฒนาและยกระดับได้เต็มศักยภาพและเหมาะสม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์จึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นทั้งการ แก้ไขปัญหาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบัน และการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนาที่ให้ความสำคัญ ครอบคลุมทั้งในส่วนของทุนมนุษย์ ปัจจัยและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างครอบคลุม ประกอบด้วย การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ควบคู่กับการปฏิรูปที่ สำคัญทั้งในส่วนของปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม เพื่อให้คนมีความดีอยู่ในวิถีการดำเนินชีวิตและมี จิตสำนึกร่วมในการสร้างสังคมที่น่าอยู่ มีการปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉมทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการ

เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 นั้นได้มีการออกแบบระบบการเรียนรู้รูปแบบใหม่ขึ้นมากมาย มีการเปลี่ยนแปลงและลดบทบาทครูในการบรรยาย และได้มีการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการศึกษาต่าง ๆ และมีการพัฒนาระบบของการเรียนรู้ตลอดชีวิตขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสูงสุด ให้สามารถควบคุม ดูแล การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมถึงตระหนักถึงความแตกต่างของมนุษย์ที่หลากหลาย ตลอดจนพัฒนาและรักษากลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษที่แตกต่างกัน แต่ละประเภทและการปฏิรูประบบเสริมสร้างความรอบรู้และจิตสำนึกทางสุขภาพ เพื่อให้คนไทย มีศักยภาพในการจัดการสุขภาพที่ดีได้ด้วยตนเอง พร้อมกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ทั้งการเสริมสร้างครอบครัวที่เข้มแข็ง อบอุ่น ซึ่งเป็นการวางรากฐานการส่งต่อเด็กและเยาวชนที่มีคุณภาพสู่การพัฒนาในช่วงอายุถัดไป โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเริ่มจากการมีครอบครัวพื้นฐานที่เหมาะสมกับสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลง โดยมีการสนับสนุนในบทบาทเพื่อให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้องการบูรณาการข้อมูลต่าง ๆ ในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างศักยภาพ ให้ทุกฝ่ายมีการสร้าง 1) มีทำงานเป็นกลุ่มร่วมกันเป็นสังคมทำให้เกิดคุณค่า และ 2) ได้พัฒนาประเทศโดยมีการจัดการเรียนรู้รูปแบบนันทนาการและกีฬาเป็นเครื่องมือเพื่อสร้างเสริมสุขภาพทางกาย จิตใจ ของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน มีการพัฒนาทักษะด้านกีฬาสู่ความเป็นเลิศและกีฬาเพื่อเป็นนักกีฬาอาชีพ (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2561: บทนำ)

การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกิจกรรมสำคัญในการสนับสนุนการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และครูได้ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน รวมทั้งเป็นกระบวนการประกันคุณภาพของโรงเรียนว่า โรงเรียนสามารถบริหารจัดการภายในโรงเรียน จนสำเร็จตามเป้าหมาย คือ คุณภาพของผู้เรียนที่มีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตรและเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมทั้งโรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียนเป็นที่ยอมรับจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2562: 7)

ดังนั้น กระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นภารกิจจำเป็นต่อการจัดการศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เป็นเป้าหมายสุดท้าย บุคลากรที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานจัดการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะช่วยแก้ไขปรับปรุงสิ่งที่บกพร่องด้านวิชาการให้มีการพัฒนาและส่งเสริมให้การเรียนการสอนบรรลุการนิเทศการศึกษาถือว่ามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา นับว่าเป็นประโยชน์ต่อครูสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาของแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจากรายงานผลการนิเทศของ หน่วยงานนิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมีความแตกต่างกัน มีทั้งปัจจัยที่เอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการนิเทศ การนิเทศยังขาดความต่อเนื่องและความเป็นเอกภาพที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคประเทศไทย 4.0 และการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย มีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นอกจากนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังมีความต้องการให้มีการพัฒนาระบบนิเทศภายใน

สถานศึกษาให้เข้มแข็งและต่อเนื่อง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2562: 2)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยจะนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อครู ผู้บริหารสถานศึกษา รวมไปถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้นำไปใช้ในการวางแผนกำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตลอดจนการกำหนดยุทธศาสตร์และกลวิธีที่จะนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานคุณภาพภายในของ โรงเรียนและการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารและครูที่มีสถานภาพส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

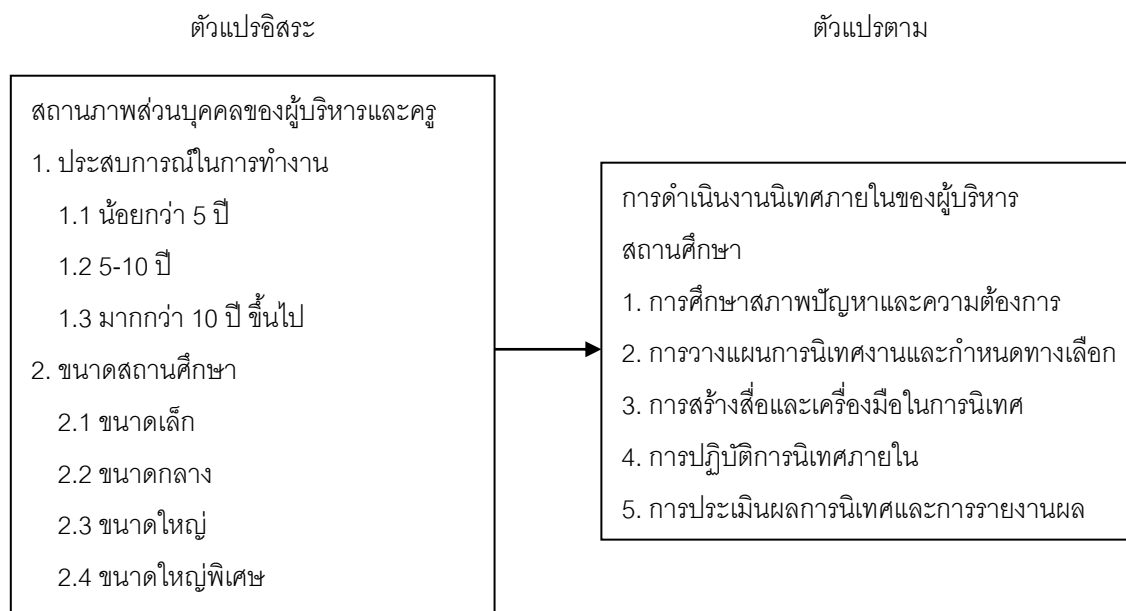
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีดังนี้

1. ครูสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ตั้งไว้
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพภายในให้บรรลุเป้าหมายสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ปกครองและชุมชน ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบาย วางแผน ส่งเสริมสนับสนุนปรับปรุง พัฒนาการดำเนินการนิเทศภายในของ สถานศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี หลักการ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ยึดตัวแปรที่เกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา จากกรอบความคิด ตามกระบวนการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2551) มาใช้กำหนดตัวแปรตาม และจากการศึกษาเปรียบเทียบการนิเทศ

ภายในจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรสภาพส่วนบุคคลจากผลวิจัยที่เชื่อมโยงกันมา กำหนดตัวแปรอิสระ และกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน จากโรงเรียนทั้งหมด 67 โรงเรียน จำนวนทั้งหมด 1,252 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555: 148-149) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยการแบ่งชั้นภูมิตามขนาดสถานศึกษา แล้วใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 295 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้บริหารและครู ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดสถานศึกษา
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ

ด้านการวางแผนการนิเทศงานและกำหนดทางเลือก ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน ด้านการประเมินผลการนิเทศและการรายงานผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา ลักษณะข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ข้อคำถามแบ่งเป็น 5 ด้าน ด้านการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ด้านการวางแผนการนิเทศงานและกำหนดทางเลือก ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน ด้านการประเมินผลการนิเทศและการรายงานผล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน 5 ระดับ ได้แก่ การดำเนินงานนิเทศมากที่สุด การดำเนินงานนิเทศมาก การดำเนินงานนิเทศปานกลาง การดำเนินงานนิเทศน้อย การดำเนินงานนิเทศน้อยที่สุด

แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเที่ยงตรงอยู่ระหว่าง 0.80-1 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .929

การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์จากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลกับครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. นำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล ให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 67 โรงเรียนโดยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. รวบรวมแบบสอบถามที่ตอบเสร็จแล้ว ด้วยตนเองได้ทั้งหมด 295 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เพื่อตรวจคุณภาพและให้คะแนน
5. นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและทดสอบสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ร้อยละ (Percentage)

2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. สถิติทดสอบที (t-test)
5. สถิติทดสอบเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวม

ข้อ	การดำเนินงาน	$\bar{X}$	SD.	แปลผล	ระดับ
1.	ด้านการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ	4.24	0.385	มาก	2
2.	ด้านการวางแผนการนิเทศและกำหนดทางเลือก	4.22	0.376	มาก	4
3.	ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ	4.26	0.362	มาก	1
4.	ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน	4.16	0.346	มาก	5
5.	ด้านการประเมินผลการนิเทศและการรายงานผล	4.23	0.304	มาก	3
ค่าเฉลี่ยรวม		4.22	0.255	มาก	-

จากตาราง 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.255) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งหมด 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.362) รองลงมาคือ ด้านการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.385) ด้านการประเมินผลการนิเทศและการรายงานผล ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.304) ด้านการวางแผนการนิเทศและกำหนดทางเลือก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.376) และด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.346) ตามลำดับ

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในของ
 ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์
 ในการทำงาน

การดำเนินงาน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
1. ด้านการศึกษสภาพปัญหาและ ความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	.465	2	.233	1.573	.209
	ภายในกลุ่ม	43.182	292	.148		
	รวม	43.647	294			
2. ด้านการวางแผนการนิเทศและ กำหนดทางเลือก	ระหว่างกลุ่ม	.559	2	.280	1.986	.139
	ภายในกลุ่ม	41.121	292	.141		
	รวม	41.680	294			
3. ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือ ในการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	.158	2	.079	.600	.549
	ภายในกลุ่ม	38.404	292	.132		
	รวม	38.561	294			
4. ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน	ระหว่างกลุ่ม	.767	2	.384	3.248	.052
	ภายในกลุ่ม	34.485	292	.118		
	รวม	35.252	294			
5. ด้านการประเมินผลการนิเทศและ การรายงานผล	ระหว่างกลุ่ม	.240	2	.120	1.300	.274
	ภายในกลุ่ม	26.975	292	.092		
	รวม	27.215	294			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.375	2	.187	2.910	.056
	ภายในกลุ่ม	18.811	292	.064		
	รวม	19.186	294			

จากตาราง 2 พบว่า การดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่
 แตกต่างกัน

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในของ
 ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามขนาด
 โรงเรียน

การดำเนินงาน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
1. ด้านการศึกษาสภาพปัญหาและ ความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	.723	3	.241	1.633	.182
	ภายในกลุ่ม	42.925	291	.148		
	รวม	43.647	294			
2. ด้านการวางแผนการนิเทศและ กำหนดทางเลือก	ระหว่างกลุ่ม	.447	3	.149	1.051	.370
	ภายในกลุ่ม	41.234	291	.142		
	รวม	41.680	294			
3. ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือ ในการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	.276	3	.092	.699	.553
	ภายในกลุ่ม	38.285	291	.132		
	รวม	38.561	294			
4. ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน	ระหว่างกลุ่ม	.397	3	.132	1.105	.347
	ภายในกลุ่ม	34.855	291	.120		
	รวม	35.252	294			
5. ด้านการประเมินผลการนิเทศและ การรายงานผล	ระหว่างกลุ่ม	.247	3	.082	.888	.448
	ภายในกลุ่ม	26.968	291	.093		
	รวม	27.215	294			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.128	3	.043	.652	.582
	ภายในกลุ่ม	19.058	291	.065		
	รวม	19.186	294			

จากตาราง 3 พบว่า การดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาคำความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 สรุปผลได้ดังนี้

1. การดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งหมด 5

ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ รองลงมาคือ ด้านการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ด้านการประเมินผลการนิเทศและการรายงานผล ด้านการวางแผนการนิเทศและกำหนดทางเลือก และด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและจำแนกตามขนาดโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเพื่อศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ รองลงมาคือ ด้านการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ด้านการประเมินผลการนิเทศและการรายงานผล ด้านการวางแผนการนิเทศและกำหนดทางเลือก และด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชคระวี เจียมพุก (2563: 65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลนครปฐม ประชากรในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ด้านการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การออกแบบวิธีการทำงาน การประเมินสภาพงาน การจัดลำดับความสำคัญของงานและการจัดสรรทรัพยากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉริยา ฤทธิธ (2563: 94) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสภาพการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านการวางแผนการนิเทศและกำหนดทางเลือก กิจกรรมการนิเทศ ควรมีการนิเทศอย่างเป็นระบบมีการแจ้งแผนนิเทศไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การนิเทศมีการปฏิบัติได้จริง

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

2.1 ประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติกร สาศรี และ นิยดา เปี่ยมพิชนะ (2565) เรื่อง การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ อลิษา กาวินา และคณะ (2564) เรื่อง การบริหารการนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารการนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานการศึกษา โดยภาพรวมพบว่า
ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้

จากผลการศึกษาดำเนินงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมีการให้คำปรึกษา แนะนำให้ค้นคว้าและแสวงหาวิทยาการใหม่ ๆ
มาช่วยในการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพพร้อมทั้งสนับสนุน ส่งเสริมให้ความรู้ ความ
เข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้ครูผู้สอนมีแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ
2. ควรส่งเสริมพัฒนาครูที่รับผิดชอบเรื่องการนิเทศภายในสถานศึกษาให้เข้ารับการอบรมเพื่อ
ส่งเสริมและพัฒนากิจการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา
3. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ควรส่งเสริมหรือสนับสนุนให้
ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการเข้ารับการอบรม หรือการให้ความรู้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นการ
เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนาตนเองให้เท่าทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษสภาพและปัญหาการนิเทศวิชาการ โดยให้ครูทุกคนในโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง
เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากพอในการสรุปผล
2. ควรมีการศึกษสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้เรียน เพื่อให้ทราบอีกมิติหนึ่ง
ของงานวิชาการ
3. ควรมีการศึกษาระบบการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
4. ควรมีการวิจัยในเชิงนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580 ฉบับประกาศ
ราชกิจจานุเบกษา)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ไชยระวี เจียมพุก. (2563). **กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลนครปฐม**. การค้นคว้าอิสระปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิติกร สาศรี และ นิยดา เปี่ยมพีชนะ. (2565). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. **วารสารการพัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่**. 7(10):16-28.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาควิชาทดสอบและ
วิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2551). **แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). **แนวทางการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน**. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์.
- อลิษา กาวินา คณะ. (2564). การบริหารการนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. **วารสารวิชาการร้อยแก่นสาร**. 6(12):11-24.
- อัจฉริยา ฤทธิธ. (2563). **สภาพและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

E109S: การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1

RELATION BETWEEN SCHOOL AND COMMUNITY UNDER A JURISDICTION OF SARABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE OFFICE 1

พินัยศ มุทาไร¹ ทรงยศ แก้วมงคล²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงาน เปรียบเทียบการบริหารงาน และศึกษาแนวทางการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 จำนวน 293 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น เท่ากับ .815 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลวิจัยพบว่า

1. ผลการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.358)

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 จำแนกตามเพศและ จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและจำแนกตามขนาดโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 1) ด้านการให้บริการชุมชน ผู้บริหารและครูควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมและโครงการบริการชุมชนรวมถึงเปิดให้บริการให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ ภายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นอาคารเรียนหรือสนามกีฬาและหอประชุม 2) ด้านการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนควรใช้สื่อออนไลน์เพื่อเชิญชวนและประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน 3) ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ จัดกิจกรรมชุมชน การทำความสะอาดสิ่งแวดล้อมหรือการปรับปรุงพื้นที่สาธารณะ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนและองค์กรท้องถิ่น 4) ด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน โรงเรียนควรสื่อสารกับชุมชนโรงเรียนควรสื่อสารกับชุมชนในการขอความร่วมมือหรือความช่วยเหลือ ในทุกด้านจากชุมชนเช่น ด้านวัสดุอุปกรณ์ แรงงาน วิทยากร งบประมาณ สถานที่ หรือคำแนะนำ ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียน และ 5) ด้านการมีส่วนร่วม โรงเรียนควรมีการเชิญคณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารและครูควรเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนเช่นเดียวกัน

Abstract

The purpose of this research is to study administration Compare administration and study guidelines for managing relationships between schools and communities of schools under the Saraburi Primary Educational Service Area Office 1 The sample group used included administrators and teachers Saraburi Primary Educational Service Area Office totaling 293 people. The research instrument included a five-rating scale questionnaire, the reliability is equal to .815 Statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation. and the Pearson correlation.

The results were as follows:

1. Results of the management of relations between the school and the community of saraburi primary educational service office 1 overall, it is at a high level ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.358).
2. Comparative results of the management of relationships between schools and communities of saraburi primary educational service office 1 classified by gender and classified by educational level no different classified by work experience and classified by school size were significantly different at the .05 level.
3. Results of the study of guidelines for managing relationships between schools and communities of saraburi primary educational service office 1 1) community service administrators and teachers should promote activities and community service projects, including opening the service for the community to use the facilities. Inside the school, whether it be the classroom building or the sports field and auditorium. 2) public relations schools should use online media to invite and promote community participation in various school activities and operations. 3) strengthening relationships with the community and other agencies organize community activities cleaning the environment or improving public spaces to build relationships and cooperation with local communities and organizations. 4) receiving support from the community schools should communicate with the community. Schools should communicate with the community to request cooperation or assistance. In all aspects from communities such as in terms of materials, equipment, labor, technology, budget, location, or advice that is useful to the school's operations. 5) participation schools should invite committees, educational institutions, parents, and communities to participate in school activities on an ongoing basis. Administrators and teachers should participate in various community activities as well.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหาร

จะกระทำเพียงลำพังคนเดียวแต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จซึ่งการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จและสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษานั้น ปัจจัยสำคัญต่อการเสริมสร้างการเรียนรู้ในสถานศึกษาคือระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วม ซึ่งตรงตามมาตรา 22 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้นำหลัก ซึ่งมีภาระหน้าที่สำคัญ คือ เป็นผู้นำทางการศึกษา มีความรับผิดชอบในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการ บริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยเป็นความสามารถของผู้บริหารและครูใน สถานศึกษาที่ทำงานร่วมกัน จนสามารถทำให้นักเรียนได้ รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ. 2553:14) การบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่เกี่ยวกับการกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินงานที่สถานศึกษาอย่างเป็นระบบ การดำเนินงานที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมี ความสำคัญเนื่องจากการบริหารงานในสถานศึกษาไม่ได้เป็นเรื่องของผู้บริหารคนเดียว แต่ยังครอบคลุมผู้ร่วมงานใน สถานศึกษาและชุมชนโดยรวม การบริหารที่ดีจะมีผลสรุปต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาและคุณภาพการศึกษาที่ นักเรียนได้รับ การบริหารการศึกษาต้องสนับสนุนความเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาและสนับสนุนความสามารถ ของบุคคลในสังคมของประเทศไทย และทำให้สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองและรู้เรียนรู้ อย่างเต็มศักยภาพ

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นงานที่จะต้องปฏิบัติร่วมกัน และจะต้องทำตาม ขั้นตอนอย่างถูกต้อง การบริหารโรงเรียนผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญงานสัมพันธ์กับ ชุมชน โรงเรียนควรมีกิจกรรม ต่าง ๆ ร่วมกันให้มากขึ้นด้วยการให้บริการแก่ชุมชนในด้านต่าง ๆ โดยมีนักเรียนเป็นสื่อกลางของการติดต่อ ประชาสัมพันธ์ 2 ทาง คือ ทั้งโรงเรียนและชุมชนเป็นทั้งผู้ให้ และผู้รับ การให้การสนับสนุนและความช่วยเหลืออย่าง เต็มที่ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูยังไม่ เข้าใจบทบาทของตนเอง จึงมองไม่เห็นความสำคัญของงานความ สัมพันธ์กับชุมชน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่หลักของทางโรงเรียนซึ่งเป็นองค์กรสำคัญที่มีอยู่ ใกล้ชิดชุมชนมากที่สุดต้อง ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ชุมชนต้องการและให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา ตลอดจน การสนับสนุนให้องค์กรท้องถิ่นในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาร่วมกัน (สำเร็จ สุพร.2553: 9)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาผู้เรียนให้มี ความรู้ควบคู่ คุณธรรมตามกรอบของนโยบาย มีความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มี คุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่ ผู้เรียน มีการประสานงานความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อมุ่งพัฒนาสถานศึกษา ให้บริการและพัฒนาการศึกษาโดยการ สร้างเครือข่ายที่มุ่งหน้าในการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน ดังนั้นการให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาให้แก่เยาวชน ไม่ใช่เป็นหน้าที่ ของครูในโรงเรียนฝ่ายเดียว โรงเรียนจึงต้องร่วมมือกับชุมชนและสร้าง สัมพันธ์เชิงบวก ให้ประชาชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน ตลอดจนวางแผนการดำเนินงานของ โรงเรียน เพื่อเป็นการสร้าง ความเชื่อถือความมั่นใจ ความนิยมให้เกิดขึ้นในชุมชน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นงานที่จะต้องส่งเสริมให้มีความสำคัญกับการศึกษาด้านการให้ความรู้แก่ผู้เรียน และชุมชน การช่วยเหลือชุมชน มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับชุมชน มีการพัฒนาการศึกษาร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ส่งเสริมความเข้มแข็งร่วมแรงร่วมใจกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีของโรงเรียนกับชุมชนและเป็นการเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เป็นแนวทางให้กับผู้บริหารสามารถนำมา ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริม และประยุกต์ใช้ให้เกิดความร่วมมือต่อกันอย่างถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เกิดประโยชน์กับผู้เรียนตามวิถีของชุมชนและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง และที่สำคัญทำให้การศึกษาสามารถพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามศักยภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1

สมมติฐานในการวิจัย

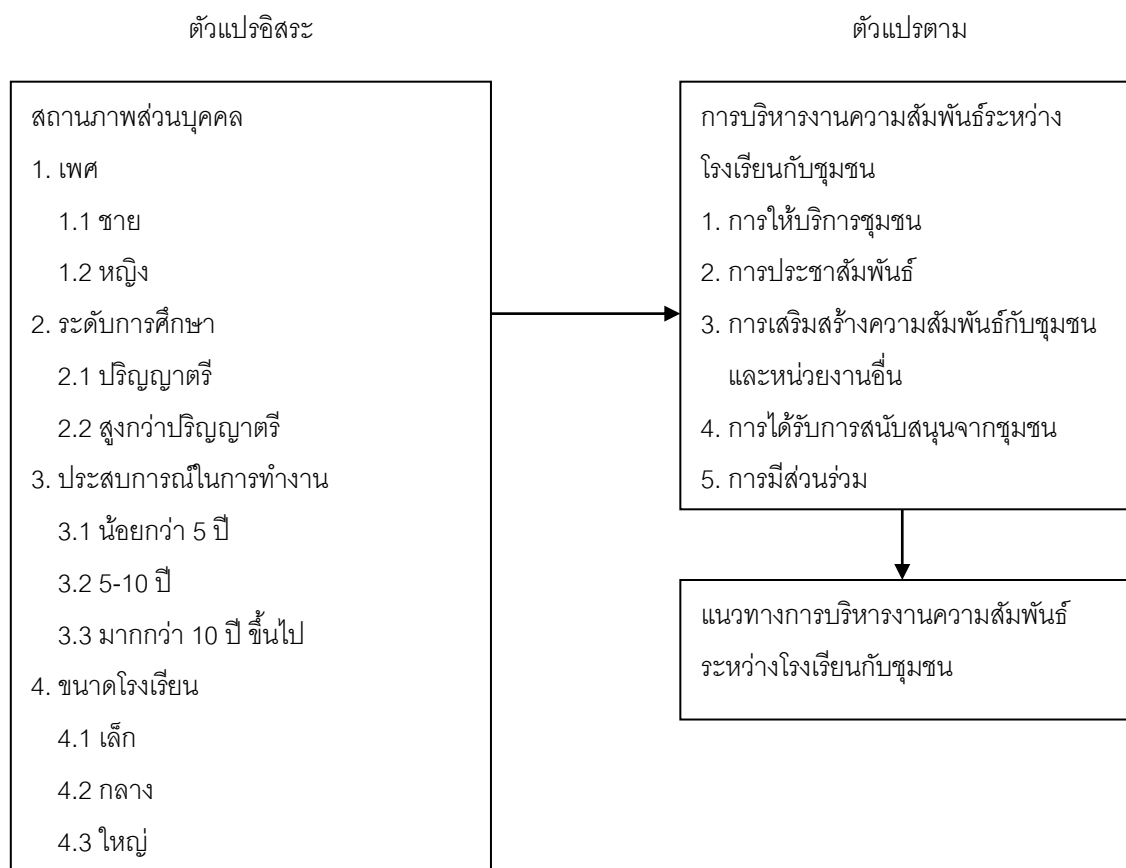
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีสถานภาพส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. ครูนำผลการวิจัยไปใช้ในการดำเนินการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาสถานภาพส่วนบุคคลและได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแล้วได้ กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งกำหนดไว้ด้วยกัน 5 ด้าน ดังภาพประกอบ



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,234 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 293 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan, 1970: 608) สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิและสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน โดยใช้แบบสอบถามชนิดตรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประกอบด้วย 5 ด้าน

1. การให้บริการชุมชน
2. การประชาสัมพันธ์
3. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น
4. การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน
5. การมีส่วนร่วม

ลักษณะแบบสอบถามระดับความคิดเห็น เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) แบบสอบถามนี้มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.80-1 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .815

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวม

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน	n = 293		ระดับ	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. การให้บริการชุมชน	4.33	0.526	มาก	1
2. การประชาสัมพันธ์	4.33	0.581	มาก	2
3. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น	4.20	0.749	มาก	5
4. การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน	4.23	0.428	มาก	3
5. การมีส่วนร่วม	4.22	0.424	มาก	4
รวม	4.26	0.358	มาก	-

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.358) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ การให้บริการชุมชน การประชาสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.526, S.D. = 0.581) รองลงมาคือ การได้รับการสนับสนุนจากชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.428) และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.749)

ตาราง 2 การเปรียบเทียบการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำแนกตามเพศ

การบริหารงานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ชาย (n = 29)		หญิง (n = 264)		t-test	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
การให้บริการชุมชน	4.29	0.445	4.33	0.535	-0.428	0.669
การประชาสัมพันธ์	4.32	0.473	4.33	0.592	-0.072	0.943
การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและ หน่วยงานอื่น	4.18	0.596	4.21	0.765	-0.203	0.839
การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน	4.23	0.423	4.23	0.429	-0.007	0.994
การมีส่วนร่วม	4.30	0.417	4.22	0.425	1.048	0.295
ภาพรวม	4.26	0.299	4.26	0.365	0.012	0.990

จากตาราง 2 พบว่า การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df.	MS	F	Sig.
การให้บริการชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	.168	1	.168	.603	.438
	ภายในกลุ่ม	80.918	291	.278		
	รวม	81.086	292			
การประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	.724	1	.724	2.152	.143
	ภายในกลุ่ม	97.859	291	.336		
	รวม	98.583	292			
การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น	ระหว่างกลุ่ม	1.787	1	1.787	3.206	.074
	ภายในกลุ่ม	162.190	291	.557		
	รวม	163.977	292			
การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	.001	1	.001	.006	.936
	ภายในกลุ่ม	53.563	291	.184		
	รวม	53.565	292			

ตาราง 3 (ต่อ)

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df.	MS	F	Sig.
การมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	.028	1	.028	.155	.694
	ภายในกลุ่ม	52.670	291	.181		
	รวม	52.698	292			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.099	1	.099	.770	.381
	ภายในกลุ่ม	37.529	291	.129		
	รวม	37.628	292			

จากตาราง 3 พบว่า การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df.	MS	F	Sig.
การให้บริการชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	.964	2	.482	1.744	.177
	ภายในกลุ่ม	80.122	290	.276		
	รวม	81.086	292			
การประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	2.474	2	1.237	3.732	.025*
	ภายในกลุ่ม	96.109	290	.331		
	รวม	98.583	292			
การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น	ระหว่างกลุ่ม	5.769	2	2.885	5.288	.006*
	ภายในกลุ่ม	158.208	290	.546		
	รวม	163.977	292			
การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	.861	2	.430	2.369	.095
	ภายในกลุ่ม	52.704	290	.182		
	รวม	53.565	292			
การมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	.490	2	.245	1.360	.258
	ภายในกลุ่ม	52.209	290	.180		
	รวม	52.698	292			

ตาราง 4 (ต่อ)

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df.	MS	F	Sig.
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.491	2	.246	1.917	.149
	ภายในกลุ่ม	37.137	290	.128		
	รวม	37.628	292			

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 4 การประชาสัมพันธ์ และการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 5 การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df.	MS	F	Sig.
การให้บริการชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	.509	2	.254	.915	.402
	ภายในกลุ่ม	80.577	290	.278		
	รวม	81.086	292			
การประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	.286	2	.143	.422	.656
	ภายในกลุ่ม	98.296	290	.339		
	รวม	98.583	292			
การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น	ระหว่างกลุ่ม	4.049	2	2.025	3.671	.027*
	ภายในกลุ่ม	159.928	290	.551		
	รวม	163.977	292			
การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	1.078	2	.539	2.978	.052
	ภายในกลุ่ม	52.487	290	.181		
	รวม	53.565	292			
การมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	.291	2	.145	.805	.448
	ภายในกลุ่ม	52.408	290	.181		
	รวม	52.698	292			

ตาราง 5 (ต่อ)

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df.	MS	F	Sig.
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.103	2	.051	.397	.672
	ภายในกลุ่ม	37.526	290	.129		
	รวม	37.628	292			

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 5 การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตามขนาดโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 จากผู้ตอบแบบสอบถามความ คิดเห็น ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

แนวทางการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 ผู้วิจัยจึงศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูล และหาแนวทางการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนซึ่งแบ่งออกเป็น 5 แนวทาง ดังนี้

1. การให้บริการชุมชน การจัดกิจกรรมและโครงการบริการชุมชน จัดกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่ชุมชน เช่น การเสริมสร้างทักษะการอ่านและเขียนสำหรับผู้ใหญ่ที่ต้องการศึกษาพื้นฐาน การจัดค่ายฝึกอบรมทักษะทางวิชาการหรือทักษะชีวิตสำหรับประชาชนในชุมชน การสร้างการสื่อสารและเครือข่ายกับชุมชนจะช่วยให้โรงเรียนเข้าใจความต้องการและความเชื่อของชุมชนได้อย่างเหมาะสม ทำให้ชุมชนรับรู้ถึงบทบาทและความสำคัญของโรงเรียนในชุมชนท้องถิ่น และโรงเรียนควรเปิดให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ ภายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นอาคารเรียนหรือสนามกีฬาเพื่อให้ชุมชนได้รู้จักโรงเรียนมากขึ้น ใช้บริการมากขึ้น และประกาศให้ชุมชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง ว่าโรงเรียนได้มีการเปิดให้บริการด้าน สถานที่ที่โรงเรียนสามารถมาใช้บริการได้

2. ด้านการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนควรใช้สื่อ โปสเตอร์ ป้ายประชาสัมพันธ์ และสื่อออนไลน์เพื่อเชิญชวนชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและโครงการของโรงเรียน เช่น กิจกรรมนิทรรศการ กิจกรรมเปิดบ้านวิชาการ เพื่อให้ชุมชนได้สัมผัสประสบการณ์และรู้จักกับโรงเรียนมากขึ้น การประชาสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียนในสายตาของชุมชน และสร้างความเข้าใจและความสนับสนุนจากชุมชนอย่างยั่งยืนในการพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

3. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ จัดกิจกรรมชุมชน การทำความสะอาดสิ่งแวดล้อมหรือการปรับปรุงพื้นที่สาธารณะ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน รวมถึงโรงเรียนสามารถร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นเพื่อสร้างโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน โครงการสนับสนุนการศึกษา โครงการสุขภาพ

หรือโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้โรงเรียนสามารถเป็นศูนย์กลางที่ให้บริการต่าง ๆ ให้แก่ชุมชน การเปิดสอนภาษา การจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก ๆ หรือการให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ

4. การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน โรงเรียนควรสื่อสารกับชุมชนอย่างเปิดเผยและชัดเจนเกี่ยวกับความต้องการและความจำเป็นของโรงเรียน ในการขอความร่วมมือหรือความช่วยเหลือ ในทุกด้านจากชุมชน เช่น ด้านวัสดุอุปกรณ์ แรงงาน วิทยากร งบประมาณ สถานที่ หรือคำแนะนำ ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียน มีการระดมและประสานการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันเพื่อการพัฒนา

5. การมีส่วนร่วม ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาทหน้าที่มากขึ้นเพื่อจะช่วยเหลือส่งเสริมให้การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนง่ายขึ้น แนวทางการส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วม ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 ควรมีการเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เช่น งานปีใหม่ วันลอยกระทง เป็นต้น และโรงเรียนควรมีส่วนร่วมใน ชุมชนทุกวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา มากขึ้นเพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.358)

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 จำแนกตามเพศและ จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและจำแนกตามขนาดโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 1) ด้านการให้บริการชุมชน ผู้บริหารและครูควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมและโครงการบริการชุมชนรวมถึงเปิดให้บริการให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ ภายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นอาคารเรียนหรือสนามกีฬาและหอประชุม 2) ด้านการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนควรใช้สื่อออนไลน์เพื่อเชิญชวนและประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน 3) ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ จัดกิจกรรมชุมชน การทำความสะอาดสิ่งแวดล้อมหรือการปรับปรุงพื้นที่สาธารณะ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนและองค์กรท้องถิ่น 4) ด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน โรงเรียนควรสื่อสารกับชุมชนโรงเรียนควรสื่อสารกับชุมชนในการขอความร่วมมือหรือความช่วยเหลือ ในทุกด้านจากชุมชนเช่น ด้านวัสดุอุปกรณ์ แรงงาน วิทยากร งบประมาณ สถานที่ หรือคำแนะนำ ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียน และ 5) ด้านการมีส่วนร่วม โรงเรียนควรมีการเชิญคณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารและครูควรเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนเช่นเดียวกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 พบว่า

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการให้บริการชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยรวมในระดับมาก ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ โดยรวมในระดับมาก ด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน โดยรวมในระดับมาก และด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นาวัน แกละสมุทร (2562) ได้ศึกษา การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา วัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ระดับการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร และ 2) แนวทางการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ประชากรที่ ศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ใน ระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้การมีส่วนร่วม การสร้างภาคีเครือข่าย การ ประชาสัมพันธ์และการบริการชุมชน และ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการ บริการชุมชน มี 4 แนวทาง ดังนี้ 1) ให้คณะกรรมการสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาทหน้าที่ มากขึ้นเพื่อจะช่วยเหลือส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้น 2) โรงเรียนควรมีส่วนร่วมใน ชุมชนทุกวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ 3) โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับรู้ข่าวสารภายใน โรงเรียนเพื่อให้ทราบข้อมูลและกิจกรรมต่าง ๆ และ 4) โรงเรียนควรเปิดให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ภายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นอาคารเรียนหรือสนามกีฬาเพื่อให้ชุมชนได้รู้จักโรงเรียนมากขึ้น

ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ด้านเพศ พบว่า การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559) ได้ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอกันทรารักษ์ จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอกันทรารักษ์ จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบสภาพจริงของการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายกับเพศหญิงไม่แตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิ การศึกษา พบว่า ปริญญาตรีกับปริญญาโทแตกต่างกันในระดับต่ำ และจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหาร กับครูแตกต่างกันในระดับต่ำ ผู้บริหารกับพนักงานจ้างตามภารกิจไม่แตกต่างกัน และครูกับพนักงานจ้าง ตามภารกิจแตกต่างกันในระดับต่ำ

ทั้งนี้จำแนกตามความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์ และการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภา เหล่าตระกูลสวัสดิ์ (2559) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนตามความคิดเห็นของผู้ปกครองโรงเรียนเมืองพัทยา 1 สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนตามความคิดเห็นของ ผู้ปกครองโรงเรียนเมืองพัทยา 1 สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยาจังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับ การศึกษาและอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็น

ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 255 คน โดยสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .35 เชื่อมันทั้งฉบับ 95 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนตามความคิดเห็นของผู้ปกครองโรงเรียนเมืองพัทยา 1 สังกัดสำนักงานการศึกษาเมือง พัทยา จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน และชุมชนตามความคิดเห็นของผู้ปกครองโรงเรียนเมืองพัทยา 1 สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครองโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านงานประชาสัมพันธ์ ด้านงานเครือข่ายผู้ปกครอง และด้านงานระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน และชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง โรงเรียนเมืองพัทยา 1 สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านงานเครือข่าย ผู้ปกครอง และด้านงานระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านงานคณะกรรมการสถานศึกษา และด้านงานประชาสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเกี่ยวกับการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า

ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์แตกต่างกับผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ทั้งนี้ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยพร แต่งชุด (2564) แนวทางการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่าย 7 การวิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่าย 7 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่าย 7 ตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และ 3) เพื่อหาแนวทางการบริหารความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่าย 7 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ด้านการประชาสัมพันธ์ 2) ด้านการให้บริการชุมชน 3) ด้าน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น และด้านที่น้อยที่สุด และ 4) ด้าน การได้รับการ สนับสนุนจากชุมชน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่าย 7 ตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและ ครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ทุกข้อ

แนวทางการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 พบว่า แนวทางการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนซึ่งแบ่งออกเป็น 5 แนวทาง ดังนี้ 1) ด้านการให้บริการชุมชน พบว่า การจัดกิจกรรมและโครงการบริการชุมชน จัดกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่ชุมชน เช่น การเสริมสร้างทักษะการอ่านและเขียนสำหรับผู้ใหญ่ที่ต้องการศึกษาพื้นฐาน การจัดค่ายฝึกอบรมทักษะทางวิชาการหรือทักษะชีวิตสำหรับประชาชนในชุมชน การสร้างการสื่อสารและเครือข่ายกับชุมชนจะช่วยให้โรงเรียนเข้าใจความต้องการและความเชื่อของชุมชนได้อย่างเหมาะสม ทำให้ชุมชนรับรู้ถึงบทบาทและความสำคัญของโรงเรียนในชุมชนท้องถิ่น และโรงเรียนควรเปิดให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ภายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นอาคารเรียนหรือสนามกีฬาเพื่อให้ชุมชนได้รู้จักโรงเรียนมากขึ้น ใช้บริการมากขึ้น และประกาศให้ชุมชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง ว่าโรงเรียนได้มีการเปิดให้บริการด้าน สถานที่ที่โรงเรียนสามารถมาใช้บริการได้ 2) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า โรงเรียนควรใช้สื่อ โปสเตอร์ ป้ายประชาสัมพันธ์ และสื่อออนไลน์เพื่อเชิญชวนชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและโครงการของโรงเรียน เช่น กิจกรรมนิทรรศการ กิจกรรมเปิดบ้านวิชาการ เพื่อให้ชุมชนได้สัมผัสประสบการณ์และรู้จักกับโรงเรียนมากขึ้น การประชาสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียนในสายตาของชุมชน และสร้างความเข้าใจและความสนับสนุนจากชุมชนอย่างยั่งยืนในการพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 3) ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ พบว่า จัดกิจกรรมชุมชน การทำความสะอาดสิ่งแวดล้อมหรือการปรับปรุงพื้นที่สาธารณะเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนรวมถึงโรงเรียนสามารถร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นเพื่อสร้างโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน โครงการสนับสนุนการศึกษา โครงการสุขภาพ หรือโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้โรงเรียนสามารถเป็นศูนย์กลางที่ให้บริการต่าง ๆ ให้แก่ชุมชน การเปิดสอนภาษา การจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก ๆ หรือการให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ 4) ด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน พบว่า โรงเรียนควรสื่อสารกับชุมชนอย่างเปิดเผยและชัดเจนเกี่ยวกับความต้องการและความจำเป็นของโรงเรียน ในการขอความร่วมมือหรือความช่วยเหลือ ในทุกด้านจากชุมชน เช่น ด้านวัสดุอุปกรณ์ แรงงาน วิทยากร งบประมาณ สถานที่ หรือคำแนะนำ ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียน มีการระดมและประสานการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันเพื่อการพัฒนา และ 5) ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาทหน้าที่มากขึ้นเพื่อจะส่งเสริมให้การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนง่ายขึ้น แนวทางการส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วม ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 ควรมีการเชิญคณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เช่น งานปีใหม่ วันลอยกระทง เป็นต้น และโรงเรียนควรมีส่วนร่วมใน ชุมชนทุกวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา มากขึ้นเพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นาวัน แกละสมุทร (2562) ได้ศึกษา การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ระดับการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 2) แนวทางการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ประชากรที่ศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 46 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบเช็ครายการ จำนวน 41 ข้อ สถิติที่ใช้

ได้แก่ ความถี่ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ใน ระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้การมีส่วนร่วม การสร้างภาคีเครือข่าย การ ประชาสัมพันธ์และการบริการชุมชน และ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการ บริการชุมชน มี 4 แนวทาง ดังนี้ 1) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาทหน้าที่ มากขึ้นเพื่อจะส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้น 2) โรงเรียนควรมีส่วนร่วมใน ชุมชนทุกวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ 3) โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับรู้ข่าวสารภายใน โรงเรียนเพื่อให้ทราบข้อมูลและกิจกรรมต่าง ๆ และ 4) โรงเรียนควรเปิดให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ ภายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นอาคารเรียนหรือสนามกีฬาเพื่อให้ชุมชนได้รู้จักโรงเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านการให้บริการชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการบริการแก่ชุมชน ทั้งโครงการที่มุ่งเน้นทักษะทางวิชาการและทักษะชีวิตเพื่อให้ชุมชนและสถานศึกษาเกิดการสื่อสารร่วมกัน และสามารถสร้างภาคีเครือข่ายกับชุมชนในการให้ความช่วยเหลือระหว่างกันทั้งชุมชนและสถานศึกษา
2. ด้านการประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรใช้สื่อโปสเตอร์ ป้ายประชาสัมพันธ์ และสื่อออนไลน์ เพื่อประชาสัมพันธ์และเชิญชวนชุมชนเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและโครงการของโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนและสถานศึกษามีรู้จักและมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาและประชาชนในชุมชนมากยิ่งขึ้น
3. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมชุมชน ที่ส่งเสริมการบำเพ็ญประโยชน์และสร้างจิตสาธารณะ และการส่งเสริมสุขภาพ ให้เกิดภายในชุมชน อาทิ ปรับปรุงระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมของชุมชน ปรับปรุงพื้นที่สาธารณะประโยชน์ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนและองค์กรท้องถิ่น
4. ด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้นำท้องถิ่นสื่อสารและร่วมหารือเพื่อให้เกิดการสนับสนุนระหว่างกันเกี่ยวกับความต้องการและความจำเป็นในทุกมิติ หาแนวทางและแหล่งสนับสนุนร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อทั้งชุมชนและสถานศึกษา
5. ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร และสถานศึกษา สร้างบทบาทหน้าที่ให้เกิดการประสานงานและความร่วมมือในการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและสถานศึกษา เช่น แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและจัดกิจกรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ตามที่ได้วิจัยได้ทำการศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต เขต 1 เพื่อเป็นประโยชน์ ในการศึกษา ค้นคว้าของผู้ที่สนใจทั่วไป ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ ความสัมพันธ์กับครูและบุคลากรภายในโรงเรียนในหลากหลายมิติเพิ่มเติม
2. ศึกษาแนวทางการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือความสัมพันธ์กับครูและบุคลากรภายในโรงเรียนและนำผลการวิจัยมากำหนดนโยบายเพื่อให้เกิดความคุ้มค่า และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

- จริยพร แต่งชุด. (2564). แนวทางการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่าย 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- จีรนนท์ หนูผาสุก. (2558). สภาพการดำเนินงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- นาวัน แกละสมุทร. (2562). การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รุ่งทิพย์ เข้มทิศ. (2559). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วาสนา ชูแสง. (2557). การดำเนินการสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- วิภา คนหาญ. (2557). การพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนโรงเรียนบ้านเหล่าหมี่ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สมนึก พงษ์สกุล. (2556). ปัจจัยและรูปแบบยุทธวิธีการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). รายงานการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรูตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- ลำเรจ สุพร. (2553). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนางานความสัมพันธ์กับชุมชนโรงเรียน บ้านสงเปือย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหา บัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- โสภา เหล่าตระกูลสวัสดิ์. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามความคิดเห็นของ ผู้ปกครอง โรงเรียนเมืองพัทยา 1 สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

E111S: การบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

EDUCATIONAL ADMINISTRATION ORGANIZING LEARNING EXPERIENCE ACCORDING TO EARLY CHILDHOOD CURRICULUM OF THE SCHOOLS UNDER BANGKHEN DISTRICT OFFICE, BANGKOK METROPOLITA

วิลาสินี สายโสธร¹ สมนึก การิเวท²

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาการบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และระดับการศึกษาของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่ทำหน้าที่ประจำชั้น ระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำนวน 123 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.8-1 และมีค่าความเชื่อมั่น .98 และใช้สถิติ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบที (t-test) และทดสอบเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย พบว่า

การบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามหลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ พบว่า การจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัย ทั้ง 6 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ของเด็ก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก เปรียบเทียบการบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามหลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ครูประจำชั้นที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติในการบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้น ด้านการจัด

กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูประจำชั้นที่เป็นเพศหญิงมีการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยมากกว่าครูประจำชั้นที่เป็นเพศชาย ครูประจำชั้นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และระดับการศึกษาที่ต่างกันมีการปฏิบัติในการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ประสบการณ์เรียนรู้, หลักสูตรปฐมวัย

Abstract

Metropolitan classified by genders, work experience and teachers' educational background. 123 class teachers in the schools under BangKhen District Office, Bangkok Metropolitan were the samples in this study, then obtained by stratified random sampling and specified the sample size by using Krejcie; & Morgan Tables 1970:608. A 5-level rating scale questionnaire was used to collect data. The Index of Item Objective Congruence (IOC) was between 0.8-1 and the reliability was .98. Statistics used to analyze data were percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The results of the study found that Organizing learning experience according to early childhood curriculum of the schools under BangKhen District Office, Bangkok Metropolitan was at a much level ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.13) overall. When considering in each aspect, it was found that organizing learning experience according to early childhood curriculum of the schools under BangKhen District Office, Bangkok Metropolitan by using a 5-level rating scale questionnaire was at a high level overall. Considering in each aspect, it was found that all of the aspects were at high levels in practical. The most average were creating the environment conducive to children's learning, suitable curriculum construction, assessment in the development of the children's learning, integration of the children's learning and relationship between the teachers and the children's families. The comparison in organizing learning experience according to early childhood curriculum of the schools under BangKhen District Office, Bangkok Metropolitan according to class teachers promote and develop children's learning and it was Statistically significant difference at .05 level. Female classroom teachers had more experience in early childhood curriculum than male classroom teachers. Classroom teachers having operational experience and different educational background in organizing learning experience in early childhood curriculum in the schools under Bang Khen District Office, Bangkok Metropolitan were not different overall and in each aspect.

Keywords: Learning experience, Early childhood curriculum

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้ารวดเร็วและดีมาน้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญหลายประการ ในบรรดาปัจจัยที่สำคัญเหล่านั้นเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าปัจจัยทางด้าน “ทรัพยากร มนุษย์” (human resources) เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ การที่จะพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องพัฒนาทักษะของผู้เรียน ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อที่จะพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคลากรทางการศึกษา และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน อย่างเต็มที่โดยเฉพาะผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญควรที่จะส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การอบรมเลี้ยงดูเด็ก และให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย มีการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และประสานความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง ครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สรวงมณท์ สิทธิสมาน. 2562)

การศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการให้บริการการศึกษาขั้นต้นที่รัฐมุ่งจัดให้กับเด็กก่อนวัยเรียน เพราะประสบการณ์ที่เด็กได้รับในช่วงอายุนี้นับเป็นการสร้างพื้นฐานความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาที่ดี (ศธ.) เดินหน้าพัฒนาจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กทุกคนมีพัฒนาการที่ดีเหมาะสมกับวัย มีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคล สร้างให้เด็กมีคุณลักษณะ มีอุปนิสัยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถซึมซับสุนทรียะและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้ ตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 และสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาให้ยึดหลักการสำคัญ คือ การพัฒนาเด็กแบบองค์รวม (Holistic Development ให้เด็กมีพัฒนา 4 ด้านประกอบด้วย ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมวัย รวมทั้งพัฒนาด้านตัวตน (Self-Development) พัฒนาทักษะสมอง (Executive Function: EF) ให้มากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2563) กรุงเทพมหานคร

โดยสำนักงานศึกษาได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้โอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพแก่เด็กอายุ ตั้งแต่ 0-6 ปี ภาพรวมเด็กปฐมวัยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร สำหรับปีการศึกษา 2566 ตามข้อมูลทะเบียนราษฎร จำนวน 259,264 คน เป็นเด็กในกาดูแลของกรุงเทพมหานคร 82,990 คน (ประมาณ 1 ใน 3 ของจำนวนเด็กในพื้นที่กรุงเทพฯ) โดยแบ่งได้เป็นนักเรียนอนุบาลโรงเรียนสังกัด กทม. 429 โรงเรียน กรุงเทพมหานครตั้งเป้าในการเพิ่มจำนวนเด็กเพื่อให้เราสามารถดูแลได้ครอบคลุมยิ่งขึ้น ซึ่งสำนักงานการศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมมากที่สุดในตอนนี้ จึงมีแผนขยายโดยเริ่มรับตั้งแต่อนุบาล1ตั้งแต่อายุ3ขวบ จากการสำรวจพบว่า มีโรงเรียนตอบรับการขยายชั้นเรียนมากถึง 189 โรงเรียน ซึ่งคาดว่าจะทำให้โรงเรียนกทม. มีเด็กเข้ามาเรียนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 7,000 คน ในปีการศึกษา 2567 กรุงเทพมหานครยังมุ่งพัฒนาด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ประกอบด้วย (สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร. 2566) จากข้อมูลดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานของนโยบายด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยว่า ปีการศึกษา 2567 กรุงเทพมหานคร จะขยายการศึกษาระดับอนุบาลเป็นอนุบาล 1-3 จากเดิมมีเพียงอนุบาล 1 และ 2 นอกจากนี้อาจมีสำหรับการเตรียมเด็กก่อนอนุบาลอายุ 2-3 ขวบ กรุงเทพมหานครจะพัฒนาให้เทียบมาตรฐานของประเทศให้ได้

ซึ่งทุกภาคส่วนจะต้องช่วยกันในการพัฒนาการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก รวมถึงการดูแลเด็กปฐมวัยต้องได้รับการดูแลและพัฒนาเพื่อที่จะเข้าสู่การศึกษาในระดับประถมศึกษาต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง จะต้องมีส่วนร่วมกันโดยตรงในการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย โดยการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย การจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสมของสถานศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีต่าง ๆ ในการดำเนินงานและการจัดกิจกรรม การเสริมสร้าง กิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยของทั้ง 5 โรงเรียนในเขตบางเขน ตลอดจนการมีความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำกับดูแลอย่างถูกต้อง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และระดับการศึกษาของครู

สมมติฐานในการวิจัย

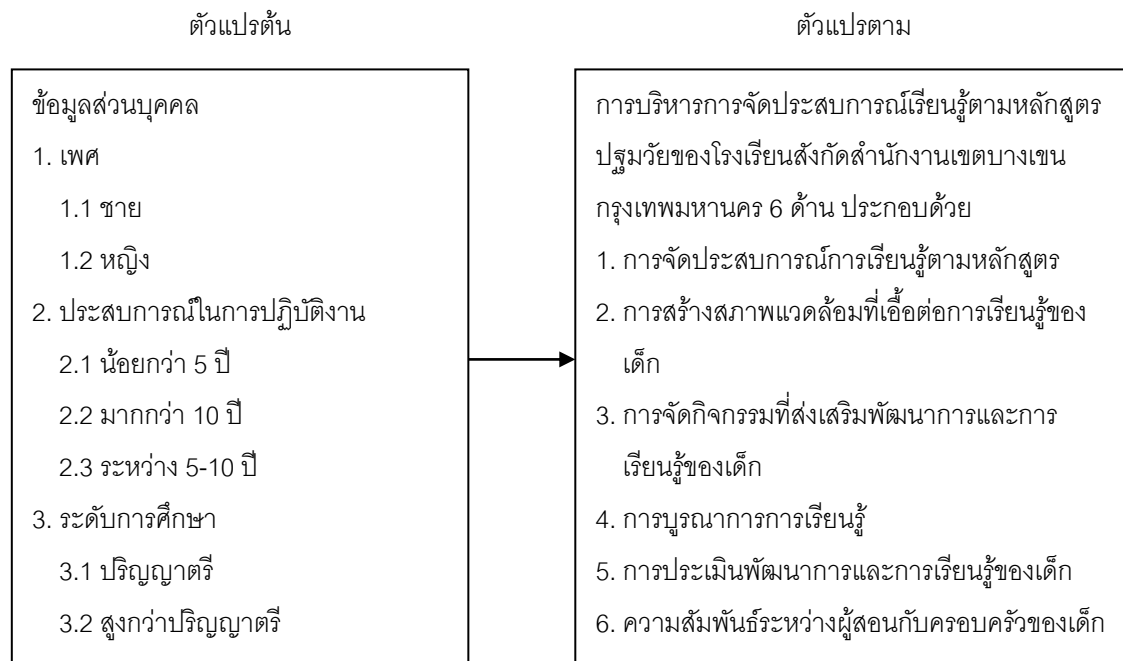
1. ครูประจำชั้นโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ที่เพศต่างกัน มีการบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียน แตกต่างกัน
2. ครูประจำชั้นโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ที่ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ต่างกัน มีการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียน แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตร 2) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก 3) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 4) การบูรณาการเรียนรู้อย่างบูรณาการ 5) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และ 6) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก
2. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ให้ดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์จากนักวิชาการที่ศึกษาและได้กระบวนการสำคัญ 6 ด้าน ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 5 โรงเรียน
2. ขอบเขตระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยสังเคราะห์การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียน การสังเคราะห์ตัวแปรของนักวิชาการศึกษาในเรื่องการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียน จำนวน 16 คน โดยใช้เกณฑ์ในการสังเคราะห์ที่ระดับความถี่ตั้งแต่ 8 คน ขึ้นไป ได้ 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) การจัดประสบการณ์

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Study) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ จำนวน 123 ชุด โดยเครื่องมือในการวิจัยมีการทดสอบความเที่ยงตรง ด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน และมีการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.81 การสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากประเด็นปัญหา วัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิดการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามหลักสูตรปฐมวัย

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert Scale)
3. สร้างแบบสอบถาม เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
4. สร้างแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการใน 6 ด้าน 1) การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม 2) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก 3) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 4) การบูรณาการการเรียนรู้ 5) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และ 6) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก
5. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ครูประจำชั้นระดับปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 ทั้ง 5 โรงเรียน จำนวน 123 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ครูประจำชั้นระดับปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการเทียบจากตารางกำหนดขนาดของเครจซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan; อ้างถึงใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ. 2557: 8-49) จากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 123 คน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
3. ค่าสถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในกรณี 2 กลุ่ม
4. ค่าสถิติ F-test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ใช้เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม เมื่อพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบจำแนกเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe

ผลการศึกษา

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ภาพรวม และรายด้าน

การจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัย	ระดับการปฏิบัติ (n = 123)			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม	4.24	0.28	มาก	3
2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก	4.27	0.24	มาก	1
3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	4.25	0.26	มาก	2
4. การบูรณาการการเรียนรู้	4.19	0.25	มาก	5

ตาราง 1 (ต่อ)

การจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัย	ระดับการปฏิบัติ (n = 123)			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	4.21	0.25	มาก	4
6. ความสัมพันธ์ระหว่างครู ครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก	4.17	0.23	มาก	6
รวม	4.23	0.15	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.24) รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.26) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.23)

ตาราง 2 การเปรียบเทียบการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ

การจัดประสบการณ์เรียนรู้ หลักสูตรปฐมวัย	ระดับการปฏิบัติ						t	p
	เพศชาย (n = 23)			เพศหญิง (n = 100)				
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม	4.22	0.25	มาก	4.24	0.29	มาก	.30	.76
2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก	4.28	0.24	มาก	4.22	0.25	มาก	1.40	.16
3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	4.21	0.22	มาก	4.28	0.24	มาก	2.16*	.03
4. การบูรณาการการเรียนรู้	4.27	0.27	มาก	4.21	0.22	มาก	.98	.33
5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	4.18	0.18	มาก	4.27	0.27	มาก	.68	.49
6. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก	4.16	0.15	มาก	4.25	0.24	มาก	.65	.46
รวม	4.20	0.25	มาก	4.18	0.18	มาก	1.78	.08

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ครูประจำชั้นที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติในการบริหารจัดการประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูประจำชั้นที่เป็นเพศหญิงมีการจัดการประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยสูงกว่าเพศชายมากกว่าร้อยละ 10

ตาราง 3 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

การจัดการประสบการณ์เรียนรู้ หลักสูตรปฐมวัย	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม	ระหว่างกลุ่ม	0.15	2	.07	0.91	.41
	ภายในกลุ่ม	10.69	133	.08		
	รวม	10.84	135			
2. ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก	ระหว่างกลุ่ม	0.21	2	.11	1.91	.15
	ภายในกลุ่ม	7.50	133	.06		
	รวม	7.72	135			
3. ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	ระหว่างกลุ่ม	0.30	2	.15	2.29	.11
	ภายในกลุ่ม	8.60	133	.06		
	รวม	8.89	135			
4. ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ของเด็ก	ระหว่างกลุ่ม	0.04	2	.02	0.34	.71
	ภายในกลุ่ม	8.32	133	.06		
	รวม	8.36	135			
5. ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	ระหว่างกลุ่ม	0.27	2	.13	2.18	.12
	ภายในกลุ่ม	8.22	133	.06		
	รวม	8.49	135			
6. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก	ระหว่างกลุ่ม	0.25	2	.11	2.14	.10
	ภายในกลุ่ม	8.20	133	.06		
	รวม	8.38	135			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.13	2	.06	3.02	.06
	ภายในกลุ่ม	2.78	133	.02		
	รวม	2.91	135			

จากตาราง 3 พบว่า ครูประจำชั้นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีการปฏิบัติในการบริหารจัดการ
 จัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน
 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 การเปรียบเทียบการบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน
 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา

การจัดประสบการณ์เรียนรู้ หลักสูตรปฐมวัย	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม	ระหว่างกลุ่ม	0.22	2	.11	1.40	.25
	ภายในกลุ่ม	10.62	133	.08		
	รวม	10.84	135			
2. ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ของเด็ก	ระหว่างกลุ่ม	0.24	2	.12	2.11	.13
	ภายในกลุ่ม	7.48	133	.06		
	รวม	7.72	135			
3. ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	ระหว่างกลุ่ม	0.27	2	.13	2.08	.13
	ภายในกลุ่ม	8.62	133	.06		
	รวม	8.89	135			
4. ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ของเด็ก	ระหว่างกลุ่ม	0.09	2	.04	0.72	.49
	ภายในกลุ่ม	8.27	133	.06		
	รวม	8.36	135			
5. ด้านการประเมินพัฒนาการและการ เรียนรู้ของเด็ก	ระหว่างกลุ่ม	0.11	2	.06	0.90	.41
	ภายในกลุ่ม	8.37	133	.06		
	รวม	8.49	135			
6. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับ ครอบครัวของเด็ก	ระหว่างกลุ่ม	0.08	2	.06	0.70	.44
	ภายในกลุ่ม	8.33	133	.06		
	รวม	8.42	135			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.08	2	.04	1.95	.15
	ภายในกลุ่ม	2.83	133	.02		
	รวม	2.91	135			

จากตาราง 4 พบว่า ครูประจำชั้นที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีการปฏิบัติในการบริหารจัดการจัดประสบการณ์
 เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการศึกษา

1. ครูประจำชั้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 5-10 ปี และปฏิบัติหน้าที่ครูประจำชั้นในระดับปฐมวัย
2. การบริหารจัดการประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ พบว่า การจัดการประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัย ทั้ง 6 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กด้านการบูรณาการการเรียนรู้ของเด็ก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก
3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารจัดการประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูประจำชั้นที่มีเพศต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูประจำชั้นที่เป็นเพศหญิงมีการจัดการประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยมากกว่าครูประจำชั้นที่เป็นเพศชาย และครูประจำชั้นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และครูประจำชั้นที่ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการบริหารจัดการประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. การบริหารจัดการประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัย โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดการศึกษาเพื่อที่จะพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคลากรทางการศึกษาและบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างเต็มที่โดยเฉพาะผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญควรที่จะส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การอบรมเลี้ยงดูเด็ก และให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย มีการบริหารจัดการประสบการณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และประสานความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนงค์นาถ ยิ้มช้าง (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่าการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตตรา จันทศิริ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย พบว่า เจตคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน อยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณี หรดาล และ พัชรี ผลโยธิน (2561) ได้ศึกษาเรื่อง

การพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวมสำหรับครูปฐมวัยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำแนกได้ดังนี้

2.1 ครูประจำชั้นที่มีเพศต่างกัน มีการบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูประจำชั้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ได้ปฏิบัติตามเป้าประสงค์ของสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่กำหนดให้โรงเรียนมีการจัดประสบการณ์เรียนรู้ปฐมวัยแบบบูรณาการ โดยเป็นการจัดประสบการณ์ที่นำความรู้ ความคิดรวบยอด ทักษะ และประสบการณ์สำคัญทั้งมวลที่ผู้เรียนจะได้รับในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาเชื่อมโยง ผสมผสานเข้าด้วยกันอย่างมีความหมาย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ซึ่งเป็นการขจัดความซ้ำซ้อน ความไม่สัมพันธ์ และความไม่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะในระดับปฐมวัยซึ่งเน้นการพัฒนาโดยองค์รวม พบว่า ครูประจำชั้นที่เป็นเพศหญิงมีการบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยมากกว่าครูประจำชั้นที่เป็นเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้ข้อมูลของครูประจำชั้นเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76.47 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด อีกทั้งครูประจำชั้นที่เป็นเพศหญิง มีความละเอียดอ่อน ใส่ใจกับรายละเอียดเล็กน้อย และมีความอ่อนโยน จึงทำให้มองเห็นจุดที่ควรส่งเสริมและพัฒนาในมุมมองที่ละเอียดอ่อนโดยทั่วไปครูผู้หญิงจะมีคุณสมบัติในการเลี้ยงดูและเอาใจใส่ที่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็กมักจะมีอารมณ์ดี ความคิดสร้างสรรค์ และสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่อบอุ่น และสนับสนุนได้ นอกจากนี้ ครูผู้หญิงมักจะเก่งในเรื่องการส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกกับทั้งนักเรียนและผู้ปกครอง โดยรวมแล้ว ครูเพศหญิงนำชุดทักษะและมุมมองที่เป็นเอกลักษณ์มาสู่ห้องเรียนซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อนักเรียนชั้นอนุบาลกว่าครูประจำชั้นที่เป็นเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติชัย วงศ์ศิลปะกุล (2563) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2560 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรวงมณท์ สิทธิสมาน (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารจัดการสื่อดิจิทัลเพื่อเด็กปฐมวัย พบว่า การบริหารจัดการสื่อดิจิทัลเพื่อเด็กปฐมวัย จำแนกตามเพศไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรนนท์ จันทรวงศ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การบริหารงานสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามเพศไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูประจำชั้นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีการบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตบางเขนจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานของการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยที่สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครกำหนดแนวทางเพื่อส่งเสริม กำกับดูแลตรวจสอบ ประเมินผลและการประกันคุณภาพของการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยภายในสถานศึกษาซึ่งมีแนวทาง รูปแบบ เครื่องมือ ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันในสำนักงานเขตบางเขน เช่น การบริหารการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จำเป็นต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบและการเอาใจใส่ต่อความต้องการด้านการพัฒนาการของเด็กหลักเกณฑ์บางส่วนที่จะช่วยคุณสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ การสังเกตเพื่อให้แน่ใจว่ามีการปรับปรุงอย่าง

ต่อเนื่อง การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและกระตุ้นสำหรับเด็กปฐมวัยต้องอาศัยความยืดหยุ่น ความคิดสร้างสรรค์ และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับความต้องการด้านการพัฒนาของพวกเขา เด็กที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นเสมือนกรอบแนวทางที่ส่งผลให้ครูประจำชั้นต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบการบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยที่เหมือนกันทั้งสำนักงานเขตบางเขน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จงรัก จันทราขาว และ ศิลป์ชัย สุวรรณมณี (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน จำแนกตามประสบการณ์ทำงานไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรนนท์ จันทรวงศ์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน จำแนกตามประสบการณ์ทำงานไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูประจำชั้นที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีการบริหารจัดการประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสำนักงานเขตบางเขนจัดการศึกษาโดยมีฝ่ายบริหารงานทั่วไปที่กำกับดูแล สนับสนุน หลักสูตรให้เป็นไปตามแนวทางในการปฏิบัติงานที่ครอบคลุมและชัดเจน มีการประชุม ติดตาม ประเมินผล จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายเพื่อดำเนินการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยอย่างมีคุณภาพการจัดการหลักสูตรเด็กปฐมวัยในโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครใช้แนวทางที่ครอบคลุมเพื่อพัฒนาเด็กเล็กแบบองค์รวม หลักสูตรออกแบบมาเพื่อส่งเสริมการเติบโตทางสติปัญญา สังคม อารมณ์ และร่างกาย โดยตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหา และการพัฒนาภาษา กิจกรรมที่สนุกสนานถูกบูรณาการหลักสูตรได้รับการออกแบบตามหลักการของแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนา โดยคำนึงถึงความต้องการและความสามารถเฉพาะตัวของเด็กเล็ก ช่วยให้เห็นใจว่าเนื้อหา วิธีการสอน และกลยุทธ์การประเมินเหมาะสมกับอายุและระยะการพัฒนา การเรียนรู้แบบรายบุคคล การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การจัดการหลักสูตรเด็กปฐมวัยในโรงเรียนในกรุงเทพมหานครส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอย่างจริงจัง การพัฒนาทางวิชาชีพ ครูได้รับการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการศึกษาประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยที่เหมือนกันทั้งสำนักงานเขตบางเขน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนม์ธิดา ยาแก้ว (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตพื้นที่ภาคตะวันออก” จำแนกตามระดับการศึกษาของครูไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จงรัก จันทราขาว และ ศิลป์ชัย สุวรรณมณี (2560) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน จำแนกตามระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี ดังนั้น สถานศึกษาระดับปฐมวัยควรส่งเสริมปัจจัยนำเข้าของสถานศึกษาระดับปฐมวัยทุก ๆ ด้าน

2. จากผลของการวิจัยเรื่อง การจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร พบว่า สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาสถานศึกษาและการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลจนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและนำไปใช้ในการปรับและวางแผนพัฒนาการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น จังหวัดใกล้เคียงต่อไปได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารการจัดการประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยของสถานศึกษา โดยจำแนกระดับการสอน ขนาดของสถานศึกษาและตำแหน่งการปฏิบัติงาน เพื่อทราบถึงความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยอย่างแท้จริง
2. ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารการจัดการประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยระหว่างสถานศึกษาระดับปฐมวัยและสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาทั้ง 50 เขต ของกรุงเทพมหานคร
3. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัยและปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้หลักสูตรปฐมวัย หรือศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาระดับปฐมวัย กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาทั้ง 50 เขต ของกรุงเทพมหานคร

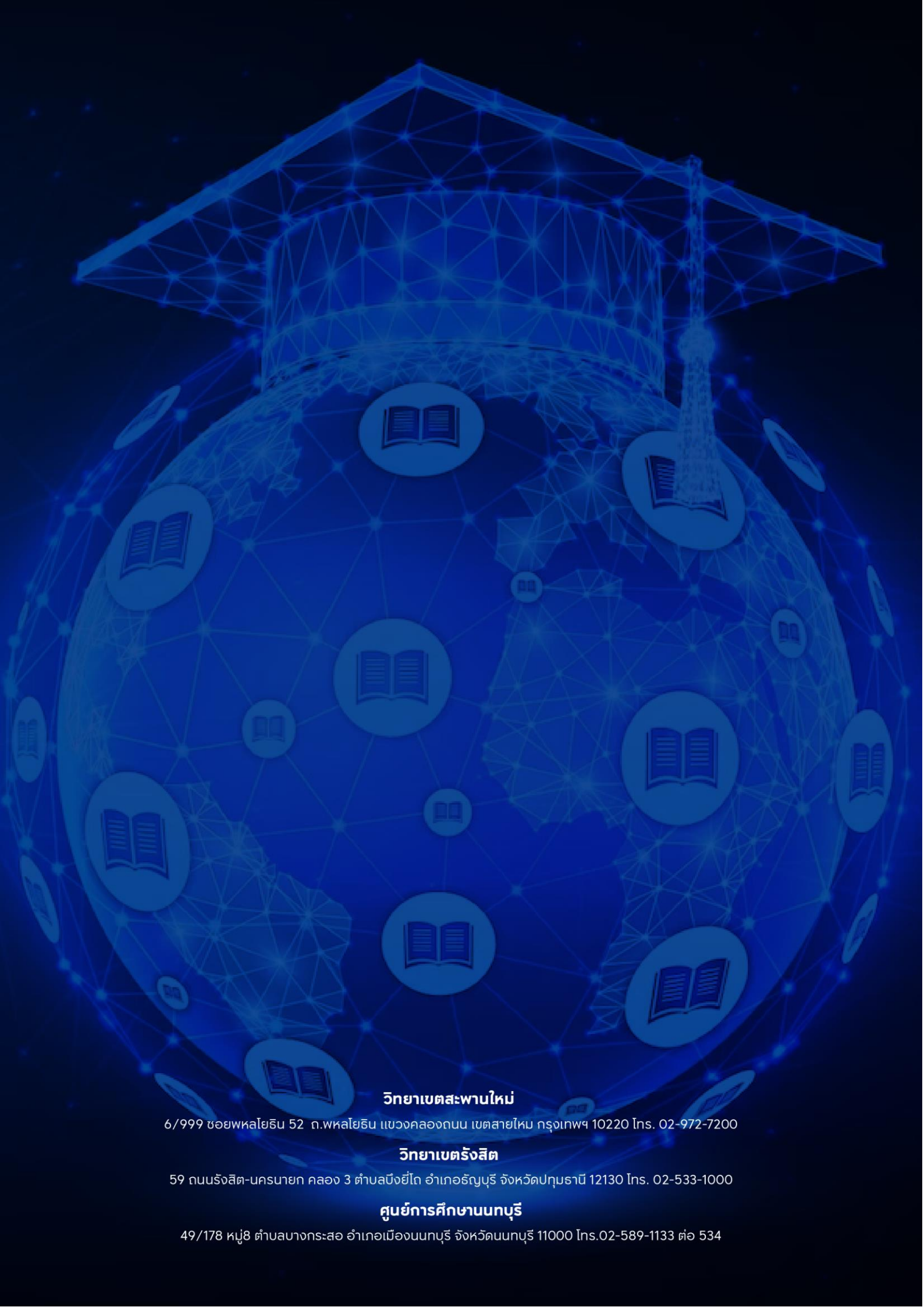
เอกสารอ้างอิง

- กิตติชัย วงศ์ศิลป์กุล. (2563). การบริหารการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จงรัก จันทรวงศ์ และ ศิลป์ชัย สุวรรณมณี. (2560). การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ชนมธิดา ยาแก้ว. (2560). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่ภาคตะวันออก. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ธีรพันธ์ จันทรวงศ์. (2560). ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิจิตตรา จันทศิริ. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. วารสารราชชนก. 13(29): 1-9.
- สรวงมณต์ สิทธิสมาน. (2560). การบริหารจัดการสื่อดิจิทัลเพื่อเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2551). คู่มือการบริหารจัดการในโรงเรียน. สังกัดกรุงเทพมหานคร การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: สำนักฯ.

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2563). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564-2569)**. กรุงเทพฯ: สำนักฯ.

อนงค์นาถ ยิ้มช้าง. (2557). การพัฒนาแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก ปฐมวัยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. **วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์**. 9(25): 23-34.

อรุณี หรดาล และ พัชรี ผลโยธิน. (2561). การพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวมสำหรับครูปฐมวัยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. **วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.** 11(1): 90-10.



วิทยาเขตสะพานใหม่

6/999 ซอยพหลโยธิน 52 ถ.พหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10220 โทร. 02-972-7200

วิทยาเขตรังสิต

59 ถนนรังสิต-นครนายก คลอง 3 ตำบลบึงยี่โก อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12130 โทร. 02-533-1000

ศูนย์การศึกษานนทบุรี

49/178 หมู่8 ตำบลบางกระสอ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000 โทร.02-589-1133 ต่อ 534